

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ULUSLARARASI BESTSELLER
BELINDA ALEXANDRA

Vahşı Lavanta

"Mükemmel... Beyaz Gardenya'yı okuyarak yazarla tanışan okurlar kesinlikle hayal kırıklığına uğramayacak."

Good Reading

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

K İ T A P

Vahşi Lavanta

Simone Fleurier, on dört yaşında ailesinden koparılır ve bir lavanta tarlasında çalışmak üzere Marsilya'ya gönderilir. Yaşadığı yoksul ve zor hayatın karanlığı içerisinde bir gün bir ışık fark eder. Bu, sahne ışığıdır. Artık tek hayali, o parlak ışıkların altında, kendisini hayranlıkla izleyecek gözlerle buluşmaktır.

Aynı dönemde patlak veren savaş onu hayallerinden uzaklaştırırken birçok tehlikeyle de burun buruna getirir. Vazgeçmek ise lavanta tarlasının vahşi çiçeğine göre değildir.

Belinda Alexandra tutku ve cesaret dolu bir öyküyle daha sizleri Marsilya'nın arka sokaklarından Paris'in en lüks salonlarına, savaş öncesi Berlin'inin yoksunluğundan New York'un görkemli yaşamına kadar götürecektir. Vahşi Lavanta, bittikten sonra bile uzun süre aklınızdan silinmeyecek bir roman.

"Belinda Alexandra bu romanıyla, edebiyat dünyasındaki yerini iyice sağlamlaştırıyor."
Sunday Telegraph

"Mükemmel... Beyaz Gardenya'yı okuyarak yazarla tanışan okurlar kesinlikle hayal kırıklığına uğramayacak."
Good Reading

ISBN 978-605-5395-85-8

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

Vahşi Lavanta / Belinda Alexandra
Orijinal Adı / Wild Lavender
Nemesis Kitap / Roman
Yayın No: 112
Yazan: Belinda Alexandra
Çevirmen: Gamze Tokgöz
Yayına Hazırlayan: Merve F. Şanlıdağ
Kapak Tasarım ve Uygulama: Melih Aytek Yıldırım
Dizgi: Hazel Çelik

ISBN: 978-605-5395-85-8

© Nemesis Kitap

©Belinda Alexandra

**Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.**

**Bu kitabın yayın hakları Nurcihan Kesim Telif Hakları Ajansı
aracılığıyla alınmıştır.**

Nemesis Kitap Çakıtaş Yayıncılık'ın bir markasıdır.

Sertifika No: 10547

1. Baskı / Ekim 2012

Baskı ve Cilt:

Melisa Matbaası

Çiftehavuzlar Yolu Acar Sitesi No: 4 Davutpaşa / İstanbul

Tel: 0212 674 97 23 - 670 97 29

Sertifika No: 12088

Yayımlayan:

NEMESİS KİTAP

Gürsel Mah. Alaybey Sk. No:10/1 Kağıthane / İstanbul

Tel: 0212 222 10 66 - Faks: 0212 222 46 16

info@nemesiskitap.com / www.nemesiskitap.com

Belinda Alexandra

Vahşi Lavanta

Güzel annem Deanna için,
Sen benim en büyük destekçim
Ve gerçek dostumdu...

Düzenleme:Ny.Ozlem

İçindekiler

BİRİNCİ BÖLÜM / 7

İKİNCİ BÖLÜM / 133

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM / 387

Teşekkürler /565

Yazarın Notu / 567

Birinci Bölüm

BİR

“Simone, lavanta seni bekliyor!”

Daat! Daat!

“Simone! Simone!”

Beni önce hangisi uyandırdı bilmiyorum: Bernard’ın yeni arabasının kornası mı yoksa babamın mutfaktan bana seslenmesi mi? Başımı yastıktan kaldırdım ve kaşlarımı çattım. Oda ısınmış pamuk kokusuyla doluydu. Açık panjurlardan içeri sızan sabah güneşi beyaz ve sıcacıktı.

“Simone, lavanta seni bekliyor!”

Babamın sesinde neşe vardı. Bernard’ın arabasının kornası da kulağa sevinçli geliyordu. Yatağın içinde oturunca pencereden üstü açılmış bordo renkli gezinti arabasının çam ağaçlarını geçerek cadde boyunca ilerlediğini gördüm. Bernard direksiyonun başında gülümsüyordu. Tekerleklerin üzerindeki teller, takım elbisesi ve hasır şapkasının parlak beyazıyla uyumluydu. Acaba Bernard giysilerini otomobillerine göre mi seçiyordu? Geçen yıl, İngiliz arabalarını kullanmak moda olduğunda, siyah bir takım elbise ve melon şapka ile gelmişti. Arabayı mor salkımlara yakın bir yerde durdurdu ve omzunun üzerinden baktı. Yolun daha aşağısından bir yük arabası geliyordu. Sürücü esmer yüzlü bir adamdı ve içindeki diğer yolcular kömür gibi koyu tenliydi.

Yuvarlanarak yataktan dışarı çıktım ve telaşla odanın içinde iş elbisemi aradım. Giysilerimin hiçbir elbise dolabında asılı değildi; ya yatağımın altına saçılmış ya da çekmecelerimden dışarı fırlamışlardı. Saçlarımı fırçaladım ve elbisemi nerede bırakmış olduğumu hatırlamaya çalıştım.

“Simone!” Babam tekrar bana seslendi. “Hâlâ 1922 yılındayken, seni görmek hoş olurdu.”

“Geliyorum, baba!”

“Oh! Uyuyan Güzel’imizi telaşlandırdım mı?”

Gülümsedim. Onun, bir elinde kalem ve diğerinde

ucuna sosis saplanmış bir çatalla mutfakta oturduğunu hayal ettim. Bastonu bacağına dayalıydı ve sağlam gözüyle bir yaşam belirtisi görmek için sabırla merdivene bakıyordu.

Kapının arkasında asılı duran elbisemi fark ettim ve onu oraya önceki gece koyduğumu hatırladım. Kollarımın üzerinden geçirdim ve uzun saçlarımı kopçalarına yakalatmadan kapatmayı başardım.

Bernard'ın kornası tekrar çaldı. Kimsenin onu içeri davet etmemiş olmasının tuhaf olduğunu düşündüm ve neler olup bittiğini anlamak için pencereden dışarı baktım. Ancak korna çalan Bernard değildi; bu, araba basamağının üzerinde duran bir oğlan çocuğuydu. Çocuğun gözleri erik gibi yuvarlaktı. Saçlarını başörtüsünün altında toplamış olan bir kadın çocuğu çekti ve azarladı. Öfkesi gösteriş içindi. Çocuk gülümsedi ve annesi de onun alnına öpücükler kondurdu. Üç erkek yolcu yük arabasından sandıkları ve çuvaları boşalttılar. Uzun boylu olanın bir gitarı indirişini izledim, sapını ve gövdesini tıpkı bir annenin çocuğunu kucakladığı gibi tutmuştu.

Kır saçlarının üzerine iş şapkasını geçirmiş olan Gerome amca, sürücüyle konuştu. Gerome amcamın her iki yandan aşağı sarkmış bıyıklarının duruşundan, paradan söz ettiklerini anladım. Ormanı işaret etti ve sürücü omuz silkti. Sürücü başını onaylarcasına sallayana kadar birkaç dakika el kol hareketleriyle konuşmaya devam ettiler. Gerome amca cebine uzandı ve bir kese çıkarak, diğer adamın avucuna koyduğu her bozuk parayı saymaya başladı. Halinden memnun sürücü, Gerome amcamın elini sıkı ve arabasına binip, yola koyulmadan önce el sallayarak diğerleriyle vedalaştı. Gerome amca cebinden bir defter ve kulağının arkasından bir kurşun kalem çıkardı, ödediği miktarı kayıt defterine not etti — babamın ödemesi gereken borçların hesabını tutan da aynı defterdi.

Kapının yanındaki haçı öptüm ve hızla odadan çıktım. Şans tılsımını hatırladığımda koridorun yarısına gelmiştim. Odama geri döndüm, çekmecedен lavanta keseciğini aldım ve cebime gizledim.

Babam ellerinde kahve ve sosisle tam tahmin ettiği yerdeydi. Bernard, onun yanına oturmuş bir şarap kadehiyle ilgileniyordu. Bernard savaşta babamla birlikte aynı siperlerde savaşmıştı. Onlar,

bu koşullar olmasaydı asla tanışamayacak olan ve birbirlerine sadık dost olmuş iki adamdı. Babam, Bernard'ı ailemize kabul etmişti çünkü dostunun kendi ailesi tarafından reddedilmiş olduğunu biliyordu. Bernard'ın sarı saçları son gördüğümünden bu yana daha da açılmıştı. Denemeden önce her şeye yaptığı gibi, içmeden önce şarabı kokladı. Bernard bizi ilk ziyarete geldiğinde onu bahçede durmuş, havayı tıpkı bir köpek gibi koklarken bulmuştum. "Söyle bana, Simone, şu tepenin aşağısında, ardıc ağaçlarının yanında bir dere mi var?" Haklıydı, durduğumuz yerden ardıc ağaçları görünmüyordu bile ve dere de sadece bir sızıntı kadar ince akıyordu.

Annem ve Yvette teyze, mutfakta sağa sola koşturuyorlar ve kahvaltıdan arda kalanları topluyorlardı: sosis, keçi peyniri, haşlanmış yumurta ve yağa batırılmış ekmek. Yvette teyze önlüğünün ceplerini yokladı ve gözlüğünü çıkardı, masanın üzerindeki karışıklığın içinden kaldırması gereken başka şeyler olup olmadığını görmek için onları taktı.

"Peki, ya ben?" diye haykırdım, annem götürmeden önce tabağın içinden bir parça ekmek kaparken. Bana gülümsedi. Siyah saçları tepesinde tokayla toplanmıştı. Babam ona, bana da geçen ten renginden dolayı *señorita'm'*, diye seslenirdi. Annemin teni dışarıda çalışan işçilerden daha açık ancak her zaman sarı saçlı ve mavi gözlü İsviçreli'lere göre daha koyuydu. Yvette teyzemin beyaz kaşları ve renksiz teni onu tamamen farklı kılıyordu; o tuzdu, annem ise karabiber.

Babam kollarım açtı ve incinmiş bir ifade takındı. "Ah, hayatının erkeklerinin önünde sen yemek düşünüyorsun," dedi. Onu her iki yanağından ve yaralı sol gözünden öptüm. Sonra da eğildim ve Bernard'ı da öptüm.

"Bernard'ın takım elbisesine dikkat et," diye uyardı, Yvette teyze.

"Dikkat edilecek bir şey yok," diye yanıtladı Bernard. Bana döndü ve "Boyun daha da uzamış, Simone! Kaç yaşında oldun?" diye sordu.

"Gelecek ay on dördüme gireceğim." Babamın yanına oturdum ve omuzlarımın üzerinden saçlarını savurdum. Annemle teyzem karşılıklı gülüşüler. Babam tabağını bana doğru itti.

“Bu sabah iki porsiyon aldım,” dedi. “Biri kendim için ve diğeri senin için.”

Onu tekrar öptüm. Masada kurutulmuş biberiye kâsesi vardı, ekmeğimin üzerine serpiştirdim. “Neden beni daha erken uyan-dırmadınız?”

Yvette teyze parmaklarını omuzlarımda dolaştırdı. “Uykunun senin için daha önemli olabileceğini düşündük.” Bileği gül kokuyordu ve Bernard’ın Grasse’dan gelirken her zaman yanında getirdiği parfümünden denemiş olduğunu anladım. Yvette teyze ve Bernard hayatımızın medeni etkileriydi; Gerome amca bölgemizin en zengin çiftçilerinden bir olmasına rağmen, onlar olmasaydı *bide* ve *ayçöreği* ne anlama geliyor, bilmezdik.

Annem, babama bir kadeh şarap doldurdu ve Bernard’ın yarım kadehini tamamladı. Dolaba doğru giderken bez ayakkabılarıma baktı. “Bernard haklı,” dedi bana. “Çok çabuk büyüyorsun! Gelecek ay ayakkabı satıcısı geldiğinde sana doğru düzgün çizmeler alalım. Bunları giymeye devam edersen ayak parmaklarını kaybedeceksin.”

İkimiz de gülümsedik. Annemin, insanların düşüncelerini okuma yeteneğini almamıştım ancak onun yüzüne baktığımda — sakın, alçakgönüllü, gururlu — bana, yani tek çocuğuna karşı sevgisini hissedirdim.

“Gelecek yıl ne yapacağını bilemeyeceği kadar çok ayakkabısı olacak,” dedi babam. Bernard’la kadeh tokuşturdular.

Gerome amca kapıdan girerken babamın söylediğini duydu. “Şimdi lavantalara girişmezsek, biraz zor olur,”

“Ah, evet,” dedi Bernard, ayağa kalkarak. “Gitsem iyi olacak. Bu sabah iki çiftliğe daha uğramam gerek.”

“Çingenelere yemek götüreyim mi?” diye sordum. “Yolculuktan sonra acıkmış olabilirler.”

Fırçalamış olmama rağmen babam saçlarımı karıştırdı. “Onlar çingene değil, Simone. İspanyol. Ve senin tersine, onlar erken kalkıyorlar. Yemeklerini yediler bile.”

Başıyla babamı onaylayan anneme baktım. Yine de cebime bir dilim ekmek koydum. Annem bunu, şans getirmesi için çingenelerin yaptıklarını söylemişti.

Dışarıda işçiler orakları ve tırmıklarıyla bekliyorlardı. Yvette teyze, güneşten korunmak için sıvadığı kollarını indirdi, bone-

siyle eldivenlerini taktı. Cocker spaniel cinsi köpeği Chocolat çimenlerin arasından kendisine yol açarak geliyor, onu uzun çimen saplarının üzerinden sadece zencefil rengi kulakları ve kuyruğu görünen tekir kedim Olly takip ediyordu.

“Buraya gelin, çocuklar!” diye seslendim.

İki kürk yumağı bana doğru koştu. Olly bacaklarıma süründü. Onu yavruyken yakalandığı kuş tuzağından kurtarmıştım. Gerome amca eğer fare yakalarsa ve ona yemek vermezsek onu alıkoyabileceğimi söylemişti. Ancak ne zaman masanın altında bacaklarımıza sürtünse peynir ve et vererek annem ve babam, teyzem ve ben, hepimiz onu besledik. Bunun sonucunda Olly karpuz kadar kocaman olmuştu ancak fare yakalama konusunda fazla başarılı olmamıştı.

“Damıtma için yarın gelirim, Pierre,” dedi Bernard babama. Annemi, teyzemi ve beni öptü. “Hasat için bol şanslar,” dedi, arabasına binerken. Vedalaşmak için amcama el salladı ancak Gerome amcamın lavanta tacirimize ayıracak fazla zamanı yoktu. Bernard ve arabası, badem ağaçlarının arkasında gözden kaybolur kaybolmaz, Gerome amca Bernard’ın kırıtarak yürüyüşünün taklidini yaptı. Kimse onun bu yaptığını umursamadı. Kendisini ateşe atıp, çamurlara bata çıka babamı sırtında askeri hastaneye taşımış olan kişi Bernard’dı. Siperlerinde, birlik komutanı ve on metre içindeki diğer herkesi öldüren bir bomba patlamıştı. Bernard’ın babam için yaptığı fedakârlık olmasaydı ve amcam da hiçbir şekilde minnet duyacağımız bir şey yapmadığı için, şimdi ailem meteliksiz kalacaktı.

Daracak dereyi geçtik. Lavanta tarlaları önümüzde mor renkte bir okyanus gibiydi. Bu bitki hasat zamanı olduğu gibi, hiç bu kadar dikkat çekici görünmez ya da bu kadar tatlı kokmazdı. Yaz sıcakları zengin esansı taşıyor, baharın leylak rengi başakları en derin rengini alarak mor çiçekleriyle filizlere dönüşüyordu. Birkaç gün içinde tarlaların kesilmiş çalılar yığınlarına döneceğini bilmek beni üzüyordu.

Babam bastonuna dayandı ve her bir işçiye bir bölümde görev verdi. Bu sırada Gerome amca yük arabasını getirdi ve katırla birlikte tarlaların aşağısına doğru ilerledi. İşçiler babamdan bağlar aldılar, uçlarından bağladılar ve kesilen sapları içinde toplamak için bir bel çantası haline getirdiler.

Oğlan çocuğu gidip bir ağacın altına oturdu. Olly'yi aldım ve Chocolat'a seslendim. "Onları sevmek ister misin?" diye sordum çocuğa, Olly'yi onun yanına koyarken.

Uzandı ve onların kafalarını okşadı. Chocolat, çocuğun parmaklarını yaladı ve Olly de çenesini onun kucığına koydu. Çocuk kıkırdayıp, bana gülümsedi. Kendimi işaret ettim ve "Simone" dedim, ancak ya ne dediğimi anlamadı ya da bana adını söylemeye utandı. Kocaman gözlerine baktım ve ona Goya demeye karar verdim çünkü bana hassas biri gibi görünmüştü, tıpkı bir sanatçı gibi.

Çocuğun yanına oturdum ve birlikte işçilerin tarlaya dağılışını izledik. Goya'ya işçilerin gerçek isimlerini soramadım çünkü İspanyolca bilmiyordum, bu yüzden ben de bildiğim birkaç İspanyolca ismi onlara taktım. Leylek gibi olan İspanyol'a Rafael ismini verdim. İşlerinden en genci oydu ve güçlü bir çenesi, dümdüz kaşları ve güzel dişleri vardı. Yakışıklıydı ve sanki lavanta kesimiyle ilgili her şeyi biliyormuş edasıyla geziniyordu. Ancak sık sık Rosa'ya dönüyor — bu, kadına verdiğim isimdi — Rosa'nın ne yaptığına bakıyordu. Kısa boylu ancak sağlam yapılı olan adama Fernandez ismini verdim. Adam, Gerome amcamın ikizi olabiliirdi. Her iki adam da çalılara tıpkı bir boğanın matadora saldırdığı gibi saldırıyorlardı. Diğer İspanyol adam Goya'nın babasıydı, kendine ait bir tarz edinmiş ve lavantalara aheste yaklaşan soylu bir dev gibiydi. Bu, gitarı sevgiyle tutan adamdı. Ona José ismini verdim.

Yvette teyze lavantaların içinden çıktı ve bize doğru geldi. "Yemek yapmaya başlasak iyi olacak," dedi.

Ayağa kalktım ve elbisemin üzerimdeki çimenleri silkeledim. "Sence bizimle gelmek ister mi?" diye sordum, Goya'yı işaret ederek. Chocolat çocuğun omzuna ilişmişti ve Olly de kucığında uykuya dalmıştı. Goya, Yvette teyzemin şapkasının altından çıkan platin renkli saç tutamlarına dikkatle baktı. Ben onun bu görüntüsüne öylesine alışkındım ki, insanların ilk defa bir albino gördüklerinde şaşırdıklarını unutuyordum.

"Senin bir peri olduğunu sanıyor," dedim ona.

Yvette teyze, Goya'ya gülümsedi ve başını okşadı. "Oturduğu yerde mutlu görünüyor ve bence göz önünde olması annesini de sevindirir."

Akşam, iki çiftlik evimizi birbirinden ayıran bahçede yemek yedik ve karanlık çökene kadar orada kaldık. Havada yoğun bir lavanta kokusu vardı. Yutkundüğümde lavantanın tadını genzimde alabiliyordum.

Annem babamın gömleklerinden birini dikiyordu, yaptığı iş rüzgâr fenerinin altında aydınlanıyordu. Sadece kendisinin bildiği bir nedenle giysileri her zaman kırmızı renkte bir iplikle onarıyordu, yırtıklar ve sökükler kumaşın üzerindeki yaraları andırıyordu. Annemin elleri kesiklerle doluydu ancak hasatçılar küçük yaraları fazla önemsemezlerdi. Lavanta yağı doğal bir dezenfektandı ve kesikleri birkaç gün içinde iyileştiriyordu.

Yvette teyze benimle birlikte *Sefiller*'i okurdu. Demiryolları yaygınlaşıp, insanlar kasabalara taşınınca, köyün okulu iki yıl önce kapatılmıştı ve teyzem eğitimimle ilgilenmemiş olsaydı ailenin diğer bireyleri gibi cahil kalabilirdim. Gerome amca hesap defterlerini ve gübre talimatlarını okuyabiliyordu ancak annemin kesinlikle okuması yoktu, gerçi bitkiler ve yabancı otlar konusundaki bilgisi bir eczacı kadar genişti. Sadece babam gazete okuyabiliyordu. Bunun nedeni, 1914 yılında katıldığı Büyük Savaş'ta gazete okumasından kaynaklanıyordu.

"Eğlence düşkünleri şarkılarını söylemeye devam ettiler," yüksek sesle okudum, "ve masanın altındaki çocuk da kendi şarkısını söylüyordu —"

"Pöf?" diye mızırdandı Gerome amca, bıçakla dişlerini karıştırırken. "Bazıları için gereksiz kitaplar okumak kolay tabii, hele hele bütün gün tarlada belleri bükülmüyorsa."

Annemin elleri durdu ve bakışlarımız birleşti. Boynundaki kasları gerilmişti. Teyzem ve ben, anneme daha da sokulup kumaşın ucundan tuttuk ve onu inceliyormuş gibi yaptık. Hiç birimiz Gerome amca ile ters düşmek istemezdik ancak içimizden biri alay konusu olduğunda her zaman birbirimize destek olurduk. Yvette teyze, cildindeki sorun yüzünden tarlada çalışmıyordu. Güney güneşinin altında bir saat geçirsin, hemen cildinde üçüncü derece yanık oluşurdu. Sault kasabasıydı ve böylesine zeki ve etkileyici bir kadının neden Gerome amca ile evlendiğini düşününce, tek se-

bebin albinolarla ilgili batıl inançlar olduğunu anlayabiliyordum. Amcam, onun bir çiftçi olarak bulunamadığı katkıyı bir aşçı ve ev kadını olarak telafi ettiğini bilecek kadar akıllı biriydi ancak teyzemin marifetleri karşılığında bir kere bile teşekkür ettiğini duymadım. Bana gelince, kesinlikle çiftçiliğe uygun değildim. Bana 'flamingo' derlerdi çünkü incecik bacaklarım bedenimin iki katı uzunluktaydı ve bir tane sağlam göz ve topal bir ayakla babam bile bir tarlayı benden daha hızlı temizleyebilirdi.

Ambarda bir kahkaha koptu. Bütün gün tarlada çalıştıktan sonra İspanyolların bu kadar neşelenmek için enerjiyi nasıl bulduklarını merak ettim. Gitarın sesi bahçeye yayıldı. José'nin tutkulu gözlerle gitarı tıngırdattığım hayal ettim. Diğerleri Flamenko tarzına ellerini çırparak ritim tutuyorlardı.

Yvette teyze başını kaldırıp baktı, sonra da kitaba döndü. Gerome amca uzanıp bir battaniye aldı ve müzikten hoşlanmadığını göstermek için başının etrafına doladı. Babam gözlerini gökyüzüne dikmiş, kendi düşünceleri içinde kaybolmuştu. Annem gözlerini el işine odaklamıştı, sanki bu kutlamaya kulaklarını tıkamıştı. Belden yukarı bakıldığında o kadar dik duruyordu ki, bir heykeli anımsatıyordu. Gözlerim masanın altına kaydı. Ayakbılarını çıkarmıştı ve bir ayağı duygusal ritme tempo tutuyor, aşağı yukarı inip kalkarak kendi dansını yapıyordu. Bu yanıltıcı hali onun sırlarla dolu bir kadın olduğunu hatırlattı bana.

Şöminemizin rafında büyükbaba ve büyükanne Fleurier'nin resimleri sergilenirken evin hiçbir yerinde annemin ailesine ait bir fotoğraf yoktu. Ben küçükken, bir tepenin eteğinde bulunan yaşadıkları kulübeyi göstermişti. Burası bir orman yangınına ve aynı yıl vadiyi silip süpüren şiddetli bir karayele kadar ayakta kalmış olan taş ve ahşaptan oluşmuş bir yapıydı. Köyün posta müdiresi olan Florette bana, anneannemin ilaçlarıyla ün saldıığını söyledi, hatta geleneksel tıp yöntemleri ve dualar sonuç vermeyince belediye başkan eşi ve yaşlı papaz bile ona başvururlarmış. O zamanlar orta yaşlarında olan anneannem ve dedem bir gün annemle birlikte köye gelmişler. Marguerite adını verdikleri, dikkat çekici kızları köylülerin karşısına ilk çıktığında üç yaşındaymış. Karı koca onun kendi kızları olduğuna dair yemin etmelerine rağmen birçok insan annemin çingepeler tarafından terk edil-

miş bir çocuk olduğuna inanmış.

Onun geçmişini çevreleyen gizem ve kendine has iyileştirme yöntemleri, en sevdikleri oğullarının evliliğine karşı çıkan kuralcı Fleurier ailesine annemi sevdirememişti. Bununla birlikte, ordu doktorları babamın hayatından umutlarını kestiklerinde ona bakarak sağlığına kavuşturan kişinin annem olduğunu kimse inkâr edemezdi.

İspanyollar, Gerome amca ve Yvette teyze evlerine döndükten, annemler ve ben yataklarımıza gittikten sonra bile şarkılarını söylemeye uzun süre devam ettiler. Uyanık halde yatağımda yattım, tavandaki ışıkları izledim ve kaburgalarımın girintilerinden sızan teri hissettim. Servi ağaçlarının arasından vuran ay ışığı duvarımda dalga şeklinde gölgeler oluşturmuştu. Bu şekillerin dışarıdan gelen duygusal müzikle uyumlu dansçılar olduğunu hayal ettim.

Uykuya dalmış olmalıyım çünkü irkilerek yatağımda doğrulduğumda müziğin bitmiş olduğunu fark ettim. Chocolat'ın havladığını duydum. Yatağımdan çıkıp pencereden bahçeye baktım. Hafif bir esinti havayı serinletmişti ve gümüş rengindeki ay ışığı çatıların kiremitlerine ve binaların cephelerine vuruyordu. Bahçenin sonundaki duvara doğru baktım ve gözlerimi kırıştırdım. Orada, insanlar bir daire halinde dans ediyorlardı. Müzik yapmadan ya da şarkı söylemeden, kollarını başlarının üzerinde savurarak ve ayaklarını işitilmeyen ritme uygun vurarak sessizce hareket ediyorlardı. Dikkatle baktım ve omuzlarının üzerinde Goya ile dans eden José'yi fark ettim, çocuğun koyu tenli yüzünde bembeyaz dişlerini gösteren bir gülümseme vardı. Benim topuklarım da yerden havalandı. Aşağı inmek ve onlara katılmak için büyük bir istek duydum. Pencerenin çerçevesine sıkıca tutundum, bu dansçılar gerçekten İspanyollar mıydı yoksa ölüme götürmek için beni ayartmaya çalışan kılık değiştirmiş kötü ruhlar mıydı, emin değildim. Köydeki yaşlı bir kadın bu tür şeyler anlatırdı.

Çok heyecanlanmışım.

Goya dışında beş dansçı vardı: üç erkek ve iki kadın. Uzun saçları ve incecik kollarıyla bacakları olan ikinci kadını fark ettiğimde ağzım açık kaldı. Ateş sanki teninin altında için için yanıyor ve yere dokundukça ayaklarından kıvılcımlar sıçırıyordu. Elbisesi üzerinden adeta bir dere gibi dökülüyordu. Annem. Ona ses-

lenmek için ağzımı açtım ancak kendimi yatağıma doğru geriye sendelerken buldum ve uykuya yenik düştüm.

Gözlerimi açtığımda sabahın ilk ışıkları yükseliyordu. Boğazım kurumuştu. Avuçlarımı yüzüme bastırdım, görmüş olduğlarımın gerçek mi yoksa rüya mı olduğundan emin değildim.

Elbisemi üzerime geçirdim ve parmak uçlarımda merdivenlerden aşağı inerek annemlerin odasını geçtim. Onlar uyuyorlardı. Annemin bazı güçleri bana geçmemiş olabilirdi, ancak ondaki merak bende kesinlikle vardı. Duvarın yanında badem ağaçlarının bulunduğu, bahçenin kenarına kadar sürünerek gittim. Çimenler yaz sıcağı ve hiç el sürülmediği için epey uzamışlardı. Birilerinin gelmiş olduğuna dair bir iz bulmak için ağaçların ve bitkilerin üzerine baktım ancak hiçbir şeye rastlamadım. Ne bağlanmış ağaç dalları, ne kemik parçaları ne de kutsal taşlar vardı. Büyü yapıldığına dair hiçbir iz yoktu. Omuzlarımı silktim ve gitmek üzere döndüm ancak döner dönmez göz ucuyla bir şey fark ettim. Uzandım ve bir ağacın en alçak dalına dokundum. Yapraklardan birinin üzerine takılmış kırmızı bir iplik parçası vardı.

Ne teyzemin beyaz teni ne de benim ince bacaklarım, bizi damıtma işine dahil olmaktan alıkoyabildi. Yüzleri sarf ettikleri çabadan buruşmuş olan babam ve Gerome amca içinde lavanta saplarının bulunduğu buharı tüten tüpü damıtıcıdan çıkardılar. Annem ve ben aceleyle yabalarımızı kümelere sapladık. Onları güneşin altında kurumaya bırakmadan önce hasır örtülerin üzerine yaydık.

“Kaybedecek hiç zamanımız yok,” dedi babam. “Yeni damıtıcı sayesinde, saplar kurduğunda onları yakıt olarak kullanabiliriz.”

Annem ve ben dönüp lavantaları karışmamaları için kesmeye başladık bu arada Yvette teyzem de erkeklere diğer yüklemeyi yaparken yardım etti. Damıtıcı dolunca babam tepesine çıkıp sapları bastırmamı söyledi ve “Bize şans getir!” dedi.

“Bunu yapmak için çok zayıf,” diye sızlandı Gerome amca, ancak yine de damıtıcıya çıkmama yardım etmek için kollarım uzattı. “Kenarlara dikkat et,” diye uyardı, “ateş gibi yanıyordlardır.”

Lavantanın en moral yükselticiyi söyleriz, ataba havaya yükselen

bu nefis koku Gerome amcamın bile karakterini iyileştirmeyi başarmış olabilir miydi?

Bacaklarımda oluşan çiziklere ve sıcağa aldırmadan lavantaları ayağımla ezdim. Eğer babamın ve Bernard'ın lavanta hasatı ve damıtımı konusundaki ticari planı işe yararsa, babam çiftliğin kendine düşen payım geri alabilecekti. Ayağımı lavantalara her bastığımda, babamın hayaline bir adım daha yaklaşmasına yardımcı olduğumu hayal ediyordum.

Gerome amca damıtıcıdan çıkmama yardım edip, kapağı mühürledikten sonra babam merdivenden bir alt kata indi. Ateşi beslediğini duydum. "İlk yüklemeye bakarak yağın iyi olduğunu söyleyebilirim," diyerek geri döndüğünde gülümsüyordu.

Gerome amca bıyıklarını sıvazladı. "İyi ya da kötü, satılıp satılmadığına bakacağız."

Öğlen, dördüncü yüklemeden sonra, babam mola vereceğimizi duyurdu. Kimimiz kendini ya nemli hasırlara attı ya da koltuklara gömüldü. Annem suya bezler batırdı ve biz de onları sıcaktan yanan yüzlerimize ve avuçlarımıza bastırdık.

Dışarıdan motorlu bir arabanın sesi duyuldu ve dışarı çıkıp baktığımızda Bernard'la karşılaştık. Yan koltukta belediye başkanı ve yerel kafenin sahibi Mösyö Poulet vardı. Arka koltukta ise Poulet'nin kız kardeşi Odile, eşi Jules Fournier ile birlikte oturuyordu.

"*Bonjour? Bonjour!*" diye seslendi Mösyö Poulet, arabandan çıkıp, yüzünü mendiliyle kurularken. Resmi durumlar için sakladığı siyah takım elbisesini giymişti. Bir beden küçüktü ve omuzlarını geriyordu, bu haliyle çamaşır ipine mandallanmış bir gömlek gibi görünüyordu.

Odile ve Jules arabadan indi ve herkes damıtma alanına girdi. Mösyö Poulet ve Fournier çifti, şimdiye kadar bölgede kullanılanlardan çok daha büyük olan damıtıcıyı incelediler. Çiftçi olmamalarına rağmen başarılı girişimimize ilgi duyuyorlardı. Birçok insan kasabaları tercih ederek Pays de Sault'dan ayrılıyordu ve onlar da lavantanın köydeki ticareti canlandıracağını umuyorlardı.

"Ben bir şişe şarap getireyim," dedi Yvette teyze, eve doğru dönerek. Bernard kadehleri getirmesine yardım edeceğini söyle-

di. Kafa kafaya vermiş patikadan yukarı çıkışlarım izledim. Bernard bir şey söyledi ve Yvette teyze bir kahkaha attı. Babam bana Bernard'ın kadınlarla alışlageldik bir şekilde ilgilenmeyen, iyi bir adam olduğunu söylemişti ancak Yvette teyzeme o kadar kibar davranıyordu ki, bazen ona âşık olup olmadığını merak ediyordum. Gerome amcama baktım ancak o hiçbir şey fark edemeyecek şekilde yeni damıtıcının kapasitesi konusunda şişinmekle meşguldü.

“Bu, Grasse'daki büyük damıtma fabrikalarında kullanılan türden bir aygıt,” dedi. “Bizim şimdiye kadar kullandığımız taşınabilir olanlardan çok daha verimli.”

Konuşma tarzından damıtıcının kendi fikri olduğu sanılabiliirdi. Ancak o sadece yatırımcıydı, hayal kurabilen biri değil: Pahalı damıtıcısı için parayı sağlamıştı ve kârın yarısını alacaktı. Ancak babam ve Bernard'ın hesaplarına göre, eğer peş peşe üç kez iyi lavanta biçilirse damıtıcının borcu ve bir sonraki üç ekin biçiminde de çiftliğin parası ödenecekti.

Odile havayı kokladı ve bana yaklaştı. “Yağ çok güzel kokuyor,” diye fısıldadı. “Umarım hepimizi zengin eder ve babanı borçlarından kurtarır.”

Başımı sallayarak onu onayladım ancak hiçbir şey söylemedim. Ailemin durumundan kaynaklanan utancı çok iyi biliyordum. Büyükbabamın ölümünden sonra arazi iki erkek kardeş arasında paylaştırılmıştı. Babam savaşa gittiğinde, Gerome amca çiftliği işletmeye devam etmesi için anneme borç para vermişti. Ancak babam savaştan sakatlanarak dönmüştü ve aldığı maaş borçları ödemeye yetmiyordu. Bu nedenle Gerome amcam babamın payına düşen araziye aldı. Babam iyileştikten sonra, Gerome amca babama payını her yıl faizli taksitler halinde ödeyerek geri alabileceğini söyledi. Babamın hastalığı sırasında köyün en yoksulu bile kapı eşliğimize sebze dolu sepetler bırakırken, bu aile içinde olmaması gereken utanç verici bir durumdu üstelik. Ancak babama ağabeyiyle ilgili tek bir söz edemezsiniz. “Anne ve babamın ona nasıl davrandığını görseydiniz, anlardınız,” derdi her zaman. “Ne annemin ne de babamın ona bir kez olsun güzel bir şey söylediğini hatırlıyorum. Gerome babama, kendi babasını hatırlatıyordu. Çocukluğundan beri, kulakların üzerine yumruk ye-

mesi için sadece babama bakması yeterli olurdu. Aslında çiftliğin tamamının onu olması gerekiyordu, üstelik nedendir bilinmez, ben anne ve babamın en sevdiği çocuğuydum. Endişelenmeyin, payımıza düşeni geri alacağız.”

“Başka kimler damıtılması için lavantalarını sana getirecek?” diye sordu Jules, babama.

“Bousquetler, Nègreler, Tourbillonlar,” diye yanıtladı babam.

“Ne kadar kârlı olduğunu gördüklerinde diğerleri de gelecek tir,” dedi Gerome amca, başarılı bir damıtıcı gibi çenesini havaya kaldırarak. Mösyö Poulet kaşlarını kaldırdı. Belki de Gerome amcamın kendisini belediye başkanı olarak hayal ettiğini düşünmüştü.

Annemin de kaşları çatıldı ve ne düşündüğünü tahmin edebiliyordum. Gerome amca proje ile ilgili ilk defa olumlu bir şey söylemişti. O, kârın yarısını alacakken, babam riskin tamamını alacaktı. Çiftliğimiz tamamen lavantalarla kaplıyken, Gerome amca hâlâ yulaf ve patates ekiyordu. “İşler yolunda gitmezse, hepimizi ben doyurmak zorunda kalacağım,” demişti bize.

Lavanta biçme zamanı geçince sürücü, işçileri başka bir çiftliğe götürmek üzere yük arabasıyla geri döndü. Bahçede durdum ve İspanyolların eşyalarını yüklemelerini izledim. Manzara geldikleri sabahki gibiydi, sadece tam tersini yapıyorlardı. Rafael çuvalları ve sandıkları Fernandez ve José’ye uzatıyor, onlar da arkada oturabilmek ve arabanın dengesini sağlamak için eşyaları ön tarafa istifliyorlardı. Her şey yüklendiğinde, José gitarını aldı ve sürücü, teyzemin onun için uzun bir bardağa koyduğu şarabı bitirirken bir melodi tıngırdattı.

Goya annesinin bacakları etrafında dans etti. Ekin biçme süresi boyunca cebimde tuttuğum lavanta keseciğini çıkardım ve ona verdim. Görünüşe bakılırsa, hediyemin ona uğur getireceğini anlamıştı ve cebinden bir ip çıkarıp, keseciğin kurdelesinin arasından geçirdi. Kaldırılıp, annesinin yanında oturması için arabaya bindirildiğinde, keseciği boynuna asmış olduğunu gördüm.

Eğer Gerome amca yağın kârlılığı konusunda şüphe duymuş olsaydı bile, Bernard'ın tavsiyesi üzerine Grasse'den bir şirketin birkaç gün sonra ürünün tamamını satın almasıyla bunlar giderilmişti.

“Kesinlikle yıllardır gördüğüm en kaliteli ürün bu,” dedi Bernard, satış faturasını mutfak masasının üzerine bırakırken. Babam, annem, teyzem ve ben kâğıdın en altında yazan tutarı gördüğümüzde, nefesimiz kesildi. Ne yazık ki Gerome amca tarlaydaydı ve şaşkınlığını görme zevkine erişemedik.

“Baba!” diye bağırdım, kollarımı boynuna dolayarak. “Yakında çiftliğimizi geri alacağız ve zengin olacağız!”

“Tanrım,” dedi Bernard, kulaklarını tıkayarak. “Simone’un sesinin bu kadar yüksek çıkabildiğini bilmiyordum.”

“Bilmiyor muydun?” dedi annem, gülümserken gözleri ışıldıyordu. “Dünyaya geldiği gece, büyükannesi sıra dışı bir ciğer kapasitesi olduğunu söylemiş ve şarkıcı olacağını öngörmüştü.”

Herkes güldü. Annemin çekingenliğinin altında muzır bir espri anlayışı yatardı. Ben de ona karşılık vermek için sandalyenin üzerine çıktım ve en yüksek sesimle *‘Temiz Bir Çeşme’*’yi söyledim.

Babam her ay, köyde bulamadığımız erzakı satın almak ve ürünlerimizi satmak için Sault’a giderdi. Çiftlikte, tek gözle bile katır ve yük arabasını kullanabiliyordu. Ancak Sault’a giden yol kaygan kireç taşlarıyla doluydu ve Gorges de la Nesque uçurumu boyunca devam ediyordu. Görme ile ilgili herhangi bir hata ölümcül olabilirdi. Ekim ayında, Gerome amcamın koyun sürüsüyle ilgilenmesi gerekti ve komşumuz Jean Grimaud babama eşlik etmeyi kabul etti. Onun da kasabadan koşum takımı ve ip alması gerekiyordu.

Kasabada satabileceği bademleri arabaya yüklemesi için babama yardım ederken sabah sisi de dağılıyordu. Jean yoldan bize seslendi ve biz de onun bize doğru gelen iri cüssesine baktık. “Eğer Jean bir ağaç olsaydı mutlaka meşe olurdu,” dedi babam. Gerçekten, kolları çoğu insanın bacaklarından daha kalındı ve elleri öyle genişti ki, istese bir kayanın avucunda ezebileceğinden emindim.

Jean gökyüzünü gösterdi. “Sence fırtına çıkar mı?”

Babam tepemizden geçen birkaç küçük buluta baktı. “Aksine, sıcak olacağını düşünüyorum. Fakat yılın bu zamanında asla emin olamazsın.”

Ben katırı okşarken annem ve teyzem de ev için alınması gerekenlerin bir listesini babama verdiler. Yvette teyze listede bir şey gösterdi ve babamın kulağına fısıldadı. Başımı tepelere doğru çevirip, fark etmemiş gibi yaptım. Ancak neden söz ettiklerini biliyordum; geçen gece annemle Yvette teyzemin konuşmasını dinlemiştim. Teyzem kiliseye ve kasabaya giderken giymem için güzel bir elbise dikmek üzere kumaş almak istiyordu. Kendisinin- kinden daha farklı bir hayata sahip olmamı istediğini biliyordum. “Bir kadını gerçekten seven bir adam, onun zekâsına saygı duyar,” derdi bana sıklıkla. “Sen akıllısın. Asla kendi seviyenin altında bir adamla evlenme. Ve ona yardım edemeyeceksen bir çift- çiyile hiç evlenme.” Babam hep zamanın geldiğinden emin olduğumda kendime bir eş seçebileceğimi söylerdi ancak ben Yvette teyzemin benim için aklına Sault’taki doktor ya da noter olan oğullarından birini koyduğundan şüphelenirdim. Oğlanlarla hiç ilgilenmiyordum, benim ilgimi çeken tek şey yeni bir elbiseydi.

Gerome amca bacaklarında deri tozlukları ve omzunda av tüfeğiyle bahçede belirdi. “Giderken dikkatli olun,” diye babamı uyardı. “Yağmur yolun bir bölümünü aşındırmış.”

“Yavaş yavaş gideriz,” diyerek söz verdi babam. “Karanlık çökmeden dönemeyeceğimize karar verirsek, geceyi kasabada geçiririz.”

Provans’ın sonbaharı en az bahar ve yaz ayları kadar güzel olurdu. Babam ve Jean’ı, yemyeşil çam ağaçlarını ve yaprakları kırmızıya dönmüş Virginia sarmaşıklarını geçerken hayal ettim. Ben de onlarla gitmek isterdim ancak yer yoktu. Erkekler bize el salladı ve biz de yük arabasının yoldan aşağı sallanarak inişini izledik. Babamın sesi havada cınlıyordu:

*Şu dağlar, yüksek dağlar,
Gökyüzünü kaplayan dağlar
Kalk onları gizle
Benim hasret dolu gözlerimden.*

Annem ve teyzem, Yvette teyzemin mutfağına doğru yöneldi.

Bizimkinden daha büyük olduğundan ve içinde odun ocağı bulunduğundan dolayı teyzemin mutfağını daha çok kullanıyorduk. Babamın şarkısının son kıtasını tamamlayarak onların peşinden gittim:

*Dağlar kıpırdanıyor
Onları çok iyi görebiliyorum
Ve yakında onlarla olacağım
Gemim yanaştığında.*

Annemin şarkıcılıkla ilgili büyükannemin öngörüsü hakkında söylediklerini hatırladım. Eğer bu doğruysa o zaman yeteneğimi babamdan almış olmalıydım. Sesi bir meleşinki kadar kusursuzdu. Bernard siperde dizlerine kadar çamurun içine batmış, ölüm kokusu çevrelerini sarmış haldeyken, askerlerin babamdan şarkı söylemesini istediklerini söylemişti. “Bize umut veren tek şey buydu.”

Botlarımı temizledim ve mutfağın kapısını açtım. Annem ve teyzem tezgâhın üzerine porselen kâseler yerleştiriyorlardı. Masanın yanında bir sepet patates vardı ve oturup onları soymaya başladım. Annem bir kalıp peynir rendelerken teyzem de sarımsak doğruyordu. En sevdiğim yemeği yapacaklardı, *aligot*: Patates, peynir, ekşi krema, sarımsak ve biber karıştırılarak püre haline getirilir.

Gerome amca avdayken kafamızı dinliyorduk. Yemek pişirirken teyzem kitap ve dergilerde okuduğu öyküleri, annem de köy efsanelerini anlattı. En çok hoşuma giden, bir sabah kiliseye çıplak gelen bunamış papazla ilgili olandı. Ben şarkı söyledim ve onlar da beni alkışladılar. Teyzemin mutfağına bayılıyordum, düzenle karmaşanın bir karışımıydı. Ahşap doğramalar içlerine zeytinyağı ve sarımsağın kokusunu çekmişti. Yıllardır kullanmaktan kararmış, çeşitli boylarda dökme demirden çaydanlıklar ve bakır tavalar şöminenin üzerinde asılı duruyordu. Mutfağın ortasında ince uzun bir masa vardı, bank benzeri oturaklarının üzerinde, oturunca un üfleyen minderleri vardı. Havanlar, sürahiler ve tülbent kaplı hasır sepetler rafları ve tezgâhları kaplıyorlardı.

Babamın da tahmin ettiği gibi, öğlene doğru hava ısındı ve bahçedeki masada oturup, küçük ziyafetimizin tadını çıkardık. Ancak öğleden sonra, kuyudan su çekmeye gittiğimde vadinin üzerinde kasvetli bulutlar toplanmaya başladı.

“İyi ki yanlarına yağmura karşı giyecek bir şeyler aldılar,” dedi Yvette teyze, patates kabuklarını tavuklara atarken. “Şu anda dönüyor olmalılar. Fırtına çıkarsa yine de ıslanabilirler.”

Hafiften yağmur çiselemeye başladı ancak Sault tarafındaki bulutlar oldukça hain görünüyordular. Mutfak penceresinin yanına oturdum ve babamla Jean’ın güvenli bir yolculuk geçirmelerini diledim. Ağustos ayında babam ve Gerome amcamla Lavanta Festivaline gittiğimizde aniden bir sağanak yağmur başlamıştı ve yük arabamızın bir tekerleği çamura saplanmıştı. Tekerleği çamurdan kurtarmak ve tekrar yola koyulmak üç saatimizi almıştı.

Gökyüzünde aniden bir şimşek çaktı. Ardından patlayan gök gürültüsü beni yerimden sıçrattı.

“Pencereden uzaklaş,” dedi, kapatmak için kepenklere uzanan Yvette teyze. “Yollarım gözlemek onları buraya daha çabuk getirmez.”

Dediğini yaptım ve masaya geçtim. Annem sandalyesine çökmüştü ve gözleri bir yere dalmıştı. Kafamı çevirip omzumun üzerinden baktım ve şömine rafının üstündeki saatin durmuş olduğunu gördüm. Annemim rengi bembeyaz olmuştu.

“İyi misin, anne?”

Beni duymadı. Zaman zaman annemi gölgeler içinde kaybolan, görebilen ancak görülmeyen ve sadece istediği zaman karanlıktan çıkan bir kediye benzetirdim.

“Anne?” diye fısıldadım. Konuşmasını, beni umutlandıracak bir şeyler söylemesini istiyordum ancak o ay kadar sessizdi.

Akşam yemeğinde Gerome amca sebzelerine bıçağını saplıyor, etlerini parçalıyordu. “Kasabada kalmaya karar vermiş olmalılar,” diye söylendi.

Yvette teyze beni Gerome amcamın haklı olduğuna ve babamların yük arabaları barınağında ya da demirci ahırında kalmaya karar vermiş olduklarına ikna etmeye çalıştı. Bu yağmurda eve gitmemem için bana üst kattaki odalardan birinde bir yatak hazırladı. Annem ve Gerome amca ateşin yanına oturdular. Gerome amcamın isteksiz halinden kendi tahminine kendisinin bile inanmadığını söyleyebilirdim.

Yatağa yatıp çatıya vuran yağmur damlalarının sesini dinledim ve sessizce kendime şarkı söyledim. Kısa sürede uykuya dalmış ol-

malıyım çünkü daha sonra hatırladığım ilk şey mutfak kapısının gürültülü bir şekilde çalınmasıydı. Fırlayıp, yataktan çıktım ve pencereye koştum. Katır dışarıda yağmurun altında duruyordu ancak yük arabasından eser yoktu. Alt kattan sesler duydum ve hızla giyindim.

Jean Grimaud kapını yanında duruyordu, üzerindeki sular yassı taşlara damlıyordu. Alnında boydan boya bir yara vardı ve gözlerinin içine kan sızıyordu. Gerome amca bembeyaz kesilmişti.

“Konuş!” dedi Jean’a. “Bir şeyler söyle.”

Jean acılı gözlerle anneme baktı. Bir şeyler söylemek için ağzını açtı ancak ağzından hiçbir şey çıkmadı. Biliyordum. Söylenec bir şey yoktu. Babam ölmüştü.

..

İki

“Tartışma yok,” dedi Gerome amca, avucunu masaya vururken. “Simone, Marsilya’daki Augustine hala için çalışmaya gidiyor.”

Annem, teyzem ve ben amcamın öfkesinin şiddetiyle yerimizden sıçradık. Bu adamla, geçen hafta kederden buruşmuş suratıyla babamın mezarının başında duran aynı adam mıydı? Kardeşinin ölüm şokunu, tıpkı nezleden kurtulan biri gibi atlatmıştı. Son iki gündür hesap defterini inceliyor, birbiri ardına sayılar yazıyordu.

“İki ev kadınına ihtiyacım yok,” dedi, dönüp sopayla ateşi karıştırdı. Alev önce parladı, sonra sönerek odayı kararttı. “Eğer Simone çiftçiliği beceremiyorsa, gidip başka yerde hayatını kazanmak zorunda. O artık bir çocuk değil ve benim de beslemem gereken yeteri kadar boğaz var. Eğer Pierre bu kadar çok borç bırakmamış olsaydı ...”

Gerome amca lavanta üretiminin masraflarım, damıtıcının fiyatını, çiftliğe olan borcumuzu bir bir sıraladı. Annemle bir-birimize baktık. Gerome amca, babamın hayal gücünün ürünü olan projeden kâr edecekti. Şimdi bu masrafların lafını etmenin ne anlamı vardı?

Kafamda bir resim belirdi. Bu gerçekte görmüş olduğum bir şey değildi ancak bir haftadır aklımdan çıkmıyordu: Babam Gorges de la Nesque’te kayalık, düz bir çıkıntı üzerinde sırtüstü yatıyordu. O ve Jean katırı yokuş aşağı sürmeden önce Sault’da fırtınanın dinmesini beklemişlerdi. Yolun en zor bölümlerini aştıktan sonra, katırın dinlenmesi ve kendilerinin de ekmek yemeleri için mola vermişlerdi. Ancak Jean katırın ipini çözüp, onu çayırlara bırakır bırakmaz bir *çatırtı* sesi duydu. Yağmur nedeniyle gevşemiş olan dağ yamacındaki taşlar tepeden aşağı yuvarlanmaya başladı. Bir ağaç dalı Jean’a ve katıra çarptı. Babam ve yük arabası da diğer tarafa savruldular.

“Bernard yardım eder,” dedi Yvette teyze. “Madem onu Marsilya’ya göndereceksin, bari eğitim alması için gönder. Halanın kölesi olması için değil.”

Yvette teyzemin amcama ilk defa karşı geldiğini duyuyordum ve onun için endişelendim. Amcam şimdiye kadar hiçbimize vurmamıştı ancak babamın ölümünün bazı şeyleri değiştireceğinden korkuyordum. Her iki evin de reisi olarak Gerome amcamın konumu güçlüydü ve ona karşı bir dayanağımız yoktu. Ancak o alaycı bir şekilde güldü. “Bir kadının eğitimi için yapılan yatırım, bir erkek için yapılandan daha fazla israftır. Ve Bernard’a gelince, onun parası olduğunu düşünerek kendini kandırma. Hayatı boyunca kazandığı bütün paraları arabalara ve Côte d’Azur’a yatırdı.”

O gece annemle ben, kazanın olduğu günden beri yaptığımız gibi birbirimizin kollarında yattık. Karayelin uğultusunu dinledik. Rüzgâr önce kapının altından giren bir esintiydi, daha sonra servi ağaçlarını eğen ve tarlalar boyunca feryat eden rahatsız edilmiş bir hayalete dönüştü. Babamın ölümünden sonra ikimiz de o kadar çok ağlamıştık ki, gözyaşlarımın beni kör edeceğini düşünmeye başlamıştım. Gözlerimi kısarak kapının yanında asılı duran haça baktım, sonra kafamı çevirdim. Babamın doğa tarafından öldürülmek için şarapnel parçalarının açtığı yaralardan kurtulmuş olması acımasızcaydı. “Her şey çok hızlı olmuş, neler olduğunu anlayamamıştır bile,” demek, papazın bizi rahatlatmak adına söyleyebildiği tek şeydi. Her şey o kadar hızlı olmuştu ki, bunun gerçek olduğuna hâlâ inanamıyordum. Her yerde babamı görüyordum: Ya kuyunun üzerine eğiliyor ya da sandalyesinde oturmuş, beni kahvaltıya bekliyordu. Ölümünün bir kâbus olduğuna ikna olduğum birkaç saniye, onun görüntüsü kaybolana kadar ve gördüğüm şeyin bir ağaç gölgesinden ya da bir süpürge sapından ibaret olduğunu anlayana kadar keyifli geçiyordu.

Her zaman sessiz olan annem, daha da büyük bir sessizliğe büründü. Doğaüstü güçlerinin neden ona ihanet ettiğini, babamın ölümünü neden önceden göremediğini ve onu uyarmadığını merak ediyordu. Kaldı ki, daha önce bazı şeyleri asla bilemeyeceğimizi, bizim de tahmin edemeyeceğimizi ya da önleyemeyeceğimizi şeyler olduğunu söylemişti. Koluna do-

kundum, teni buz gibiydi; gözlerimi kapattım, bir gün onu da kaybedeceğim korkusuyla tekrar göz yaşlarına boğuldum.

En azından annemin yanında Yvette teyze olacaktı. Bu, Augustine hala da kimdi? Babam ondan hiç söz etmemişti. Gerome amcamın tek söylediği şey ise, onun babalarının kız kardeşi olduğu, bir denizciyle evlenmiş olduğu ve bundan kısa süre sonra adamın denizde öldüğüydü. Augustine hala bir pansiyon işletiyordu ancak eklemeleriyle ilgili sorunlar yaşıyordu; bir hizmetçiye ve aşçıya ihtiyacı vardı. Ben orada boğaz tokluğuna çalışacaktım. Babamın cömertliğinin kime çektiğini merak ettim. Onun dışında Fleurier ailesinin tüm bireyleri hain Judas'tan aşağı kalmıyorlardı: On üç parça gümüş için akrabalarını satmaya hazırlardı.

Bir hafta sonra Bernard beni Marsilya'ya gideceğim trene bindirmek üzere Carpentras'a götürdü. Yvette teyze ağlayarak beni öptü. "Sen Olly'yi merak etme," diye fısıldadı. "Biz ona bakarız." Bırakın annemi, Bernard'ın arabasının tekerleklerine sürünen kedime bile bakamıyordum. Annem dudaklarını bükmüş, kederli gözlerle mutfak kapısının yanında duruyordu. Tırnaklarımı avuçlarıma batırdım. Kendi kendime, sırf onun hatırı için, ağlamamaya söz verdim.

Yanıma aldığım tek şey bir bohça giysiydi. Bernard onu elimden aldı ve arabaya koydu. Annem bana doğru geldi ve elimi tuttu. Sivri bir şey avucuma battı. Elini çektiğinde bana bir madalyon ve birkaç bozukluk vermiş olduğunu gördüm. Onları cebime koydum ve annemi öptüm. Birbirimize uzun süre sarıldık ancak ikimiz de söyleyecek bir şey bulamıyorduk.

Bernard arabanın kapısını açtı ve binmeme yardım etti. Gerome amca bahçede durmuş, bizi izliyordu. İfadesi ciddiydi ancak duruşunda bir tuhafılık vardı. Omuzları çökmüş, ağzı buruşmuştu, sanki acı çekiyordu. Acaba içinde onun bu kadar zalimce davranmasına neden olan bir şeytan mı vardı? Babama daha çok, kendine daha az benzeyen bir adam mı olmayı istiyordu? Bana seslenmesiyle düş sona erdi: "Çok çalış, Simone. Çünkü Augustine hala gereksiz işlere taviz vermez ve eğer seni kovarsa burada yerin yok."

Carpentras'taki istasyon hareketli bir panayır gibiydi. Birinci ve ikinci sınıf yolcular medeni bir şekilde trene biniyorlardı, ancak üçüncü sınıf yolcular nereye oturacakları ve tavuklarını ya da tavşanlarını ya da yanlarına her ne aldılarsa, nereye koyacakları konusunda birbirleriyle ağız dalaşına girmişlerdi. Bir domuzun yanına adım attığımda buranın Nuh'un Gemisi olduğunu düşündüm.

Bernard, kondüktöre biletimi gösterdi. "Yalnız başına yolculuk ediyor," dedi. "Daha önce hiç trene binmedi. Acaba farkım versem, onu ikinci sınıf vagonda bayanların yanına oturabilir misiniz?"

Kondüktör başım sallayarak kabul etti. "Sorgues'e kadar üçüncü sınıfta gitmek zorunda," dedi. "Ama oradan sonra onu ikinci sınıf vagona yerleştirebilirim."

Öz amcam, nasıl bir yer olduğunu bile bile beni üçüncü sınıf vagonda göndermekten mutluluk duyarken, rahatımı ve güvenliğimi neden Bernard düşünüyordu?

Bernard kondüktöre parayı verdi ve adam da vagonun ön taraflarındaki koltuğa oturmama yardım etti. Trenin düdüğü çaldı ve domuz cıyıkladı ve tavuk gıdıkladı. Bernard platformdan bana el salladı. "Sana yardım etmenin bir yolunu bulacağım, Simone," dedi, açık pencereden. "Bir dahaki sefere fazladan para kazandığımda, sana göndereceğim."

İs ve duman dalgası bütün istasyonu kapladı. Tren makas değiştirerek ilerlemeye başladı. İstasyondan çıkana kadar gözlerimi Bernard'dan ayıramadım. Yerime oturduğumda, annemin verdiği madalyonu hatırladım. Cebimden çıkarıp, kapağını açtım. İçinde annemlerin düğün fotoğrafı vardı. Babam Büyük Savaş'a gittiğinde ben beş yaşındaydım ve onun yaralanmadan önceki halini zar zor hatırlıyordum. Fotoğraftan bana bakan yakışıklı adam gözlerimi yaşlarla doldurdu. Pencereye döndüm ve birbiri ardına titreşerek geçen çiftliklere ve ormanlara baktım. Bir süre sonra, vagonun sıcaklığına, yıkanmamış bedenlerin kokusuna ve kedere yenik düşerek uykuya daldım. Tren rayların üzerinde sabit bir ritimle ilerledi ve öyle yavaş yavaş durdu ki hissetmedim bile.

Marsilya'ya akşamın erken saatlerinde vardık. Gürültü ve hayvan kokusuna rağmen üçüncü sınıfta, ikinci sınıftan daha keyifli zaman geçirmiştım. Sorgues'e vardığımızda, kondüktör beni Marsilya'ya giden daha büyük bir trene götürmüş ve kondüktörüne, bana kompartımda bir yer vermesini söylemişti. O da beni Paris'ten dönen iki kadının yanına oturtmuştu.

"Yalnız başına yolculuk yapıyor," diye açıklama yaptı onlara. "Lütfen ona göz kulak olun."

Kadınların giysilerinden gözlerimi alamıyordum. İpek elbiseleri, yuvarlak yerine V yakalıydı. Bellerini kemerle sıkmaktansa, bol bırakıp kalçalarına düşürmüşlerdi. Etekleri o kadar kısaydı ki, bacak bacak üstüne attıklarında baldırlarını görebiliyordum. Ancak şapkaları sade, yumuşak ve kenarları sarkıktı ve bana gündüzsefalarını hatırlattılar. Kadınlara bana Marsilya'dan bahsetmelerini rica ettiğimde beni anlamamış gibi yaptılar. Yvette teyzemin öğle yemeği için hazırladığı sarımsak sosunu çıkardığımda ikisi de gözlerini devirdi.

"Dua edelim de, bize bit bulaştırmasın," diye fısıldadı kadın, diğerine.

Gözlerimi kucağıma indirdim, utançtan yanaklarım yanıyordu. Yoksul bir kızdım ancak yolculuk için kendimi keseleyerek yıkamış ve en güzel elbisemi giymiştım. Tren Saint Charles Garı'na girdiğinde kadınların huysuzluklarını unuttum; daha önce hiç bu kadar çok insanın bir yerde toplandığını görmemiştım. Yoksa benim bölgemin tüm insanları bu istasyona mı koşturuyordu? Hızla bir ileri, bir geri giderek bagajlarını arayan kadınları izledim; işportacılar çiçek ve sigara satıyorlar; denizciler bez çantalarını sırtlarına yüklüyorlar; çocuklar ve köpekler bavulların üzerinde oturuyorlardı. Ancak platforma adım attığımda beni en çok şaşırtan şey çevremde anlaşılmaz şekilde konuşulan dillerin çeşitliliğiydi. İspanyolların ve İtalyanların aksanları tanıdık geliyordu ancak Yunanlıların, Ermenilerin ve Türklerinki asla. Gerome amcamın bana verdiği haritayı açtım ve Augustine halanın yaşadığı Vieux Port'a yürümenin ne kadar zaman alacağını tahmin etmeye çalıştım. Güneşin batmasına az kalmıştı ve yabancı bir şehirde gece yürümek istemiyordum. <https://rantey.org>

Haritayı ağzının kenarından sigarası sarkan bir denizciye gösterdiğimde “Yürümek için uzak bir mesafe,” dedi. “Taksiye bin sen iyi olur.”

“Taksi parasını karşılayamam,” dedim.

Bana biraz daha yaklaştı ve köpekbالیğınıninkine benzer dişleriyle bana sırttı. Nefesindeki viski kokusunu alabiliyordum. Tüylerim ürperdi ve hızla kalabalığın arasına karıştım. İstasyonun girişinde, çan kulesinin üzerinde Meryem Ana’nın varaklı heykelinin bulunduğu kubbeli büyük bir kilise olan Notre Dame de la Garde Bazilikası’nın minyatürlerini satan bir kadın vardı. İsa’nın annesinin buradan, denizde kaybolanları kolladığını biliyordum. Param olsaydı, beni de kollaması umduyla heykellerden bir tane satın alabilirdim.

“Tramvaya bin,” dedi kadın, Vieux Port’a nasıl gidebileceğimi sorduğumda.

İstasyondan çıkıp kadının beklememi söylediği noktaya gittim. Gök gürültüsünü andıran bir ses beni yerimden sıçrattı ve başımı kaldırıp baktığımda tramvayın hızla durağa geldiğini gördüm. Yüzleri pis, çıplak ayaklı düzinelerce çocuk tramvayın kenarlarından ve basamağından dışarı sarkıyordu. Tramvay durdu ve çocuklar dışarı atladı. Kondüktöre annemin verdiği bozukluklardan birini verdim ve vatmanın arkasında bir koltuğa oturdum. Birçok insan içeri yığıldı ve başka çocuklar — ve bazı yetişkinler de — kenarlara asılarak tutundular. Daha sonra bu şekilde bedava yolculuk edilebileceğini öğrendim. Tramvay hareket etti ve bir o yana bir bu yana sallanarak hızlanmaya başladı. Bir elimle pencere eşiğini ve diğeriyle de koltuğun kenarını tuttum. Marsilya daha önce hiç görmediğim bir yerdi ve eminim hayallerimde bile canlandıramazdım. Kiremitli çatılarıyla, büyük binalarıyla ve yanlarında zarif balkonları, eskimiş panjurları, suyla lekelenmiş duvarları olan evleriyle derme çatma bir yerdi. Sanki birbirinden farklı köylerin bir depremle yer değiştirdiği ve tekrar bir araya geldiği bir yapboz gibiydi.

Tramvayın camları yoktu ve dışarıdan gelen serin rüzgâr yanaklarımın ve kafa derimin tüylerini havaya dikti. İyi ki bu havalandırma vardı çünkü yanımda oturan adam soğan ve tü-

tün kokuyordu. Tramvay gıcırdayıp, sarsılarak köşeyi dönerken, yüzümdeki endişeli ifadeyi fark edince “Yeni mi geldin?” diye sordu. Başımı sallayarak onayladım. “Pekâlâ,” dedi, iğrenç nefesini yüzüme üfleyerek, “Marsilya’ya hoş geldin — hırsızların, boğaz kesenlerin ve fahişelerin şehri.”

Nihayet Vieux Port’a vardığıma sevinmiştim. Sanki aylardır deniz yolculuğu yapıyormuşum gibi bacaklarım titriyordu. Giysilerimin bulunduğu bohçayı omzuma attım. Güneşin son ışıkları Akdeniz üzerinde parlıyordu ve gökyüzü mavi-yeşil renkteydi. Daha önce hiç okyanus görmemiştim, onun bu görüntüsü ve tepemde ciyaklayarak uçan martıların sesi parmaklarımı uyuşturdu.

Quai des Belges boyunca yürüdüm, altın ve koyu sarı renkte baharat ve hediyelik eşya satan Afrikalıları geçtim. Siyahi insanları Yvette teyzemin bana verdiği kitaplardan biliyordum ancak onları gerçek hayatta hiç görmemiştim. Bembeyaz tınakları ve avuç içleri beni şaşırtıyordu, ancak trendeki iki kadının bana nasıl davrandığını hatırladım ve onlara bir daha dikkatle bakmamaya özen gösterdim. Quai de Rive Neuve’ü çevreleyen limanı takip ettim. Kafeler ve tavernalar akşam için açılıyorlardı ve havada kızarmış sardalye, kekik ve domates kokusu vardı. Nefis koku karnımı acıktırdı ve bir anda evimi özledim. Annem ve teyzem şu anda akşam yemeğini hazırlıyor olmalıydı ve bir an durup onları sofrayı hazırlarken hayal ettim. Onlardan daha bu sabah ayrılmıştım ve şimdiden rüyalarımındaki insanlar gibi görünmeye başlamışlardı. Gözlerim yine yaşlarla doldu ve yamuk yumuk sokaklardan oluşan bu labirentte yolumu güçlükle buldum. Çukurlar balık kılçıklarıyla doluydu ve Arnavut kaldırımları insan dışkısı kokuyordu. Bir sıçan çöpte kendisine ziyafet çekmek için deliğinden fırlayarak çıktı.

“Buradan yürüme!” diye seslendi arkamdan hırçın bir kadın. “Burası benim köşem!”

Dönüp baktığımda kapı boşluğuna gizlenmiş bir kadın gördüm. Karanlıkta sadece çorapları ve sigarasının ateşi görünüyordu. Adımlarımı sıklaştırdım.

Augustine halanın pansiyonunun bulunduğu Rue Saint-
te de, şehrin geri kalanındaki gibi farklı mimarilerin birbirine

kariştığı bir sokaktı. Üzerinde Marsilya'nın verimli denizcilik günlerinden kalma büyük evler ve alçak teraslar vardı. Halamın evi en modern olanlardan biriydi ve tütsü ve çamaşır sabununu kokan bir eve bitişikti. Pencerelerinden birinden dar elbiseli üç kadın sarkmıştı, neyse ki hiç biri bana seslenmedi.

Kapıya yaklaştım, tokmağı çektim ve ürkekçe bıraktım. Başımı kaldırıp üzeri tuz bağlamış pencerelere baktım ancak hiçbirinde ışık yoktu.

"Tekrar dene," dedi kadınlardan bir tanesi. "Yarı sağırdır o."

Kadına bakmaya utandım ancak tavsiyesine uydum. Tokmağı kavradım ve kuvvetle vurdum. Kapıya öyle bir gürültüyle çarptı ki, pencere çerçeveleri sarsıldı ve ses bütün sokak boyunca yankılandı. Kadınlar güldüler.

Bu defa evin içinde bir kapının açıldığını ve merdivenleri inen ayak seslerini duydum. Kapı sürgüsü çekildi ve kapı ardına kadar açıldı. Yaşlı bir kadın karşımda duruyordu. Köşeli bir yüzü, gagaya benzer bir burnu ve öylesine sivri bir çenesi vardı ki, onunla bir sebze bahçesini sürebilirdim.

"Bu kadar gürültü çıkarmana gerek yoktu," diyerek somurttu. "Sağır değilim."

Geriye bir adım attım, neredeyse tökezledim. "Augustine hala?"

Kadın beni tepeden tırnağa inceledi ve anlaşılan sonuçtan memnun kalmamıştı. "Evet, ben senin büyük halan Augustine'im," dedi, etli kollarını göğsünde kavuştururken. "İçeri girmeden önce botlarını temizle."

İçinde yırtık bir halı, iki sandalye ve tozlu bir piyano bulunan oturma odasını geçip yemek odasına kadar peşinden gittim. Bir masa, cam bir dolap ve bir büfe odayı doldurmuştu. Denizcilik maceralarını konu alan tablolar, çizgili duvar kâğıtlarına hiç uymamıştı. İçerideki tek ışık bitişikteki mutfak penceresinden geliyordu. Masanın üzerinde püsküllü bir abajur vardı ve Augustine halanın ışığı yakmasını diledim. Ancak yakmadı ve karanlıkta masaya oturdum.

"Çay?" diye sordu, çaydanlığı ve onunla uyumsuz fincanları işaret ederek.

"Evet, lütfen."

Boğazım kurumuştı ve tat alma duyum beni rahatlatacak bir çay fikriyle hayata döndü. Neredeyse boğazımdan kayan, içimi kolay papatya çayının ya da dilimi gıcıklayan biberiye çayının tadını alabiliyordum.

Augustine hala eğri büğrü parmaklarıyla çaydanlığı aldı ve fincana doldurmaya başladı. "Al," dedi, fincanı ve tabağını bana doğru iterek. Koyu renkli sıvıya baktım. Kokusu yoktu, bir yudum aldığımda soğuk ve bayatlamış su gibi tattığını fark ettim. Sabahtan ya da daha önceden kalmış olmalıydı. Çayı içtim çünkü susamıştım ancak yaşlarla dolan gözlerime iğneler batmaya başlamıştı. Augustine hala benim için bir taze bir çay bile demleyememiş miydi? İçimden bir ses onun babama daha çok ve Gerome amcama daha az benzemesini diliyordu.

Augustine hala tekrar sandalyesine çöktü ve çenesindeki bir tutam saçı çekti. Omuzlarımı ve sırtımı dikleştirdim, ona bir şans daha vermeye kararlıyım. Elbette, ikimizin de Fleurier soyadını ve aynı kanı taşıdığımızı biliyordu. Ancak tam ağzımı açacakken, o konuşmaya başladı. "Günde üç öğün yemek var. Ve ne yediğine dikkat et, sen bir konuk değilsin."

Kapı çerçevesine iliştirilmiş bir kâğıt parçasını gösterdi. "Konuklar yemeğe kalacakları vakit bilgin olsun diye oraya isimlerini yazarlar. Mösyö Roulin her zaman yemeğe kalır ve şu yukarı kattaki asla yemeğe kalmaz. Ben de öyle bir insanı zaten soframda istemem."

"Şu?" diye sordum.

Augustine hala gözlerini tavana çevirdi ve ben de onun bakışlarını takip ettim. Ancak sadece örümcek ağıları görebildim, kaşlarını çatmasından kötü bir şeyleri kastettiğini anladım. "Şu"nun uğursuz tınısı havada asılı kaldı.

"Şimdi," dedi Augustine hala, boş fincanımı kaptığı gibi tabağına ters çevirdi, "sana odanı göstereceğim. Sabah beşte kalkıp balık pazarına gitmeni istiyorum."

Trende yediğim sarımsaklı sos dışında mideme başka bir şey girmemişti ancak aç olduğumu söylemekten korkmuştum.

Odam evin arkasındaydı ve kesinlikle mutfaktan uzaktaydı. Kapısı yamuktu ve itip açtığımda altı yere sürttü. Bunun olağan bir şey olduğunu yer döşemelerinin üzerindeki yarım daireler-

den anladım. Çimento duvarların görüntüsü yüreğimi sızlattı. Odada mobilya adına köşede duran kırıldı kırılacak bir sandalye, bir elbise dolabı ve üzerinde küf lekeleri olan bir yatak vardı. Demir parmaklıklı kirli pencerelerin ardından bir tuvalet barakasını ve temizlenmeye ihtiyacı olan bir bahçeyi seçebildim.

“Sana görevlerini anlatmak için bir saat sonra dönerim,” dedi Augustine hala, kapıyı ardından kapatırken. Kesinlikle benim akrabam gibi değildi. O, patrondan başka bir şey değildi.

Kapının arkasında günlük işler listesi vardı. Listenin yazılı olduğu kâğıt zamanla sararmıştı. *Yer döşemelerini beziryağı ve balmumuyla temizle. Çarşafları silkele. Yerleri paspasla...* Birileri bu işleri yapalı ya da bu pis odada bir hizmetçi kalmayalı ne kadar olmuştu, merak ettim. Sandalyeye oturdum ve pencereden dışarı baktım, babamın sıcaklığıyla halamın soğukluğunu karşılaştırdığımda gözlerimden yaşlar akmaya başladı. Evimdeki sade yatağım aniden gözüme kraliçelere yakışır bir divan gibi göründü. Gözlerimi kapattım ve bacaklarımı göğsüme çekip, ana rahmindeki bir cenin halini alırken kendimi yatağımda hayal ettim.

Ertesi gün hazırlamam gereken öğün öğle yemeği idi. Mutfak en az odam kadar iç karartıcıydı. Yassı yer taşları ve duvarlar soğuğu tutuyordu ve çatlak pencereden gelen esinti mutfağı daha da beter soğutuyordu. Augustine hala, şişmiş ayakları ılık su dolu bir kovanın içinde, oturduğu sandalyeden bana emirler yağdırıyordu. İltihabı alacağını söyleyerek kova ya birkaç damla lavanta yağı damlattım. Koku havaya yayıldı ve mutfağa küf kokusu salan bulaşık bezinin kokusunu bastırdı. Rüzgârda dalgalanan lavanta tarlalarını, güneş ışıkları altında hışırdayan başakları hayal ettim. Babamın yumuşak sesiyle ‘*Se Canto*’yu söylediğini duyar gibi oldum, tam nakarata eşlik edecektim ki, Augustine hala büyüyü bozdu: “Dikkatine işine ver!”

Kancadan bir tava aldım. Sapı yağlıydı ve içinde yemek artıkları vardı. Augustine halanın bakmadığı bir anda bir bezle içini sildim. Bugün beni şarap almam için mahzene gönderdi-

ğinde olanlardan nefret etmiştim. Mahzenin kapısı açılırken gıcırdadı ve içeride görebildiğim tek şey üzerinde simsiyah bir örümcek bulunan bir ağdı. Ağı süpürgeyle temizledim ve tek bir lambanın yardımıyla sürünerek havasız mahzende ilerledim. Mahzenin içi çamur kokuyordu ve yerlerde fare dışkıları vardı. Tüylerim diken diken oldu ve hayali pençeler yüzünden zıplamaya başladım. Bir fare tarafından ısırılmaktan çok korkuyordum çünkü Marsilya hastalıklarıyla ün salmıştı. Aslında veba salgınından sonra her liman şehri aynı tehlike altındaydı. Etiketine bile bakmadan önüme gelen ilk iki tozlu şarap şişesini kaptım.

Mutfağın dışındaki tulumbadan su çektim ve tezgâhın üzerinde duran sepetteki sebzeleri yıkadım. Kaliteleri beni şaşırtmıştı. Mevsimi geçmiş olmasına rağmen sert ve kırmızıydılar, patlıcanlar ağırdı, pırasalar taze ve siyah zeytinler etli görünüyordu. Bu kirli mutfakta güzel kokan kaliteli ürünler, çöldeki vaha kadar sevindiriciydi.

Augustine hala hayranlığımı fark etti. “Burada her zaman iyi şeyler yemişizdir. Bununla ünlüyüm. Elbette, artık eskisi gibi bir aşçı değilim,” dedi, pençe gibi ellerini havaya kaldırarak.

Bu acımasız yüzün arkasındaki kadını, ailesine karşı gelerek bir denizciyle kaçan o asi genç kadını görebilmek için onu inceledim. Geniş omuzlarında ve erkeksi çenesinde geçmişin izleri vardı ancak gözlerinde sadece öfke görebiliyordum. Ben malzemeleri bir araya getirince Augustine hala kaynayan çaydanlık ve tıslayan tava sesleri arasından talimatlarını yağdırmaya başladı. Her aşamada yaptıklarımı ona kontrol ettirmem gerekiyordu: Balıkların derisinin tamamen temizlendiğini; patateslerin düzgün bir şekilde ezildiğini; körelmiş bıçağa rağmen zeytinlerin incecik kesildiğini; hatta sarımsakları bile onun şartlarına uygun olarak dövüldüğünü kanıtlamam gerekiyordu.

Yemek pişirme işi devam ederken Augustine halanın yüzü kızarmaya başladı. İlk önce bunun nedeninin, yaptığım her şeyin yanılsamış gibi görünmesinden kaynaklandığını düşündüm. *Onu geri al, o yaprakları bir köylü gibi doğradım. Yağı çok koydun, git ve temizle sunu Tanrı aşkına. Bunun içine ne kadar*

*nane koydun? Senden ağız gargarası istediğimi mi sandın? Ben-*ce, taze bir çay demleyecek kadar alçak gönüllülük göstermeyen bir kadın için fazla titizleniyordu. Ancak mutfağın sıcaklığı arttıkça daha coşkulu talimatlar vermeye başladı ve daha önce onda aradığım tutku yanaklarındaki kırmızılıkta kendini göstermişti. Kızarmış balık, tereyağı ve biberiye notalarını gastronomik bir senfoniye banan bir orkestra şefi gibiydi. Anlaşılan güzel kokular pansiyonerleri odalarından çıkarmışa benziyordu. Öğle yemeği için belirlenmiş saatten önce aşağıya inenlerin ayak seslerini duydum.

Sofra hazırlandığında masada toplamda beş kişiydik. Augustine hala ve ben dışında bir balık tüccarı ve orta yaşlı bir kadın olan Ghislaine ve pansiyonda kalan iki erkek daha vardı: emekli bir denizci olan Mösyö Roulin ve erkek lisesinde öğretmen olan Mösyö Bellot. Mösyö Roulin'in iki ön dişinin olması gereken yerde bir boşluk, birkaç tel saç güneş lekeli ensesinde toplanmıştı ve dirseğinden itibaren sol kolunun ön tarafı yoktu. Kesik kolunu havada salladı ve yağsız kalmış bir motoru andıran sesiyle konuşuyordu. "Masada genç bir hanımın olması çok hoş. Bir kahve çekirdeği kadar esmer fakat yine de güzel."

Kibarca gülümsedim, masanın mutfağa yakın ucunda oturduğum alçak tabureden bir hizmetçi olduğumu ve sohbete katılmamam gerektiğini anlamıştım.

Mösyö Bellot kulak memesini çekiştirip durdu ve "lütfen" ve "teşekkürler" dışında hiç bir şey söylemedi. Öğle yemeği sırasında, Mösyö Roulin'in aylardır hiç bu kadar güzel şeyler yemediklerini söylerken, Mösyö Bellot'nun yüzündeki şaşkınlıktan hayalcilığe ve sonra da sert ifadeye dönüştü, sanki kendi içinde bir çeşit bir canlandırma yaşıyordu. Mösyö Roulin'de eksik olan ne varsa Mösyö Bellot'da bunun iki katı vardı: Ön dişleri tıpkı bir eşeğinki kadar uzundu, saçları kafasının çevresini kabarık bir çember gibi sarıyordu ve kolları o kadar uzundu ki, benim yerimde otursa bile kolunu uzatmadan karşı uçtaki sürahiye yetişebilirdi.

Ghislaine benim yanımda oturuyordu. Balık pazarında çalışan birinin bu kadar temiz kokması beni şaşırtmıştı. Teni, tatlı bir şeftali kokusu yayıyor ve saçları, Marsilya sabunlarının

da kullanılan zeytinyağı kokuyordu. Mösyö Roulin, beni kesik koluna bakarken yakalayıp, “Madagaskar kıyılarında bir yolcu gemisi kadar büyük bir köpekbalığının işi!” diye bağırınca, kadının gözlerinde sevecen bir ifade belirdi.

Masadakilerin gülüşünden ve birbirlerine bakışından öykünün doğru olmadığını anladım. Kolu o kadar düzgün kesilmişti ki, ya bir makineye kaptırmıştı ya da bir cerrah tarafından kesilmişti. Koluna iğrenerek değil, merakla bakmıştım. Babamın gözündeki korkunç yara izi bana sıcacık bir yüreğin dış görünüşteki bozukluklarla değişmeyeceğini göstermişti.

Bulaşıkları yıkadıktan sonra Augustine hala, üst kattaki kapaklı kovayı bahçedeki tuvalete dökmek dahil, yapmam gereken diğer günlük işleri anlattı. Parmağını yemek odasındaki büfenin üzerinde gezdirdi ve ucunda biriken tozu inceledi. “Toz alt kattan geliyor,” dedi, sanki evin bu halinden ben sorumluymuşum gibi bir edayla. “Önce Mösyö Bellot’nun odasını temizle, Ghislaine işe gittikten sonra onun yerlerini süpür. Mösyö Roulin’in odası kızı tarafından temizlenir. Dördüncü kata aldırma. *O kadın*, ‘işlerine karışılmasından’ hoşlanmaz.”

O kadın? Böylece dördüncü kattaki gizemli kişiliğin cinsiyetini öğrenmiştim, önemsizmiş gibi söz edilen bu kadın Augustine halayı rahatsız ediyor olmalıydı, gerçi kira parasını almak onu rahatsız etmiyordu.

“Öğle sonralarında dinlenirim ama akşam yemeğini denetlemek için aşağı inerim,” dedi Augustine hala, korkuluklara tutunarak yavaş yavaş merdivenleri çıktı.

Süpürgeyi almak için mutfığa gittiğimde yerlerin pis olduğunu fark ettim. Sağlığa zararlı bu mutfakta bir kere daha yemek pişirme düşüncesi midemi bulandırdı. Augustine halanın önce toz almamı söylemesine rağmen işe mutfığı temizlemekle başladım. Bir kovaya su doldurdum ve ocakta kaynattım, masayı ve tezgâhı sabunlu suyla ovarken dördüncü kattaki gizemli konuğu kafamda canlandırmaya çalışıyordum. Önce halam yaşlarında kırış kırış, elden ayaktan kesilmiş, asık yüzü çökmüş bir kadın hayal ettim. Belki de önceleri aşk veya yemek yapma konusunda halamın rakibiydi, sonra zor zamanlar geçirmişti ve Augustine hala da onu kendi pisliğinde yaşamaya ve açlığa

mahkûm etmişti. Yerleri temizlemeye başladığımda yaşlı kadının yüzü yumuşamaya ve kırışıklıkları kaybolmaya başladı. Bacaklarından biri işlevini yitirdi ve ona bakması için Augustine halaya para ödeyen ve kızlarından utanan zengin bir aileden gelen aksak bir kadına dönüştü. Beynim hiç durmadan ürettiyordu. Belki de kadın Augustine halanın izlediği ve kendi kanından olduğunu reddettiği, pek tanınmayan bir Fleurier, bir akrabaydı.

Tamamen hayali senaryolarımın içine dalmıştım ve yer taşlarını ovaladığım fırçanın çıkardığı *Fııı! Fııı! Fııı!* sesi, gıcırdayarak açılıp sonra çarpılarak kapatılan kapının sesini hemen algılamamı engellemişti. Sonra birinin şarkı mırıldandığını duydum. Yaptığım işi yarıda kestim ve başımı kaldırdım. Çok hafif bir ses geliyordu ve tıpkı bir çiçekten diğerine konan bir kelebek misali sanki bir notadan diğerine atlıyordu. Panayırda akordeon çalan bir adamın çıkardığı ezgi gibi dalgalanıyordu. Mırıldanmayla merdivenleri inen ayak sesleri bir uyum içindeydi. *Tap! Tıp! Tap! Tıp!* Bunlar bir kadının ayak sesleriydi ancak Augustine halanın ya da Ghislaine'in olamayacak kadar zayıftı. Adımlar merdivenin sonuna ulaştı. Mücevherlerinin tıpkı teneke bir kutuda sallanan pirinçler gibi şingırdadığını duyabiliyordum.

Yerimden fırlayarak, saçlarımı ve eteğimi düzelttim. Önlüğüm ve eteğim sırlıklılandı ancak onu görme şansını kaçıramazdım. Önlüğümdeki suları sıktım, ayakkabılarımı paspas yaptığım bez parçasının üzerinde temizledim ve ön odaya doğru koştum. Ancak tam yemek odasını geçerken topuğum halıya takıldı. Sendeledim ve büfeye çarptım, içindeki fincanlar ve tabaklar şangırdadı, neyse ki hiç biri kırılmadı. Kendimi ve büfenin içindeki Çin porselenlerini düzelttim ancak salona vardığımda çok geçti. Görebildiğim tek şey fildişi renginde boncuklarla süslenmiş elbise li birinin salınarak kapıdan çıktığıydı. Ardında bıraktığı tek ipucu havada asılı kalmış olan akasya kokusuydu.

Aralık ayında okyanustan esen rüzgâr insanın derisini soyuyordu, tıpkı toz ve kirin Augustine halanın evinin raflarından, dolaplarından ve yer döşemelerinden soyulduğu gibi. Yıl-

lar boyunca birikmiş toz kümelerine ulaşmak için ağır mobilyaları çekmekten ve pervazlardaki örümcek ağlarını süpürge ile temizlemekten kaslarım sertleşmişti ve omuzlarım ağrı-mıştı. Cilalanmış oturma odasını, derzlerin arasında birikmiş küfleri temizlemek için kullandığım çamaşır suyu kokan banyonun pırıl pırıl fayanslarını görünce, Ghislaine beni beğendiğini başını sallayarak gösterdi. Augustine hala sadece çenesini uzattı ve “Kapı tokmakları kirli ve banyoda hâlâ bazı lekeler görüyorum,” dedi. Kışlık elbisemin kollarım sıvadım ve dizlerimin üzerine çöküp tekrar tekrar sabunladım, ovdum ve parlattım, halama ne kadar temizlenirse temizlensin harabeye dönmüş evinin düzeltilemeyeceğini söylemeye korkuyordum.

Babamın ölümünün üzüntüsü yavaş yavaş hafifliyordu ancak kabullenilmemek beni ağır iş yapmaktan daha fazla yoruyordu. Geceleri incecik battaniyemin altına büzüşüyor, su damlatan ve havaya düzensizce sıcak üfleyen ısıtıcıyı dinliyordum. Saçlarım tuz kokuyordu ve parmaklarıma beziryağının kokusu sinmişti. Her gece tırnaklarım arasındaki pislikleri sıyrarak, saçlarımdaki kiri fırçalayarak temizliyordum ancak haftada bir izin verilen banyo tuzdan ve bezir yağından kurtulmamı sağlamıyordu. Sanki gözeneklerimin içine işlemişlerdi.

Daha beteri de olabilirdi, diyordum kendi kendime. Uykuya dalmadan önce geçirdiğim anlar düşünmek ve plan yapmak için bana kalan tek zamandı. Augustine hala ona pahalıya patladığımı ve bu yüzden bana para ödemediğini söyledi. Kendime bir sabun alacak ya da aileme mektup gönderecek kadar bile param yoktu. Augustine hala ile kalmak zorunda değildim ancak annem ve teyzem elimden gelenin en iyisini yapmam için bana yalvarmışlardı. “Marsilya’da yalnız başına olan kızların başına çok kötü şeyler geldiğini duydum,” diye uyarıyordu Yvette teyzem. “Bernard sana biraz para gönderene kadar sabret.”

Güzellikler görmeye hasret kalmıştım ancak çevremde sadece kasvet vardı. Her sabah uyandığımda pencerelerdeki demir parmaklıkları, duvarlarda ilerleyen çatlakları ve yer döşemelerinin üzerindeki lekeleri görüyordum. Çiftlikte gözlerimi tarlalara açar ve mor salkımlarla lavanta kokularının beni okşayan

esintisiyle kendime gelirdim. Augustine halanın evindeyse, deniz suyunun kokusu burnumun direğini sızlatıyor, kendimi bir geminin içine kapatılmış gibi hissediyordum. Çiftlikteyken, ev işlerine fazla aldırmazdım çünkü etrafa saçılmış giysiler ve doğru düzgün yapılmamış bir yatak doğal güzellikleri bozmuyordu. Ancak Marsilya'da çevremdeki her şey o kadar çirkindi ki, titizlik bende bir saplantı haline geldi. Gerçi evi güzelleştirmek adına yaptığım her girişim başarısızlıkla sonuçlanıyordu. Ne kadar düzeltirsem düzelteyim mobilyalar yine de köhne görünüyordular, çünkü Augustine hala kış aylarında bile panjurların kapalı kalması konusunda ısrar ediyordu ve her şey insanın içini karartıyordu. Ghislaine çabalarımın saygılıydı ancak Mösyö Belot çevresindeki değişikliklere hayranlıkla baktığı halde, kendini çamurlu çizmeleriyle halının üzerinde yürümekten alıkoymuyordu ya da Mösyö Roulin zeytin çekirdeklerini daha yeni süpürdüğüm basamaklara tükürmekten vazgeçmiyordu.

Augustine hala ile geçirdiğim haftalar boyunca, dördüncü kattaki gizemli konuğu hiç görmedim. Sıklıkla kokusunu alırdım: Banyoda paçuli yağının kokusu kalırdı; kapısının altından sızan ahşap esanslı tütsünün kokusu havaya yükselirdi. Onu duyardım: Augustine halanın odasını temizlerken, ayakları yer döşemelerini üzerinde gezinirdi; gramofondan hafifçe *'Aşksız Yaşayamam'* şarkısı yükselirdi. *Ancak onu hiç görmedim. Belli ki, kendisine özel bir programı vardı. Biz öğle yemeğine oturduğumuzda, banyodaki muslukların gürlediğini duyardım. Mutfakta bulaşıkları yıkadığım sırada, merdivenleri sessizce iner ve kapının kapanmasıyla buhar olup uçardı. Sabahları, eğer erken uyanmışsam, evin dışına bir arabanın yaklaştığını ve koro halinde çıkan neşeli sesler duyardım. Onun kahkahası diğerlerininkini bastırırdı. Bu, canlı ve neşeli bir kahkahaydı, tıpkı bahar esintisi gibi teninizi gıdıklardı.*

Ghislaine onun hakkında tüm bildiklerini bana anlattı: Kiracının adı Camille Casal'dı, yirmi yaşındaydı ve yerel bir müzikholde dansçı olarak çalışıyordu. Onu görme çabalarım her defasında başarısızlıkla sonuçlanmıştı ve ben de artık vazgeçmiştim.

ÜÇ

Ertesi yıl bahar erken geldi ve Mart ayının sonlarına doğru hava iyice ılındı. Yabani otların ve sebzelerin bulunduğu bahçeyi inceledim, birbirine karışmış domates yapraklarına baktım, marulları sarmış olan otları temizledim. Rezene, biberiye ve kekikler sürgün vermişti, fena halde susuz kalmışlardı ancak kurtarılabiliyorlardı. Eğer yaprakları yemek için çok sert olursa, onları kurutarak keseciklerde saklayabilirdim. Arkamızdaki çite sarmış olan yaban asmasının arasında duran paslı küreği aldım ve cesaret gösterip tekrar mahzene girip, orada bir yaba buldum. Akşam yemeğinden sonra hava biraz daha serinlediğinde, sıkışmış toprağı eşeledim ve yabani otları yabalayıp, toprağı gübreledim. Ghislaine benim için kişniş, fesleğen ve nane tohumu aldı. Onları havalandırılmış toprağı ekerken, 'flamingo'sunun böyle çalıştığını görse babam nasıl gülerdi, diye düşündüm. Her sabah bahçemi suladım ve onun her zaman söylediğı şeyi hatırladım: "Toprağı ekip, sabırla bekleyenlerin işi yolunda gider."

Nisan ayının sonunda günlerimin temizlik yaparak, ortalığı süpürerek, toprağı eşeleyerek ve uyuyarak sıkıcı bir şekilde geçtiğini düşünmeye başlamıştım, ta ki, ön odayı havalandırıp, perdeleri astığım o öğle sonrasına kadar. Kumaşın üzerindeki güve yeniklerine ve solmuş yerlere umarsızca bakarken bir havlama sesi ve Augustine halanın tiz sesle bağırışını duydum. Korkudan oturduğum tabureden düşüp, popomun üzerine oturdum.

"Bu canavar kime ait?"

Augustine halanın sözünü ettiği şey her neyse, tekrar havladı. Ayağı kalktım ve tabureyi düzelttim, sonra da neler olduğunu anlamak için hızla merdivenlere koştum. Birisi kahkaha atıyordu. Ses, tüylerimi diken diken etti ve onun kim olduğunu hemen anladım.

"Seni huysuz kadın! O bana ait bir köpek yavrusu," dedi

Camille. “Beş kez tekrar sahneye çağrıldığım için, Mösyö Gosling onu bana hediye etti.”

“Kıçını başını gösterdiğin içindir,” diye azarladı Augustine hala onu havlamalar arasından. “Hayvan beslemek yok, demiştin!”

Yaşlı bir kadının bu şekilde konuşması yanaklarımın kızarmasına neden olmuştu. Ancak utancım, merakımı engellemedi. Olanları gizlice dinlemek için kendimi hazırladım. Sessizce merdivenleri çıkmaya başladım.

“O, o kadar küçük ki, bir köpekten çok bir bitkiye benziyor. Seni korkuttuğu için huysuzluk ediyorsun.”

“Ortalıkta pislik istemiyorum!”

“Yeğenin gelene kadar pislik içinde yaşamaya alışkın gibi görünüyordun.”

Bunu bir sessizlik takip etti ve ben de birinci katın merdivenlerinin başında durup, birazdan söylenecekleri duymak için kulak kesildim. Augustine hala ile bu şekilde konuştuğu için Camille çok cesur, Augustine hala da nefret ettiği birini hâlâ pansiyonda tuttuğu için açgözlü gibi görünmüştü bana. Bir gün halamın masasının üzerinde açık unuttuğu hesap defterinden Camille’in, yemek almamasına rağmen, diğerlerinden iki kat daha fazla kira ödediğini görmüştüm.

“Burada olmadığım zamanlarda gürültü yapmaz,” dedi Camille. “Yeğenin akşamları onu yürüyüşe çıkarabilir. Zaten ondan sonra da uyur.”

“Yeğenim böyle bir şey yapmayacak! Zaten yeteri kadar işi var,” diyerek öfkeleni.

“Eminim, yapar... ona para ödersem. Ve eminim sen de bu paranın yarısını ondan alırsın.”

Konuşma yine kesildi. Augustine halanın teklifi değerlendirdiğini tahmin ediyordum. Parayı evin temiz olmasına tercih ederdi. Peki, tiksindiği biri karşısında pes edecek miydi? Yapaçağım bir iş karşılığında para alma fikri, halamın yarısını alacak olmasına rağmen, beni heyecanlandırdı. Bana göre, biraz para iyi şeylerin habercisi olabilirdi. Nefesimi tuttum ve merdivenleri çıkmaya başladım. Ancak bana doğru gelen ayak seslerini duyunca durdum. Bu, Augustine halanın aksak yürüyüşünden çok,

kasılarak adım atan dişi bir aslanın yürüyüşüydü. İçgüdüsel olarak, dönüp kaçmak geldi içimden. Ancak ayaklarım bir kurşun kadar ağırlaşmıştı. Yapabildiğim tek şey eğilip onlara bakmak oldu. Adımlar merdivenlerin tepesinde durdu.

“İşte buradasın!”

Başımı kaldırıp baktım. Bir an için hayal gördüğümü sandım. Merdivenlerin korkuluklarından eğilip bakan, hayatımda gördüğüm en güzel kadındı. Sarı saçları başından aşağı dalgalar halinde dökülüyordu, gözleri cam gibi maviydi ve burnu, tıpkı ayak işlerine gönderildiğim bir gün önünden geçerken durup hayranlıkla baktığım Palais Longchamp'teki heykeller gibi düzgündü. Korsajında kırmızı taç yaprakları bulunan açık yeşil elbisesinin içinde bir gül gibi görünüyordu. Uzun parmakları boğazına yakın bir yerde, bir hayvanı tutuyordu. İlk bakışta bal renkli bir sıçan olduğunu sandım ancak pembe dilini dışarı çıkarıp, kırptırıp durduğu pörtlek gözleriyle dönüp bana bakınca, onun şimdiye dek gördüğüm en minik köpek olduğunu fark ettim.

Camille, merdivenleri inerek bana doğru geldi ve kıpır kıpır hayvanı kollarımın arasına yerleştirdi. “Onun adı, Bonbon. Şivava cinsi. Yani bir servet demek.”

Köpek yüzümü yaladı ve yumuşacık kuyruğunu öyle güçlü salladı ki, bütün bedeni sarsıldı. Bir an için Camille'in beni izlediğini unutarak, parlak tüylerini okşadım ve parmaklarımı hafifçe ısırmasına izin verdim.

“Ve gördün mü,” dedi, “şimdiden seni benden daha çok sevdi.”

Başımı kaldırıp ona baktım. “Onu yürüyüşe mi çıkarmamı istiyorsunuz?”

“Tanrım, evet,” diye yanıtladı ve çenesini okşayarak, beni tepeden tırnağa inceledi. “Hayvanlarla aram iyi değildir.”

Bonbon'u kucağımda salladım, yüzüstü çevirerek karnını gıdıkladım. İşte o zaman Bonbon'un bir oğlan değil de, kız olduğunu fark ettim.

Augustine hala, Bonbon'la bir saat yürümem karşılığında Camille Casall'ın ödediği elli Fransız kuruşunun yarısını aldı.

Ancak bunu umursamadım, çünkü bu bana o kasvetli evden çıkma fırsatı sağlıyordu. Her seferinde kapıdan çıkıp, Bonbon önümde oynaya zıplaya kıvrılan sokaklara, oradan da limana doğru bana öncülük ettiğinde tekrar yaşadığımı hissediyordum. Yemeklerini satmaya çalışan restoran çığırtaçlarını ve kemanlarını çalan Çingeneleri dinlerdik. Bonbon ve ben Marsilya'nın ana caddesi olan Canebière boyunca gezinir, bir çiçekçinin kapısında kova içinde duran gülleri koklar ya da çikolata parçalarının altın renkli kurdeleli kutulara yerleştirildiği çikolatasının vitrini önünde yalanırdık. Ne zaman, aperatiflerini içen erkeklerin ya da kremalı kahvelerini yudumlayan kadınların bulunduğu açık hava kafelerinin önünden geçsek, herkes başını kaldırıp, boynunda elmas tasmalı bir köpek le yürüyen soluk renkli elbise içindeki kıza bakardı.

Bir öğle sonrası Bonbon'la eve döndüğümüzde, yan bina-
daki fahişeler akşam pazarı için kapının önünde duruyorlardı. Beni Bonbon'la görünce ciyaklamaya başladılar.

"İpinin ucundaki şey nedir? Bir sıçan mı?" Bize en yakın olan bir kahkaha attı.

Augustine halanın, onlarla konuşmamam konusundaki uyarısına rağmen kadınlara gülümsemekten kendimi alamadım. Bonbon'u aldım ve onlara uzattım. Çenesinin altını kaşıyıp, tüylerini okşadılar. "Çok tatlıymış. Şu kulaklara bakın — kendinden daha büyük," dediler.

Onlara biraz daha yaklaşıncı, uzaktan göründüklerinden daha yaşlı olduklarını fark ettim. Pudralarının ve rujlarının altından, kırışmış ve lekeli tenleri kendini belli ediyordu ve saçlarından ve giysilerinden yükselen gülsuyu kokusu yaşlı tenlerinin kokusunu kapatamıyordu. Kadınlar, gülmelerine ve kahkaha atmalarına rağmen beni hüznlendirdiler. Gözlerine baktığımda, kırılmış hayallerini ve kaçmış fırsatlarını gördüm.

Bonbon, Augustine halanın evinin kapı eşiğine gelince kuyruğunu indirdi, eminim benim de kuyruğum olsa ben de indirirdim. Eğilip, boynundaki tüyleri kaşıdım ve kulaklarını gıdıkladım.

"Onu bir kiracı olarak kabul edebilirim," dediğini duydum Augustine halanın, ön odaya adım attığımda. Ama evde ba-

şıboş dolaşan ve eve erkek getiren bir kadını asla istemem.”

Kapıyı olabildiğince sessiz kapattım. Bonbon pençeleriyle yer döşemelerini tırmaladı ve kendini yere atıp, zeki gözlerini bana dikti. Onu yerden alıp, cebime soktum sonra da Augustine halanın neler söylediğini duymak için mutfığa doğru gittim. Yemek odasının resim pervazında eğri duran bir ayna vardı ve halamın ayakları kovanın içinde, mutfak masasında oturan görüntüsünü yansıtıyordu. Ghislaine midye ayıklıyor, boş kabukları bir sepete atıyordu. Augustine hala sesini alçalttı ve ben de onu duymak için kulaklarımı diktim.

“Kadınlar hakikaten hiçbir şey giymiyorlar. *Hiçbir şey!*” diye tısladı. “Sadece üstlerine küçücük bir kumaş parçası yapıştıyorlar ve erkekler de onları okşuyor... şey... nerelerini biliyor-sun tabi.”

Bir kahkaha patlatmamak için elimle ağzımı kapadım. Augustine hala tüm bunları nereden biliyordu acaba?

Ghislaine ona yanıt vermeden önce elindeki son midyeyi de ayıklamayı bekledi. “Bana kalırsa, Simone sadece Camille’in köpeğini gezdirmekle yoldan çıkmaz.”

Marsilya önceleri beni korkutmuş olsa da, Bonbon’la yaptığımız yürüyüşlerden sonra bu şehri sevmeye başladım. Vieux Port, uzun süren Provensal alacakaranlığında nefis görünüyordu. Günün bu zamanında, şafak vakti balık pazarı açıldığında olduğu gibi gereksiz bir koşuşturma olmuyordu. Akşam yürüyüşçüleri zamanlarını gezinerek geçiriyorlardı. Çığırkanlar insanları, baharat dalgaları içinde havaya yükselen sarımsak ve balık kokularının geldiği restoranlara çekmek için iş başına geçmişlerdi. Çingeneler rıhtımlarda toplanmış, örgü sepetler ve tenekeden hediyelik eşyalar satıyorlar ya da gelen geçeni el fallarına baktırmaları ve geleceklerin öğrenmeleri için ayartmaya çalışıyorlardı. Ghislaine, onların her yıl düzenlenen Les-Saintes-Maries-de-la-Mer festivali için Avrupa’nın dört bir yanından geldiklerini ve yazın büyük bir bölümünü Fransa’nın güneyinde geçirdiklerini söylemişti. Hava keman sesleri ve şarkılarla şenlenmişti. Dansçılar, sarı ve kırmızı

etekleri, Pays de Sault'un tepelerini beneklendiren ayçiçeklerini düşündürdü ve artık param olduğuna göre Yvette teyzemin mektubuna cevap verebileceğimi, ona ve anneme nasıl olduğumu bildirebileceğimi hatırlattı.

Üzerinde iki sopa arasına asılmış şeylerin, tüyleri yolunmuş kuş olduklarını sandığım bir tezgâhtan geçtim. Av eti gibi kokuyorlardı ve satıcıya ne olduğunu sordum. Kafasını kaşdı ve havada parmağıyla yaratığın resmini çizerken, Fransızca terim aklına geldi: *le hérisson*. Kirpi. Geri çekildim ve hızla oradan uzaklaştım. Hayvanların bedenleri bana Bonbon'unkini çağırıyordu.

Tepemde bir martı ciyakladı. Gökyüzünde çizdiği yolu takip ettim ve rıhtıma konuşunu izledim. Aynı anda Camille'in Rue Breteuil'de bir meyve arabasının yanında durduğunu fark ettim. Bir kolunda gazete kâğıdına sarılı zambakları tutarken diğeriyle manava üzümleri işaret ediyordu. Sarı saçlarıyla esmer yüzlerin arasında, karanlık dar bir sokaktaki sokak lambası gibi duruyordu. Omuzlarının üzerinden düşürdüğü bir Hint şalıyla yeşil elbisesini giymişti ve saçlarını bir kurdeleyle başının arkasında toplamıştı. Seçtiklerini aldıktan sonra bulunduğum tarafa baktı. Beni gördüyse de hiç belli etmedi ve Canebière'e doğru yöneldi.

Müzikhole gidiyor olmalı, diye düşündüm. Bonbon kollarımda kıpırdandı ve kendini yere attı. Beni de peşinden sürükleyerek insanların arasından kendisine yol açtı ve Camille'e doğru koşmaya başladı. Bunu yapması Bonbon için tuhaf bir hareketti çünkü sahibinden çok bana bağlıydı. Yoksa Camille'e karşı merakımı anlamış ve evden uzaktayken bana onunla konuşmak için bir fırsat mı veriyordu?

Canebière her zaman kalabalık bir yerdi ancak o akşam çingeneler nedeniyle özellikle daha da kalabalıktı. Pek kadınsı olmayan boyuma şükrediyordum çünkü önümüzdeki insan seli içinde yaylanarak yürüyen Camille'in sarı saçlarını seçebiliyordum. Çam ağaçlarının gölgelediği bir sokağa döndü; Bonbon'la birlikte arkasından takip ettik. Sokak, entelektüel arkadaşlarıyla kol kola yürüyen, iyi giyimli kadınlarla doluydu. Yiyecek satıcıları arabalarını olukların altına sıralamışlardı ve havayı taze kayınların ve seftalilerin kokusu sarmıştı. Bon-

bon, çevredeki tasmaları değerli taşlarla dolu kanişleri ve teriyeleri yadsımadan hoplaya zıplaya yürümeye devam etti. Buraya daha önce gelip gelmediğini merak ettim. Acaba eve dönüş yolunu biliyor muydu?

Camille'i takip ediyor olmak bana pek hoş gelmiyordu ancak ona seslenmek için yeteri kadar yaklaşamamıştım. Her köşede dönüp, beni görmesini umuyordum ancak asla yapmadı. Varacağı yere hızlı adımlarla yürümeye devam etti. Bir süre sonra evlerin son güneş ışıklarını kestiği dar bir sokağa döndü. Arnavut kaldırımların taşları alkol ve kusmuk kokuyordu. Evlerin cepheleri — sarmaşıklı olmayanlar — soyulmuş duvarlarıyla insanın göz zevkini bozuyordu. Yan binamızdaki lere oranla daha sıska olan fahişeler el işaretiyle sokakta aylak aylak dolaşan denizcileri çağırıyorlardı. Bonbon'u kucaklama aldım ve omzumun üzerinden arkama baktım, daha ileri gitmekten sakınıyor ancak geri dönmekten de korkuyordum.

Camille bir köşe başında kayboldu ve ona yetişmek için koşmaya başladım. Kendimi ortasında çeşme bulunan bir meydanda buldum. Meydanın sonunda dört kolonu ve her iki kapısının üzerinde dans eden perilerin işlenmiş olduğu paneller bulunan kocaman taş bir bina vardı. Üzerindeki tabelada *Le Chat Espiègle*⁴ yazıyordu. Bina boyut olarak büyüktü ancak ayrıntılarda harap olmuştu. Kolonları çatlak ve lekeliydi, bir zamanlar muhtemelen beyaz olan rölyefler kirden karar-mıştı. Camille'in binanın yanındaki dar yola girdiğini görmeye yetecek şekilde çeşmeye varmıştım. Meydanı geçip koşarak-peşinden gittim ve tam ona seslenecektim ki, merdivenleri çıktı ve bir kapıdan içeri girdi. Bir an için duraksadım, onu takip etmeli miyim, diye düşündüm. Merdivenleri çıktım ve kapının tokmağını çevirdim ancak kilitliydi. İkinci kattaki açık pencereden dışarı hafif bir piyano sesi ve yere tapata-tap diye vuran ayak sesleri geliyordu. Bonbon kulaklarını dikti ve ben de dinlemek için durdum.

Arnavut kaldırımının taşları üzerinde ayak sesleri yankılandı ve hemen merdivenlerden inip, ıvrı zıvırla dolu kasaların arkasına gizlendim. Bize doğru sıra halinde gelen kadın-

4 Fransızca'da yaramaz kedi anlamına gelmektedir.
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://tante.org>

ların beni fark etmesinden son anda kurtulmuştum. Kısa saçlı ve güzel yüzlü, genç ve dal gibi kadınlardı. Dertop edilmiş gazetelerin ve boş şişelerin bulunduğu yere doğru geri çekildim. Burası cin ve balık kokuyordu. Bonbon kulaklarını indirdi ve kafasını iyice göğsüme bastırdı.

Kızıl saçlı bir kız basamakları çıktı ve kapıya vurdu. Kalkanların kimi korkuluklara yaslandı, kimi basamaklara oturdu. Uzunlukları dizlerinin hemen altında şık elbiseler giymişlerdi, ancak bulunduğum yerden bile dantellerinin ve boncuklarının ucuz olduğunu görebiliyordum.

Saçları oksijenle açılmış olan sarışın kız çantasından bir tarak çıkardı ve kâkülünü taradı. "Açım," diye homurdandı ve bir kolunu karnının üzerine doladı.

"Eğer yemek yemezsen böyle olur," dedi onun yanındaki. Aksanı yapmacıktı ve zarif hatları olmasına rağmen tıpkı bir çamaşırcı kadın Fransızcasıyla konuşuyordu.

"Yemek yiyemem," diye yanıtladı ilki, omzunun üzerinden kapıya tekrar vuran kızıl saçlı kıza bakarken. "Yarın kirayı ödemeliyim."

"*Mon Dieu! Sıcak!*" diye sızlandı, koyu renk saçlı kız, mendiliyle yüzünü silerken. "Bir çiçek gibi soluyorum."

"Şimdi biraz daha serinledi," dedi aç olan kız. "Öğleden sonra daha beterd. Bütün sahne makyajım aktı. Provalarda havalandırmayı açmıyorlar."

Kızıl saçlı kız döndü. "Marcel beni Arap dansı sırasında düşürdü."

"Gördüm!" diye çığlık attı bir diğer kız. "Ayaklarının etrafındaki ter birikintisinin içine düştün."

"Neyse ki boğulmadım!" diye kükredi kızıl saçlı olan.

Diğer kızlar kıkırdadı.

Kapının kilidi açıldı ve alışkanlıkla tekrar sıraya dizildiler. Kapı ardına kadar açıldı. "Bonsoir⁶, Albert!" dediler birer birer, karanlığın içinde kaybolmadan önce.

Bonbon kıpırdandı ve parmaklarını yaladı. Tam ayağa kalkmak üzereydim ki, Arnavut kaldırımında yankılanan baş-

5 Fransızca'da Tanrım anlamına gelmektedir.

6 Fransızca'da iyi akşamlar anlamına gelmektedir.

ka ayak sesleri duydum ve tekrar yerime çöktüm. Çöp yığınlarının arasından gizlice baktığımda kollarında bir yığın şapka kutusu olan tombul bir kadının bize doğru yaklaşmakta olduğunu gördüm. Kutular o kadar yüksekti ki, önünü görmek için kenarlardan başını uzatıyordu. Kollarının altında çalgı kutuları bulunan iki esmer adam peşi sıra onu takip ediyorlardı. Üçü birlikte kapının önüne geldiler ve adamlardan biri kapıya vurdu. Tıpkı kızlar gibi, kapı açılıp karanlıkta kaybolmadan önce bir iki dakika beklediler. Ayaklarım ve baldırlarım ağrımaya ve Bonbon kucağımda iyice kıpırdanmaya başlamasına rağmen gelip geçen insanlar tarafından büyülenmişim. Angaryadan oluşan hayatımla kıyaslandığında onların gizemli bir hayatı vardı.

Kapı açıldı ve yerimden sıçradım. Dışarı bir adam çıktı ve gözlerini çevrede gezdirdi. Beni göreceğinden emindim ancak gizlenme yerime doğru bakmadı bile. Sıcak havaya rağmen topuklarına kadar uzanan bir pardösü giymişti ve gömleğinin yakalarını kaldırmıştı. Adam açık kapının önüne bir tuğla dayadı ve elini cebine sokup, bir sigara çıkarmadan önce bir süre korkuluklara yaslandı. Çömelmekten sağ ayak bileğim ağrıyordu ve ağırlığımı diğerine vermek için ayak değiştirdim. Ayakkabım boş bir şarap şişesine çarptı ve şişe yuvarlanıp çat! diye bir ses çıkararak bir olukta durdu. Adam döndü ve göz göze geldik. Bir an için nefessiz kaldım. "Hey oradaki, selam," dedi, çenesindeki kirli sakalını kaşıyarak.

"Merhaba," diye yanıtladım, ayağa kalkıp, elbisemi düzeltirken. Çöplerin arasında neden gizlendiğime dair bir bahane bulamayınca, "İyi akşamlar," dedim ve fırlayıp dar sokak boyunca koşmaya başladım.

Gördüklerim merakımı uyandırmıştı ve başka da bir eğlencem olmadığı için ertesi akşam da müzikhole gittim. Ancak oraya vardığımda etrafta kimsecikler yoktu. Cumartesi akşamları Le Chat Espiègle'de gösteri olmadığım düşündüm ve biletçinin yanına koştum. Gösteri olduğunu söyleyerek bana

bilet fiyat listesini gösterdi. Dar sokağa geri döndüm. Gösteri öncesi hazırlık yapan kemanların sesini duydum, gelen sanatçıların yine beni eğlendireceğinden emindim. Çöplerin arasından boş bir kasa buldum ve sahne kapısının karşısındaki eski dükkânının tentesinin altındaki boşluğa koydum. Bonbon'u da kucağıma alarak üzerine oturdum, kollarımı dizlerimin etrafına sardım ve umutla gözlerimi köşeye diktim. Göle giden ördek ailesi gibi sıraya dizilmiş kıkırdayan kızların boy göstermesini fazla beklemek zorunda kalmadım. Beni ilk fark eden kızıl saçlı oldu. "*Bonsoir!*" diye bağırdı, kucağında bir köpekle bir kasanın üzerinde oturan bir kız görmek onu hiç şaşırtmamıştı. Diğerleri de kimi başını sallayarak kimi de gülümseyerek geçti. Kapıya vurdular, açılınca içeri girdiler ve karanlığın içinde kayboldular.

Bir süre sonra köşeden üç adam ve iki kadın belirdi. Omuzlar dik, çeneler yukarıda, uygun adımlarla yürüyüşleri beni çok şaşırtmıştı. Adamların kolları ağaç gövdesi kadar kalındı, kadınların da kolları kaslı ve yüzleri gergindi. Adamlardan ikisi aralarında bir sandık taşıyorlardı. Yaklaştıklarında sandığın yan tarafında gergin bir ip üzerinde altı trapezcinin resmini ve 'ZoZo Ailesi' yazısını gördüm. İp timsah dolu bir nehrin üzerine gerilmişti ve arka plandaki dağları ve tarih öncesine ait ağaçları görebiliyordum. Resimde altı akrobat vardı ancak bu grup sadece beş kişiydi. Altıncıya ne olduğunu merak ettim.

Kadınlardan biri kapıyı çaldı. Kapı açıldı ve kapı görevlisini gölgeler içindeki silüetini gördüm. Akrobatlar girdikten sonra, o da merdivenlerin başına çıktı.

"Ben de sen geldin sandım," dedi. "Bugün erkencisin. Hayranları genellikle gösteri bittikten sonra içeri alırsın. Ya da paralarını ödedikten sonra."

Kalbim çarptı. Beni burada kovalayacağını sandım. Kekeleyerek, sadece sanatçıların gelişini görmek istediğimi, gösteriyi izlemek için param olmadığını ancak param olduğunda güzel müessesesine girmek için memnuniyetle para ödeyebileceğimi söyledim. Adam gözlerini kısıp bana baktı ve gülümsedi.

Pantolonunun dizleri yırtık, gri gömlekli, hırpani kılıklı bir adam bize doğru yürüdü. Elinde tuttuğu buruşuk kâğıda ba-

kıyordu. Diğer eli cebindeydi.

“*Bonsoir*, Georges,” diye seslendi, kapı görevlisi. Adam bir an için duraksadı ve başını kaldırıp baktı ancak görevlinin selamlamasına karşılık vermedi. Kendi kendine bir şeyler homurdandı ve merdivenleri çıktı. Kapı görevlisi sesini yükselterek tekrarladı, “*Bonsoir*, Georges”. Diğer adam yine karşılık vermeyince, görevli gövdesiyle kapı girişini kapattı ve kollarını göğsünde kavuşturdu. “Benim selamıma karşılık vermemen yeterince terbiyesizlik sayılır,” dedi. “En azından şurada oturan hanımefendi ve köpeğine ‘*Bonsoir*’ diyemez misin? Seni görmek için beklediler.”

Adam gözlerini kapı görevlisine dikti sonra da dönüp bana korkunç bir bakış fırlattı. Bonbon geri çekildi ve havladı.

Tıpkı bir rüyadan uyanmış gibi adamın kaşları çatıldı. Görevliyi geçip karanlığın içinde kaybolmadan önce başını eğerek bize “*Bonsoir*,” dedi. Çopurlu yüzü ve çukur gözleri bende korkunç bir etki bıraktı. Şu kitaplarda okuduğum, güzel kızları testereyle ortadan ikiye ayıran kötü sihirbazlardan biri olup, olmadığını merak ettim.

Kapı görevlisi adamın gözden kayboluşunu izledi. “Komedyendi,” diyerek sıırttı.

Topuklu ayakkabıların Arnavut kaldırımalarında çıkardığı sesler duyuldu. *Tap! Tıp! Tap! Tıp!* Üçümüz birden başımızı kaldırıp baktık. Camille dar yoldan biz doğru ilerliyordu. Hava sıcak olduğu için bacaklarında çorap yoktu. Kırmızı bir elbise giymişti ve yan tarafına taktığı bir tarakla saçlarını arkaya atmıştı. Bir kulağının arkasına bir orkide takmıştı. Elinde taşıdığı salkımdan aldığı üzümleri teker teker ağzına atıyor, dalgın gözlerle uzaklara bakarken onları çiğniyordu. Onu arkasından gelen sert adımlar izledi. Kenarları kıvrık, silindir şapkalı, kolunun altında bir demet gül taşıyan bir adam gördüm. Acıyla “Caaamiille!” diye haykırınca, adamın gösterideki rolünü merak ettim.

Sesi tüylerimi ürpertti. Camille’den bir tepki beklediye de, alamadı. Camille gözlerini sahne kapısına dikti, beni görmemişti bile. Adamın yüzü kızardı ve dudaklarını ısırıldı. Yaklaşık otuz yaşındaydı ancak tombul yanakları ve zayıf çenesi onu bir

bebek gibi gösteriyordu.

“Camille,” diye yalvardı, ardından koşarak.

Kadının kaşları çatıldı ve yüzünü peşindeki adama çevirdi. “Bir dakika olsun rahat bırakamaz mısın?” diye söylendi.

Adam durup yutkundu, sonra da öne bir adım attı. “Ama söz vermiştin.”

“Beni sıkıyorsun, kaybol,” dedi kadın, sesini yükselterek. Adam kaskatı kesildi. Acıyan bir ifadeyle kendisine bakan kapı görevlisini fark etti.

“Gösteriden sonra benimle buluşacaksın, değil mi?”

“Ne için?” diyerek omuz silkti Camille. “Bana başka bir köpek veresin diye mi? İlkini başkasına verdim.”

Bonbon kulaklarını dikti. Adamın, Camille beş kez sahneye çağrıldıktan sonra ona Bonbon’u hediye eden hayranı Mösyö Gosling olduğunu tahmin ettim. Adam çevresine boş boş bakındı.

“Beni dinle,” dedi Camille, parmağını adamın göğsüne bastırarak. “İnsanların bana oyuncakmışım gibi davranmalarına izin vermem. Ciddi olmayan insanlara harcayacak zamanım yok.”

Onu itti ve Mösyö Gosling yine haykırdı, onun dizlerine kapandığında merdivenleri yarılımıştı. Adamın ya bayılacağına ya da yerlerde sürüneceğini sandım. Kolunun altında taşıdığı gülleri çıkardı. Camille’e jest yapmak için uygun bir zaman olmadığı düşünüyordum. Camille acımasızca gülümsedi. Onu tekrar haşlayacakmış gibi görünüyordu, ancak duraksadı ve çiçeklere baktı. Onların arasında gördüğü şey fikrini değiştirmişti. Yağmuru görünce açan bir gonca gibi yumuşadı.

“Mösyö Gosling,” diye mırıldandı, yaprakların arasına elini daldırıp, içindekini almadan önce parmaklarını boynunda gezdirdi. Pırlanta bilezik güneş ışığında pırıl pırıl parlıyordu.

Camille’in yüzündeki memnuniyeti görünce, Mösyö Gosling’in kendine güveni yerine geldi. “Bu daha iyi,” derken sert ses tonu yumuşadı ve adamı yanağından öptü. Çişini doğru yere yaparak sahibesini sevindiren bir köpek yavrusu gibiydi.

“Gösteriden sonra... ?” dedi, sesini erkeksi ve talepkâr bir şekilde çıkarmaya çalışmıştı ancak söylediği şey hâlâ soru olarak kaldı.

Görevli adamı geçip karanlığın içinde kaybolmadan hemen önce, “Gösteriden sonra,” diye yanıtladı Camille. Kapı görevlisi gözlerini devirdi. Mösyö Gosling basamakları zıplatarak indi ancak beni, daha doğrusu Bonbon’u görünce şaşırdı.

“Bu ... ? Sormam gerek ... Bu, o mu?” diye kekeledi, bana yaklaşıyor.

“Evet,” dedim. “Bu, Matmazel Casal’a verdiğiniz köpek yavrusu. Onu her gün yürüyüşe çıkarıyorum.”

Gözleri büyüdü ve yamuk yumuk dişlerini göstererek gülmeye başladı. Kapı görevlisi orada olmasaydı oradan kaçabilirdim. Mösyö Gosling ellerini çırpı ve ışık saçan bir gülümsemeyle yüzünü gökyüzüne çevirdi. “Yine de beni seviyor!” Tüm Marsilya duyacak şekilde bağırıyordu. “Beni seviyor!”

Ertesi akşam müzikhole gidemedim. Bonbon gitmek için kapının önünde beni beklerken Augustine hala merdivenlerden seslenip, avukatına iletilmesi gereken acil bir not olduğunu söyledi. “İki işi bir arada yapabilirsin,” dedi. Aslında yapamam, diye geçirdim içimden, Rue Paradis’deki avukatına kadar yayan gidip oradan da müzikhole geçemezdim.

Bir sonraki gün de, Bonbon’u dolaştırmak için tasmağını takarken, Augustine hala eczacıya bir mektup götürmemi istedi. Angaryalarım ve köpek dolaştırma işini bir arada yaptırmayı alışkanlık haline getirmemesini diledim. Mektubu eczacıya bıraktıktan sonra Le Chat Espiègle’e kadar yol boyunca koştum. Dar sokağa girip de, benim için yerleştirilmiş kasa ve yanında Bonbon için konmuş su dolu kavanozu görünce yüreğim pırpır etti. Yerimi aldım ve Bonbon’un içmesi için avucuma su doldurdum. Ancak on beş dakika beklememe rağmen hiç kimse gelmedi. Hayal kırıklığımı bastırmak için sırtımı duvara yasladım. Daha önceki gelişlerime göre sadece yarım saat gecikmişim ve herkesi kaçırmışım. Tam kalkıp gidecektim ki, sahne kapısı açıldı ve o tanıdık ses bana seslendi, “Ben de gelmeyeceksin, sandım.”

Başımı kaldırdım ve kapı görevlisinin bana gülümsediğini gördüm.

“Hepsini mi kaçırdım?”

Başını onaylarcasına salladı ve yüreğim parçalandı.

“Maalesef öyle oldu, Matmazel,” dedi, “içeri girip, gösteriyi kenardan izlemenizi tavsiye ederim.”

Yerimden fırladım, duyduklarıma inanamamıştım. Bacaklarım öyle bir titriyordu ki, nerdeyse hareket edemedim.

“Hadi,” dedi kapı görevlisi gülerek.

Daha fazla cesaretlendirilmeye ihtiyacım yoktu. Merdivenleri koşarak çıktım ve daha önce önümden geçenlerin içeri girdiğini gördüğüm kapıdan geçtim. Önceleri dışarının aydınlığıyla içerisinin karanlığının farklılığı beni şaşırtmıştı ancak bir süre sonra gözlerim alışınca koltukların ve üzerinde Türk Hamamı’na ait resimler olan panellerin bulunduğu bir merdiven boşluğunda olduğumuzu anladım.

“Beni adım, Albert,” dedi kapı görevlisi. “Ve siz de ...?”

“Simone. Ve bu da Bonbon,” dedim, onu adama doğru tutarak.

“Her ikinizle de tanıştığımıza çok memnun oldum,” dedi, onu takip etmemi işaret ederek merdivenleri indi, dar bir koridora girdi. “Şimdi, Simone ve Bonbon, burada sessizce oturmanız çok önemli yoksa müdür bundan pek hoşlanmaz.”

Bir perdeyi kenara çekti ve basamakların altında duran tabureyi işaret etti. Resimli birkaç panel, kırık bir divan üzerinde duran bir şamdan ve kum dolu bir kovayı daha geçtikten sonra boşluğun içine girdim ve Bonbon’u kucağıma kaldırdım. Toz ve boya kokusu genzimi yakmıştı ancak umurumda değildi. Albert parmağını dudaklarının üzerine bastırdı ve ben de başımı sallayarak sessiz olacağımıza söz verdim. Gülümsedi ve ortadan kayboldu.

Perdenin arasındaki boşluktan gizlice baktım ve tıpkı bana doğru güneş gibi paralayan dört spot ışığına gözlerimi kısarak baktım. Üzerinde çılgın gibi bir düzlük boyunca koşan boğaların resmedildiği sahnenin arka perdesine çok yakın olmalıydım. Daha ileride bir nehrin kenarında kıvrılarak yol alan bir trenin resmi vardı. Bulduğum yerden sahneyi, orkestra çukurunu ve ön taraftaki ilk üç koltuk sırasını görebiliyordum. Sahnenin tam ortasından, üzerinde yontulmuş ilkel yüzler bulunan ahşap bir direk yükseliyordu. Orkestra prova yapıyordu

ve ince, uzun bacaklı, bıyıklarının uçları kıvrık bir adam kanatlardaki perdelerin kapatılması için birilerine bağıyordu.

“İzleyicileri içeri almak üzereyiz,” diye bağırdı, parmaklarını düzleştirilmiş saçlarının arasından geçirirken. “Ne demek kordon düğümlendi?”

Sorusunun ardından birkaç gıcırta ve çizilme sesi geldi. Her iki kanattaki perdeler aniden hareketlendi ve birbirlerine bir metre kala aniden durdu. Ön kanattan yine gıcırdama ve çizilme sesleri geldi.

Uzun boylu adam arkadaki boşluğa bakıp iç geçirdi. “Ne demek daha fazla kapanmıyorlar? Sana provada onları kontrol etmeni söylemiştim. Kızakları yağlamak için çok geç.”

Bir çarpma sesi duyuldu ve sahne sarsıldı. Bonbon havladı ancak neyse ki, çarpma sesi çok yüksek yankılandığı için onun havlamasını bastırdı. Sırtım okşadım ve gözlerimi kısarak perdenin boşluğundan tekrar baktım. Totem direği yerde yatıyordu. Arka ceplerinde çekişler olan tulumlu iki adam koşarak sahneye geldiler ve kaidesini onarıp direği ayağa diktiler. Kıvrık bıyıklı adamın gözleri yerinden fırladı ve ellerini yumruk yaptı. Neredeyse patlamak üzereydi ancak sahne görevlileri totem direğini yerine oturtup, kanatlara geri dönünce uzun bir nefes üfledi ve bağırdı, “Gösteri başlasın!”

Sahne karardı ve daha sonra neler olacağını merak ettim. Orkestra çukurunun çevresindeki bir sıra ışığı ve ön kanatta bir lambadan parlayan daireyi görebiliyordum.

Bir süre sonra sesler gelmeye ve giderek artmaya başladı. Havaya tütün kokusu yükseldi. Perdenin aralığından baktım ve koridorlardan inen ve koltukları doldurmaya başlayan silüetleri gördüm. Birkaç dakika sonra salonda bir adamın sesi yankılandı ve lafını bitirince aniden kesildi. “Bayanlar ve Baylar, Le Chat Espiègle’e hoş geldiniz ...”

Tepeden tırnağa tüylerim diken diken oldu. Bonbon kendisini iyice bana yasladı ve kulaklarını dikti. Sahnede, perdelerin önünde bir ışık halkası gezindi. İzleyiciler alkışladı. Alkışların titreşimi ayaklarımın altındaki yer döşemelerini titretti ve avizeyi şingirdattı. Orkestra romantik bir melodiye başladı ve çizgili gömlekli ve bereli bir adam ışığın ortasına adım

attı. Dönünce yüzünün profilini gördüm. Yüz makyajı bembeyazdı, gözleri ve dudaklarının etrafına siyah kalem çekilmişti. Elini havaya uzattı sonra da kendisine çekerek bir çiçek kokuyormuş gibi yaptı. Kokuyu beğenince, çiçeği yanından geçen hayali insanlara sundu. Sault fuarında daha önce de pandomim sanatçıları görmüştüm ancak bu daha başarılıydı. Her defasında sunduğu çiçek reddedilince, omuzlarını düşürmesinden ve başını önüne eğmesinden yaşadığı hayal kırıklığını hissedebiliyordum. Yüz ifadesini göremiyordum, ancak birisi çiçeği kabul ettikten sonra izleyicilere doğru giden merdivenleri inerek bittirdiği gösterisi karşısında herkes kahkahalar patlatıyor ve ayaklarını yere vuruyorlardı.

Davul ve zillerin patlamasıyla vurmaları çalmaya başladı. Perdeler açıldı ve sahne ışıklarla aydınlandı. Üzerimdeki merdivende koşuşturma sesleri geldi ve Amerikan yerlilerinin giysileri içindeki revü kızları sahneye doldu. Ten rengi çorapları ışıkların altında parlıyordu, totem direğinin çevresinde savaş şarkılarını söyleyerek hoplayıp zıplarken, saç örgüleri bir o yana bir bu yana savruluyordu. İzleyiciler coşkuyla ayağa kalktılar. Bazıları ıslık çalarak, bazıları alkışlarla tempo tuttu. Işıklar iyice aydınlandığı için onları daha net görebiliyordum. Hemen hepsi koyu renkli takım elbise ve şapka giymiş adamlar veya denizcilerdi ancak aralarında payetli ve tüylü elbiseli kadınlar da vardı ve bunların içinde Mösyö Gosling gibi giyinmiş olan sadece yarım düzine insan vardı. Sahnedeki dans gösterisi vahşileşmeye başladı. Kızılderilileri kahramanlar kanolarıyla geldiler ancak yerli kadınlar onları alaşağı edip, çarıklarını çaldılar.

Sonra, fırtına öncesi kaçışan karıncalar gibi, ya sahnenin kanatlarına dağıldılar ya da merdivenleri tırmandılar. Yavaş yavaş azalmaya başlayan sesleri çevremde bir süre daha yankılandı. Işıklar yeniden söndü. Bonbon kollarımın arasında kıpırdandı. Kalbim göğsümün içinde gümbürdedi. Tenim yanmaya ve şakaklarım zonklamaya başladı. Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim.

Perdenin aralığından tekrar baktım ve gözlerimi kırptırdım. Hayalet benzeri yaratıklar ayaklarını sürüyerek sahneye doluştular. Sahnenin arka perdesi üzerine bir şey çektiler; rüzgâra açılan bir yelken gibi ses çıktı. Totem direğini sahne

kanatlarından birinin içine çektiler ve onun yerine ağaca benzeyen objeler koydular. Karaltı halindeki figürler birkaç dakika sonra, tıpkı sinsice yaklaşan suikastçılar gibi geri döndüler. Boğuk bir sesle ırkildim perdenin önünde başka bir gösterinin başladığını fark ettim. Yuvarlak omuzlar ve o asık surat bana tanıdık geldi. Bu, bizim aksi komedyendi. Ne dediğini duymıyordum çünkü izleyicilere doğru konuşuyordu ancak her ne diyorsa, izleyiciler bundan hoşlanmadılar. Onu yuhalıyorlar ve yumruklarıyla koltuklarının kenarlarına vuruyorlardı.

“Kızları getirin!” dedi öfkeli bir ses, kargaşanın arasından.

Komedyenin gösterisini bitirip bitirmediğinden emin değildim ancak bir süre sonra bir arptan hoş bir melodi yükselmeye başladı. Kıvrak notalarıyla ona bir flüt eklendi. Sahneye altın rengi bir ışık yayıldı. İzleyicilerle birlikte ben de nefesimi tuttum. Sahne dekoru şimdi de kum, piramit ve palmye ağaçlarının bulunduğu antik Mısır çağını yansıtıyordu. Revü kızları tavana kadar yükselen bir merdivenin önünde ya ayakta durmuşlar ya da diz çökmüşlerdi. Omuzlarına gümüş bir toka ile tutturulmuş beyaz elbiseler giymişlerdi, beyaz perukları ve gözlerine çekilmiş sürmeleriyle hepsi birbirinin aynı görünüyordu. Hizmetkârlar sahnenin her iki yanına yayılmışlar, ellerindeki tavus kuşu tüylerini yelpaze gibi sallıyorlardı. Revü kızları ilahiler söylemeye başladılar.

Merdivenin tepesinde bilekleri gümüş halhallerla süslü ayaklar belirdi ve aşağı inmeye başladı. Daha sonra incecik bacaklar ve bir gövde belirdi. Kadın tamamen ortaya çıktığında izleyiciler derin bir sessizliğe büründüler. Kalçasını dolanarak saran kumaş parçasını ejderha desenli bir toka tutuyordu. Kadın mücevherler içinde parlıyordu. Kulaklarını ve bileklerini değerli taşlar süslüyor, boynundan aşağı sallanan boncuklar çıplak göğüslerini zar zor kapatıyordu. Merdivenlerden aşağı süzülerek indi. Zarif yürüyüşü onu tanımamı sağladı. Camille. Güzel bir kadından baştan çıkarıcı egzotik bir kadına dönüşmüştü. Mösyö Gosling’in neden bu kadar heyecanlandığını anlamıştım.

Camille merdivenlerin sonuna geldi ve müziğe uygun bir şekilde kollarını kıvrarak ve kalçalarını oynatarak yer ışıkla-

rına doğru ilerledi. Ön sırada oturan bir adam eliyle ağzını kapadı, gözlerini ondan alamıyordu. Diğer izleyiciler hiç kıpırdamadılar. Koltuklarına yapışmış oturuyorlardı. Camille omuzlarını ve kalçalarını çevirerek bir daire çizdi. Gözlerindeki pırıltıyı ve yüzündeki kibirli ifadeyi görebiliyordum. Sahnede bulunan diğer revücüler tamamen anlamlarını yitirmişlerdi. Sesi incedi ancak sahnedeki varlığı hayranlık uyandırıcıydı. Kanatlardan dışarı mor yelkeni olan bir tekne çıktı ve merdivenlerin başında durdu. Her iki yanına dizilen revü kızlarının ortasından Camille tekneye çıktı. Döndü ve izleyicilere küstahça kalçasını salladıktan sonra usul usul sahneden uzaklaştı. Işıklar söndü. Gösterisi bitmişti. İzleyiciler ayağa kalkıp kükrediler, alkışları gök gürültüsünden daha da şiddetliydi. Bonbon'u kendime daha da yakınlaştırdım, her ikiimiz de titriyorduk.

İzleyiciler sahneye gelmesi için tezahürat yaptılar ancak Camille tekrar sahneye çıkmadı. Saatin geç olduğunu fark ettim, ikinci perdeyi izleyemeyecektim. Eve gitmek için ayağa kalktım.

Albert merdivenlerde sigara içiyordu. Gösteriyi izleme izin verdiği için ona teşekkür ettim ancak hâlâ alkışların ve müziğin sesinin etkisinde olduğum için kendi söylediklerimi bile güçlkle duyabiliyordum. Canièbere boyunca adeta bir rüyadaymışım gibi ilerledim, yanımda yürüyen Bonbon'un patileri Arnavut kaldırımını üzerinde ses çıkarıyordu. Camille'in gösterisi yeniden gözlerimin önünde canlandı; gördüğüm hiçbir şey beni bu kadar etkilememişti. Augustine halanın tanımladığı gibi basit ya da açık saçık bir gösteri değildi. Kesinlikle büyüleyiciydi. Bununla kıyasladığımda hayatım iyice iç karartıcı göründü.

Güneş batarken ön kapıya vardım ve sürgüyü açtım. Ancak o akşamüstü evden çıkan kızla eve dönen kız aynı değildi. İşte, o an anladım ki benim hayatım sahne olmalıydı yoksa hiçbir şeye benzemeyecekti.

DÖRT

Le Chat Espiègle, büyük bir prodüksiyon bütçesi olan, izleyicileri dük ve prenseslerden oluşan çok kaliteli bir müzikhol değildi. Ancak benim için büyüğü bir yerdi. Işıklar ve müzik, ısıtılı kostümler ve revü kızları cazibenin ve heyecanın doruğundaydı. Bunları hiçbir şeyle kıyaslayamazdım. Parçalanmış perdeleri, yıpranmış koltukları ve neredeyse açlıktan ölecekmiş gibi görünen sahne sanatçıları gözüm görmüyordu. Bonbon'la birlikte müzikhole gideceğimiz ve Albert'in bizi kanatta saklandığımız yere gizlice alacağı akşamlar için yaşıyordum.

Bazen birinci perdeyle ikinci perdenin yeri değişiyordu ve bir keresinde Augustine halanın migren krizi tutup, bana kendisini rahatsız etmememi ve evde ses çıkarmamamı söylediğinde Pazar matinesini de izlemedim. Böylece diğer sanatçıları da görme fırsatı buldum. Sanatçılar ve menajer Mösyö Dargent beni fark ettiler ancak hiçbir şey söylemediler. Hatta Camille bile beni birkaç kez görmezden geldi ve Augustine halaya bundan söz etmedi, Bonbon'u yürüyüşe çıkardığım için bana para ödemeye devam etti.

Pantomimcinin adı Gerard Chalou idi. Sahnede onun sadece sırtını görmeme rağmen kuliste sıklıkla amuda kalkarak duvara yaslandığım ya da sırtüstü yatıp karın kaslarını çalıştırdığını görüyordum. Bazen de benim oturduğum kanatta ısınma hareketleri ya da dört, beş dakika gözlerini çevirme egzersizi yapıyordu.

"Onlar her şeyi yansıtıyorlar," dedi, şaşkın şaşkın baktığımı görünce. "Onlara da ısınma hareketi yaptırmak gerekir."

Ara sırasında Chalou bana ve Albert'e terbiye edilmemiş bir kanişi canlandığı gösterisini sundu. Durumun komikliğini vurgulamak için bazı pozisyonlarında kendisini donduruyordu. Dudaklarını ve göğüs kafesini inceliyor, nefes aldığına dair bir kanıt bulmaya çalışıyor ancak bulamıyordum. Gösteriye özel bölgelerini örten boncuk işlenmiş küçük kumaş par-

çaları dışında çıplak çıkan revü kızlarından ikisi, Madeleine ve Rosalie, Gerard'a 'donma hareketini' öğretmesi için yalvardılar.

"Ortalıkla deli danalar gibi dolanarak egzersiz yapın," dedi. "Sonra bir pozisyonda durun. Tek bir kasınızı bile' oynatmamalısınız. Fakat ölü gibi de görünmemelisiniz. Gözleriniz içinizi yansıtmalı."

Madeleine ve Rosalie midilliler gibi hoplaya zıplaya dolanmaya başladılar. Gerard onlara "Donun!" diye bağırınca, topuklularının üzerinde sallanmamak için ellerinden geleni yapmaya çalışarak ve tüylü fularlarını arkalarında kanat gibi tutarak durdular. Ancak tüm ciddiyetlerine rağmen kendilerini ele veriyorlardı. Ya küpeleri başlarındaki süslere takılıyor, ya kollarından bileklikleri aşağı kayıyor ya da göğüsleri hâlâ hoplamaya devam ediyordu. Sahneye yarı çıplak çıkmaları gereken kadınların kostümleri, tam takım giyinmiş dansçı kadınlarından daha ağırdı.

Mösyö Dargent oradan geçerken onların bu denemelerini ilgiyle izledi. "Ortalıkta hoplaya zıplaya dolandıkları sürece tamamen donmayı başarsalar bile işe yaramaz."

Albert, yarı çıplak gösteri kızları sahnede sadece geçit yaptıkları ya da poz verdikleri sürece, yasalara göre sıkıntı olmadığını söyledi. Ancak eğer dans ederler ya da fazla hareket ederlerse striptizci sayılıyorlardı ve polis gelip müzikholü kapatabiliyordu.

Sihirbaz Claude Contet çok etkileyiciydi. Gizemli bir sihirbazın açık tenine ve gözlerine sahipti. Sahnenin ortasına yürürken pelerini ılık ılık parlıyor, adeta etrafa kıvılcımlar saçıyor. Kuş kafesini üzerine değneğiyle üç kez vuruşunu ve içinden mor bir eşarp çıkarışım izledim. İçindeki kanarya ortadan yok olmuştu. İzleyiciler alkışladı. Claude avuçlarını dikkat kesilmiş insanlara doğru uzattı. "Görüyorsunuz, ellerim boş."

Zo-Zo Ailesi sahneye çıktığında, kimi yüzleri boyalı tüm sanatçılar onları izlemek için kulisten çıkarlarken Alfredo, Enrico, Peppino, Vincenzo, Violetta ve Luisa ellerini pudraladılar ve platformlar üzerindeki yerlerini almak için ip merdiveni tırmanmaya başladılar.

"Tanrım! Tanrım!" dedi, giysilerden sorumlu Madam Ta-

rasova.

Violetta ve Luisa salıncaklarının üzerine sıçradılar ve hız kazanmak için bir ileri bir geri giderek üzerimizden birer kuş gibi süzıldüler. Zo-Zo'lar gösterilerini altlarında ağ olmadan gerçekleştiriyorlardı ve ağırlıklarının altında gıcırdayan trapez ortamı iyiden iyiye geriordu. İzleyicilerin çoğu nefeslerini tutmuştu ve zaman zaman içlerinden bir çığlık yükseliyordu. Gerginlik iyice arttığında başımı eğip orkestranın bulunduğu çukura bakmak zorunda kalıyordum. Bu gösteri müziksizdi; yanlış basılan bir nota ölümcül olabilirdi. Orkestra şefi gözlerini sımsıkı kapatmıştı. Kemancılar, tıpkı dua eden rahipler gibi başlarını eğmiş, oturuyorlardı. Sadece üflemleri sazcular izlemeye devam edecek kadar cesurdular. Trapezcilerin salıncaklarını değiştirdikleri an nefessiz kaldım ve kalbim boğazımda atmaya başladı. Kadınlar aniden dönmeye başladılar ve tıpkı gümüş yunuslar gibi havada parende attılar. Bir an için düşüp, sahnenin kenarlarına çarpacaklarmış gibi göründüler. Ancak son anda elleri onları yakalayanların elleriyle *Şlap!* diye bir ses çıkararak kenetlendi ve izleyiciler şaşkınlık içinde kaldılar. Sonra salonun içinde bir alkış koptu. Bacaklarının titremesi geçenlerden bazıları ayağa kalkıp hayranlıklarını belirtmek için bağırıyorlardı. Her nasılsa, gösteri ilerleyip geçişler daha da karmaşık bir hale geldiğinde bile Zo-Zo'ların güvende olduklarını biliyordum.

Gösteriyi birkaç kez izlemiş olmama rağmen her sona erişinde orkestra zafer ezgilerini çalışında gözlerim yaşlarla dolardı. Gösteri güzellik anlayışımı ve hevesimi canlandırır. Güzellik anlayışımı canlandırır, çünkü gösteri hileden çok güven üzerine kurulmuştu; hevesimi canlandırır çünkü onların kulisteki sohbetlerine kulak misafiri olurum. Zo-Zo'lar havadaki gösterilerini bitirip sahneye inerek selam verdiklerinde onları izleyen diğer sanatçılar hep birlikte rahatlayarak nefes verirlerdi ancak her zaman bir miktar hayal kırıklığı yaşıyorlardı: intiharcının atlamaktan vazgeçtiğinde onu izleyenlerin yaşadıkları türden bir hayal kırıklığı.

Benim en büyük korkum Augustine halanın her akşam nereye gittiğimi öğrenmesiydi ve Bonbon'u dolaştırmam yasaklamasıydı. Eve geç kalmaktan korkuyordum ve akşam yakla-

şırken son dakikaya kadar Augustine halanın bana bir angarya yükleyip yüklemeyeceğini asla bilemiyordum ve bütün gün müzikhole gitme beklentim boşa çıkıyordu. Eğer gösteri dünyasında çalışmak istiyorsam, ilk yapmam gereken şey Augustine halayı terk etmek olmalıydı.

İşte, bu noktada Albert kurtarıcımdı.

“Madam Tarasova’nın kostümler konusunda yardıma ihtiyacı var,” dedi. “Gidip onu gör.”

Bunun bir rüya olup olmadığından emin olmak için kalçamı çimdikledim ve baş süslerini raflara yerleştiren kostüm sorumlusunun bulunduğu kulise gittim.

“*Bonsoir*, Madam,” diye seslendim. “Albert yardıma ihtiyacınız olduğunu söyledi. Benim de işe ihtiyacım var.”

Madam Tarasova fitilli kadifeden elbise giyen ve boğazına broşlu bir fular takan Rus bir göçmendi. Bana gülümsedi ve Bonbon’la cilveleşti. “Bu ne kadar güzel bir köpek böyle?” dedi, Bonbon’un çenesini okşarken. “Birilerinin başına peruk yerine onu yerleştirmemeye özen göstermeliyiz.”

İkimiz de güldük.

Benden birkaç yaş büyük sarışın bir kız kollarında elbiselerle belirdi. Bana başıyla selam verdi ve elbiseleri bir perdenin arkasına astı.

“Bu, benim kızım Vera,” dedi Madam Tarasova, bir iğneliğin üzerinden iğneler aldı ve onları bluzuma iliştiirdi. Bir pamuk yumağını ve makası cebime yerleştirdi. “Dikiş dikebilir misin?”

Ona çok iyi dikebildiğimi çünkü ailemin çiftliğinde *yapabildiğim* tek işin bu olduğunu söyledim.

Madam Tarasova başıyla onayladı. “Hemen tamirat işlerini yapmanı istiyorum,” dedi, onu merdiven boşluğuna kadar takip etmemi işaret ederken. “Ve kostümlerin hazırlanmasına yardım etmelisin. Baş süsleri sahne merdivenini inip çıkarken revü kızlarına sıkıntı yaratıyor. Bu yüzden süsleri kızlar sahneden döndükçe yukarıda topluyor ve aşağıda kutularına koyuyoruz. Eğer yarın erken gelersen, gösteri başlamadan onların hazırlanması için Vera’ya yardım edebilirsin.

Üzerinde ‘altı’ yazan bir kapının önünde durduk. Diğer ta-

raftan cıvıldaayan kızların sesleri duyuluyordu. Madam Tarasova kapıyı iterek açtı ve bir karmaşayla karşılaştık. Revü kızları daracık odada yan yana taburelerin üzerine tünemişlerdi. Aynalara bakıyorlar ve yüzlerini kalemler ve rujlarla boyuyorlardı. Havada kolonya, briyantın ve ter kokusu vardı. Madam Tarasova, Bonbon'u benden aldı ve kızlardan birinin kimonosunu üzerine fırlattığı, sandalyenin üstünde duran bir şapka kutusunun içine koydu. Bonbon kimononun arasından çevresine bakındı ve kendisini sandalyenin altına saklanarak olup bitenleri oradan izledi. Daha önce görmüş olduğum kızıl saçlı kız beni fark etti. "Tekrar merhaba!" diye seslendi, gözlerinin üzerine mor bir far sürerken. "Mama Tarasova'ya yardım mı ediyorsun?" İşte o an Fransızcasının neden kulağa bu kadar tuhaf geldiğini anladım; çünkü o bir İngiliz'di.

"Kızlar sahneye çıktığında," diye seslendi Madam Tarasova karmaşanın içinden, "sen ve Vera buraya gelip ortalığı toparlamalısınız." Kızılderili giysileri içindeki kıza yardım etmek için durdu ve yerde duran elbiseye doğru başını salladı. "Bunların hepsi iyi kızlar fakat bazen elbiselerini asmayı unutuyorlar. Öyle değil mi, Marion?"

Kız sırtıttı ve yanaklarını kırmızıya boyamaya devam etti.

Bir zil çaldı. "Gösteriye on dakika," diye seslendi Madam Tarasova.

Soyunma odasındaki adımlar sıklaştı. Kızlar kimonolarını çıkarıp kostümlerini giydiler. Madam Tarasova ve ben onların arasında koşuşturup, elbiselerini ve peruklarını düzeltmelerine yardımcı olduk.

"Bakın," dedi, ilk gece sanatçıların sahne kapısına gelişlerini izlerken aklıktan şikâyet eden soluk benizli kız. Gömleğinin koltukaltındaki söküğünü gösterdi. "Ben dikerim," dedim. Kostümünü çıkardı ve bana verdi. Çıplak göğüslerini ve bana doğru dikilmiş kasık tüylerini görmezden gelmeye çalıştım ve iğneme iplik geçirdim. Utangaç biri değildim ancak ortalıkta çıplak dolaşan kadınlar görmeye de pek alışkın değildim.

Alkışlar duydum ve zil tekrar çaldı. Kızın kostümünü giymesine yardım ettim ve onun diğerlerinin arkasından sahneye koşuşunu izledim. Madam Tarasova da onları takip etti. Revü kızları-

nın merdivenleri inerken çıkardıkları gürültü ve söyledikleri savaş şarkısı yerlerin titremesine ve duvarların sarsılmasına neden oldu.

“Simone!” Madam Tarasova omzunun üzerinden seslendi. “Yarın akşam gel. Yarın müdüriyete gideceğim ve senin için maaş bordrosu hazırlatacağım.”

Sanırım işe alınmıştım.

Madam Tarasova kendime kalacak bir oda bulana kadar kuliste kalabileceğimi söyledi. Rusya’dan kaçıp, Marsilya’ya ilk geldiklerinde Mösyö Dargent, onun ve Vera’nın kuliste kalmalarına izin vermiş, bu yüzden daha iyi işlerde çalışabilecekken neden ona bu kadar sadık olduklarını anlamıştım. İşe alındığımın ertesi günü, eşyalarımı toplamak ve Augustine halaya ayrılacağımı söylemek için sabırsızlanıyordum. Eşyalarımı toplayıp, giysilerimi bohçanın içine koyduktan sonra Bonbon’un kulaklarını düşürmüş halde kapımın önünde oturduğunu fark ettim.

Onu kucağıma aldım. Buradan ayrılırsam onu bir daha göremeyeceğimi hatırladım. Camille’in odasına giden merdivenleri çıktım ve kapısını çaldım. Üzerinde kimonosuyla Camille kapıyı açtı. Makyajsız yüzü solgun görünüyordu.

“Buradan ayrılıyorum,” dedim. “Le Chat Espiègle’de iş buldum.”

“Biliyorum,” dedi.

“Fakat onu müzikhole getirirseniz yine onunla ilgilenirim. Parasız.”

“Onu da al,” dedi Camille esneyerek. “Ben bir köpekle ne yapayım?”

Bonbon’un kulakları dikildi ve kuyruğunu salladı. İçime dolan mutluluğu hissetmiş olmalıydı. Yeni hayatıma güzel bir başlangıç oldu: Küçük dostum benimle kalabilecekti.

Augustine hala salonda oturmuş, gazete okuyordu. O sabah Yvette teyzeme ve anneme buradan ayrılacağımı ve bir müzikholde kendime kadın terzisi olarak iş bulduğumu bildiren bir mektup göndermiştim. Onlarla önce ben bağlantıya geçmeliydim çünkü ben yapmazsam kim bilir bu yaşlı ka-

dın aileme ne tür yalanlar söylerdi. Kendimi Augustine halaya karşı hiç borçlu hissetmiyordum. Bana hiç kibar davranmamıştı. Babamın ölümünden sonra beni kabullenmemişti. Beni kendi çıkarları için kullanmaktan başka bir şey yapmamıştı.

Ona gideceğimi söylediğimde Augustine halanın yüzü kıpkırmızı oldu ve burun delikleri öfkeli bir boğa gibi açıldı. "Seni nankör sürtük!" diye bağırdı. "Yoksa hamile mi kaldın?"

"Hayır," dedim. "Başka bir iş buldum."

Augustine hala bir süre afalladı kaldı, ancak hemen kendisini topladı. "Nerede?" diye sordu, sonra da gözleri bohçamın yanında oturan Bonbon'a çevrildi. "Yani yukarıdaki kal-takla birlikte çalışacaksın, öyle mi?" dedi tükürüklerini saçarak. "Bak, sana şunu söyleyeyim. Genç ve güzel olduğu sürece bir işi olacak, ama sonra onun da sonu yan binadaki kadınlar gibi," dedi, başını komşularımızın olduğu yöne doğru sallarken. "Ama sen," güldü, "sen bu işi yapacak kadar bile güzel değilsin."

Hakareti beni yaralamıştı çünkü içinde doğruluk payı vardı: Ben Camille kadar güzel değildim. Onun gibi etkileyici bir sarışın olmak için her şey yapabilirdim ancak ben sadece kara gözlü bir zürafaydım. Augustine hala başka bir şey söyleyemedi Bonbon'u ve eşyalarımı kaptım ve kapıdan çıktım. Sonunda bir kadın terzisinin güzel görünmeye ne kadar ihtiyacı olabilirdi ki?

Augustine hala telaşla peşimden kapıya çıktı ve yan binadaki kadınlar bu gürültü patırtının neden kaynaklandığını anlamak için balkona doluştular.

"Simone!" diye bağırdı Augustine hala. Dönüp baktığımda onun fahişeleri işaret ettiğini gördüm. "Hiçbir yeteneği olmayıp, şansını müzikhollerde arayan kızların başına bunlar gelir. Bak, Simone! Geleceğin ardından seni izliyor."

Bonbon'u kolumun altına aldım, bohçamı omzuma attım ve gözlerimi Le Chat Espiègle'in bulunduğu yöne diktim.

Le Chat Espiègle'in kostüm bölümünde çalışmaya başladıktan birkaç hafta sonra Tek Gözlü Denizci adındaki komşu

müzikhol kapandı ve Mösyö Dargent onların bazı takımlarını ve kostümlerini satın aldı. 'Denizlerde' adında bir gösteri hazırladı. İlk perde kendilerini Havai Adası'nın güzellikleri içinde bulan kazazede üç denizciyi konu alıyordu.

Kostümler öncekilere göre daha sade olduğu için gösterinin bazı bölümlerini zaman zaman kanatlardan izleme fırsatı buluyordum. Diğer revü kızlarıyla Camille arasındaki farkı anlamaya başladım. Revü kızları açlıktan ölmek için şarkı söylüyorlar ve bacaklarını sallıyorlardı. Müzikholde dans etmek, sokaklarda çalışmaktan daha iyiydi ve izleyiciler az da olsa onlara saygı duyuyorlardı. Bu iş bir çamaşırhanede ya da bir fırında ya da bir kamu hizmetinde çalışmaktan bir gömlek daha iyiydi. O tür yerlerde iş yükleri en büyük servetleri olan güzelliklerini de yıpratıyordu. Bir gece gösteriden sonra erkek izleyiciler arasından zengin bir talibin sahne kapısında dolanabileceğini umarak müzikholde daha fazla dayanabiliyorlardı. Madeleine'in nakliyesi bir varisle birlikte olduktan sonra genç adamın babası tarafından kürtaj olmaya zorlandığı revü kızları arasında biliniyordu ve geçen yıl zührevi hastalık taşıdıkları için müzikholden ayrılmak zorunda kalmıştı. Bunlar benim sahne hayatıyla ilgili beklentilerim değildi ve çok şaşırmıştım. Kralların ve prenslerin metresleri olan La Belle Otero, Liane de Pougy ya da Gaby Deslys'i hiç duymamıştım. Revü kızları zaman zaman hayranlarından mücevherler ya da giysiler alıyorlardı. Ancak Madam Tarasova her fırsatta şimdiye kadar hiçbir kızın bir prens ya da bir yağ fabrikası müdürü tarafından alınıp nikâhının kıyılmadığını söylüyor ve erkeklerin gebeliği ve hastalıkları önlemek için penislerinin üzerine taktıkları *les capotes anglaises* denen kauçuk kılıflar konusunda kızları eğitmek için elinden geleni yapıyordu. Ancak tavsiyeleri kulak ardı ediliyordu; bir erkeği tuzığa düşürmek için gebe kalmak hâlâ geçerli bir yöntemdi.

Ancak Camille farklıydı. Bakışlarından kalçasını sallayışına kadar her hareketiyle aç kalabalığı büyülüyordu. İzleyiciler adeta satışa sunulmuş çok kaliteli bir ürünü kapmaya çalışmasına yaygara koparıp, büyük bir coşkuyla onu alkışlarken o, gizemli güzelliğiyle kendisini onlardan uzak tutuyordu. Camille sahneden ayrıldığında tüm büyüsünü de yanında götü-

rüyor ve tadını insanların damağında bırakıyordu. Camille'in gösteri dünyası konusunda diğer kızlardan daha hevesli olduğunu düşünmüyordum ancak onun asla açlıktan ölmeyeceğinden de emindim.

Soyunma odası boş olduğu zamanlarda aynaların karşısına geçip poz veriyor, Camille gibi olmaya çalışıyordum. Kendimi 'Cennetin Bahçesi' oyununu sergiledikten sonra pelerinimi üzerimden kaydırdığımı ve yere düşmesine izin verdiğimi hayal ediyordum. Ancak gündüzün taklidini yapan gece kadar, şafak gibi olmaya çalışan akşam karanlığı kadar başarılıydim.

Bir akşam ortalığı toplamak için soyunma odasına girdiğimde Madam Tarasova'yı bir sandalyeye çökmüş, Vera'yı da elinde şarkı sözlerinin bulunduğu kâğıtla onu yellerken buldum. Madam Tarasova'nın yanakları kıpkırmızıydı ve kolları yanlara düşmüştü.

"Ne oldu?" diye sordum.

Kostüm sorumlusu bana baktı. "Artık dayanamıyorum," dedi inleyerek. "Çok yoruldu."

Madam Tarasova'nın böyle bir şey söylemesi beni şaşırtmıştı. Bitmek tükenmek bilmeyen enerjisi onu hep dayanıklı göstermişti. Ben ve Vera artık ayaklarımızın üzerinde duramayacak hale geldiğimizde bile o hâlâ koşturuyor olurdu. "O halde kendinizi daha iyi hissedene kadar orada oturun," dedim. "Vera ve ben bu akşam kızlarla ilgileniriz."

Madam Tarasova ve Vera birbirlerine baktılar ve güldüler. "Ben çalışmaktan yorulmadım," dedi. "Şu lanet olası şarkıdan yoruldu." Dizlerini dövdü ve yapmacık bir tonda şarkı söylemeye başladı, "Aloha! Aloha! Aloha!"

Şarkı ilk perdenin temasıydı. Mösyö Dargent, Tek Gözlü Denizci'den sahne kostümlerini satın alınca şarkı sözü yazarı için bütçesi tükenmişti ve partiyonları kendisi yazmak zorunda kalmıştı. Ortaya çıkan Havai şarkısı pek de başarılı olmamıştı. İzleyicilerden bazıları kızları yuhalamış ve açılış gecesinde içlerinden bir tanesi şarkıdan o kadar nefret etmişti ki, sahneye bir çimento torbası atmış, palmiye ağaçlarından birini

devirerek kızların telaşlanmasına neden olmuştu.

Madam Tarasova'nın taklidi, şarkıyı bitirmesine rağmen beni güldürmeye devam etmişti. Sonra beni çocuksu bir *yaşama sevinci aldı. Solmuş amber çiçeklerinden birini aldım ve kulağımın arkasına takarak odanın içinde kalçalarımı sallayarak dans etmeye başladım. "Aloha! Aloha! Aloha!" Bir bar şarkıcısı gibi yüksek sesle şarkıyı söylemeye başladım.*

Madam Tarasova ve Vera kahkahayı bastılar ve ellerini çırpıldılar. "Belle-Joie!" diye bağırdı Madam Tarasova. "Yeter! Şimdi korsemi patlatacaksın. Belle-Joie onun bana taktığı isimdi. Güzel sevinç anlamına gelen bu ismi bana onu mutlu ettiğim için taktığını söylemişti.

Onların neşelenmesinden cesaret alarak sesimi iyice yükselttim ve daha da çılğınca dans etmeye başladım. Dizlerimi birbirine vuruyor, al dudağımı büzerek şapşal bir ifade takınıyordum. "Aloha! Aloha! Aloha!" diye şarkıyı söylerken, odanın içinde dönmeye ve kalçalarımı daha da çılgın bir şekilde sallamaya başladım.

Madam Tarasova'ya ve Vera'ya tekrar baktım ancak artık gülmüyorlardı. Vera'nın yüzü üzüm gibi morarmıştı ve arkamda bir şeye bakıyordu. Dönüp baktığımda Mösyö Dargent'in kapıda durduğunu gördüm. Dansımı kesip, olduğum yerde öylece kaldım. Gülmüyordu. Gözlerini bana dikmiş, bıyıklarının ucunu çekiştiriyordu.

"İyi akşamlar, Mösyö Dargent," dedim, dizlerim titreyerek. Olduğum yere düşüp bayılacağımı sandım.

Mösyö Dargent yanıt vermedi. Sadece bir hırıltı çıkardı ve yürüyüp gitti.

Ertesi akşam Bonbon ve ben Le Panier'den — artık burada bir oda kiralamıştım — müzikhole giderken üzüntülü bir tavır sergiliyorduk. Zar zor yürüyordum, neredeyse nereye gittiğimi bile görmüyordum. Bonbon ruh halimi hissetmiş olmalıydı ki, o da yanımda tıpış tıpış yürürken kuyruğunu yarıya indirmişti. Böylesine mutsuz bir havada olmamız sokakta oynayan çocukları meraklandırmıştı ve ağızları açık bir şekilde bizi izliyorlardı. Sanki mutsuzluğumuzu onlara da bulaştıracağımızdan korkuyormuş gibi denizciler ve ayyaşlar bile yolu-

muzdan çekiliyorlardı. İş yerine gittiğimde Mösyö Dargent'ın beni kovacağından emindim. Saygın bir doktorun oğluydu ve menajer olmak için ailesine karşı gelmişti. Herkes beni onun hassas biri olduğu ve maskaralıktan hoşlanmadığı konusunda uyarmıştı. Bu nedenle soyunma odasında hoplayıp zıplayarak ve onun koreografisiyle alay ederek felaketi kendim çağırmıştım. Eğer beni kovarsa Bonbon'la birlikte yanmıştık. Elimde ancak odanın kirasını karşılamaya yetecek kadar para vardı. Le Panier'de bulduğum oda Augustine halanın bana verdiğinden daha iyi değildi ancak müzikholde o kadar mutluydum ki, bunu umursamıyordum. İğrenç bir bölge olmasına rağmen her köşe başında bir müzisyen ya da sanatçı vardı.

Madam Tarasova ve Vera'yı ilk perde için baş süslerini hazırlarken buldum. Beni hiçbir şey olmamış gibi karşıladılar. Soyunma odasına gidip hazırlık yapmaktan başka seçeneğim yoktu. Giderken, merdivenlerden hızla inen Mösyö Dargent'la karşılaştım. Olduğum yerde donakaldım ancak o beni fark etmedi. Hızla geçerken sahne görevlilerine emirler yağdırıyordu ve merdivenleri indikten sonra sahneye geçerek gözden kayboldu. Omuz silktilim; acaba fazla hassas olan ben miydim? Anlaşılan Le Chat Espiègle'de bir gün daha kalmak için savaşmak zorundaydım.

Birkaç akşam sonra müzikhole gittiğimde sahne kapısının açık olduğunu gördüm ve Albert'tan da eser yoktu. Kapıyı açık bırakıp gitmesi alışıldık bir şey değildi. Ensemdeki tüyler ürperdi ve yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu anladım. Bonbon kulaklarını dikti. Karanlığın içine doğru baktığımda merdiven boşluğundan yükselen boğuk sesler duydum. Kulak kesildim ancak sesler pek anlaşılır gibi değillerdi. Borulardan akan sulardan tutun da yardım isteyen çığlıklara kadar her şey olabilirdi. Bir önceki gün Belsunce'da silahlı çatışma olmuştu ve ortalıkta Marsilya mafyasının müzikhollere el atmaya başladığı konusunda dedikodular dolaşıyordu.

"Albert?" diye seslendim. Yanıt alamadım. Duraksadım, ön girişe gidip, gişe görevlisine sormak daha mı akılcıca olur

diye düşünürken merakım baskın geldi ve merdivenleri çıkmaya başladım.

Normalde hazırlık yapması gereken sahne görevlileri ve elektrikçiler de meydanda yoktu. Adımlarım yer döşemelerini gıcırdatıyordu. Daha önce duyduğum sesler üst kattan geliyordu: insan sesleri. Mösyö Dargent ve revü kızlarının sandalyelere bağlanmış görüntüsü gözlerimin önüne geldi. Bunu hemen kafamdan sildim. Biz o kadar büyük bir işletme değildik ve soyulacak kadar çok para kazanmıyorduk. Merdiven boşluğuna kadar parmaklarımın ucunda yürüdüm.

Bu defa Mösyö Dargent'ın yalvaran sesi yükseldi. "Bunu bana yapamazsın! Gösteri kırk beş dakika içinde başlayacak!"

"Yapabilirim ve yapacağım," dedi bir kadın sesi. "Bana bak. Sahneye sen çık ve uydurduğun o aptal Havai şarkısını kendin söyle ve üzerine çürük meyve atılmak nasıl oluyormuş, gör."

Döşemelerin üzerinde bir şeyler tıkırdadı ve bana doğru gelen ayak seslerini duydum. İngiliz revü kızı Anne, kolunun altında çantasıyla hızla merdivenleri inmeye başladı. Sağ gözünün altında koyu bir leke ve burnunun yanında bir şişlik vardı. Merdivenlerin yarısına geldiğinde bana döndü ve homurdanmaya başladı, "Hoşça kal Simone. İyi şanslar. Ben Londra'ya geri dönüyorum."

Merdivenlerin sonuna kadar inişini ve kapıdan çıkışını izledim. Gittiğine üzül müştüm; en sevdiğim revü kızlarından biriydi.

"Sen şu aptal parçayla ortaya çıkana kadar her şey iyiydi," dedi başka bir kadın sesi. "Hepimizin sonu olacak. İzleyiciler bu gösteriden nefret ediyor."

Merdivenleri çıkıp, üçüncü kata gittim ve Camille dışında tüm ekibin orada toplanmış olduğunu görünce şaşırdım. Revü kızlarının yüzleri asıktı. Mösyö Dargent, kızların soyunma odalarının kapısına yaslanıyordu ve kendisini kontrol etmeye çalışırken bir kaşı seğiriyordu. Albert omzunun üzerinden bulunduğum yere baktı ve aralarına katılmam için bana işaret etti. Onu daha önce hiç bu kadar suratsız görmemiştim. "Gösteriyi bitirmemiz gerekebilir," diye fısıldadı. "Baş dansçı az önce kapıdan çıkıp gitti. Zarar ediyoruz — izleyiciler ilk perdedeki gösteriden hoşlanmıyorlar."

Ellerinin arasında bir Havai kolyesi bulunan ve huzursuzca çiçekleriyle oynayan Madam Tarasova'yla göz göze geldik. Bana gergin bir şekilde gülümsedi.

"Alcazar'da iş bulabiliriz," dedi Claire, şu ilk gün aç olduğundan şikâyet eden revü kızı. "Onların kızları her zaman Paris'ten teklifler alıyorlar." İncecik elini havada salladı ve diğer revü kızlarının desteğini almak için onlara döndü. Kızlardan birkaçı cesur bir şekilde başarıyla onayladılar ancak Claudine ve Marie'nin dudak büktüklerini fark ettim. Her ikisinin de çocukları vardı ve hayata daha gerçekçi bakıyorlardı. Alcazar, Marsilya'nın en büyük müzikholüydü. Le Chat Espiègle'den kimse orada çalışacak bir performansla sahip değildi.

"İhtiyacımız olan şey," dedi ışık direktörü, "değişik, komik bir gösteri. Hani şu son gösterideki vantrilok gibi. Herkes ona gülmüştü. İzleyicileri coşturmuştu."

"Vantriloğu getiremem," dedi Mösyö Dargent, yalvaran gözlerle bakarak. Onu Vichy'de bir işletme kapı."

"İlk perdeyi hiçbir şey kurtaramaz," diye söylendi Claire. "Tam bir fiyasko!"

Onu onaylayan mırıltılar odada dolaştı.

"Komedi durumu kurtarır!" diye bağırdı ışık direktörü, uğultunun içinden.

Mösyö Dargent dua edercesine gözlerini yukarı kaldırdı. Sonra bakışlarını alçalttı ve odadaki herkesi gözden geçirdi. Acaba kendisini dostları tarafından ihanete uğramak üzere olan Jül Sezar gibi mi hissediyordu? Buradaki herkese gösteri dünyasında bir şans vermemiş miydi? Madam Tarasova her zaman onun yetenekli insanların hakkını verdiğini ancak iyi bir ticaret adamı olmadığını söylerdi. Ceketinin ceplerini karıştırdı ve bir sigara çıkardı. Onu yakmaya çalıştı ancak eli titredi ve sigara yere düştü. Onu yerden almak için eğildi ve eğilir eğilmez beni fark etti. Yüzünde tuhaf bir ifade belirdi.

Nefesimi tuttum. Aman Tanrım, dedim içimden. Açılış şarkısıyla ilgili parodimi hatırlamış olmalıydı. Beni kovmak için tam da gerekli ruh halindeydi. Albert'in arkasına saklanmaya çalıştım ancak oda çok kalabalıktı ve şanssızlık bu ya, itile itile adamın burnunun dibine kadar gelmiştim.

“Komedi mi?” diye mırıldandı, Mösyö Dargent ayağını yere vururken. “Komedi!” Parmaklarını şıklattı ve ses odanın içinde yankılandı. Hızla bana sokuldu, omuzlarımı yakaladı ve yüzünü yüzüme yapıştırdı.

Korkmuştum. Acaba niyeti neydi? “Aloha! Aloha! Aloha!” diye şarkıyı söylemeye başladı gözlerimin içine bakarak.

Madam Tarasova durumu hepimizden önce kavramıştı. “Sadece yarım saatimiz var,” diye bir çığlık attı.

“Acele edin, hemen giysilerini çıkarın!” diye bağırdı Mösyö Dargent, beni aynaların önündeki taburelerden birine sürüklerken. Kimse ona soru sormaya cesaret edemiyordu. Sesi Napolyon benzeri emir verir bir tonda çıkmıştı ve herkes bir anda harekete geçmişti.

Madam Tarasova Bonbon’u benden aldı ve bir sandalyenin üzerine koydu. Albert diğer sanatçıları odadan kışkırladı ve yerini almak üzere arkadaki sahne kapısına gitti. “Ona aşağıdan bir kostüm getirin,” diye seslendi Madam Tarasova arkasından. “Anne”inki olur — onun artık ihtiyacı olmayacak.”

Madam Tarasova elbisemi üzerimden sıyrırken, Vera da ayakkabılarımı çıkardı. Marie boya kalemle yüzüme makyaj yapıyordu. “Vücudunda makyaja ihtiyacı yok,” diye tavsiyede bulundu Claudine, saçlarımı tararken. “Zaten ceviz ka- buğu kadar kahverengi.”

Ne yapmaya çalıştıkları nihayet kafama dank etmişti. Aynı zamanda hem gülmek hem de çığlık atmak istiyordum. İnsanların üzerimden giysilerimi çekmek ve yüzümü yağlı losyonlara boğmak gibi baş döndüren hareketliliği beni şaşkına çevirmemiş olsaydı, utanabilirdim. Odada kalan tek erkek Mösyö Dargent’dı ve kendini şarkı sözlerinin bulunduğu kâğıt üzerine not almaya öyle bir kaptırmıştı ki, kostüm asistanının çıkırılçıklak olduğunu bile fark etmedi. Birisi iç gömleğimi çıkar- dı ve pazarda sunmak üzere ürünlerini paketleyen bir çiftçinin özeniyle göğüslerimi Hindistan cevizi sutyenlerin içine soktu.

“Aloha! Aloha! Aloha!” Mösyö Dargent kendi kendine şarkı söylüyordu.

“Bunu ona yarın yaptırırsaydınız, daha iyi olmaz mıydı?” diye sordu Madam Tarasova. “Hiç olmazsa prova yapacak za-

manı olurdu.”

“Hayır,” dedi, başını sallayarak. “Baş dansçımızı kaybettik. Bu gösteriyi ya bu akşam kurtarırız ya da asla.”

Kollarım ve bacaklarım o kadar çok titriyordu ki, Madam Tarasova eteğimi giydirmek için kaldırdığında neredeyse ayakta duramıyordum. Mösyö Dargent’ın benden bunu yapmamı istediğine inanamıyordum.

Sahne zili çaldı. “Gösteriye son on dakika,” diye seslendi Vera.

Madam Tarasova peruğumu kafama yerleştirdi, Vera tokalarla tutturdu. Aynada kendime baktım. Yüzüm renklerle canlanmıştı: Gözlerimin üzerinde yeşil kavisler vardı ve dudaklarım yakut kırmızısına boyanmıştı. Rimel yüzünden kirpiklerim ağırlaşmıştı ve tıpkı bir çift kırkayak gibi görünüyorlardı.

“Şimdi,” dedi Mösyö Dargent, bana doğru eğilerek, “sana işaret verdiğimde sol kanatta belirmeni, dağ eteği dekoru önünde dans edip, şarkı söylemeni istiyorum, tıpkı geçen gece soyunma odasında yaptığın gibi. Revü kızlarını taklit etmeni istiyorum. Sen bizim komedyenimiz olacaksın.”

Yutkundum ancak boğazımdaki yumru yok olmadı.

Revü kızları sahne sıralarını beklemek için merdivenlere dizilmişlerdi. Gösteri öncesi müziği akordeon ve gitarla çalınan kısa bir karnaval ezgisiydi ve beni iyiden iyiye germişti. Madam Tarasova ve Vera beni sol kanada götürdüler. Burası ilk geldiğimde gösteriyi izlediğim yerdi ve sahneye, oradan da dans edeceğim platoya çıkan birkaç ahşap merdiven vardı.

“Merdivenlerin başında dur,” dedi Madam Tarasova, peruğumu son kez düzeltirken. “Bol şans!” Sesinin tonundan ve omzumu sıvazlama tarzından, birazdan aslanlara yem olacağım gibi hissettim. Elbette sahneye çıkan herkesin duyduğu korkuyu hissediyordum gerçi bunu nasıl adlandıracağım konusunda hiçbir fikrim yoktu. Buz kesmiştim.

Merdivenleri çıktım ve tepede verilecek işareti bekledim. Sahnenin arka planındaki tüten volkana ve alçak bulutlara göz gezdirdim. Benim aşağı tarafımda, revü kızlarının dans edeceği yerde kauçuktan yapılma palmiye ağaçları ve mavi bir göl izlenimi veren bir su tankı vardı. Mösyö Dargent karşı kanat-

ta belirdi. Alt dudağını ısırması ve parmaklarıyla saçlarını taraması beni pek de yüreklendirmedi.

Perdeler açıldı. Spot ışıklar yandı. Davulların sesi salon boyunca gürledi ve orkestra ilk perde şarkısının ana temasını çalmaya başladı. Kızlar hızla sahneye doluştular.

“Aloha! Aloha! Aloha!”

Boğazım düğümlendi. Dudağımın üzerinde boncuk boncuk ter birikti ancak makyajımı dağıtmaktan korktuğum için silemedim. Müzikholde çalışma hevesim kaçmıştı. Kızlar gölün çevresinde kalçalarını sallayarak dans ettiler. Claudine ve Marie dört telli Havai kitarasını tıngırdatıyorlardı. Durum gerçeküstüydü. Mösyö Dargent benim adımı bile bilmiyordu ancak gecenin başarısı tamamen bana bağlıydı. Kısa bir süre öncesine kadar kiramı nasıl ödeyeceğimi düşünürken göğüslerimde Hindistan cevizinden sutyenler ve kafamda her an düşmek üzere duran bir perukla hayatımda ilk kez sahneye çıkmak üzereydim. Salondaki izleyici koltuklarının çoğu boştu ancak beni ürpertmeye yetecek kadar da insan vardı. Yüzler, karanlığın içinden belli belirsiz bana bakıyorlardı. Kızların son nakaratta olduklarını ve Mösyö Dargent’in dudaklarına baktığımda “Şimdi!” dediğini fark ettim.

Platforma bir adım atmak için titreyen bacağımyı kaldırdım ancak kendimi sahneye doğru tökezlerken buldum. Işıkların parlaklığı şaşkınlık vericiydi. Orada öylece kaldım, şaşkındım ve ne yapacağımdan emin değildim.

Kalın sesli bir adam kükreyerek bir kahkaha attı. Bir kadın adeta gıdaktı. Sıcak basmıştı. Eminim yüzüm alev alev yanıyordu. Başka bir adam kahkahalara katıldı ancak ses tonunda alaycılığın yanı sıra bir şey vardı. Beklenti? Her nasılsa onun kahkahası beni gevşetti ve sersemliği üzerimden atmamı sağladı. “Aloha! Aloha! Aloha!” Revü kızlarının taklidini yaparak kuş gibi şakımaya başladım. Başta bu sesin bana ait olduğundan kuşkulanmıştım; sesim orkestra çukuruna kadar ulaşıyor, oradan bana doğru geri yankılanıyordu ve kızların tiz sesinden çok daha kalın çıkıyordu. Daha fazla insan gülmeye ve alkışlamaya başladı. “Aloha, Matmazel!” diye bağırdı biri. “Sırada ne var?”

Cesaretimi toplayıp izleyicilere baktım. Ön sıradaki iki adam beni ilgiyle izliyordu. Gülümsedim ve onlara doğru yalpalayarak gittim. İzleyiciler çıldırdılar. Beceriksizce dans ediyordum ancak insanlar coşup, daha fazla alkışlayınca bednim rahatladı ve daha da çılgınca dans ettim. Güvensizliğim kaybolmuştu ve gözlerimi kırıştıtırıp, kollarımı ve bacaklarımı müziğin ritmine bırakarak daha rahat ve daha neşeli hareket ediyordum. Bir an tüm bedenim ürperdi. Salondaki herkes bana bakıyordu.

Gösteriden önce öyle bir karmaşa yaşamıştık ki, kimse bana dansı nasıl sonlandıracağını söylememişti. Kendi etrafımda bir tur döndüm ve yüzümü tekrar ön tarafa çevirdiğimde revü kızları gitmişti. Kollarımı havaya kaldırdım ve bir heykel gibi poz verdim. Bu gösterime aykırıydı ancak Camille'in beni etkileyen pozlarından biriydi. Perde kapandı ve izleyiciler çok büyük bir alkış patlattılar. Neredeyse nefessiz kalmış bir şekilde sahneden indim.

Mösyö Dargent, Madam Tarasova, Albert ve diğerleri beni kanatta bekliyorlardı. Albert beni havaya kaldırdı ve omzuna oturarak etrafta gezdirdi. Mösyö Dargent'ın ağzı kulaklarına varıyordu. Madam Tarasova koşarak yanıma geldi ve yanaklarımdan makas aldı. "Az önce olanlar her sanatçının hayalidir. Onların gönlünü kazandın, Belle-Joie! *Onların gönlülerini kazandın.*"

BEŞ

Le Chat Espiègle'deki ilk dans provamda kendimi bir sahtekâr gibi hissettim. Yaptığımız kontrata göre, matine günleri olan Perşembe ve Pazarlar dışında her öğleden sonra revü kızlarıyla birlikte sahnenin altındaki bodrumda çalışacaktım. Bu oda kilitli tutuluyordu ve bale öğretmeni Madam Baroux ve yardımcısı Madam Dauphin'le gelene kadar tozlu merdivenlerde diğer kızlarla birlikte bekledim. Öğretmen gelince kızlar oturdukları yerden kalktılar ve ben de onları takip ettim. Sadece Claire ve Ginette cenaze törenine katılmış insanların uyuşukluğuyla kendilerini yerlerinden kaldırdılar, ancak Madam Baroux bunu fark ettiyse de tepki vermedi.

"*Bonjour*, hanımlar," dedi, bastonuna dayanarak. Boynundaki zincirden bir anahtar çekti ve kilide soktu.

"*Bonjour*, Madam Baroux," diye yanıtladı kızlar, sesleri kadınlar manastırındaki öğrenciler gibi çınladı.

Madam Baroux'nun gözleri bana çevrildi ve başıyla selamladı. Mösyö Dargent'in kim olduğumu ona söylemiş olduğunu tahmin ettim. Revü kızlarından, esnekliklerini korumaları için her gün çalışmaları isteniyordu ancak Mösyö Dargent'in benimle ilgili niyeti bu değildi. Sahnede onları taklit edebilmem için onların ne yaptıklarını anlamamı istiyordu. Bunun yanında, bir sonraki gösteri için ya da hastalanan birinin yerini almam için temel dans eğitimi almamı istiyordu. Aldığım paranın hakkını vermeliydim.

Madam Dauphin'in nazik omuz dürtüşleriyle gıcırdayarak açılan kapıdan Madam Baroux'yu takip ederek odaya girdik. Madam Dauphin piyanonun başına oturdu ve yıpranmış kapağını açtı. Bana çimenler üzerinde uçuşan kelebekleri anımsatan bir ezgiyle parmaklarını ısıttı. Dağınık bukleleri ve çiçekli elbisesiyle, saçlarını küçük taraklarla toplamış, tüm kişiliğini beyaz bir bluz ve tiğ işi bir şalın altına gizlemiş yaş-

lı bir Fransız kadını andıran Madam Baroux'ya karşı bir tezat oluşturunuyordu.

"Esneyin!" diye komut verdi Madam Baroux, bastonunu parke döşemelere vurarak.

Kızlar kendilerini yere atarak havada sallanan kollar ve bacaklardan oluşan bir denizi andırıyorlardı, onların bu karmaşık görüntüsü duvar boyunca uzanan aynalarda ikiye katlanıyordu. Ben de kendimi yere attım. Yer döşemelerinin kiri avuçlarıma yapıştı ve ellerimi tuniğime silerken önümdeki kız Jeanne'in ne yaptığını inceledim.

"İşte böyle," diye fısıldadı Jeanne, bacağına esnetip göğsünü dizine doğru eğerken. Ağzı büzülmüş ve yanakları kızarmıştı. Onun gösterdiği şekilde yaptım, hareketi hiç zorlanmadan yapabildiğime şaşırmıştım. Tam kendimi kutluyordum ki Madam Baroux'nun sırtıma hafifçe dokunan bastonunu hissettim. "Omurganı dik tut. Sen bir dansçısın, akrobat değil. Tüm hareketlerin dikey ekseninden incelikle akmalı."

Kızlar balerin değil, revü dansçılarıydılar. Buna rağmen çoğu klasik dansta deneyimliydi. Ben onların arasında kaynıyordum. Burada ne işim vardı? Benim *dikey eksenim* neydi?

"Peki, Madam," dedim, kendimi olabildiğince doğrultmaya çalıştım. Başımı kaldırıp baktığımda Madam Baroux çoktan gitmişti.

"Gösterisinde fazla inceliğe gerek yok ki," diye fısıldadığını duydum ön taraftan birinin. Baş bantlarının, taytların ve şortların arasından bakıp, kim olduğunu görmeye çalıştım. Claire mi? Paulette mi? Ginette mi? gösteriyi kurtarmış olabilirdim ancak bu, soyunma odasında görevli bir kıza gelecek vadeden bir rol verilmesinin kimseyi kırmayacağı anlamına gelmiyordu.

"Barlara geçin hanımlar," diye bağırdı Madam Baroux. Başımı kaldırıp baktım ve kızların duvarlardan biri boyunca uzanan bir tırabzanın yanında beklediklerini gördüm. Ben de onlara katıldım ve sıradaki yerimi aldım. Madam Baroux bana bakarak dudaklarını büzüştürdü, buna asla bir gülümseme diyemezdim.

"Arabesk," dedi.

Yanımdaki kıza baktım ve onu taklit ederek bacağıma geriye doğru uzattım. Madam Baroux kızların omuzlarını ve kal-

çalarını düzelterek sıra boyunca yürüdü. Bara sıkıca tutundum ve ensemden kuyruk sokumuma kadar misket gibi dizilmiş omurlarımı hayal ettim. Kalçalarımındaki yanmayı umursamadan bacağımı düz tutmaya çalıştım. Ancak Madam Baroux benim bulunduğum yere bakmadan geçip gitti. Bu hareketi mükemmel yaptığım için değildi; düzeltilmeye bile değmezdim.

“Şu üzerindeki giysiyle tıpkı bir bebeğe benziyor,” dedi Ginette, Madeleine’e benim duyabileceğim bir tonda. Onların gösterişli jarse mayolarıyla, çiftlikten getirdiğim basma kumaştan yaptığım tuniğimi kıyasladım. “Zaten insanları güldürmek için gösteriye alındı,” diyerek kıkırdadı Madeleine.

Dudağımı ısırdım ve gözyaşlarımı tuttum. Bu istediğim şey değil miydi — müzikholde olmak? Ancak daha önce kendimi hiç bu kadar beceriksiz, çirkin ya da yalnız hissetmemiştim.

Revü kızlarıyla aramdaki gerginlik bir süre sonra doruğa çıktı. Gösteriye hazırlanmak üzere soyunma odasına dolmuştuk. Bana, arka köşede defalarca boyanmış bir pencereyle palmiye ağaç dekoru arasında daracık bir yer verilmişti. Bütün gün hava çok sıcaktı ve kırık olmayan tüm pencereler açık olmasına rağmen hiç esinti yoktu. Kostümlerimizin yıkanma zamanı gelmişti ancak Madam Tarasova çok meşguldü ve kızlardan biri, muhtemelen Marion provadan beri ayaklarını yıkamamıştı. Kolonya, ter ve nemli ayakkabıların birbirine karışan kokusu insanın midesini bulandırıyordu. Aynanın üzerindeki on lambadan sadece üçü yanıyordu. Göz kapaklarımla üzerine yayılmış fara bakıp başımı salladım. Madam Tarasova bana öğretmek için elinden geleni yapmış olsa da makyaj yapmayı bir türlü öğrenememiştim. Çene hatlarıma allık sürerken Claudine yanıma bir tabure çekti.

“Gösteri sayende iyi gidiyor, Simone. Mösyö Dargent’in cironun ikiye katlandığını söylediğini duydum,” dedi.

Göz kalemini alırken başımı salladım. Claudine’i seviyordum ancak arkamda oturan Claire konusunda dikkatliydim.

Gösteride baş dansçı Anne'in yerini almıştı ve soyunma odasındaki tek fazlalığın ben olduğumu düşündüğünü belli etmekten çekinmiyordu. Ne kadar dikkat edersem edeyim, taburemi her itişimde onun sırtına dokunuyordum. "Dikkat et!" diye tersliyordu. "Eğer kostümüme zarar verirsen bedelini ödersin."

Şimdi de taburesinde dönmüş Claudine'e hırliyordu. "İlk perde berbat. Hemen değiştirilmesi gerek."

"Neden?" diye sordu Claudine, Claire'le yüz yüze gelmek için taburesini çevirdi. "Yeni bir perde, haftalar sürecek olan ücretsiz provalar anlamına gelir."

Marie aynadan baktı. "Bence şu anda hiç gereği yok," dedi. "Simone gösteriyi kurtardı. İzleyiciler ayakta alkışlıyorlar, hem dün akşam salon ağzına kadar doluydu."

Eğilip halhalımı bağladım ve kimsenin bakışlarına maruz kalmak istemedim. Kostümcüyken herkes bana dostça davranıyordu ancak gösteride rol almam her şeyi değiştirmişti. Kızlar benim yüzümden fikir ayrılığına düşmüşlerdi. Gösterideki rollerine devam eden Marie, Jeanne ve Marion aralarına katıldığım için mutlulardı çünkü yeni bir gösteri için prova yaparak çocuklarından ayrı kalmıyorlardı. Ancak Claire, Paulette, Ginette ve Madeleine gibi kızlardan bazıları hırslıydı. Onlar yıldız olmak istiyorlardı ve ben bir tehlikeydim.

Claire burun kıvrıdı. "Hıh!" dedi, Marie'yi elini havada sallayarak geçiştirirken. "Gösteri Ulusal Bayram bittiği için yükselişe geçti ve insanlar kendilerine eğlence arıyorlar." Kızlardan bazıları mırıltılar halinde onu onayladı.

"Bence gösteriden sonra Mösyö Dargent'la konuşmalıyız," dedi Paulette, makyaj lekeleriyle dolu sabahlığını omuzlarına sararken. "İnsanlar gösteriye güzel kızların dansım izlemek için geliyorlar. Simone ise bizi komik duruma düşürüyor."

"Geçen hafta Mösyö Dargent'la konuştun," dedi Claudine kıkırdayarak. "Ve o da Simone'u işe alarak sorunu çözdü." Omzumu okşadı ve bana göz kırptı. İyi niyetli olduğunu biliyordum ancak buna bir son vermesini istiyordum. "Ve dahası," dedi, "Simone'dan o kadar memnun ki, gösteri afişine adını eklemeyi düşünüyor."

Odadaki mırıltılar kesildi. Bütün gözler Claudine'e çevril-

di. Kimse bana bakmıyordu.

“Doğru,” dedi Marie, yanaklarına allık sürerken. “Dün onu gişe görevlisiyle konuşurken duydum. İnsanlar görevliye, ‘Bu, içinde şu komik kızın olduğu gösteri mi?’ diye soruyorlarmış.

Paulette aynasına döndü ve saçlarını fırçaladı. Madeleine ve Ginette birbirlerine baktılar.

“Eğer kendine ait bir afişi olursa, ben buradan giderim,” dedi Claire, cılız omuzlarını kamburlaştırarak. “O, kostümcüden başka bir şey değil. Sahnede ömrü uzun sürmez. Sadece bir sersem gibi davranmak yetmez. Dans da edebiliyor olmalısın.”

“Üstelik güzel de değil,” dedi Madeleine, kibirli bir şekilde.

Ayağa kalktım ve terliklerin ve çantaların üzerine basarak hızla kapıya ilerledim. Koridorda kendimi güvende hissedince bileğimin arkasıyla alnımın terini sildim ve parmaklıklara yaslandım. Revü kızlarının kabalıkları güvenimi zedelemişti. Belki de haklıydılar ve ben buraya ait değildim.

Ancak sahne zili çalar çalmaz havam değişti. Kanattaki yerimi almak üzere koşarak merdivenlerden indim. İzleyicileri görmeden bile onların varlığını hissedebiliyordum. Salona doluşan erkeklerin ve kadınların sesleri tıpkı şimşek çakmadan önce saçılan kıvılcımlar gibi çatırdıyordu. Kendimi toparlamak için elimi öndeki duvara dayadım. Binanın kendisi sallanıyor gibiydi. Bu akşam kapalı gişe oynayacaktık.

Davulun sesi salon boyunca yankılandı. Orkestra şarkıya girdi ve Havai gitarlarıyla aynı anda sahneye ayağımı attım. Artık Mösyö Dargent’in işaret vermesine ihtiyacım yoktu; sıramın geldiğini yüreğimde hissediyordum. İkinci nakaratin sonunda sahnenin ve ışıkların ortasına sıçradım. Kalabalık çığlık atmaya ve alkışlamaya başladı.

“Aloha! Aloha! Aloha!”

Sesim her zamankinden farklı olarak diğer kızlarının seslerinin de üstünde çınladı. Geceleri çalıştığım için sesim iyice güçlenmişti. Detone olmadan sesimi zorlayabiliyordum. Claire’in kulak tırmalayan soprano sesi benimkine ulaşmaya çalışıyordu ancak aynı anda hem dans edip hem de şarkı söyleyemiyordu. Salondakilere ve onların büyülenmiş yüzlerine

baktım. Madam Baroux'nun 'dikey eksen'ime dikkat etmem konusundaki uyarılarını unuttum ve kalçalarımı ve bacaklarımı her yöne salladım. İzleyiciler kükredi ve alkışladı. Kahkahalar tıpkı kumsalı döven dalgalar gibi sahneye vuruyordu. Ön sıradakiler coşkuyla ayağa kalkmışlardı. "Bravo, Matmazel Fleurier! Bravo!"

Adımı biliyorlar mıydı? Karnımda kelebekler uçuşmaya başladı. Göğsümden yukarı yükselen ve parmak uçlarıma yayılan bir titreşim hissettim. "Aloha! Aloha! Aloha!" Ciğerlerimin var gücüyle şarkıyı söyledim.

"Sadece iki hafta oldu ve sen en tepeye çıktın!" diye bağırdı Madam Tarasova sahneden indiğimde. "Tüm müzikhole tereyağından kıl çeker gibi hâkim oldun. Çok doğalsın!"

"Aşağıda seni özlüyoruz," dedi Vera, peruğumu alırken.

"Üzerimi değiştirip hemen aşağı gelirim, tamam mı?" dedim, merdivenlere doğru dönerken. "Bir sonraki gösteride bana başka roller verene kadar Mösyö Dargent size yardımcı olmamı istiyor."

Merdivenleri hızla çıktım ancak kapının önündeki karışıklığı görünce durdum. Etrafa saçılmış makyaj fırçalarına ve kalemlerine bakarak şaşkınlıktan olduğum yerde kaldım. Ruj şişesi yan devrilmiş, rimel tüpü ezilmiş, içindeki yağlı sıvı yerlere saçılmış ve pudra kar gibi her şeyin üzerine serpilmişti. Bir makyaj masası ve çatlamış bir ayna duvara yaslanmıştı. Bu eşyaların benim olduğunu anlayıncaya kadar gözümün önünde duran felakete bir süre baktım.

Kozmetik malzemelerini toplamak için eğildim ve Anne'm mirası olan gül rengi kimononun kapıyı sıkışmış olduğunu fark ettim. Çektim ancak fena sıkışmıştı ve kızlardan birinin yardımı olmadan onu çıkaramayacaktım. Birileri kıkırdadı ve kapının altından sızan ışıktan içeride gölgelerin hareket ettiğini gördüm. Claire ve yandaşlarının beni kapı deliğinden izlediğini ve parlak zekâları konusunda birbirlerini kutladıklarını hayal ettim. Kimonoyu bıraktım; onların yardıma ihtiyaç duyduğumu görerek tatmin olmalarındansa daha sonra gelip almayı tercih ettim.

Ruj şişesini aldım ve geri kalan pisliği hasır eteğimin uç-

larıyla elimden geldiğince temizlemeye çalıştım. Madam Tarasova yıllardır gidenlerin bıraktığı malzemelerden oluşturduğu makyaj setini bana vermişti. Pudra kutusunun yarı dolu olduğunu görünce sevindim. Rimeli bıraktım; iyice ezilmişti ve yerine yenisini alamazdım. Eğer bunu yapanları Mösyö Dargent'a şikâyet etseydim verdikleri zararı ödemek zorunda kalırlardı. Ancak bu sadece zorbalığı arttırırdı ve daha fazla kız bana cephe alırdı.

Berbat olmuş kozmetik malzemelerini topladım ve etrafıma bakındım. Koridorun ilerisinde, tuvaletlerin yanında bir boşluk vardı. Tuvaletlerden gelen idrar kokusu çok keskindi ancak boşluğun kendisi tertemizdi ve gün ışığı içeriye bir elektrik lambası kadar aydınlatıyordu. Makyaj masamı ve aynamı oraya çektim ve malzemelerimi yerleştirdim.

"Simone, arkadaş edinmeni görmek çok güzel."

Çatlak aynadan üzerinde Truvalı Helen kostümüyle arkamda duran Camille'i gördüm.

"Gösteri dünyamıza hoş geldin," diye devam etti.

Başımı aynadan çevirmedim. Beni ağlarken görmesini istemiyordum.

Elini omzuma koydu ve gözlerini kısarak bana baktı. "Sana makyaj yapmayı kim öğretti?"

"Madam Tarasova bir şeyler gösterdi ve zaman zaman da diğer kızları örnek aldım."

"Yüzün dünya haritasına benziyor."

Ellerim yanaklarıma gitti. Ne kadar denesem de renkleri birbirine karıştırmayı beceremiyordum. İzleyicilerin beni yakından görmediğine seviniyordum.

"Hadi," dedi Camille, başıyla kendi soyunma odasını işaret ederek. "On beş dakikam var. Sana düzgün makyaj yapmayı göstereceğim."

Camille'in odası bir sürü güzelliğin yanı sıra birçok iğrenç şeyle karmaşa içindeydi. Hasırdan yapılmış dengesiz bir sandalye, gül ağacından yapılmış bir masanın önünde duruyordu. Eğimli zemin üzerinde bir Acem halısıyla kirli bir pamuklu bir halı birbirlerine çapraz şekilde yerleştirilmişlerdi. Çekyatın üzerine İspanyol şallar örtülmüştü ve tuvalet masasının

üzerinde kapaksız parfüm şişelerinden oluşan bir dağınıklık vardı. Odanın kokusu burnumu kaşındırdı: tütsü, toz ve banyo sabununun karışımı bir koku.

Camille beni saten kaplı taburesine oturttu ve burun deliklerimin ve çenemin çevresinde toplanmış olan fondöteni sildi. İyi aydınlatılmış aynasında hataları görmek kolaydı. Göz kapaklarımın üzerindeki kalem çizgisi kirpiklerimi farklı açılara bakıyorlarmış gibi gösteriyordu ve ağzım sanki yana kaymış gibiydi.

“Bak,” dedi Camille, saçlarımı bir eşarbin içinde toplayıp, fondöteni yüzüme yayarken, “fondöteni saç çizgilerine ve hatta kulaklarının arkasına kadar yayarsan bitiş çizgisi oluşmaz. Esmer tenli olmana rağmen yine de daha koyu renkler kullanman gerekir. Işıkların altında her şey ortaya çıkar.”

Başımı kaldırıp Camille’e baktım. Gözlerinin çevresine çektiği kalın kalem maviliklerini ortaya çıkarmıştı. Fondöteni tenine uyum sağlamıştı ve dudaklarındaki kırmızı ruj pürüzsüzdü. Renkler yüzünün doğallığını arttırıyordu. Kâse içindeki balmumu kaplı meyveler kadar mükemmel görünüyordu. Tedirginlik içinde taburenin üzerinde kıpırdandım. Ben neden böyle görünmüyordum?

Camille kozmetik çantasını açtı ve içindekileri karıştırdı. “İşte,” dedi, ıslıl ıslıl bir krem kutusunu havada tutarken. Kapağını açtı ve kaşlarımın ve alt kirpiklerimin altına sürdü. “Her zaman güzelliklerini ortaya çıkarmalı ve kusurlarım kapatmalısın,” dedi. Yanaklarımın üzerindeki iki kırmızı daireyi sildi ve onların yerine elmacık kemiklerimin üzerinde allığı geriye doğru fırçaladı. “İnsanlar, üzerlerinde giysileri olan hayvanlardır,” dedi. “O kızlar birine sataşıyorlarsa ya sürüdeki en zayıf hayvanı saf dışı bırakmaya ya da kendilerine tehdit oluşturan yeni üyeyi korkutmaya çalışıyorlardır.”

Tuvalet masasının üzerinde bir fincan altlığı içinde duran menekşeyi okşadım. “Sen Marsilyalı mısın?” diye sordum. Camille sarışındı ve bir kuzeyli gibi düzgün hatları vardı. Le Chat Espiègle’de hiç kimse onunla ilgili bir şey bilmiyordu. Kendisini açık etmemekle ve müzikhole gelmeden önce ne iş yaptığı konusundaki ketumluluğuyla tanınıyordu.

İçini çekti. “Seni işgüzar,” dedi. “Şimdi aynaya bak da şu kirpiklerinin üzerindeki öbekleri temizle.”

Dediğini yaptım ve o da kirpiklerimi küçük bir fırçayla fırçaladı. “Nasıl oldu?” dedi, başımı aynaya çevirerek. Uzun kirpikler ve aşk tanrısının yay gibi dudaklarıyla vitrinden bakan bir taş bebeğe benzemiştim.

“Teşekkür ederim,” dedim, aslında kibarlık edip makyajımı yapmak için bana beş dakika ayırdığı için teşekkür etmiyordum; yalnız bir kız olarak ona ihtiyacım vardı.

Camille başını salladı. “Sakin zayıf hayvan olma, Simone,” dedi. “Benim annem zayıf bir hayvandı. Bu yüzden babamın onu öldüresiye dövmesine izin verdi.”

Camille’in böyle bir şeyi neden bana itiraf ettiğini merak ettim. Belki de zengin âşıklarından ve sahne kapısının önünden ona kur yapmak için bekleyen erkeklerden sıkılmıştı.

Camille, Mösyö Dargent’a olanları anlatmış olmalıydı ki ertesi akşam üç numaralı soyunma odasına taşındım. Oda, gösterinin balıketli *şarkıcısı* Fabienne Boyer ve akrobatlar Violetta ve Luisa Zo-Zo tarafından işgal edilmişti. Doğuya özgü perdeler ve bir dantel parçasıyla ortadan ikiye bölünmüştü ve derme çatma paravanın düşmemesi için kapıyı hızla kapatmamaya özen gösteriyorduk. Fabienne paravanın bir tarafında, Zo-Zo kardeşler ve ben diğer tarafında soyunuyorduk. Bazı durumlarda hepimiz aynı anda odada bulunuyorduk ve uyumlu bir atmosfer oluyordu. Violetta ve Luisa gösterilerinden önce sessiz ancak daha sonra konuşkan oluyorlardı ve Bonbon’un, Madam Tarasova’yla kostüm bölümünde olmadığı zamanlarda kapının yanındaki sepetinin içinde kalmasına izin veriliyordu.

“İzleyiciler *harika*,” diyerek girerlerdi odaya Zo-Zo kardeşler. Avuç içlerinde ve bacaklarının arkasında kırmızılıklar görürdüm ancak ip yanıkları onları rahatsız etmezdi. Terlerini havlularla silerler, derilerini zeytinyağı ve lavanta merhemiyile ovarlardı.

“Turist sezonunda olduğumuz için bu kadar kalabalık bir

izleyici var,” dedi Fabienne dantel paravanın ardından. Odayı ortadan bölmek onun fikriydi ancak bunu kendini beğenmişliğinden yapmıyordu. Çok fazla misafiri geldiği için bizi rahatsız etmek istemiyordu. Perde elbette ki sesi engelleyemiyordu, ben ve Zo-Zo kardeşler Fabienne’in ses açma egzersizleri sırasında kahkahalara boğuluyorduk. “Ma ... Me ... Mi ... Mo ... Mu. Maaa ... Meee ... Miii ... Moo ... Muuu ...”

Tiz sesinin sahip olduğu tek özellik detone olmamasıydı, ancak kimse onun şarkılarını dinlemek için gelmiyordu. İnsanları çeken enfes yüzü ve vücuduydu. Küçük göğüslü şuh kadınlar, hemcinsleri arasında öfke yaratabilirdi ancak onun 90-60-90 ölçülerindeki vücudu karşında erkeklerin ağzının suyu akıyordu. Tuvalet masası her zaman çiçeklerle dolu olurdu.

Fabienne’i ziyarete gelenlerin konuşmaları saygılı olsa da — “Matmazel Boyer, sahnedeki görüntünüz kalbimi mutlulukla dolduruyor, muhteşemsiniz” — adamların küstahlığı tüylerimi ürpertiyordu. Fabienne’e iyi akşamlar dilerler, elini öperler ve havalı bir şekilde kapıya doğru yaklaştıktan sonra son bir kez selam verirlerdi. Gözlerinde yakaladığım o ışıltı bana kurtları anımsatırdı. Birkaç dakika sonra Fabienne esner, numarası yapar ve eve gideceğini söylerdi.

“Yakında senin için de gelirler, Simone,” dedi bir akşam Fabienne, leylak kokulu parfümünü havaya sıkarak. Bu, Zo-Zo kardeşlerin terleriyle yaydıkları soğan kokusunu gidermenin kibar bir yolu.

Beni özendirdiği için Fabienne’e teşekkür ettim, gerçi erkeklerin bana göstereceği ilgi aklımdaki en son şeydi. Namus düşkününü biri değildim. Ben bir çiftlikte doğmuştum ve İngiliz revü kızlarının anlattıkları öykülerin aksine ailem bana hayvanlar çiftleşirken tarlaya gitmemi yasaklamamıştı ve ‘hayatın gerçekleri’ni biliyordum. Ancak Madeleine’in kürtaja zorlanması ve kaderimin erkeklerin geçici hevesleri tarafından belirlenmesi beni korkutuyordu. Karşı cins olmanın faturası buysa, ödemek istemiyordum.

Bununla birlikte, damarlarımda en az seks kadar güçlü bir tutku dolaşıyordu. Her gece izleyicilerin alkışlarını duymayı arzuluyordum ve en az iki kez sahneye çağrılmadan tatmin ol-

muyordum. On yedi yaşına girmek üzereydim ancak hayat-
tan ne istediğimi biliyordum — ve bu da ikinci sınıf bir ko-
medyen olmak değildi. Sahnelerin en güzel kadını olamasam
da en azından ünlü bir şarkıcı olmak istiyordum.

“Denizlerde’ gösterisinin sondan bir önceki gecesinde sah-
neden indikten sonra Camille’in yapay bir palmiye ağacının
arasından baktığım gördüm. “Soyunma odamda buluşalım,”
dedi, sabahlığının kenarlarını kollarının altına sıkıştırırken.
Emrini verip ortadan kaybolan bir tanrıça gibiydi.

Merdivenleri hızla çıkarken bir elinde kuş kafesi, diğer ko-
lunun altında iskambil kâğıtları olan komedyen Claude’a ne-
redeyse çarpıyordum. Soyunma odamda Camille’in koridor-
dan geçmesini ve kapısının açılmasını bekledim. Neden bu
kadar gizemli davrandığımızı anlamamıştım.

“Gel,” dedi, kapıyı açtığımda içeri girmemi işaret etti. Ar-
kamdan kapıyı kapattı ve durdu. Bir an için başkasının soyun-
ma odasında olduğumuzu sandım. Camille’in odasındaki kar-
maşıklıktan eser yoktu: Ne sandalyenin üzerine fırlatılmış iç
çamaşırlarından, ne yere bırakılmış tüyler ve ayakkabılardan
ne de tuvalet masasının çekmecelerinden sarkan kolyeler ya da
eşarplardan. Giyimle ilgili ortada görünen tek şey elbise dola-
bının üzerinde asılı duran kırmızı bir elbiseydi.

“Ortalığı toplamışsın,” dedim, tuvalet masanın yanında
duran bavulu fark edince.

Camille bavuluna baktı. “Ha, şu,” dedi. “Her farklı göste-
ri sonunda eşyalarımı toplamayı severim. Yeni gösterinin açılış
gecesinde onları tekrar açarım.”

Başımı salladım. Her sanatçının batıl inançları vardı. Ben
de sahneye çıkmadan önce annemle babamın resimlerinin bu-
lunduğu madalyonu öpüyordum. Fabienne gösterisinden önce
istavroz çıkarıyordu, Zo-Zo kardeşler de ellerini çırpıyor ve
ayaklarını yere vuruyorlardı. Albert bana menajer Samuel’in
güve yeniği şapkasıyla ve iki günlük sakalıyla açılış gecelerine
geldiğini söylemişti. Ona göre bu özel gece için özenerek ha-
zırlanmak kötü şans getirirmiş. Hayatlarımız öylesine tutar-

sızdı ki, dengeyi sağlamak için bazı ritüellere ihtiyacımız vardı.

Boğuk sesli erkek şarkıcı Marcel Sorel'in bağırışı duvarları deliyordu. Mösyö Dargent'la konuşuyordu. "Bir sonraki gösteride sıramın ilk perdeye alınmasını istiyorum," dedi.

"Neden?" diye sordu Mösyö Dargent. "Başka bir müzikholde anlaşma mı yaptın? Bu bizim anlaşmamızı bozar."

Camille sesini alçalttı. "Dinle, Simone, Mösyö Gosling benimle birlikte yarın akşam yemeğe çıkmanı istiyor."

"Benim mi?"

"Evet," dedi. "Rolünden çok etkilenmiş ve seninle tanışmak istiyor."

"Benimle mi?"

"Nevers'da yemek yiyeceğiz."

Camille'im amacı beni tatlılıkla ikna etmekte ancak söyledikleri bende tam tersi bir etki uyandırmıştı. Nevers, Marsilya'nın en iyi restoranlarından biriydi. Bonbon'u dolaştırmaya çıktığımda Canebière boyunca sıralanmış restoranlarda şık elbiseler giymiş kadınlar görmüştüm.

"Neyin var, Simone?" diye sordu. "Sahnede başarılı olmak istiyorsan sadece iyi bir performans yetmez. Doğru insanlarla birlikte olmalısın. Sana yardım edebilecek insanlarla."

Gerçi Mösyö Gosling'in benimle ilgilendiğine inanamamıştım ancak beni daha çok endişelendiren şey elbiselerimdi. Bırakın Nevers'ı, kiliseye bile giderken giyecek elbisem yoktu. Gözlerimi ayaklarıma indirdim, Camille başını geriye atıp güldü.

"Sorun bu mu?" Elbise dolabına gitti ve kırmızı elbiseyi kapı. "Bunu alabilirsin. Zaten ondan sıkıldım. Uygun ayakkabılarım da var. Dar gelirlerse onları esnetebilirsin."

Yvette teyzemin benim için dikmeyi planladığı elbiseyi hatırladım. Kumaş babamla birlikte Gorges de la Nesque'te yok olup gitmişti. Müzikhole duyduğum heyecana rağmen babamı özlemeden ya da annemi, Yvette teyzemi ve Bernard'ı düşünmeden geçirdiğim tek bir gün bile olmamıştı. Lavanta yetiştiriciliğinin nasıl gittiğini ve annemin Gerome amcanın kontrolü altında nasıl dayandığını merak ediyordum. Camille inatçılığını yanlış anladı.

"Şimdi ne oldu?" diye sordu, katladığı elbiseyi koltuğumun

Altma tutuştururken. "Nevers. Güzel bir elbise. Marsilya'nın sabun zengininin varisi tarafından akşam yemeği teklifi."

"Bu konuda neden bu kadar gizemli davranıyorsun?" diye sordum.

Camille kaşlarını çattı. "nk burada yeterince kıskançlığa neden olduğunu düşünüyorum."

Pek ikna edici değildi ancak kızlar beni soyunma odasından defettiğinde bana kibar davranarak iyilik etmişti. Bu yüzden gitmeyi kabul ettim.

Ertesi akşam, Nevers'taki kapı görevlisini eliyle selamladı ve içlerinde eğreltiotu bulunan iki büyük ayaklı vazunun ortasında durdu. Ben de onun arkasında bir müşteriden çok bir hırslı gibi duruyordum. Saçlarını yıkamış, yüzümü keselenmiştim ancak Camille'in elbisesi içinde bile kendimi ortama uygun hissetmiyordum. Gaz lambalarının ışığı kristal kadehlere ve gümüş atal-bıçak takımlarına yansıyordu. Saçlarını değerli taşlı tokalarla süslemiş kadınlar, yakalarına gardenyalar takmış erkeklerin karşısında oturuyorlardı. İlk önce *başgarsonu* beklediğimizi sandım ancak adam gelip bizi içeri davet ettikten sonra bile Camille, salonda bulunan tüm erkeklerin ilgisini çekmeye yetecek kadar olduğu yerde kaldı. Herkesin dikkatini çektiğine emin olduktan sonra *başgarsona* başıyla işaret etti ve oturmuş, sigara içen Mösyö Gosling'in masasına doğru ilerledi. Adam sigarasını söndürüp, ayağa fırladı.

"Bu, Matmazel Fleurier," dedi Camille, *başgarsonun* ektiği sandalyeye kendisini hafifçe bıraktı.

Mösyö Gosling elimi öptü sonra da Camille'e döndü. "Bu akşamki gösteri nasıldı, ma chrie"? Kaırdığım için zgnm fakat bir randevum vardı."

Camille ışıltıyla gülümsedi ve parmaklarını adamın bileğine koydu. Le Chat Espigle'in kapısında gördüğüm ilk geceye oranla ona daha ilgili davranıyordu.

"Simone iyi bir performans sergiledi," dedi.

"Gerçekten mi?" dedi Mösyö Gosling, bana dönerek. "Ben

daha ilk perdeyi hiç izleyemedim. Gösteriye asla o kadar erken gelemiyorum.”

Camille’e baktım, ancak çelişkisini anladıysa da belli etmedi. “Burası güzel bir yer, değil mi Simone?” dedi.

Garson bize aperitif olarak beyaz şarap ve kuş üzümü getirdi. Camille bir sigara yaktı ve onu Mösyö Gosling’e uzattı.

“Bouillabaisse yemeliyiz,” dedi adam, sonra da Marsilya’ya özgü bu yemek hakkında ders vermeye ve insanların hazırlanışı konusunda nasıl anlaşılamadığını anlatmaya başladı. “Bizim aşçı işin sırrının beyaz şarapta olduğunu söylüyor,” dedi. “Fakat büyükannem bu fikre ellerini öfkeyle havaya kaldırarak karşı çıkar.”

Camille, Mösyö Gosling’in konuşmasından etkilenmişçesine çenesini avucuna yasladı. Bu arada ben de esnememek için kendimi zor tutuyordum. Burada benim ne işim vardı? Belki Camille, saçma sapan konuşan Mösyö Gosling’e katlanabilmek için benim arkadaşlığıma ihtiyaç duymuştu.

Garson bouillabaisse’i getirdiğinde rahatladım, gerçi beklediğim gibi değildi. Portakal suyuna yatırılmış deniz ürünlerinden oluşan bir tabaktı. Mösyö Gosling’in tanımından, bunun bir balık çorbası ya da balık suyuna bir çorba olduğunu sanmıştım ancak her ikisi de değildi. Morina ve midye dışında diğer deniz ürünlerinin hiçbirini, hatta kafası alınmamış balığı bile tanııyordum. Ancak buharla birlikte yükselen balık, safran, zeytinyağı ve sarımsağın kokusunu alınca midem guruldamaya başladı. Çatal ve bıçağımı elime alıp, balıktan bir dilim kestim.

Kaşlarını kaldırmış bir garson kasılarak yanımdan geçti. Camille ve Mösyö Gosling sandalyelerine yaslanmış, tabaklarıyla ilgilenmezken ben neredeyse yemeğin içine düşecek kadar eğilmiştim. Kendimi doğrulttum ancak sosa bulanmış balık parçası çatalımdan masa örtüsünün üzerine düştü. Peçetemle sildim, koyu renkli sarı leke iyice yayıldı ve peçetem de artık leke içinde kalmıştı. Camille ve Mösyö Gosling’e baktım ancak onlar fark etmemişlerdi bile. Birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı.

“Güzel bir haberim var, Simone,” dedi Camille, garson peynir ve meyve tabağını getirirken. “Ben ve Mösyö Gosling

Paris'e gidiyoruz."

"Paris'e mi?" Neredeyse boğuluyordum.

"Mösyö Gosling bana Paris'te şık bir daire ve elbise dolabı hazırlatıyor," dedi Camille, göz kırparken. "Eldorado'da başrol oynayacağım."

"Peki ya, Le Chat Espiègle'deki yeni gösteri ne olacak?" diye sordum. "Provalar yarın başlıyor."

Mösyö Dargent, 'Denizlerde' gösterisinden bol kazanç sağladığından gelecek sezon için savurgan bir plan yapmıştı. Madam Tarasova ve Vera'nın şu anda üzerinde çalıştıkları ışıltılı kostümler için bir servet harcadığını biliyordum. Camille Casal'ı da başyıldızı olarak görüyordu.

Camille'in gülümsemesi bir an için donuklaştı. Kollarım sıvazladı. "Ona nasıl söyleyebilirdim?" dedi. "Bana yol açtı. Ancak Paris..." Gözleri yeniden ışıldadı. "Bir yıldız olmak istiyorsan oraya gitmelisin. Adriana, Folies Bergère, Casino de Paris, Eldorado. Ben Marsilya'da kalamam, Simone. Fakat bunu Mösyö Dargent'a söylemeye çalıştıysam da beceremedim."

Camille'in söylediklerinin gerçekliğiyle ilgili bir şüphe tüylerimi diken diken etti ancak bunu umursamadım. Paris'e gitmek istediği için ona kızamazdım. Herkes, gerçek bir yıldız olmak için oraya gidilmesi gerektiğini söylüyordu. Ancak Camille gittikten sonra bize neler olacağı konusunda endişeleniyordum. Mösyö Dargent gösteriyi iptal etmek zorunda kalabilirdi.

"Başkasını bulur," dedi. "İnan bana, bu konuda iyidir." Çantasına uzandı ve içinden bir zarf çıkardı. "Bu konuda sana güveniyorum, Simone. Buraya kalbimde hissettiğim her şeyi yazdım ve beni affetmesini diledim. Mektubu okuduktan sonra beni anlayacak."

Rahat bir nefes aldım. Demek ki Camille, Mösyö Dargent'ın duygularını önemsiyordu.

"Ona vereceksin, değil mi, Simone? Yarından önce verme."

"Evet, elbette," dedim.

Bir şeylerin yolunda gitmediğini anlamalıydım. Uyarı, Camille'in bana verdiği ayaklarımı sıkın ayakkabıları veri-

şinden ve Le Chat Espiègle'in merdivenlerinde karşılaştığım Fabienne'in bakışlarında yatıyordu.

"Dün akşam oyuncular partisinde yoktun," dedi, elbiseme bakarak. Acaba Camille'in olduğunu anlamış mıydı?

"Oyuncular partisi mi?"

"Her gösteri sonunda mutlaka bir parti olur. Sen ve Camille dışında herkes oradaydı."

Parti hakkında hiçbir şey duymamıştım. Camille neden bana bundan söz etmemişti?

"Pekâlâ, bir dahaki sefere mutlaka orada ol," dedi Fabienne. "Camille'le kaçamak yapıp diğerlerini hiçe sayman doğru değil."

Müzikholün içi sıcaktı. Le Chat Espiègle'in duvarları, anlaşılmaz şekilde sığağı çekiyor ve içinde tutuyordu. Ensemde birikmiş teri sildim. Fuayenin duvarının su sızıntısı yüzünden lekelenmiş olduğunu ilk kez fark ettim. Döküntü duvarlar çatlaklarla dalgalanmıştı ve halı küf kokuyordu. Gişe görevlisi kadın kulübesinde oturmuş, bir sonraki biletleri damgalıyordu. Dolabın üzerinde metal bir kafes içine yerleştirilmiş pervane çalışmıyordu. "O aptal şeyi açtığımda bütün biletler uçuyor," diye sızlandı kadın. Mösyö Dargent'in nerede olduğunu sorduğumda başıyla salonu işaret etti. "Sahne müdürüyle birlikte bir sonraki gösteriyi planlıyorlar."

Salonun kapıları ardına kadar açıktı. Karanlığın içinden erkek mırıltıları yükseliyordu. Sahnedeki ışık kapıya doğrultulmuştu ve içeriye geçerken gözlerimi kısmak zorunda kaldım. Mösyö Dargent sahneye yaslanmış, Mösyö Vaimber'e ışıklarla ilgili bir şey söylüyordu. Ayakkabılarım yer döşemelerini gıcırdattı. Mösyö Dargent sözünü yarıda keserek başını kaldırdı. Beni gördü ve rahatladı. Bana başka birini bekliyormuş gibi geldi.

"Evet? Ne vardı?"

"Matmazel Casal size bunu vermemi istedi," dedim, zarfı göstererek.

Mösyö Dargent bir süre beni inceledi ve kaşları çatıldı. "Buraya getir," dedi. Gözlerine endişeli bir ifade yerleşmişti.

Koridor boyunca ona doğru ilerledim. Mösyö Vaimber ne-

ler olup bittiğini anlamak için dönüp baktı.

“Bunu sana ne zaman verdi?” diye sordu Mösyö Dargent, mektubu benden alırken.

Parmaklarımı sıktım. “Dün akşam.”

“Nerede?”

Zarfi açmak yerine neden bana bu kadar çok soru sorduğunu merak ettim. “Nevers’ta.”

Mösyö Dargent Mösyö Vaimber’e baktı, sonra parmağını zarfın kenarına sokup zarfi açtı. Mektubu açmasını ve okumasını izledim. Okuma hızından, birkaç cümleden fazla bir şey olamayacağım anladım.

“Ne diyor?” diye sordu Mösyö Vaimber.

Mösyö Dargent kâğıdı bana uzattı. “Oku ona!” dedi. Mektubu aldım ve bir süre bakakaldım. Yazılanlara daha doğrusu bu kadar *kısa* olmasına inanamıyordum. Şöyle diyordu:

Daha büyük ve daha iyi şeylere doğru yola çıkıyorum.

Hoşça kal.

C.

“Daha fazlası olmalı,” dedim. “Bana bir açıklama yaptığını söylemişti.” Zarfi elinden aldım ve içine baktım. Ancak başka bir şey yoktu.

Mösyö Dargent tısladı. “Camille sözleşmesini bitirmek istiyordu. Önümüzdeki gösteriden sonra gidebileceğini söyledim. O da bana kalacağına dair söz vermişti. Bu bir felaket. Artık bir yıldızım yok.”

Mösyö Vaimber burnunun ucuyla bana baktı. “Anlaşılan sen olup biteni biliyordun.”

“Hayır!” dedim, yumruklarımı sıkarak. “Dün akşama kadar bilmiyordum. Paris’e gideceğini dün akşam öğrendim.”

“Dün akşam doğruca bana gelmeliydin,” dedi Mösyö Dargent. “Günün yarısının geçmesini beklememeliydin. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyor musun? Bu demektir ki, artık bir gösterimiz olmayacak.”

Bir yıldız olmadan gösteri olamayacağını söylemesine rağmen

men Mösyö Dargent öğleden sonraki provayı iptal etmedi. Bunun yerine herkesin salonda toplanmasını bekledikten sonra sahneye çıktı, ellerini saçlarının arasından geçirerek Camille Casal'ın gösteriyi bıraktığını açıkladı. Tüm revü kızlarının arasındaki sessizlik, kollarını göğsünde kavuşturmuş Claire'in kıs kıs gülmesine kadar bozulmadı.

"Bunu komik mi buldun, Claire?" diye sordu Mösyö Dargent.

Claire omuz silkti. "Camille o kadar da muhteşem değildi. Onun gösterisini yapacak birini bulursunuz."

Mösyö Dargent yüzünü buruşturdu. Beyaz takım elbiseleri ve renkli gömlekleri içinde genellikle bir züppe gibi görünürdü. Ancak şu anda, parmaklarını sürekli saçlarının içinden geçirdiği için tepesinde oluşan iki saç külahı yüzünden çıldırmış bir züppeye benziyordu.

"Gösteriyi iptal etmenin yanı sıra tek çözüm, başka bir yerden 'isim yapmış' birinin aklını çelip aramıza katmak olacak. Ve bunun için paraya ihtiyacım var. Bu nedenle herkesin masından kesinti yaptığımda da durumu komik bulacak mısınız?"

Claire'in yüzü düştü. Kızlar arasında mırıldanmalar başladı.

"Bunu yapamazsınız," dedi Madeleine. "Sözleşmelerimiz var."

"Sözleşmenin bir şey ifade etmediğini öğrendim artık," dedi Mösyö Dargent, sesi kırılmışlıktan çok öfkeli çıkıyordu. Hangisini daha çok istersiniz — iş mi, sözleşme mi?"

Mösyö Dargent, Camille'in ihanetinde benim de payım olduğunu dile getirmemiş olsa da, diğer kızların elbiseme gözlemini diktiklerini fark ettim. Parçaları bir araya getirmeleri uzun sürmezdi. Acınacak haldeki maaşların düşeceği düşüncesi ortamı iyice bozdu. Zaten içerideki hava temizlenmeden gelen kostümlerin yaydığı benzin ve ressamların bir sonraki dekor için yaptıkları boya kokusuyla ekşimişti.

Mösyö Dargent'in öfkeyle salondan çıkışını izledim. Camille oyununa beni de alet ettiği için kızgındım ancak buna izin verdiğim için kendime daha çok öfkeliydim. Neden beni Nevers'a davet etmişti? Mektubu soyunma odasına bırakabilirdi. Yoksa Paris'e gitmeden önce birinin onu bulmasından mı korkmuştu? Camille'in gidişi böylesine kötü bir zamana denk

gelemezdi, çünkü Mösyö Dargent'in ve diğer oyuncuların benim tarafımda olmasına ihtiyacım vardı. Mösyö Dargent sözünü tutup, Şehrazat'ı konu alan bir sonraki gösteride bana yeni roller vermişti. Revü kızlarıyla birlikte yedi kez sahnede görünüyordum ve Şah Şehriyar'ın sarayında bir odalığı pandomimle canlandırdığım gösterişli bir rolüm vardı. Artık kostümcü olarak çalışmıyordum ve Mösyö Dargent benim yerime melez bir kadın terzi işe almıştı. Ancak gerçekten istediğim şey beni şarkıcı yapmasıydı.

"Simone," diye seslendi, koreograf Gilles. "Sahnede revü kızların arasına katıl, ben de sana dansında eşlik edeceğim."

Sahneye çıktım. Gilles, Camille'e 'Denizlerde' gösterisinde ikili danslarda eşlik ediyordu. On dokuz yaşındaydı ve çikolata kadar pürüzsüz bir teni vardı. O, erkek oyuncuların arkadaşlığından hoşlansa da, bütün kızlar ona bayılıyordu.

Açılış haremde geçiyordu. Revü, her tülün teker teker atıldığı ve sonunda dansçıların üzerlerinde sadece şifondan harem pantolonu ve taşlarla süslü saten sutyenler içinde kaldığı 'yedi tül dansı'nı — ya da Gilles'in uyarlamasını — sergileyecekti. Benim komik rolüm kızlarla birlikte dans etmekle başlıyor ve asla üzerimden çıkaramadığım bir tülle devam ediyordu. Claude sihir yeteneğini kullanarak gereken kostümün hazırlanmasını sağlamıştı: Bir tarafı bana bağlı olan bir top ipek kumaş yapay palmye ağaçlarından birinin gövdesini içine yerleştirilmişti ve ben çektikçe kumaş daha da uzuyormuş gibi görünüyordu. Mösyö Dargent bu fikri öylesine komik buldu ki, bu sahneden sonra, hatta Şehrazat'la Şah'ın çok samimi olduğu bir bölüm de dahil olmak üzere, üzerimdeki tülден kurtulmaya çalışırken birkaç kez daha sahnede görünmemi istedi.

"İlk başta sıradan bir revü kızı gibi görünmelisin, Simone," dedi Gilles. "Fakat sonra... gözlerinle ve hafifçe kıvırdığın dudaklarınla bunun gerçek olmadığını işaretini vermelisin."

Gilles salınarak ve dönerek dans etmeye başladı, bazı yerlerde rolün önemini vurgulamak için durdu. "Aynı zamanda hem omuzlarını çevirip, hem de kollarını kıvırırsan daha etkili olur." Dans ederken daha kadınsı görünüyordu gerçi göğsü ve sırtı oldukça erkeksiydi.

"Pekâlâ, şimdi sen dene, ben de izleyeyim," dedi, elinin tersiyle alnındaki teri silerken. Başıyla Madam Dauphin'den küçük prova piyanosunda oryantal ezgiye başlamasını istedi.

Kızlarla birlikte müziğe uygun olarak dans ettik ve Gilles aramızda dolaşarak talimatlar verdi ve pozisyonlarımızı düzeltti. Müziğin bir Arap orkestrası içinde üflemeliler ve vurmalılarla nasıl duyulacağını kafamda canlandırmaya çalıştım. Kollarımı ve bedenimi kafamdaki müziğin temposuna ve iniş çıkışlarına bıraktım.

"Güzel," diye fısıldadı Gilles kulağıma. "Sen doğuştan dansçısın."

Keşke bunu Madam Baroux duysaydı, diye geçirdim içimden.

Fuayenin kapıları büyük bir gürültüyle açıldı, ses salonu titretti ve tavandan bir bant parçasının düşmesine neden oldu. Madam Dauphin son bastığı notada durdu ve revü kızları dönüşlerini yarıda kestiler. Mösyö Dargent'ın bedeni fuayeden gelen gün ışığında bir hayalet gibi göründü. Bulduğum yerden bile yüzünün kıpkırmızı olduğunu görebiliyordum.

"Skandal!" diye bağırdı, sesi boşlukta yankılandı. Elindeki gazeteyi havaya kaldırdı. "SKANDAL!"

Claire bana baktı. Ben de gözlerimi ona diktim. Camille'in kötü haberini ben taşımış olabilirdim ancak skandalla hiçbir ilgim yoktu. Mideme saplanan ağrı, benimkine olmasa bile başkasının başına korkunç bir şey geleceğini söylüyordu.

"Simone Fleurier!" diye bağırdı Mösyö Dargent. "Bir adım ileri çık ki seni görebileyim!"

Adımı duyduğum anda olduğum yere çivilendim ancak diğer kızlar Mösyö Dargent'ın beni yanları insanlardan oluşmuş bir koridorun sonunda görebilmesi için kenarlara dizildiler.

"Bunu gördün mü?" diye sordu, *Le Petit Provençal* gazetesini havada sağa sola savururken. Başımı salladım. Ön sayfadaki manşeti görebilmem için gazeteyi açtı:

*Sabun Servetinin Varisi Ailesinin Mücevherlerini Çalıp
Bir Müzikhol Yıldızı ile Kaçtı
Âşıklara Komedyen Bir Revü Kızı Yardım Etti*

“Ben böyle bir şey yapmadım,” diyerek karşı çıktım.

“Şişşt!” dedi Mösyö Dargent. Teatral bir tonda makaleyi okumaya başladı.

Annesinin mücevher koleksiyonundan elmas bir kolye, bilezik ve bir taş çalmakla kalmayıp, banka hesabından parasını da çeken Mösyö Gosling, bıraktığı veda mektubunda ailesinin onu engellemesi durumunda tüm aile yadigârını satacağını iddia etti. Görünüşe bakılırsa, Marsilya’nın sabun servetinin varisi, Matmazel Casal’a, Paris’te istediği hayatı verebilmek için tüm gücünü kullanıyor. Seçkin restoranlardan biri olan Nevers’ta yemek yiyenlere göre, çift yalnız hareket etmiyor. Le Chat Espiègle’in komedyen revü kızı Simone Fleuri-er olduğu sanılan bir genç kızın, çiftin kaçmasına yardımcı olduğu anlaşıyor. Gosling ailesine karşı çıktıkları ve gerçek aşkı birbirlerinin kollarında buldukları için, çift, ‘Marsilya’nın Romeo ve Juliet’i’ olarak adlandırılıyor.

Salon kahkahalarla doldu. Boğazımda bir şeylerin düğümlendiğini hissettim ve söyleyecek bir şey düşünebilseydim bile konuşacak durumda değildim. Marsilya’nın Romeo ve Juliet’i mi? Camille, Mösyö Dargent’ı kullanıyordu.

“Simone’u işten atın!” diye cıyıkladı Claire. “Gösteriyi mahvetmeden önce onu kovun.”

“Hele şükür,” diyerek onayladı Paulette. “Başından beridert olmaktan başka bir işe yaramadı!”

Mösyö Dargent kaşlarını çatı. “Kovmak mı? Siz delirdiniz mi? Bu bir SKANDAL! Skandalın ne anlama geldiğini biliyor musunuz? REKLAM!”

ALTI

Adınızı afişlere yazdırmanın yollarından biri bunu yeteneğinizle kazanmış olmanızdır; bir diğer yolu ise bir skandala karışmak. Adımı Le Chat Espiègle'in afişinde her gördüğümde tüylerim ürperiyordu. Mösyö Dargent benim için yeni bir rol hazırlamıştı: Şehrazat'ın küçük kız kardeşiyle Şah'ın erkek kardeşinin kaçmasına yardım eden cariyeyi oynuyordum. Fabienne ve Gilles'in canlandığı karakterler, Şah'ın sarayda saldırdığı kadın düşmanlığı ve korku havasında hayatlarını tehlikeye atıyorlardı ve kaçmak için cariyeden yardım istiyorlardı. "Tıpkı gerçek hayatta 'Marsilya'nın Romeo ve Juliet'ine' yardım ettiği gibi" diye yazıyordu gazete manşetlerinde. *Le Petit Provençal* benimle röportaj yaptı ve Mösyö Dargent'in kolumu çimdiklemesiyle öykü, aşk randevusunun sağlanmasına benim yardımcı olduğum şeklinde devam etti.

Hak edilmemiş şöhretim beni Mösyö Dargent'la şarkı söyleme işini konuşma konusunda daha da kararlı hale getirdi. Gilles ve Fabienne'le yaptığımız prova sonrasında salonu terk etmeden önce onu yakaladım.

"Sizinle konuşabilir miyim?" diye fısıldadım.

Kendi rollerindeki değişiklikleri tartışmakta olan Fabienne ve Gilles hâlâ sahnelerdi. Paulette ve Madeleine kanadın yakınında baş başa vermiş dedikodu yapıyorlardı. Yeni gösteride onlara rol verilmemişti ancak revü provasından sonra etrafta dolanıp duruyorlardı. Paulette başını kaldırdı ve bana baktı. Mösyö Dargent'a döndüm. Herkesin çıkmasını beklemiş olmayı tercih ederdim ancak gösteri yakında başlayacağından bir an önce onunla konuşmalıydım.

"Konu nedir?" diye sordu.

"Şehrazat için birini buldunuz mu?"

Notlarım koltuğunun altına sıkıştırdı ve kravatıyla oyna-

dı. "Yarın biriyle görüşmek üzere Nice'e gidiyorum. Neden? Camille'den haber mi var?"

Derin bir nefes aldım. "Hayır, bu rolü denemek istiyorum."

Mösyö Dargent başını salladı. "Bu gösteride yedek oyuncu olmayacak. Bunu karşılayamam. Zaten herkesin bir rolü var."

"Ben rolün kendisinden bahsediyordum."

Mösyö Dargent kaşlarını çattı ve parmağını burnunun kenarında gezdirdi. Benimle dalga geçebileceği riskini göze almıştım. Şehrazat rolünü almayı beklemiyordum; ona ne yapabileceğimi göstermek istiyordum. Belki de solo bir bölüm alabilirdim. Eğer sesimi beğenirse bana Fabienne'in rolünü, ona da Şehrazat rolü verirdi ancak onun rolünü doğrudan istersem sorun çıkacağını biliyordum.

Mösyö Dargent elini cebine soktu ve saatine baktı. "Git ve Madam Dauphin'i bul," dedi. "Birkaç şarkı al, seni dinlemek için saat dörtte burada olacağım."

Avuçlarımı tuniğime sildim. "Teşekkürler, Mösyö Dargent," dedim. "Teşekkürler!"

Mösyö Dargent'tan başrol isteyişimin haberi birkaç dakika içinde tüm müzikholde duyuldu. Madam Dauphin'i bulmaya giderken revü kızlarının soyunma odasının önünden geçtim ve Claire'in diğerlerine, "Simone artık kabına sığmaz oldu. Ağzının payını vermek istiyorum," dediğini duydum. Sahne arkasının kahpeliğinden nefret ediyordum. Afişlerde yer aldıktan sonra Jeanne bile benimle konuşmamaya başladı. Sadece kırmızı yanaklı ve coşkulu cazibesıyla Marie benimle dost kalmıştı.

"İyi şanslar," dedi, merdivenlerden aşağı indiğimi gördüğünde. "Provanadan sonra kalamayacağım ama başarılı olacağını biliyorum."

Madam Dauphin sahnenin altındaki odadaydı. Bir çanta açtı ve bir yığın nota kâğıdını yere serdi. "Şarkını seç," dedi. "İyi söyleyeceğini düşündüğün şarkıyı seç."

Kâğıt yığınının incelemek için yere çömeldim. "Ben nota okuyamam," dedim ona. "Belki siz seçmeme yardımcı olabilirsiniz."

“Aa?” dedi Madam Dauphin, kelebek gözlüklerinin üzerinden gözlerini kısıarak bana baktı. Sesindeki hayal kırıklığı tonunun cesaretimi kırmasına izin vermedim. Fabienne ve Marcel’in de nota okuyamadıklarını ve her şeyi kulaktan öğrendiklerini biliyordum. Madam Dauphin piyanonun üzerinde duran dosyayı aldı ve şarkı sözleri bulunan kâğıtları karıştırdı. “O zaman oyundan bir şey seçeyim,” dedi, Şehrazat’ın müziğini çalmaya başlarken. “İki farklı parça deneyeceğiz. Birisi hareketli diğeri yavaş, böylece kendini daha iyi gösterebilirsin.”

İlk parçayı dinledim ve ezgiyi anlar anlamaz eşlik etmeye başladım. Sesim boş odada yankılandı. Temiz ve güzel çıkıyordu. Ancak Madam Dauphin bana övgüde bulunmadı; hatta bütün prova boyunca ifadesi bile değişmedi.

Kimin umurunda? dedim içimden. Hevesimi kırmasına izin vermeyecektim.

Performansımdan memnundum ve Gilles’le revü provasına bir saat kala Mösyö Dargent’ı etkileyeceğimden emin hale gelmiştim. Gilles, kalçalarımızı salladığımızı ve göbeklerimizi dalgalandırdığımızı kolayca yaptığımızdan emin olana kadar bizimle harem provası yaptı. “Bir ceset kadar katırsın,” dedi Claire’e.

Saat dörtte dans provası bitti ve Mösyö Dargent, Mösyö Vambier ile birlikte salona girdi. İkinci sıradaki koltuklara oturdular. Madam Dauphin onlara döndü ve onaylarcasına başını salladı. Piyanonun üzerindeki defterini karıştırdı ve o öğle sonrası provasını yaptığımız şarkının bulunduğu sayfayı açtı. Mösyö Dargent saatini çıkardı ve dizinin üzerine koydu. Salona göz gezdirdim. Diğer kızların gitmeye pek niyeti yoktu. Madeleine, Ginette ve Paulette, Mösyö Dargent’ın birkaç sıra arkasındaki koltuklara oturdular ve elleriyle ağızlarını kapatarak birbirleriyle fısıldaştılar. Mösyö Dargent’ın neden onları göndermediğini merak ettim. Belki de izleyici önünde nasıl bir performans sergileyeceğimi görmek istiyordu.

“İstedğin zaman başla, Simone,” diye seslendi Mösyö Dargent.

Havai dansı yapmak için beni sahneye ittikleri o ilk gece

bile bu kadar heyecanlanmamıştım. O zaman kaybedecek bir şeyim yoktu. Bu defa hedef daha yüksekti: Eğer ses sınavını geçemezsem bir şansım daha olmazdı.

Madam Dauphin hazır olmamı beklemeden parçaya girdi. Birlikte çalıştığımızdan bir oktav yukarıda çalıyordu ve şarkıya başlamaktan başka çarem kalmamıştı.

Bana kalsa — korkma

Bana kalsa — onu büyülerim

Bana kalsa — ben yaparım...

Yanlış tuşla sesim kısık çıktı. Gırtlığımı zorlayarak yükseltmeye çalıştım. Şarkıya sıcak, tatlı bir ton vermek istemiştim. Bunun yerine sesim cırtlak bir kuş gibi çıkmıştı. Ancak Mösyö Dargent mutsuz görünmüyordu. İleri doğru uzanmış, beni inceliyordu. Bunu atlatırsam, diye düşündüm, belki bana doğru tuşla deneme fırsatı verirdi.

Madeleine ve Paulette koltuklarına iyice gömülmüşler, kırdıyorlardı. Beni yıldırmalarına izin vermemek için elimden geleni yaptım. Mösyö Vaimber tavana bakıyordu. Ancak bu kötüye işaret değildi; beni beğenmeseydi şimdiye kadar beni çoktan durdururdu. Vücudum gevşedi ve güvenim yerine geldi.

Diğer kızlar ölümlerine gittiler — ben gitmeyeceğim

Ben güçlüyüm

Diğer kızlar kafalarını kaybettiler — ben kaybetmeyeceğim

Ben akıllıyım

O hükümdar olabilir

Fakat ben bir kadınıam.

Yan tarafımdaki perdeler dalgalandı. Rüzgârdan olduğunu düşündüm, sonra Claire'i sahne girişinde görünce tüm dikkatim dağıldı. Benim tam görebileceğim bir yerdeydi ancak kendisini izleyicilerden gizlemişti. "Bu işi alamayacaksın," diye fısıldadı, benim duyabileceğim bir tonda. "Berbatsın ve bir fa-

sulye kadar zayıfsın.”

Verdiği rahatsızlık tüylerimi ürpertti ancak kendimi toparlayıp devam ettim. Eğer parçayı yarıda kesseydim belki Claire’in başı derde girebilirdi, ancak bu da benim ses sınavımın da sonu olurdu. Mösyö Vaimber, ne olursa olsun şarkıya devam etmek konusunda titiz biriydi. “Sanatçılar dostça davranan izleyiciler kadar düşmanca davrananların da ilgisini çekmeyi başarabilmeli,” derdi sıklıkla. Le Chat Espiègle düşmanca davranan izleyiciler konusunda kesinlikle payına düşeni almıştı. ‘Denizlerde’ gösterisi kapalı gişe oynarken bile gösterinin başarısı insanların, revü kızlarının üzerine sigara izmaritleri ya da gösteri programından yapılan külahlar atmasını engelleyememişti. Ancak Mösyö Vaimber, yuhalamalara ya da ıslıklara rağmen devam etmemiz gerektiğini açıkça belirtmişti.

Boğazımda bir yanma hissettim ve gözlerim yaşardı. Havaya kötü bir koku yayıldı. Hayal meyal Claire’in bir şişenin içinden yere bir şey döktüğünü fark ettim. Yağlı sıvı bir çizgi çizerek ayaklarıma doğru aktı. Salonun sıcaklığında kokunun tehlikeli bir madde olduğunu anladım: amonyak. Elimi ağzıma götürdüm ve ritmi kaçırdım. Nakaratı bitirmek için gereken nefesi almaya çalıştım ancak nefes alamıyordum. Mösyö Vaimber başını salladı, Mösyö Dargent ise kaşlarını çattı. Dayanmaya çalıştım ancak işe yaramıyordu. Kulaklarım öyle bir zonkluyordu ki neredeyse müziği duyamıyordum.

Final nakaratına geldiğimde ağlamak üzereydim. Ancak tam derin bir nefes alacaktım ki Madam Dauphin bir sonraki parçaya geçti. Mösyö Dargent elini kaldırdı. “Sanırım bugünkü bu kadar yeter,” dedi.

“Fakat Mösyö Dargent,” diyerek yutkundum. “Bu haksızlık... Daha iyisini yapabilirim. Ben sadece —”

“Şarkıya iyi başladın ancak başladığın gibi iyi bitirmen gerekiyor,” dedi. “Başka türlü gösteriyi sonuna kadar nasıl götürebilirsin?”

Bunu kaba bir şekilde söylememişi ancak başka bir şey söylemesine gerek yoktu.

Ertesi sabah uyandığımda gökyüzünün gri olduğunu gördüm. Sular boruların içinden şakırdarak geçiyordu. Bir sağanak, bir çiseleme şeklinde yağın yağmur binaları yıkamış ve sokakları küf kokulu çamur kanallarına çevirmişti. Bahar yağmurları fark edilemeyecek kadar kısa sürmüştü ve yaz geçmişti. Böyle bir yağmuru babamın ölümünden beri görmemiştim ve bir an için çiftlikteki evimde olduğumu düşündüm. Bacağımın yanında daha uyumakta olan Bonbon'un üzerine hafiften bir ışık vuruyordu. Elimi onun ipeksi tüylerinin üzerinde dolaştırdım. Uzun provalar ve gece geç yatmalar beni ağır bir uykucu yapmıştı ancak o sabah daha fazla uyumak istemiyordum. Üzerimdeki yatak örtülerini çektim ve çatılardan damlayan suyun sesini dinledim. Feci ses sınavından eve döndükten sonra elime geçen Yvette teyzemin mektubunu düşündüm.

Sevgili Simone,

Senin bir müzikholde çalıştığını duyduğumda çok endişelendim... Senin iyi kalpli bir kız olduğunu biliyorum, fakat o tür yerler hakkında kötü şeyler duydum ve senin için endişeleniyorum... Bernard en kısa zamanda gelip seni görecektir. Sana Grasse'da bir fabrikada iş bulabileceğini düşünüyor.

Not: Mektubuma annenden bir mesaj ekledim.

Bernard'ın kafasındaki işin hafif ve temiz bir iş olduğundan emindim — muhtemelen parfümle ilgili bir iş — ancak Yvette teyzenin mektubu böylesine kötü bir zamanda gelemezdi. Onun bana güven vermesini istiyordum çünkü ben benimkini kaybetmiştim.

Annemin mektuba eklenen mesajı çizdiği siyah bir kedi resmiydi. Yaşlı gözlerimle beni gülümsetti. Bana 'iyi şanslar' diyordu. Her zaman annemden çok babama yakın olmuştum. Gerçi ikisini de sevmiştim ama artık babam gitmiş olduğu için annemin

mesajları bana her zamankinden daha fazla anlamlı geliyordu.

“Sen bana çekmemişsin, Simone,” demişti annem bir kere-
sinde ateşi izlerken. “Sen çok mantıklısın. Tanrı vergisi yete-
neklerin var. Pırıl pırıl ışığını bu yeteneklerini kullanmaya ha-
zır olduğunda yakacaksın.”

Gözlerimi sımsıkı kapattım ve gösterinin geri kalanı için
Le Chat Espiègle’e dönmek adına vaziyeti kurtaracak nasıl bir
taktik kullanmam gerektiğini düşündüm. Suyunu ve korido-
run sonunda ortak kullandığımız tuvaleti olan dairenin kira-
sını ödemek için bacaklarını sallayarak haftada yedi Frank ka-
zanan bir revü kızından başka bir şey olamayacaksam daha iyi
bir hayat yaşamak adına ne şansım olabilirdi?

“Ama Claire olmasaydı daha iyisini yapabilirdin,” dedi Ma-
rie, harem dansının provası için beklerken. “Senin şansım ber-
bat eden oydu. Kendine inanmaya devam etmelisin.”

“Hayır,” dedim başımı sallayarak. “Eğer gerçekten iyi ol-
saydım ona aldırılmazdım.”

“Kendine fazla yükleniyorsun,” dedi Marie, koluma doku-
narak. “Biraz daha bekle. Hâlâ gençsin. Karşına başka bir fır-
sat çıkar.”

Neşeli bir şekilde gülümsedim ve prova işkenceden fark-
sız olmasına rağmen dünyayı umursamamış gibi kalçaları-
mı sallayıp, kollarımı kıvırdım. Gilles talimatlarını verirken
ya benimle göz göze gelmekten kaçındı ya da bakışlarını be-
nim üzerimde fazla tutmadı. Bir keresinde bakışlarını yakala-
dığımda gözlerini hemen çevirdiğini fark ettim. Beni görmez-
den gelseydi canımı gözlerinde gördüğüm acıma kadar yak-
mazdı. Ben kendi solo bölümümü çalışırken diğer kızlar ön
sırada oturup izlediler. Claire dikkatimi çektiğini anladığında
esneme numarası yaptı, sonra da gülümsedi. Ona aldırmadım.
Benim için anlam ifade etmiyordu. Ancak bu katılaşmış tav-
rım bir gün kadar geç kalmıştı.

Mösyö Dargent yeni yıldızla anlaşma yapmak üzere Nice’e
gittiğinde provaları Mösyö Vaimber denetledi. Ses sınavım-
dan birkaç gün sonra bir öğle sonrasında bizi final parçası için
topladı. Şehrazat ve Şah birbirlerine aşklarım ilan ederken

onların başlarının üzerinde uçan Zo-Zo Ailesi de dahil olmak üzere tüm ekip sahnedeydi. Claude'un tasarımı olan ip-ler ve aynalar sayesinde sevgililer sihirli bir halıyla uçacaklardı. Sahne revü kızlarının coşkulu dansı, Fabienne'in şarkısı ve benim tül dansımla sona erecekti. Madam Baroux geçici olarak Şehrazat'ın rolündeydi. Çoğunlukla rol yapmaktan çok sahne malzemesi gibi duruyordu ancak finalde, bastonuna rağmen, incecik bacakları üzerinde prova merdiveninden aşağı bir edayla indi, dikey ekseni öylesine mükemmel görünüyordu ki her zaman sözünü ettiği başından başlayıp tavana uzanan 'hayali ip parçasını' görebiliyordum. Ansızın salonun kapısı açıldı ve hızla kapandı. Hepimiz dönüp baktığımızda Mösyö Dargent'in yanında sarı saçlı bir kadınla koridorun başında durduğunu gördük.

"Bayanlar ve baylar, lütfen toplanın," diye seslendi Mösyö Dargent, eliyle bizi çağırırken. Mendil ve havlularımızla yüzlerimizi ve enselerimizi sildik ve sahnenin ön tarafına doğrudan ilerledik.

"Size Matmazel Zephora Farcy ile tanıştırmak istiyorum — gösterinin yeni yıldızı." Mösyö Dargent aşırı bir nezaketle kadının elini tuttu.

Ekibin şaşkınlığını atıp kadınla selamlaşması biraz zaman aldı. Zephora'nın yüzü tamamen kırışık ve yaşlıydı. Otuzundan fazla göstermiyordu ancak göğsü ve üst kollarındaki yağ katmanları öylesine kabarıktı ki ancak birilerinin annesi ya da büyükannesi olabilirdi. Memeleri göğsünde sarkan iki kum torbası gibiydi ve yusuvarlak göbeği korsesinin içine zor sığıyordu.

"İyi bir şarkıcı olmalı," diye fısıldadı Gerard.

Sahne ışıkları Zephora'nın yüzündeki ince tüylere vurunca karahindibaları hatırladım. Kıpırmızı dudaklarla çevrili eciş bücüş dişleri ve hafif şaşı, parlak gözleri vardı. Mösyö Vaimber ve diğer erkeklere kadınsı bir cazibeyle gülümsedi ancak bizleri görünce dudaklarını büzdü ve kaşlarını çatı.

"O Camille'e benzemiyor," diye fısıldadı Fabienne Marcel'e, ancak Marcel duymadı. Parlayan gözlerinden Mösyö Dargent kadar etkilendiği anlaşılıyordu.

Şimdi oldu, diye geçirdim içimden. O da Şah'ı oynuyor. Bu nedenle onu öpmesi gerekiyor.

Afallamış ifadelerimizi görmezden gelen Mösyö Dargent ellerini çırpı ve Matmazel Farcy'nin, Nice'deki Madam Lamare'ın Tiyatrosu'nda bir gösteriyi tamamladığını ve daha önce de Paris Scala'da performans sergilediğini duyurdu.

Madeleine ve Paulette birbirlerine baktılar. Paris'in adının geçmesi, Mösyö Dargent'in Camille'in yerine neden Zephora'yı seçtiğini açıklıyordu. Başkentte sahneye çıkmak ona şöhreti getirmişti. Mösyö Dargent'in yapması gereken tek şey onun bir Paris yıldızı olduğunu herkese duyurmaktı. Onun iyi ya da kötü olmadığının bir önemi yoktu.

O gün daha sonra içinde Zephora, Marcel, Fabienne ve benim de bulunduğum ikinci sahneden bir bölümün provasını yaptık. Sahnesi olmayanlar kanatlar boyunca sıralandılar, ekibe yeni katılan merak ediyorlardı. "Paris'te olabilecekken burada ne yapıyor?" diye sordu Claude Luisa'ya. "Bu işin içinde bir bit yeniği var."

"Bu bölümde artık revü kızlarına ihtiyaç yok," diye seslendi Mösyö Dargent, ön sıradaki koltuğundan.

"Ne?" dedi Claire.

"Matmazel Farcy dans etmiyor, böylece size de ihtiyaç yok. Simone'un dansı yeterli olacaktır."

Diğer kızlar bunu umursamadı. Omuzlarını silkerek sahneden ayrıldılar. Sadece ellerini yumruk halinde yanlarında tutan Claire kaldı. Bu, Claire'in arabayla gelip sonra da dans ederek sahnenin önüne geldiği bir bölümdü; aslında bir solo-ydu. Dudağını ısırdı ve çenesini öne çıkardı. Bir an için ağlayacağını sandım. Ancak omuzlarını düşürdü, sanki olaya iyi tarafından bakmıyormuş gibi görünüyordu. Ne de olsa ödemesi gereken bir kira vardı ve programda yapılan bir değişiklik onun maaşını etkilemeyecekti, sadece egosu zarar görecekti. Kızgın gözlerle bana baktı ve sahneyi öfkeyle terk etti. Soyunma odasına giden merdivenleri paldır küldür çıktığını duydum. Claire yoksa kendi tuzağına mı düşmüştü. Ben dans edecektim. Fabienne de öyle. İkimizden biri Şehrazat'ı oyna-

yabilseydik, o da kendi bölümünü sergileyebilecekti.

Zephora, revü kızları çıkarken kılını bile kıpırdatmadı. Bir banka oturdu ve partiyonunu okudu, bizimle hiç ilgilenmedi.

Marcel ona doğru yaklaşımadan önce onu iyice süzdü. “*Bonjour Matmazel Farcy,*” dedi, selamlamak için eğilirken. “Ben Marcel Sorel, erkek başrol oyuncusuyum. Sizinle tanışmak benim için büyük bir zevk.”

Zephora başını kaldırıp ona baktı ancak gülümsemedi. “İşimizle ilgilensek daha iyi olacak sanırım, öyle değil mi?” dedi.

Marcel şaşkınlıkla yutkundu. Zephora partiyonunu tekrar eline aldı ve Marcel orada yokmuş gibi davrandı. O da dayak yemiş bir köpek gibi oradan uzaklaştı.

Zephora bulunduğu yerden kibirli bir şekilde bana baktı. Mösyö Dargent’tan yapmam gereken her şeyi öğrendim. Ancak Zephora’yla söyleyeceğim bazı bölümler vardı ve cırtlak sesini ve yetersiz telaffuzunu duyunca şaşırıp kaldım. O ana kadar yerini almak için çabaladığım ve çabalarımın acınası bir şekilde başarısızlıkla sonuçlandığı biriyle aynı sahnede olacağım için utanıyordum. Ancak üstünlüğüm olduğunu düşünsem de Zephora’nın şarkı söylemeye başlamasıyla bu düşüncemden vazgeçtim. Marcel ve Fabienne’in şaşkınlıktan ağızları açık kaldı.

Zephora’nın etkili bir sesi vardı. Tizdi ve titreşimleri öylesine abartılıydı ki çıkardığı her ‘r’ zeminde titreşime neden oluyordu. Ancak şarkı söylediğinizde kendinizi ona kaptırıyordunuz. Ağırlığını bir ayağından diğerine verirken kalçalarının etleri sallanmasına rağmen etrafa obeziteden çok karizma yayıyordu. Zephora bal damlayan bir arı kovanı gibiydi. İzleyiciler arasındaki erkekleri etkileyeceğini biliyordum. Le Chat Espiègle’deki gösterileri izlemeye gelenlerin yüzde doksanının erkek olduğu düşünülürse, Zephora epey başarılı olacaktı.

Ertesi gün Madam Tarasova ile kostüm provam vardı.

“Neden suratın asık?” diye sordu, başını dikiş makinesin-

den kaldırarak. Saçları örülmüş ve başının tepesinde toplanmıştı, her zaman yaptığı topuzlu tarzından daha çekici olmuştu. Başarısızlıkla sonuçlanan ses sınavını bir kenara bırakmak istedim ve saçlarına iltifat ederek konuyu değiştirmeye çalıştım. Ancak Madam Tarasova taktiğimi anladı ve ısrar etti. “Pekâlâ,” dedi, kaşlarını çatarak. “Kim öldü?”

Vera bir sopa yardımıyla elbiseleri yukarıdaki askıya asıyordu. “Ses sınavına sinirlendi,” dedi.

Madam Tarasova dudağını büktü. “Bu senin ilk sınavındı ve iyice hazırlanmadan denemekle hata ettin. Bir düğünde kalkıp şarkı söyleyebilirsin ancak sahne farklıdır. Çok çalışmalısın.”

Dikiş makinesinden kalktı ve boynundaki mezurayı çekti. “Neden Camille’in giyeceği kostümü düzeltmiyoruz?” dedi. “Yeni gelen bayanın tamamen farklı bir bedende elbiseye ihtiyacı olacak.”

“Ses sınavında ne yapmam gerekiyordu?” diye sordum Madam Tarasova’ya, bacak boyumu ölçmek için yere eğildiğinde.

“St. Petersburg operasında kadın terzisiydim,” dedi. “İster inan, ister inanma, sana kolay gibi görünen şeyler için bile saatlerce çalışıyorlardı.”

Vera saçlarıma bir fular tuttu. “Eğer sesini terbiye edersen, Zephora’dan daha iyi Şehrazat olursun,” dedi.

“Öyle mi düşünüyorsun?” dedim, moralim düzeliyordu.

“Ses tonun iyi,” dedi, “fakat sesin eğitimsiz. Tüm gösteri boyunca söylemen imkânsız.” Derin bir nefes aldı ve Şehrazat şarkılarından birini söyledi. Sesi temiz ve güzeldi.

Vera şaşkınlığımı karşısında güldü. “Ben de şarkıcı olmak istiyordum ancak Bolşeviklerin benim için başka planları vardı.”

“Simone’a yardım edebilirsin,” dedi Madam Tarasova, mezurasını belime dolarken. “Gerçi doğru düzgün ders almaya ihtiyacı var.”

“Bodrumdaki piyanoyla çalışabiliriz,” diyerek katıldı ona Vera. “Kimse provaya gelmeden Şehrazat şarkılarım çalışabiliriz.”

Bu kadar kolay yenilgiyi kabul etmiş olduğum için kendimi ayıpladım. Sorun bende değildi; sadece deneyimsizdim. Madam Tarasova ve Vera çalışırsam, iyi bir şarkıcı olacağımı düşünüyorlardı.

Şehrazat, Le Chat Espiègle'in en başarılı gösterisiydi. İkinci haftanın sonunda haber yayılmıştı. Bilet almaya gelen kalabalık gışeden itibaren bir sıra oluşturunuyordu ve sıra fuayeden geçiyor, basamakları iniyor ve meydana kadar uzuyordu. Müdavimler sağanak yağmura bile aldırıyorlardı. Sadece şemsiyelerini açıyor ve onların altında sohbet ederek biletlerini almayı bekliyorlardı. Düzenli olarak gelen denizcilerin ve fabrika işçilerinin yanı sıra gösterinin reklamı denizyolu çalışanlarının, öğretmenlerin, doktorların, berberlerin ve Marsilya'nın diğer saygınlarının da dikkatini çekmişti. Mösyö Dargent ilk gerçek başarısı nedeniyle heyecanlıydı. Camille'in gidişinin ardından süzülen yüzü birkaç gün içinde topladı. Sırtımızı sıvazlıyor, yanaklarımızdan makas alıyordu ve tıpkı gerçek bir menajer gibi puro içmeye başlamıştı.

Gösterinin başarısı her nasılsa dedikodulara bir son verememişti. Hatta daha da beter bir hale gelmişti. Gerard kılı parmak eklemlerini kaşıyarak kanatlardan sahneyi izliyor ve diğer herkesin hatalarını dile getiriyordu. Ve hatta sahneye arabayla geliş sahnesi tekrar gösteriye alınmasına rağmen Claire Mösyö Dargent'a sert sert bakıyor, bana da tıslamaya devam ediyordu. Söylentilere göre Paulette, Madeleine'in sahne makyaj yapıştırıcısının yerine bal koymuştu ve o da Çarşamba akşamki gösteri sırasında göğüslerine yapıştırdığı aksesuarı düşürmüş, sahneden Mösyö Vaimber'in yardımıyla kaçmıştı. Buna karşılık Madeleine Paulette'in yüz kreminin içine kum koymuştu ve Paulette de yanaklarında çiziklerle dolaşıyordu. Ancak her şeye rağmen ilgi odağı olmak adına girişilen rekabet oyuncuların performansını olumlu etkilemişti.

Zephora kayıtsızlığını korudu ve soğuk tavırları Mösyö

Dargent'a bile yansıdı. Her gösteri öncesi ve sonrası odasına kapanırdı ve ziyaretçileri reddederdi. Bir gece Mösyö Dargent sahne kapısının önünde bekleyen hayranlarına yüzünü göstermesi için yalvardı ancak sert bir cevap aldı: "Git başımdan! Çok yorgunum!"

Fabienne ve ben onun sahne kapısında bekleyen heyecanlı hayranlarına sohbet etmeye gönderildik, gerçi boşboğazlık eden bu kadar çok adamla ne konuşabileceğime dair hiçbir fikrim yoktu. Pohpohlanmaya alışık olan Fabienne imdadıma koştı. "Ah, onu rahatsız etmeyin. O sizin için çok genç. Buraya gelin ve benimle konuşun."

Büyük bir telaş içinde olmamıza rağmen Vera sesimi eğitmek adına hiç zaman kaybetmedi. Geceyi ne kadar geç kapatırsak kapatalım her sabah saat on birde bodrum katta buluşuyorduk. Şarkı söylemem için bana piyano çalıyor ve onu takip edebildiğim sürece yükseliyordu.

"Nefis bir mezzo-soprano sese sahipsin," dedi bana. "Ve çıkışların çok iyi. Ses sınavında ne oldu sana bilemiyorum. Belki de sinirlerin bozuldu."

Vera bana düzgün nefes alırsam sinirlerimi kontrol edebileceğimi söyledi. "Bir gülü koklayabileceğinden daha fazla havayı içine alma, sonra da bırak sesin hava yastığının üzerinde süzölsün," dedi. Şehrazat şarkılarının hepsini söyledik ve bana nasıl vurgu yapabileceğimi ve gereken duyguyu verebilmeyi öğretti.

Derslerimden keyif alıyordum. O kadar çok şarkı söylüyordum ki Zephora'yı kıskanmak yerine ondan bir şeyler öğrenmeye çalışıyordum. Her fırsatta onu izliyordum, sahne kanatlarında ya da prova sırasında. Gerçi ses kalitesi benimkinden farklıydı ancak şarkıları okuma tarzını aklımda tutmaya çalışıp kendi başıma kalınca onu taklit ediyordum. Sonra Vera ile buluştuğumuzda şarkıları benim tarzıma uyguluyorduk.

Bir matine sırasında bitkin bir performans sergilediğini gördüm. Sesi kısık çıkıyordu ve makyajına rağmen gözlerinin altında halkalar vardı ve yanakları kıpkırmızıydı.

"Lütfen beni Şah'ın sarayına götür," dedim ve şarkı söyle-

me sırasını ona bıraktım. Kaskatı kesilmişti. Bir an için sözleri unuttuğunu sandım ve sessizce dudaklarımı kıpırdatarak ona hatırlatmaya çalıştım ancak ondan ses çıkmadı. Fabienne ayağını yere vurarak Zephora'nın dikkatini çekmeye çalıştı ancak bu da işe yaramadı. Orkestra şefi kollarını havaya kaldırdı ve orkestraya tekrar başa dönmeden önce şarkının birkaç ölçüsünü çaldırdı. Numarası işe yaramıştı: Zephora hülyasından çıktı ve şarkı söylemeye başladı. Fabienne ve ben iç geçirdik ancak Zephora'nın Şah'ı zekasıyla yenmek için saraya çıkışını konu alan kahramanca şarkısı bir iniltiye dönüştü.

"Bana sorarsan afyon kullanıyor," dedi Fabienne soyunma odasında. "Umarım bu akşamki gösteri için kendisini toparlar. Bu bizim için önemli bir gece."

"Ah!" diyerek iç geçirdi Luisa, "eğer afyon kullanıyorsa kendisini kolay toparlayamaz. Roma'da gösteri yaptığımız sırada revü kızlarından bir tanesi kokain çekiyordu. Bir gece tren rayları üzerinde uyuyakaldı."

"Sonra ne oldu?" diye sordum.

"Bir domates gibi ezildi," dedi Luisa, ellerini birbirine çarparak.

Fabienne ve ben yüzümüzü ekşittik. Daha gösterişli gece kulüplerinde müşterilere servis tabağında uyuşturucular sunulduğunu duymuştum ve Le Chat Espiègle'deki revü kızlarından bir tanesine arada sırada bir hayranından kristale benzer bir toz geliyordu. Odamın sıcaklığından kaçmak için sık sık aralığa çıkıyordum ve burunları beyaza bulanmış, gökyüzüne bakan gruplar halinde erkekler görüyordum. Bir kere sinde, arada, derisinin altında hamam böceklerinin dolaştığını haykıran bir adam gördüm. Gözbebekleri iki katı büyümüştü ve hem terliyor hem de titriyordu. Adam en sonunda ayaklarımıza kustu.

Kokain çeken revü kızları, bunun onları 'dünyanın en tepesi'ne çıkardıklarını söylüyorlardı. Benim için sadece sahneye çıkmak bile yeterince heyecan vericiydi.

"Zephora kesinlikle bu vamp rolü çok iyi beceriyor," dedi Fabienne yüzündeki makyajı havluyla temizlerken. "Kusura

bakma ama o büyüklükte kalçalarım olsa ben de becerirdim.”

Bir şeftaliyi dörde böldüm. Biraz ekşiydi ancak buna aldıramayacak kadar açtım. Zephora’yı karalamakla ilgilenmiyordum: Ben sadece Zephora Camille gibi gösteriden giderse neler olabileceğini merak ediyordum.

“Eminim Paris’ten de kovulmuştur,” dedi Fabienne. “Değilse, Scala’da milyonerlerin önünde mallarını sergilemekten-se neden burada çalışsın ki?”

“Bu akşam izleyiciler arasında birkaç gazetecinin de olacağını duydum,” dedim, konuyu değiştirmeye çalışarak.

“Umarım aralarında birkaç da zengin olur,” diyerek güldü Fabienne, göğüslerini avuçlayıp havaya doğru kaldırırken. “Ve umarım beni olumlu eleştirirler.”

Aynanın önünde oturdum ve ellerimin titremesini izledim. Göz makyajımı yaptım, sildim, sonra tekrar yaptım. Göz kalemin hâlâ kırıktı ve gözlerimin köşelerindeki çizgiler oldukça kırıktı. Sürmelerim ve gölgelendirmelerim çok koyu olmuştu. İç geçirdim, yüz havlumla göz kalemini tekrar elime aldım ve yeniden makyaj yapmayı denedim.

Bernard’dan bu akşamki gösteriye geleceğine dair bir telgraf almıştım. Eve yazdığım son mektupta burada terzi yardımcısı olarak çalıştığımı yazmıştım. Sahneye çıktığımdan söz etmemiştim. Bernard’ın, Le Chat Espiègle’in iyi bir işletme olup olmadığını görmek ve Yvette teyzenin korkularını gidermek için geldiğinden emindim. Nasıl da şaşıracaktı!

“Neden bu kadar erken geldin?” diye sordu Madam Tarsova, elinde Zo-Zo kardeşlerin kostümleriyle odaya girerken.

“Evde oturamadım,” dedim ona. “Bak!” Elimi kaldırdım.

“Heyecanlısın. Bir şey olmaz,” dedi kostümleri asarken. “Bu, akşam iyi bir performans sergileyeceğin anlamına geliyor.”

Kapıdan çıkmadan önce cesaret veren bir şekilde gülümse-di. Gözlerimi kapattım. *Yavaş yavaş nefes al, yavaş yavaş nefes ver. Yavaş yavaş nefes al, yavaş yavaş nefes ver.* Gözlerimi açtım.

Titreme hâlâ geçmemişti, üstelik ben de iyice serseme dönmüştüm. “Bu bir işe yaramıyor,” diye söylendim, kirlenmiş yüz havlumu incelerken. Eğer yanaklarıma sürdüğüm allığı temizlemek istiyorsam havluyu yıkamalıydim. Kimonomu omuzlarıma aldım ve banyoya doğru ilerledim.

Zephora’nın odasını geçerken bir gürültü duydum. Kapı ardına kadar açıldı ve Zephora karnını tutarak dışarı fırladı. Ayağı takılıp dizlerinin üstüne düşmeden önce iki adım atabildi.

“Zephora!” Telaşla yanına gittim. Yüzü solgundu. “Madam Tarasova’yı çağırayım,” dedim.

Kolumu yakaladı ve tırnaklarını etime batırdı. “Hayır!” dedi tükürük saçarak. “Senin karışmana gerek yok. Ben iyiyim. Sadece... zaman zaman buna katlanmak zorunda kalıyorum.” Kuru kuru bir kahkaha attı.

Tavır her zamanki kabalığından daha beterd. Tiyatro sıcak olmasına rağmen titriyordu. Ne yapacağımı düşünürken ona baktım. Onu burada böyle bırakamazdım. Hızla banyoya koştum ve havlumu ıslattım, onu alnına koyması için Zephora’ya verecektim. Ancak geri döndüğümde yüzü ter içinde onu yere uzanmış halde buldum.

“Ah Tanrım,” diye mırıldandı çatlamış dudaklarının arasından.

Eğildim ve yüzünü sildim. Dişlerini sıkarak bana baktı. Gözlerinde beni korkutan bir şey vardı.

“Yardım getireceğim,” dedim.

Madam Tarasova, Vera ve yeni kostümcü Martine ile birlikte sahne arkasında kostümleri fırçalıyordu. “Zephora’ya bir şey oldu!” dedim onlara.

Üç kadın yukarı kadar peşimden geldiler ancak Zephora koridorda değildi. “Burada!” dedi Vera, soyunma odasının açık kapısını işaret ederek. Zephora her nasılsa kendisini soyunma odasına çekmeyi başarmıştı ve bir sandalyenin bacaklarını kavramış halde yerde yatıyordu. Madam Tarasova’nın gözleri fal taşı gibi açıldı. Zephora’nın yanına eğildi. Zephora ellerini karnını tutarak sırtının üzerine devrildi.

“Yediği bir şey dokunmuş olmalı,” dedi Martine, öne bir

adım atarak. "Marsilya'ya ilk geldiğimizde kardeşimle bana da aynı şey olmuştu. Çok kötüydü."

Madam Tarasova kaşlarını çatı ve elini Zephora'nın karnına bastırdı. Kaygıyla bize baktı. "Çabuk!" dedi. "Şu kanepeyi duvardan çekip onu yatırmama yardımcı edin."

Martine ve ben divanı odanın ortasına çektik, Madam Tarasova ve Vera, Zephora'yı üzerine yatırdılar. Zephora her iki kadından daha ağır olduğu için bu pek de kolay bir iş değildi ve görünüşe bakılırsa onlara yardımcı olacak gücü yoktu. Kanepe'nin üstünde kıvrıldı, yumruğunu ağzına götürerek inledi.

"Zephora," dedi Madam Tarasova, omuzlarını sarsarken. "Bu düşündüğüm şey mi?"

Zephora'nın yüzü kasıldı ve prova odasından gelen müziğin bastırıldığı bir çığlık attı. Kasılma geçti ve başını onaylarcasına salladı. "Geliyor."

Vera ile birbirimize baktık. Madam Tarasova sesli bir şekilde nefesini bıraktı ve harekete geçmek için hazırlandı. "Vera, git doktor çağır! Çabuk!"

Martine koluma yapıştı. "Ne oluyor?" diye sordu. "Apan-disit mi?"

"Hayır," dedi Madam Tarasova, Zephora'nın başının altına yastık koyarken. "Yıldızımızın bir bebeği olmak üzere."

Mösyö Dargent'in kapısının önünde durmuş kimononun bağcıklarıyla oynuyordum. Madam Tarasova'nın doğumu duyurmasından sonra o kargaşa içinde bu haberi Mösyö Dargent'a benim vermem kararlaştırılmıştı. Kapıyı çaldım.

"Gelin," diye seslendi.

Bir sigara dumanı bulutuyla karşılandım. Mösyö Vaimber ve daha önce hiç görmediğim iki adam Mösyö Dargent'la birlikte oturuyordu. Mösyö Dargent'ın yüzündeki rahat ifadeden adamların paralarını almaya gelen alacaklılar ya da mafyadan birileri olmadıklarını anladım.

Mösyö Dargent koltuğundan fırladı ve beni içeri davet etti. "Ah, Simone, hadi içeri gel," dedi. "Seni Mösyö Ferriol

ve Mösyö Rey'le tanıştırayım. Ta Nice'den gösteriyi izlemeye geldiler.”

“*Memnun oldum,*” dedi Mösyö Ferriol, sandalyesinden kalkıp elimi öperken. Mösyö Rey de onun hareketlerini takip etti.

“Eğer gösteriyi beğenirlerse yatırım yapacaklar,” diye fısıldadı Mösyö Dargent.

Mideme kramp girdi ancak belli etmemeye çalıştım. “Mösyö Dargent,” dedim gülümseyerek. “Sizinle bir dakikalığına konuşmam gerek.”

Mösyö Dargent bana merakla baktı, ancak telaşlanmış gibi görünmüyordu. Bu kaygısız tavrı beni söylemek üzere olduğum şeyler yüzünden daha da fazla üzdü. Beni gişeye kadar takip etti.

“Yatırımcılar, Simone! İnanabiliyor musun?” dedi, onların bizi duyamayacağı kadar uzaklaştığımızda. “Le Chat Espiègle’e daha önce hiç yatırımcı gelmemişti... Bunu ben başardım.”

“Mösyö Dargent, benim size...” Parmaklarımı sıktım. Ona nasıl söyleyecektim? Doğru sözcükleri seçmeye çalışıyordum ancak konuşmama fırsat vermedi.

“Bu benim için bir fırsat,” dedi kollarımı sıkarak. “Babam beni evden attığı gün meteliksiz bir şekilde batakhanelerde öleceğimi söylemişti. Şimdi ne diyecek bakalım?”

“Ah Tanrım, Mösyö Dargent — çok kötü bir haberim var!” İşte: Ağzımdan çıkmıştı. Kuşkuyla bana baktı, dudakları kısılmış ve kaşları çatılmıştı.

“Zephora bir bebek doğuracak,” dedim.

Mösyö Dargent’ın gözleri yuvalarından oynadı ve bir adım geriledi. Önce bana inanmamış göründü; anlayınca yüzü kızardı. “Demek Nice’deki gösteriyi bu yüzden bıraktı. Daha küçük bir yerde bununla daha kolay başa çıkabileceğini düşünmüş olmalı. Daha önce de hamile yıldızlarım olmuştu, kilo alırsa onu kovmam gerekir.”

“Anlamıyorsunuz,” dedim. “Şu anda doğuruyor.”

O anda Vera doktorla birlikte fuayeye girdi. “Hâlâ soyunma odasındalar mı?” diye sordu. Başımla onayladım. Vera onu

takip etmesi için doktora işaret etti.

Mösyö Dargent'ın yüzü bembeyaz oldu. Saatini çıkardı ve uzun süre ona baktı. "Gösteriye bir saat kaldı. Gösteri bitene kadar bekleyemez miydi?"

"İşler öyle yürümüyor," dedim.

Gözlerini sımsıkı kapattı ve gişe görevlisinin sandalyesine çöktü. "Battık," dedi, kafasını masaya hızla koyarken.

Mösyö Vaimber gişenin içine girdi. "Neden bu kadar uzun sürdü?" diye tısladı. "Beyefendileri gönderdim. Gösteri için akşam tekrar gelecekler."

Durumu ona da anlattım ve haberi Mösyö Dargent'tan daha sakın karşılayınca rahatladım. "Bu akşamki gösteriyi iptal etmemiz gerekecek," dedi. "Yapılacak başka bir şey yok."

"Gösteriyi iptal edemeyiz!" diye haykırdı Mösyö Dargent, saçlarını öyle vahşice çekiştiriyordu ki koparacak sandım. "O yatırımcılar dosdoğru Nice'e dönerler. Zephora'nın yerine birini bulana kadar Marsilya'da bekleyecek halleri yok."

"Onun yerine birini bulmaya gerek yok."

Dönüp baktığımızda Madam Tarasova'nın arkamızda durduğunu gördük. "Onun yerine koyacağınız kişi tam orada duruyor," dedi beni göstererek.

Mösyö Dargent gözlerini bana çevirdi, sonra da tekrar ona baktı. Başını salladı. "Başaramaz."

Madam Tarasova kollarını kavuşturdu. "Yapabilir. Biliyorum. Vera ona öğretti. Marie cariyeye rolünü üstlenebilir."

Mösyö Vaimber cebinden mendilini çıkardı ve alnını sildi. "Bunu yapmamız imkânsız —"

"Başka şansımız var mı?" diyerek sözünü kesti Madam Tarasova. "Ya bu fırsatı değerlendireceksiniz ya da yatırımcıların sonsuza kadar gitmesine izin vereceksiniz."

Mösyö Dargent saçlarını çekiştirmekten vazgeçti ve başını kaldırıp baktı. "Tamam!" dedi, yerinden fırlayarak. "Tamam. Bizi daha önce de kurtarmıştı — belki yeni bir mucize yaratabilir. Onun yerini alsın!"

Le Chat Espiègle'deki o geceyi yaşadığım sürece unuta-
cağımı sanmıyorum. Kanatlarda durmuş orkestranın şarkı-
mın girişini çalmasını beklerken bile olanlara inanamamıştım.
Şarkı söyleyebileceğim bir bölüm istemiştin ve isteğim yeri-
ne gelmişti.

Mösyö Vaimber benimle birlikte sıramın gelmesini bek-
ledi. Alnından ter akıyordu ve onun ellerinin titremesi benim
heyecanımı daha da arttırıyordu.

“Tamam,” dedi. “Sahneye çık.”

Kollarımı birbirine kenetledim ve sahneye doğru süzül-
düm. İzleyicilerden bir uğultu yükseldi ve alkışladılar. Kolla-
rımı ileri doğru uzattım ve daha güçlü alkışladılar. Bu keyif-
lerinin yerinde olduğuna dair bir işaretti. Ancak bunun nede-
ni giydiğim güzel elbise de olabilirdi, çünkü şarkıya gireme-
miştim. Neyse ki, orkestra şefi hataları kapatmaya alışkındı ve
müzisyenlere yeniden giriş yaptırdı. Dönerek harem dansı ya-
pan revü kızlarının çevrelediği sahnenin önüne doğru süzüle-
rek yürüdüm. Marie bana göz kırptı ve Jeanne da gülümsedi.
Claire başıyla beni selamladı. Bu gerçek miydi? Belki de her-
kesi kurtarmak için kendimi tehlikeye attığım için bana min-
net duyuyordu.

Spot ışıkları yüzümden omuzlarıma doğru beyaz, sıcak bir
nehir gibi akıyordu. Sadece öndeki birkaç sırada gülümseyen
insanları görebiliyordum ancak Bernard'ın oralarda bir yerler-
de olduğunu hissediyordum. Tanrım, diye dua etmeye başla-
dım bacaklarım tir tir titrerken.

Diğer kızlar ölümlerine gittiler — ben gitmeyeceğim

Ben güçlüyüm

*Diğer kızlar kafalarını kaybettiler — ben kaybetmeyece-
ğim*

Ben akıllıyım

O hükümdar olabilir

Fakat ben bir kadını.

İzleyiciler yeniden coştular. Sesim gürültüyü temiz ve güç-

l  bir şekilde bastırıyordu. Nefesimi kontrol etme konusunda hiçbir sıkıntı ya amıyordum. Bacaklarımın titremesi geçmişti ve d ne d ne sözlere uygun olarak dans etmeye ba ladım. Ayaklarımın dibine bir şey d  m   ve ben topu umla onu ezmi tim. Hayır, olamaz, diye düşündüm, bana şimdiden çürük yiyecek atıyorlar. Uzanıp aya ıma baktım ve d   nd   m gibi yerde bir domates bulmak yerine bir g l gördüm. Onu almak için e ildim.  arkı söylemeye devam ederek kokusundan ho lanmı  asına g l  burnuma götürdüm ve sonra da gösterişli bir hareketle onu Claire'e verdim. Hiçbir nota ka ırmamı tım. Co ku dolu sesler iyice yükseldi.

"Matmazel Fleurier!" İzleyiciler arasından bir adam bağırdı. Diğerleri de ona eşlik etti. Ben  arkımı söylemeye devam ettim. "Diğer kızlar ölümlerine gittiler — ben gitmeyece im. Ben güçlüyüm." Birkaç hafta önce bana büyük sıkıntı olan bu  arkı şimdi zafer  ı lı ım olmuştu. Temiz bir şekilde son notayı da çıkarıp bitiş için cesurca kollarımı  ne uzatınca, izleyicilerden gelen kükreme bana kazandı ımı gösterdi.

Gösterinin geri kalanının nasıl geçtiğini anlamadım: İki buçuk saat sanki iki dakika gibi geçip gitti. Ne zaman kostüm değiştirmek için yukarı  ıksam Vera bana Zephora'nın do umuyla ilgili bilgi verdi. "Doktor do uma çok az zaman kaldığını söylüyor. Fazla sıkıntılı olmayacakmı . Buna hazırmı ."

Martine gelin ba ı için kafama tokalar saplarken kıpırdamadan oturmaya çalıştım. "Doktor kasılmalar arasında seni dinledi," dedi. " ok iyi olduğunu ve bu sesle her yerde  arkı s yleyebilece ini söyledi."

Madam Tarasova ve Martine tokalarımı ve firketelerimi kontrol ederken ayağa kalktım. Gelinli in üzerinde o kadar çok pırlıtlı payet vardı ki, dengemi korumaya çalışırken dikkatim da ılıyordu. Kapıdan dışarı  ıktı ım anda Zephora'nın soyunma odasından güçlü bir inleme, kısa bir süre sonra da bir bebek a laması duydum.

Martine'le birlikte gülmemek için kendimizi zor tuttuk. "Bu ak am iki kişi birden doğdu," dedi.

Dokuzuncu kez sahneye  a rıldıktan sonra perde kapan-

dı. Gösteri boyunca beni ayakta tutan adrenalın doruğa ulaşmıştı. Kalbim hızla çarpıyordu, ellerim ve ayaklarım karınca-
lanmıştı. Marcel kolumu tutup sıktı. Baş kadın oyuncu olaca-
ğım düşüncesi onu şaşırtmıştı ancak performansını da olum-
lu etkilemişti. Kendimi toparlamaya çalıştım. Ekibin geri ka-
lanı çevremize üşüştü.

“Çok iyiydin, Simone!” diye haykırdı Claude.

“Çok güzel görünüyorsun,” dedi Marie.

Mösyö Vaimber ve sahne görevlileri kanatlardan “Bravo!” diye
bağırıldılar ve Claire’in alkışlaması bile arzuluydu. “Çok farklı gö-
rünüyorsun. Bunun sen olduğuna inanamıyorum,” dedi Paulette.
“Güzel bir kostümün bunları başarabilmesi çok şaşırtıcı.”

Mösyö Dargent kanatlarda belirdi ve diğerleri ona yol ver-
mek için kenara çekildiler. “Simone,” dedi, kollarını bana do-
layıp, yanaklarımdan öperken. “Kim tahmin ederdi ki? Bir yıl-
dız rolünü kolayca kaptın.”

Bana üst kattaki soyunma odasına kadar eşlik etti. Koridor
hayranlarım ve beni tebrik etmeye gelenlerle dolup taşmış-
tı. Işıltılı kolyeler takmış şık elbiseler içindeki kadınlar, kaytan
bıyıklı adamların kollarına girmişlerdi. Önümde tıpkı güneş
ışığı altında akan bir nehir gibi ışıldıyorlardı. Gösteriyle ilgili
birbirlerine yorum yaparken dudakları sık sık kıpırdıyordu an-
cak beni görünce sessizliğe büründüler.

“Bonsoir, Matmazel Fleurier!” diye cırladı içlerinden biri.
“Çok güzel bir performanstı.”

Yüzler arasında Bernard’kini aradım ancak bulamadım.
Mösyö Dargent’ın doğuştan bir yıldız olduğumu söylemesi-
ne karşın bana ilgi gösteren bunca insan karşısında felç ol-
muştum. Oradan kaçıp gitmeyi tercih ederdim ancak Mösyö
Dargent’ı küçük düşürmek istemiyordum. İmza verdim, in-
sanları yanaklarından öptüm ve ellerini sıktım. Tek istediğim
uzanıp dinlenmekken, meydan okuyan tavrımı koruyabilmek
için elimden geleni yaptım.

“Bernard’ı göremiyorum,” diye fısıldadım, Mösyö
Dargent’a. Daha önce ona bir aile dostumuzun izleyiciler ara-
sında olacağını söylemiştim.

Kolumu sıvazladı. "Sen soyunma odana git. Ben onu bulmaya çalışayım."

Mösyö Dargent beni tebrik etmeye gelenlere doğru döndü ve ellerini çırpı. "Matmazel Fleurier'nin dinlenmeye ihtiyacı var. Yarın akşam sizinle yeniden bir araya gelecek." Kala-balık dağılmaya başladı. Birkaç kişi yine geleceklerini söylediler. Smokinli ve silindir şapkalı üç adam bir süre daha oyalandılar, içlerinden biri gözünü bana dikmişti. Ancak vermek istediği mesaj her neyse anlamamıştım. Yorgunluktan düşmek üzereydim.

Soyunma odamın kapısını kapattım ve dizlerimin üzerine çöktüm, ayakkabılarımı ve elbisemi çıkarmak için bile fazla yorgundum. Fabienne ve Zo-Zo kardeşler hâlâ aşağıdaydılar ve onlar geri dönmeden önce birkaç dakika yalnız kalmaya ihtiyacım vardı. Oda limon, nane ve bir şey daha kokuyordu... Tütün mü? Gözlerimi açtım ve tuvalet masamda oturan adamı fark edince şaşırdım. İlk önce onun Bernard olduğunu sandım ancak bu adam ondan birkaç yaş daha büyük olmasına rağmen çok düzgün giyinmişti.

Ayağa kalktı. "Sizi şaşırttığım için üzgünüm, Matmazel Fleurier," dedi. "Size ulaşmak için dışarıdaki kargaşayı atlattım zorundaydım. Ben Michel Etienne."

Bunu sanki onu tanımam gerekiyormuşçasına söyledi. Tavırları rağbet gören despot birinin edası vardı. Ancak onun kim olduğuna dair hiçbir fikrim yoktu. Orta boylu ince biriydi, alnından geriye doğru uzanan bir tutam sarı saçı vardı. Yumuşak bir aksanı vardı ve genzinden konuşuyordu, bu tarz bir aksanı Marsilya'da birkaç kez duymuştum. Parisliydi.

"Sahneye ilk kez çıkan bir genç kız olarak çok etkileyicisiniz," dedi. "Eğer Paris'e gelerseniz belki sizin için bir şeyler yapabilirim."

Elini cebine götürdü ve bir kart çıkardı. Kartı aldım.

Michel Etienne
TiyatroTemsilcisi
Rue Saint Dominique, Paris

Hem şaşırmış, hem de heyecanlanmıştım. “Paris mi?” diye mırıldandım.

Mösyö Etienne bana kaçamak bir gülücük gönderdi ve yol vermem için işaret etti. Kendimi toparladım ve geri çekildim. Başıyla beni selamladı ve ardından kapıyı kapattı.

Paris? Bej ve altın renkli kartı incelerken Bernard’ın Yvette teyze için getirdiği dergilerde gördüğüm şık ve çatı pencereleli kafeleri hayal ettim. Seine Nehri üzerine vuran ışıkların parıltısını, aşk maceralarını ve her sokak başında yaşanan kargaşayı gözümün önüne getirdim. “Keşke,” diyerek iç çektim, kartı makyaj tepsisinin altına sokarken. Sadece Paris’e gidiş bileti bile altı ayda biriktirebileceğimden daha fazlaydı.

Kapının çalınması beni yerimden sıçrattı. Açtığımda gözlerini bana dikmiş olan Bernard’ı gördüm.

“Bernard!”

Telaşla odaya girdi ve bana sarıldı. “Bu ne sürpriz, Simone!” diyerek bir kahkaha attı. “Şu kadın terziliği masalı da ne? Sen gösterinin yıldızısın!”

“Kadın terzisiydim,” dedim. “Buraya kadar gelmem uzun bir hikâye.”

“Baban seninle gurur duyardı. İzleyicileri büyüledin.”

Elini tuttum ve onu odanın Fabienne’e ait bölümündeki koltuğa götürdüm. Kafam gece boyunca olanlarla meşguldü ve dikkatimi toplayamıyordum ancak hiçbir şey beni Bernard’ın gösteriden aldığı zevk kadar mutlu edemezdi. Gelmeyecek diye endişelenmişim ancak o buradaydı ve babamın benimle gurur duyacağını söylüyordu. Eğer bu doğruysa annem ve teyzem de aynı şeyleri hissederlerdi. Tam ona Parisli temsilciyi söyleyecektim ki yüz ifadesini fark ettim. Gergin bir şekilde gülümsüyordu ve gözlerinin altında halkalar vardı.

“Bernard! Ne oldu? Neyin var?”

“Sana söylemem gereken bir şey var,” dedi, ellerimi ellerinin içine aldı ve sesini alçalttı. “Çiftlikte bir şanssızlık oldu. En kısa zamanda eve dönmelisin.”

YEDİ

Mösyö Dargent'a Gerome amca felç geçirdiği için eve gitmem gerektiğini söylediğimde haberi tahmin ettiğimden daha sakın karşıladı.

"Ne diyebilirim ki?" dedi. "İki gösterimde de son dakikada ortaya çıktın ve günü kurtardın. Sayende artık yatırımcılarım var. Rolünü bir hafta tutabilirim, tabii hemen geri dönersen."

Bernard'ın Gerome amca ile ilgili anlattıklarından kısa sürede Marsilya'ya geri dönemeyeceğimi anlamıştım bu yüzden Fabienne'in role hazırlanması için iki gece daha Şehrazat'ı oynamayı kabul ettim.

Madam Tarasova kostüm odasında Rus kekli ve şaraplı bir parti verdi. Gerome amcanın hastalığı beni şok etmişti ve içimde karışık duygulara neden olmuştu. Onu hiç sevmemiştim. Onun ailemi kandırmış olduğunu düşünüyordum ve babamın ölümünden sonra annemle teyzeme en çok ihtiyacım olduğu bir dönemde beni evimden uzaklaştırmıştı. Yine de Pays de Sault'a bir görevden çok daha derin duygular nedeniyle dönmem gerektiğini hissediyordum. Annem ve teyzem konusunda endişeliydim ve babam ne yapmamı isterdi, diye merak ediyordum — ancak beni şaşırtan şey amcam için de üzülmüyor olmamdı. Marsilya'ya gelmek için çiftlikten ayrılırken yüzünde gördüğüm acılı ifadeyi hatırladım. Kendi içinde dağılmıştı. Yine de Le Chat Espiègle'de bana iyi davranmış insanların — Madam Tarasova ve Vera, Albert, Mösyö Dargent ve Marie — yüzündeki gülümsemeyi gördüğümde içimdeki acıma duygusunun yerini suçluluk duygusu aldı. Bu artık bana göre bir hayattı. Şimdi nasıl terk edebilirdim?

"Amcan iyice güçten düştü," dedi Bernard, Pays de Sault'a gidiş yolunda. "Annen ve teyzen ona bakıyorlar ancak bu onları çok yıpratıyor." Bernard lavanta hasatı için geldiği arabayla gelmişti, gerçi üzerindeki takım elbise o zamanki kadar sık de-

ğildi. Köylümsü bir hali vardı ve ilk önce babamın Pazar günleri kilise için giydiği takımı giydiğini düşünmüştüm. Ancak bu imkânsızdı, çünkü babamı o elbisesiyle toprağa vermiştik.

“Gerome amcaya tam olarak ne oldu?” diye sordum.

“Köyde *pétanque*⁸ oynuyormuş. Yanında Albert Poulet ile birlikte Jean Grimaud ve Pierre Chabert de varmış. Bir dakika önce ayakta durmuş nişan alıyormuş, bir dakika sonra dizlerinin üzerine çökmüş. Ne bacaklarını oynatabilmiş ne de konuşabilmiş.”

Gece boyunca birkaç saatlik uykudan sonra ertesi gün öğleden önce Pays de Sault’a vardık. Bonbon gözlerini bir ileri bir geri devirerek dağlara ve arazilere bakarken kucağında oturdu. Her iki yanımızı saran çam ağaçlarını ve dereleri görür görmez, tıpkı bir pusula gibi çiftliğimizin yerini tespit ettim. İkiz çiftlik evleri görünmeye başladı ve ağlamamak için dudagımı ısırdım. Artık babam orada değildi ancak onu güneşin ışığında ve ağaçların tepelerini savuran esintide hissedebiliyordum.

Bernard arabayı bahçeye çekti. Bir köpek havladı. Chocolate, tüylü kulakları ve güneşten turuncuya dönmüş kuyruğuyla bize doğru zıplayarak gelmeye başladı. Bonbon kucağında kıpırdanmaya başladı ve iki köpek birbirlerine burunlarını dokundurup, birbirlerinin etrafında dönmeye, kuyruklarını salmaya başladılar. Gözlerim Olly’yi aradı ancak huyunu bildiğim için bir yerlerde uyuyarak öğle yemeğini sindiriyor olabileceğini tahmin ettim.

Ağaçlarda böcek sürüleri vızıldıyordu. Toprak güneşten kavrulup, çatlamıştı. Yaz kurak geçiyordu. Günlük yaşantımın değişen mevsimlerle etkilendiği dönemlerde, çiftlikle benim aynı takvimi paylaştığımıza inanamıyordum. Geçen birkaç ayda günlerimi provalara, gösterilere ve kostüm ayarlamalarına göre yaşamıştım.

“Simone!” diye seslendi Yvette teyzem mutfak kapısından. Ona doğru koştum ve kucaklaştık. Köprücük kemikleri battı. “İyi misin?” diye sordum. “Umarım çok çalışmaktan yemek yemeğe fırsat bulabiliyoursundur.”

8 Bowling’e benzer bir açık hava oyunu

Annem damıtma bölümünden belirdi ve yokuşu çıkarak bize doğru geldi. Bonbon, Chocolat'ın yanından ayrılp ona koştu. Annem durdu ve küçük köpeğe baktı, sonra da bana döndü.

"Bonbon," dedim.

Annem eğildi ve köpeğin kalçalarını okşadı. Bonbon havaya sıçrayıp, onun kucığına atladı ve çenesini yalamaya başladı.

"Bu bir köpek değil," dedi. "Bir tilki yavrusu." Annem Bonbon'u yere indirdi ve kollarını boynuma sardı. Beni öptüğünde saçları yanaklarımı gıdıkladı.

Yvette teyze koluma girdi. "Tüm bu olanlar Tanrı'nın emriydi," dedi. "Tanrı'nın emri."

Gözlerimi yere indirdim, ona bu kadar kötü davranmış bir adam için Yvette teyzenin üzülmüyor olması beni şaşırtmıştı.

"Hadi," dedi Bernard, bize eve doğru eşlik ederken. "Yemek yerken konuşalım. Simone ve ben açlıktan ölüyoruz."

Yvette teyze mutfak panjurlarının sürgülerini çekti ve onları öğle güneşine doğru açtı. Gıcırdayarak dış duvarlara çarptılar. Olly pencere eşiğinde belirdi. Ellerimi sırtında gezdirdikten sonra onu kucığıma aldım. Tüy kadar hafif Bonbon'dan sonra Olly patates çuvalı kadar ağır geliyordu. Mırladı ve bana öyle güçlü sürtündü ki, tüyleri havada uçtu. Karnım kaşım ve onu yerdeki yassı taşların üzerine bıraktım. Chocolat ve Bonbon sardunya saksısının yanında uyudu, küçük olanı büyüğün karnının kıvrımına büzülmüştü.

Annem bir tabağa kuru incir, badem ve sütlü bisküvi koydu.

"Notere göre eğer Gerome iyileşmezse iki çiftlik de sana kalacak," dedi Bernard, bir kadeh şarabı bana doğru uzatırken. "Fakat yaşasa bile asla eskisi gibi olmayacak."

Annem yanıma oturduğunda elini tuttum. Bir keresinde Gerome amca Yvette teyzeye özellikle acımasız bir şekilde konuştuğunda, neden ona büyü yapmadığını sormuştum.

"Ben iyileştiriciyim, Simone," diye yanıtlamıştı. "Onarmak için elimden geleni yapmalıyım, zarar vermek için değil. Eğer Gerome böyle biriye bunda mutlaka bir mesaj vardır."

Felcin Gerome amcaya nasıl bir mesaj verdiğin merak ettim.

Beni gururla izleyen anneme baktım. Marsilya'da biraz daha serpilmiştim ve kendime bakmayı öğrenmiştim. Kadınlığa geçişim konusunda hayranlık duyduğunu düşünmek yüreğimi ısıtmış ancak aynı zamanda beni mahcup etmişti. Mutfığa göz gezdirdim. Evin sessizliği sinir bozucuydu. Ne döşeme gıcirtısı ne bir öksürük ne de bir hapsirik sesi vardı. Gerome amcanın nerede olduğunu merak ettim.

"Çiftliği nasıl idare edeceğiz?" diye sordum onlara. "Biliyorsunuz bu konuda işe yaramazın tekiyim."

"Bernard buraya taşınacak," dedi Yvette teyze. "Köy için lavanta tüccarlığının yanında çiftliği de idare edecek."

Şaşkınlığımı gizleyemedim ve Bernard boğazından kulak uçlarına kadar kızardı. "Burada hiçbir yerde olmadığım kadar mutluyum," dedi, Yvette teyzenin bulunduğu yere bakmamaya çaba göstererek. "Sizler benim için birer kız kardeş gibisiniz."

Boynundaki fuları ve geriye doğru taranmış saçlarıyla Bernard Provensal çiftçisinin film yıldızı versiyonuydu, ancak çiftliği başarıyla idare edeceğine dair hiç kuşkum yoktu. Babam öldükten sonra sakın tavırlarını bir kenara bırakmıştı. Gerome amca da hastalanınca bizi kanatlarının altına almak istiyordu ve bu yüzden onu seviyordum. Bunun yanı sıra, modern tarım metotları konusunda bilgiliydi ve mevsimleri ve bitkileri iyi tanıdığı için annem onun için bir servet olacaktı. Daha önce köyden geçerken adamlar onu başlarıyla selamlamışlardı. Kadınlara karşı fazla ilgisi olmamasına karşın, çok çalışması ve bölgemizdeki lavanta üretiminin kârının arttırılması konusundaki azmi sayesinde kendisine arkadaş edinmişti. Yine de onu köylülerle *pétanque* oynarken ya da Albert Poulet ve Jean Grimaud ile çınar ağaçlarının altında içki içerken hayal etmek zordu.

"Fiziksel işgücü için işçi tutacak," dedi Yvette teyze. "Bunun için yeterli para var. Gerome yıllardır paraları şöminenin içinde gizliyor. Yemek için bir yardımcıya ihtiyacım var çünkü amcanın bakımı çok vakit alıyor. Kendi kendine hiçbir şey yapmıyor. Geri dönmek çok iyi oldu, Simone."

Le Chat Espiègle'in kırmızı perdelerinin kapandığını ve hayallerimin yıkıldığını gördüm. Teyzemle birlikte onun mut-

fağında yemek pişirmekten başka yapılabilecek daha iyi bir şey olmadığını düşündüğüm zamanlar olmuştu. Şimdi ne değişmişti?

Bonbon uyandı, gerindi ve annemin kucağına zıpladı. “Dünyevi zevkleri olan bir köpek,” dedi annem, onun tüylerini okşayıp bana bakarken. “Daha büyük şeyler için yaratılmış.” Ne demek istediğini anlayamadım.

“Gerome amcayı görebilir miyim?” diye sordum teyzeme.

Yvette teyze tedirgin oldu. “Seni tanım mı, bilemiyorum.”

“Yine de onu görmek istiyorum.”

Yvette teyzeyi üst katta koridorun sonundaki odaya kadar takip ettim. İterek kapıyı açtı ve içeri girmem için işaret etti. Gerome amca yastıklardan oluşan bir dağ tarafından desteklenmiş bir şekilde yatakta yatıyordu ve üzerine beline kadar yamalı bir yorgan örtülüydü. Yer döşemeleri ayağımın altında gıcırdadı. Yvette teyzenin hâlâ orada olmasını umarak omzumun üzerinden geriye baktım. Ancak kapıyı aralık bırakarak gitmişti. Aşağıda anneme ve Bernard’a katıldığımı duydum.

Yavaş yavaş yatağa doğru ilerledim, Gerome amcanın gözlerini çevirip bulunduğum yöne bakmasını umuyordum. Ancak kıpırdamadı bile. Yatağın üzerinde bir haç ve yanındaki masada babamın bir fotoğrafı vardı. Gerome amcanın yüzüne bakmak için cesaretimi toplamam birkaç saniyemi aldı. Tertemiz tıraş edilmişti ancak bıyığı olsaydı bile sanırım onu tanıyamazdım. Tıpkı bir ceset gibi bitkin bir halde yatıyordu, yüzünün rengi solmuştu ve bakışları tavana sabitlenmişti. Yaşam belirtileri sadece inip kalkın göğsü ve gözlerindeki kırışmaydı. Bedeninin sol tarafı etkilenmişti. Ağzı sanki görünmez bir iplikle dikilmiş gibi kıvrık duruyordu. Gözlerinin çevresindeki kaslar gevşemişti. Sol dizi kenarda kıvrık duruyordu ve yumruk halindeki eli de onun yanındaydı. Duraksadım, ellerim buz kesmişti. Babama olan benzerliği şaşırtıcıydı. Bir adım daha atmadan önce nefesimi düzenlemem gerekti.

“Gerome amca,” diye fısıldadım.

Gözleri titreyerek bulunduğum tarafa doğru çevrildi ancak ifadesinden hiçbir şey anlayamıyordum. Boynundaki kasları gergin, elleri ve kolları iskelet gibiydi. Beni gördüğü için se-

vinmiş miydi yoksa dehşete mi kapılmıştı, bilemiyordum. Belki beni tanımamıştı bile.

Konuşmaya çalışırcasına boğazından bir hırıltı çıktı. Ağzından çenesine akan salya için boğazına bir havlu konmuştu.

“Gerome amca,” dedim yeniden, gerçi ona ne söylemek istediğime dair hiçbir fikrim yoktu.

Hırıltı daha da güçlü çıktı. Yataktaki bu adam artık acımasız biri değildi. Acınası biriydi. Felç onun içinde patlayan bir bomba olmuştu. Biçimini yitirmiş bedeniyle sanki ters yüz olmuş bir adam gibiydi. Belki de gördüğüm şey işkence çekip dışarı çıkan ruhuydu.

Ertesi gün öğleden sonra babamın köy mezarlığındaki mezarını ziyarete gittim. Onunki, yıkık dökük ve yan yatmış diğer mezarlar arasında en yenisiydi. Yakındaki bir kayanın üzerinde güneşlenmekte olan bir kertenkele, kurumuş çimenlere bastığımda hızla yerinden uzaklaştı.

Mezarlığın kokusunu içime çektim — küf, biberiye ve kekik karışımı tuhaf bir kokuydu — ve babamın hayallerini gerçekleştirmeye ne kadar yakınlaşmış olduğunu ve hayatının ne kadar çabuk elinden alınmış olduğunu düşündüm. Ailemi tekrar gördüğüm için mutluydum ancak sonsuza kadar çiftlikte kalma düşüncesi beni rahatsız ediyordu. Le Chat Espiègle'deki hayat her şeyi değiştirmişti ve Gerome amca'yı görmek insanın hayatta karşısına çıkan fırsatları değerlendirmesi gerektiğini anlamama yardımcı oldu.

Gözlerimi kapatıp babamın gülüşünü hayal ettim. “Paris,” diye fısıldadım. Git, dediğini duydum babamın. *Git ve hayallerine bir şans ver.*

Gözlerimi açtım ve çevreme bakındım. Görünürde kimse yoktu ancak ses çok belirgindi. Parmaklarımı babamın mezar taşı üzerinde yazılı adı üzerinde gezdirdim — Pierre Gustave Fleurier — sonra da kimi küçük kimi kocaman diğer mezar taşlarına baktım. Mezarlığa bir yanıt aramak için gelmiş ve bulmuştum.

Akşam yemeği için enginarları kesen annemi izledim. Teyzem aşçı ve mutfakta bir sanatçıydı, ancak annem bir büyücüydü. Ateş üzerinde kaynayan suya şarkı söylüyor ve sebzele-
rin kusursuz bir biçimde pişmeleri için onlara dil döküyordu. En sıradan şeylere bile sihir katan bir tarzı vardı.

Annem sık sık Bonbon'a dönüyor ve yerel ağızla çiftlikten, lavanta hasatından ya da yaptıklarından söz ediyordu. "Enginarları böyle soydum ve olabildiğince eşit olarak kestim, görüyor musun?" dedi, Bonbon'un incelemesi için bir dilim enginarı elinde tutarak. Bonbon'la başka kimseyle olmadığı kadar çok konuştuğunu görüyordum.

"Anne, Bernard sana Marsilya'daki müzikholde gösterdiğim performanstan söz etti, değil mi?"

Annem omzunun üzerinden baktı. "Bana çok iyi olduğunu söyledi." Sesinde herhangi bir yargılama yoktu. Hayatını kırsalda geçirmiş bir kadın olarak annem hemen her şeyi olduğu gibi kabul ederdi.

Ona müzikholde nasıl çalışmaya başladığımdan, Bonbon ve Camille'den, Mösyö Dargent'tan, Madam Tarasova ve Zephora'dan söz ettim. Sonra da Michel Etienne'i ve Paris'e gidersem bana menajerlik yapma teklifini anlattım.

"Bernard'a benziyorum," dedim, ellerime bakarak. "Buraya ait değilim. Ben şehre aidim."

Annem başıyla lavanta tarlalarını işaret etti. "Sen buraya aitsin, Simone. Burası senin evin. Sen bu topraklardan geldin. Her zaman da buraya ait olacaksın ve her zaman burada hoş karşılanacaksın. Fakat baban ne isterdi biliyorum ve bunu sana da söyleyeceğim. Paris'e git, git ve hayallerine bir şans ver. Lavanta hasatından kalan bir miktar para tren bileti ve birkaç haftalık kiranı ödemeye yeter. Fakat işler yolunda gitmezse, buraya geri döneceğine dair bana söz vermeni istiyorum."

Hemen ona sarıldım ve yüzümü boynuna gömdüm. Mezarlıkta duyduğum sözcükleri söylemişti. Babamı esrarengiz bir şekilde iyi tanıyordu.

"Peki ya Bernard ve Yvette teyze?" diye sordum. "Yvette

teyze bensiz nasıl idare edecek?”

“Eğer yapabilirsen, kışı burada geçir,” dedi. “Ondan sonra birçok kız iş aramaya başlar. Eğer evde yardımcıya ihtiyaç duyarsak birini tutarız. Hayatını Gerome amcan için boşa harcamaz; ona hiçbir borcun yok.”

O akşam yemekte annem bahar başlarında benim Paris’e gideceğimi duyurdu. Yvette teyze şok geçirdi ancak Bernard Marsilya’da gösterdiğim performansı anlatınca kendine geldi.

“Pekâlâ, eğer durum böyleyse,” dedi Yvette teyze başını sallayıp durumu kabullenmeye çalışırken, “ihtiyacım olmayan şehir giysilerim var, yolculuk için onları Simone’a verebilirim.”

Teyzemi öptüm. Durum farklı olsaydı onun için üzülbilirdim. Onun asla çiftlikte yaşamak istemediğini biliyordum. Ancak bugünlerde Bernard’ın ve annemin arkadaşlığından memnun görünüyordu. Her nedense annemle ilgili biraz üzüntü duyuyordum. Tam da birbirimize yakınlaşmışken ben uzaklara gidiyordum.

Bonbon havladı. Annem ona gülümsedi ve kulaklarının arkasını gıdıkladı. “Bonbon, tek bir şartla Paris’e gidebileceğini söylüyor,” dedi, gözlerinde haylazca bir pırıltıyla.

“Neymiş o?” diye sordum.

“Burada kalmak istiyor. Burayı çok sevmiş.”

Hep birlikte güldük.

İkinci Bölüm

SEKİZ

1924 yılının Şubat ayında hevesimi kaçırmaya yetmeyecek gri bir gökyüzü ve nemli bir havayla karşılayan Paris'e vardım. Gare de Lyon'un platformunda durmuş, gelip geçen taşıyıcıların, gümüş renkli tilki etollü kadınların, şapkalı ve geyik derili erkeklerin bagajlarını arabalarına yüklemeleri izledim. Bunun deliklerim trenin çıkardığı isten yanıyor, kulaklarım kucaklaşan âşıkların, yeniden bir araya gelen ailelerin ve tokalaşan işadamlarının çıkardığı heyecanlı seslerden uğulduyordu. Bernard'ın mektubunu, Paris'te bir ay geçirmeye yetecek kadar parayla gelmemi önererek yanıtlayan Mösyö Etienne dışında bu şehirde kimseyi tanıımıyordum. Ancak içimde hayatımın sonsuza kadar değişeceğine dair bir his vardı.

Mösyö Etienne'in, Left Bank'taki ofisine metroyla nasıl ulaşabileceğimi gösteren krokisine baktım. Ancak bilet gişesinin önünde uzayan kuyruğu ve birbirlerini itip kakan insanların görünce cesaretim kırıldı. Marsilya'da otobüsle giderken en azından nereye gittiğimi görebiliyordum. Toprağın içinde gezinen bir köstebek gibi bir yer altı labirentinde yolculuk etme düşüncesine alışmam için zamana ihtiyacım vardı. Çantamı açtım ve içindeki franklara baktım, gerçi içinde tam olarak ne kadar olduğunu biliyordum, sonra da bir taksi durağı arandım. Dört öğün yemeğime mal olsa da, Paris ilk olarak taksiyle görünmeyi hak ediyordu. Bir tren görevlisi bana ön girişi işaret etti. 'Paris'teki ilk gün' savurganlığına taşıyıcı parası dahil değildi, bu yüzden sandığımı kayışlarından tutup kapılara kadar sürükledim. Marsilya'ya gitmek üzere çiftlikten ayrıldığımda yanıma sadece giyecek almıştım. Ancak Paris için Yvette teyzem battaniye ve bazı ev eşyaları almam konusunda ısrar etmişti. Paradan tasarruf etmemi istiyordu ancak kollarım ve omuzlarımdaki ağrı bu kadar fazlalığın gereksiz olduğunu gösteriyordu.

Taksi sırasında sadece iki adam ve bir çift bekliyordu, bu yüzden sıranın bana gelmesi fazla sürmedi.

“Rue Saint Dominique,” dedim, bagajıma yardım etmek için taksiden çıkan sürücüye. Sandığımı bagaja koydu ve yüzünü buruşturdu. “*Pardon, Matmazel?*”

İsteğimi yineledim ve hâlâ anlamadığını görünce adresi gösterdim.

“*Ah, evet,*” dedi, şapkasını düzelterek. “Güneyden olmalısınız. Sizi anlayamadım.”

Peki, ben *onu* nasıl anlamıştım?

İçindeki sıcaklığın insanı koza gibi sardığı taksiden dışarıdaki parıldayan dünyayı izliyordum. Demir işlemeli küpeşterleri ve yan yatmış çatıları olan gösterişli binalara bakmak için boynumu uzattım. Paris Marsilya’dan daha kasvetliydi ancak zarifti. Marsilya kafama turkuaz ve günebakan sarısıyla kazanmıştı, Paris ise inci ve istiridye tonlarındaydı. Bulvar boyunca sıralanmış yapraksız çınar ağaçları ve pürüzsüz Arnavut kaldırımlarıyla şehrin cenazeye benzer bir havası vardı. Hatta güneyde gördüğümden daha fazla ölü külü saklamak için vazo, mezar taşı ve mermerden melekler satan dükkânlar geçmeye başladık. Ancak ben Paris’e ölmeye gelmemiştim ve kısa zamanda şehrin daha parlak görüntüleri dikkatimi çekmeye başladı. Üzerinde mağazalar dizilmiş sokaklar geçtik. Bir manav dükkânından dışarı çıktı ve sokağın bir aşağısına bir yukarısına umut dolu gözlerle baktı. Ellерinin içine hohladı ve yoldan geçen atkılı ve mantolu bir grup kadına seslendi. Selamlamasına el sallayarak karşılık verdiler ve dükkânın önünde durup pırasaları ve patatesleri incelediler. Yandaki dükkânda bir çiçekçi vitrindeki çiçeklerini düzenlemekle meşguldü. Sümbüller ve çan çiçekleri komşu dükkândaki havuçlar ve ıspanaklar kadar canlı ve taze görünüyorlardı. Günlük işlerine başlayan bu iki esnafı görmek hoşuma gitmişti, tıpkı bulutlu bir havada ara sıra kendini gösteren güneş gibi. Önce görkemli Louvre’u sonra da Seine’in boz kahverengi sularını geçince keyfim iki katına çıktı. Heyecandan kan yüzüme fışkırmıştı. İşte buradayım, diye düşündüm. Buradayım.

Parisliler Left Bank’ta güne başlamışlardı. Erkekler ikili

gruplar halinde, lacivert paltoları ve bej rengi atkuları içinde kaldırımdan aşağı doğru ilerliyorlardı, ayakkabıları son derece parlaktı. Kadınlar beli kemerli, şal yakalı ve kollarının üzerinde aplikten sarmallar bulunan mantolar giyiyorlardı. Yvette teyzemin plili eteği ve yün mantosu içinde hoş görüldüğümü sanıyordum ancak dışarıdaki insanlarla kıyaslandığında tavus kuşları arasında dolaşan bir güvercine benziyordum.

Soğuğa rağmen bir mangalın yanındaki masada toplanmış adamlar kremalı kahvelerini çok kaliteli bir konyak içiyormuş edasıyla koklayarak yudumluyorlardı. Bir adamın boş gömlek kolu omzuna iğnelenmişti, diğerinin kol değnekleri sandalyesinin arkasına yaslanmıştı. Onlara servis yapan garsonun da bir kulağı yoktu. Marsilya'da birçok savaş gazisi görmüştüm ancak Paris'te bunlardan yüzlercesini görecektim. Bana babamı hatırlatıyorlardı; başkalarına ise unutmak istedikleri savaşın dehşetini hatırlatıyordu.

"Rue Saint Dominique," dedi taksi sürücüsü. Oymalı büyük pencere çerçeveleri ve yan yatmış mavi bir çatısı olan bir binanın önüne çekti. Fiyat tahmin ettiğimin iki katı olmasına rağmen itiraz etmedim ve sürücüye cömertçe bahşiş verdim. Arabadan inip Paris'in ilk havasını içime çekerken, yakında çok iyi para kazanacağım, dedim kendime.

Ön kapı meşeden yapılmıştı ve oldukça sağlam görünüyordu. Kapıda bir zil yoktu, bu yüzden tek elimle kapıyı iterken diğeriyle sandığımı çektim. Gözlerimin girişteki loşluğa alışması biraz zaman aldı. Boşluğun sonunda örgü örmekle meşgul bir kapıcı vardı. Kapı eşiğine sürüklediği sandığın ve kapının kapanma sesine rağmen kadın başım işinden kaldırmadı.

"*Pardon Madam,*" diye seslendim, eteğimi ve mantomu düzeltirken. "Mösyö Etienne'i arıyorum."

Kadın gözlüklerinin üzerinden bana baktı. "Beşinci kat, üç numaralı daire," diye söylendi, dikkatini yeniden işine vermeden önce.

Yanıtı çok kısaydı — ne bir "Matmazel" ne de bir "*Bonjour*" çıkmadı ağzından — bu da rahatsız ediciydi. Yukarı kadar taşıma külfetinden kurtulup, göz kulak olması için sandığımı ona bırakmak istedim. "Bunu burada bırakabilir miyim?"

diye sordum.

Bu defa işine ara vermeden yanıtladı. “Yanında götür,” dedi. “Burası otel değil.”

Zemininde kırmızı halı olan bir kafes asansör vardı. İterek kapıyı açtım ve sandığımı içeri alırken onu açık tutmaya çalıştım. Beşinci katın düğmesine bastım. Hiçbir şey olmadı. Kapıcıdan yardım almak istemiyordum ve düğmeye daha kuvvetli bastım. Asansör sallandı ve ben dengemi yitirerek sandığımın üzerine düştüm ve çorabımda bir delik açıldı. Kafes titredi, gıcırdadı ve ani bir hareketle beşinci kata doğru yola çıktı. Durunca kapıyı açtım ve beni yine içine hapsedmeden sandığımı dışarı çıkardım.

Bu katta sadece üç daire vardı, bu yüzden Mösyö Etienne’in ofisini bulmak kolay oldu. Çoraplarımı çekip, saçımı düzelterek kapının önünde bir süre oyalandıktan sonra düğmeye bastım. Kapıyı sarı saçlarını kafatasının üzerinde düzleştirmiş ve jakarlı, devekuşu tüyleriyle süslenmiş bir elbise giymiş olan genç bir kadın açtı. Üzerinden portakal çiçeği kokusu yayılıyordu.

“*Bonjour, Matmazel,*” dedi.

Kadın o kadar şıktı ki, Mösyö Etienne’in gitmek üzere olan Parisli bir müşterisi sandım. Kendisini onun sekreteri, Matmazel Franck olarak tanıttığında şaşırdım.

Sandığımı kapıdan içeri çekmeme yardımcı oldu ve resepsiyon odasına kadar beni uzun bir koridordan geçirdi. Oda, bir tren kompartımanından daha büyük değildi ancak iki tane XVI. Louis koltuğu ve altın renkli püskülleri olan mavi perdeleriyle çok zevkli döşenmişti. Pencerenin yanındaki koltuğa oturdum ve Matmazel Franck masasına dönmeden önce bana doldurmam için bir form verdi. O daktilosuna yazmaya başlarken ben de soruları inceledim. Formun saç rengi, ayakkabı ve elbise ölçüleri ve diğer fiziksel açıklamalara ilişkin bir bölümü vardı. Diğer bölüm ise bilinen hastalıklar ve en yakın aile bireyleri gibi kişisel ayrıntılar içeriyordu. Matmazel Franck yazdıklarını okumak için her ara verişinde odadaki diğer kapıdan Mösyö Etienne’in sesini duyuyordum. “Durum bundan ibaret, Henri. Durum bundan ibaret,” diyordu.

Formu tamamladım ve Matmazel Franck'in bir gösteriyle ilgili Scala'dan gelen telefonu yanıtlamasım bekledim. "Evet, elimizde birkaç sihirbaz var," dedi. "İsterseniz öğleden sonra size iki tane gönderebilirim." Ahizeyi yerine koydu ve telefon iki dakika sonra yeniden çaldı. Yanaklarının kızarmasından ve kıkırdamaya benzer konuşmasından bunun bütünüyle bir iş telefonu olmadığını anladım. "Ah, demek masayı bu öğleden sonra getireceksiniz. Çok güzel. Çok memnun olacak."

Duvarları süsleyen tüyler ve payetler içindeki kadınların imzalı fotoğraflarını inceledim ve kendimi iyice perişan hissettirdim. İlk fırsatta Matmazel Franck'in giydiği kadar güzel bir elbise alacağıma dair kendi kendime söz verdim.

Yaklaşık yarım saat sonra Mösyö Etienne ofisinden dışarı çıktı. Matmazel Franck'a bir yığın dosya verdi ve beni fark etti. Bir süre bana baktı ve ellerini çırparak bir çığlık attı, "Ah, evet. Marsilyalı kız. Gel içeri, gel!"

Resepsiyon odasından daha küçük ve onun kadar şık olmayan ofisine kadar Mösyö Etienne'i takip ettim. Yırtık bir koltuğun üzerinde duran bir yığın kâğıdı kaldırdı ve oturmam için işaret ederek kendisi de dosyalar ve fotoğraflarla dolu masasının ardındaki yerini aldı. Le Chat Espiègle'deki soyunma odama geldiğindeki kadar etkileyici görünmüyordu; takım elbisesinin içinde bir yıldız yaratıcısı yerine fazla çalışmış bir muhasebeciyi andırıyordu. Ancak resepsiyonda bana bakışından onun da benim için aynı şeyi düşündüğünü anlayabiliyordum. Teyzemin eskileri içinde kesinlikle potansiyel bir yıldız gibi görünmüyordum.

Mösyö Etienne lambayı yaktı ve kâğıtları kaldırıp, dosyaları karıştırarak masasında bir şeyler aradı. Matmazel Franck'e seslenerek dosyayı bulamadığını söyledi ve o da telefonun yanında olduğunu hatırlattı.

"Ah," dedi, köşesinde adımın yazılı olduğu dosyayı alırken. Açtı, içinden birkaç sayfa çevirdi ve bana programın bir kopyasını uzattı. "İşte, bunlar bu ay senin için ayarladıklarım. Bir sözleşme yapana kadar senden para almayacağım fakat daha sonra kazandığının yüzde yirmisi benim olacak."

Programa baktım. Çeşitli müzikhollerde ve gece kulüp-

lerinde yapılacak olan seçmeleri, zamanlarını ve deneme bölümlerini de içeren bir listeydi. Hepsi de revü rolleriydi ya da müdavimlerin artık evlerine döndüğü saatlerde yapılan gece kulübünün son gösterisiydi. Hevesim hemen kaçtı.

“Mösyö Etienne,” dedim. “Burada hiç başrol yok.”

Boğazım temizledi ve koltuğuna yaslandı. “Kaç yaşındasın, Matmazel Fleurier? On altı mı?” diye sordu, doldurduğum forma bakarak. Parmağını doğum tarihimin üzerine koydu. “Hayır, daha on beş yaşındasın. Başrolde alacaksın ama bunun için çalışmalısın. Bu Marsilya’daki Alcazar’da ya da Odéon’da gösteri yapamaya benzemez. Eğer haberin *Le Petit Provençal*’da çıkmasaydı seni görmeye bile gelmezdim.”

“Ben Paris’e revü kızı olmaya gelmedim,” dedim, sesimin titremesini engellemeye çalışarak. Revü kızından daha iyisi olacak kadar iyi değil miydim? Şehrazat’ta yakaladığım başarı yetersiz miydi?

Mösyö Etienne gülümsedi. “Matmazel Fleurier, üçüncü sınıf bir vodvilde on sezon boyunca yıldız olmaktansa, Paris’te Adriana’da yer gösterici olmak daha iyidir. Bu şehirdeki birçok şarlatanın tersine ben dürüst bir menajerimdir. Potansiyeli olduğunu düşünmesem bir kızı ailesinden koparıp buralara kadar getirmem. Fakat potansiyelin gerçekleşmesi için çok çalışmak ve deneyim gerekir.”

Yüzünü inceledim. Soluk ve zayıf bakışları vardı ancak aldatıcı değillerdi. Bana gerçeği söylediğini hissettim.

Sorunun çözüldüğüne ikna olunca Mösyö Etienne devam etti. “Senin için Montparnasse’ta bir dairem var. Şu anda Londra turnesinde olan bir müşterim kullanıyordu. Ucuz ve gösterilere metroyla gidebilirsin. Çalışmaya başladığında daha iyisini bulabilirsin.”

Konuşmamızın bittiğini belli edercesine ayağa kalktı ve sonra da elimi sıkarak kapıya kadar bana eşlik etti. “Matmazel Franck’e fotoğraf çekimi için ne zaman uygun olacağını bildir,” dedi. Masasındaki telefon çaldı ve Mösyö Etienne yanıtlamak için telaşla yerine döndü. Matmazel Franck kapıyı kapatmadan önce bana son kez el salladı.

Matmazel Frank fotoğrafıyla randevu için defterini açtı

ve stüdyonun adresini bir karta yazdı. "Bu saygın bir fotoğrafçıdır, onun için bir sorun yaşamazsın," dedi kartı bana uzatırken. Sonra omzunun üzerinden Mösyö Etienne'in kapalı kapağına bakarak ekledi, "Eğer potansiyelin var diyorsa, Matmazel Fleurier, doğru söylüyordur. Biliyorum: O benim amcam."

Boulevard Raspail'e gitmek için kalabalık bir otobüse bindim — burası Mösyö Etienne'in bana verdiği Montparnasse'taki adrestir. Neyse ki, Parisli erkekler kibardı ve hem binerken hem de inerken sandığımı taşımam konusunda bana yardımcı oldular: Önce orta yaşlı bir adam sandığımı otobüsün merdivenlerinden yukarı çekti; sonra otobüs bulvar ve Rue de Rennes'in kesiştiği yerde bulunan durağıma geldiğinde yanakları kırmızı birkaç öğrenci çocuk sandığımı aşağı indirdiler. "Matmazel, size yardım edeceğiz," dediler. Sandığı omuzlarına aldılar ve binanın demir kapısına kadar taşımak için ısrar ettiler.

"Sizin için merdivenleri çıkarabiliriz," diye önerdi içlerinden bir tanesi. Arkadaşı başıyla onayladı ancak daha fazla yardım istemekten utanmıştı. Bu yüzden onlara "Binada bana yardım edecek bir arkadaşım var," diyerek yalan söyledim.

"Pekâlâ, hoşça kalın," diyerek el salladılar ve geri döndüler. "Paris'te iyi şanslar."

"Çok teşekkür ederim!" diye seslendim arkalarından. "Çok naziksiniz!"

Demir kapı kilitli değildi ve iterek açtım. Ellerimdeki pası temizledim ve sandığımı peşimden sürükledim. Bahçe çevreindeki binalar tarafından gölgelenmişti ve eski ayakkabılar ve saksılarla doluydu. Bahçe yatakları sarmaşık bitkiler ve yapraklarla bir karmaşa halindeydi, o kadar uzun zaman önce kurumuşlardı ki aslında ne olduklarına dair hiçbir fikrim yoktu. Köpek dıkkısı ve kanalizasyonun yaydığı berbat koku yüzünden burnumu tıkadım. Önce yukarı çıkıp odamı bulmak için sandığımı burada bırakmaya niyetlendim ancak kırık camlardan bakan gözler ve pencerelerin çerçevelerindeki iplere asılmış eski püskü çamaşırlar beni bu fikrimden vazgeçirdi.

Tek odalı evlerin numaraları bahçeyi çevreleyen her bina-
nın üzerine eğik rakamlarla boyanmıştı. Yediden on dörde ka-
dar olan daireler arkadaydı. Bahçeyi geçtim ve binaya kemer-
li bir girişi geçerek girdim. Giriş loştu ve daha yoğun kokan
köpek dışkılarının ve küfün yanı sıra keskin bir şarap koku-
su da vardı. Merdivenleri inceledim ve karşıdan başka biri-
nin gelmemesini umarak dar merdivenlerden yukarı sandığı-
mı çekmeye başladım. Birisi şarkı söylüyordu ve sesin canlılı-
ğıyla neşem yerine geldi. Ancak şarkı sözlerini fark edince içi-
mi bir korku sardı:

*Her geçen gün pencerenin önünde oturmayı daha çok seviyo-
rum*

Burada, Paris'te her şey çok hoş ve neşeli

Sokaktan geçen kızları gördükçe

Onlara çok özel davranmak istiyorum

Buraya gelin, benim güzellerim

Ve büyükbabanıza memelerinizi gösterin...

Dokuz numaralı dairenin kapısının neredeyse yarısı çürü-
müştü ve alt tarafta bir tahtası eksikti. Mösyö Etienne'in bana
vermiş olduğu anahtarı bulmak için mantomun ceplerini yok-
ladım ve anahtarı kilidin içinde çevirdim. Kapı sıkışmıştı ve
tüm ağırlığımla itmek zorunda kaldım ve tökezleyerek oda-
nın içine daldım. İlk gördüğüm şey pencereden süzülen gü-
vercin pislikleriydi.

Oda tahmin ettiğimden hem daha iyi hem de daha kö-
tüydü. İyiydi çünkü Le Panier'deki kasvetli odama kıyasla iki
yüksek pencereden gelen ışıkla aydınlanıyordu; kötüydü çün-
kü duvarların arasından soğuk sızıyordu. Dinlenebileceğim sı-
cak bir yer hayal etmişim ancak oda dışarıdan daha soğuktu.
En azından bahçenin pis kokusu yukarı gelmiyordu; bunun
yerine havada defne ağacının kokusu vardı.

Sandığımı demir karyolalı yatağa doğru sürükledim. Lava-
bo dışında odadaki tek mobilya yataktı. Mösyö Etienne bana
her katta bir tuvalet olduğunu söylemişti ancak binada banyo
yoktu. Eğer yıkanmak istersem üç blok ötedeki hamama ka-

dar yürümem ve yirmi dakika için birkaç frank ödemem gerekiyordu. Ancak Parisli kadınların evlerinden tertemiz çıktıklarını ve bunu da sadece bir sabun lifi ve kova ile başardıklarını duymuştum. Bununla yetinebilirim, diye düşündüm, peki suyu nasıl ısıtacaktım? Tavandan aşağı iki pencerenin arasından yere kadar uzanan bir boru vardı. Dokundum; ılıktı. Bunun odayı tek ısıtma aracı olduğunu kabullendim ve ısının akışmaları daha fazla yükselmesini umut ettim.

Karyolada bir döşek olmamasına rağmen üzerine uzandım. Ağırılığım la yaylar gıcırdadı. Yan döndüm ve bacaklarımı kendime çektim. Sadece birkaç saattir Paris'teydim ve şimdiden yorgundum. Gözüm bir toz tanesine takıldı ve onu havaya doğru üfledim. Tanecik bir süre havada döndü sonra da yavaşça yere düştü. Yalnızlık üzerime çöktü. Annemi, Yvette teyzemi ve Bernard'ı düşündüm. Şimdi millerce uzaktaydılar. Gözlerimi kapadım, hâlâ trenin beni sallayan hareketini hissediyordum. Niyetim sadece birkaç dakika uzanmaktı ancak derin bir uykuya dalmıştım.

Yayların üzerinde kalan sağ kolumun ağrısıyla uyandım. Odanın ısısı birkaç derece düşmüştü. Gözlerimi ovuşturdum ve bacaklarımı karyoladan aşağı indirdim. Güneş çatıların ve bacaların üzerinden batıyordu. Odayı temizlemeyi ve bir döşek almayı planlamıştım ancak artık çok geçti. Karnum guruldadı. Yapılacak en iyi şeyin yiyecek bir şeyler almak olduğuna karar verdim.

Sokaklardaki trafiğin hareketliliği Paris'te bulunmamın heyecanını yeniden ateşledi. Boulevard Raspail'den aşağı yürürken köşe başındaki işportacıların sattığı gazeteden yapılmış külahlar içindeki kızarmış kestanenin kokusunu içime çektim. Verandalarında erik likörü içerek kendilerini ısıtmak için mangalların etrafına toplanmış müdavimlerle dolu kafeteryaların bulunduğu Boulevard du Montparnasse'a yürümeden önce Vavin metro istasyonunun kapısında durdum ve yeraltından geçen trenin sarsıntısını hissettim. Sokaklar sohbet eden insanların ve şarap kadehlerinin çıkardığı seslerle cınlıyordu. Café Dôme'dan geçerken buharda pişmiş midyenin ve eritilmiş tereyağının kokusunu duydum. Müşterilerin gıysile-

rinden burada kremalı bir kahve bile içemeyeceğimi anladım.

Ellerim ceplerimde, kafamda kan dolaşımımı arttıracak kabak çorbası ve yarım kadeh şarabın hayaliyle yavaş yavaş yürümeye devam ettim. Penceresinde ucuz bir menü asılı kafeteryanın önünden geçerken ağızım kabak çorbasının hayali lezzetiyle sulanıyordu. İçerisi omuz omuza bir yığın öğrenciyle doluydu, ortalık içecek ve kızarmış patates siparişleriyle yankılanıyordu. Kafeterya sıcacıktı ancak bunun nedeni ısıtmadan mı yoksa kalabalıktan mı kaynaklanıyordu, anlayamadım. Kapının yanında yünden paltolar ve bereler asılıydı. Mantomun düğmelerini açtım ancak iyice ısınana kadar çıkarmamaya karar verdim.

Bir garson bana köşede, gazete ve haftalık dergilerin durduğu tezgâha yakın bir masa gösterdi. Menüde kabak çorbası yoktu. Garson bunun yerine soğan çorbası içmemi ve ekmekle birlikte *börek* denememi önerdi. Önerisini kabul ettim ve çevremi incelemeye başladım. Kafeteryanın alt katında çinkodan bir tezgâh, tabureler ve bazı masalar vardı. Asma katta ise piknik masaları ve sıralar bulunuyordu. Boynumu uzatıp asma katın daha ne kadar devam ettiğine baktım ve önlerinde yığınla kitap ve defter bulunan bir grup öğrenci görünce şaşır-dım. Alt kattan gelen gürültüye rağmen dikkatlerini nasıl topladıklarını merak ettim. Belki de onlar da benim gibi soğuk bir dairede kalıyorlardı ve sessizlikte titremektense gürültüde ders çalışmayı tercih ediyorlardı.

Yemeğim geldi. Aç olmama rağmen çorbanın sıcaklığının el ve ayak parmaklarımı ısıtması için yemeğimi yavaşça yedim. Kafeteryada daha fazla kalabilmek için elimden geldiğince yemeği uzattım, dışarıdaki dondurucu havaya yeniden çıkmak beni korkutuyordu. İnsanlar hâlâ kapıdan içeri itişe kakışa girmeye çalışıyorlardı ve bazıları merdivende beklemeye başlamışlardı. Tabağımı iyice sıyırdığımda bile garson beni yerimden kaldırmadı. Yanımdaki masaya üç oğlan oturup da gözlelerini bulduğum yöne çevirdiklerinde artık kalkmam gerektiğini anladım. Genç olabilirdim ancak henüz aşk konusunu düşünmüyordum. Kafamda başka düşünceler vardı.

İlk ses sınavım Folies Bergère'deydi. Bütün sabahımı Şehrazat'tan bir şarkı çalışarak ve *Le Figaro* okuyarak geçirdim. Seçme, kostümleri Rus tasarımcı Erté tarafından hazırlanan ve bir sonraki sezonda gösterime girecek olan '*Coeurs en Folie*' içindi. *Le Figaro*, revüde kullanılacak olan kumaşın Paris'ten Lyon'a kadar yetecek olduğunu ve tiyatro sahibi Paul Derval'in batıl inançlı olduğunu, bu yüzden bütün gösterilerin adlarının on üç harften oluşması gerektiğini yazıyordu. Gazeteyi bıraktım ve adımdaki harfleri saydım. On dört. Giderek artan bir endişeyle bu kuralın revü kızları için de geçerli olup olmadığını merak ettim.

Metroya alışmak için kendime zaman tanıdım. İstasyonun karanlığına inmek için cesaretimi toplamak epey sürdü. En sonunda, bir grup öğrencinin arkasına takıldım ve onları takip ettim. Gişeden biletimi aldım ve kendimi itişip kakışarak bir tünele doğru ilerleyen insanların arsında buldum. Platformda haritayı inceledim ve birbirlerinin çevresinde dolanıp en uzak mahallelerde son bulan renkli çizgileri görünce kafam karıştı. Yaşlı bir kadın Cadet'ye gitmek için Châtelet'de tren değiştirmem gerektiğini açıkladı.

Tarih öncesi bir ejderhanın burnundan çıkan ateşe benzer iki ışığın karanlıktan çıkışına ve bir tren takırdayarak platforma yaklaşıp kadar tünelin boşluğuna baktım. Vagona itilerek girdim ve kapıya en yakın koltuğa oturdum. İneceğim durağı kaçırmaktan ve tüneller labirentinin içinde kaybolmaktan korktum. Kapılar gıcırdayarak kapandı, zil çaldı ve tren hareket etti. Başka koşullar altında modern metrodaki ilk yolcuğumun tadını çıkarabilirdim ancak seçme sınavı konusunda tasalanıyordum. Her durakta trene daha fazla insan bindi ve ben de kendimi bir yığın insanın arasından durak isimlerini okumaya zorladığımı fark ettim. *Saint Germain des Près. Saint Michel. Châtelet!*

Trenden inen insanları takip ettim ve sonunda kuzeye giden trenlerin durduğu platformu bulmayı başardım. Gelen tren ilki kadar kalabalıktı ve bu kez oturacak yer bulamadım.

Mantomun yakasını açtım; birbirine dayanmış bedenler yüzünden vagonun için sıcaktı. Ancak neredeyse kıpırdayacak yer yoktu, istesem de mantomu çıkaramazdım. Metro modern bir şey olabilirdi ancak yalpalayarak bir tünelden geçmek yön duygumu kaybettirmişti. Tren bir durakta durdu ve Cadet tabelasını gördüm. Kapıya yöneldim, neyse ki önümde kapıyı açacak insanlar vardı. Önde ben olsaydım tren durduğunda ben de olduğum yerde bekleyecektim çünkü kapılar otomatik kapanıyor olmasına rağmen açılması için sürgünün çekilmesi gerekiyordu.

Tıpkı tuzaktan kurtulmuş bir hayvan gibi rahatlamış olarak istasyondan dışarı, öğle sonrasının gün ışığının içine çıktım. Çok eski kafeteryaların, kasapların, manavların hediyelik eşya satan dükkânlarının düzeni, Montparnasse kadar özenli değildi. Çantamı açtım ve Folies Bergère'e nasıl gidileceğini gösteren açıklamalara göz gezdirdim. Metro yolculuğu yüzünden hâlâ kafam karışık olduğu için gitmem gereken yönün tam tersi bir sokağa doğru saptım.

Çevrelerini yapraksız asma ağaçlarının sardığı pembe ve yeşil evler hoşuma gitti. Kapı eşiklerinde gizlenmiş içki ve sigara kokan kılıksız insanlar olmasaydı bölge bir köy havasında görünebilirdi. *Boulevard de Rochechouart* trafiğinin içine düştüğüm an kaybolduğumu anladım. Bir polis bana Rue Richer'ye nasıl gidebileceğimi tarif etti. Yakınlardaki kafeteryalarda bulunan müşterileri bükülüp, kendisine düğümler atarak eğlendiren Hintli bir lastik adam dahil sokaklarda gösteri yapan birçok insan gördüm. Gerçi bacaklarını boynuna dola-yabilmişti ancak eklemelerinden gelen sesi duyunca ürperdim. Esneklik yeteneğini göstermek için hava çok soğuktu.

Rue Richer'ye ulaştım ve Folies Bergère'in cam kapılarının dışında derin bir nefes aldım. Pelüş halı, ahşap paneller ve ısıltılı avize gözlerimi kamaştırdı. Omuzlarının üzerinde altın rengi püsküller olan kapı görevlisi bana seçme sınavı için gelenlerin Rue Saulnier tarafındaki kapıyı kullanmaları gerektiğini söyledi.

Köşeyi dönerken kalbim hızla çarpıyordu. Sahne kapısının çevresinde yaklaşık kırk tane kadın vardı. İşletme, bir ön-

ceki gösteriden sonra devam etmeyecek olan üç revü kızın yerine birileri arıyordu. Neden bu kadar insanı sınav yapıyorlardı ki? Kadınlardan bir bölümü sohbeta dalmışlardı ancak çoğu ya merdivenlere oturmuş ya da tek başlarına ayakta durmuş şarkı sözlerinin üzerinden geçiyorlar, sigara içerek boşluğa bakıyorlardı. Bir sokak lambasına yaslandım ve sınavda kullanacağım taktikleri yeniden düşündüm. Ayrıcalıklı bir müzikholün revüsünde rol almak kolay değildi ancak fazla rekabet olacağını düşünmüyordum. Le Chat Espiègle'de kazara sahneye çıkmıştım ve o zaman bile menajeri, hatta tüm oyuncularını önceden tanıyordum. Görünüşe bakılırsa Paris'te daha fazla çalışmam ve daha soğukkanlı olmam gerekiyordu. Ben üzerimdeki şoku atlatmaya çalışırken sarışın mavi gözlü bir kız gözlemini olduğum yere dikti ve esnedi. Çevremdeki kadınları inceledim. Çoğu sarışındı ve neredeyse hepsinin saçları özenle yapılmıştı. Sadece birkaç uzun boylu kız vardı ve kesinlikle benim kadar koyu tenlisi yoktu.

Bir süre sonra bakışları sert bir kadın kapıda belirdi. "*Bonjour*, hanımlar," dedi ellerini çırparak. "Dansçılar sola. Korocular sola."

Diğer kızlarla birlikte ben de dikkat kesildim. İki ayrı sıraya dizildik. Mavi gözlü kızın dansçılar sırasında olduğunu görünce rahatladım ancak korocular sırasında seçilmek için bekleyen on sekiz kız daha vardı. "Bizi merdivenlerden Raoul'un alacağını duydum," dedi Rus aksanlı bir kız, arkadaşına. "Sert biridir ama iyidir." Bu yorum kendimi iyice soyutlanmış ve deneyimsiz hissettirdi. Gerçek bir seçme sınavında işlerin nasıl yürüdüğünü bilmeyen tek kişi ben miydim?

Şarkılarımızın notalarını bıraktıktan sonra kadın bizi prova kostümlerimizi giymemiz için bir odaya götürdü. Giysiler çıkarılıp taytlar ve tunikler giyildikten sonra odanın havasına gerginlikten doğan bir ter kokusu hâkim oldu. Dans ayakta-bılarımı bağlarken ellerim titredi ancak seçmelerin gerçek bir sahne sanatçısı olmanın bir parçası olduğunu kendime hatırlattım.

"Çabuk, bu taraftan," diye seslendi kadın, hepimizin hazır olduğunu fark edince. Bizi zemini ahşapla ve duvarları ay-

nalarla kaplı prova odasına götürdü. Tayt ve atlet giymiş siyah bir adam kollarını birbirine kavuşturmuş, ön tarafta duruyordu. Kadın piyanonun önündeki yerini aldı. Hepimiz odaya girince adam kapıyı kapattı. “Ben Raoul,” dedi, kaslı bednine tezat, cırtlak bir sesle. Dans bölümü için ikişerli gruplara ayrılmanızı istiyorum. İki dalda sınava tabi tutulacaksınız. Bu işimizi kolaylaştırıyor.”

Bize söylediğini yaptık. Uzun bacaklı, saçları yüzünün yarısını örten bir kızla eşleştim, kısa boylu bir kızın yanında durmanın uzun boyumu daha da uzun göstereceğini biliyordum.

Raoul grubun ortasına yürüdü. “Şimdi, bu hareketi size sadece iki kez göstereceğim,” dedi iki parmağını kaldırarak. “Bu da sınavınızın bir parçası, çünkü adımları çabucak öğrenmezseniz Folies Bergère’de yeriniz yok. Anlaşıldı mı?”

Bu ana kadar gülümseyen yüzlerin hepsi asıldı. Kalbim göğüs kafesimin içinde öyle bir gürültüyle atıyordu ki Raoul’un söylediklerini duyamayacağımdan korktum. Adam çabucak, kollar havada kıvrık halde iki zıplamayla biten bir çapraz adım gösterdi ki bu benim Madam Baroux’dan öğrendiğim en yararlı hareketti. Hareketi, ayakları titreyerek birbirine karışan eşim dahil herkesten çabuk yaptım. Bunu doğru düzgün yapmayı ona gösterebilirdim ancak birbirimizle konuşmamız yastı. Neyse ki hareketi çalışmamız için on dakika verildi ve bu arada bütün kızlar hareketi kavradılar.

Dans provasından sonra ışıklarla aydınlatılmış bir salona alındık. Prova piyanosunun başında bir adam isimlere göre müzikleri sıralıyordu. Raoul bizi kanatlara yönlendirip sessiz olmamızı söyledi. Ön sıradaki koltukların yanlarına dizildiğimizde iki adamın orada oturduğunu fark ettim. Tahminime göre bunlardan bir tanesi işletme sahibi Mösyö Derval, diğeri ise yapımcı Mösyö Lemarchand idi. Onları görmek sinirlerimi yatıştırmadı. Her ikisi de pırıl pırıl giyinmişlerdi: Mösyö Derval ince çizgili bir pantolonun üzerine siyah bir ceket giymişti, Mösyö Lemarchand ise üst cebinde bir mendil bulanan bir ceket tercih etmişti.

İlk olarak çağrılan kızlar için üzüldüm. Endamlı ve güzel, sarışın bir kız, dans elbisesi daracık olan kısa boylu, kızıl saç-

lı bir kızla uyumsuzca eşleşmişti. Perdelerin arasından hakemlerin tepkilerini izlemeye çalıştım. Raoul kızların adını anons ettikten ve Mösyö Lemarchand onların isimlerini not aldıktan sonra piyanist parçaya başladı. Uzun boylu kız doğuştan dansçıydı; bedeni müzikle dalgalanıyordu. Gülümsemesi zoraki değildi ancak seçmelerin doğası düşünüldüğünde hayatının en iyi zamanını geçirmediği anlaşılıyordu. Partneri de iyi bir dansçıydı ancak riskli bir tarzı vardı. Hiç olmaması gereken yerlerde kalçalarını sallıyor ve bacaklarını abartılı bir şekilde açıyordu. Mösyö Derval bunu fark etti ancak hoşlanıp hoşlanmadığını belli etmedi. Mösyö Lemarchand gözlerini diğer kıza dikmişti.

Hareket minnettar bir finalle sona erdi ancak tam o sırada uzun boylu kızın ayağı kaydı ve neredeyse sahneden aşağı düşecekti. Çabucak dengesini sağladı ancak soğukkanlılığını yitirdi. Eşi, 'Teşekkürler, bu kadar yeterli, Matmazel Duhamel' denilerek gönderildi ancak uzun boylu kızdan şarkısını söylemesi istendi. Devam etmesi istenmesine karşın yaptığı hatanın etkisini üzerinden atamadı. Sesi güzeldi ancak sanki gözüne bir şeyler kaçmış gibi sürekli kirpiklerini kırpıştırıyordu ve adamlara hiç bakmıyordu. Yanımdaki kız güldü. Uzun boylu kızın başarılı olamayacağını anlaması onu mutlu etmişti, ancak ben gerilmiştim. Çevremdeki insanlar ne kadar başarılı olurlarsa benim de performansım o kadar iyi oluyordu.

"Güzeldi fakat bu gösteri için uygun değil," dedi Mösyö Lemarchand. Kız adamlara teşekkür etti ve sahneden ayrıldı. Yanımdan geçerken bacaklarının titrediğini hissettim. Kusacağımı sandım.

Bir sonraki ikili daha iyiydi. Karınlar içeride, ayak parmakları sivri, bir el kalçada diğeri zarif bir şekilde tavana uzanmış halde poz vererek gerçek bir gösteri kızı gibi hareketlerini tamamladılar. Mösyö Derval onları beğendi. Şarkılarını da bitirdikten sonra onlardan kalmaları istendi. Sonraki iki kız da iyi dansçılardı. Biri neşe saçan gülümsemesiyle klasik bir güzeldi ancak diğerinin bacakları çok kalındı. İkinci kız iyi bir dansçıydı, diğeri bacaklarını mekanik olarak hareket ettirirken o müziğe uygun dans ediyordu. Ancak seçmelerin ikinci bö-

lümü için güzel olandan kalması istendi ve diğeri gönderildi.

Adım anons edildiğinde kalbim sanki boğazımda atmaya başlamıştı. Ben ve eşim sahnedeki yerlerimizi aldık. Ancak piyanist parçaya girmede, çünkü Mösyö Derval ve Mösyö Lemarchand kafa kafaya vermiş, tartışıyorlardı. Yüzümüzde gülümseme kollarımız havada öylece kalakalmıştık. Salon çevremde dönmeye ve ışıklar gözlerimi yakmaya başladı. Bir süre daha hareket etmezsek bayılacağımı sandım.

Mösyö Derval Raoul'a bir şeyler fısıldadı, o da başını sallayarak bize döndü. "En fazla sıkıntıyı şarkılarda çektiğimizi için sırayı değiştirmeye karar verdik. Önce şarkı bölümünü yapacağız ve sonra da dans bölümüne geçeceğiz," dedi. Eliyle işaret ederek eşimin sahnenin ön tarafına gelip şarkısını söylemesini istedi. Sesi çok yüksek perdeden çıkıyordu ancak kulağa çocuksu geliyordu. Buna rağmen Mösyö Derval etkilenmiş gibiydi. Kızdan dans bölümü için beklemesi istendi.

Sahnenin önüne çağrıldığımda, tamamdır, dedim kendi kendime. Le Chat Espiègle'de şarkı söylediğim son gecede hissettiklerimi hatırlamaya çalıştım. Neyse ki sesim cesur ve titreşimli bir şekilde salonda yankılandı. Kendimi gerçek izleyiciler varmış gibi salonun her yerine, özellikle de iki adamının bulunduğu yere bakmaya zorladım. Mösyö Lemarchand bana gülümsedi ancak Mösyö Derval izlemiyordu bile, kolundaki bir iplik parçasını almaya çalışıyordu. Bizden sadece ilk birkaç ölçüyü söylememizi istemiş olmalarına rağmen kimse beni durdurmadı bu yüzden ben de devam ettim. İlk dizenin tekrarına geçtiğimde Mösyö Derval elini kaldırdı.

"Teşekkürler, Matmazel Fleurier," dedi Raoul. "Sahnenin gerisine gidin, birazdan dansınızı izleyeceğiz."

Şarkı söylemekten gerilmiştim ancak yine de eşimin yanına geçerek dans etmeye başladım. Telaşlanmama gerek yoktu; Mösyö Derval ve Mösyö Lemarchand bizi izlemiyorlardı. Konuştuklarının duyulmaması için iyice koltuklarının arkasına yaslanmışlar, bir şeyler tartışıyorlardı ancak el ve kol hareketlerinden ve başlarını sallamalarından çelişkiye düştükleri anlaşılıyordu. Eşim ve ben finalimizi yaptığımızda bile adamlar tartışmaya devam ettiler. Mösyö Lemarchand bana doğru

baktı ve benimle ilgili konuştuklarını anladım. Eşimle birlikte final pozumuzda beklemekten başka yapacak bir şeyimiz yoktu. Raoul kollarını kavuşturmuş, önümüzde bir ileri bir geri yürüyor, dikkatleri tartışmadan başka yöne çevirmeye çalışıyordu ancak bazı cümleleri duydum.

Mösyö Lemarchand, “Çok etkileyici. Farklı. Çok güzel bir ses,” diyordu. Buna karşılık Mösyö Derval, “Folies Bergère için yeteri kadar güzel değil,” diye cevap veriyordu.

Tartışma bitti, Mösyö Derval bize döndü ve gülümsedi. “Teşekkürler, Matmazel Fleurier, buraya kadar,” dedi.

Folies Bergère için yeteri kadar güzel değil! Ben seçme sınavını kafamda olduğundan daha büyük bir felakete dönüştürürken, metrodaki diğer yolcuların sesleri giderek azalıyordu. Prova kostümleri içindeki kızlar pembe ve siyah renkte bir parlak çizgiye dönüştüler; piyanodan alçak ve kirli bir ses çıkıyordu; Raoul sinsi bir deve dönüştü; Derval ve Lemarchand Mösyölerin yüzleri birbirini içinde eriyerek acayip bir ağız halini alarak “Yeteri kadar güzel değil!” diye bağırıyordu.

Öksürdüm ve pencereden tünelin karanlığına baktım. Augustine hala bende Camille’in sahne duruşu olmadığı konusunda beni uyarmamış mıydı? Midem kasıldı ve Montparnasse’ta beni bekleyen soğuk odamı düşündüm. Sonra annemle Bernard’ı çiftlikteki evin mutfak masasında otururlarken hayal ettim. Yvette teyze ateşte patates pişiriyordu. Alevlerin ışığı duvarlarda titreyiyor ve masadaki şarap kadehlerine yansıyor. Geri dönmek daha iyi olmaz mıydı?

Bu düşünceyi hemen kafamdan attım. Geri dönmek ve beni seven insanlar arasında olmak, sıcak bir yatakta uyumak ve karnımı tika basa doyurmak iyi olurdu. Ancak Pays de Sault’un tepelerinde dolaşmakla ve lavanta hasadının hayalini kurmakla yetinen kız artık yoktu. Ben sahnede olmak istiyordum.

Tren değiştirmek için Châtelet’ye ulaştığımda dramatik düşünceler yüzünden yorgun düşmüştüm. Folies Bergère’deki seçmeyi unutmaya karar verdim. Le Chat Espiègle’deki ilk ses sınavında da başarısız olmamış mıydım? Ancak sonunda

o rolü kapmıştım. Paris'in en büyük sanat yönetmenlerinden biri olan Mösyö Lemarchand sesimi övmemiş miydi?

Vavin'e gidecek olan tren istasyona girdi. Hem zaten ben Mösyö Etienne'in ayrıcalıklı gördüğü revü kızlarından biri olmak istemiyorum, diye düşündüm, vagonun ortalarında bir koltuğa otururken. Çantamı açtım ve seçme sınavlarının programına baktım. Sırada bir sonraki gece Pigalle'de bir gece kulübünde yapılacak olan bir seçme vardı.

İşte, dedim, kendi kendime, gösterideki şarkıca sayısına bakarak. Sadece üç şarkıcı vardı. Gerçek bir solo bölüm!

DOKUZ

Seçme için yüksek bir moralle evden çıktım. Bütün sabah duvarları ve yerleri ovmakla uğraşmışım. Sonra da Ménilmontant'a giden metroya binerek oradaki marketten battaniye ve pamuklu, ince bir döşek aldım. Daha sonra param olduğunda bunun üstüne bir tane daha alabilirdim. Öğleden sonra dinlenmiş, kendimi seçmelere hazırlamış ve Şehrazat'tan seçtiğim balatların üzerinden geçmişim. Daha küçük bir işletme, daha samimi bir performans isteyebilirdi.

Pigalle metrosundan çıktığımda saat neredeyse on olmuştu. Right Bank'ın köy havasındaki eğlence merkezinin gece ne kadar farklı olduğunu görmek beni şaşırttı. Yıkık dökük sokaklar müzikle çalkalanıyordu: akordeonlar, kemanlar ve gitarlar; soprano ve kontralto sesler; Fransızca ve İngilizce şarkılar. Kafeteryalardan ve gece kulüplerinden müzikler yükseliyordu. Yabancılar sokakları doldurmuşlardı — İskandinavlar, Almanlar ve İngilizler. Ancak bunlardan daha fazla Amerikalılar vardı.

Soğuğa rağmen kadınlar kısa eteklerle dışarı çıkmışlardı. Kapısının üzerinde 'Café des Americains' yazan bir banı geçtim. İnsanlar pencere eşiklerinde oturuyor, kapıdan dışarı taşıyorlardı. Pencerelerden müzik sesi geliyordu. Müziğin enerjisi beni şaşırtmıştı — piyano, davul, trompet ve trombon. Bir sokak grubunu andırıyorlardı ancak daha düzensizlerdi. Şarkıcı söylemeye başladı. Boo-boobly-boo-boo. Yabancı bir dilde mi söylüyordu yoksa sadece sesler mi çıkarıyordu, anlayamadım. Ancak sesiyle oynayışını sevdim.

Aradığım gece kulübü ana caddeden uzakta, kedi çiş kökane dar bir sokaktaydı. Kapısını bulmakta zorluk çektim ancak bulduğumda da kapı tokmağı olmadığını fark ettim. Kapıyı çalıp bekledim. Gelen giden olmadı. Acaba ana cadde- den başka bir girişi mi var, diye merak ettim. Gidip kontrol et-

tim ancak yoktu. Geri döndüm ve bu defa kapıyı yumrukladım. Bir dakika sonra açıldı ve saçları tepesinde topuz şeklinde toplanmış, çenesi uzun bir kadınla burun buruna geldim.

“Seçmeler için geldim,” dedim.

Başparmağıyla omzunun arkasını gösterdi. “İçeri gir.”

Kulübe giden koridor boyunca onu takip ettim. Havaya yükselmiş sigara dumanı gözlerimi yaktı ve bulanık kahverengi duvarları ve tezgâhın üzerine dizilmiş şişeleri fark etmem biraz zaman aldı. İçerisi tek başına ya da gruplar halinde, içkilerinin ya da iskambil oyunlarının başına üşüşmüş erkeklerle doluydu. İçlerinden biri omzunun üzerinden kaşlarını çatarak bana baktı. Kafamı çevirdim ve kulübün sahnesi olduğunu tahmin ettiğim şeye baktım: Bazı tahtalar fazla dayanıklı olmayan ayakların üzerinde duruyordu. Ortadaki çukur ise pek güven vermiyordu.

“Hey, René,” diye seslendi kadın, tezgâhın arkasında bardakları temizleyen adama. “Seçmeler için gelmiş.”

Adam tezgâhın kapağını açtı ve dışarı çıktı. Gömleğinin düğmelerini kastıran göbeğine bakmamaya çalıştım. “Mahzende,” dedi ekşi nefesini üfleyerek. “Seçmeler orada yapılacaktır.”

Loş bir odaya inen merdivenleri işaret etti. Çaresizce iş aramıyor ve kendimi Paris’e bu kadar odaklamış olmasaydım oradan hemen ayrılırdım. Bunun yerine ellerimi nemli duvarlara dayayarak yolumu bulmaya çalıştım. Son basamağa vardığımda odanın içine varillerin dizilmiş olduğunu gördüm. Yanlış merdivenlerden indiğimi düşündüm ancak sonra arkamdan bana seslenen adamın sesini duydum. “Ah, işte buradasın.”

Döndüm. Bir duvar piyanosunun arkasına oturmuş olan adam en az çevresindeki şeyler kadar yaşlıydı. “Deirdre birazdan bize katılacak,” dedi lekeli dişleriyle gülümserken. “Bu akşam seçmelere gelen tek kişi sensin.”

Adam yarı şeffaf yüzü ve soluk dudaklarıyla gerçekdışı gibi görünüyordu. Piyanosuyla mahzende kapana düşmüş bir hayalet gibiydi. Üst kattaki yere çarpan masaların ve yüksek sesle konuşan adamların sesleri de olmasa belki konuşamayacaktım bile.

“Kendi müziğim var,” dedim, şarkılarımı adama verirken.

Kâğıtları benden aldı ve karıştırmaya başladı. Hepsini ters tutuyordu ancak bundan rahatsız olmuş gibi görünmüyordu.

“*Lanet olsun!*” işletme sahibinin üst kattan seslendiğini duydum.

“Çok güzel,” dedi adam kâğıtları bana geri verirken. “Fakat bizim burada kendi şarkılarımız var. Ben sana şarkıyı söylerim ve sonra sen de bana eşlik edersin, tamam mı?”

Başımı salladım.

Adamın parmakları çalmaya başlamadan önce tuşların üzerinde bir süre gezindi. Piyano akortsuzdu.

Köpeğimin kuyruğu sallanıyor

Tra-la-la-la

Ev sahibimin çenesi dır dır ediyor

Tra-la-la-la

Eyfel Kulesi ayakta duruyor

Tra-la-la-la

Ah Paris, ne kadar büyük, değil mi?

Adam ellerini piyanodan kaldırdı. “Pekâlâ, bunu söyleyebilir misin?” diye sordu, çenesinin kenarından sızan tükürüğü silerken. “Hadi, deneyelim. Benimle birlikte söyle.”

Parçayı yeniden çalmaya başladı. Ellerimi arkamda kavuşturup, elimden geldiğince ona eşlik etmeye çalıştım. Şaşkınlığım sesimin titremesiyle ortaya çıkıyordu.

“Güzel. Çok güzel,” dedi adam, gülümseyerek. “Peki, biraz daha neşeli söylesek nasıl olur? Müşterilerimiz eğlenceyi severler.”

Yukarıda bir şişe kırıldı. Yere ağır bir şey düştü. Merdivenlerde ayak sesleri duyuldu. Birkaç saniye sonra adının Deirdre olduğunu tahmin ettiğim kadın mahzene geldi.

“Hazır mı?” diye sordu.

Adam başıyla onayladı. “İyi bir sesi var. Çok güzel.”

Deirdre başını geriye itti ve bana baktı. “Sahneye bu giysiyle mi çıkacaksın?”

Elimi Camille’in bana verdiği elbise üzerinde gezdirdim.

“Evet,” diye kekeledim, en iyi elbisemin bu denli hayal kırıklığı yaratması beni şaşırtmıştı. Deirdre’nin giydiği elbiseden daha güzeldi.

Cebinden bir kart çıkardı. “Eğer işi alırsan siyah bir elbise giymen gerekecek. İşte burada çalıştığımız kostümcünün adı var.”

Kartı alıp başımı salladım, tanınmamış barların düzenlediği eğlenceler hakkında hiçbir fikrim yoktu.

“Şarkıyı öğrendin mi?” diye sordu Deirdre. Adam tuhaf bir kahkaha patlattı. “Öğrendi. Yeteri kadar öğrendi.”

“Gel o zaman,” dedi Deirdre, onu takip etmemi işaret ederek. “Eğer seçmeyi kazanırsan bu akşam payına düşen bahşışı alabilirsin. Sakın unutma, ben sahneyi terk etmeden ne sen ne de diğer kızlar sahneye adım atacaksınız. Yıldız benim.”

“Diğer kızlar mı?” diye sordum Deirdre’nin biçimsiz gövdesini takip ederken. Kulüpte sadece üç şarkıcının çalışacağını sanıyordum.

Deirdre merdivenleri çıktıktan sonra bana döndü. “Eğer kızlar müşterilerle konuşmakla meşgullerse sahneye sen çıkacak ve şarkı söyleyeceksin. Eğer değilse o zaman onlar söyleyecek. Onlar buraya senden önce geldiler. Anladın mı?”

Başımı salladım, gerçi anladığımdan emin değildim. Kalbim öyle hızlı çarpıyordu ki neredeyse kusacaktım. Ses sınavının izleyiciler önünde yapılacağını anlamıştım.

Deirdre sahneye yerleştirilmiş dört tabureyi işaret etti ve soldakine oturmamı söyledi. Mantomu ve çantamı taburenin altına yerleştirerek bana söyleneni yaptım. Adamların arasında artık kâğıt oyunlarını izleyen ya da içkilerini yudumlayan kadınlar da vardı. Kirli bedenlerden ve küflü giysilerden yayılan koku boğucuydu. Yüzünün alt tarafında yara izi olan bir adam içki getirmesi için garsona avazı çıktığı kadar bağırdı. İçkisi gelince dikkatini bana verdi ve ayaklarımdan göğüslerime kadar beni süzdü. Adamla göz göze gelmemek için arkaduvardaki yaban domuzunun resmine baktım. Neyse ki, sahneye iki kız daha geldi ve taburelerdeki yerlerini alınca adamın gözleri onlara çevrildi. Kızlardan biri esmerdi ve çenesinde gamzesi vardı. Sanki ağlamış gibi gözleri şişmişti. Diğer kız

sarışındı ve siyaha boyanmış kirpikleri alnına çizilmiş çizgiler gibi duruyordu. Hayalet adam mahzenden çıktı ve sahnenin yanındaki piyanonun başına geçti. Parmaklarını tuşlar üzerinde gezdirdi. Neyse ki bu piyano akort edilmişti.

Deirdre eteklerini topladı ve kalçalarını salladı. İlk nota ağzından çıktığı anda ürperdim. Sesi bir papağanla keçi arasında bir şey gibi çıkıyordu ve piyanonun birkaç ölçü önünde gidiyordu. Bacaklarını salladı ve kalçalarını titretti. Yaralı yüz-lü adam dışında kimse ona bakmıyordu.

Masalardan birinde bir tartışma çıktı. Gömleğinin alt tarafında bir leke olan adam döndü ve Deirdre'ye bağırdı, "Kapa çeneni seni çirkin budala. Oyuna davet edilip edilmediğimi bile duyamıyorum." Ön tarafa yakın masalardan birinde oturan bir adam da ona zeytin çekirdeği tükürdü. Çekirdek Deirdre'yi ıskaladı ve benim çeneme çarptı. Yüzümü sildim ancak tiksindiğimi gizleyemedim. Deirdre'ye yıldız pozisyonuna gösterilen saygısızlıktan rahatsız olduysa da bunu belli etmedi. Sahneden inmeden önce bir güvercinin yemeğini galayışını andıran bir dans eşliğinde 'Valencia'nın cırtlak bir versiyonu da dahil olmak üzere üç şarkı daha söyledi.

Diğer kızların hâlâ taburelerinde oturuyor olmalarından dolayı memnundum. Esmer kız ayağa kalktı ve gırtlak sesiyle 'Benim Paris'im' şarkısını söyledi. Şarkı kâğıt oynayanları memnun ederken diğer izleyiciler onun "Hep beraber!" çağrısını dikkate bile almadılar. Yaralı yüz-lü adam bile dikkatini geniş omuzlu bir fahişeye çevirdi. Esmer kız şarkısını bitirdi ve sahneden inerek zeytin çekirdeği atan adamın yanına oturdu. Adam ön dişlerinin olması gereken yerdeki boşluğu göstererek tıpkı hırçın bir köpeği boğarcasına kollarım kıza doladı.

Başımı sahneye çevirdiğimde sarışın kızın yerinde olmadığını — kâğıt oynayan adamlardan birinin kucığında oturuyordu — ve piyanistin başıyla bana işaret ettiğini gördüm. Taburemden yavaşça indim ve sahnenin ön tarafına doğru ilerledim. Elbisemi düzeltip, boğazımı temizledim. "*Köpeğimin kuyruğu sallanır. Tra-la-la-la.*" Öylesine ürkmüştüm ki, kollarım ve bacaklarım kaskatı kesilmişti ve şarkının tamamını gözlerimi spot ışığına dikip, donmuş bir halde söyledim. Bu

bir seçmeydi ancak kaybetsem de umurumda değildi; tek istediğim buradan sağ salım çıkmaktı.

Parçanın sonuna geldiğimde gidip tabureme yapıştım ancak piyanist şarkıyı yeniden çalmaya başladı ve benim de yeniden söylemekten başka çarem kalmadı. Kâğıt oynamayanlar konuşmayı kesmişler ve beni izlemeye başlamışlardı. “*Eyfel Kulesi ayakta duruyor. Tra-la-la-la. Ah Paris, ne kadar büyük, değil mi?*” Sesim kendi sesim gibi değildi, sinirden gergin bir tonda çıkıyordu. Ancak diğer kızlara göre tartışmasız çok iyiydi. Yaralı yüzlü adam alkışladı. “Yine söyle,” diye bağırdı. Bir masada bir şişe şarabı paylaşan insanlar da onun alkışına katıldılar. Adamlardan bir tanesi ileri doğru yürüdü ve piyanonun üzerinde duran kavanozun içinde birkaç bozukluk attı. Masada tek başına oturan adam da bahşiş bıraktı. René bardan başım kaldırdı ve bana göz kırptı. Piyanist fısıldayarak, “Seni sevdiler. Gerçekten iyisin,” dedi. Bir an için her şey yolundaymış gibi göründü. Bu iğrenç yere bir daha adım atmak istemiyordum ancak en azından yeni bir elbise ya da odama bir halı alacak kadar param olabilirdi. Bu kısa ve basit şarkıyı yeniden söyledim, bu defa sesim daha cesur çıkıyordu.

Kâğıt oynayan kırık burunlu bir adam döndü ve bağırdı, “Şu kaltağı susturacak biri var mı? Düşünemiyorum!”

“Evet,” dedi yanındaki kadın, başını sevgilisinin omzunun üzerinden uzatarak. “Çok iğrenç.”

“Senin kadar değil, seni pislik,” diye yanıtladı yaralı yüzlü adam. “Sen kokmuş bir balık kadar iğrençsin.”

İzleyiciler arasından birkaç kişi güldü. Kırık burunlu adam hızla bara gitti ve yaralı yüzlü adamın boğazına sarıldı. Ancak hedefi çok ataktı — kırık burunlu adam yaralı yüzlü adamın boğazını sıkamadan midesine bir yumruk yedi. Yumruklar havada savruldu. Kırık burunlu adamın yardımına arkadaşları yetişti. İşletmeci tezgâhın üzerinden hızla şişeleri kaldırdı; zamanlaması iyiydi. Adamlar yaralı yüzlü adamı kaldırdılar ve tezgâhın üstüne fırlattılar, yaralı yüzlü adam aynaya çarptı. Onu destekleyenler buna karşılık sandalyeleri kaptılar ve diğer adamların sırtlarına geçirdiler.

Piyanist bana gülümsedi ve şarkıyı çalmaya devam etti.

Sahnenin ön tarafında kalakalmıştım, kıpırdamaya korkuyordum. Karnıma sivri bir şey battı. Aşağıya baktım. Zeytin çekirdeği fırlatan adam elindeki bıçağı kaburgalarımaya doğrulttu. Gözleri kan çanağı gibiydi. Adamın kocaman ağzına ve kıpkırmızı dudaklarına baktım. Boşu boşuna beni öldüreceğinden emindim.

“Çık dışarı, seni sürtüğ,” dedi. “Can çekişen bir kuş gibi cıyaklıyorsun ve kimse senden hoşlanmadı.”

Ağlamaya başladım, sahneden inmeye çalıştım ancak bacaklarım hareket etmiyordu. Adam elindeki bıçağı salladı. Hareketi benim de hareketlenmemi sağladı. Mantomu ve çantamı kaptım, sahneden atladım. Havada uçuşan sandalyelere ve şişelere dikkat ederek kalabalığın arasından kaçtım. Kapıya ulaşp, bulvara çıktım ve telaştan neredeyse önüme gelen herkese çarptım. İyi aydınlatılmış metro istasyonuna vardığımda soluklanmak için ancak durabildim.

Montparnasse'taki buz gibi odama dönünce kendimi yatağa atıp, başımı yastığın altına gömdüm ve ağladım.

Ertesi sabah akşam olanlar bana tuhaf bir rüya gibi gelmeye başladı. Yaralı, kırık burunlu ve eksik dişli kaba yüzler gözlerimin önünde belli belirsiz belirdiler ve derime batan bıçağın keskinliğini hissettim. Bunlar gerçekten olmuş muydu? Tanınmış bir ajansın birini kötü ün salmış bir işletmeye gönderdiğine inanamıyordum ve bunu Mösyö Etienne'e söylemek için Rue Saint Dominique'e kadar yürüdüm.

Sabırsızca bastığım kapı ziline Matmazel Franck yerine Mösyö Etienne'in bakması beni şaşırttı.

“Şimdi ne oldu?” diye sordu, benimle resepsiyona doğru giderken. “Bir şey olmuş — bunu yüzünden anlayabiliyorum. Ve dün akşamki seçmeyi de kaçırmışsın.”

“Kaçırmadım!”

Mösyö Etienne kaşını kaldırdı ve oturmam için sandalyeyi işaret etti. “Neler oluyor, Matmazel Fleurier?” diye sordu, kollarını birbirine kavuşturarak. Müdiresiyle senin için konuşmuş olmama rağmen dün akşam Café des Singes'deki seçmeye git-

memişsin. Bu sabah beni arayıp neden gelmediğini sordu.”

“Ama ben oradaydım,” diye direndim.

Tabureleri ve ödemenin sadece bahşiş olarak yapıldığı da dahil seçmeyi anlattım. Kaburgalarımın bastırılan bıçağı anlatınca Mösyö Etienne’in yüzünün rengi attı.

“Daha önce hiç böyle bir şey duymamıştım,” dedi, sanki deli olup olmadığını anlamak için yüzümü inceliyordu. “Müşterilerimden hiç birinin böyle bir yere göndermem.”

Kilide sokulan anahtarın sesiyle durdu. Matmazel Franck kolunun altında bir yığın postayla odaya girdi. Giydiği jorjet elbise ve timsah derisi ayakkabılarıyla ilk gördüğümünden de şık görünüyordu.

“Ne oldu?” diye sordu, bakışlarını Mösyö Etienne’den bana çevirirken.

Mösyö Etienne bir önceki gece seçmelerde yaşadıklarımla ilgili ona anlattıklarımı yineledi ve kızın ağzı açık kaldı. “Fakat Matmazel Fleurier,” dedi elini sallayıp ortalığa portakal çiçeği kokusu yayarken, “sizin sözünü ettiğiniz yerin Café des Singes ile bir ilgisi yok gibi duruyor. Mösyö Etienne ve ben müdiresini yıllardır tanırız. Kaliteli bir bar işletir. İşte bu yüzden oranın senin için çok uygun olduğunu düşündük.”

“Müdire mi?” diye yineledim. “Dün gece gittiği gece kulübünün bir müdürü ve bir piyanisti vardı. Tabii siz Deirdre’i kastetmiyorsanız.”

“Deirdre mi?” diye sordu Matmazel Franck kaşını kaldırarak ve Mösyö Etienne’e döndü. “Müdirenin adı Madam Baquet.”

Çantamı açtım ve içinden programı çıkardım. “Bakın, dün gece saat onda gittiğim yer burasıydı. Oradaki müdür erkekti. Adı da René idi.”

Matmazel Franck kâğıdı benden aldı. “On iki numara mı?” diye mırıldandı. Hızla masasına gitti ve kartvizitleri karıştırdı. Aradığını bulduğunda yüzü kıpkırmızı oldu ve bir çığlık attı. Kartı kaldırıp, “Café des Singes’nin sokak numarası yirmi bir. Rakamlar yer değiştirmiş. Yazım hatası!”

“Yirmi bir numara Boulevard du Clincy’nin diğer tarafındadır,” dedi Mösyö Etienne, elini alnından geçirerek. “Senin

gittiğin yer çalgılı bir gazinoya benziyor.”

Resepsiyon odasında birbirimize bakarak durduk. Matmazel Franck'ın yüzü daha da kızardı; ellerinin arkası bile kırmızılaşmıştı. Hayalete benzeyen piyanisti, kendisine 'yıldız' diyen Deirdre'i, korkunç müşterileri ve bıçağını derime bastırarak gözü dönmüş psikopatı düşündüm. Gittiğim yer kesinlikle gitmem gereken yer değildi. Seçmeye gitmeyen birinin yerine seçmeye katılmışımdı. Bu berbat tesadüf bana komik geldi. Gülmeye başladım ve duramadım. Bir an için para ve soğuk odamla ilgili endişelerim anlamsızlaştı. Bir şeyler söylemeye çalıştım ancak Mösyö Etienne'in yüzünde öylesine şaşkın bir ifade vardı ki, kahkahalarım daha da arttı.

“Ah,” diyerek içini çekti Mösyö Etienne, ceketini düzelterek kendisini toparlamaya çalıştı. “Matmazel Fleurier, ancak sizin gibi iyi huylu biri böyle bir hatayı bu şekilde karşılayabilir. Ağzının kenarlarında bir gülücük belirdi. “Ne diyeceğimi ya da nasıl özür dileyeceğimi bilemiyorum. Belki yeğenimle birlikte seni öğle yemeğine davet edebiliriz.”

Mösyö Etienne ve Matmazel Franck, Rue Saint Dominique'in iki blok ötesinde oturuyorlardı. Hizmetçileri bizi kapıda karşıladı.

“Öğle yemeği için konuğumuz var, Lucie,” dedi Mösyö Etienne. “Umarım senin için sorun olmaz.”

Hizmetçi başını salladı ve uzanıp palto ve atkılarımızı aldı. Genç bir kızdı, belki on dokuzundaydı, ancak yumru yumru dirsekleri ve tostoparlak bir göbeği vardı.

Mösyö Etienne'in dairesi tıpkı ofisindeki resepsiyon odası gibi şık ve derli topluydu. Leylak rengi takımları ve mor süm-bül desenli duvar kâğıtları olan dolap kadar küçük banyoda sırayla ellerimizi yıkadık. Daha sonra aynasında rüzgârın dağıttığı saçlarımı gördüğüm oturma odasından geçtik ve su borularının geçtiği duvarların görüntüsünü perdelerin yumuşattığı yemek odasına girdik.

“Burası çok sıcak,” dedi Mösyö Etienne pencereyi açarken. Isıtıcılar, şömine ve Lucie'nin masaya koyduğu buharı tüten

yemekler yüzünden oda iyice ısınmıştı ancak sıcak benim hoşuma gitmişti. Günlerdir ilk defa bu kadar ısınmıştım.

Lucie büyük bir kâseden çorba servisi yaparken Mösyö Etienne bize oturmamızı işaret etti. Mösyö Etienne'in arkasındaki bir tablo dikkatimi çekti çünkü dairenin dekorasyonuna pek uymuyordu. Moulin Rouge'dan dışarı taşan bir müdavim grubunu konu almıştı. Çizgiler düzgün değildi, yüzler abartılmıştı ve renkler gerçekçi değildi. Boyuttan ya da perspektiften anlayacak kadar resim bilgim yoktu ancak müdavimler sanki hareket ediyorlarmış gibi görünüyorlardı. Neredeyse gösteriyle ilgili ne konuştuklarını duyacaktım. Mösyö Etienne nereye baktığımı fark etti.

"Bu Odette'in resimlerinden biridir," dedi, Matmazel Franck'i işaret ederek. "Anne ve babası, sanat derslerine gelip gidemeyeceği kadar uzakta olan Saint Germain en Laye'de oturuyorlar. Bu yüzden o da benimle kalıyor ve ofiste de bana yardımcı oluyor."

"Beğendim," dedim.

"Odette'e tanıdığım bir sanat tüccarıyla konuşmasını söyledim," dedi Mösyö Etienne. "Yeteneği var."

Matmazel Franck bir kaşık dolusu çorbayı yuttu. "Resimlerimin galerilerde asılı durmasını umursamıyorum," dedi. "Ben sadece resim yapmayı seviyorum."

"Yeğenimin tek arzusu evlenmek," dedi Mösyö Etienne iç geçirerek.

"Amcamınki de bunu engellemek," diyerek cevabı yapıştırdı Matmazel Franck.

İyi niyetli bir şekilde birbirlerine güldüler.

Ana yemek kızarmış tavuktu. Kehribar tadındaki tereyağı sosu dilimin üzerinde eridi. Bu benim Paris'teki ilk gerçek yemeğimdi.

"Folies Bergère'de ne oldu?" diye sordu Mösyö Etienne, Lucie tabakları kaldırırken. "Kabul edilmediğini biliyorum ama nasıl geçti?"

Mösyö Derval'in benim Folies Bergère için yeteri kadar güzel olmadığını söylediğini söyledim.

Mösyö Etienne bir sigara yaktı ve sandalyesinin arkasına

yaslandı. “Hayır,” dedi bir süre düşündükten sonra. “Sen güzel vücutlu, güzel bir kızsın. Mösyö Derval tipleri ayırır ve sarışınlar ve kızıl saçlılar arasından seçtiklerine göre sen egzotik görünüyorsun. Sanırım bu defaki seçmelerde özellikle İngiliz görünümlü kızları tercih etti. Seni bir sonraki seçmeye göndereceğiz ve bakalım neler olacak. Bu arada, sana bir iş bulmamız gerek, tamam mı?”

“Bence Café des Singes senin için en uygunu,” dedi Matmazel Franck, kahvem için krema uzatırken. “Madam Baquet’yi seversin. Herkes sever.”

“Haftada birkaç kez saat ikideki seans için şarkı söyleyebilecek birini arıyor,” dedi Mösyö Etienne. “Bu senin kiranı karşılamaya yeter ve bir müzikholde iş bulsan bile bunu devam ettirebilirsin. Birçok kız bunu yapıyor. Ne yazık ki, kazandıklarının hepsini harcıyorlar.”

Matmazel Franck gözlerini devirdi. “Amcam her zaman müşterilerine kazandıklarının üçte birini biriktirmelerini söyler. Bana da aynısını yapıyor. Fakat maaşımın üçte birini hemen İsviçre Bankası’na yatırdığı için ben göremiyorum.”

Mösyö Etienne omuz silkti. “Eğer akıllıysan sen de aynısını yaparsın, Matmazel Fleurier. Gençlik, güzellik ve şöhret fazla uzun sürmez. Erkeklerin kullanıp, hayatın yıprattığı ve son günlerini ucuz otel odalarında geçiren birçok güzel kadını tanıyorum.”

Mösyö Etienne’i Marsilya’daki soyunma odamda ilk gördüğüm zamanı hatırladım. Gözümü korkutmuştu ancak yanıldığımı anladım. Kendi yemek odasında otururken hiç küstah ve kibirli biri değildi. Bir amcanın olabileceği kadar iyi biriydi. Akıllı, dengeli ve kibardı. Matmazel Franck böyle bir amcaya sahip olduğu için şanslıydı.

“Seçmelerde ne söyleyeceksin?” diye sordu Mösyö Etienne.

Şehrazat’tan söyleyeceğim balatlardan söz edince başını salladı. “Bu Madam Baquet için fazla müzikhol havasında olur. Sana daha uygun bir şeyler isteyebilir. Başka hangi şarkılar var?”

Elimde başka şarkı olmadığını söyledim. Bana Şehrazat’ta nasıl rol alabildiğimi sordu ve ona Zephora’nın öyküsünü an-

latınca şaşkınlıktan gözleri açıldı. “Senin seçmeler konusunda hiç deneyimin olmadığını fark etmemiştim. Tarih yeniden belirlendiğinde Café des Singes’deki seçmelere seni görmek için Odette ile birlikte geliriz. Bu arada Odette sana hazır nota alman konusunda yardımcı olur. Para için endişelenme. İşe başladığında halledersin.”

Mösyö Etienne’in tüm müşterileriyle arkadaşlık etmediğini anladım; bunun için fazla profesyoneldi. Ancak Matmazel Franck ve ben kapıdan çıkmadan önce bana gülümsemesinden ve elimi sıkmasından benimle arkadaş olacağım hissettim.

Matmazel Franck beni Rue d’Odéon’daki müzik dükkânına götürdü. Her biri üç franktan iki popüler şarkı, birkaç kulüp standardı ve dükkânın arkasındaki indirim bölümünden de bir plak satın aldık. Sararmış kâğıtları karıştırdım. Şarkılardan birinin adı ‘O, Benim Sevdığım Adam’dı.

“Bu şarkıyı değişik yorumlayabilirsin ve onu kendi tanıtım şarkın yapabilirsin,” dedi Matmazel Franck ödeme yaparken.

Şarkının sözlerine baktım.

O benim sevdiğim adam

Oysa o çok uzaklarda

O benim sevdiğim adam

Ama ben bugün için yaşamalıyım.

Şehrazat’ın saçma sözleri bana kolay gelmişti ancak hiç âşık olmamış biri olarak kırk kalp şarkısını ikna edici bir şekilde söyleyebilecek miydim, merak ettim.

“Sence bunları ne kadar sürede öğrenebilirsin?” diye sordu Matmazel Franck dışarı çıktığımızda.

“Sözleri bugün öğrenirim,” dedim, “fakat notaları nasıl öğreneceğim. Ben nota okuyamam.”

“Şarkıcılarımızın çoğu nota okuyamaz,” dedi Matmazel Franck, eşarbını düzeltti ve eldivenlerini giydi. “Alt kattaki dairede bir piyano öğretmeni var. Biz öğrencilerinin çıkardığı gürültü konusunda şikâyetçi olmuyoruz, o da müşterilerimize

prova seansları için indirim yapıyor. İstersen yarın sabah için ondan randevu alabilirim.”

Matmazel Franck müzik dükkânının yanındaki kafeteryada sıcak çikolata içmemizi önerdi. Yer insanlarla doluydu ve tezgâha yakın bir masaya ulaşmak için bacaklar ve dirsekler arasından sıkışarak geçtik. Erkeklerin Matmazel Franck’e nasıl baktıklarını fark ettim — Camille’e baktıkları gibi şehvetle değil, hayranlıkla bakıyorlardı. Bakmaya değecek kadar güzeldi, yürüyüşü güzeldi, ses tonu güzeldi; onunla beraber olmak bana da güzel olmayı istetti.

Kafeterya, beyaz duvarları ve cilalı döşemeleriyle gösterişsiz bir yerdi. Dekorasyon adına sadece keklerin üzerini kapatan, oymalı cam kubbeler ve tavandan sarkan iki pirinç avize vardı.

“Camın üzerine farklı desenler oyulmuş,” diyerek gözlemi ni dile getirdi Matmazel Franck, gözlerini kısmış avizelerin cam kürelerine bakıyordu. “Üstümüzdekinde zeytin ağaçları desenleri, diğerinde ise halkalar var.”

“Haklısınız,” dedim, ayrıntıları yakalaması beni etkilemişti. Göstermeseydi ben ikisi arasındaki farkı fark etmezdim.

Satın aldığımız şarkıyı düşündüm. *O, benim sevdiğim adam, oysa çok uzaklarda; O, benim sevdiğim adam ama ben bugün için yaşamalıyım.* “Siz hiç âşık oldunuz mu, Matmazel Franck?” diye sordum.

Yüzü kızardı. “Şu anda âşığım,” dedi ellerini serinletmek için yanaklarının üzerine koyarken. “Adı Joseph. İyi bir mobilya mağazasında çalışıyor. Antikalar, nadir bulunan ahşap parçalar gibi şeyler satan bir yer.”

Ofiste kulak misafiri olduğum telefon konuşmasını hatırladım ve sıırttım. “Yani sizin gibi sanatsal bir yeteneğe sahip?”

Gözlerini indirdi, ağzının kenarlarında bir gülümseme belirdi. “İkimiz de güzel şeylerden hoşlanıyoruz, gerçi onun fazla parası yok. Evlenmek için kendi dükkânını açmasını beklememiz gerektiğini söylüyor. Başını kaldırıp baktı, endişeyle alnını çatmıştı. “İşte bu yüzden amcama ondan söz etmeyeceğine dair söz vermelisin, Matmazel Fleurier,” dedi elimi sıkarken. “O, iyi bir Yahudi çocuğu ve onu onaylamamak için hiç-

bir neden yok. Fakat amcam bazen ukala bir entelektüel olabiliyor, Joseph ise bir entelektüel değil. Doğru zamanı beklememiz gerekiyor yoksa ailemi karşımıza alacağız.”

Bu gerçek aşk olmalı, diye düşündüm: bir insanı tüm eksikleriyle sevmek. Ben de onun elini sıktım. “Siz konuyu açmadan ben sözünü bile etmem,” diyerek söz verdim.

Garson siparişlerimizi aldı ve birkaç dakika sonra sıcak çikolatalarımız geldi. Kremadan yayılan badem kokusunu içime çektim ve kabından süt yalayan bir kedinin memnuniyetiyle kadifemsi sıvıdan bir yudum aldım.

“Eminim Café des Singes’de başarılı olacaksın,” dedi Matmazel Franck çikolatasını karıştırırken. “Amcam bir insanda yıldız potansiyeli olup olmadığını hemen anlar. Yemin ederim, bunu zekâsıyla değil önsezileriyle anlıyor, gerçi kendisi tam tersini söyler. Sahnede ne kadar iyi oldukları ya da seslerinin ne kadar iyi olduğu fark etmez, içlerinde çalışkanlık ve ciddiyet olmalı. Bu yüzden seni değerlendirmek istiyor.”

Gülümsedim. Daha önce çiftlikteyken hiç ‘çalışkan ve ciddi’ olarak nitelendirilmemiştim. Belki de mesleğimi bulmuş-tum.

“Café des Singes’ye gelen müşteriler kültürlüdür,” diye devam etti Matmazel Franck. “Bazıları Fransız ama çoğu yabancıdır. Fakat turist değildirler. Genellikle Amerikalı yazarlar, Alman fotoğrafçılar ve Rus ressamlar. Senden çok şey beklerler ama karşılığında seni desteklerler.”

Ona iki tür izleyici tanıdığımı açıkladım: baldırı çıplak Marsilyalı işçi sınıfı ve dün akşam karşılaştığım izleyiciler. “Café des Singes için yeteri kadar iyi olduğumdan emin değilim,” diye itiraf ettim.

“Oh, elbette iyisin,” diye haykırdı Matmazel Franck, fincanını koyarken. “Sandığından da iyisin. Fakat alınmazsan bir öneride bulunacağım.”

“Kesinlikle alınmam,” diyerek onu ikna etim.

“Çok güzel gözlerin ve elmacık kemiklerin var fakat saç şeklinden dolayı belli olmuyorlar. Bence saçlarını kısa kestirmelisin. Bu çok daha güzel olur ve Madam Baquet buna bayılır.”

Matmazel Franck kadar bakımlı birinden gelen bir öneri duymazdan gelinemezdi. “Kestiririm,” dedim, “ama burada saçımı kesecek kimsem yok. Evdeyken saçımı annem kısaltırdı.”

Matmazel Franck başını salladı. “Saçını bir profesyonele kestirmelisin. Sonuçta bir oğlan çocuğu gibi görünmek istemezsin. İstersen seni gittiğim salona götürebilirim. Şimdi gidebiliriz.”

Tuileries’ye giden metroyu yakaladık ve Place Vendôme’un önünden yürüdük. Çünkü rüzgâr giderek soğuk esmeye başlamasına rağmen Matmazel Franck onu görmemi istedi. Koca alan klasik alınlık ve kolonları olan binalarla çevrelenmişti. Matmazel Franck bana Colonne Vendôme çevresine park etmiş olan arabaların isimlerini söyledi. “O bir Rolls-Royce, şuradaki bir Voisin ve şuradaki de bir Bugatti.” Sonra da kolumu yakaladı ve bir kuyumcu dükkânının vitrinini işaret etti. “Şunlara bak,” diye haykırdı.

Elmaslarla süslenmiş kadife büstü gördüğümde gözlerim neredeyse yerlerinden dışarı fırladı — gerçek elmaslardı. Büstün arkasına yerleştirilmiş aynaya yansıyan spot ışıkları taşların parlak etkisini daha da artırıyordu. Kuyumcunun yanında bir kadın terzisi vardı. Vitrindeki mankenler dar kollu ve yaldızlı düğmeli Çin krebi elbiselere bürünmüşlerdi.

“Şuradaki de Hotel Ritz,” dedi Matmazel Franck, meydanın sol tarafında kalan görkemli binayı işaret ederek.

Çevremde gördüklerim telaşlanmama neden oldu. “Matmazel Franck, sanırım ben sizin kuaförünüzün ücretini karşılayamam.”

“Lütfen, bana Odette de,” dedi, kolunu benimkine soktu ve beni ileri doğru çekiştirdi. “Saç kesimini ben karşılıyorum. Senin Vendôme’u görmeni istedim çünkü zengin ve ünlü olduğunda buradan alışveriş yapacaksın. Casino de Paris’de sahneye çıktığında borcunu bana geri ödersin.”

Madam Chardin’in kuaför salonu Rue Vivienne’deydi. Burası bir Place Vendôme olmasa da altın takımlara ve mermer resepsiyon masasına bakınca Mösyö Etienne’in neden

Odette'in maaşının üçte birini bankaya yatırdığını anlayabildim. Müşteriler erkek berberlerinde olduğu gibi bir araya toplanmamışlardı. Her kadın Japon ipek perdelerinden yapılmış odacıklar içinde oturuyordu. Kucağında bir Pekinez köpeği olan, saçları sarılmış bir kadın gördüm. Yanındaki odacıkta beyaz üniformalı bir kız tarafından saçları fırçayla kabartılan bir kadın vardı.

"*Bonjour, Matmazel Franck!*" diye seslendi kahverengi bir elbise giymiş ve yakasına tavus kuşu şeklinde inci bir broş takmış olan bir kadın. Çinili zemin üzerinde salınarak yürüdü ve Odette'i öpücüklerle karşıladı. Kestane rengi saçları alnı boyunca kesilmiş ve arkaları ensesinden çenesine doğru uzayarak gelen kadın yaklaşık kırk yaşlarındaydı.

"*Bonjour, Madam Chardin,*" diyerek karşılık verdi Odette. "Arkadaşımın saçlarına şahane bir model vermenizi istiyorum."

Madam Chardin bana baktı. Taşraya özgü elbisem ve yıpranmış mantomla Odette'im yanında bir sefil gibi görünüyor olmalıydım ancak kadın bunu fark ettiyse de belli etmeyecek kadar terbiyeli biriydi.

"Elbette." Ellerini çırpı. "Ben kendim bile ilgilenebilirim çünkü şu anda işim yok."

Madam Chardin bizi salonun en uzak köşesindeki bir odacığa götürdü. Beyaz önlüğünü giydi ve tepsinin üzerine bir dizi tarak ve şişe sıraladı. Merakla onu izledim. Onun yaşındaki kadınların çoğu şişmanlarken o incecik vücudu ve neşeli tavırlarıyla genç ve güzel bir kızı andırıyordu. Odette bir koltuğa gömülürken Madam Chardin beni bir taburenin üzerine oturttu. Bir tarak aldı ve birbirine karışmış saçlarımdan arasından geçirdi. Düzensiz saç örgüleri görünce dehşete kapılmak bir yana açmayı başardığı her tutamla daha da heyecanlanıyor gibiydi. Afrika'ya bir kâşif nasıl görünüyorsa ben de Madam Chardin'in gözüne öyle görünüyor olmalıydım.

Saçımı taramayı bitirdikten sonra Madam Chardin saçlarımı yüzümden geriye doğru fırçaladı ve aynada parmağıyla bir şekil çizdi. "Güzel elmacık kemiklerin var," diye mırıldandı. Güzel bir ağız ve güçlü bir çene. Çok kısa bir model istemeyiz.

Hafif bir perçem ve yüzünü çevreleyen bukleler yeterli.”

“Kesinlikle,” diyerek katıldı Odette, koltuğundan öne doğru eğilerek dizlerini kavradı.

Madam Chardin bir makas aldı ve saçımın yaklaşıp yirmi beş santimlik bir parçayı kırarak ayağının dibindeki sepete attı. Başıma gelen şeyin farkına vardığımda yutkundum. Saçımın asla bu kadar kısaldığını hatırlamıyordum. Eğer saç kesimi bir felakete dönüşürse yeniden uzaması ne kadar zaman alırdı, bilemiyordum.

“Çok canlı bir rengi var,” dedi Madam Chardin. “Kocamın bir zamanlar bu renkte bir yarış atı vardı —”

Salonun tezgâhındaki zil çaldı ve bir ses bütün salon boyunca yankılandı. “Birileri benim saçımı yapabilir mi? Acelem var.”

Dönüp baktığımızda resepsiyon masasının yanında bir kızın durduğunu gördük. Çan biçiminde bir şapka takmış, üzerine çingülleri işlenmiş leylak rengi bir elbise ve brokar ayak-kabılar giymişti. Madam Chardin’in yardımcılarında biri onu karşıladı ve bir odacığa götürdü.

Madam Chardin saçımı kesmeye devam etti ancak eğilerek bize fısıldadı. “Şu Amerikan kızlarını seviyorum. İçlerinden geleni söylüyorlar ve komikler. Fakat giyinmekten hiç anlamıyorlar!”

“Şişman bir kızın bu kadar renkli şeyler giymesi doğru değil,” diyerek ona katıldı Odette.

“Umalım da kimse onu divan falan sanmasın,” dedi Madam Chardin ve göz kırptı. “Evliliğimin ilk yıllarına kadar ben de doğru düzgün giyinmeyi bilmezdim.”

“Simone’a Matmazel Chanel’i anlatın,” diye ısrar etti Odette.

Madam Chardin saçlarımı parmakları arasına sıkıştırdı. “Kocam ve ben salonumu açmak için Biarritz’e taşındığımızda, Parisli kadınlar konusunda biraz gerginlik yaşadım. Salonu Rue Cambon’un köşesinde olan kadın tarzı Matmazel Chanel ilk müşterilerimden biriydi. Herkesten çok önce saçlarını kısa kestirmişti ve bana gelmişti çünkü iyi olduğumu ortak müşterilerimizden birinden duymuştu.

“Bir gün çok kötü bir moralle geldi çünkü müşterilerinden biriyle tartışmıştı. Oturttuğumuz odacıktan memnun değildi, ellerimin soğuk olduğundan, sandalyenin çok alçak olduğundan ve belini acıttığından şikâyet ediyordu. Saçları hazırlanırken ellerimin titremesini engellemek için dışarı kaçıp bir yudum konyak içtim. Geri döndüğümde onu çıldırmış halde buldum. Amerikalıların ne kadar kötü giyindiğini ve onlara hiçbir şey öğretilmeyeceğini haykırıyordu. ‘Rüküşlükleri içinde debeleniyorlar.’

“O gün, Matmazel Chanel’in geleceğini bildiğimden, en güzel elbisemi giymiştim ve çok iyi göründüğümü sanıyordum. Normalde yaptığım gibi üzerime beyaz önlüğümü giy-medim çünkü elbisemle onu etkilemek istiyordum. Sinirleri bozuk olduğu için hiçbir şey fark etmedi. Ben de ona takılmak istedim, ‘Peki siz Amerikalıları nasıl giydirdiniz, Matmazel Chanel?’

“Sandalyesinden kalktı ve makasını kaptı, gözleri dönmüştü. Bir an için aklım yitirdiğini ve boğazımı keseceğini sandım. Makası bana doğrulttu ve boynumdaki değersiz takıların hepsini kesip attı. Sonra, ben daha ne yaptığını anlamadan belimdeki danteli ve kollarımdaki firfırları kesti. Elbisenin üzerinde bıraktığı tek şey korsajdı. Dört bin franklık elbise perişan olmuştu.

“İşte dedi, gözlerimdeki yaşlara aldırmadan. ‘Her zaman daha az şey tak. Asla bir şeyler ekleme! Amerikalılar buldukları her şeyi takarlar.’”

“Bu korkunç,” diye haykırdım, dört bin franklık elbisenin ne hale gelmiş olabileceğini düşünemiyordum bile. “Ne berbat bir kadınmış! Elbisenin parasını ödettiniz mi?”

“*Ma chérie*,” diyerek güldü Madam Chardin, “bu benim hayatta aldığım en iyi dersti. Aksesuarın sadelik kazandırmaktan başka bir amacı olmamalı.”

Madam Chardin’e baktım. Yabancı bir dil konuşuyordu. “Ben aksesuarların daha güzel göstermesi için kullanıldığını sanırdım.”

“Şuna bir bak,” dedi Madam Chardin, geriye doğru bir adım attı ve beyaz önlüğünü açarak elbisesini ve zarif broşunu

gösterdi. “Çizgin sade ve mükemmel olmalı. Ve tıpkı bir kadife parçası üzerinde duran bir elmas gibi, öyle bir aksesuar seçmelisin ki dikkat çeksin. Amerikalılar bir çift kırmızı ayakkabı, Afrika boncukları ve yeşil bir bilezik arasında asla karar veremezler. *Hepsini takarlar!* Fakat bir tarzın olması için nasıl dikkat çekmen gerektiğini çok iyi bilmelisin. İşte bu güzel görünmenin sırrıdır.”

Madam Chardin saç kesimimi bitirdiğinde maşayı ısıttı ve saçlarıma dalgalar verdi. Aynadaki yansıma baktım, değişikliği henüz sindirememiştim. Şaşkındım ancak halimden memnundum. Kendimi Rotonde’da kremalı kahve içerken hayal ettim. Böyle bir saç kesimiyle Paris’te her yere gidebilirdim.

“Tanrım,” dedi Odette. “Çok çekici görünüyorsun. Amcamın seni böyle görmesini bekle!”

Dışarıda hava griye dönmüştü ve yağmur atıştırmaya başlamıştı. “Taksiye binelim,” dedi Odette ve eliyle bir tanesine işaret etti. Araba durdu ve peş peşe bindik.

“Galleries Lafayette,” dedi Odette sürücüye.

“Neden Galleries Lafayette’e gidiyoruz?” diye sordum.

Odette gözlerini devirdi. “Saçlarına uygun yeni bir elbise almak için.”

O gün bir şey net olarak ortaya çıkmıştı; Odette ve ben savurganlık konusunda birbirimize çok benziyorduk. Sadece ince bir döşegi olan odamda bir ısıtma bile yoktu. Döşemelerin üzerine sermek üzere bir halı ve dışarıdan gelen soğuğu kesmesi için pencerelere perde almam gerekiyordu yoksa zattürree olacaktım. Ancak bunun yerine elimdeki bütün parayı siyah bir elbise almak için harcadım. Bu elbiseyi anneme ve Yvette teyzeme gösterseydim düz çizgilerine, V yakasına, kollarındaki kadifeye ve Çin krebi kumaşına bakıp bana sorarlardı: “Kimin cenazesi var?”

ON

Café des Singes'ye giriş bodrum seviyesinde bir kapıydı. Zile bastım ve kapının açılmasını beklerken pirinç levhadaki yansımamda saçlarımı düzelttim. Kapıya kimse cevap vermedi bu yüzden ben de yeniden çaldım. Hâlâ yanıt alamayınca kapının tokmağını çevirdim ve kilitli olmadığını fark edince şaşırdım.

“Merhaba?” diye seslendim. Kapıyı açtım ve loş odaya göz attım.

Saksı içindeki bitki önümü kesti. Havadaki yoğun tütün, nane ve anason kokusu burnumu tıkadı. Tek doğal ışık kapının her iki yanında bulunan buzlu camlardan geliyordu. Kulübün dekoru kahverengi bir halı, deri sandalyeler ve ahşap duvar panellerinden oluşuyordu. Kulüp şu *boîte de nuit* adını verdikleri türden bir yerdi; gece kulübünün içine tabureleri olmayan bir bar tıktırılmıştı ve onun arkasında duvar boyunca uzanan bir ayna vardı. Kapının karşı köşesinde üzerinde piyano olan bir platform bulunuyordu. Onun önünde ise kimi altı kimi on iki kişilik masalar serpiştirilmişti. Masaların arkasında mutfak olduğunu tahmin ettiğim yere iki tarafa açılabilen bir kapı vardı. O tarafa doğru seslendim.

“Merhaba?”

Performanslar sırasında yiyecek ve içecek tüketilebileceğini, ancak bunların aralarda sipariş edilebileceğini müşterilere bildiren bir yazı vardı. Burası kesinlikle müzisyenleri ciddiye alan bir kulüptü. Hem heyecandan hem de sevinçten dilimi dudaklarımın üzerinde gezdirdim. Mösyö Etienne beni buraya seçmeye gönderdiğine göre beni ciddiye alıyor olmalıydı. Onu hayal kırıklığına uğratmamayı diledim.

Masanın üzerinde bir menü duruyordu. Alıp baktım. *Etli kuru fasulye — 15 frank*. Ağzım açık kaldı. Öğrenci kafeteryasında ekmek, sığır güveci ve şaraptan oluşan yemek için üç frank

ödemiştim. Odette'e, beni bu elbiseyi almaya zorladığı için şükrettim ve insanların bir yemek için on beş frank verdikleri bir yere eski elbisemle gelmiş olacağımı düşünerek ürperdim.

Menüye yeniden inceledim: *kaz ciğerli börek — 25 frank; şaraplı horoz — 20 frank*. Midem guruldadı. Menünün sayfasını çevirdim ve içinde başka bir menü buldum. *Amerikan Menü'sü. Sığır salamura — 15 frank; kızarmış tavuk — 16 frank*.

Karanlığın içinden bir kadın sesi kükredi. "Aç mısınız?"

Başımı kaldırıp baktım. Kısa ve payetli bir etek giymiş olan bir kadın mutfak kapısının yanındaydı. Kalın bacaklarıyla ayakları uzunluğunda topukların üzerinde duruyordu. Kızıl saçları güçlü çene kemikleri hizasında kesilmişti ve çevresinde boncuklu bir saç bandı vardı.

"Evet. Yani hayır!" diye kekeledim elimden menüyü düşürürken.

Kadın ağzının tek kenarıyla bana gülümsedi. "Kısa bir süre sonra seni yeterince doyuracağız," dedi iyi niyetli bir tavırla. "Eugene mutfakta tıkmayı bitirdikten sonra şarkına çalışırız."

Kendinden emin gülüşü ve ışıltılı varlığından onun Madam Baquet olduğunu anladım. Mantomu çıkarmamı ve masaya oturmamı söyledi. O da ağırlığıyla sandalyeyi gıcırdatacak karşıma oturdu.

"Beğendiğin bir şey var mı?" diye sordu menüyü işarete ederek.

Bu, hayatımda gördüğüm en lüks menüydü ancak ben heyecanıma yenik düştüm. Sadece bir omletin yeterli olabileceğini söyleyebildim.

Başını geriye attı ve odayı çınlatan bir kahkaha attı. "O dediğin şey için sokağın aşağısına inmemiz gerek. Kaç yaşındasın? Tahmin ettiğimden de gençmişsin."

Bir an için yalan söylemeyi düşündüm sonra vazgeçtim. Bunun için fazla zekiymi. Gerçeği söylemek en iyisi olacaktı. "Yakında on altı olacağım," dedim.

"Tahmin ettiğim gibi tam bir bebecsin." Diliyle damağı arasında bir ses çıkardı. "Çok uzun zaman önce senin yaşındaydım. Fakat Mösyö Etienne senin ayrıcalıklı biri olduğunu

söyledi ve bu sözün anlamını gerçekten bilen biri varsa o da kendisidir.”

Mutfaktan yere düşen tencerelerin sesi geldi. Madam Baquet arkasına döndü ve bağırdı, “Eugene! Gelecek misin yoksa mutfağı mahvetmeye devam mı edeceksin?”

“Geliyorum!” dedi bir adam sesi kapının ardından.

Zil çaldı ve Madam Baquet kapıya bakmak için kalktı. Mösyö Etienne ve Odette’yi kapı eşiğinde beklerken görünce rahatladım.

“Bonjour,” dedi Madam Baquet. “Ben de şimdi sizin şarkıcınızla konuşuyordum. Eugene mutfakta mide fesadı geçirmekle meşgul ama birazdan burada olur.”

Mösyö Etienne ve Odette beni selamladıktan hemen sonra mutfak kapısı açıldı ve siyahi bir adam elindeki peçeteyle ağzını silerek içeri girdi. Peçeteyi masalardan birinin üstüne fırlattı. “Merhaba,” dedi, yapış yapış elini uzatarak benimkini sıktı. “Ne kadar da hoş bir hanımsınız. Yüzünüzden neşe saçılıyor.”

Mösyö Etienne’in elini sıktı ve ona Fransızca cümlelerinin arasına İngilizce kelimeler sıkıştırdığı için anlayamadığım bir şeyler söyledi. Konuşmasından onun Amerikalı olduğunu anladım.

Fransızca “İngilizce biliyor musunuz?” diye sordu.

Elbette İngilizce bilmiyordum ancak anlaşılan herkes onu anlamıştı ve ben de onu hoşnut etmek istediğim için, “Biraz,” dedim ve Pigalle’de geçirdiğim ilk akşam Amerikalılardan duyduğum birkaç sözcüğü söyledim.

Madam Baquet kükreyerek bir kahkaha attı ve masaya vurdu. Eugene bana gülümseyerek gözlerini devirdi.

“Komik bir kız, Mösyö Etienne,” dedi Madam Baquet. “Sevimli ve komik kızları severim ve müziğini de yanında getirmiş, sanırım söylemeye başlasa iyi olacak.”

Piyanoya kadar Eugene’in peşinden gittim. Ellerini pantolonuna sildi ve benden notaları aldı. “Bunların hepsi Fransız şarkısı mı?” diye sordu kâğıtları karıştırırken. “Güzel. Evet, artık bir İngilizce, bir Almanca ve bir de Fransızca söyleyen şarkıcımız var. Bence adımızı Café des Singes Internationales olarak değiştirmeliyiz.” Bu defa esprisini anladım ve güldüm. Café des Singes’nin oldukça eğlenceli bir yer olduğunu anla-

maya başlamıştım.

Eugene 'O, Benim Sevdığım Adam' şarkısının notalarını seçti. Bunu seçtiğine sevinmişim çünkü prova piyanistiy-le birlikte en çok onun üzerinde çalışmıştık. Piyanist bana şarkı söyleme tekniğinin yanı sıra şarkıyı ifade etme tarzının da önemli olduğunu söylemişti. Şarkı söylerken babamı düşünerek hiç âşık olmama sorunumu çözmüştüm. Aşkın ne anlama geldiğini bilmiyor olabilirdim, ancak kaybetmenin ne demek olduğunu biliyordum.

O benim sevdiğim adam

Oysa o çok uzaklarda

O benim sevdiğim adam

Ama ben bugün için yaşamalıyım.

Eugene'in parmakları tuşların üzerine yayıldı. Bir an için parmakları beni büyüledi; hareketleri çok akıcı, dokunuşu çok hafıftı. Neyse ki çabucak kendime geldim ve şarkının girişini kaçırmadım. İlk notayı çıkardığım andan itibaren Madam Baquet'nin benim tarafımda olduğunu hissettim. Şarkı söylemeye başladığımda yerinde duramaz olmuştu. Sandalyesinde kıpırdandı ve ayağı yere vurdu, nemli gözleri merakla beni izliyordu. Şarkıyı bitirdiğimde herkes alkışladı. Mösyö Etienne ve Odette bana gurura bakıyorlardı.

"Bir tane daha söyle," dedi Madam Baquet. "Seni daha çok dinlemek istiyoruz!"

Eugene başka bir parçaya başladı: '*La bouteille est vide*'. Şişe Boş. Bir adam şampanyayı o kadar çok seviyormuş ki kendini perişan edinceye kadar içiyormuş. Şarkının alaycı sözleri hareketli ritmine ters düşüyordu. Eugene parçayı benim çalıştığımdan daha da hızlı çalıyordu ancak ona uyum sağlamak için elimden geleni yaptım. Madam Baquet önceleri benimle birlikte şarkıyı mırıldandı sonra sözleri öğrenince kısık sesle söylemeye başladı. Bir ara bana eşlik etmeyi bırakıp Mösyö Etienne'e döndü ve sözleşmemle ilgili bir şeyler konuştu ve yeniden bana eşlik etti.

"Mösyö Etienne, bu öğleden sonra sözleşmeyi hazırlama-

nızı istiyorum. Bu kızı başka bir kulübün kapmasını hiç istemem. Onu haftada iki performans için seksen frank artı bahşişle işe başlatabilirim. Ve onu biraz şişmanlatmak için gösterilerden sonra güzel bir yemekle beslerim.”

Hemen oracıkta bayılmak üzere olmama rağmen şarkı söylemeye devam ettim. Haftada iki performans için seksen frank ve *artı* bahşiş mi? tutumlu bir şekilde yaşarsam bir aylık ev kirası, yemek ve metro biletleri için dört yüz frank giderim olacağını daha önce hesaplamıştım. Madam Baquet'nin bana vereceği parayı bahşişlerle iki katına çıkarıp, Mösyö Etienne'in de parasını ödersem haftada iki kere çalışarak ayda neredeyse beş yüz frank para kazanabilirdim! Kazandığım fazladan parayla neler alabileceğimi düşünerek kendimden geçmişken şarkının hicvi-ni ve uyarılarını kaçırmıştım: *Daha fazla kazandıkça, daha fazla istersin, istersin ve istersin ve sonra hepsi elinden gider.*

Café des Singes'ye normalde on buçuktan önce gelmem istenmiyordu, ancak Madam Baquet ilk akşam erken gelmemi önerdi. “Florence ve Anke'yi izlerken burayı tanıma fırsatı bulursun,” dedi.

Boulevard du Montparnasse'tan bir taksiye bindim, sadece paradan tasarruf etmek için metroya binmek zorunda kalmadığım için şükrediyordum. Taksi sürücüsü Café des Singes'nin önünde durduğunda gün içinde gördüklerimle gece gördüklerim arasındaki fark beni şaşırttı. Kulübün girişinde spot ışıkları titreyordu. Paltolu ve kadife şapkalı bir adam kapıda bekliyordu.

“İçerisi balık istifi gibi, Matmazel,” dedi, ‘r’ harflerini yuvarlayan Rus aksanlı tonu Zephora'nın titreşimli sesinden daha kalındı. “Yalnız mısınız?”

Kim olduğumu açıkladım ve eliyle beni içeri buyur etti. İlk önce girişte sıkış tıkış bir araya toplanmış, masa ya da yer bekleyen insanların arkalarını gördüm. “İzninizle,” dedim hâlâ palto ve eldivenlerini çıkarmamış bir adama. Yüzünü buruşturdu. Rahatsız olduğunu sandım ancak geçmeme izin vermek için kolunu kaldıracak bir boşluk arandığını fark ettim.

Kulüp tıka basa doluydu ve insanların çoğu ayaktaydı. Sahne-
de İngilizce blues şarkıları söyleyen ufak tefek bir kadın var-
dı. Sesi tıpkı ışığın altında titreyen siyah derisi gibi titriyordu.
Madam Baquet beyaz püsküllü elbisesi ve başına taktığı tü-
yüyle tekli gözlük takmış genç bir adamla flört ediyordu. Göz
göze geldik ve bana el salladı, gerçi bu kalabalıkta birbirimi-
ze ulaşma şansımız yoktu. Bana piyanonun yanında bir tabu-
reyi gösterdi ve oraya oturmam gerektiğini anladım. Kalaba-
lığın içinde zikzak çizerek yolumu buldum ve tabureye ula-
şıp oturunca rahat bir nefes aldım. Eugene olması gerektiği-
ni düşündüğüm piyanistin o olmadığını anlayınca şaşırdım. O
da siyahtı ve aynı pörtlek gözlere sahipti, ancak daha gençti.

Florence olduğunu tahmin ettiğim şarkıcı ağır bir şekil-
de boyanmış kirpikleri ve aşağı sarkmış dudaklarıyla şarkısı-
nı söylüyor, ancak her şarkı bitiminde ve diğer şarkıyı anon-
su sırasında parlak beyaz dişlerini gösteriyordu. Söylediği tek
bir sözü anlamıyordum ancak sesi duvardan sekip, titreyerek
içimden geçiyordu.

Sahnesi bittiğinde izleyiciler alkışladı ve memnuniyetleri-
ni kavanoza banknotlar koyarak gösterdiler. Kalabalık bir son-
raki içkilerini almak için bara hücum etti. Neşeyle yükselen
uğultularını dinlerken onların Fransız olduklarını anladım.

Hemen hepsi Fransız'dı. Amerikalıların nerede oldukları-
nı merak ettim.

Eugene omzunda dengelediği tepsiyle mutfaktan çıktı ve
piyanonun yanındaki masaya *kaz ciğerli börek* ve karides kok-
teyli servisi yaptı. Beni gördü ve göz kırptı. "Bu benim karde-
şim, Charlie," dedi çenesiyle piyanodaki adamı işaret ederken.
"Dönüşümlü olarak piyano çalışıyor ve masalara servis yapıyo-
ruz. Bu da bize mola imkânı veriyor. Sen bir şey ister misin?"

Başımı salladım. "Şarkı söylemeden önce yemek yemeği
sevmem."

Karnını okşayarak başıyla onayladı. "Bu da piyanist olma-
nın iyi yanlarından biri — her zaman yemek yiyebilirsin."

Vera'nın söylediği gibi, bir şarkıcı şarkı söylemeden önce
asla yemek yememeliydi, ancak benim yemek istemememin

nedeni daha çok sinirlerimle ilgiliydi. Seçmelerde rahatça şarkı söylemiştim ancak kulübe gelirken bindiğim takside terlemeye ve titremeye başlamıştım. Kaliteli bir izleyicinin olması da beni rahatlatmamıştı. Yeterince iyi miydim? Onların beklentisi neydi? Büyüleyici sesiyle notalar üzerinde rahatlıkla oynayabilen Florence kadar iyi söyleyemezdim. En azından şimdilik değil. Acaba midemdeki bulantı, boğazımdaki gerginlik deneyimli bir şarkıcı olduğumda beni terk edecek miydi? Yoksa sonsuza kadar bunlarla mı yaşamak zorunda kalacaktım?

Madam Baquet, metresinin annesini baştan çıkarmaya çalışırken metresine yakalanan bir adamla ilgili tuhaf bir şarkı söyledi ve daha sonra da müdavimlerin içkilerini almalarını ve yerlerine oturmaları gerektiğini, çünkü Muhteşem Anke'in sahne alacağını duyurdu. Bu da Almanca söyleyen şarkıcı olmalı, diye düşündüm.

Fraklı ve silindir şapkalı bir adam kalabalığı yararak sahneye çıktı. Spot ışığı sırtına vurdu. Charlie şarkıya girdi ve adam da bu tarafa döndü. Gözlerimi kırıştırdım. Pürüzsüz bir cildi ve çevresine sürme çekilmiş mavi gözleri vardı. Şarkıcı bir kadındı. Kısa saçlarını yüzünden geriye tarayarak ve kasıla kasıla sahneye gelerek kendisini erkeğe benzetmişti. İzleyicilere bir sessizlik çöktü ve şarkıcı söylemeye başladı. Sesi de görüntüsü kadar tuhaf ve uyumsuzdu. Yeşile boyalı pençeye benzeyen tırnaklarını göstererek yüzünü ellerinin içine aldı. Yüzümü ekşittim. Gösterisi rahatsız ediciydi. Almanca sözleri tıpkı bir örümcek gibi üzerimde geziniyordu. *Vernichtung. Warnung. Todesfall*⁹. Üçüncü şarkıya başladığında kaşınmaya başladım ve artık yerimde oturamaz oldum. Ancak geri kalan izleyiciler büyülenmişti — ne bir kadeh şingirtisi, ne bir fısıldaşma ne de bir öksürük sesi duyuluyordu.

Anke bitirdiğinde ne selam verdi ne de izleyicilere teşekkür etti. Hızla sahneden indi ve sanki insanlar onu kızdırmış gibi onları itip kakarak kapıya doğru ilerledi. Dönüp bahşişlerini almayınca izleyiciler ayağa kalktı ve daha da coşkulu alkışladı, ben de onun gösterisine karşısında ne yapacağımı merak ederek olduğum yerde kaldım.

9 Almanca'da imha, uyarı, ölüm anlamlarına gelmektedirler.

Bir dolaptan daha büyük olmayan bir kabinin içinde duran vestiyer görevlisi kızın çevresinde heyecanlı bir hareketlilik vardı. Masalar ve barın çevresi boşaldı. Kimse beni dinlemek için kalmıyor, diye düşündüm. Bunu kişisel olarak almalıydım. Paris'te ismim duyulmamıştı ve izleyiciler muhtemelen başka bir gösteriye ya da yemek yemek veya içki içmek için arkadaşlarıyla buluşmaya gidiyorlardı. Paris'te işler böyle yürüyordu. Şehirde insanların ilgisini çeken birçok restoran, müzikhol, kafeterya ve bar vardı ve sadece tek bir yerde kalmak iyi bir seçenek değildi.

Ancak kulüp boşalır boşalmaz yeniden dolmaya başladı. Yeni gelen izleyiciler aceleyle bara koşup, bağırarak birbirlerini selamladılar ve başlarının üzerinden içkileri uzattılar. Madam Baquet gelenleri İngilizce karşıladı ve boynunda ve kollarında çiçekleri olan mor elbiseli bir kızla bir süre sohbet etti. Eugene piyanoda Charlie ile yer değiştirdi ve ortamı caz ezgileriyle ısıttı. Amerikalılar gelmişti.

Eugene piyanonun üzerinden eğildi. "Bu gece iyi izleyicilerin var. Şuradaki Scott Fitzgerald ve eşi Zelda," dedi kol kola girmiş bir adamla kadını çenesiyle işaret ederken. Kalabalığın arasında dans etmeye çalışırken ellerindeki bardaklardan çevreye viski saçıyorlardı. Adamın hoş yüz hatları vardı ve dudakları o kadar zarifti ki neredeyse bir kadını andırıyordu. Kadının yüzü daha sertti. Somon rengi elbisesinin arkasında gümüş rengi bantlar vardı ve aşağıya doğru bollaşarak eteğinde çan şeklini alıyordu. Acaba dört bin franklık elbise de böyle bir şey miydi?

"Bunlar her zaman kalabalık gelirler," dedi Eugene, benimle konuşmasına rağmen tek bir nota bile kaçırmıyordu. "Eğer seni beğenirlerse herkese anlatırlar."

Ellerimi elbisemin üzerinde gezdirdim, sanki olmayan kırışıklıkları düzeltiyordum. Bacaklarım daha da beter titremeye başladı. "Gösteri zamanı," dedi Eugene ve gülümsedi. Ayağa kalkmak için birkaç girişimde bulunmak zorunda kaldım. İnsanların aydınlık yüzlerine baktım. Gecenin bu vaktinde gelen insanların daha sönük olabileceklerini düşünmüştüm ancak bu kalabalık, ışıkları yanmış Noel ağacı gibiydi.

Güçlkle platforma ilerledim, neredeyse dengemi kaybedecektim. En uzak köşedeki altı kişilik masaya baktım ve onları daha önce neden görmediğimi merak ettim. Onlarla ilgili her şey — erkeklerin ceketlerinin iliklerindeki karanfiller, kadınların gözaltlarına çektikleri sürmeler, içkileri ağır ağır yudumlamaları — Fransız olduklarını ele veriyordu. Masanın sonunda oturan adam gözüme çarptı. Teni, her şehir erkeğinde sıkça görülmeyen altın rengindeydi ve simsiyah saçlarına ve gözlerine tezat oluşturan bal gibiydi. Burnunun kenarında beni olan bir kadının yanında oturuyordu. Bana ince ve zarif bedeni, düzgün yüz hatları ve ipeksi teniyle bir siyam kedisini anımsattı. Elbisemin içinde güzel göründüğümü düşünüyordum ancak onunla kıyaslandığımda bir sokak kedisi kadar paçozdum.

Siyah gözlü adam bana doğru baktı ve göz göze geldik. Tıpkı elektrik çarpmış gibi kalbim sarsıldı. Onu tanıyor muydum? Hayır, onu daha önce hiç görmemiştim ancak içimden bir ses onu *tanıdığımı* söylüyordu. Nerede olduğumu bile unuttum ve eğer Madam Baquet onları selamlamak için masalarının üzerinden eğilip adamın görüntüsünü kapatmasaydı sonsuza kadar olduğum yerde kalabilirdim. Bu fırsatı değerlendirip, prova piyanistinin bana henüz yerlerine yerleşmemiş izleyicilerin ilgisini çekmekle ilgili söylediği şeyi düşündüm. “Yerine oturmuş izleyicilere şarkı söyle,” demişti. Bununla izleyiciler arasındaki en samimi yüze doğru söylemeyi kastediyordu, sonra da giderek diğerlerinin de ilgisini çekecektim.

Peki, siyah gözlü adamın yüzü samimi miydi? Madam Baquet kalabalığın arasına geri döndü ve adamın kendisine bilekliğini gösteren bir kadınla ilgilendiğini gördüm. Belki de şarkılarımı yeterince beğenmeyecekti. Diğer yanda, Amerikalılar eğlenmeye hazırды. “*Şarkımı kime söylemeliydim?*” Eugene işaretimi beklerken bana baktı. Yutkundum ancak boğazımdaki yumrudan kurtulamadım. Zelda Fitzgerald gözüme taktı. Kocasının üzerine abanmıştı ve sigara ağızlığı dudağından sarkarken onun yanındaki bir adamla flört ediyordu. Çelimsiz kolları ve bozuk ağızı onun bu dünyaya ait olmadığı söylüyordu.

"*La bouteille est vide*," dedim Eugene'e. "Şampanya şarkısıyla başlayalım."

Eugene beni anons etti ve keyifle şarkıya girdi ancak benim çabam izleyicilerin ilgisini hiç çekmedi. Gözlerimi kısarak onlara baktım. Kimse benimle ilgilenmiyordu, siyah gözlü adam bile. Kimse benimle ilgilenmezse diğerlerinin ilgisini çekmek için kime şarkı söylemeliydim? Fransız masa ordövr tabaklarıyla ilgileniyordu, Amerikalılar birbirlerinin sigaralarını yakıyorlar ve birbirleriyle konuşuyorlardı. Madam Baquet aralarında dolaşarak dikkatlerini bana çekmeye çalışıyordu ancak izleyicilerin dikkatini çekmek müdirenin değil, şarkıcının göreviydi. O sadece müşterilerinin iyi vakit geçirmelerini sağlamalıydı. Lütfen, bana bakın, diye yalvardım gözlerimle, siyah gözlü adama. Ancak o büyük bir iştahla önündeki enginarı yemeye devam etti. Uğultu içinde sesimi duyurmakta sıkıntı yaşıyordum. Herhangi bir dilde şarkı söyleyebilirdim ve kimse bunun farkına varmazdı. Eugene'e baktım, ancak o sıkıntım olduğunu fark edemeyecek kadar müziğine dalmıştı.

Her şey bana bağlı. Şehrazat şarkısından sözler aklıma geldi. Her şey bana bağlı. Le Chat Espiègle'de acil durum yüzünden sahneye zorla atıldığımda ne kadar korktuğumu hatırladım.

Eugene şampanya şarkısını çalmasına izin vererek Şehrazat'ın giriş şarkısını söylemeye başladım. Amerikalılar çıkardıkları gürültüyle bir gece kulübü şarkıcısını alt edebilirlerdi ancak ciğer kapasitesi yüksek bir müzikhol şarkıcısıyla baş edemezlerdi. Derin bir nefes aldım ve onlara sesimin ne kadar yükselebileceğini gösterdim. Kısa sürede konuşmalar kesildi, bıçaklar, çatalar ve bardaklar masalara kondu ve tüm gözler bana çevrildi.

İlk önce gürültünün sessizliğe dönüşmesi beni gerdi. Başka bir şarkıya geçişimden hiç etkilenmemiş olan Eugene, şampanya şarkısını çalmaya devam etti. Birkaç ölçü birbirimizle uyumsuzduk, ancak şarkıma eşlik ederken dönüp Mösyö Etienne'le sözleşmemi konuşan Madam Baquet'yi hatırlayınca sanki başından beri aynı şeyi yapıyormuşum gibi şampanya şarkısını söylemeye devam ettim. Şarkı bitmişti ve ben ya

Café des Singes'deki fırsatı kaçırmıştım ya da insanları etkilemişim. Kulaklarımdaki sesin kan basıcından değil de alkışlardan kaynaklandığını anladığımda kalbim boğazımda atmaya başladı. "*Elle est superbe!*" diye bağırdı biri. "Bu kız müthiş!"

Repertuarımı bitirdiğimde izleyicilerden bana yansıyan harareten başım dönüyordu. İstedikleri tekrar şarkılardan sonra ayağa kalkarak daha da coşkulu alkışladılar ve "Bravo!" diye bağırdılar. Paris'teki ilk performansım sadece bir başarı değildi: Bir zaferdi. Amerikalılar sahneye doğru koşarak elimi sıktılar ve beni tebrik ettiler. Bahşiş kavanozuna o kadar çok banknot koyuyorlardı ki, Eugene yumruğuyla onları aşağı bastırmak zorunda kaldı. Zelda Fitzgerald kavanoza inci bir yüzük bıraktı. "Şans getirsin diye," dedi, buz gibi eliyle yanağıma dokunurken.

Birinin beni izlediği hissine kapıldım ve arkama döndüğümde siyah gözlü adamın arkamda durduğunu gördüm. "Unutulmaz bir performanstı, Matmazel," dedi, gülümsedi ve bir tomar parayı kavanoza attı.

Birisi sanki başımda şampanya şişesi kırmıştı ve ben köpüklü sıvının arasından görmeye çalışıyordum. Ağzımı açtım, ancak tek bir söz edemedim. Bir şeyler daha söyledi ancak Amerikalıların kapanış zamanı gelmesine rağmen barda içki almak için çıkardıkları gürültü yüzünden söylediğini kaçırdım.

"Hoşça kal," dedi, hâlâ gülümsüyordu. "Umarım sizi yine dinleyebilirim."

Adamın arkasından gözümü alamadım. Ceketlerini toparlamakta olan arkadaşlarının arasına katılmasını izledim. Arkasını dönüp, kapıdan dışarı çıkmadan önce bana yeniden baktı ve bir gün hayatımı değiştirecek olan biriyle tanışmış olduğumu hissettim.

ON BİR

O gece Café des Singes'de beklediğimin üç katı bahşiş aldım. Daha önce hiç bu kadar çok param olmadığı için harcamak dışında başka ne yapabilirdim bilemiyordum. Ertesi gün, Odette'in giyim tarzından esinlenerek alışverişe gittim. Galeries Lafayette'in elbise, ayakkabı ve kozmetik bölümlerini do-laştım, bacaklarım titriyordu ve aklımdan bir sürü şey geçiyordu. Ancak bana böyle hissettiren ne para ne de alışveriş heyecanıydı. Siyah gözlü adamın gülüşü aklımdan çıkmıyordu. Birkaç söz ettiğim bir adamın beni bu kadar şey hissettirmesi mümkün müydü?... Ne?... Canlı mı?

Karanlık çökene kadar eve gitmedim. Poşetleri ve kutuları kapıma kadar taşıyan taksi sürücüsüne bahşiş verdim. Adam merdivenin altında duran çürümüş süpürgelere, kovalara ve çöplere baktı. Kafam dün gece olanlarla o kadar doluydu ki, binanın berbat durumundan utanmam gerektiğini bile aklıma getiremedim. Galeries Lafayette'ten bu kadar çok pakete gelen birinin böyle bir binada ne işi olduğunu merak etmiş olmalıydı. Adamın, havayı sarmış olan nem ve köpek pisliği yüzünden burnunu tıkayarak aşağıya inişini izledim.

Hazinemi yatağa yaydım. Dirseğe kadar kolları olan bu zümrüt rengi elbisenin benim olduğuna ve onu şarkı söyleyerek kazandığım parayla aldığıma inanamıyordum. Aldıklarımın en pahalısı jakarlı bir mantoydu. Sadece omuzlarımın üzerine koymak bile beni ısıtıyordu. Eskisinin yerine aldığım kombinezon da dahil aldığım tüm giyecekleri giydim ve gümüş bir ayna ve kaidesinin bulunduğu kutuyu açtım. Aynayı yatağın üzerine yerleştirdim, olabildiği kadar geride durdum ve beceriksizce aynadaki yansımamı yakalamaya çalıştım.

Akşam yemeği için, bir gece önce gösteriden sonra yemek yediğim İtalyan şarap evine gitmeye niyetliydim. Eski bir model olan sahibi birkaç kuruşa çorba servisi yapıyordu. Paraları olmayan sanatçılar duvarlara resimlerini yapıştırarak ödeme yapıyorlardı. Ancak Café de la Rotonde'un önünden geçerken altın renkli ışıklarım görünce başarımı burada kutlamaya karar verdim.

İçeri girer girmez çevremi kahkaha sesleri ve kahve likörünün kokusu sardı. Bardaki iki adam bana baktı. Bir garson bana kapıya yakın güzel bir masa gösterdi, gerçi arka bölümde gevezelik yapan insanların sesleri geliyordu ancak yine de tam oturulacak bir yerdi. Hararetli bir tartışma vardı bu yüzden ben de kadeh ve çatal, bıçak seslerinin arasında konuşmaya kulak verdim.

"Sürrealistler! Devrim!" diye bağırdı bir ses.

Alaycı bir kahkaha patladı. "Neler olacağını hepimiz göreceğiz!"

İki kadın kapının yanındaki duvara yaslanmışlardı. Bir tanesi ağızlığındaki sigaradan duman üfledi. Yüzü tıpkı bir tablo gibiydi: Gözlerinin üzerinde yeşil farlardan halkalar parlıyordu, soluk yüzüne ve siyah saçlarına tezat oluşturuyordu. Güldüğü zaman burnunun ucundaki nokta daha da keskinleşiyor ve yüzünü daha da çekici kılıyordu.

"Kiki! Kiki!" diye bir kahkaha attı sarışın olan, elindeki Çin malı mendiline gözlerini silerken. "Gözlerimden yaş akıttın."

Bir Fransız rakısı siparişi verdim ve taze istiridye tabağı ile buharda pişirilmiş midye arasında karar vermeye çalışırken rakının sütümsü liköründen yudumlar alıyordum. Beyaz şarapta pişmiş midye yemeye karar verdim. Yemeğimi yerken içeriği doldurmaya devam eden insanları izledim: gömleğinin yakası kir içinde, pejmürde kılıklı adamlar ve gece giysileri içinde çiftler. Fransız, Alman, İspanyol, İtalyan ve Amerikalılar. Amerikalı kadınlar duvarda bayanların sigara içmemelerine ilişkin bir uyarı yazısı bulunmasına rağmen sigaralarını yakmaya devam ediyorlardı. Odette bana şehrin en ünlü sanatçılarından ve göstericilerinin Rotonde ya da onun karşısında bulunan Dôme'da toplandıklarını söylemişti ancak yüzleri-

ne baktığım insanları tanıdığımdan emin değildim. Yemeğimi bitirdim ve hesabı ödedim. Dairemin bulunduğu binadaki buz gibi lavaboyu kullanmak istememiştim, bu yüzden çıkmadan önce kadınlar tuvaletine gitmeye karar verdim.

Görevliye bahşiş verip içeri girdikten sonra aynadaki görüntüme baktım. Işık dairemdekinden daha parlaktı. Pudramı çıkardım ve burnumun çevresini pudraladım, sonra da birinin yanımda durduğunu fark ettim.

“Ona söylediğinde kızdı mı?” dedi kadın. Sanki aynadaki yansımasını işaret ediyordu. Kadının sarhoş olduğunu düşündüm.

“Sen bana kızdın mı, Simone, sana bunu yaptırdığım için yani?”

Döndüm. Bu yüzü tanıyordum: zarif elmacık kemikleri, mükemmel bir burun. “Camille?” Onu son gördüğümünden beri olanlardan sonra tuzağa düşürülmüş olduğumu unutmuş-tum. Ancak aptal yerine konmuş olduğumu giderek hatırlamaya başladım.

“Belki de kendimi sana affettirebilirim,” dedi Camille, hâlâ aynaya gülümserken. “Bana ve arkadaşlarıma katılmak ister misin? Onlar Paris’in en zengin adamlarıdır.”

Onun bu sempatik tavrı beni gafil avlamıştı ve davetini kabul ettim.

Arka bölümdeki masasına kadar Camille’i takip ettim. Takım elbiseler içindeki üç adam hemen ayağa kalktı. İlki kendisini David Bentley olarak tanıttı; çok iyi Fransızca konuşabilen ve sağlıklı görünen bir İngiliz’di. Diğer iki adam Parisliydi. İnce yüzlerinden ve mavi gözleri yüzünden kardeş olabiliyorlardı. Ancak değillerdi: Kendilerini François Duvernoy ve Antoine Marchais olarak tanıttılar.

Hepimiz yerlerimize oturduğumuzda David Bentley — ona Bentley diye hitap etmem konusunda ısrar etti, çünkü bu arkadaşları arasındaki adıydı — Camille’i nereden tanıdığımı sordu. Ona Marsilya’da bir gösteride birlikte yer aldığımı zı söyledim. Ancak bizi nasıl terk edip gittiğinden bahsetmedim. Bentley parmaklarını Camille’in bileğine doladı ve sık-tı. Elmas bir bilezik takıyordu; Mösyö Gosling’in verdiğinden

çok daha büyük ve çok daha gösterişliydi. Camille'in gümüş boncuklu ve tilki tüyünden şalına bakmam Mösyö Gosling'in yerine daha zengin bir adam bulmuş olduğunu anlamam için yeterliydi.

"Mösyö Dargent'in ben gittikten sonraki tepkisini hâlâ söylemedin," dedi, bileğini Bentley'nin parmakları arasından geçirirken. "Haberini sana söylediğim için bana kızıp kızmadığını da."

Ses tonundan neyi merak ettiğini anlamak güçtü ancak beni ne duruma düşürdüğünden çok Mösyö Dargent'in ne söylediğini merak ettiğini anladım. Ona endişelenecek bir şey olmadığını, skandalın işimize yaradığını ve gösterinin başarılı olduğunu söyledim. Dudaklarını büzdü ve yanıtın onun beklediği yanıt olmadığını anladım. Gösterisinin onsuz fiyaskoya dönüştüğünü düşünmüş olmalıydı.

"Şehrazat'ı sen oynasaydın gösteri daha iyi olabilirdi..." diye başlayıp, durakladım. Şehrazat'ı ben oynadığım için gösteri başarılı olmuştu ancak rolü benim aldığımı Camille'e bir türlü söyleyemiyordum. Ona boyun eğmeme neden olan şey neydi?

Bentley şampanya isteyip istemediğimizi sordu. "Evet," dedi Camille ve dönüp bana sordu, "Paris'te ne yapıyorsun?"

"Café des Singes'de şarkı söylüyorum," dedim. "Fakat sadece haftada iki gece. Başka bir iş daha arıyorum."

Şampanya geldi ve Bentley garsona her birimizin kadehini doldurmasını söyledi. "Camille'in başarısını kutlamak için buradayız," dedi, kadehi bana doğru uzatırken. "Casino de Paris'nin yıldızı olacak."

"Casino de Paris!" diye bir çığlık attım. "Orası en az Folies Bergère kadar iyi!"

"Daha da iyi," dedi Bentley, bana doğru uzanırken. "Casino'da müzik ve dans çok kaliteli. Folies Bergère'de sadece gösteri ve çıplak kızlar var."

Onun adına üzüldüm. Camille'e âşıktı ancak Camille'in ondan bağımsız konuşmaları, tıpkı Mösyö Gosling'e olduğu gibi daha zengin birini bulduğunda onu terk edeceğini gösteriyordu.

"Hadi, kadeh kaldıralım," dedi François, "Camille'e."

"Camille'e," diye yineledik, kadehlerimizi tokuştururken.

Camille bana döndü. "Birinci perdede benim eski yerime birini bulamadılar," dedi. "Senin seçmelere katılman konusunda müdürle konuşabilirim. Sadece bir şarkı ve dansın yer aldığı bir boşluk bu, ama yine de Casino de Paris'de."

Teklifi nedeniyle ona minnet duyuyordum ancak Folies Bergère'de başıma gelenlerden sonra başarabileceğim konusunda kendime güvenmiyordum. Casino, Folies'den daha ciddi bir yer olabilirdi ancak güzellik standartları aynı olacaktı.

"Yemeğe gitmenin zamanı geldi," dedi Antoine, garsona hesap için işaret ederken. "Le Boeuf sur le Toit'ya ne dersiniz? İyi caz yapıyorlar."

"Hayır," dedi François. "Çok gürültülü. Fouquet'ye gidelim."

Bentley başını salladı. "Şimdi burada olan herkes oraya gidecek. Ben Tour d'Argent derim."

"Ben zaten yemek yedim," dedim olabildiği kadar kibar bir şekilde. Rotonde'da yeterince para harcamıştım. Paris'te yeni olabilirdim ancak şehrin en pahalı restoranlarından bahsettiklerini bilecek kadar bilgilendirilmişim ve ihtişama düşkünlüğüme rağmen yine de sınırlarım vardı.

"O zaman yine ye," diyerek güldü François, beni işaret ederek. "Sanırım biraz daha kilo alabilirsin."

"Bentley ödeyecek," diye fısıldadı Camille.

"Bence müzikli bir yere gitmeliyiz," dedi Antoine.

"Le Boeuf sur le Toit şimdi Güney Amerikalı çapkınlarla doludur. Matmazel Fleurier'yi onlara kaptırabiliriz — size söyleyeyim," dedi Bentley.

Hepsi kahkahalarla güldü. Anlamamış olmama rağmen ben de gülümsedim.

Bir taksiye sığıştık: Camille ve Bentley öne; ben, Antoine ve François arkaya oturduk. Tıpkı giysi fabrikasının kamyonundaki giysiler gibi, paltolarımızın, atkılarımızın, şapkalarımızın ve eldivenlerimizin şişkinliğiyle birbirimize abanıyoruz. Taksi Seine'i geçip Right Bank'a doğru ilerledi. Place de la Concorde'daki Mısır Obeliski'ni geçtik.

“Burası XVI. Louis’nin infaz edildiği yer,” dedi Antoine, cama parmağının eklemiyle vururken. “Ve daha sonra da Kraliçe Marie Antoinette ve Robespierre infaz edildi.”

“Burası öyle şeylerin olabileceği bir yere benzemiyor,” dedim. Arnavut kaldırımı üzerinde devrimci kalabalığın yumruklarım sıkmış, “Kafalarını uçurun!” diye bağırıldıklarını hayal ettim.

“Kesinlikle benzemiyor,” dedi Bentley. “Güzel ışıklara baktığında Paris’in kana susamış tarihini unutmak kolay oluyor.”

Rue Boissy d’Anglas’a vardık ve ardı ardına Le Boeuf sur le Toit’ya girdik. Gece kulübünün içi o kadar kalabalıktı ki güçlkle hareket edebiliyorduk. Sonsuza kadar kapının yanında sıkışmış halde duracağımızı sandım ancak garson bize bir masa bulmayı başardı. Şarap servisi yapan garson bir buz kovaşı içinde şampanya getirdi. Caz müziği kulaklarımın içinde çınılıyordu. Oturduğumuz yerden parlak trombonları, klarnetleri ve saksafonlarıyla orkestrayı görebiliyorduk.

“Bu gece herkes burada,” dedi Camille. “Bak, Coco Chanel orada!” Camille’in bakışlarını takip ettim ve koyu renk saçlı ve geniş ağızlı kadını gördüm. Üzerinden dökülen fırfırlı bir elbise giymişti. Madam Chardin’in anlattıklarıyla pek ilgisi yoktu. Elbisesinde bir eksiklik vardı ve içkisini içmek için her kolunu kaldırdığında kolu kabarıyordu. Ancak topak topak küpeler ve barok tarzı bir kolye takmıştı.

“Onun aksesuarları azaltmak gerektiğini düşündüğünü sanıyordum,” dedim. “Sadece bir süs eşyası.”

Bentley bana baktı. “O bir tasarımcı,” diyerek kendi kendine güldü. “Moda yaratarak ve modayı değiştirerek para kazanıyor.”

“İşte senin arkadaşın,” dedi Antoine Camille’e, başıyla çarpık gülüşlü bir adamı göstererek.

Camille bana döndü. “Maurice Chevalier. Casino de Paris’de geçen sezon gösteri yaptı ve bir gecede iki bin frank kazandı.”

“İki bin frank! Ne yapıyor?” diye sordum.

“Sahnedede hasır şapkaıyla dans ediyor, fıkra anlatıyor ve ima dolu sözler içeren şarkılar söylüyor. İnsanlar Hollywood’un

onu kapacağını söylüyor.”

“Hollywood mu?”

“Amerika. Film sektörü,” dedi Camille, benim bilgisizliğimden keyiflenmişti.

“Onun acımasız biri olduğunu söylüyorlar,” dedi Bentley, purosunun ucunu küçük bir makasla keserken. “Onu esir kampından kurtarmak için hayatını riske atan Mistinguett’i terk etti.”

Mistinguett’i tanıyordum, ‘Paris Müzikholü’nün Kraliçesi’ ve Fransa’nın en ünlü şarkıcısıydı.

“Başarılı olmak için acımasız olmalısın,” dedi Camille.

Bentley gülümsedi, gerçi neden gülümsediğinden emin değildim. Camille’e gerçekten âşıkса onu kötü bir son bekliyordu.

Kafamı dans pistine çevirdim ve dönerek dans eden çiftleri izledim.

“Dans etmek ister misin?” diye sordu François, kadehini masaya koyarken.

“İsterim,” dedim, sesindeki flört eden tondan çok müzikten etkilenmişim, “fakat bu dansı bilmiyorum.”

“Eğer yürüyebiliyorsan, fokstrot¹⁰ da yapabilirsin,” dedi elini bana doğru uzatırken. Pistteki diğer çiftlerin arasında dans edebileceğimiz çok az yer vardı ancak François yine de bana adımları göstermeyi başarabildi. Dansın yavaş-yavaş-hızlı-hızlı ritmini kapmak çok kolaydı. Yavaş bölümler uzundu ve daha ağırbaşlıydı, hızlılar daha kısa ve canlıydı. Pistin çevresinde hareket etmeye başladık. Zaman zaman bizi fark etmeyecek kadar birbirlerine âşık çiftlerin ya da çakırkeyif insanlara çarptık. Gözlerinin altında torbalar olan şık giyimli bir adamın önünden geçtik. “Bu Galler Prensi,” diye fısıldadı kulağıma François. “Dedesı hem bu şehre hem de eşine âşıktı. Kral olmak için Parisli olmaktan vazgeçmek zorunda kalınca çok üzüldü. Bakalım bu prens de aynı şeyi hissedecek mi?”

Müziğin temposu değişti. Çiftlerin yarısı pisti terk etti ve onların yerini başkaları doldurdu. “Ben bunu beceremiyorum,” dedi François. “Bunun için çok iyi bir dansçı olman gerek.”

Çevremizdeki insanlar, değişen ritimle topuklarını kaldırıyorlar ve kollarını kuşlar gibi çırpınıyorlardı. Bu benim şimdiye kadar gördüğüm en enerjik dansı ve bana çok komik gelmişti. François izin istedi ve ben tek başıma bu çılgınlığı ortasında kaldım. Bu çift kişiyle yapılabilen bir dansı ancak pistte neredeyse yarım düzine insan kendi başına dans ediyordu. İşin adım tarafı benim için zor değildi. Ardışık adımları atmak konusunda yetenekliydim ve bu eğlenceye katılmak için can atıyordum. Bir anda geri kalan kalabalıkla bedenimi titretirken ve bacaklarımı birbirine çaprazlarken buldum. Hatta birkaç farklı kalça sallayışı ve kafa çevirmesi icat ettim.

Birkaç hızlı parçadan sonra dans edenler yavaşladılar ya da pistten ayrıldılar. Orkestra yeniden fokstrot çalmaya başladı. Garson tam yemek tabaklarıyla yaklaşmıştı ki masaya geri döndüm.

“Ne yemek istediğini bilmiyorduk,” dedi Antoine, “bu yüzden biz de senin için şampanya sosunda balık söyledik.”

Garson önüme sulu bir morina balığı tabağı koydu.

“Çarliston dansın etkileyiciydi, Matmazel Fleurier,” dedi Bentley. “Salondaki herkesin gözü sendeydi.”

“Çarliston mu? Dansın adı bu mu?” diye sordum.

François kaşlarını kaldırdı. “Amerikan dansı,” dedi. “Daha önce hiç yapmamış mıydın?”

Başımı salladım.

“İki kat etkileyici,” diyerek güldü Bentley. “Ben hâlâ çözebilmiş değilim, üstelik ders de aldım. Burada o kadar yaygın ki, bilmiyorsan garson olarak bile iş bulamazsın. Eğer müşteriler senden isterse, öğretebilmelisin.”

Camille bana doğru eğildi. “Bu gece gözünü senden hiç ayırmayan biri var,” dedi.

“Kim?”

Dans pistinin kenarındaki masalardan birine döndü. Başımı kaldırıp baktım ve siyah gözleriyle bana bakan genç adamı gördüm. Ona gülümsedim ancak bana karşılık vermedi. Café des Singes’de gördüğümde yemek yediği insanlarla beraberdi. Siyam kedisine benzeyen kadın onun omzuna dokundu ve kulağına bir şeyler fısıldadı. Adam yine bana baktı ve başı-

nı çevirmeden önce bir kahkaha attı. Benimle dalga mı geçiyorlardı?

“Onu tanıyor musun?” diye sordu Camille.

“Şampanya beni etkilemiş olmalı,” dedim, kendimi son yirmi dört saatte yaşadıklarımı anlatamayacak kadar aptal hissediyordum. Neden gülümsememe karşılık verecek kadar nezaket gösterememişti? Bir önceki gece performansımı övmemiş miydi?

Camille omuz silkti ve Bentley’ye bir şeyler söylemek için arkasını döndü. Gözlerimi yemek tabağıma kilitleyerek balığımı yedim. Siyam kedisinin adam üzerinde benden daha fazla etkisi olduğu çok açıktı. Neden olmasın? Ateşli gözlerini çevreleyen simsiyah gür kirpikleri vardı. Ufak tefek bir kadındı ve minicik elleri ve ayakları vardı. Uzaktan bile kendimi bir dev gibi hissetmemi sağlıyordu. Onu bir daha asla düşünmeyeceğime dair bir işaret göndermek istedim. Cesaretimi yeneden toplayıp o tarafa döndüğümde burnumun ucunda bir gövdeyle karşılaştım. Başımı kaldırdım ve siyah gözlü adamla göz göze geldim.

“*Bonsoir*. Umarım iyisinizdir,” dedi Antoine’a. Siyam kedisi adamın koluna asılmış, tüm ağırlığını ona vermişti. Bakışlarını bana çevirdi ve yine Antoine’a baktı. “Bize arkadaşınızı tanıştırmanızı umuyoruz. Dün akşam Café des Singes’deki performansını izledik. Muhteşemdi.”

O siyah gözler çekici bir yüzün üzerine yerleşmişti. Belirgin elmacık kemikleri ve büyükçe, ancak biçimli bir burnu vardı. Eğer bir hayvan olsaydı, Champ Élysées’nin kapılarını koruyan kraliyet köpeği bir Doberman olurdu.

Antoine kaşlarını çattı. “Matmazel Fleurier,” dedi. “Bunlar da Matmazel Marielle Canier ve Mösyö André Blanchard.”

“Memnun oldum,” dedi André, öpmek için elimi aldı. Ben de onu selamladım ve Matmazel Canier’ye baktım. Ağzında bir şeyler geveleyerek o da beni selamladı.

“Bize Charleston dansı dersleri verip veremeyeceğinizi merak ettik,” diye sordu André, gözlerini bana dikerek. “Matmazel Canier ve ben bir caz teknesine davet edildik ve görünüşe bakılırsa bu danstan pek anlamıyoruz.”

Beynimde şimşekler çaktı. Matmazel Canier'nin eli André'nin kolundan aşağı kaydı ve avucunun içinde kayboldu. Birbirlerine kenetlenen parmaklarını görmezden gelmeye çalıştım ve görünmez olabilmeyi diledim.

"Neden ders almak için Ada Bricktop'a gitmiyorsunuz?" diye önerdi François. "Prens Edward'a yetecek kadar iyiye, kesinlikle sizin için de iyidir. Matmazel Fleurier bir şarkıcı, dans eğitmeni değil."

André kahkaha attı. Kahkahası göğsünün derinliklerinden geliyordu. Gözleri ve düzgün beyaz dişleri parladı. "Aslında doğru. Özür dilerim, Matmazel Fleurier. Dans ettiğinizde bütün dünya sizinmiş gibi görünüyorsunuz."

Gözlerindeki zekice değişimi fark ettim; içlerindeki ifade benim hayal kırıklığımı yansıtıyordu. Bir an için duraksadı ve ayaklarına baktı, yemeğimizi böldüğü için özür diledi ve Matmazel Canier ile birlikte masalarına gittiler.

"Kimdi o?" diye sordu Camille Antoine'a.

Bentley'nin dönüp bir garson çağırmasını bekledi. "André Blanchard, Blanchard servetinin varisi. Fransız ekonomisini kontrol altında tutan ailelerden biri. Fakat sakın aklına bile getirme, Camille. O, ailenin tek varisi. Babası yanlış bir adım atmasına izin vermez."

"Peki kadın?"

"Matmazel Canier mi? Bir sosyete kızı. Altı bezlenmiş, sırtı sıvazlanmış ve şımartılmış biri. Görüntüsü dışında hiçbir özelliği yok."

Camille bana dönmeden önce bakışlarını André'nin masasına çevirdi. "Onu kapam kız yaşadı," dedi.

Camille sözüne sadık kalarak benim için Casino de Paris'de bir seçme ayarladı. Camille şu anda Amerika'da film yapmak için sözleşmesini iptal eden bir İngiliz kadının yerine geçmişti ve ondan kalan boşluğu bir an önce doldurmaları gerektiği için bu herkese açık bir seçme değildi. Ve bu defa bana cesaret vermek için gelen Mösyö Etienne ve Odette'in samimi yüzlerini ön sırada görebiliyordum. Casino de Paris'nin sahi-

bi Léon Volterra onların yanında oturuyordu. Gözlerinde şeytanlık belirtisi olan meraklı bir adamdı. Çarliston bilip bilmediğimi sordu ve ben de ona kendi kendime öğrettiğimi söyledim.

“İşte, biz de tam olarak böyle birini arıyoruz!” diye bağırdı, kollarını tavana doğru kaldırarak. Yaşlı ancak incecik bir kadın olan koreografına dönerek ekledi, “Casino de Paris teknik robot dansçılar değil teatral dansçılar arıyor! Öyle değil mi, Madam Piège?”

Madam Piège kesinlikle katıldığını söyleyerek yanıtladı ve adamın koluna dokundu. Davranışı onun daha fazla bir şey söylemesini engellediği izlenimini veriyordu.

“Harika! Harika!” diye yankılandı Mösyö Volterra’nın sesi, dansımı ve şarkımı bitirdiğimde. Kanatlardaki ekipten de bir alkış geldi. Bana memnuniyetle başını sallayan Mösyö Etienne’e baktım.

Mösyö Volterra koltuğundan kalktı ve dirseklerini sahnenin önüne dayadı. “Bugün provalar için saat ikide geri gel,” dedi. “İşe alındın.”

Mösyö Etienne, Odette ve ben dışarı çıktığımızda heyecanımı içimde tutamaz hale gelmişim. “Buna inanamıyorum!” dedim. “Casino de Paris!”

“İyi iş çıkardın,” dide Mösyö Etienne. “Seni her dinlediğimde sesin daha da iyiye gidiyor.”

“Ve çok da güzel görünüyor,” dedi Odette bana gizlice gülümseyerek.

“Mösyö Volterra başlı başına bir karakter, değil mi?” dedi Mösyö Etienne, bir taksiye işaret ederken. “Okuma yazması yok, biliyor musun?”

“Okuma yazması yok mu?” diye bir çığlık attım. Mösyö Etienne binmem için bana kapıyı açtı. “Siz onun Paris’teki en başarılı menajer olduğunu söylememiş miydiniz?”

Odette ve Mösyö Etienne arkamdan taksiye bindiler. “Tek bir sözcük bile okuyamaz. Ortağı ona sözleşmelere imza atmayı öğretmiş,” dedi Mösyö Etienne.

“İnanması zor, öyle değil mi?” dedi Odette. “Birbiri ardına önce Ambassadeurs, sonra Folies Bergère ve şimdi de Casino

de Paris'nin sahipliğini yapmış bir adamın kendi adını bile yazamaması çok ilginç.”

“Yetimmiş. Hiç okula gitmemiş,” diye açıkladı Mösyö Etienne.

“Akıllı bir olmalı!” dedim.

Mösyö Etienne gülümsedi. “Girişimcilik onun kanında var. Bir keresinde bana, yedi yaşındayken parklardaki banklardan ve metro civarından atılmış akşam gazetelerini topladığımı anlatmıştı. Ertesi sabah elinde gazetelerle bir köşede durup kafasından başlıklar uydurup — tabii ikna edici başlıklar — bağıırıyormuş. Hiç kuşku duymayan müşterileri gazeteleri açıp da gerçeği gördüklerinde, birkaç blok öteye kaçıyormuş.”

“Tanrım, umarım beni de kandırmaz!” dedim.

Mösyö Etienne başını salladı. “Ah, kandırır,” dedi. “Volterra küçük büyük herkesi kandırır. Bununla ünlüdür. Neyse ki ben varım.”

O öğleden sonra moralim oldukça yüksek bir şekilde Casino de Paris'ye geri döndüm. Adım afişlerde geçmeyecekti ancak bu yine de şöhret ve övgüler konusunda hayal kurmamı engellemedi. Ancak salona girer girmez bütün hayallerim yıkıldı. Madam Piége ve prova piyanisti beni bekliyorlardı.

“Sanırım sen bir komedyensin,” dedi Madam Piége, gülerken yanakları kırışıyordu. “Biz de bunun üzerine çalışacağız.”

Komedyen mi? Benim beklentim bu değildi. Bu işi Marsilya'da bıraktığımı sanıyordum. Artık Paris'te olduğuma göre daha farklı olmak istiyordum.

“Matmazel Casal sizin için epey iyi şeyler söyledi ve Mösyö Volterra da sizin doğal bir zamanlama anlayışınız olduğunu düşünüyor.”

Camille'in beni hiç Şehrazat'ta ya da Café des Singes'de izlemediğini hatırladım. O, benim sadece çılgın bir revü kızı olduğumu sanıyordu. Neler olduğunu anlamıştım: Camille yanlışlıkla Mösyö Volterra'dan bana komik bir rol vermesini istemişti. Bende ciddi bir malzeme olduğunu düşünmüyor olmalıydı.

“Artık farklı şeyler yapıyorum, Madam Piége,” dedim. “Ben bir gece kulübünde şarkı söylüyorum.”

Ancak Madam Piége beni duymadı bile. Elindeki nota kâğıtlarını karıştırdı ve bir tanesini piyaniste verdi. “Bununla başlayalım,” dedi.

Piyanist parçayı çalmaya başladı ancak ben bir türlü harekete geçemiyordum. Provadan hemen sonra Mösyö Etienne’i aramaya ve durumu Mösyö Volterra’ya anlatmasını istemeye karar verdim. Böylece o da Madam Piége’e koreografimi düzeltmesi için talimat verecekti. Bir prova boşa gidecekti ancak sonra her şey yoluna girecekti. Mösyö Etienne, Casino de Paris ile ilgili tüm görüşmelerin kendisi üzerinden yapılması konusunda ısrar etmişti.

“Çarliston yapışını beğendim,” dedi Matmazel Piége, bana şarkının bir kopyasını verirken. “Yeni şeyleri bu kadar çabuk öğrenmen çok etkileyici. Bu bir yetenek işareti.”

İç çektim. İçimden bir ses, başka koşullarda Madam Piége ile çalışmaktan zevk alabileceğimi söylüyordu. Ön sırada bir koltuğa oturdu ve ben hareketleri yaparken o da bana talimatlar verdi. “Orada biraz daha kendini esnet, *ma chérie*,” dedi. “Sonra da ayaklarını olması gerektiğinden daha uzun süre sürükleyip, tıpkı bir muz kabuğuna basmış gibi.” Dediklerini yaptım. “Bunu izleyiciler espriyi anlayana kadar yap,” dedi kıkırdarak, keyiften gözleri parlıyordu. O ne kadar mutlu görünüyorsa ben de o kadar berbat hissediyordum.

Çarliston’dan sonra Madam Piége, bir baston sallayarak ve pek de eğlenceli olmayan bir şarkıyı söyleyerek sahnede kasıla kasıla yürümemi istedi. Şarkı beni yaptığım işten iyice nefret ettirdi.

La! La! Bum! İşte Jean geliyor

Yeni Voisin arabasıyla.

La! La! Bum! “Ne yapıyorsun?” diye bana soruyor

Ona ne diyeceğim?

La! La! Bum! Çamaşır astığımı mı?

“Şimdi, her ‘Bum!’ dediğinde bastonu yere vur ve yukarı

fırlat. Davul da seninle aynı zamanda vuracak. Ve bastonunu yeniden yakaladığında ziller çalacak,” dedi Madam Piége yerinden kalkarak. Gözlerine bakamıyordum. Çok fazla eğleniyordu.

Şarkıyı ve adımları yarım saat içinde öğrenmeme rağmen hareketlerle vuruşların zamanlarını oturtmak için iki saat boyunca prova yaptık. Orkestra her defasında bize eşlik etti. Prova boyunca canlı kalmaya çalıştım ancak midem kasılıyordu.

Madam Piége’e revü kızlarının bir aksaklığı düzeltmesi için ona ihtiyaç duyduklarına dair bir haber geldi. Bana döndü. “Sizinle olması gerekenleri çalıştık, Matmazel Fleurier. Mükemmelsiniz. Bu gece sahneye çıkabilirsiniz.”

“Bu gece mi?” sesim çatlak çıktı.

“Hımmm,” dedi Mösyö Etienne onu aradığımda. “Ben de şaşırdım. Ben Camille Casal’ın bir komedi gösterisi yapmış olduğunu sanmıyorum ve senin de yapacağını beklemiyordum. Bana sanki sana eski şarkıyı söyleteceklermiş gibi geldi.”

“Bu gece sahneye çıkmamı istiyorlar!”

“Hımmm,” dedi Mösyö Etienne yine ve bir süre düşündü. “Bu durumda başka şansın yok. Bunu yapman gerekecek. Eğer sorun çıkarırsan senin yerine başkasını alırlar.”

“Bundan nefret ediyorum,” diyerek isyan ettim.

“Ortalığı velveleye verecek kadar isim yapmış değilsin,” dedi Mösyö Etienne. “İşini iyi yap ve biz de bir dahaki sefere senin için nasıl bir şey ayarlayabileceğimize bakalım. Alacağın parayı düşün. Café des Singes’den daha fazla ve bu sadece bir şarkı ve bir dans için.”

Casino de Paris’deki gösterim için elbisem puantiyeliydi ve yakasıyla eteğinde fırıldılar vardı. Beyaz ayakkabıların bantları üzerinde fiyonklar vardı. Madam Chardin beni böyle görseydi dudakları uçuklardı. Bir köpek eğitimcisi ve iki kanişiyle paylaştığım soyunma odamda programın üzerinden geçtim. Benim rolüm revü kızlarının ayrıntılarla dolu kostümlerini değiştirmelerine ve sahnenin kurulmasına fırsat tanıyan bir boş-

luk doldurmaydı.

Sahneye adım atıp, Charleston yapmaya başladığımda içimden gelmese de olabildiği kadar çaba gösterdim. İzleyicileri net olarak görebiliyordum ve neyse ki gülümsüyorlardı. Sırttım, dans ettim ve hareketleri doğru yerlerde yaptım ve yüzümde bir gülümsemeyle şarkımı söyledim. İzleyiciler de bunun karşılığında güldüler ve alkışladılar, sahnenin kanadına doğru ilerlerken zengin Parislileri mutlu etmenin, işçi sınıfı Marsilyalıları mutlu etmekten daha kolay olduğunu anladım.

Ancak sahneden indiğimde beni tebrik edecek ne bir Madam Tarasova, ne bir Mösyö Dargent ne de bir Albert vardı. Merdivenleri çıkarken Mösyö Volterra'nın yanından geçtim ve sanki benim kim olduğunu tam olarak hatırlayamıyormuş gibi omzumu okşadı. Camille'in ikinci perdedeki performansım izlemek istedim ancak sahne amiri bana küçük rolleri olanların sahnelerini bitirdikten sonra ortalıkta dolaşmalarının yasak olduğunu söyledi. Böylece ben de Montparnasse'daki konuşacak kimseimin olmadığı buz gibi odama saat dokuzda geri döndüm. Casino de Paris'de de konuşacak kimsem yoktu.

On İki

Casino de Paris'deki gösteri bir başarıydı ve yaza kadar devam edecek gibi görünüyordu. Camille yıldız olmaya iyice alışmıştı. Gazeteciler ondan ağızları sulanarak söz ediyorlardı: *"Camille Casal'ın öylesine büyüleyici bir güzelliği var ki, sahneye çıktığı anda insanın içini titretiyor."*

Camille'in performansını bir matine için bilet alıp, gösterimden sonra izleyiciler arasında yerimi aldıktan sonra izleyebildim. Camille, Marsilya'dakinden daha da deneyimli görünüyordu. Gösterisindeki sinsi cinsel cazibesini ve iç çekişlerini yumuşatmış, daha mesafeli duruyordu. Ve çok güzeldi. Spot ışıkları sahnede çapraz olarak birleşip, orkestra onun ilk şarkısı olan *'Döndüğüm Zaman'*ı çalmaya başlayınca izleyiciler nefeslerini tuttular. Camille, göğüslerinin ve kalçalarının üzerine inciler ve payetler serpiştirilmiş bedenini saran bir elbise, omuzlarında ise elbiseye uygun, tavus kuşu tüyler işlenmiş bir pelerinle perdelerin arasından süzülerek çıktı. İzleyicilere yaklaştığında pelerini omuzlarından kaydırarak düşürdü. Düzgün bacakları Camille, gözlerini izleyicilerin üzerinde gezdirdi ve onların kendisinin ne kadar olağanüstü olduğunu anladıklarından emin olana kadar kıpırdamadı. İzleyiciler hepten sessizliğe büründüğünde şarkısını söylemeye başladı. Sesi hâlâ incedi ancak o unutulmaz girişinin ardından bunu kimse fark etmedi bile.

Benim gösterimin adı, pek tanınmayan bir gazete dışında hiçbir yerde geçmiyordu, o da şöyle diyordu: *"Gösteri, çekici bir şekilde dans eden ve kendine özgü sesi olan göz alıcı esmer Simone Fleurier gibi yeni yetenekleri de ön plana çıkarıyor."* Ancak bu ilgisizliğin beni üzmesine izin vermedim. Başarısını kutlamak ve seçmelere katılmamı sağladığı için Camille'e güller gönderdim.

Perdeler ve kilimler almış olmama rağmen Montparnasse'daki odam hâlâ çok soğuktu. Odette, sağ-

lıklı bir ısıtması olan bir otele yerleşmemi önerdi. Latin Meydanı'ndaki Rue des Écoles'de bir tane buldum. Müdiresi savaş nedeniyle dul kalmış olan Madam Lombard'dı. Mösyö Etienne'in bana vermiş olduğu referansın üzerinde yazan yaşma iki kez baktı. Parisli bir revü kızı olmak için ortalama bir yaşıyaydım ancak daha genç göründüğümü biliyordum.

"Bu taraftan gelin," dedi, referansı geri verip beni koridora yönlendirdi.

Giriş katındaki odada tek kişilik bir yatak, bir çalışma masası ve bir askılık vardı. Perdeler ve duvarlar eski püskü olmasına rağmen pencerenin altında buharlı bir ısıtıcı ve aynı katta ortak bir banyo vardı. Benim ihtiyacım olan tek şey, yatıp kalacak sıcak bir yer ve giderek artan giysi koleksiyonumu asabileceğim bir yerdi. Kirası ayda iki yüz franktı, benim kaldığım odadan daha pahalıydı ve Madam Lombard üst katta daha güzel bir odası olduğunu söylemese burayı kabul edecektim.

Üst kattaki odanın çatı penceresine doğru alçalan bir tavanı vardı ve penceresi sokağı görüyordu. Bir yatak ve ısıtıcının yanı sıra bir şifonyer ve gardırobu vardı. Fiyatı alt kattaki odanın iki katı olmasına rağmen — ve bütçemin üzerinde — odayı kiralayacağımı söyledim.

"İyi," dedi Madam Lombard, memnun olmuştu ancak gülümsemiyordu. Bakışları timsah derisi ayakkabılarıma ve ipek çoraplarıma kaydı. "Odaya asla erkek getirmek yok. Konuklarla resepsiyonda görüşülebilir."

"Getirmem," diye kekeledim. Müzikholde çalıştığım için insanların benim hafif bir kız olduğumu düşünmeleri beni her zaman şaşırtmıştı.

Bir akşam Camille bana bir not gönderdi: "Gösteriden sonra bizimle tiyatronun arkasında buluş. Bentley bizi akşam yemeğine çıkaracak."

Camille'in benim için bazı iyilikler yapmış olmasına rağmen yine de onun cana yakın bir arkadaş olduğunu söyleyemezdim. Ancak onun bu tür davetlerini tıpkı mahcup bir kız

kardeş gibi itaat eder bir şekilde her zaman kabul ediyordum. Ondan çok etkileniyor ve ona kapılıyordum çünkü benim asla sahip olamayacağım bir şeye sahipti: kusursuz bir güzelliğin gücü. Hepsinden öte, yalnızdım ve ailem olmadığı için başıboş kalmıştım ve bulduğum herkesle arkadaşlık ediyordum.

Casino de Paris'ye vardığımda Camille, Bentley ve François sahne kapısından çıkıyorlardı. Antoine'ın onlarla birlikte olmadığını görünce şaşırdım; onları son gördüğümde François ve Antoine'ın her yere birlikte gittiklerine dair bir izlenim edinmiştim. Bentley'nin sürücüsü bize kapıyı açmak için boşta çalışan Rolls-Royce'dan dışarı adım attı. Taksilerin tersine arka tarafta bir sürü yer vardı.

Bentley Avenue des Champs Élysées üzerinde bulunan Fouquet'de bizim için bir masa ayırtmıştı. Smokin giymiş *başgarsonun* gülümsemesi ve şamdanlardaki kehribar rengi ışıkların aydınlattığı, üzerinde beyaz örtüler bulunan masalar bana Rotonde'un orta halli bir restoran olduğunu düşündürdü. Çalışanlara birbiri ardına verilen komut tıpkı koreografisi mükemmel bir bale gösterisini andırıyordu. Vestiyer görevlisi kız süzülerek üzerimizdekileri aldı. Başgarson gece giysileri ve pırlantaları içindeki konukların arasından kayarak bize masamızı gösterdi ve oturduğumuzda bize geleneksel Fransız sebze türkülüsü, somon yahnisi ve biber sosunda yaban domuzu içeren menüyü okudu. O gidince şarap garsonu yemek öncesi içecek siparişlerimizi almak için geldi. Onu bir garson takip etti ve ne yiyeceğimize karar verip vermediğimizi sordu. Seçimlerimizi yaptığımızda yemek salonu asistanı gelerek bardaklarımıza su doldurdu ve tabaklarımıza yuvarlak ekmek servisi yaptı. Daha sonra şarap garsonu yemeklerimize uygun şarap önermek için geri döndü. Şarap siparişi verildikten sonra garson yeniden belirdi ve tabaklarımızın çevresinde hali hazırda bulunan gösterişli çatal, bıçak ve kaşıklara ilave yaptı. Ondan sonra şarap garsonu şampanyalarımızı doldurmak için asistanıyla birlikte geri döndü. Bunca hareketliliğe rağmen restoran Rotonde'dan daha sessizdi. Diğer müşteriler ya daha alçak sesle sohbet ediyorlar ya da hiç konuşmuyorlardı.

Garsonun önüme koyduğu bıçağa baktım. Tıpkı bir zarf

açacağını andırıyordu ve solumda duran küçük çatal benim için tam bir bilinmezdi. Sol tarafımda duran fazladan iki kadehin kırmızı ve beyaz şaraplar için olduğunu düşündüm. Sağ tarafımda duran kadehlerin ikisi suyla, ikisi de şampanyayla dolu olmasaydı kafam karışabilirdi. Le Boeuf sur le Toit'da yemek yediğimizi zaman, François ve Antoine'a kaçamak bakışlar atarak salata çatalıyla et çatalını, çorba kaşığıyla tatlı kaşığını, tereyağı bıçağıyla peynir bıçağının ayrımını yapmayı başarmıştım. Ancak Fouquet'deki çatal, bıçak ve kaşık düzeni insanın kafasını karıştırıyordu. François'nun bakışlarını üzerime dikmesi beni rahatsız etti. Başımı kaldırıp ona gülümse dim, böylesine gösterişli bir ortamdan dolayı huzursuz olmadığımı göstermeye karalıydim. Madam Piège, her şeyi çabuk öğrendiğimi söylememiş miydi? Bakışları boynumdaki yapay elmaslara kaydı. Sandalyemde kıpırdandım, bir bacak bacak üstüne atıyor bir düzeltiyordum. Elbette taşlar sadece parlaktılar; Camille'in bileziği gibi gerçek değillerdi. Neden onlara bu kadar dikkatli bakıyordu ki?

Neyse ki, *ordövr* tabakları geldi ve François dikkatini salyangoz dolu tabağına çevirdi. Onları küçük bir kısıkaç ve çatala kabuklarından sıyrışını seyrederken o yemeği sipariş etmemiş olduğuna sevindim.

"Bu geceki izleyiciler arasında Cocteau'yu gördün mü?" diye sordu Camille Bentley'ye, tabağındaki karidesleri çatal ve bıçağıyla alırken. Bentley'nin tabağındaki soğuk mezelerle çatalını doğal bir şekilde batırıp, bıçağıyla keserken onun tabağına ne kadar dikkatle yaklaştığını fark ettim. Onun da benim kadar buraya ait biri olmadığını düşündüm.

Restorandan sonra Claridge'de dans ettik ve biraz daha şampanya içtik, daha sonra da caz plaklarını dinlemek ve son bir içki paylaşmak için François'nın evine gittik. Fouquet'nin sunduğu lüks beni etkilemişti ancak François'nın ev düzeni beni hayrete düşürmüştü. Dairesi, Arc de Triomphe'un yakınındaki Avenue Foch'taydı. Bina on dokuzuncu yüzyıldan kalma, işleme demirli balkonları olan kesme taştan bir binaydı, çatısı eğimliydi ve bizi beşinci kata çıkaran altın kaplamalı bir asansörü vardı. Kapıda bizi yardımcı kız karşıladı ve

Dôme'un büyüklüğünde bir girişe kadar eşlik etti. Gül pembesi duvarlar ve krom rengi aksesuarlar binanın dekoratif dış cephesine karşı tam bir tezat oluşturunuyordu. Köşede altın bir lahit duruyordu. Tam ortada duran çeşmenin üzerine oturtulmuş bir sfenks kopyasına ve fayanslardaki Mısır motiflerine göz atınca, demek zengin insanlar böyle yaşıyorlar, diye düşündüm. Oysa ben ısıtması ve ortak bir banyosu olan daireme geçtiğimde sınıf atladığımı sanmıştım!

Deri uzun koltukların yanında duran abanoz ağacından bir piyanonun bulunduğu oturma odasına kadar diğerlerini takip ettim. Duvarlarda kaplanlar ve fillerin resmedildiği tablolar asılıydı. François oymalı masaların ve sandalyelerin, çiçekliklerin içine yerleştirilmiş işlemeli demirlerin bulunduğu balkona açılan cam kapıları açtı. "Gün içinde buradan Bois de Boulogne parkım görebilirsin," dedi, elini ışıkları arasındaki karanlık boşluğu göstererek. Bunu Camille'e söylemişti ancak gözleri benim bulduğum yere kaymıştı. Yoksa *beni* etkilemeye mi çalışıyordu? Bu fikri hemen kafamdan attım. O çok zengindi ve ben çok kolay etkilenebilecek biriydim, bu nedenle kendini yormasına gerek yoktu.

"Bu akşam fazla soğuk değil," dedi Bentley, François'yı geçip balkona çıkarken. Camille de onu izledi. Ben de tam balkona çıkmak üzereydim ki François elini omzuma koydu ve kapıları kapattı. "Neden müzik seçiminde bana yardımcı olmuyorsun?"

Bir dolabın kapaklarını açtı ve üzerinde gramofon duran bir kaydırmalı bir rafı çekti. İğneyi yerine koydu ve caz müziği bütün odayı kapladı. Sonra bana doğru geldi ve fokstrot dansı yapmak üzere beni kavradı, ellerimiz birbirine geçti ve sağ ayağını benimkilerin arasına koydu. Dans etmeye başladık ve François beni daha da kendisine çekti. Claridge'de dans ettiğimizde kalabalığın içindeydik ancak François'nın oturma odasında dans etmek rahatsız edecek kadar samimiydi.

Yüzünü benimkine yaklaştırdı. "Bütün gece dikkatin dağınmıktı," dedi. Kolu omzundan, elbisem yüzünden açık olan sırtıma kaydı. Kaskatı kesilmiştim ve o da elini belime kaydırdı. Plak bitti ancak François yenisini koymak için kıpırdamadı bile. Gözlerini dudaklarıma dikti ve kendi dudaklarını oy-

nattı. Kıvrılarak kurtulmaya çalıştım ancak omuzlarımı yakaladı ve dudaklarım benimkilere bastırdı. Öpüşü o kadar ani olmuştu ki donakalmıştım. Dili ağzımın içinde kıvrılıyordu. Dişlerimiz birbirine vurduğunda geri çekildim ancak elini boynuma kaydırana, oradan da göğüslerimin üzerinde gezdirene kadar hareket edemedim. Onu ittim ve kahve masasının arkasına kaçtım.

“Şimdi anladın,” dedi. “Eve gitmek için geç kalmış değilsin. Ya da kalıp, ben üzerimi değiştirirken sen de resimlerime bakabilirsin.”

Döndü ve odadan çıktı. Kapıları açarak balkona koştum ve neredeyse Bentley’nin kucağına düşecektim. O ve Camille bir masanın başına oturmuşlar sigara dumanlarını gökyüzüne üflüyorlardı.

“François nerede?” diye sordu Bentley. “Dans etmekten vaz mı geçtiniz?”

“Üzerindekileri değiştiriyor,” dedim. Kalbim küt küt atıyor, beynim zonkluyordu. François’ı cesaretlendirmek için bir şey mi yapmıştım?

“O iyi bir ev sahibiymiş,” dedi Bentley, sigarasını küllükte söndürürken. “Ne yani — pijamalarını mı giyecek?” Sandalyesinden kalktı. “Gidip şu kızı bulayım, bize içki hazırlasın. Son bir içkiyi birlikte içmek François’nın fikriydi. Eminim bize en azından bir porto şarabı ikram edebilir.”

Bentley gittikten sonra Camille elbiseme baktı. Aşağıya doğru baktım ve François ile mücadele ederken eteğimin belime doğru çıktığını ve omuz askılarımdan birinin düştüğünü fark ettim.

“François sana abayı yakmış,” dedi. “Senin çok güzel olduğunu düşünüyor.”

“Beni fazla tanımıyor ki!”

Buradan kolaylıkla çekip gidemeyeceğim gibi geldi bana. Nedendir bilinmez, bir şey yapmadan önce sanki Camille’in iznine ihtiyacım vardı.

Camille dumanını havaya üfledi. “Tahmin ettiğinden daha zengin, biliyor musun? Burası onun şehirdeki evi. Neuilly’de bir şatosu var. Kariyerin için çok şey yapabilir.”

Kafam Camille’i incelemeye yetecek kadar durulmuştu.

Gözleri kan çanağına dönmüştü. Yemekte aynı miktarda şarap ve Claridge'de de aynı miktarda şampanya içmiştik ancak Camille sarhoştı. O ve diğerleriyle sahne kapısı önünde karşılaştığım anı düşündüm. Belki de onlar gösteriden hemen sonra içmeye başlamışlardı.

"Sen bakiresin Simone, değil mi?" diye sordu Camille, sigarasını söndürürken. "Bakire bir kız mı yoksa bir yıldız mı olmak istiyorsun, karar vermelisin. Her ikisi birden olamazsın."

Omzumun üzerinden arkaya baktım; Bentley buradayken kendimi daha güvende hissetmiştim. "Ne demek istiyorsun?"

Camille arkasına yaslandı ve gözlerini kısarak bana baktı. "Sence bulunduğum yere Bentley ya da Mösyö Gosling olmadan gelebilir miydim? Sence bizim gibi geçmişi olan kızlar yardım almadan bir şey olabilirler mi?"

Buna yanıt vermedim; sesinin tonu beni şaşırtmıştı. Bentley ve Mösyö Gosling'in adlarını öyle bir söylemişti ki sanki onun midesini bulandırıyorlardı. Onları kullandığını biliyordum ancak onlardan tiksinseninin nedenini anlayamıyordum.

"Ben bir tiyatro temsilcisi tarafından keşfedildim. Paris'e kendi başıma geldim ve iki ayrı yerde saygın işim var," dedim. "Bütün bunları bir erkek olmadan yaptım."

Camille yeni bir sigara yaktı ve ciddi bir biçimde bana baktı. "Evet, ama sen sadece kendin için endişeleniyorsun," dedi. "Sence ben bunları kendim için mi yapıyorum? Benim düşünmem gereken bir çocuğum var."

Bu küçük bilgi beni şaşırttı. Bir açıklama bekleyerek Camille'e baktım.

"Bir rahibe manastırında yaşıyor. Aubagne'da," dedi. Sesi öylesine kontrollü bir duyguyla doluydu ki boğazımda bir yumru oluştu. "Eğer bir servet edinmezsem evlilik dışı bir kız çocuğu olarak hayatta benimkinden daha fazla şansı olmayacak."

Aniden Camille'in yaşam tarzına farklı bir açıdan bakmaya başladım. Her zaman onun bir fırsatçı olduğunu düşündüğüm için utancımдан yanaklarım yanmaya başladı.

"Babası doğumunda bile yanında olmayan bir kahve tüccarıydı."

“Peki, ya Bentley?” diye sordum. “Görünüşe göre seninle çok ilgileniyor. Seninle evlenmez mi?”

Camille kaşlarını kaldırıp bir kahkaha attı. Saflığım onu eğlendiriyor gibiydi. “Simone, onlar gibi adamlar bizim gibi kızlarla evlenmezler! Onlardan alabildiğimiz kadarını almalı ve kendi hayatımızı kendimiz kurmalıyız. Zaten karısının benimle evlenmesini onaylayacağını sanmıyorum.”

“Bentley evli mi?” Ben onun eğlence ve aşk peşinde olan şehrin bekârlarından biri olduğunu sanıyordum.

“Elbette,” diyerek kıs kıs güldü Camille. “Karısı Londra’da vakıf baloları düzenlemek ve zengin dullara davetiyeler göndermek gibi, iyi bir evli kadının yapması gereken her şeyi yapıyor.”

Tam bir şeyler daha söyleyecekti ki Bentley yanında içki tepsi taşıyan yardımcı kızla geri döndü. François da smokin ceket ve kravatıyla onların arkasında belirdi. Şehvetli hali geçmiş gibiydi, elini cebine atıp küçük bir kese çıkarmadan önce dönüp bana gülümsedi. “Tepsiyi bırak,” dedi, kız içkilerin servisini yaptıktan sonra.

Kız gittikten sonra, François şişeleri aldı ve bir peçeteyle tepsiyi sildi. Keseyi açtı ve tepsinin parlak yüzeyine bir öbek kokain koydu.

“Ah, bir kar yığını,” diyerek güldü Bentley. “Sen sandığımdan da iyi bir ev sahibiymişsin, François.” Elini cebine soktu ve gümüş bir kutuyu açarak içinden bir kartvizit çıkararak François’ya uzattı.

“Doğru,” dedi François, tozu dört sıra halinde ayırmak için kartı kullanırken. İşi bittiğinde cebinden dört pipet çıkardı ve hepimize birer tane verdi.

Bentley tepsiyi bana doğru uzattı. “İlki senin,” dedi.

“Önce sen al,” dedi Camille, tepsiyi yeniden Bentley’nin önüne uzatarak. “Eminim Simone bunu daha önce hiç denememiştir.”

“Bu doğru mu?” dedi Bentley, başını tepsiye doğru eğerken. “Hiç yaşamamış demek ki.”

Burnunun bir tarafını parmağıyla kapatarak diğerine pipeti soktu ve tıpkı avını emen bir karıncayıy gibi tozu çekti. San-

dalyesine yaslandı ve sulanmış gözlerini kırıştırdı. Sonra Camille, ondan sonra da François çekti. Camille gülmeye başladı ancak yumruklarını öylesine sıkıyordu ki tırnaklarını avucuna bastırarak yerden kan sızmaya başladı. François homurdandı ve tepsiyi bana doğru itti ancak benim kafamdan geçen tek şey Le Chat Espiègle'in dışında gördüğüm, derisinin altında böceklerin dolaştığını bağıarak söyleyen adamdı. Sandalyemden sessizce kalktım ve oturma odasına açılan kapıyı ittim.

Görevli kız girişte atkımı ve eldivenlerimi takmama yardımcı oldu. "Matmazel, Mösyö Duvernoy için bir not bırakmak ister mi?" diye sordu. Başımı salladım.

Caddeye çıktığımda neredeyse sabah olmak üzereydi. Güneş çatıların ve uzun ağaç dallarının üzerinde parlıyordu. Görünürde bir taksi yoktu, bu yüzden bir metro istasyonu aramak için Arc de Triomphe'a doğru yürümeye başladım.

ON ÜÇ

Mösyö Volterra bir sonraki gösterinin planlarını yapmaya başlayınca, Mösyö Etienne daha iyi bir şarkı ve dans konusunda anlaşma yaptı — komikten çok modern bir gösteri. Casino dahil Paris'teki tiyatroların çoğu, Eylül'de başlayacak olan gösterilerin provalarıyla Ağustos'ta kapanıyordu. Yaz boyunca turneye çıkan bir ekibe katılabilir ya da Café des Singes'de daha fazla çalışabilirdim. Ben her ikisini de yapmamayı seçtim ve Madam Baquet'nin gece kulübündeki işimden ayrıldım. Yaz için çiftliğe geri dönmek istiyordum. Çok yalnızdım. Yaşım ve yaptığım iş yüzünden normal hayattan ve hatta çevremdeki insanlardan soyutlanmıştım. Revü kızları benimle ilgilenmiyorlardı ve yıldızlarla takılmak için daha isim yapmamıştım. François'nın evinde geçirdiğim gecenin gösterdiği gibi Camille ve ben farklı dünyaların insanlarıydık. Odette benim tek gerçek dostumdu ancak onun işi ve sanat dersleri, benim tuhaf çalışma saatlerim nedeniyle pek sık bir araya gelelemiyorduk. Paris'i seviyordum ancak eve bir yolculuk yapmanın zamanı gelmişti.

Pays de Sault'a gitmek için epey para harcayarak yataklı vagonunda bir yer aldım ve gece trenine bindim. Bernard beni istasyonda karşıladı, altında spor arabası yerine bir kamyonet vardı.

"*Bonjour*, Simone. Eve hoş geldin," dedi ve gülümsedi. Bernard çantamı kaldırıp arkaya koydu ve yolcu koltuğunun kapısını açtı. Kendisi de sürücü koltuğuna tırmandı ve motoru çalıştırdı. Ön camdan gelen güneğin güneşi yakıyordu. Paris'in solgun güneşinden sonra göz kamaştırıyordu. Yol o kadar engeliydi ki trende içtiğim sütün bir süre sonra midemde tereyağına dönüştüğünü düşündüm.

Bernard'a Montparnasse'tan, Café des Singes'den, Casino

Paris'deki gösterimden ve Fouquet'de yediğim akşam yemeğinden söz ettim.

"Seninle yaşamlarımızı değiştirdik," dedi, güneşin bronzlaştırdığı yüzünde bir gülümseme belirdi. "Sen modernleştin, ben yabanileştim."

İri çizmelerinden kasketine kadar onu inceledim. Yanaklarında ve alnında terden bir tabaka vardı. O artık bir çiftçiydi ancak yabanilikle ilgisi yoktu. İş tulumunun her paçasının önünde birer ütü çizgisi vardı ve gömleğinin yakasından dışarı yayılan kolonya kokusu kamyonetin deri koltuklarına sinmişti.

Lavanta hasadı bitmişti. Bernard bana hasadın başarılı geçtiğini ve gelecek yıl bir damıtma aygıtı daha almayı planladıklarını söyledi. Rucarts'ın terk edilmiş çiftliğini Digne'de yaşayan tek varisten satın almayı da umuyorlardı. Eski evin onarılması imkânsızdı ancak bahçeyi yeniden canlandırmak ve diğer arazileri de lavanta ekimine hazırlamak istiyorlardı.

"Grasse'dan biri, bilim adamlarının vahşi lavantadan daha sert ve on beş kat fazla yağ veren bir melez bir bitki geliştirdiklerini söyledi," diye açıkladı Bernard. Söyledikleriyle tıpkı babamın girişimci halini andırıyordu. "Eğer bu bitki işe yararsa daha fazla araziye ihtiyacımız olacak."

Öğleden sonra çiftliğe vardık. Servi ağaçları cayıır cayıır yanan yola gölgelerini düşürüyorlardı. Annem elini gözlerine siper etmiş bir şekilde bahçede bekliyor, Bonbon ise arka ayakları üzerinde tetikte duruyordu. Bu kadar uzaktan bile küçük köpeğin kilo almış olduğunu fark edebiliyordum; Yvette teyzenin yemekleri onu şişmanlatmıştı. Koruluğu çıktık ve annem bir çığlık attı. Yvette teyze, elinde bir tavayla kendisini mutfak kapısının boncuklu perdesinden dışarı attı. Chocolat ve Olly de onun ardından koşturdular.

Bernard bahçeye geldiğimizde durdu. Benim için kapıyı açmasım bekleyemedim; kamyonetten dışarı fırladım ve aneme doğru koştum. O da hızla bana doğru geldi ve başımı ellerinin arasına alarak yanaklarımı öpmeye başladı. Gözleri şefkatle doluydu — ve sanki ormandan çıkıp gelmiş bir hayaletmişim gibi şaşkındı.

"Seni görmek çok güzel, Simone. Ama uzun kalmayacak-

sın, değil mi?” dedi, o gizemli gülücüklerinden birini göstererek.

“Simone! Bu sen misin?” diye çığlık attı Yvette teyze, tava-yı pencere eşiğine koydu ve gözlüklerini bulmak için ceplerini karıştırdı. Onları taktıktan sonra gözlerini kısarak bana baktı. “Şu saçlarına bak!” dedi. “Ne yaptın sen?”

Onun şaşırabileceğini unutmuştum. Köyümdeki kadınlar çocukluklarından ölümlerine kadar saçlarını uzatır ve toplayarak kullanırlardı.

“Demek lavanta hasadı başarılı geçti?” dedim, ilgisini saç-larımdan uzaklaştırmak amacıyla.

“Geçen yıldan bile daha iyiydi,” dedi Yvette teyze neşeyle.

“Gerome nerede?” diye sordu Bernard, çantalarını kamyon-netten indirip kapıya doğru taşırken. “Simone’u görmek iste-yecektir.”

“Şimdi uyuyor,” dedi Yvette teyze. Bana dönerek açıklama yaptı, “Ön taraftaki oturma odasını onun odası olarak düzen-ledik. Böylece bizim onu merdivenlerden indirip çıkarmamıza ihtiyaç duymadan yemeklere katılabiliyor ve çiftliğin nasıl iş-lediğini izleyebiliyor.”

“Durumu daha iyi o zaman?” diye sordum, bahçedeki bank-ta annemin yanına oturup, bana verdiği soğutulmuş şarabı yu-dumlarken. Bahçedeki çardak, üzüm salkımları gibi tepemden sarkan mor salkımların ağırlığıyla bel vermişti. Yayıkları tat-lı koku arı kümelerinin ilgisini çekiyordu. Bitki özümü sarhoş olmuş arılardan bir tanesi eteğime kondu. Kanatlarını ve ba-caklarını sağa sola sallayarak kumaşın üzerinde bir süre yürü-dükten sonra uçup gitti.

“Gelişim gösterdi,” dedi Yvette teyze, kendisine bir sandal-ye çekerken. “Kendi kendine oturabiliyor ve hatta arada sırada birkaç söz edebiliyor. Sonuçta fazladan bir yardımcıya ihtiyaç duymadık. Annen ve ben onunla başa çıkabiliyoruz.”

Annem bana bir dilim kavun uzattı ve gözlerimin içine baktı. “Git ve yemeğe kadar biraz uzan,” dedi. “Yorgun görü-nüyorsun. Dinlendikten sonra konuşmaya devam ederiz.”

Yvette teyzenin evindeki yatak odalarından birinde uzan-dım, yolculuktan ötürü öyle yorulmuştum ki giysilerimi bile çıkarmadım. Bonbon yatağa zıpladı ve yanıma yattı. Parmak-

larımı tüylerinin arasında dolaştırdım. Bana baktı ve esnedi. O artık annemin köpeğiydi ancak onu yeniden gördüğüme sevinmiştim. Huzursuz bir şekilde kestirdim, uykum sürekli Casino de Paris'de dansın rüyası ve trenin cıyaklayan frenlerinin sesiyle kesiliyordu.

"Simone!" diye seslendi annem alt kattan. Kalbim küt küt atarken ve sırtım terden sırlıklam olmuş halde yatakta doğruldum. Bonbon ortadan kaybolmuştu. Dışarıda güneş batmış ve gökyüzünü parlak bir koyu mavilik kaplamıştı. Saatlerdir uyuyor olmalıydım.

Aşağıya indim, tabak seslerinin ve biberiyeli kızarmış tavuk kokusunun geldiği masaya doğru ilerledim. Mutfak kapısını açtığımda rüzgâr fenerinden gelen ışık gözlerimi kamaştırdı. Gerome amca masanın başında oturuyordu. Yüzündeki ifade en son gördüğümünden daha sağlıklıydı, ancak gözlerinden biri hâlâ kapalıydı ve kır saçlarının tamamı bembeyaz olmuştu.

Annem tezgâhın üzerinde tavuğu parçalıyordu. Kâselere çorba servisi yapmakta olan Yvette teyze, kepçeyi havada tutarak bana baktı. "Simone, sen iyi misin? Çok solgun görünüyorsun."

"İyiyim," dedim. "Sıcaktan olmalı. Nasıl olduğunu unutmuşum."

Bernard bir kadehi şarapla doldurdu ve içebilmesi için Gerome amcanın dudaklarına tuttu. Boğazımı temizledim. "Merhaba," dedim. Hayatımın çoğunu Gerome amcadan koruyarak ya da nefret ederek geçirmiştik ancak çarpık bedeninin görüntüsü kafamı karıştırıyordu. Ağlamak istedim.

Gerome amca başını kaldırdı. Şarap damlaları çenesinden aşağı akıyordu. İfadesi donuktu ve beni anlayıp anlamadığını söylemek imkânsızdı.

"Kolu neden askıda?" diye sordum Bernard'a, masadaki yerimi alırken.

"Onu hissetmiyor," dedi Bernard, Gerome amcanın çenesini bir peçeteyle silerken. "Bazen kolunun orada olduğunu unutuyor bu yüzden bir yere sıkıştırmaması ve ona zarar vermemesi için askıya alıyoruz."

Gerome amca bir kükrleme sesi çıkardı ve ardından mırıl-

dandı, “Pierre?”

“Hayır, o Simone,” dedi Bernard onu düzeltmek için. “Yengenin.”

“Pierre?” diye yineledi Gerome amca. “Pierre?” Ağlamaya başladı. Sesinin tonu içimi yaktı. Anneme ve Yvette teyzeye baktım. Hiçbir şey yokmuş gibi domates ve sarımsak doğruyorlardı. Bu acınası ses tonu karşısında nasıl oluyor da çıldırmıyorlardı?

“Üzülme, Simone,” diye fısıldadı Bernard. “O mutsuz değil. Doktor, felç kurbanlarının nedensiz yere ağlamalarının normal olduğunu söyledi.”

Acıyla yüzümü buruşturdum. Ben de, Bernard da bunun doğru olmadığını biliyorduk. Bedeninin tabutunda tuzağa düşmüş, canlı canlı gömülmüş bir adamın sesini dinlediğimizi biliyorduk. Onda bilinçsizliğin huzuru yoktu. Tüm pişmanlıklarının bilincindeydi; pişmanlıkları her gün gözünün önünden geçiyordu ve onun bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktu.

Annem ve Yvette teyze yemek servisi yaptılar. Yvette teyze Gerome amcaya çorba içirdi ve adam sessizleşti. Yemekten sonra gözlerini ellerine dikti ve gecenin kalan bölümünde hiçbir şey söylemedi. Bernard havayı dağıtmak için bana neden Paris’ten üç bavulla döndüğümü sordu. “Her akşam Zelli’ye dans etmeye gideceğimizi mi sandın yoksa?”

Güldüm. “Masayı topladıktan sonra bavulların içinde neler olduğunu size göstereceğim.”

Annem ve Yvette teyze masanın toplanmasına yardım etmeme izin vermediler. Ancak işlerini bitirdiklerinde Paris’ten ayrılmadan onlar için aldığım hediyeleri çıkardım. “Bunlar son moda şeyler,” dedim, siyah beyaz hediye paketlerini havaya kaldırırken.

Annem parfüm kutusunu açtı, kare şişeyi ve kalın harflerle basılmış etiketi inceledi: Chanel No 5. Tasarım Paris’in son modasını yansıtıyordu: gösterişli, ayrıntılı ve modern. Kapağı açtı, kehribar özünü kokladı ve kapağı kapattı. Tıpkı acı bir soğan koklamış gibi burnu kıvrıldı ve gözleri sulandı. Öylesi-

ne güçlü bir şekilde hapsirdi ki boş kutu masadan aşığı uçtu.

Yvette teyze bileklerine parfüm sıktı ve şişeyi burun deliklerinin önünden geçirdi. "Evet, eşsiz, değil mi?"

Kokuları birbirinden ayırt etme yeteneğine sahip olan Bernard, seçimimden dolayı en fazla memnun olan insandı. "Portakal çiçeği ve hoş kokulu asya ağacı," dedi, parfümü elinin arkasına sıkarken. "Yasemin ve gül." Tenini yeniden koklamadan önce birkaç dakika bekledi. "Sandal ağacı, güve otu ve vanilya."

"Sentetik de içeriyor. Kokunun uzun süre kalmasını sağlıyor," dedim.

Yıllar önce Bernard'ın Grasse'dan hediye olarak boyunları koni biçiminde, kapakları porselen çiçekler ya da kuşlarla süslü, kabartmalı cam şişelerde getirdiği tek çiçek kokulu parfümleri hatırladım. Annemin yılın özel günleri için lavanta ya da biberiye yağı sürerek hazırladığı bitki keseciklerini ve mumları düşündüm. Chanel No 5 Paris'te moda olabiliyordu ancak orada bu kadar moda olan şeylerin güneyde ne kadar tuhaf karşılandığını fark ettim. Bernard için aldığım zümrüt rengi kravat kendisine çok yakıştı, ancak Gerome amcaya hediye ettiğim hardal rengi yelek soluk renkli giysilerinin üzerinde fazla parlıtlı oldu ve beti benzi atmış bir palyaçoya benzedi.

Yvette teyze Galeries Lafayette'den aldığım sabahlığı çiftlik giysisinin üzerine geçirdi ve onunla kahve servisi yaptı. Kıpkırmızı ipek kumaş tezgâhla masa arasında yürüdükçe üzerinde dalgalanıyordu. Ancak bana göre içlerinde en komiği annemdi. Bir haftalığımın tamamını harcayarak aldığım gümüş rengi tilki kürkünü, sıcağa rağmen boğazına sarmıştı. Yanık teni ve dağınık saçları yüzünden aksesuar tüm gösterişini yitirmişti ve tam olarak ne olduğunu belli ediyordu: bir kadının boğazına dolanmış ölü bir hayvan. Yanlış kararım bana hayatlarımızın nasıl da farklılaştığını gösterdi ve bu beni üzdü. Bu dünyaya açılmanın ve kendi başına bir yol çizmenin sonucu muydu? Babamın ölümünden beri anneme değişik bir yakınlık hissediyordum ancak artık her ikimiz de farklı yollardan yürüyorduk. Acaba birkaç sene sonra birbirimizi tanıyabilecek miydik?

Pays de Sault'daki iki hafta önceleri yavaş geçiyor gibi geldi bana, ancak on dördüncü günün sonunda zamanın nasıl geçtiğini anlayamadım. İlk önce, Paris'in keşmekeşi olmaksızın işleri yavaş yavaş ve amaçlı bir şekilde yapmayı yeniden öğrenmek zorunda kaldım. Her gün kuyudan su çekilecekti, bahçeden sebzeler toplanacaktı, mesafeler taksi yerine bisikletle ya da yayan katedilecekti. Bedenimin yeniden çiftlik yaşamının ritmine alışması gerekiyordu: erken kalkmak ve hava kararınca yatmak. Mutfakta ve hayvanlar konusunda yardımcı oluyordum ancak ne zaman çiftlik işinde yardım etmek istesem herkes kahkahalarla gülüyordu.

"Bu konuda daha önce de kötüydün," dedi Bernard, omzumu sıvazlayarak. "Bu konuda kendini Paris'te geliştirmiş olabileceğini hiç sanmıyorum." Onun kırsal yaşantıya mucizevi bir şekilde uyum sağladığını düşününce daha fazla tartışamazdım.

Her gün öğleden sonra geç saatlerde babamın mezarını ziyaret ettim. Bonbon da benimle geldi, bu annemin yanından ayrıldığı tek zamandı. Bir gün, babamın mezarının yanına lavanta dikerken, '*La bouteille est vide*'in sözleri aklıma geldi. Gerçekten, sahip olmaya başladıkça daha fazlasını istiyorduk. Eğer biri bana el yapımı giysiler yerine mağazalardan alınmış elbiseler giyeceğimi, Paris'te yaşayacağımı ve hayatımı şarkı söyleyerek kazanacağımı söylese, bu bana hayal edemeyeceğim bir yaşam tarzı gibi gelirdi. Aniden daha fazlasını istediğimi fark ettim. Camille'inkiler gibi *özel tasarım* giysiler, François'ninki bir ev istiyordum ve artık sadece bir şarkıcı olmak istemiyordum — bir yıldız olmak istiyordum. Dahası: Tüm bunlara kendi olanaklarımla sahip olmak istiyordum.

Risk almaya ve kendi başıma ayakta kalmaya ya da yıkılmaya karar verdim. Camille'in yaptığı gibi erkeklere bağımlı olmayacaktım. André Blanchard'ın yüzü gözümün önüne geldi. Eğer bir erkekle birlikte olacaksam, onu sevdiğim için birlikte olacaktım.

Bernard'ın beni alıp Paris'e yolculuğum için Carpentras'ya götüreceği sabah, ziyaretimin başkentteki yaşam kaygılarının

dan uzakta bir dinlenme anlamına geldiğini fark ettim. Başarı tepesine tırmanmadan önce bir nefes almamı sağlamıştı.

Yvette teyze ve annem, Bernard ve benim merdivenlerden aşağı inip çıkarak eşyalarımı taşıyışımızı, eşyalarımı toplarken bir şeyler unutmuş olabileceğim kaygısıyla defalarca yatak odasını uçuşumu görmesi için Gerome amca'yı kapının yanında bir sandalyeye oturtmuşlardı. Her şey kamyonete yüklendiğinde Gerome amca'yı yanaklarından öptüm.

"Güzel," diyerek gözlerini bana dikti ve sonra yeniden kendi düşüncelerine daldı.

Yvette teyze kollarını omuzlarıma doladı, yanaklarımdan öptü ve benimle kamyonete kadar geldi. "Acele et," dedi, "yoksa treni kaçıracaksın. Bernard'ın o yolda yarış sürücüsü gibi araba kullanmasını istemiyorum."

Olly'yi, Bonbon'u ve Chocolat'ı okşadım. Bonbon masum gözlerle bana baktı; belki de Paris'te yalnız olduğumu hissetmişti. Ancak Chocolat ona alışmış, annem de onu sahiplenmişti ve onları birbirlerinden ayırmak söz konusu bile değildi. Onu anladığımı göstermek için kulaklarını okşadım. "Tıpkı Bernard'a benziyorsun," dedim ona. "Kırsal yaşama âşık oldun."

Bernard motoru çalıştırdı. "Hadi, Simone," dedi, "sahneye çağrılıyorsun."

Güldüm ve annemi öptüm. Ellerimi kendi elleri arasına alıp sıktı. Parmaklarının eklemleri arasına toprak parçaları vardı ve elleri sertleşmişti; onlar namuslu ellerdi, namuslu işlerde sertleşmiş ellerdi. Onların görünüşleri içimi sevgiyle doldurdu.

Paris'e vardığımda Madam Lombard bana planlarımı altüst eden bir mektup verdi. Yeni sezondaki rolüm Casino de Paris'deki gösteriden çıkarılmıştı. İyi olmadığı için değil sadece gösterinin fazla uzun olmasındandı ve Mösyö Volterra Jacques Noir'ya ait hiçbir bölümü kesemiyordu.

Yatağıma çöktüm. Şimdi ne yapacaktım? Aileme hediye almak için aşırı para harcadıktan sonra bana sadece iki yüz frank

kalmıştı ve gelecek hafta kiramı ödemem gerekiyordu. Ve artık Café des Singes'de sırtımı yaslayacağım bir işim yoktu.

Pays de Sault'daki kararlılığım göz önüne alındığında durum komik görünüyordu. Sahip olduklarımdan daha fazlasını isterken elimdeki tek tük şeyleri de kaybetmek üzereydim. Yıldız olma hayallerim hiç olmadığı kadar uzaktaydı artık.

Ertesi gün öğleden sonra Madam Lombard bana gelen telefonu yanıtlamam için beni aşağı çağırdı. Arayan Mösyö Etienne'di. Acele Casino de Paris'ye gitmemi söyledi.

"Ne oldu?" diye sordum. Sesimi alçak tutmaya çalışıyordum çünkü Madam Lombard resepsiyonda dolaşüyor, vazolara laleler yerleştiriyor ve koltukların yastıklarını kabartıyordu.

"Miguel Rivarola'nın eşi dün gece onu terk etmiş. Ona yeni bir tango eşi bulmak zorundalar yoksa Buenos Aires'e dönecekmiş."

Telefon kablosunu bileğime doluyor sonra da bırakıyordum. Rudolph Valentino'nun *Mahşerin Dört Atlısı* adlı filmdeki dansından sonra tango, Paris'te meşhur olmuştu ve bazı kafeteryalarda ve partilerde yapıldığım görmüştüm. Ancak diğer insanlarla Rivarola ve eşinin sahnede yaptığı tango arasında büyük bir fark vardı. Bir keresinde onları Scala'da izlemiştim ve tutkulu hareketleri beni büyülemişti. Sahnede yanan iki alev gibiydiler.

"Rivarola'nın şu anda daha çok eşini geri getirmek için endişelenmesi gerekmiyor mu?" diye sordum.

"Hayır," diyerek güldü Mösyö Etienne. "O profesyonel bir sanatçı. Ne olursa olsun gösterisine devam etmeli. Unutma, perde üç hafta sonra açılıyor."

Maria'nın yerini kim tutabilirdi ki? Yakamı gevşetirken bir yandan düşündüm. Tangonun gerektirdiği duygu derinliği bir günde öğrenilecek bir şey değildi. Casino'nun bana bir deneme şansı vermesi Mösyö Volterra'nın ne kadar çaresiz olduğunun bir işaretiydi.

Madam Lombard yanımdan geçti ve masasına oturarak postaları ayırmaya başladı. Mösyö Etienne'e yarım saate kadar

Casino'da olacağımı söyledim. Mösyö Volterra işi bana vermek istiyorsa onunla tartışmayacaktım; paraya ihtiyacım vardı.

Casino de Paris'ye geldiğimde Mösyö Volterra'nın Rivarola'nın dans partneri olarak sadece beni değil tüm revü kızlarını ve hatta gösteride yer alan bütün kızları deneyecek olduğunu görmek beni gücendirdi. Koltukların ilk üç sırası bol elbiseli ve dans ayakkabılı kızlarla doluydu. Revü kızlarının başı olan Sophie dişlerinin arasına sıkıştırdığı bir gülle Mösyö Volterra'nın yanında oturuyordu. Tam arkamı dönüp çıkacaktım ki Mösyö Volterra beni gördü ve el salladı. Ben de ona gülümsedim ve bir koltuğa oturdum. Gelecekte iyi ilişkiler kurmak açısından kalmak daha akıllıcaydı.

Rivarola sahnede revü kızlarından biriyle bir tango figürü deniyordu. Tıpkı bir kedi gibi ağır adımlarla ve titizlikle dönüyordu. Aniden durdu. "Hayır, hayır, hayır," diye söylendi, partnerini bıraktı ve Volterra'ya döndü. "*Esta chirusa no me sigue!*"

Rivarola Fransızca ve Volterra da İspanyolca bilmediği için söylenenler Madrid'den gelen bir ışık teknisyeni tarafından çevrildi. "Kızın, kendisini yönetmesine izin vermediğini söylüyor," diye açıkladı çocuk.

"Ama kız çok güzel," diye itiraz etti Mösyö Volterra, cebinden mendilini çıkarıp alnını silerken. "Eminim öğretirse öğrenebileceği bir şeydir. Onun için şapkanın içinden Arjantinli bir tango dansçısı çıkaramayız tabi. Ne de olsa elimizde bir sözleşme var."

Teknisyen söylenenleri Rivarola'ya çevirirken bir boşluk oldu. Adam kollarını göğsünde kavuşturdu ve başını salladı. "*Esta mina salta como un conejo*", diye kükredi kollarını havaya kaldırarak. "*Yo quiero una piba que sepa deslizar-se como un cisne*".

Işık teknisyeni ağırlığını bir ayağından diğerine verdi ve açıkta kalmış olan kablolardan bir tanesiyle oyalanmaya başladı, belli ki son söylenenleri çevirmekten çekiniyordu.

11 İspanyolca'da "Bu kız deli bir tavşan gibi tepiniyor," anlamına gelmektedir.

12 İspanyolca'da "Ben kuğu gibi süzülen bir piliç istiyorum," anlamına gelmektedir.

Bu tartışmayı sürdürmenin anlamsız olduğunu fark eden Volterra revü kızını koltuğuna geri gönderdi ve tıpkı kurban edilecek olan bir bakire gibi tedbirli bir şekilde sahneye çıkan bir diğerini çağırdı. “Karısının onu terk etmesine şaşmamalı,” diye fısıldadı yakınımnda oturan revü kızlarından biri. “Onu memnun etmek çok zor.”

Bu seçmenin zaman kaybı olduğunu düşünmeye başlamış olmama rağmen Rivarola’nın kendisine partner seçme konusundaki metodu merakımı uyandırmıştı. Kızın öğrenmesi için bir tango figürü gösteriyordu. Kızın anladığına emin olduktan sonra kanadın önünde duran sahne görevlisine dönüp başıyla işaret veriyordu. Görevli gramofonun iğnesini plağa yerleştiriyordu ve tango müziği salonda yükseliyordu. Bundan sonra Rivarola öne doğru bir adım atıyor ve kızın sırtını bir eliyle kavrayarak göğsünü kızinkine yaslıyordu. Bu müstehcen bir kucaklaşmaydı ancak Rivarola’nın kaskatı yüzünde cinselliğe dair herhangi bir ifade görünmüyordu. En az bir dakika gözünü kırpmadan ya da tek bir kasını bile oynatmadan bu pozisyonda kalıyordu. Eğer kız kıpırdar, kıkırdar ya da ayak değiştirirse yerine gönderiliyordu.

Öne doğru eğildim ve Rivarola’yı inceledim. En az elli yaşındaydı; vücudu bir erkek çocuğu kadar esnek olsa da, yaşı yüzünden okunuyordu. Gözlerinin altında kabark torbalar vardı, çenesinin altı sıkı olsa da boynu kaz derisini andırıyordu. Ancak ışıltılı gözleri ve kıvrımlı dudakları bütün bu kusurlarını gölgede bırakıyordu. Başını her döndürüşü ve bacaklarını kıvrışı tutku saçıyordu. Böylesine sıkı kucaklamasının nedeninin, partnerinin kendi ateşiyle yanıp yanmadığını ya da eriyip erimediğini kontrol etmek için olduğundan kuşku duymaya başlamıştım. Camille’in benim hakkımda namuslu kız teşhisi koymasının ardından seçilemeyeceğimi biliyordum. Ancak yine de kimin seçileceğini merak ediyordum.

Eğer potansiyel partneri kucaklaşma testini geçerse, Rivarola kızı devamlı yön değiştirerek ve sahnede bir ileri bir geri getirerek bir tango figürü gösteriyordu. Dansçıların adımları karıştırdıklarında elenmediklerini fark ettim; Rivarola mükemmeli arıyor gibi görünmüyordu. Partnerlerine yaptıkla-

rı ilgimi çekmişti — çevrelerinde dönüyor, bazen onlardan uzaklaşıyordu ya da tıpkı bir çiçekçide kokusuna göre çiçek seçmiş gibi kafalarının tepesini kokluyordu. Ancak bir saatten fazla süren denemelerden sonra kızlardan hiçbiri onu memnun etmemişti.

“*Esto es como bailar con troncos!*”¹³ diye bağırırken Mösyö Volterra beni sahneye çağırdı. Ne demiş olduğuna dair hiçbir fikrim yoktu ancak ses tonundan iyi bir şey olmadığı anlaşıyordu. Hakaretleri haksızdı: Paris’in en iyi revü kızları arasından seçim yapma şansına sahipti, üstelik bu kızların çoğu bale eğitimi almışlardı. Karşısında yerimi aldım ve bu iş biter bitmez mideme indireceğim çikolatalı ekleri hayal ederek kendimi hazırladım.

Rivarola bileklerime baktı sonra da yere eğildi ve tıpkı yarış atı seçer gibi onları hareket ettirdi. Biçimleri dikkatini çekmiş gibiydi gerçi şimdiye kadar kimse bileklerim hakkında herhangi bir yorum yapmamıştı. Ellerini önce ayak köprümün üzerinde gezdirdi sonra da ayak kavisimin altına kaydırды. Nefes borumu bile rahatsız eden bir gıdıklanmaya karşı koydum; gülmemek konusunda kararlıydım. Rivarola benim uygun olmadığını söyleyene kadar en azından ikinci testi denemek için dayanmak istiyordum. Kararlarını nasıl verdiğini keşfetmek konusunda meraklıydım.

Sahne görevlisi gramofonun iğnesini indirdi ve Rivarola beni göğsüne bastırarak kavradı. Çıkmak üzere olan bir çılgınlığı engelledim. Yıldırım gibi bir darbe onun göğsünden benimki- ne sıçradı. Gücün etkisiyle sarsıldım ancak pozisyonumu bozmadım. Rivarola gözlerimin içine baktı. Her nasılsa ben de gözlerimi kaçırmamayı başardım. Bir çingene tarafından tahrik edilince böyle hissediliyor olmalı, diye düşündüm. Gerçi Rivarola bir çingene değildi. Safkan bir Arjantinliydi.

Rivarola beni geriye doğru sürükledi ancak bacaklarının gücü sanki bir hava duvarına çarpmışım duygusu veriyordu. Bu beni şaşırttı ancak ona direnmedim. Vücudumun çevresindeki yerçekiminin gücü yok olmuş gibiydi; bacaklarım tıpkı su yüzeyinde yüzyüyor gibi çırpınıyordu. Benim tangodan bekle-

13 İspanyolca’da “Bunların hepsi kütük gibi,” anlamına gelmektedir.

diğim bu değildi, ben bu dansı hüznü ve umutsuzluk yüklenmiş bir dans olarak hayal etmiştim. Maria her zaman kollarını tıpkı bir gemi kazazedesinin, bulduğu bir tahta parçasına tutunduğu gibi Rivarola'nın boynuna doluyordu. Şimdi onun bunu sürüklenmemek için mi yapmış olduğunu merak ediyordum. Rivarola sanki küvetteki suyun sıcaklığını kontrol ediyormuş gibi her adımda parmak ucunda bekliyordu. Ancak her hareketi sakın bir şekilde yapıyordu. Müzik bölümlere ayrılıyordu ve Rivarola hepsiyle farklı dans ediyordu. Önce piyanonun melodisini, sonra şarkıcının nostaljik sesini, daha sonra da kemanları izliyorduk. Daha önce dans ederken müziğin ayrıntılarına hiç bu kadar dikkat etmemiştim, sadece asıl vuruşları, ritimleri duyuyordum. Müziği her zaman dansıma eşlik eden bir öğe olarak görmüştüm ancak şimdi Rivarola ile işin esasıydı.

Aniden durdu ve beni itti. Müziği düşünürken hareketler üzerindeki dikkatimi dağıtmış olabileceğimi düşündüm. Rivarola yüzünü buruşturdu ve Mösyö Volterra'ya doğru öylesine bir hızla ilerledi ki onu yumruklayacağım sandım. Menajer de aynı şeyi düşünmüş olmalı ki koltuğunda geriledi.

"Esta piba acaricia la música como una diosa bailando sobre las nubes!" diye bağırdı Rivarola.

Mösyö Volterra şaşkın gözlerini Rivarola'dan ışıkcıya çevirdi. Çocuğun beti benzi atmıştı ve ayaklarının üzerinde sendeliyordu. İğne plağın üzerinden kaydı ve salon derin bir sessizliğe büründü. Görünüşe bakılırsa herkes nefesini tutmuş teknisyenin, Rivarola'nın söylediklerini çevirmesini bekliyordu. Işıkcı ayaklarını sürerek sahnenin önüne doğru geldi.

"Rivarola kızın mükemmel olduğunu söylüyor," dedi, yüzü kâğıt gibi bembeyaz olmuş Mösyö Volterra'ya. "Müziği tıpkı bulutların üzerinde dans eden bir tanrıça kadar iyi hissettiğini söylüyor."

Bir günde işsizlikten dünyanın en tanınmış tango sanatçısının partnerliğine yükselmişim. Rivarola ve benim bir afişimiz vardı, çünkü birkaç perdede dans ediyorduk ve bizim bö-

lümümüz gösterinin ana teması olan yasak aşkın bir alt planıydı. Marsilya'dan beri ilk defa adımlı ışıklar içinde görüyordum ve bu defa yer Casino de Paris idi! Ancak adımın her harfi için yeterince çalışıyordum. Açılışa sadece üç hafta kala prova programı tam bir ceza gibiydi; her sabah üç saat tango dersi ve her öğleden sonra saat iki ile altı arasında prova.

"Necesitas mas disciplina pa' ser una bailarina seria que pa' ser una cantante de comedia!" Her provada Rivarola bana en az üç ya da dört kez bu şekilde bağıırıyordu. "Ciddi bir dansçı olmak, komedi şarkıcılığının gerektirdiğinden çok daha fazla disiplin gerektirir."

Café des Singes'de çalışırken kaptığım İngilizce'nin yanı sıra İspanyolca'da da yeterli hale geliyordum — Fransızca konuşmayı reddeden bir Arjantinliyle günde birkaç saat zaman geçiriyorsanız, bu bir zorunluluktu — Rivarola'nın ne demek istediğini, bana güvendiğini anlıyordum. Şirin şarkı sözlerinin arkasına saklanmak kolaydı; herkesin görmesi için derinlerdeki şeyi ortaya çıkarmak zordu. Eğer çocuksu şarkılardan ve sıradan giysilerden temelli vazgeçmek istiyorsam bu rolümü başarmak zorundaydım. Mösyö Volterra, Camille ve Jacques Noir'nun posterlerinin karşısına bizim portrelerimizi bile astırmıştı.

"Che, prestame mas atención. No bailes pa' la gente!" Provalarda çevirmen olarak görev alan ışık teknisyeni bu cümleyi benim için bir kâğıda yazmıştı ve ben de odamdaki aynaya yapıştırmıştım. "Rivarola üzerinde odaklan. İzleyiciye oynama." Bu talimat şimdiye kadar şarkıcılıkta öğrendiğim her şeye ters düşüyordu ancak iki kişilik bir dans yapıyorsanız izleyiciyi büyülemenin en iyi yolu buydu. Bizi izleyen insanların gerçek bir aşkı izliyor olduklarına inanmaları gerekiyordu.

Rivarola'nın, talimatlarını ne kadar ciddiye aldığımı fark edip etmediğinden emin değildim. Otel odama gidene kadar dans ayakkabılarımı ayağımdan çıkarmıyordum ve çıkardığımda da tabanlarını ezilmiş ve su toplamış ayak tabanlarımdan sıyırmak zorunda kalıyordum. Rahatlama çığlığıyla onları buz gibi su dolu bir leğenin içine sokuyordum. Provalardan sonra sık sık yüzümü aynada inceliyordum. Rivarola'nın sü-

rekli bağırımlarının sonucu olarak gözlerim giderek daha gururlu bakıyor, ağzım asi bir şekilde kıvrılıyordu. Elmacık kemiklerim ve çenem Paris'e ilk geldiğimden daha keskin görünüyordu. Rivarola sanki kendinden bir şeyleri dönüştürerek içime işliyordu. Genellikle yanak yanağa dans ediyorduk ancak bazen de alnını benim alnıma dayıyordu. "*Asi podemos leer la mente del otro,*" diyordu. "Böylece birbirimizin düşüncelerini okuyabiliriz."

Rivarola beni ilk defa göğsüne çekip kavradığında korkmuştum, sanki göğüslerim onun göğüs kafesinde ezilmişlerdi ancak direnmemiştim. Ya da bacağına bacaklarımın arasına sokup sürünerek beni geriye doğru sürüklediğinde bir şey söylememiştim. Belki de bunu bakirelikten kurtulmanın ve buna rağmen sanatıma sadık kalmanın bir yolu olarak görüyordum. Masumiyetimi sahnede kaybetmeyi, François gibi erkeklere teslim etmeye kesinlikle tercih ederdim. Safılık kesinlikle tangoya uyan bir şey değildi. Eğer buna sadık kalacaksam da en azından tutkunun ve cinsel arzunun bir işaretini taşımalıydım, zaten bunlar tangonun ya da Rivarola'nın bana öğrettiği dansın içinde vardı.

Dans performansımızı gören izleyiciler ve dedikodu yazarları, Rivarola ve benim gerçek hayatta da sevgili olduğumuzu sandılar. Bizi sahne arkasından tanıyanlar gerçeği biliyorlardı. Birlikte dans ettiğimiz dakikalarda Rivarola ve ben birbirimizin kolları içinde sanki tutkuyla yanıp tutuşuyorduk. Ancak perde inip, biz kanatlara gider gitmez o terden ıslanmış tişörtünü elbise asistanına fırlatır gibi benden kurtuluveriyordu. Perde aralarında kendisini odasına kapatıyor, viski ve puro içiyordu. Sahnenin dışında onun için hiçbir şey ifade etmiyordum. Gösteriden birkaç hafta öncesine kadar adımları bile öğrenmiş olduğumu sanmıyorum. Ancak ilk geceden itibaren izleyicinin ayakta alkışlamasını ve gazetelerin bizden hayranlıkla söz etmelerini sağladık. *Paris Soir*'da yapılan bir eleştiride şöyle deniyordu: "*Rivarola'nın, ona yeni katılan partneri Simone Fleurier ile performansı gösterinin en çok dikkat çeken bölümlerinden biri. Rivarola'nın kendisine özgü performansı herkesin nabzını hızlandırıyor ve partneri de ona bü-*

yük bir incelik ve dikkatle her anlamda eşlik ediyor.”

Mösyö Etienne başarımdan dolayı çok mutlu olmuştu ve kutlamak için Odette ve beni La Tour d'Argent'da akşam yemeğine götürdü.

“Büyük bir şarkıcı olmak başka bir şey,” dedi. “Ve senin gibi dans edebilmek bambaşka bir şey.”

“Bence Paris'te her iki konuda senden daha yetenekli biri yok,” dedi Odette coşkuyla.

Mösyö Etienne şampanya kadehini kaldırdı. “Paris senin tango partnerin, Simone. Birkaç santimlik kavrama mesafen-
de.”

O zamana kadar Mösyö Etienne'in benimle ilgili düşünceleri olumluydu ancak dışa vurmuyordu. Beni bu şekilde övmesi ihtiyacım olan güveni artırdı. Ona baktığımda bunu iltifat olsun diye yapmadığını anlıyordum. Ancak ben Paris'i fetihmetmenin eşiğinde olsam da, bundan hoşlanmayanlar vardı.

ON DÖRT

Küçük bir rolden esas oyunculığa yükselmenin en iyi tarafı büyük finale kalmaktı. Sahne, saksılardan sarkan sardunya çiçekleri ve içinde bir çeşme bulunan Fas tarzı bir bahçede geçiyordu. Camille, tıpkı gökyüzünden inen bir tanrıça gibi avizelerle birlikte aşağı indirilirken izleyiciler hayranlıkla iç geçirdiler. Yere ayak bastığında, kadınların hararetini arttıracak kadar sıkı pantolonu ve matador kostümüyle baş erkek dansçının kollarına girdi. Camille'in de cesur bir kostümü vardı: korse ve uzun külotunu ortaya çıkaran önü açık bir İspanyol elbisesi ve topuzundaki tokaya tutturulmuş, omuzlarına düşen bir şal. Geniş kenarlı şapkaları ve stratejik bölgelerinde payetler bulunan revü kızları tüylü yelpazelerle çiftin çevresinde dönüyorlardı. Matadorun kılıçlarını taşıyan adam olan *banderilleros*'u canlandıran palyaçolarla boğa kılığına girmiş diğer palyaçolar birbirlerini kovalıyorlardı. Camille sahnede belirmeden önce ben Fransızlaştırılmış bir Flamenko dansı yaptım, Rivarola Arjantin'le ilgisi olmadığı için bunu yapmaya itiraz etmişti. Sahnemin bitiminde, boğa güreşi başlamadan önce boğayı at üzerinde mızrakla kızdıran *picador* tarafından alınarak dışarı çıkarılıyordum — gerçek bir at. Hayvanın adı Roi idi ve Mösyö Volterra'nın safkan yarış atlarından bir tanesinin yavrusuydu. Camille ve oyundaki sevgilisi danslarını bitirdikten sonra revü kızları kankan dansı yapmaya başladılar. Bu dansın İspanya ile bir ilgisi yoktu ancak izleyiciler buna bayılıyorlardı.

Camille bir yıldız olmasına rağmen gösterinin başoyuncusu değildi. Başoyuncu, delicesine sevilen bir komedyen olan Jacques Noir idi. Delicesine sevilen bir komedyen demek en doğrusu, çünkü ne zaman sahneye çıksa soyunma odam izleyicilerin alkışlarının deprem benzeri gücüyle sarsılıyordu. Hatta bir keresinde Fernandel'in çerçevelenmiş fotoğrafı — Folies Bergère'deki performansının ardından benim için imzalamış-

tı — çivisinden çıkmış ve yere düşerek kırılmıştı. Cam, uyuşuk gülüşünün üzerinde bir çizik oluşturmuştu. Zavallı Fernandel, diye düşünmüştüm. Paris'in en iyi şarkıcı komedyeni olmasına rağmen gözlerinin altındaki siyah halkalar ve at gibi yüzüyle onun asla delicesine sevilen biri olabileceğini sanmıyordum.

Rivarola ve ben sahnemize iyice alıştıktan sonra sahne amirine kanatlardan Noir'ı izleyip izleyemeyeceğimi sordum. Program yüzünden onu daha önce izleyememiştım. Noir, sahne görevlileri aceleyle, diğer oyuncular at dışkısının üzerine basmasın diye beni, *picador*'u ve Roi'yi dışarı çıkarmaya çalıştıkları sırada, yani benden hemen sonra büyük finalde çıkıyordu. Gösteriden önce altı saat boyunca yemek verilmemesine rağmen performansının hemen ardından Roi'nin bağırsakları çalışmaya başlıyordu.

“Sadece Noir'nın eşi kanatlarda oturabiliyor,” diye açıklama yaptı sahne amiri. “Dikkatini dağılmasını istemiyor.”

“Sessiz olurum,” diye söz verdim. “Onu provalarda da izlemiyorum. Her zaman kapalı yapıyor.”

“Bunu, insanlar gösteriden önce komedi malzemelerini çalmasını diye yapıyor.”

“Böyle bir şey yapmayı asla düşünmüyorum,” dedim. “Tabii siz Rivarola ve benim potansiyel komedyenler olduğumuza düşünmüyorsanız.”

Sahne amiri yumuşadı ve bana içinde ahşap bir tabure olan sol kanatta bir yer gösterdi. Tabure kıymıklıydı ve bacaklarıma batıyordu ancak her şey yolundaymış gibi gülümsedim.

Sahne amiri parmağını dudaklarına götürdü. “Nefes bile almanı istemiyorum,” dedi.

Karanlığa doğru baktım ve karşı kanatta oturan bir kadın gördüm, üst tarafında bulunan bir rafa tünemiş olan lambanın ışığı halka halinde kadının kucığına düşüyordu. Jacques Noir'nın eşi olmalı, diye düşünürken kadının iyice belirmesiyle geri çekildim. Paris'in en zengin komedyenlerinden birinin eşi olarak gri elbisesinin içinde oldukça gösterişsiz görünüyordu. Parmağındaki alyans dışında hiçbir mücevher takmamıştı. Benim nefes almamdan bile kaygılanan sahne amiri acaba Madam Noir'nın örgü örmesiyle ilgili ne hissediyor-

du? Benim oturduğum yerden bile şişlerin sesleri duyulabiliyordu. İncecik boynu ve alnındaki kırışıklıklarıyla Noir'nun eşinden çok annesine benziyordu. Noir'nın sadece otuz iki yaşında olduğunu duymuştum.

Revü kızları sahneye satranç zemini üzerinde ve şah, vezir, at ve fil kostümleri giymiş dansçılarla birlikte bir caz parçasında dans ederek başladılar. Bir süre sonra diğer dansçılar merdivenlere kaçışarak sahneyi terk ederken bir tanesi kalenin tepesine bir fiske vurdu. Kostümün içinden smokinli ve silindir şapkalı bir adam çıktı. Bir hipopotam kadar şişmandı ve hortum gibi burnunun üzerinden çevresine bakınan boncuk gibi gözleri vardı. Pahalı İngiliz takım elbisesine rağmen onun şimdiye kadar gördüğüm en itici adam olduğunu düşündüm. İzleyiciler coşup, kadınlar "Jacques! Jacques!" diye çılgık atmaya başlayana kadar onun fazladan pudralanmış ve makyaj yapılmış bir palyaço olduğunu sandım.

Boğazım düğümlendi. Eşinin görüntüsü eğer beni şaşırtıysa Noir'nın görüntüsünün beni şoke ettiğini söyleyebilirim. Bu Paris'in delicesine sevilen komedyeni miydi? Maurice Chevalier daha yakışıklı ve Galler'e özgü çekiciliği olan bir adamdı. Noir'nın yanına konduğunda Fernandel bile bu kadar itici görünmüyordu. Fuayede asılı afişini düşündüm: Sanırım ressam onu daha iyi yansıtabilmek için bir üstünlük kullanmıştı. Ancak izleyicilerden gelen tepkilerden, Noir'nın onlar üzerinde bende bıraktığından daha iyi bir etki bıraktığını anladım.

"Hanımlar! Hanımlar!" diye seslendi Noir. "Lütfen! Erkekleriniz ne düşünüyor sonra?"

Kıpır kıpır kadınlar önce kıkırdadılar sonra da yerlerine oturdular.

"En azından Casino de Paris'ye gelecek kadar zevklisiniz," diyerek sırtıttı, çalım satarak sahneyi adımlarken. "ve Moulin Rouge'a Mistinguett'i izlemeye gitmemişsiniz." Durdu, kalabalığı gözden geçirdi ve dilini yanağının içinde gezdirdi. "Mistinguett ve bir pirina arasındaki farkı biliyor musunuz?"

Kalabalık, cevabı beklerken sessizliğe büründü.

"Ruj."

İzleyiciler kahkahalarla kükredi ve alkışladı. Noir hemen devam etti, "Peki Mistinguett'in sabah kalktığında yaptığı ilk iş nedir?" Bir süre bekledikten sonra kendi sorusunu yanıtladı. "Giyinip, evine gitmek."

Esprî izleyicileri daha da güldürdü, daha çok alkışladılar. Hayal gördüğümü düşünmeye başladım. Bu şişman adam Jacques Noir olabilir miydi? Gösteri başına iki bin franktan fazla alıyordu. Ve berbattı.

Karşı kanatta oturan eşine baktım. Kocasının gösterisine ilgi gösteriyormuş gibi değildi; bir müzikholün kanadında oturmak yerine trenin gelmesini beklerken şişini örgüsüne batıp çıkaran bir kadına benziyordu. Bu arada Noir, Mistinguett'e saldırmaktan vazgeçip o hafta hakkında intihar etmeye kalkıştığı yolunda söylentiler çıkan Chevalier'yi aşağılamaya başlamıştı. "Orada neler oldu bilmiyorsunuz, değil mi?" diye sorarken güldü Noir. "Chevalier'nin kötü savaş anılarını hatırladığını söylüyorlar. Hıh! Bunun nedeni kötü New York anıları. Broadway'de kendisini büyük bir yıldız gibi satmaya çalışıyordu ancak sokakta karşısına bir anne ve oğlu çıktı. Çocuk ona, 'Bay Chevalier, bana bir imza verebilir misiniz?' diye sordu. 'Tabii, evlat,' dedi Chevalier, bir mil mesafe içinde kendisini tanıyabilecek birinin duymasını sağlayacak kadar yüksek bir sesle. Çocuk, muhtemelen oralarından bir yerden on beş sente satın aldığı beş santime beş santim boyunda küçük bir not defteri çıkardı. 'Evlat,' dedi Chevalier, 'burada imza atacak fazla yer yok. Ne yazmamı istiyorsun?' Çocuk bir an için düşündü ve sonra da gözleri parladı. 'Biliyor musunuz, belki de repertuarınızı yazabilirsiniz.'"

Müzikhol esprîyle yıkıldı. Noir'nın izleyiciyle olan uyumu beni şaşırttı. Bir şeyler mi kaçıırıyordum? Rivarola ile çalışmak esprî anlayışımı kaybetmeme mi neden olmuştu? Mösyö Volterra, Noir'nın Mistinguett ve Chevalier ile ilgili yaptığı esprîler hakkında ne düşünüyordu acaba? Ne de olsa onlar Casino de Paris'nin de yıldızlarıydılar. Bu geceden sonra yeniden burada sahne alıp almayacaklarım merak ettim. Ancak Noir'nın, Mösyö Volterra için de söyleyecekleri vardı.

"Bir menajerin ölü olup olmadığı nasıl anlarsınız?" diye sordu izleyicilere. "Bin franklık bir banknotu yüzünün önün-

den geçirirsiniz.”

Bununla birlikte orkestra çalmaya ve Noir da şarkısı söylemeye başladı. Performansın tarzı değişti ve ben de onu çekici kılan şeyin ne olduğunu anladım. Yarım sesle yarı şarkı söylüyor, yarı konuşuyordu. Ancak Paris’te duyduğum en iyi erkek sesiydi. Chevalier’den daha iyi tınlıyordu ve inişler ve çıkışlar Fernandel’den daha kıvraktı. Gözlerinizi kapatırsanız şarkının böylesine çirkin bir adam tarafından söylendiğini untabilirdiniz. Ses sanki daha yakışıklı birine aitti. Ancak gözlerimi açtığımda Noir’nın görüntüsü eskisi kadar kötü görünmedi. Onu çekici kılan bir şey vardı. Ne olduğunu anlamaya çalıştım çünkü şu ‘Yıldız Özelliği’nin ne olduğunu umutsuzca bulmaya çalışıyordum. Belki de bu, geniş cüssesinin her gözeneginden yayılan güvenden kaynaklanıyordu. İyiydi ve bunu biliyordu.

Metresinin annesine âşık olan bir züppeyle ilgili olan şarkısına öylesine dalmıştım ki, kıymıklı tabureyi de daha önce yaptığı zalim esprilerini de unuttu. Noir’nın sesi kusurlarını örtüyordu. Ancak bir süre sonra keyfim kaçtı. Noir eline bir baston alarak sahnede hoplamaya başladı, bu tanıdık müziğin ritmine göre bastonu yere vuruyordu.

*La! La! Bum! İşte Jean geliyor
Yeni Voisin arabamı çalıştırırken
La! La! Bum! ‘Ne yapıyorsun?’ diye bana soruyor
Ona ne diyeceğim?
La! La! Bum! Küçük makinemi çalıştırıyorum...*

Noir geçen sezonda söylediğim şarkının taklidini yapıyordu. Ancak sadece şarkı söyleyişimin taklidini yapmakla kalmıyor aynı zamanda Madam Piège’in bana gösterdiği dansımla da alay ediyordu. Gözlerimi Noir’dan izleyicilere çevirdim; kahkahalarla gülüyorlardı, ağızları yan yana gelmiş yüzlerce karanlık mağara gibiydi. Bu performansımdan ben de nefret ediyordum ancak bu aşağılanmamı gerektirmiyordu. Noir bir önceki önemsiz gösterimi gerçekten utanç verici bir anıya dönüştürüyordu.

Eğer Noir taklidi orada kesmiş olsaydı zaten yeterince aşağılanmış olacaktım. Ancak aşağılamaya bir de hakaret ekleyerek bitirdi gösterisini; finalde bir tango pozunda durdu, izleyicilere bir öpücük gönderdi. Ünlü harfleri uzatarak güney aksanıyla ve alaycı-seksi bir ses tonuyla, “Çok uzun bir yol katettim, değil mi? Şimdi bana bir bakın.”

Perde kapandı ve izleyiciler iyice coştular. Mide bulantısı başımı döndürdü ve yerimden kıpırdayamadım. Üç kez daha yeniden sahneye çağrıldıktan sonra Noir sahneden ayrıldı ve sahne amiri sahne değişikliği için beni oturduğum tabureden kovaladı. Gözlerimi sahne amirine diktim ancak o benimle ilgilenmedi bile. Noir’nın gösterisini içeriğini bildiği halde onu izlememe izin verecek kadar duygusuz biri miydi? Aceleyle soyunma odama koştum, gözlerim kızgınlıktan yanımdan geçen diğer oyuncularını bile görmüyordu. İçeri girip kapıyı çarptım. Kanişler Bouton ve Rubis şaşkınlıkla yerlerinden zıpladılar. Rubis havladı. Onların eğitmeni olan Madam Ossard çevremde dolanmaya başladı.

Kendimi tuvalet masama attım ve saçlarımı taramaya başladım. Gösterinin geri kalanını izlemek istemiyordum. Sadece eve gitmek istiyordum.

“Senin neyin var?” diye sordu Madam Ossard, yakasının dantelini düzeltirken.

Bakışlarımı kaçırmaya çalıştım ve saç fırçasını bırakarak elime pudra yastığını alıp alnımı pudralamaya başladım.

“Ah,” dedi. “Noir’nın gösterisini izledin, değil mi?”

Pudra yastığını masaya koydum ve iç geçirdim. Ekipteki herkesin bu taklit olayından haberi olduğunu anlamıştım. Neden bana kimse bir şey söylememiştir?

Madam Ossard dilini şaklattı. “Bu işe daha yeni başlamış birinin taklidini yaptığı için piçin teki olmalı. Üstelik aynı müzikholde sahneye çıkan birinin.”

“Buna nasıl izin veriyorlar?” diye sordum, sesim çatlak çıkıyordu. “Haksızlık bu.”

Madam Ossard göğsünden bir mendil çıkarıp bana uzattı. Kumaş, köpeklerini yıkamak için kullandığı sabun gibi kokuyordu. “Bunun bir övgü olarak kabul et,” dedi. “Yaptığı şey

senin izleyicini kaçırmadı, değil mi? Tersine senin için iyi bir reklam oluyor.”

“Fakat aptal gibi görünmemen neden oluyor,” diye karşı çıktım. Sonra gerçekten neden kızmış olduğumu fark ettim. Benimle alay ederek Noir beni yeniden şarkıcı komedyen sınıfına düşürmüştü. İşte, o an sahnede ‘büyümenin’ ne kadar zor bir şey olduğunu anladım. İlerlemem için yapmam gerekenleri hatırlatan birileri her zaman olacaktı.

Madam Ossard parmaklarıyla çenemi kavradı ve gözlerinin içine bakmam için yüzümü yukarı kaldırdı. “Simone, sanırım Casino’da senin topladığın ilgiyi kıskanan bazı insanlar var. Paris’in en ünlü komedyeni tarafından alaya alınmak o kadar da kötü bir şey değil.”

Bir gece, Noel döneminden birkaç hafta önce, Rivarola’nın eşi geri döndü. Elbisemin eteğindeki bir yırtığın onarılması için kadın terzisinin yanına giderken onu gördüm. Ellerini önünde kavuşturmuş sahne kapısının önünde beklerken ileriye bakıyordu. Isıtıcılara rağmen çevremi buz gibi bir hava sardı ve kafatasımın tüyleri ürperdi. Gizliden gizliye bunun olacağından korkuyordum ancak en son duyduklarım göre Maria, çapkın bir Almanla Lizbon’daydı. Kırmızı rujlu dudaklarındaki gülümseme ve elimdeki elbiseye attığı keskin bakış kaderimi belirliyordu sanki.

Sıramız geldiğinde, üç kez çağrılmasına ve sahne görevlilerinin onu her yerde aramasına rağmen Rivarola ortaya çıkmadı. Sahne amiri ve yardımcılarının bir tanesi soyunma odasının kapısını kırıp içeri girdi ancak ardında sadece tozlu odanın havasında asılı kalmış puro kokusunu, parçalanmış ve yerlere saçılmış bir plak bırakmıştı.

“Sizin gitmenizi istemiyorum, Matmazel Fleurier,” dedi Mösyö Volterra. “İzleyiciler ve gazeteciler size hayran — hatta sizi Rivarola’dan daha fazla seviyorlar.” Ağırılığıyla gıcırdayan koltuğuna yaslandı ve elindeki kalemle çenesine vurmaya başladı. “Bana bir hafta zaman verin,” dedi. “Ne yapabileceğime bir bakayım.”

Elbette, Mösyö Volterra bana bir hafta boyunca para öde-meyecekti ancak başka seçeneğim yoktu. Bütün büyük gös-teriler başlamıştı ve yakın zamanda hiçbirini seçme yapmazdı.

“Yeni bir parçanın koreografisi için Madam Piège ile ko-nuşuyor,” dedi Mösyö Etienne. Çünkü on gündür Mösyö Volterra’dan haber alamamıştım.

“Harika,” diye mırıldandım. “Yine saçma sapan bir şarkı ve dans numarası.”

Birkaç gün sonra Casino de Paris’ye çağrıldım ve gider git-mez düştüğüm karamsarlık yüzünden kendimden utandım. Mösyö Volterra, uygun bir fiyata bana şarkı yazması için bir besteci ayarlamıştı. “Bir altplan olarak tangonun yerini doldu-racak etkili bir şeye ihtiyacımız var,” diye açıkladı Mösyö Vol-terra, bana ofisine kadar eşlik ederken.

Siyah takım elbiseli ve kaytan bıyıklı adamı karşımda görün-ce ağzım açık kaldı. Vincent Scotto oturduğu sandalyeden kalk-tı ve ileri doğru yürüdü. “Sizinle çalışmak benim için bir zevk olacak, Matmazel Fleurier,” dedi, melankolik gözlerle bana ba-karken. “Sizin güzel sesinize uyacak bazı fikirlerim var.”

Saygı dolu ses tonu beni şaşırttı. Bu, Paris’te birçok büyük yıldız için şarkı sözü yazmış bir adamdı: Polin, Chevalier ve Mistinguett için. Ve Mösyö Volterra bana şarkı yazması için onu görevlendirmişti!

Elbisemi denemek için kostüm odasına gittiğimde beni daha büyük bir sürpriz bekliyordu. Rus kostüm tasarımcısı Erté benim için bir kostüm tasarlamıştı. Folies Bergère ile bir sözleşmesi olması ve son zamanlarda MGM stüdyoları için çalışmakta olmasına rağmen, Mösyö Volterra gösteri için bana özel bir kostüm hazırlamasında ısrar etmişti. Kadın terzisi el-bisenin üzerindeki organze örtüyü açtığında güzelliği karşı-sında büyülendim. Göğüs ve kalça üzerinde küçük delikleri olan parlak, lame bir kumaştan dikilmişti. Dikişleri incilerle süslenmişti. Elbise mankenin üzerinden bir çağlayan gibi dö-külüyordu, fırfırları yoktu. Sadece ışıldıyordu. Başımın yarım metre üstüne yükselen bir çift tüylü kanat ve yine tüylerle ve incilerle süslü bir başlık takacaktım.

“Dikişleri iki, boncuk süslemeleri ise beş gün sürdü,” dedi

kadın terzisi.

“İnanırım,” dedim, üzerimdekileri yardımcısına uzattım ve ayakkabılarımı aceleyle çıkardım. Kostümü denemek için sabırsızlanıyordum.

Kostümü giymem için iki kişinin yardım etmesi gerekti ve ağırlığını hissedince Casino de Paris’in revü kızlarının neden heykel gibi durduklarını anladım. Bu türde bir başlık takmak için güçlü ve dümdüz durmak gerekiyordu. Sağa sola birkaç defa dönmeye çalıştım ancak düşecek gibi oldum. Boyun ve baş ağrıları çeksem de bu elbiseyi taşımaya kararlıyım. Bir bakışta bu kostümün bir yıldızla ait olduğu anlaşılıyordu.

Rivarola için ayaklarım kanayana kadar nasıl çalıştıysam, Scotto için de ciğerlerim patlayana kadar çalışacaktım. Bütün kapıları açık, sihirli bir koridorda yürüdüğümü hissediyordum. İstedğim gibi yürüyebilirdim. Popüler şarkılar söylemek ayrı bir şeydi; senin için bestelenmiş şarkıları söylemek ayrı. Ve özellikle Mösyö Volterra gibi bir menajer, beni iyi bir yatırım olarak görmeseydi bir besteciye ve bir kostüme bu kadar para ödemezdi.

“Bu senin en büyük fırsatın, Simone,” dedim kendime, Casino de Paris’e her gelişimde. “Elindeki tüm bu olanaklarla bir çıkış yapamazsan, bundan sonra asla yapamazsın.”

Bu düşünce tüylerimi ürpertti ancak daha çok çalışmaya teşvik etti.

Scotto şarkıları nerdeyse ışık hızında ve mükemmel bir şekilde yazıyordu. Her parça tamamlandığında ve koreografisi yapıldığında Mösyö Volterra’nın onayını alana kadar prova yapıyordum. Sonra da hemen gösteriye dahil ediliyordu çünkü Rivarola’nın gidişi gösteride doldurulması gereken bir boşluk yaratmıştı.

Sahneye ilk çıktığım gecedan itibaren eleştiriler olumlu yöndeydi. *Le Figaro*’nun eleştirmeni Jacques Platin şöyle yazmıştı:

Birkaç ay önce Casino de Paris’ye sıradan bir dansçı olarak katılmıştı. Şimdi o başlıca şarkıcılardan biri. Simone Fleurier işini iyi yapıyor. Şarkının her satırına bir duygu yüklüyor ki bunun için çoğu şarkıcı bir ömür harcar. Yaşı itibariyle ileride daha da geliş-

ceğini düşündüğüm dikkat çekici bir sesi var. Bu kızda müthiş bir gelecek görüyorum.

Gazeteden birkaç kopya satın aldım ve makaleyi aileme ve Marsilya'daki Madam Tarasova ve Vera'ya gönderdim. Bir kopyasını da yastığımın altına koydum ve sabah ve akşam ilk iş olarak onu okudum. *Müthiş bir gelecek.* Jacques Platin herkes için bu türde şeyler söylemezdi. Jacques Noir'yı da eleştirmişti; gerçi bu komedyenin popülaritesine herhangi bir zarar vermedi — her akşam kapalı gişe oynuyordu. Bense artık fırfırlı elbiseler içinde, basit şarkılar söyleyen bir kız ya da Rivarola'nı sahne hizmetçisi değildim. İçimde tepeden tırnağa hissettiğim büyük bir enerji vardı. Daha serinkanlıyım ve yürüdüğümde ya da dans ettiğimde tıpkı dönüşümüyle insanları şaşırtan, kozasından çıkmış bir tırtıl gibiydim.

Noel geldiğinde tüm şarkılarım gösteriye dahil edilmişti. Yeni yılda bir öğle sonrası prova için Casino de Paris'ye geldim ve tam sahne kapısına doğru gidiyordum ki içeriden Jacques Noir ve onu birkaç adım arkasından takip eden eşi çıktı.

“*Bonjour, Mösyö Noir,*” dedim. Başarımla verdiğim sarhoşlukla herkese saygı gösteriyordum ve Noir'nın taklidimi yaptığını unutmuştum. Onu gösterinin yıldızı olduğu için selamlıyordum; bu en keyifli ruh halimde herkesle selamlaşmak istiyordum.

Onunla zorla sohbet etmek ya da başının etini yemek niyetinde değildim. Eşi kaşlarını çatarken Noir da bana buz gibi baktı. Merdivenlerden inerek sürücüsü tarafından kapıları açılan Noir'nın Rolls-Royce'una doğru gittiler. Omuz silktim ve neredeyse çiftin somurtkanlığına hiç aldırmadan tiyatrodan içeri girdim. Gece söyleyeceğim şarkıların provasını yapacağım için heyecanlanıyordum.

Ancak ertesi öğle sonrasında Casino de Paris'ye prova için geldiğimde gergin bir hava vardı. Bunu kapı görevlisinin beni kabaca karşılamasından ve sahne amirinin program değişikliğini gösteren kâğıtları elime tutuşturmasından anlamıştım. Soyunma odalarının dışında, revü kızlarını ve iki palyaçonun

ilan tahtası önünde toplandığını gördüm. Kollarını kavuşturmuş, kırgın duruşlarından birinin haksız yere cezalandırılmış olduğunu tahmin ettim. Küçük rolü olanlar kostümü yırttıkları, provalara geç kaldıkları ya da kirli ayakkabılarla ya da eksik bir düğmeyle sahneye çıktıklarında genellikle cezalandırılıyorlardı.

“Kendini beğenmiş herif,” diye mırıldandı palyaçolardan biri.

Baş revü dansçısı Sophie başını salladı. “Her kimse, bunu bilmeliydi. Şimdi hepimiz parmak ucunda yürümek zorunda kalacağız.”

Konunun ne olduğunu öğrenmek için sabırsızlanıyordum. Normal azarlamalar sadece söylenmelere yol açardı ancak bu farklı bir durum olmalıydı. Revü kızları provalarına gitmek için merdivenlerden inene kadar soyunma odamda bekledim, sonra kafamı kapıdan dışarı uzatıp birilerinin olup olmadığını kontrol ettim. İlan tahtasında fazla bir şey yoktu: programdaki bazı değişiklikler ve birkaç kiralık oda ilanı. Sonra gözlerim, kâğıdının beyazlığından yeni olduğunu tahmin ettiğim duyuruya kaydı. Mesaj büyük harflerle yazılmıştı. Ve ilan tahtasından bana doğru bas bas bağırıyordu:

TÜM OYUNCULARIN DİKKATİNE;

YARDIMCI YA DA ESAS OYUNCULARIN MÖSYÖ NOIRYI SELAMLAMASI GEREKSİZDİR. BUNU YAPMAKTAN. KAÇININ. BUNUN RAHATSIZ EDİCİ VE KABA OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR. BU AYNI ZAMANDA, KÜÇÜK ROL SAHİPLERİNİN YILDIZA YAKLAŞMASINA İLŞKİN C.D.P. PROTOKOLÜNE DE AYKIRIDIR.

YÖNETİM

Koridorda ağızım açık öylece kaldım. Sözcüklerin anlamını kavramak biraz zaman aldı. Bu bir megalomanın akıl almaz bir isteği idi ancak duyurunun dile getiriliş tarzından, daktilo edilmek yerine mühür basılmışçasına yazılmasından ve suçlu ya — yani bana — dolaylı olarak hitap edilmesinden sanki iç-

renç bir suç işlenmiş izlenimi veriliyordu. Kendimden utan-
dım. Kendimi, klozet kapağının üzerine tuvaletini yaptığı için
azarlanan sahne görevlisi gibi aşağılanmış hissettim.

Duyuruyu kafamdan atmak için elimden geleni yaptım ve
provaya odaklandım ancak gün ilerledikçe bunu yapmak iyice
zorlaştı. Kısa sürede duyurunun sadece ilan panosuna asılma-
mış olduğunu fark ettim. Tiyatronun her tarafında duyurunun
kopyaları vardı: prova odalarında; merdivenlerin yanında; her
iki kanatta; hatta tuvalet kabinlerinin kapı arkalarında. Diğer
oyuncuların fısıltılar halinde devamlı bu konuyu konuşmalar-
ı da işin tuzu biberi oldu. Duyuru günün olayıydı ve tıpkı bir
skandal havasında konuşuluyordu. *Sence kimdir? Bence şu aptal
balerin... Hayır, Mathilde'dir. Sürekli yıldızlara yanaşarak yük-
selmeye çalışıyor.*

Bir noktada, büyük finalin provasını yaparken artık her-
kesi sessiz olmaya çağırmayı ve suçlunun ben olduğumu itiraf
etmeyi düşündüm. Ancak bunu yapmaya cesaret edemedim.
Balonum patlamıştı. Jacques Noir, Mösyö Volterra'ya suçlu-
nun kim olduğunu söylemiş olmalıydı ancak kendisi gelip be-
nimle konuşmak yerine Mösyö Volterra duyuruyu sekreterine
yazdırmıştı. Neden? Çünkü Mösyö Volterra meşgul bir adam-
dı ve duyuru en uygunuydu. Beni azarlayabileceğimi ve diğer-
lerini de uyarabileceğini anlatmak istiyordu. Eğer tahmin et-
tiğim gibi bir yıldız olsaydım, Mösyö Volterra odama gelir ve
durumu bana açıklardı. "Bu konuda endişelenmenizi istemi-
yorum, Matmazel Fleurier," diyebilirdi, babacan bir şekilde
kolunu bana dolayarak. "Bunun önemsiz bir şey olduğunu bi-
liyorum ancak Mösyö Noir bizim başyıldızımız ve onun aşırı
duyarlılığına alışmak zorundayız. Anlıyorsun, değil mi?"

Peki, şu 'küçük rol sahipleri' ne anlama geliyordu? Bana
harcanan bu kadar paraya ve olumlu eleştirilere rağmen bu-
lunduğum nokta bu muydu?

Prova bittiğinde, Odette'i alışverişe çıkmaya davet ederek
kendimi avutmaya çalıştım. Yeni otel odamı döşemek istiyor-
dum. *Le Figaro* bana övgüler yağdırdıktan sonra yaptığım ilk
iş Latin Meydanı'ndan Étoile bölgesine, iki odası ve kendime
ait bir banyosu bulunan bir otele yerleşmek oldu. Otelin ken-

disi pek ünlü değildi ancak bölge yükselmekte olan bir yıldız için çok uygundu. Sekizinci yerel idarenin sokaklarında saygın oteller, büyük taş binalar ve kristal kadehlerde şampanya sunulan kafeteryalarla doluydu. Camille de Right Bank'ta lüks bir otel olan Hôtel de Crillon'un bir dairesinde kalıyordu. Dairenin parası yeni sevgilisi, çapkın Yves de Dominici tarafından karşılanıyordu.

Mösyö Etienne adres değişikliği mi duyduğunda bana açıkça bir şey söylemedi. Sadece aynı bölgeye Rus eşi Olga Khoklova ile yerleşen Picasso'nun izinden gittiğime dair bir yorum yaptı.

"Neden böyle düşünüyorsunuz?" diye sordum.

Alaycı bir biçimde gülümsedi. "Montmartre'da oturuyordu, Montparnasse'a taşındı ve şimdi de Étoile Quarter'da yaşıyor. Görünüşe bakılırsa orası eşinin yükselen sosyal arzularına uygun bir yer."

"Hayır, Mösyö Etienne, yanılıyorsunuz," diye yanıtladım, kocaman bir gülümsemeyle. "Ben hiç Montmartre'da oturmadım."

Bana bankacısına ait bir tavsiye mektubu verdi. "Mösyö Lemke, paranla nasıl yatırım yapabileceğin konusunda sana yardımcı olmaktan mutluluk duyacak. Tabii böyle bir şey yapmaya karar verirsen."

Mösyö Etienne'e Picasso ile tanışmış olduğumu söylemedim. Bu İspanyol adam, eşi arkada dolanırken soyunma odasının kapısına geldiğinde onun ne kadar önemli biri olduğunu kavrayamamıştım. Etkileyici gözleri ve yarım yamalak Fransızca'sıyla bana Rivarola'yı anımsatmıştı, gerçi Rivarola hiç Fransızca konuşmuyordu. Sanatçı kırmızı kemerli bir smokin giymişti ancak tıpkı gümüş rengi tilki kürk giyen annem kadar tuhaf görünüyordu. Beni resmetmek istediğini söyledi ve bana kartını verdi. Ona teşekkür ettim ve kapıyı kapatır kapatmaz onu unuttum. Mösyö Etienne şimdiye kadar hiç portre yapmamış bir sanatçının benimkini yapmak istediğini duysaydı memnun olurdu. *Yapacağın reklamı düşün!* derdi. Bildiğim tek şey *Le Figaro*'nun benimle röportaj yaptığı gün, Picasso'nun Sürrealizmi keşfettiğini duyurduğuydu ve ben de

kendimi tuhaf bir burun, iç organlarım dışarı çıkmış bir durumda resmedilmiş ve bir sanat galerisinin duvarını süslemiş halde hayal edemedim.

Galleries Lafayette'ten ipek çarşafı aldıkten sonra Odette ve ben Boulevard Haussmann üzerindeki Joseph'in müdürlük yaptığı mobilya mağazasına gittik. Joseph tahmin ettiğim kadar yakışıklı biri değildi ancak onu çekici kılan bir yanı vardı. Odette ve ben mağazadan içeri girdiğimizde çocuksu yüzü aydınlandı ve beni sıcak bir tokalaşma ve üç öpücükle karşıladı. O ve Odette arasındaki bakışmalar sevgi doluydu ve bu benim yüzümü güldürdü.

"Nihayet sizinle tanışabildiğime sevindim, Matmazel Fleurier," dedi, metal çerçeveli gözlüklerini burnunun üzerine iterken. Bizi bronz heykellerin ve maun masaların bulunduğu bir yere götürdü. "Odette sizden öylesine övgüyle söz ediyor ki ilk izin günümde sizi Casino de Paris'de izlemeye geleceğim."

Joseph bizi arkada bir odaya aldı ve paketlenmiş bir sandığı öne çekti. "Bunları sizin için sakladım," dedi, iki tane leopar desenli XV. Louis sandalyesini işarete ederken. "Bunları Odette'e gösterdiğimde, bunların sizin için mükemmel olacağını söyledi."

Elimi ipek gibi kürkün üzerinde gezdirdim. Sandalyeler şimdiye kadar gördüğüm en güzel eşyalardı. Etikete baktım. İnanılmaz pahalıydılar, gerçi Joseph en iyi indirimi yapmıştı ancak onlara sahip olmalıydım. Fiyat üzerinde anlaşıttan sonra Joseph Doğru'ya özgü perdeler çıkardı.

"Savaş gemisi grisi duvarlarını kapatacaklar," dedi Odette, altın yaprak ve istiridye kabuğu işlemlere bakarken.

"Bunu alacağım," dedim, lüks için bu kadar çok para harcamak başımı döndürüyordu.

Alışverişi tamamlayıp, şampanya kadehlerimizi birbirine tokuşturduktan sonra Odette ve ben otel odama döndük. Odette teslimatçıya sandalyeleri ve perdeleri nereye koyacağını söyledi — bu, tatmin olmadan önce eşyalar doğru yerini bulana kadar birkaç kez değiştirilmiş bir karardı.

"Bunu yaptığım görse amcanla başın derde girer," dedim. "Fazla para harcamam gerektiğini düşünüyor."

Odette başını salladı. “Eğer yıldız olmak istiyorsan öyle yaşamaman gerekiyor.”

“Tavsiyen amcanınkinden daha mı akıllıca bilemiyorum ama daha çekici olduğu kesin,” dedim.

“Bu gece gösteriye geliyorum,” dedi Odette. “Tüm şarkıların dahil edildiğinden beri izlemiyorum.”

Onun dostluğundan memnundum. Casino de Paris’deki oyuncular sahnede samimi insanlardı ancak sahneden indikleri gibi birer cadıya ve zalime dönüşüyorlardı. Anlaşılan üçüncü sınıf oyunculuktan sınıf atlanıldığında gösteri dünyasında arkadaşlık kalmıyordu; sadece rekabet vardı.

ON BEŞ

Casino de Paris'deki gösteri çok beğeni topladığı için ertesi yılın Mayıs ayına kadar uzatılması planlandı. Başarıya rağmen yalnız bir hayat yaşıyordum. Odette dışında, izleyicilerin coşkulu alkışları bana eşlik eden tek şeydi. Projektör ışıklarının ötesine bakıp keyifli yüzler gördüğümde sanki arkadaşlarımla buluşmuş gibi hissediyordum — bu izleyicileri tanımadığım sürece devam ettirebileceğim bir hayaldi. Odama döndüğümde onu çiçeklerle dolu buluyordum. Üzerlerine her zaman gönderenlerin hayranlıklarını ya da randevu dileklerini ifade eden kartvizitler iştirilmiş oluyordu. Hayranlarım konusunda dikkatli ve kibardım ancak erkekleri tanıyordum — ve bazı kadınları da — onlar bana gerçekten bir şey vermek niyetinde değillerdi. Daha çok bir şeyler alıp götürmek istiyorlardı.

“Erkekler *acımasızdır*,” dedi bir gece Camille, beni daire-sine akşam yemeğine davet ettiğinde. “İşte bu yüzden, eğer akıllıysan, fırsatın varken alabildiğin kadarını almalısın. Sadece aptallar erkekler için üzülür. Sanki ahlaklılarmış gibi! Bir adam, bir kadından kurtulmaya karar vermişse, emin ol ona hiç merhamet etmez.”

Bir parça Neufchâtel kestim ve bu kadife gibi peyniri bir parça ekmeğin üzerine sürdüm. Camille'in daveti önce gururumu okşamıştı — ne de olsa o gerçek bir yıldızdı — ancak gece ilerledikçe kendimi onun hayat ve erkekler üzerine felsefesini dinleyen isimsiz bir izleyici gibi hissetmeye başladım. Herhangi biriydim. Ancak onu dikkatle dinledim çünkü beni sevmesini istiyordum. Ya da beni sevmese de beğenmesini istiyordum. Bu konuyla ilgili Camille'e katılacak ya da katılmayacak kadar deneyimli değildim. Erkekler konusundaki bilgim — babam, Gerome amca ve Bernard dışında — çok azdı. Ve bu üçünün içinde sadece Gerome amca acımasız olarak tanımlanabilirdi.

“Ne kadar âşık gibi görünürlerse görünsünler, kararlarını kalpleriyle almazlar,” diye devam etti Camille bir parça ekmek ve peynir alırken. “Revü kızlarının dediği gibi sadece pantolonun içindekinden ibaret bile değiller. Bir fikir edindiklerinde, tek çıkar sağlayan kendileri olsun diye kararlarını duygusuz bir şekilde kafalarında verirler.”

Camille hizmetçisine seslendi ve bize bir şişe daha şarap getirmesini söyledi. Odayı inceledim. Halılar ve bronz avize otele aitti ancak yıldızlarla işlenmiş aslan başlı uzun koltuklar Camille’indi. Yves de Dominici’den kendisi için bir şeyler biriktiriyor olmalıydı. Fransız zenginlerinin yaşadığı, Paris dışında Seine üzerindeki Garches’da ona bir ev alacağına dair söylentiler dolaşıyordu.

Hizmetçi şarabı doldurunca Camille dikkatini yeniden peynire verdi. Soluk tenli, zarif ellerini inceledim, başını kaldırdığında safir mavisi gözlerinde tuhaf bir bakış yakaladım. Gerçekten bütün erkeklerin acımasız olduğunu mu düşünüyordu? Camille’in kızını merak ediyordum ancak gecenin başında onu sorduğumda, hizmetçi işgüzar olduğu için yanında çocuktan söz etmememi ve insanların onu bilmesini istemediğini söyledi. Bir çocuğun sorumluluğuyla yalnız bırakılmış olmak mı onu bu kadar yormuştu?

Ben hayranlarımdan kendimi, onların acımasız olduklarını bildiğimden değil; bana sunacakları hiçbir şeyin müzikholde duyduğum heyecanı veremeyeceğini bildiğimden sakınmıyordum. Gerçek hayatta hiçbir şey Gordon Conway ya da Georges Barbier tarafından tasarlanmış bir sahne kadar güzel gelmiyordu. Hatta hayranlarım bana binlerce frank değerinde elbiseler satın alsalar bile melek kanatlı ve tepemde taşlarla süslenmiş bir başlığı sahne dışında nerede giyecektim? Her provada sesimi ve dansımı mükemmelleştirmek için çabalıyordum ve her gösteriyle gelişen performansım beni heyecanlandırıyordu. Bu tür şeyler, bir sürü çatal kaşıklı restoranlarda yemek yemekten ve şarap içmekten sonra da göstermelik gibi partiden partiye gitmekten daha çekici geliyordu. Zaten kendi paramı kazanıyor ve kendi lüksümü edinebiliyordum. Gerçi Hôtel de Crillon’da yaşamak güzel olabilirdi ancak özgürlü-

ğüm karşılığında bunu yapmaya hazır değildim.

Karşı cinse olan ilgi eksikliğim konusunda bir istisna vardı: André Blanchard. Onu son olarak Le Boeuf sur le Toit' da görmüş olmama rağmen onu düşünmekten kendimi alamıyordum. Bazen provada bir mola verdiğimde ya da uyuyamayacak kadar yorgun halde otel odama geldiğimde aramızda geçebilecek sohbetleri hayal ediyordum. Müzikhollerden, Paris'le ilgili hoşumuzu giden şeylerden, hangi yemekleri sevdiğimizden söz edebildik. Bunu yapmam tuhaf bir şeydi çünkü birbirimize sadece birkaç söz edebilmiştik. İçime soktuğu duyguları ya da çekiciliğinin kimyasını anlayacak kadar deneyimli değildim. Fantezilerime engel olarak gördüğüm Matmazel Canier'yi düşünmek bile istemiyordum. Evde bir çerçevede asılı, 'Bir şey yapmayı düşünmek onu gerçekten yapmak kadar kötüdür,' diyen deyişi düşündüm. Bunun nasıl doğru olabileceğini anlamıyordum. Kafamdan geçebilecek olan her düşüncüyü kontrol edemiyordum ancak hareketlerimi kontrol edebiliyordum. Ancak annemin sıklıkla söylediği bir şey doğru çıktı: Her ne düşünüyorsan eninde sonunda karşına çıkar.

Bir akşam ara verildiği sırada kostümcüme seslenmek için soyunma odamın kapısına geldiğimde André Blanchard koridorda karşıma çıktı.

"İyi akşamlar," dedi, bir buket gül uzatarak.

Ağzım açık, kapı eşiğinde öylece kaldım.

Bana kaçamak bir bakış attı ve hafifçe öksürdü. Rüyamdan uyandım ve onu soyunma odama davet ettim, bu ben içerideyken kapı eşiğinden adım atan ilk adamdı. Ben ağırlamaya alışkın değildim ve ortada duran külotları masa örtüsünün altına gizleyip, sandalyenin üzerindeki çorapları da kaldırarak ona yer açtım. O otururken sandalye gıcırdadı ve sarsıldı. Çiçekler için vazom yoktu, bu yüzden gülleri bir sürahiye koydum.

"Demek şimdi de Casino de Paris'desiniz, Matmazel Fleurier," dedi André. Sandalye ses çıkarmasın diye olabildiği kadar ön tarafa eğilmişti. Gözleri sandalyenin üzerine asılmış, kupları kâğıtla doldurulmuş ve kenarları taşlarla süslü sutyene kaydı. Bakışlarını çevirdi ve yüzümü görmeyeceği bir yer ara-

dı. “Rolünüz size tam uymuş.”

Aniden karşıma çıkışının verdiği gerginlikle karşısına oturdum. Onu haftalardır görmüyordum. Soyunma odam küçüktü ve otururken dizlerimiz birbirine değdi. Titrediğini hissettiğimde şaşırdım. Benim bacaklarım da titremeye başladı. Çekmecemde sigara vardı, çıkartıp ona ikram ettim. André başını salladı. “Günde sadece bir sigara içiyorum,” dedi. “Ertesi güne kadar canım başka istemiyor.”

Onun yerine ben de bir paket baharatlı Amerikan cevizi paketini açtım, bu odadaki tek yiyeceğimdi ve bir kâsenin içine koydum. Cevizler yanında çikolatalarla birlikte bir hayranım tarafından verilmişti ancak onları daha önce açmamıştım. Cevizler ses telleri için bir felakettir.

André’nin kaç yaşında olduğunu merak ettim. Altın rengi yüzünde kırışıklıklar yoktu ve yirmisinden fazla göstermiyordu. Yüksek sosyete de olan biri olarak bunun bilincinde değil gibiydi. Ancak olgunlukla ve sözcükleri dikkatle seçerek konuşuyordu, bu görüldüğünden daha büyük olduğunu düşünmemi sağladı.

Düşüncelerim bir çatırdama sesiyle bölündü. André bir avuç cevizi almış, aynı anda hepsini ağzına doldurmaya çalışıyordu. Bu, ona özgü bir davranış değildi. Onun gibiler cevizi bu şekilde yemezlerdi. André kendini kaybetmiş olmalıydı ve benim yapabileceğim tek şey gülmemek için kendimi tutmaktı. Varlığı başımı döndürüyordu ancak hemen başka konuya geçmesi beni kendime getirdi.

“Menajeriniz kim?” diye sordu.

“Michel Etienne.”

André başıyla onayladı. “Ah, çok iyi. Muhafazakâr ancak deneyimli ve titiz biridir.”

“Bu müzikhollerle ilgili bilginiz var mı?”

“Ben iş hayatıyla ilgilenirim —bu da gösteri işi,” dedi gülümseyerek. “Sizin gibi şarkı söyleyebilmek için bir milyon frank verirdim ancak bu imkânsız gibi görünüyor. Ben aktör olmak istemiştım ancak ailem bu fikri çok gülünç buldu. Bu yüzden ben de fabrikalarla, ithalat ve ihracatla ilgileniyorum, tıpkı babam gibi.”

“Girişimciliği sevmiyor musunuz?” diye sordum.

Başını geri attı ve o muhteşem kahkahasıyla güldü, sonra bana ışıldayan gözlerle baktı. “Bayılırım, Matmazel Fleuri-er. Bir şeylere el atıp onu başarıya kavuşturmak beni heyecanlandırıyor. Ancak babamın gölgesi üzerime bir hayalet gibi çökerken, onun yerini doldurmam biraz zor olacak.”

Onu daha önce gördüğümde sosyal bir cephenin arkasına gizleniyormuş gibiydi. Şimdi o maskesini biraz düşürmüş görünüyordu.

“Kız ya da erkek kardeşleriniz var mı?” diye sordum. Tek çocuk olunca insan diğer insanların kardeşlerini merak ediyor.

André'nin yüzü gölgelendi. “Büyük erkek kardeşim savaşta öldü, bu yüzden ailenin tek erkek varisiyim.”

“Üzüldüm,” dedim.

“Üzülmeyin,” diye yanıtladı André. “Ailem savaşa kayıp vermiş tek aile değil. Evli bir ablam var ve bana daha çok bir teyze gibi davranıyor. Bir küçük kız kardeşim var, adı Veronique. Ailenin en asi çocuğu ve bir erkek çocuğu gibi davranıyor. Bebekler yerine kurbağalarla oynamayı tercih ediyor.”

“O da iyiymiş,” dedim.

“Ne yazık ki asiler ailede pek hoş karşılanmıyor,” dedi André, bir avuç daha ceviz alırken. “Veronique davranışlarını değiştirmezse yakında kadınlar manastırına kapatılacak.”

Ailesinden söz ederken sesinde bir katılık vardı. İşten konuşurken sanki daha mutluydu, ben de ona Blanchard girişimleriyle ilgili sorular sordum.

“Büyükbabam kurdele satarak işe başlamış ve sonunda Lyon'un en büyük tekstil fabrikasının sahibi olmuş,” dedi. “Fakat temel prensibi çeşitlilikmiş ve oğullarının da kendi ilgi alanlarında ilerlemelerini istemiş, onlar da bunu yapmışlar: gazetecilik, petrol, demiryolları ve ithalat.”

André duraksadı ve beni yatıştıran bir şekilde gülümsedi. Öyle bir rehabet çökmüştü ki kendimi o soruyu sormaktan alıkoyamadım. “Peki, Matmazel Canier nasıl?”

“Matmazel Canier iyi, teşekkürler,” diye yanıtladı André, kulakları kızarıırken. “Şu anda annesiyle birlikte Riviera'dalar. Ben de onlara gelecek hafta katılacağım.”

Kendime lanet ettim. Aramızda dostça bir sohbet gelişmişti; neden 'siyam kedisi' hakkında konuşarak bunu sabote etmişim?

André tam bir şey söyleyecekti ki Blandine aniden kapıda belirdi. Beni konuklarla görmeye alışkın olmadığı için gözleri fal taşı gibi açıldı. "*Pardon,*" dedi ve geri çekildi.

André ayağa kalktı. Sandalye yine gacırdadı. "Önemli değil," dedi. "Matmazel Fleurier artık sahneye çıkacak olmalı ve ben de gitmeliyim."

Bana döndü. "Babamla birlikte iş için Venedik ve Roma'ya gitmem gerekiyor. Acaba döndüğümde sizi yeniden arayabilir miyim?"

Matmazel Canier de bu ziyarete dahil olsaydı nasıl olurdu, diye düşünürken başımla onayladım.

André gittikten sonra Blandine bana döndü. "Bu André Blanchard mıydı?" diye sordu. "Sizi neden ziyarete gelmiş?"

"Hiçbir fikrim yok," dedim ona.

Mart ayının ortalarında bir akşam sahne amiri kapımı çaldı. "Matmazel Fleurier, sahneye çıkmadan önce lütfen kostüm sorumlusuna gidin," dedi. "Son gösteride başlığınız biraz gevşemiş ve onlar da sahneye yeniden çıkmadan önce sağlamlaştırmak istiyorlar."

"Elbette," diye seslendim ona. "Ben fark etmemiştim. Hemen giderim."

Koridorda giderek uzaklaşan ayak seslerini dinledim. Sahneye çıkmama kırk dakika vardı ancak kostüm sorumlusunu bekletmemem gerektiğini biliyordum. O, Madam Tarasova kadar anaç biri değildi; kostümünün üzerinde köpek tüyü olan ya da payetini kaybetmiş birini görse cezalandırmaktan çekinmeyecek kadar despot biriydi. Üstelik aralar boyunca ve aralardan sonra telaşlanan yardımcılarının benim yüzümden strese girmelerini istemiyordum.

Kostüm sorumlusunun odasına giderken, dayanakları gevşemiş sahne dekorunu onarmaya çalışan sahne görevlilerini gördüm. Bu, Jacques Noir'dan hemen sonra sahne alacak olan

bıçak fırlatan adamın dekoruydu, bu nedenle fazla zamanları kalmadığı için acele ediyorlardı. Adamların yüzlerinin kızarıklığından yolumu kapamış olmalarına rağmen onları rahatsız etmemem gerektiğini anladım. Kanatlardan geçmeye karar verdim. Revü kızları satranç zemin üzerinde yaptıkları gösteri için sahnede yerlerini almışlardı. Eğer kanatların bölümlerini sayarak ve her bir perdenin arkasından sessizce geçersen izleyicilerin beni sabahlığımın içinde görmelerini engelleyebilirim diye düşündüm.

Sahne amirinin izni olmadan gösteri süresince kanatlarda bulunmak yasaktı, bu yüzden perdelerin arkasından olabildiğince sessiz geçmeye çalıştım. Çıkış kapısına kadar başarılı bir şekilde gelmiştim, tam son perdeyi de geçecektim ki Jacques Noir'yla yüz yüze geldim. Dondum. Kalenin dayanağına giriş kaldırılmıştı, çünkü Noir klostrofobisini arttırdığını iddia etmişti. Noir'nın, eşinin oturduğu bölüm olan sağ kanattan giriş yaptığını biliyordum, ancak şu anda sol kanattaydık. Gözlerimi kısarak karanlığa baktım ve Noir'nın beni görmemiş olduğunu fark ettim. Bir kovanın üzerine eğildi ve ögürdü. İşte o an asitli kusmuk kokusunu aldım.

"Ah Tanrım," diye homurdandı, sanki ateşi varmış gibi omuzları titriyordu.

Karşı kanada baktım. Madam Noir orada değildi, ancak şişleri ve bir yün yumağı boş sandalyesinin üzerinde duruyordu. Belki de gelmek üzeredir, diye düşündüm. Neredeyse gelmesi için dua edecektim çünkü Noir'nın iyi olmadığını kesindi. Aklıma Le Chat Espiègle'deki Zephora geldi. En azından Noir'nın doğum yapmak üzere olmadığını biliyordum.

Yeniden homurdandı ve göğsünü tuttu. Her ne kadar adamı sevmesem de onun için bir şeyler yapmam gerekiyordu. Birileri bana kusmanın kalp krizi belirtisi olabileceğini söylemişti. Ya da felç geçiriyor olabilirdi, tıpkı Gerome amca gibi.

"Mösyö Noir," diye fısıldadım, bir adım ileri attım ve omzuna dokundum. "Yardımcı olabilir miyim? Karınıza haber vermemi ister misiniz?"

Noir aniden doğruldu ve el yordamıyla mendilini bularak yüzünü ve ağzını sildi. Beni fark ettiğinde bütün tüyleri diken

diken oldu. "Seni aptal kız!" diye hırıldadı. Bana doğru saldırdı ve göğsüme öyle bir yumruk attı ki yere düştüm.

Başımı kaldırıp ona baktım, acıdan gözlerim yaşarmıştı. Aklını kaçırmış olduğunu düşündüm. Noir öfkeyle bana baktı, yeniden bana saldıracağım düşündüğüm sırada orkestra onun giriş parçasını çalmaya başladı. İşte o an ben aklımı kaçırmış olduğumu düşünmeye başladım, çünkü Noir bir anda değişti. Mendilini attı, takım elbisesini ve şapkasını düzeltti ve onu en son gördüğümde yaptığı gibi sahneye fırladı.

"Hanımlar, hanımlar. Lütfen! Erkekleriniz ne düşünüyor sonra?"

Sahneye bakakaldım, gözlerime inanamıyordum. Karşı karnada baktım. Noir'nın eşi koltuğuna dönmüş, örgü örüyordu.

Kendimi toparlayıp, ayağa kalktım ve sendeleyerek kostüm sorumlusunun odasına gittim. Neyse ki, kadın başka birine yardım etmeye gitmişti ve başyardımcısı Agnès, beni beklemeden başlığım üzerinde çalışmaya başlamıştı.

"İyi!" dedi, başlığı kafama yerleştirmek için parmaklarının üzerine kalktı ve iplerinden kulaklarımın arkasına ve enseme bağladı. "Şimdi tam oturdu. Acele edin! Soyunma odanıza gidip, sizi hazırlamamız gerekiyor." Gözlerini bana dikti. "Rimeliniz akıyor."

Yanağıma dokundum ve parmak uçlarımla baktım. Parmak uçlarım simsiyah olmuştu. Nasıl görüldüğümü merak ettim. Noir ile yaşadıklarına inanamıyordum. Göğsüme vurduğu yerde ağrı hissetmeseydim bunun bir rüya olduğunu düşünebilirdim.

"Hadi!" dedi Agnès, beni kapının dışına doğru sürükleyerek. "Sahneye çıkmanıza sadece yedi dakika var."

Agnès'in uyarısı beni kendime getirdi. Noir ile yaşadıklarımızı anlatamazdım, ancak bunu şu anda düşünmenin de anlamı yoktu. Eğlendirmem gereken izleyicilerim vardı.

Olan biten her şey ertesi gün ortaya çıktı, provaya gittiğimde Mösyö Etienne beni sahne kapısının dışında bekliyordu.

"Seni işten çıkarmak istiyorlar," dedi. "Jacques Noir'nın

sahnesini sabote etmeye çalışmakla suçlanıyorsunuz?”

Çantam elimden düştü. Merdivenlerden yuvarlandı, pudram ve rujum dışarı fırladı. Mösyö Etienne’in açıklaması beni öylesine şaşırtmıştı ki konuşamıyordum.

“Bir sözleşmeniz var ve kararı buna dayanarak onlarla tartışacağım,” dedi Mösyö Etienne. “Fakat Mösyö Volterra ile yüzleşmeden önce dün gece olanları bana anlatsan iyi olur.”

Mösyö Etienne kusursuz giyinen bir adamdı ancak o sabah kravatı eğri, saçları karışık. Onu daha önce hiç bu kadar tedirgin görmemiştim. Kan tepeme fırladı. Beni işten çıkarmak mı? Daha üç ayımı doldurmadan en sevilen gösterime son mu verilecekti?

“Bu bir yalan, Mösyö Etienne.” Basamaklara oturdum ve rujumu yerden almaya çalıştım, ancak ellerim o kadar çok titriyordu ki ruj daha da ileri kaydı.

“Ah, bundan eminim!” dedi Mösyö Etienne.

Sesinin tonu beni biraz yatıştırdı. Eğer Mösyö Etienne’in masum olduğuma dair bir şüphesi olsaydı olanları anlatma şansım asla olmazdı. Mösyö Etienne’e neden kanatlara geldiğimi ve Noir ile yaşadıklarımızı anlattım.

Mösyö Etienne yumruklarını sıktı. “Böyle bir şey olduğunu tahmin etmiştim zaten,” diye tısladı. “Bu, Noir’nın çevirdiği ilk pis numara değil. Tehdit olarak algıladığı yeteneklerden kurtulmaya çalışır.”

“Ama aynı gösteriyi yapmıyoruz ki?” dedim.

“Aynı gazeteciden farklı yorumlar aldınız,” dedi Mösyö Etienne. Elini cebine soktu ve bir mendil çıkararak bana uzattı. Ağlamıyordum ancak işten atılma korkusu gözlerimi yaşartmıştı. Eğer Jacques Noir, Casino de Paris’deki ünüme gölge düşürürse, başka yerlerde iş bulmakta zorlanabilirdim.

“Yani hasta numarası mı yapıyordunuz?” diye sordum. “Bu bir tuzak mıydı?”

Mösyö Etienne başını salladı. “İşin o tarafı doğru. Bu sadece onun fobisinden kaynaklanıyor, gerginlikten kusuyor. İşte bu yüzden kalenin dayanağına girişi de kaldırdılar. Bunu bilen sadece birkaç kişi var ve Volterra buna izin veriyor çünkü Noir’ın performansını etkilemesini istemiyor. Onunla bu şe-

kilde karşılaşmış olman bir şansızlık. Sen bunu ona karşı kullanmadan önce o, bunu sana karşı koz olarak kullanmak istiyor. Eğer bu olayı dedikodu muhabirlerine anlatırsan, bunu işten kovulduğun için yaptığını söyleyecek.”

Mösyö Etienne işler iyice kızışmadan olayı Mösyö Volterra'ya anlatmanın en iyi seçenek olduğuna karar verdi. Sinirlerim tepeme çıkmıştı ve artık konuşacak halde değildim. Otelime taksiyle döndüm ve odamın kapısından içeri girer girmez en yakın sandalyeye çöktüm. Kedim Kira pencere eşiğinde uyuyordu. Başını kaldırdı ve gözlerini kırıştırdı. Bir şeylerin ters gittiğini hissetmiş olmalıydı çünkü arka ayakları üzerinde gerindi ve güneşli yerini terk ederek beni rahatlatmak için pencere eşiğinden kucağıma atladı. Çalışma masamın üzerindeki duvar saatine baktım. Saat sadece üçtü. Acaba Mösyö Etienne'in ne kadar zamana ihtiyacı vardı? Bu gece — ya da bundan sonra asla — Casino de Paris'de sahneye çıkamayacağımdan korkarak gözlerimi kapattım. Orası artık benim hayatım olmuştu.

“*Mırr*,” diye ses çıkardı Kira, çenesini elime sürterken. Sırtını okşarken parmaklarım yumuşacık tüyleri arasına girdi. Bu küçük arkadaşımı bir sabah Parc de Monceau'de yürürken karşılaştığım bir kadından almıştım.

“Senin ihtiyacın olan sadece bir kedi,” diye seslendi biri. Döndüğümde bana gülümseyen yaşlı bir kadın gördüm. Bankta yanına koyduğu ve üzerini bir battaniyeyle örttüğü kafesi işaret ediyordu. Merakıma yenik düşerek kadına yaklaştım, o da battaniyenin bir köşesini kaldırdı. İçindeki dört kedi yavrusu bana bakıyordu. Onlarla oynamak için parmağımı kafes tellerinin arasına soktum.

“Yalnızlığı iyileştiren en iyi tedavi kedidir,” dedi kadın.

Soluk mavi gözleriyle sanki içimi görmek ve ne tür bir insan olduğumu anlamak için bana bakıyordu. Acaba yalnızlığım çok mu belirgindi, yoksa insanların ilgisini çekmek için kadın böyle bir yöntem mi kullanıyordu? Siyah pervazları olan zeytin yeşili bir manto giymişti ve saçlarını kadife bir şapkanın altına gizlemişti. Yetmiş yaşlarında olduğunu tahmin ettim ancak elleri daha yaşlı bir kadının zayıflığıyla titriyordu.

Her şeye rağmen kadı Parc de Monceau'de oturup birilerinden yarar sağlamak isteyen birine benzemiyordu. Günün o saatlerinde parkta acıklı öykülere kanmayacak kadar zengin insanlar ya da kimseyle konuşmamaları konusunda öğütlenmiş zengin ailelerin çocuklarının dadıları oluyordu. Zaten kadın da her iki kategoriye girmeyen benimle konuşuyordu.

"Hepsini alayım o zaman," diyerek güldüm.

"Kişi başına sadece bir tane," diye yanıtladı kadın. "Her birinin özel ilgiye ihtiyacı var. Ve kararımı vermeden önce nerede yaşadığını görmeliyim."

Yabancı birine nerede yaşadığı göstermek pek akıllıca değildi, gerçi kadın zararsız birine benziyordu.

"Bu yavruların cinsi nedir?" diye sordum.

"Mavi Rus kedileri. Babaları, I. Çar Nicholas'ın en sevdiği kedisi Vashka'nın ırkından geliyor."

Son cümlesi o kadar gerçekçiydi ki beni kandırıp kandırmadığını anlayamamıştım. Yerinde duramayan bu kürk topla- rıyla oynamaya devam ettim. Çiftlikteki hayvanlarımı ne kadar özlediğimi hatırlattılar. Artık sıcak bir odam vardı ve bir boğaza daha bakabilecek durumdaydım. Belki de bir kedi yalnızlığıma iyi bir çare olacaktı. Kedi yavrularının hepsi güçlü ve sağlıklı görünüyordu, ancak içlerinden bir tanesi gözlerini benden ayırmıyordu.

Kadın, sonu öksürükle biten bir kakhaha attı. Mendilini almak için elini mantosuna götürdü. Mendilini salladığında çevreye leylak kokusu yayıldı. Kenarları dantelli kumaşı ağzına götürüp, boğazını temizledi ve düzeldiğinde, "Onun adı Kira ve seni seçti. Sezgileri güçlü bir yavru. Senin ona iyi davranacağım anladı."

Kira'nın sevimli yüzü beni büyüledi. "Onu alıyorum," dedim.

"Beş yüz frank," dedi kadın.

Şaşkınlıktan gözlerim açıldı. Performans başına aldığım paradan daha yüksekti. İnsanlar gerçekten bir kedi için bu kadar para verebiliyorlar mıydı? Belki de kadın Parc de Monceau'de bulunduğum ve iyi giyimli olduğum için beni daha zengin bir sanmıştı. Yine de kararımı vermiştim çünkü bu kedi yavrusu kalbimi kazanmıştı. Üstelik leopar desenli sandalyelere daha

fazla para ödemiştim. Ve Kira canlı bir varlıktı.

Başımı sallayarak onayladım. “şimdi nerede yaşadığı görmek ister misiniz?”

Kadın elimi okşadı. “Hayır, yarın bu saatte geleceğim. şşte,” dedi, bir not defterini açtı ve bana uzattı. “Adresini buraya yaz.”

Dediğini yaptım. “Ben Madam Ducroix, bu arada,” dedi kadın elini bana uzatarak.

“Ben de Simone Fleurier,” diye yanıtladım, kadının eline uzanırken.

“Ah, senin kim olduğunu biliyorum,” dedi ve göz kırptı.

Madam Ducroix, ertesi sabah hasır bir sepet içine oturmuş ve boynunda kırmızı bir kurdele olan Kira ile birlikte geldi. “Çok güzel,” dedi Madam Ducroix, gözlerini odamda gezdirirken.

Parktan ayrıldıktan hemen sonra alışverişe gitmiş, çiçekli bir çaydanlık ve yüksek ihtimalle Paris’in en iyi pastanesinden aldığım incirli turtaları koyduğum kristal bir servis tabağı satın almıştım. Madam Ducroix’ı etkilemek için neden bu kadar çabaladığımı bilmiyordum. Ne de olsa kedi yavrusu için beş yüz frank ödeyecektim. Ancak Kira’nın tüylerinin arasından bakan gözlerini düşündüğümde bir kedinin sorumlulğundan daha fazlasını aldığımı ve onu kazanmam gerektiğini biliyordum.

“Bu oda sıcak ve güneşli. Kapılar da güvenli, böylece Kira balkona çıkamaz,” dedim Madam Ducroix’ya. Sesimdeki umutsuzluk beni şaşırtmıştı. Sanki kendisini müstakbel kayınvalidesine kanıtlamaya çalışan bir gelin adayı gibiydim.

“Ona iyi bakacağına eminim,” dedi Madam Ducroix, ona gösterdiğim koltuğu otururken. “Bu tür şeyleri hissederim, Kira da öyle. Kediler medyum gibidir, biliyorsun.”

Madam Ducroix’nın yüzü hüznünlendi ve bunun nedenini sormak istedim. Ancak hemen yüzü aydınlandı ve o benim konuğum olmasına rağmen kahve ve kek servisi yapmaya başladı. Bir önceki gün duyduğum kuşkularıma rağmen Madam Ducroix’nın niyetinin iyi olduğuna karar verdim. Bana sahne hayatıyla ilgili sorular sordu ancak kendisiyle ilgili çok kısa yanıtlar verdi. Elde edebildiğim en fazla bilgi, dul olduğum, parkın

yakınlarında oturduğu ve büyük ebeveynlerinden birinin Rus olduğuydu. Yaklaşık bir saat sonra ayağa kalktı, Kira'yı okşadı ve başını öpmek için eğildi. "*Ya zhelayu schast'ya tebe, moy malen'kiy kotyonok*"¹⁴, " diye fısıldadı Kira'nın kulağına. Tam Kira'nın Rusça kadar Fransızca da konuşabildiğini umduğuma dair bir espri yapacaktım ki kadının gözlerini yaşarmış olduğunu gördüm.

"Bu sizin," dedim, anlaştığımız üzere beş yüz frankı ona verirken.

Madam Ducroix parayı geri itti. "Hayır," dedi başını sallayarak. "O bir sınamaydı. İnsanların kedi yavrularımı gerçekten isteyip istemediklerini bilmem gerekiyor. Onlara beş yüz frank vermeye hazır olanlar kedilerin gerçek değerini biliyorlar demektir."

Madam Ducroix ile otelin ön tarafına kadar yürüdüm ve ona bir taksi çağırdım. "Yine gelmenizi ve Kira'yı görmenizi çok isterim. Ya da biz sizi ziyarete gelebiliriz," dedim.

Madam Ducroix'nın yüzü aydınlandı. "Ziyaret mi? çok isterim. Lütfen, işte adresim," dedi, bana kartını verirken.

Taksi sürücüsü binmesine yardım etti ve Madam Ducroix araba hareket ederken el salladı. Tıpkı yaz tatiline çıkan bir çocuk kadar mutluydu.

Madam Ducroix'dan bir ses çıkmayınca birkaç hafta sonra onu ziyaret etmeye karar verdim. Dairesi Rue Rembrandt'daydı. Binada asansör yoktu, bu yüzden merdivenleri çıktım. Madam Ducroix'nın zilini çaldım ancak kimse çıkmadı. Bir hizmetçisinin olabileceğini umuyordum, bu yüzden yeniden çalmadan önce biraz daha bekledim. Tam oradan ayrılacaktım ki karşı dairenin kapısı açıldı ve içeriden güzel giyimli bir kadın çıktı.

"Yardımcı olabilir miyim?" diye sordu.

"Madam Ducroix'yı arıyorum," dedim. "Ama evde yok galiba."

Kadının yüzünde şaşkın bir ifade belirdi ve "Fakat Matmazel, Madam Ducroix geçen hafta öldü. Daire şu anda kiralık."

Korkuluklara sıkıca tutundum. Böyle bir şeyi hiç beklemiyordum. Madam Ducroix güçsüz biriydi ancak son karşılaşta-

14 Rusça'da "Sana şans diliyorum, küçük kedim," anlamına gelmektedir.

ğımızda gayet canlı görünüyordu.

Kadın dairesinin kapısını açık bırakarak dışarı çıktı. "Üzgünüm, Matmazel. Size bir şok yaşattım. Bir süre için içeri gelmek ister misiniz? Yakım mıydınız?"

Başımı salladım. "Hayır," dedim. "Birkaç hafta önce bana kedi yavrularından birini vermişti ve ben de ona yavrunun iyi durumda olduğunu söylemeye gelmiştim."

Kadın başını salladı. Arkamı dönüp merdivenlerden aşağı inmek üzereyken son anda aklıma bir şey geldi. "Madam Ducroix tüm kedi yavruları için birer ev bulabildi mi acaba?"

Kadının yüzünde bir gülümseme belirdi ve ayaklarını işaret etti. Ayaklarının her iki yanında biri diğerinden büyük iki yetişkin kedi duruyordu. Asil duruşlarından ve canlı gözlerinden onların Kira'nın anne ve babası olduklarını tahmin ettim. "Ah, bundan emin olabilirsiniz," dedi. "Madam Ducroix'nun onlara ev bulmadan gitmeye niyeti yoktu."

Mösyö Etienne kapımı çaldığında bunları düşünüyordum. Aniden irkildim ve yerimden zıpladım, Kira kucığımdan yerdeki halıya uçtu ancak hemen affeden bir kedi olduğu için kapağı kadar peşimden geldi. Kapıyı açmadan önce gözlerimi sımsıkı kapattım ve Casino de Paris'de şarkı söylemeye devam edebilmeyi diledim. Kapıyı büyük bir umutla açtım. Ancak Mösyö Etienne'in bana iyi haber getirmediğini anlamak için sadece asık yüzüne bakmam yeterli oldu.

ON ALTI

Paris baharda çok güzeldi, ancak kümeler halinde beyaz çiçekler açmış kestane ağaçları ve çiçek yataklarının zambaklarla dolu olduğu Jardin du Luxembourg'da bile mevsimin bu güzelliği beni etkilemiyordu. Ne işim vardı, ne de şansım.

Erken çiçek açmış bir leylak ağacının altındaki banka oturdum. Mor çiçek salkımlarından yayılan şurupsu kokuyu bile neredeyse fark etmiyordum. Jacques Noir ile Casino de Paris'de olanlar tam bir felaketti. Mösyö Volterra anlattıklarına ısrarla inandığını söylese de beni işten çıkarmak konusunda da ısrar etmişti, çünkü Noir onu çıkarmazsa gösteriyi bırakmakla tehdit etmişti. Mösyö Volterra sözleşmem karşılığında paramı ödedi ancak kostümümün ve Vincent Scotto'nun parasını da kesti. Latin Meydanı'ndaki otele, üstelik daha önce kiraladığımdan daha küçük bir odaya dönmek zorunda kaldım. Leopar desenli sandalyelerden birini, perdeleri ve bazı giysilerimi sattım. Diğer sandalyeyi, Kira'yı da benimle birlikte daha kötü koşullara sürüklediğim için bir özür olarak sakladım. Ancak benimle dar bir yatağı ve küçük bir odayı paylaşmaktan hoşlanmadıysa da bunu hiç göstermedi. Bir kap süt içtiği ve kollarımda uyuyabildiği sürece mutluydu.

Mösyö Etienne bana başka yerde bir iş bulabilseydi Casino de Paris'de kaybettiğim rolümün acısı biraz hafifleyebilirdi. Ancak Mösyö Volterra, Noir'nın sahnesini sabote etmeye çalıştığımı ortalığa yaymasa da, komedyen bunu fırsat bulduğu her yerde anlatmıştı. Folies Bergère, Amerikalı şarkıcı Joséphine Baker'ı kadrosuna alarak '*Günün Deliliği*'nin provalarını yapmaya başlamıştı bile. Binden fazla kostüm ve Spencer Williams'ın müziklerine bir servet yatırdıktan sonra kaprisli şarkıcılarını kızdırmamak için ellerinden geleni yapmaya çalışıyorlardı. Moulin Rouge'un idarecisinden de aynı yanıt gelmişti. Mistinguett ile yaşanan tartışmadan sonra Dolly

Sisters'a yarım milyon franktan fazla para ödemişlerdi ve artık sorun istemiyorlardı. Sadece Adriana teklifle biraz ilgilen-di, ancak şarkıcı ve dansçı kadrosu gelecek iki sezon için dolmuştu.

Kırmızı palto giymiş bir çocuk önümdeki çakıl taşları üzerine kapaklandı ve güvercinlerin uçuşarak kaçmalarına neden oldu. Kız çocuğu gözleri kocaman açılmış halde bir süre dizlerinin üzerinde emekledi. Dadısı gelip onu kucağına aldığında hıçkırarak ağlamaya başladı. "Benden bu kadar uzakta koşamaman gerektiğini sana söylememiş miydim?" diye azarladı dadısı, kızın paltosundaki tozları temizlerken.

Kadın ve çocuğun patikadan inişini ve ağaçların arasından kayboluşlarını izledim. Güneşli bir gündü ve park, bahçeler ve taraçalarda gezinen insanlarla doluydu. Herkes neşe içinde, kışın yerini bahara bırakmasından dolayı mutluydu. Küçük gölün bulunduğu yerden çocuk kahkahaları geliyordu. Ve bu gürültünün arasından şarkı söyleyen birinin sesi duyuldu.

Ayaklarıma baktım. Casino de Paris'de başarıyı yakalayamadıysam nerede yakalayacaktım? Yenilgiyi kabul etme ve eve geri dönme zamanı gelmiş miydi?

Şarkıcı yaklaştı, sesi daha da yükseldi. Güçlü bir sesteki ancak yanlış perdedeydi.

*Daha fazla kazandıkça
Daha fazla istersin
İstersin ve istersin
Ve sonra hepsi elinden gider.*

Yerimde doğruldum ve çevreme bakındım.

"Neyiniz var?" diye sordu bir adam. "Çok keyifsiz görünüyorsunuz."

Leylakların arasından baktım. Konuşan öyle bir yerde duruyordu ki yapraklar yüzünü gizlemişti. Tek görebildiğim uzun boylu olduğu, devetüyü bir palto ve cilalı ayakkabılar giydiğiydi. Tıpkı bir Hintli gibi pürüzsüz ve esmer olan ellerinden birini ağaca yaslamıştı. Ses tanıdık geliyordu.

André Blanchard.

El yukarı uzandı ve yaprakları araladı. Her zaman damarlarımdaki kanı hızlandıran o gözler bana bakıyordu. Bir an için tüm dertlerimi unuttum ve gülümsemek için kendimi zorlamam gerekmedi.

“Söylentileri duydum,” dedi, ağacın çevresinde dönerek. “Jacques Noir’nın sahnesini sabote ettiğinizi hayal edemiyorum.” Kulaklarımı çınlatan bir kahkaha attığında içinde bulunduğum tatsız durumla eğleniyor olmasını bile affettim.

“Sanırım şansımı kaybettim,” dedim. Yenilgimi herkeşe kolayca söyleyemezdim ancak André’ye yalan söylemek imkânsızdı.

Yüzü sanki düşüncelerimi okumuş gibi ciddileşti. Banktaki boş yere baktı. “Oturabilir miyim?”

Başımı salladım ve oturdu. “Jacques Noir’nın başkası tarafından sabote edilmesine ihtiyacı yok,” dedi. “Zaten yeteri kadar kötü biri. Sadece iyi bağlantıları var. Şu ‘*Paris’in delicesine sevilen komedyeni*’ lafı kendi uydurduğu bir şey. Reklam yapmayı iyi biliyor.”

“Onun için iyi, benim için kötü,” dedim.

André çenesini sıvazladı. “Paris’te birinin nasıl yükseldiğini ve diğerinin nasıl düştüğünü açıklamak her zaman kolay değildir,” dedi. “Şarkıcılarda, vokal yeteneklerinin ötesinde şeye rağbet ediliyor. Örneğin Camille Casal — onun yıldız oluşunu anlayabiliriz çünkü güzel bir kadın. Peki, Fréhel? Bunu nasıl açıklayabilirsiniz?”

“Fréhel’in kim olduğunu bilmiyorum.”

“Bilmiyor musunuz?” diyerek güldü. “O zaman bir ara gidip onu dinlemeliyiz. Orta yaşlı, çökmüş biri ve boğuk bir sesle fahişeler ve ayrılmış sevgililerle ilgili şarkılar söylüyor. Ve Paris onu seviyor.”

Kulaklarımın ucu yanmaya başlamıştı. Gerçekten de “Bir ara gidip onu dinlemeliyiz” mi demişti?

“Mistinguett’in performansını izlediğimde şaşırmıştım,” dedim. “Çatlak bir sesi var, dans ederken sendeliyor ve güzel de bir kadın değil.”

“Öyle,” diyerek bana katıldı. “Ancak insanlar ne zaman Fransa’yı düşünseler akıllarına o geliyor. Kahve ve kruvasan kadar Paris’e özgü biri.”

Eğilip bir çimen yaprağı aldım ve parmağımın çevresine doladım. André de eğildi ve aynısını yaptı. “Ve işte siz,” dedi. “Şarkı söyleyebiliyorsunuz, dans edebiliyorsunuz ve güzelsiniz. Ve işsizsiniz.”

Gözlerini bana dikti ve gülümsedi. Kulaklarımdaki ve yanaklarımdaki yanma tüm bedenime yayıldı.

“Eğer bu akşam uygunsanız, Matmazel Fleurier, sizi yemeğe çıkarmak isterim,” dedi.

Maxim, İngiliz, İspanyol ve Belçikalı krallara birinci sınıf sosyete fahişelerin sunulduğu Belle Époque¹⁵’un gösterişli günlerinden beri değişmişti. Yine de 1925 yılında restoran maun kolonları, pelüş koltukları ve saçları rüzgârda savrulan genç kız heykelleri ile Art Nouveau zenginliğini korumuştur. Başgarson bizi masamıza götürürken çiçek, meyve ve limon ağaçlarıyla süslenmiş cam tavana baktım. Başgarson sandalyemi çekti ve elle yazılmış menüyü parmaklarımla arastırarak kaydırды. Her masada bulunan minyatür lambalarla aydınlatılan loş salona göz gezdirdim. Bunun dışında sadece kuaforlardan yeni çıkmış kadınların elmas küpeleri ve kolyeleri ışıltıyordu. Müdavimler artık aristokratlar değillerdi, ancak yine de gösterişli insanlardı: varlıklı sanatçılar, yazarlar, gösteri insanları, gazeteciler ve politikacılar. Maxim şu anda daha saygın bir yer olabilirdi ancak yine de bir adamın eşini getirebileceği türden bir yer değildi. André’nin neden burayı seçtiğini anlamıştım: Müdavimler arasında anlaşmalı bir ketumluk vardı. Burası gözlerden uzak kalabileceğim birkaç yerden biriydi.

“Burada Paris’in en iyi bifteğini yaparlar,” dedi André, hayvarlı ve kurbağa bacaklı yemeklerin de olduğu menüye bakarken.

Hâlâ yemeğe davet edilmenin şokundan çıkamamıştım ve

15 Fransa’da 1890’da başlayıp Birinci Dünya Savaşı’na kadar olan döneme verilen ad

bu konudaki şaşkınlığımı sohbet ederek kapatmaya çalışıyordum. “Sizi bir süredir Paris’te göremiyorum,” dedim. “Seyahatte miydiniz?”

“Roma, Venedik ve Berlin’e gittim,” diye yanıtladı. Sandalyesinde kıpırdanarak bir garson bakınmaya başladı. Onu sıkışığım için mi yoksa yerinde duramadığından mı bunu yapıyordu, anlayamadım.

“Oralarda ne yaptınız?” diye sordum.

“Eğitim alıyordum,” dedi, şampanyasından bir yudum aldı. “Babam bu şehirlerde oteller aldı ve bana nasıl işletildiklerini gösterdi.”

Kadehlerimizdeki şampanya ve sular titremeye başladı. Aşağı baktım ve bunun André’nin bacağına masaya vurmasından kaynaklandığını gördüm. Gerome amca Bernard’ı kızdırdığında o da böyle yapardı. André’yi daha önce hiç bu kadar rahatsız görmemiştim; onu endişelendiren bir şey mi vardı acaba?

Garson başlangıç yemeklerimizi getirdi. Tabağımdaki küçük kreplere baktım ve onların nasıl yeneceğini merak ettim. André’nin bir kuşkonmaz sapını parmaklarıyla tutup sosa batırışını izledim. Omuz silktim; ben de onun kadar cesur olabilirdim. Çatalımla krebi kıvırdım ve bir lokmada yedim. Krebin içindeki leziz havyar tadı ağzımın içine yayıldı. Krebi yemenin doğru yolu muydu bilmiyorum, ancak André rahatsız olmuşa benzemiyordu.

“Babanızla birbirinize benzer misiniz?” diye sordum.

Sezgilerim sorumu yanıtlayabilirdi. André ile tanıştığım dan beri Blanchard ailesi ile ilgili gazetelerde bulabildiğim her şeyi okuyordum. İş anlaşmalarında Mösyö Blanchard, düşük ücretleri protesto eden grevcilerin direnişini kıran ve halkın gözü önünde göçmen çalıştıracak kadar güçlü bir adamdı. André de hırslıydı ancak daha ılımlı ve adil biriydi.

Başını salladı. “Biz farklı insanlarız. Ben değişiklikler konusunda başarılıyım, babamsa değişiklikten korkar. Hayatını dakik yaşar, aynı saatte ofisine gider, aynı saatte yemek yer ve gece yarısını on iki dakika geçe yatağa girer. İlk evlendiklerinde annem ofisini yeniden düzenlemek gibi bir hata yapmış.

Babamın onu affettiğini hiç sanmıyorum.”

Gülmeli mi yoksa üzülmeli miydim, bilemiyordum. André gülümsüyordu ancak gözlerindeki ifadeden babasının böylesine dakik olması, onun dışa vurduğu şekilde ona komik gelmediğini anlamıştım.

“Babamın, paranın birinci ve ikinci nesiller tarafından yapıldığını ve üçüncü ve dördüncü nesiller tarafından yitirildiğine dair bir teorisi vardır,” diye devam etti. “Benim bu kurallı sürdüreceğimi düşünmüyor. Bana, otuz yaşına kadar istediğim kadar eğlenebileceğimi, istediğim her alanda yatırım yapabileceğimi söyledi. Sonra da evlenmeli ve işin başına geçmeliymişim.”

“Kendinizi baskı altında hissediyor olmalısınız,” dedim. Müzikhollerin André’yi neden bu kadar etkilediğini şimdi anlıyordum. Sahnede hayat güzeldi ve önceden neler olacağı kestirilemez bir yerdi. Uçurumun kenarında yaşamak gibiydi.

“Önümde on yıldan fazla bir zaman var,” dedi André, sesine yeniden canlılık gelmişti. “Şu anda sadece on dokuz yaşındayım. İnsanları makinelerden daha çok seviyorum. Babama, hobim olduğunu düşündüğü şeyleri paraya çevirebileceğimi göstereceğim. Aile mirasını kaybetmek istemiyorum fakat babamdan daha farklı yaşamaya kararlıyım.”

“İçimde başarılı olacağımıza dair bir his var,” dedim. Söylediklerim gerçektir ancak yaşına şaşırdığımı gizlemeye çalışıyordum. Demek on dokuz yaşındaydı. Benden sadece birkaç yaş büyüktü ancak daha görmüş geçirmişti. Belki de zenginler böyleydi çünkü hayatlarında daha az tehlike vardı.

Arkamda bir şeyler André’nin dikkatini çekti. “Şimdi görmeniz gereken bir manzara var,” dedi.

Arkama dönüp baktığımda büyük salonun girişinde siyahi bir kadının durduğunu gördüm. Etkileyici gözleri ve pırıl pırıl saçları vardı. Hemen kim olduğunu anladım; posterini her yerde görmüştüm. Joséphine Baker.

Her masa sessiz oluncaya ve bütün gözler ona çevrilinceye kadar hareketsiz kaldı. Sonra da üzerindeki Çinçilya mantosunu yere fırlattı ve arkası beline kadar açık kıpkırmızı elbisesini ortaya çıkardı. Başgarson Matmazel Baker’ı ve dalka-

vuklarını masalarına götürürken yıldız da gözlerini kırıştı-
yor ve yolunun üzerindeki her masaya kalçalarını kıvırıyordu.
“Bonsoir, sevgililerim,” diye bağırırken etrafına öpücükler yol-
luyordu. “Bu akşam ne kadar da mükemmel görünüyorsunuz!”
İnsanların yemek yemelerinin bu şekilde bölünmesi uygun ol-
masa da, kimse rahatsız olmuş görünmüyordu. Matmazel Ba-
ker ilerledikçe yüzlerde gülümsemeler belirdi. Bütün salonun
atmosferi değişmişti. Akşamın önceki saatlerine hâkim olan
fısıltıların yerini, odanın her bir köşesinden duyulan canlı mu-
habbetler ve kahkahalar almıştı.

“Gördünüz mü?” diye fısıldadı André. Gözleri zevkten ışı-
lıyordu. “Sizin yarın kadar bile yetenekli değil. Ama bir yıldız
rolünün nasıl oynanacağını biliyor.”

“Bir yıldız olma niteliği insanların yalnızca sahip oldukla-
rı, onunla doğdukları bir şey mi?” diye sordum.

André kafasını salladı. “Onu daha önce görseydiniz bunu
söylemezsiniz. Başkalarını izleyerek ve kendi dokunuşlarını
katarak öğrendi.”

“Ve ben bunu öğrenemedim,” dedim. “Bana söylemeye ça-
lıştığınız şey bu.”

André öne doğru eğildi. “Söylemeye çalıştığım şey; eğer
yeteneğinizi geliştirirseniz, harikulade olacaksınız. Jacques
Noir’ın size yaptığını iltifat saymalısınız. Sizin bir hiç oldu-
ğunu düşünseydi, sizinle uğraşmazdı. Siz onun için bir teh-
dittiniz.”

Kafamı tabağıma doğru eğdim. “Nasıl geliştireceğim?”

André masanın üzerinden uzandı ve başparmağıyla çe-
nemde kalan havyar lekesini sildi. “Size yardım edebilirim,”
dedi.

Kucağımdaki mendili kavradım ve sıkı bir top haline getir-
dim. Bana dokunduğu yerde tenim yanıyordu. Ondan hoşlan-
dığımı düşünecek kadar sık düşünmüştüm onu. O her göste-
ri kızının hayaliydi: yakışıklı, genç, zengin ve kariyerime yar-
dım etmeye hevesli. Ayağımyı frene basar gibi zemine bastır-
dığımı fark ettim. Onun kollarındaki bir dizi kızıdan biri olmak
istemiyordum. Camille’in beni omuzlarımdan tutup sarstığını
hayal ettim: Ne bekliyorsun, Simone? Aşk mı?

“Rivarola ve ben âşık değildik,” dedim. Kendi sesimin tonuna şaşırmıştım. Tondaki soğukluk ne demek istediğimi açıkça ifade ediyordu. André’ninkilerle buluşması için gözlerini kaldırdım. Hayal kırıklığına uğrasaydı, hemen toparlanırdı.

“Benim kanımda girişimcilik var,” dedi, tabağını yan tarafa iterken. “Bir girişimcinin görmeye bile dayanamayacağı tek şey harcanmış potansiyeldir. Ve size baktığımda gördüğüm şey de bu: Milyonlarca frank değerindeki yıldız sönüp gidecek. Potansiyel bir Fransız ikonu tıpkı ölmek üzere olan bir balık gibi nehir kenarına vuruyor.”

Hayatta kalmaya çabalayan balığın görüntüsü geldi gözlerimin önüne. Güldüm ve aramızdaki hava rahatladı.

“Dinleyin, girişimcilik alanında siz benim staj konum olacaksınız ve sizden bunun dışında hiçbir şey istemeyeceğim,” dedi André. “Planım şu: Sizi Paris’ten götüreceğim ve yeni bir imaj yaratmak konusunda birlikte çalışacağız. Sonra sunabileceğiniz eşsiz bir açığa sahip olduğunuzda buraya geri döneceğiz.”

Sesinin kararlılığı güven ve hayal kırıklığını aynı zamanda hissettirdi. Ben gerçekten sadece profesyonel bir ilişki mi istiyordum? Büyük olasılıkla ona daha fazla soru sormam gerekiyordu — ne de olsa sözünü ettiği benim hayatımdı — ancak André Blanchard kafamı karıştırıyordu ve kariyerimle ilgilenmesi de gururumu okşuyordu. Matmazel Canier’nin de gelebileceğinden söz edince, sadece girişimci yeteneğini yatırabileceği bir maceranın peşinden koştuğu gerçeğini kabullendim.

“Nereye gitmemizi öneriyorsunuz?” diye sordum.

“Berlin,” dedi, sanki bunun tek yanıtı varmış gibi.

Ona baktım. Berlin mi? Almanya’yı düşündüğümde aklıma kötü şarkılarını cıyaklayarak söyleyen Anke ve babamı nerdeyse parçalara ayıran ordu geliyordu.

“Bütün kabarelere ve müzik gösterilerine gideriz. Çok çalışırsınız ve öğrenirsiniz,” dedi André. Parlak gözleri macera duygumu kabarttı. Aramızdaki bağ neydi? Meydan okumayı seven iki insan mıydık?

“Ben Almanca bilmiyorum,” dedim.

“Guten Abend meine Damen und Herren’ı da mı bilmi-

yorsunuz?” diye sordu André.

“Hayır.”

“Peki ya, ‘Wir haben heute sehr schönes Wetter?’”

“Hayır.”

“Peki, ‘*Sie sind sehr hübsch und ich würde Sie gerne küssen*¹⁶?’”

Başımı salladım.

André’nin yüzünde bir gülümseme belirdi. “Berlin’e gitmek konusunda sizi endişelendiren başka bir şey var mı, Matmazel Fleurier?”

“Hayır... Yani evet,” dedim, şampanyadan bir yudum aldıktan sonra. “Kedim de gelebilir mi?”

Mösyö Etienne’e yeteneklerimi geliştirmek için bir süreliğine Berlin’e gideceğimi söyledim ve aileme de aynı haberi içeren bir mektup yazdım. Bir hafta sonra André ve ben Paris’i terk ettik. Karanlık çöktükten hemen sonra Potsdamer İstasyonu’na vardık. André çıkıştaki görevliden bir taksi bileti alırken ben de Kira’yı kafesinin içine koydum. Gözlerini kırıştıtararak yanından geçen insanlara ve bagajlarımızın bulunduğu arabayı iten taşıyıcıya baktı.

André taksi sürücüsüne bileti gösterirken taşıyıcı da bavullarımızı bagaja koydu. Taksinin penceresinden dışarı baktım ve bir rüyanın içinde kayboldum. Bulvar boyunca dizilmiş sokak lambaları tiyatroların, restoranların ve Kabarett der Komiker ve Weisse Maus gibi isimleri olan kabarelerin girişlerini aydınlatıyordu. Teras kafeler biralarını yudumlayan kadın ve erkeklerle doluydu. Demek burası Berlin, diye düşündüm. Gotik Alman harfleriyle yazılmış işaretler dışında şehir Paris’ten pek de farklı görünmüyordu. Ancak bir şekilde öyleydi. Bu farklılıkların tam olarak nerede yattığını görmek biraz zaman alacaktı.

Taksi, giriş kapısının her iki yanında taş kolonları ve üze-

16 Almanca’da “İyi akşamlar bayanlar ve baylar.”, “Bugün çok güzel bir hava var.”, “Çok güzelsiniz ve sizi öpmek istiyorum,” anlamlarına gelmektedirler.

rinde bronz bir plakada *Hotel Adlon* yazan bir binanın dışında durdu.

André sürücüye para ödedi. “İşte, burası kalacağımız yer,” dedi, cüzdanını yeniden cebine yerleştirirken.

Matmazel Canier bize katılmadan önce iki yalnız günümüz vardı. Paris’ten ayrılmadan önce birlikte kahvaltı etmiştik ve aklımda onunla ilgili kalan tek şey “*Evet*” ve “*Hayır*” idi. Her şeye sahip biri olarak — André dahil — hayatından memnun değilmiş gibi görünüyordu. O şık restoranda çevresine göz gezdirerek hoş olmayan bir şey bulmaya çalışmıştı. Sık sık André’ye gizlice bakmış ve bu kadından gerçekten hoşlanıp hoşlanmadığını merak etmiştim. André, Matmazel Canier’ye insanı sinirlendirecek bir şekilde bakıyordu, sanki gördüğüne inanmıyormuş gibiydi. Sürekli eline dokunuyor ve kolunu okşuyordu. Kadın güzeldi ancak bu kadar canlı ve akıllı bir adam bu kadar suratsız bir kadınla nasıl zaman geçirebilirdi? Bu arada Matmazel Canier kendisine yönelik ilgiyi soğuk bir gülümsemeyle karşılıyordu. Gerçek aşağılama ise bana olan soğuk tavırlarıydı: Erkek arkadaşıyla Berlin’de yalnız kalacak olmama rağmen Matmazel Canier beni bir tehdit olarak algılamıyordu.

Saçları orduda subay olabilecek kadar kısa bir komi bavullarımızı taksiden çıkardı. André’nin babasının Ambassadeur Otel’ine sahip olduğunu ve Central’da da hisseleri olduğunu söylemesine rağmen Adlon’da kalmamız bana tuhaf gelmişti.

“Eğer babanızın otellerinden biri değilse neden burada kalıyoruz?” diye fısıldadım, topuklarım resepsiyon bölümündeki pelüş halılara gömülürken.

“Kıyaslamak için,” diye yanıtladı. “Adlon, Berlin’in en iyi oteli olarak görülüyor. Fakat Ambassadeur’de yapacağımız birkaç değişiklikle onu geride bırakabiliriz.”

André odaları ayarlarken ben de mermer fuayeyi ve varaklı avizeleri inceledim. Bronz heykele bakmak için kafamı çevirdiğimde asansörün yanında duran adamla göz göze geldik. Parmaklarını kır saçlarının arasından geçirdi ve bıyığını düzeltti. İfadesi hem sert hem de sevimliydi.

André kayıt yaptırdıktan sonra komi bizi adamın bek-

lemekte olduğu asansörlere yönlendirdi. Adam bakışlarını André'ye dikti. "İyi akşamlar, Mösyö Blanchard," dedi Fransızca. "Sizin gibi standartları yüksek birini ağırlamaktan dolayı çok memnunuz."

"Size de iyi akşamlar, Herr Adlon," diye yanıtladı André, alaycı bir gülümsemeyle. "Size Matmazel Fleurier'yi tanıştırebilir miyim?"

Fransızca "*Memnun oldum,*" dedi Herr Adlon, elimi öpmek için uzandı. "Berlin'den ve Hotel Adlon'dan keyif alacağınıza eminim."

Asansöre girdiğimizde André gülmemek için gözlerini tavana dikti. Kapılar açılıp, komi bize kalacağımız odayı göstermek için önümüze geçtiğinde André bana, "Bir keresinde Herr Adlon, rakiplerinden birinin oğlunu otelinden kovmuştu. Fakat savaş ve Alman ekonomisinin gidişatı nedeniyle şimdi para veren herkesi kabul ediyor."

"Belki de bunu bir övgü olarak görüyordur," dedim. "Gösterisini izlemeye gelen başka yıldızlar olunca sahne sanatçıları böyle hisseder."

Sahne ışıltısının gerçek hayatta bir karşılığı olmadığını düşünmüştüm. Ancak komi odamın kapısını açıp, ışıkları yakıp, André ve bana girmemiz için işaret ettiğinde fikrimi değiştirdim. Gözlerim, tavana kadar yükselen Fransız tarzı köşeli sütunlara ve her iki tarafında oniksten yapılmış şamdanlar bulunan mermer şömineye takıldı. Yan sehpa üzerinde eriklerle dolu bir kâse ve uzun saplı güllerin bulunduğu bir vazo vardı. Odanın havasında meyve ve çiçeklerle, yeni serilmiş çarşafların kokusunun bir karışımı vardı. Eğer Matmazel Chanel bu birleşimi şışeleylebilmiş olsaydı, Chanel No 5'ten daha kazançlı bir parfüm elde edebilirdi. Komi ikili bir kapıyı açtığında ortaya öyle şatafatlı bir yatak çıktı ki hemen içine gömülmek istedim. Kira'nın kafesini kanepenin yanına bıraktım.

André pencereye doğru gitti ve perdelerin arasından dışarı baktı. "Buradan Unter den Linden'i ve Brandenburg Gate'i görebilirsiniz."

"Unter den Linden, Berlin'in en ünlü bulvarıdır," diye Fransızca açıkladı komi. "Adını üzerindeki ıhlamur ağaçların-

dan alıyor.”

Bavullarımı bir elbise dolabının yanına bıraktı. Kira patilerini kafesinin tellerinden dışarı uzattı ve ayakkabıma vurdu. Kafesin sürgüsünü açtım ve dışarı fırlayarak halının üzerinde koşmaya başladı. Halıyı ve varaklı süpürgelikleri kokladı, masanın bacaklarının kokusunu içine çekti ve bıyıklarını kanepenin çevresinde gezdirdi. Aniden kulakları ve kuyruğu dikildi. Bir an için kanepayı pençeleyeceğinden korktum ancak yavru olmasının verdiği enerjiyle yanımdan ve André'nin bacakları arasından geçti. Kanepeye çıkıp yerleşmeden önce üç kez odanın çevresinde koştu. Ona parmağımı salladım ve o da bana sanki “Burası çok daha iyi. Başından beri böyle bir şey bekliyordum,” dercesine baktı.

Komi bana muslukların nasıl çalıştığını ve elektrik düğmelerinin nerede olduğunu gösterdikten sonra kaldığım sürece iyi vakit geçirmemi diledi ve kapıya yöneldi. André de onu izledi. “Siz yerleşin,” dedi omzunun üzerinden. “Bu akşam otelin restoranında yemek yiyelim ve erken yatalım. Berlin’le ilgilenmeye yarın başlayabiliriz.”

Adlon’un yemek salonu, tavanındaki resim ve duvarlarındaki şamdanlarla Venedik tarzı bir palası andırıyordu. André avuçlarını sandalyesinin kollarında gezdirdi. “Bunların okalıptüs ağacından yapıldığını biliyor musunuz? Avustralya’dan.”

Avustralya mı? Nerede olduğunu bildiğimden emin değildim. Güney Amerika’nın yakınlarında mıydı acaba?

André gözlerini salonda gezdirdi, ayrıntıları yakalamaya çalışıyordu. “Fark ettiniz mi, hiçbir yerde zil yok? Diğer konukların rahatsız olmaması için yanıp sönen ışıklar kullanıyorlar.”

Yanıp sönen ışıklar bir yana, daha önce hiç zil kullanan bir otelde kalmamıştım. Madam Lombard beni çağırmak istediğinde asansörün yanında duruyor ve diğer kalanlara aldırmadan bana bağıırıyordu.

Menüye baktım. Alman yemeklerini merak ediyordum ancak buradaki yemeklerin hepsi ya Fransız ya da İngiliz’di: man-

tarlı horoz, havyar sosunda balık, kızarmış biftek. André'nin loş ışıktaki daha da parlak görünen gözlerine baktım. Hayır, dedim kendime, eğer yıldız olmak istiyorsan profesyonel olmalısın. Odaklanmalısın. Peki, ama neden André ile birlikte olduğumda kalbim başka, aklım başka şeyler söylüyordu?

"En verimli çalışan mutfaklardan birine sahipler," dedi André, başıyla mutfağı işaret ederek. "Baş şef çok yetenekli biri. En iyi yemekleri sunuyorlar fakat asla yemek artmıyor, asla israf olmuyor. Şef ve yardımcısı kileri askeri bir disiplinle idare ediyorlar."

André'ye baktım, nereye gelmek istediğinden emin değildim ancak açıklama için fazla beklemem gerekmedi.

"Oteller müşterilerinden kazandıkları kadar büfelerinden ve restoranlarından da kazanırlar, yani verimli olmak önemlidir. Birçok görkemli otel mutfaktaki kayıpları nedeniyle batmıştır."

Otellerin özellikleri ve idare biçimleri tüm sohbetimizin ana konusu mu olacak, diye merak ederken menüye geri döndüm. André'nin heyecanı bana ne kadar genç olduğumuzu hatırlattı. Çevremizde oturan ağırbaşlı konuklara kıyasla ikimiz, ailelerinden kaçıp da yetişkin rolü oynayan çocuklar gibiydik.

Yemek siparişimizi verdikten sonra şarap garsonu geldi ve André ile birlikte yemeğin yanında ne içeceğimize karar verdiler. Garson gittiğinde André bana dönerek, "Şarap mahzenleri milyonlar değerinde. Eğer şeflerden biri yemeğe koymak için mahzene şarap siparişi verirse, mahzen görevlisi çalışanların içmemesi için şarabın içine tuz koyuyor."

André'ye ayak uydurmam gerektiğini biliyordum çünkü o bana yardım etmek için çabalıyordu. Ancak yeni bir şehirdeydim ve Berlin'den, sahneden, neler yapacağımızdan ve neler göreceğimizden söz etmek istiyordum. Hotel Adlon'un işletme prensipleriyle ilgilenmiyordum. Ancak André ansızın beni şaşırttı. Garsonun önümüze koyduğu kadehleri işaret etti. Tam kendimi Adlon'un şarap mahzeni ya da kadehlerin kalitesiyle ilgili bir konuya hazırlarken bana, "En kaliteli şampanyayı ve bordo şarabını sipariş verdim. Berlin'deki ilk gecemizi, ortaklığımızı ve sizin yeni kariyerinizi kutlayacağız!" dedi.

Ertesi sabah, gün gökyüzünü aydınlatmaya başladığında uyandım. Oda görevlileri akşam yatağı açarlarken gölgelikleri ve perdeleri kapatmışlardı, ancak uyku kaçmış ve bulvar boyunca yol alan arabaların farlarını izlemek için onları açmıştım. Yastıklara dayandım ve kollarımı başımın arkasında esnetirken badem ağaçlarının kokusunu içime çektim. Bileğimi kokladım. Otelin lüks sabunun kokusu hâlâ tenimdeydi.

Kira pencere eşiğine sinmiş, bir noktaya bakıyordu. Nereye baktığını merak ettim ve yataktan çıktım. "Seni şapşal kedici," dedim, üzerinde birkaç ekmek kamyonu ve bisiklet bulunan bulvara bakarak. "Orada hiçbir şey yok."

Parmaklarımı tüylerinin üzerinde gezdirdim ve esnedim. Berlin'de bulunmanın verdiği heyecan beden saatimi altüst etmişti. Normalde günün bu saatlerinde eve dönüyor oluyordum. Yatağa yattım ve yanağımı ipek kılıfın serinliğine yasladım. Otel sessizdi. Musluklar açılıp kapanmıyordu. Latin Meydanı'ndaki otelimle hiç ilgisi yoktu. Ancak yeniden uykuya dalamayacak kadar uyanmıştım ve André ile birlikte karnımı iyice doyurmuş olmama rağmen çok acıkmıştım.

Yeniden yatağımda doğruldum ve oda servisinin menüsüne bir göz attım. Şimdi bir şeyler atıştırabilir ve sonra André ile yeniden yiyebilirim, diye düşündüm. Telefonun ahizesini kaldırdım ancak ben daha bir şey söyleyemeden kibar bir adam Alman aksanıyla Fransızca bana iyi sabahlar diledi ve kahvaltı için ne istediğimi sordu.

Almanca "*Günaydın*," dedim, André'nin bana trende öğrettiği cümlelerden en az birini kullanmak istiyordum. Balı ve reçelli birkaç ekmek istedim. Kira pencere eşiğinden kucağıma atladı. "Ve biraz ringa balığıyla, bir kâse de süt," diye ekledim.

Garson tepsiyle kapıya geldiğinde saçlarımı kurutuyordum. O masayı hazırlarken Kira burnunu havaya kaldırdı ve poposunu pencere eşiği boyunca sürerek masaya en yakın konuma geldi. Masanın tam karşısına geçtiğinde kuyruğunu şaklatarak iyice sindi. Tam fırlayacaktı ki onu yakaladım.

“Teşekkür ederim,” dedim garsona, Kira’yı kollarımda tutarken.

“Rica ederim, Matmazel,” dedi, engellenmiş kediciğe bakarken. “Afiyet olsun.”

Ekmekleri yedim ve saatime baktım. Daha saat yediydi. Odamın kapısını açtım ve koridora baktım. André’ni ayak-kabıları cilalanmış ve kapısının yanına konmuştu. Kapının altından ışık gelmiyordu ve ben de onun hâlâ uyumakta olduğunu düşündüm. Odama geri döndüm ve ayakkabılarımı giydim. Kira balıklarını yemişti ve patilerini yalayarak kanepede yatıyordu.

“Ben yürüyüşe çıkıyorum,” dedim ona. “Senin için güzel bir şeyler bulursam, alırım.”

Garsonların kahvaltı için tabakları ve çatal bıçakları dizdiği yemek salonundan geçtim. Filtre kahvenin hoş kokusu, eritilmiş tereyağı ve kızarmış tostların kokularıyla birleşiyordu. Kokuların birleşimi beni o kadar neşelendirmişti ki ayaklarım yerden kesildi adeta.

“Guten morgen,” diye karşıladı beni kapı görevlisi girişe vardığımda. “Size taksi çağırabilir miyim?”

Başımı salladım. “Hayır, teşekkürler. Yürüyüşe çıkıyorum.”

Kaşım kaldırdı ancak başıyla onayladı ve gülümsedi. “Brandenburg Gate’e, *öyle mi?* Kahvaltı saatinin bitişini beklerseniz, otel rehberi ya da Madam Adlon size eşlik edebilir.”

Sokakları kendi başıma tanımak istiyordum ve Madam Adlon’un bana eşlik etmesi hiç de cazip gelmemişti. Ona teşekkür ettim ve kapıdan çıktım. Sabahın erken saatlerinde yürüyüşe çıkmak Adlon’da konaklayan biri için sıra dışı bir şey miydi?

Hava temiz ve serindi. Sabahın bu saatlerinde havayı koklamayalı uzun zaman olmuştu. Genellikle bu saatlerde eve dönerken tütün ve soyunma odasının tozu havayı koklayamayacak kadar burnumun içini sarmış oluyordu.

Unter den Linden’e girer girmez Berlin’in kesinlikle Paris’e benzemediğini fark ettim. Gerçi binalardan bazıları benzer dönemlere aitti, demir işlemeli ve kıvrımlı çatılarıyla Paris’tekiler zevke hitap etmek için yapılmışken, Berlin’deki

benzerleri keskin açıları, Prusya'ya özgü heykelleri ve kubbele-ri ile gücü temsil etmek için inşa edilmişti. İngiliz Elçiliği'nin ve el yapımı müzik kutuları ve tel işlemeli resim çerçeveleri satan dükkânların önünden geçtim. Dükkânların üzerindeki tabelalara bakarak ne anlama geldiklerini çözmeye çalıştım. Ancak sadece *Bank* ve *Schuhladen* emin olabildiğim sözcüklerdi. *Bank*, çünkü bu kulağa Fransızca gibi geliyordu, *Schuhladen*, çünkü vitrinde sergilenen şeyler sadece ayakkabılardı. Erkekler için eşyalar satan bir dükkânın önünde durdum; yeşim taşından zarf açacakları, köpekbalığı derisinden kalem kutuları, deri cüzdanlar ve hatta guguklu saatler.

"*Laden*¹⁷, *Laden*, *Laden*." Almanca sözcüğü aklımda tutmak için sürekli yineledim. Eğitimim, en kibar dille aralıklı olmuştu ancak dil öğrenmeyi seviyordum. İngilizcem, Eugene ve Café des Singes'nin müdavimleri sayesinde çok hızlı gelişmişti. Rivarola'dan çok fazla İspanyolca öğrenebilmiştim, gerçi bunların nerdeyse tamamı memnuniyetsizlik sözcükleriydi. Ancak Almanca Fransızca'dan çok farklıydı — çok belirgindi, çok açıktı, inanılmayacak kadar çok uzun sözcük vardı — bu nedenle Berlin'de bulunduğum süre içinde olabildiği kadar öğrenmeye kararlıydım.

Pariser Platz ve Brandenburg Gate'e doğru bulvar boyunca devam ettim. Brandenburg Gate'e geldiğimde, daha önce Atina'daki Acropolis'i çağrıştırması için yapıldığını okumuş olduğum kapının yükselen kolonlarına hayranlıkla baktım. Başımı kaldırıp, dört atlı arabasını süren Barış Tanrıçası'nın bronz heykeline baktım. Platz çevresinde dolaşan birkaç kişi vardı: el arabası iten bir kadın; bir bankta oturmuş, defterine kapının bir karalamasını yapan bir adam; bir çift üniformalı asker. Onların yanından geçerken dikkatli bakmamaya çalıştım çünkü tekerlekli sandalyedeydiler, boş pantolon paçaları neredeyse kalçalarına kadar kıvrılıp, iğnelenmişti. Bir tanesi bir de kolunu kaybetmişti ve tekerlekleri idare etmek için mekanik bir pençe kullanıyordu.

Platz'ı geçtim ve kendimi rüzgârda dalgalanan kırmızı, beyaz ve mavi renkli bayrağıyla Fransa Elçiliği önünde buldum.

17 Almanca'da dükkân anlamına gelmektedir

Babamın korkunç yaralarını ve köyümüzde savaş şehitlerine adanmış taşı hatırladım. Bunların hepsine ne gerek vardı? Merak ettim. Büyük Savaş ne kazandırmıştı?

Aniden beliren kederimden sıyrıldım ve Unter den Linden'in karşı tarafında yürümeye başladım. Burada da lüks Alman eşyaları satan ve sahiplerinin ızgaralarını hazırladığı yemek dükkânları vardı. Köşeyi döndüm ve kendimi bir oyuncak mağazasının önünde buldum, vitrini gözlerle bir ziyafet sergiliyordu: ayıcıklar, süslü evler, elle boyanmış binalar, gözleri açılıp kapanan, Bavyera giysileri içinde bebekler.

Kapının arkasında içinde parlak renkte topların bulunduğu bir sepet vardı. Açılış saatine baktım ve daha sonra dönüp Kira için birkaç top almaya karar verdim. Kira şu anda Adlon'da kalan, uluslararası ve birinci sınıf bir gezgindi, artık gazete kâğıtlarını ve yün topaklarını kemirmekten öteye gitmeliydi.

Kolumu bir şey çekiştirdi. Aşağı baktım ve dehşetle geri sıçradım. Bir yüz bana bakıyordu ancak koluma dokunan varlığın bir çocuk olduğunu anlamam zamanımı aldı. Şişmiş alnın altındaki gözleri tıpkı kurbağaninkiler gibi pörtlemişti. Kızın geri kalanı da zaten bir deri bir kemikti. Bir çift cılız bacak yırtık pırtık elbisesinin altından çıkıyordu. Elini benimkinin içine koydu.

Nereden gelmiş olabileceğini anlamak için sokakta bir aşağı, bir yukarı baktım. Çok uzağa bakmam gerekmedi: Sokağın karşısında iki ahşap dükkânın arasındaki bir kapı eşiğinde bir kadın yatıyordu. Sefil bir şekilde bir çaputa kundaklanmış başka bir çocuğu sıkıca göğsünde tutuyordu. Daha önce yoksulluk görmüştüm ancak bunlarınkı gibi bir sefaleti hayatımda hiç görmemiştim. Onlar yoksul değildi, açlıktan ölmek üzerelerdi. Her yerin kapalı olacağını düşündüğüm için yanıma para almamıştım ancak yanımda ne varsa onlara vermeye kararlıydım. Çantamı açtım ve cüzdanımı aradım ancak onu bulduğum anda üzerimde daha fazla bakış hissettim.

Kadının yattığı kapı eşiğinden iki genç çıktı. Bir tanesi tıpkı bir un çuvalymış gibi kadının üzerinden geçti ve ellerini beline koyarak bana bakmaya başladı. Yüzünde haince bir gü-

lümseme belirdi. Eğer kadına para veririm, diye düşündüm, elinden alacak. Montmartre'da, bu işlerin nasıl yürüdüğünü bilecek kadar pezevenk görmüştüm.

“Geri döneceğim,” dedim kıza. “Yemek alıp, döneceğim. Beni bekle.”

Başını salladı ve kalmam için yalvaran gözlerle eteğime yapıştı. “Geri döneceğim,” dedim nazıkçe parmaklarını üzerimden çekerken. Yüzündeki çaresiz ifadeden beni anlamadığını fark ettim.

Gençlere hiç aldırmadan sokağı aşağısına doğru koştum ve oradan da Unter den Linden'e geri döndüm. Daha önce önünden geçmiş olduğum fırının ne kadar uzakta kaldığım hatırlamaya çalıştım. “*Bäckerei, Bäckerei,*” diye yinedim gözlerimi kısıp vitrinlere bakarken. Kalbimin derinliklerinde dünyanın tüm ekmeklerinin o kızı ve ailesini kurtaramayacağını biliyordum. Onların hastanede tedavi edilmesi gerekiyordu. Benimki sadece insanların sefilliği karşısında ne yapması gerektiğini bilmeyen birinin etkisiz bir jestiydi, ancak yine de bir şeyler yapmaya çalışmak hiçbir şey yapmamaktan daha iyiydi.

Fırını buldum ve aceleyle içeri girdim. Önümde iki müşteri vardı ancak beni delice ekmekleri işaret ederken ve çantamdaki tüm paraları tezgâha dökerken görünce kadınlar, fırıncının bir an önce bu çılgın yabancıнын işini halletmesini umarak kenara çekildiler. Alman ekmeğinin çok besleyici olduğunu ve hatta kışın sebzelerin yerine bile geçtiğini duymuştum bu nedenle orada bulunan tüm ekmekleri işaret ettim — esmer, kahverengi ve beyaz — ve bir kucak dolusu somunla dükkândan çıktım.

Oyuncak mağazasının bulunduğu yere doğru Unter den Linden'den aşağı indim. Kadının yattığı kapı eşiği boştu. Sokakta bir aşağı bir yukarı baktım ancak ne onu ne de kızı hiçbir yerde göremedim. Durumları böyleyken çok uzağa gitmiş olamazlar, diye düşündüm. Onlara seslenmek istiyordum ancak o iki gencin geri dönmesinden korkuyordum. Her iki taraftan da sokağı bir ileri bir geri yürüdüm sonra da ekmekleri kadının yatmış olduğu kapı eşiğine koydum ve elimle gözlerimi sildim. Kızın o işkence çeken yüzünü aklımdan çıkarmı-

yordum. Ondan kaçtığımı düşünmüş olmalıydı.

Ekmekleri kapı eşiğinde bıraktım, gerçi fareler dışında kimin işine yarayacağını bilmiyordum. Bu sabah kahvaltı için ısımarladığım ekmekleri ve tabağımda bıraktığım parçaları hatırladım ve kendimi suçlu hissettim. Dönüp sokağın aşağısına doğru yürüdüm ve gençlerden bana haince gülümseyenle karşılaştım. Bu defa daha yakındık. Gözlerinin akları tıpkı bir ölü gibi donuktu ve tütün ve ter kokuyordu. Ben daha hareket edemeden koluma yapıştı.

“*Française?*” diye sordu parmaklarım derime batırırken, “Fransız mısınız?” Vereceğim yanıtı beklemeden yüzüme tükürdü. Tükürüğü asit kokuluydu ve beni harekete geçirmeye yetecek kadar şaşırttı. Kendimi ondan kurtardım ve sokağın yukarısına doğru koştum. Fırından dönerken bir polis görmüştüm. Fazla uzakta olamazdı ve yardım için bağırısam beni duyabilirdi.

Ancak genç benimle bulvara kadar gelmedi. Köşede durdu ve bir savaş şarkısına benzer bir şeyler söylemeye başladı. “*Siegreich wollen wir Frankreich schlagen . . .*”

Hâlâ koşuyordum ancak her şey ağır çekimde ilerliyordu. Acaba ne söylüyordu? Benden gençti. Asla savaşa katılmamıştı. Bir sonraki köşeye vardım ve arkama dönüp, gelip gelmediğine baktım. Genç şarkıyı benim için Fransızca söylüyordu. “Fransa’yı yeneceğiz. Onu toprağa gömeceğiz! Ondan sonra artık bir Fransa olmayacak! Artık bir Fransa olmayacak! Ona kullanılmış bir fahişe gibi tüküreceğiz!”

ON YEDİ

André bir gömlek, bir pantolon ve üzerinde de bir sabahlıkla kapıyı açtı ve bana baktı. “*Bonjour, Simone!*” dedi kolonya kokulu yanağını benimkinin üzerine koyarken. “Bu sabah nasılsın?” Dün akşam Mösyö ve Madam resmiyetini kaldırmıştık ve artık birbirimize ilk isimlerimizle seslenecek kadar rahattık.

Ben daha yanıt veremeden ayakkabılarını paspasın üzerinden alıp elini omzuma koydu ve beni odasına götürdü. “Tıraşımı bitirdim,” dedi. Sabah gazetelerini kanepeden kaldırdı ve oturmam için işaret etti. “Bu kadar erken kalkabileceğini tahmin etmemiştim.”

Ayakkabılarını yere bıraktı ve kravatı ve ceketine bakındı. Onları elbise dolabının yanındaki askıdan aldı ve gidip oturma odasındaki sandalyeye astı. “Ben de bu sabah haberleri dinleyip birkaç mektup yazabileceğimi düşünmüştüm. Sahne sanatçılarının öğleden önce yataktan çıkmadıkları düşünerek yanıldım mı?”

Yanıt vermeyince bana daha yakından baktı. Gözlerimin yaşlarla dolduğunu hissettim. Benim planladığım şey bu değildi. Kapısını çalmadan önce odama gidip yüzümü yıkamış ve elbisemi değiştirmiştım. Ancak sahnedeki meydan okuyuşum açlıktan ölmek üzere olan bir kızın ve ailesinin görüntüsünün yarattığı kalp ağrısına engel olamamıştı.

“Neyin var?” diye sordu André.

Sıcak bir gözyaşı yanağımdan aşağı yuvarlandı. Konuşmaya çalıştım ancak ağzımdan çıkan tek şey hıçkırıktı.

“Simone,” dedi, bana yaklaşarak. Kanepede yanıma oturdu. Farkında olmadan başımı göğsüne yasladım. Gömleğindeki limon kokusunu alabiliyor ve kumaşın altındaki teninin sıcaklığını hissedebiliyordum. Açlıktan ölmek üzere olan kızdan ve ailesinden bahsedene kadar bana doladığı kolunu his-

setmemiştim.

“Çok feci!” dedi kolunu belime daha sıkı dolarken. “Şükretmeliyiz ki, açlıktan ölmek üzere olan çocuklar Berlin’de eskiye göre daha az karşılaşılan bir manzara.”

Ona baktım.

“Fransa ateşkes anlaşması imzalandıktan sonra bile aylarca kuşatmayı kaldırmadı ve yüzlerce, binlerce insan soğuktan ve açlıktan öldü. Savaş biteli yedi yıl oldu ancak yine birçok anlamda Almanya hâlâ karmaşa içinde.”

Tüylerim ürperdi. Binlercesi bir yana, işkence çeken bir kız çocuğunun görüntüsü bana yeterdi. André elini belimden çekti ve ayakkabılarına uzandı. Onun ayağını sokmadan ayakkabının dilini çekişini ve bağcıkları bağlayışını izledim. Bana sarılmasına izin verirken ne düşünüyordum acaba?

“Aşağı inip müdürle konuşacağım,” dedi André. “Kapı görevlisi seni yalnız başına bırakmamalıydı. Başına bir felaket gelebilirdi.”

“Lütfen, gitme,” dedim elimin arkasıyla gözlerimi kurularken. “Bu görevlinin suçu değil. Bana rehber almamı önerdi.”

“Rehber mi?” dedi André. “Seni uyarmalıydı.”

“Hangi konuda uyarmalıydı?”

André yanıt vermedi. Yüzü asılmıştı, bana kapıyı açan o neşeli yüz değildi. Hiçbir şey söylememiş olmayı ve yaşadıklarımı kendime saklamış olmayı diledim.

“Bir anlamda, bize yine saldırmaması için Almanya’yı felce uğratmak isteyen Fransa’yı suçlamamak gerek,” dedi. “Peki, bizden nefret ediyorlar diye onları suçlayabilir miyiz?”

“Gençlerden çok bana kızın durumu dokundu,” dedim. “Kız acınacak haldeydi. Genç ise her yerde karşılaşabileceğin haydutlardan biriydi.”

Kızın ve ailesinin durumunun beni gençlerden daha çok şaşırttığı gerçektir, ancak o gencin sıradan bir haydut olmadığını biliyordum. Şarkısını söylemek için sesini yükselttiğinde sesindeki nefreti hatırladım. Hayır, kesinlikle görüldüğünden daha tehdit eden biriydi.

André başını salladı. “Üzgünüm. Berlin’de uç noktalarda insanlar olduğu konusunda seni uyarmalıydım. Bırak yalnız

başına dışarı çıkacağını, bu kadar erken kalkacağını bile beklemiyordum.”

André'nin bir sözü beni rahatsız etmişti. Yerimde doğruldum. “Yalnız başıma mı?” diye yineledim.

André bana baktı; hâlâ ne demek istediğini anlamamıştım. “Yalnız başına’ derken ne kastediyorsun?” diye sordum. “Paris’te nasıl yaşadığımı düşünüyorsun?”

Ancak konuşmaya başlar başlamaz ne demek istediğini anladım. Bakışlarını benden kaçırıp kucığına yöneltince onun da fark ettiğini anladım. André sınıfındaki kadınlar yanlarında onlara eşlik eden biri olmadan hiçbir yere gitmezlerdi, hatta bu hizmetçileri ya da şoförleri olsa da. Bu, yalnız başına çıkınca başına gelebilecek herhangi ‘ahlaksız’ bir şey olmasını engellemek için yapılıyordu. Benim kim olduğumu unutmuş muydu — ben bir gösteri kıızıydım. Gerçi asla çıplak dans etmemiştim ama çıplak ya da yarı çıplak dans eden iş arkadaşlarım vardı. Başıma ne türde ‘ahlaksız’ bir şey gelebilirdi ki?

“Eğer bana eşlik edecek birini bekleyecek olursam bir yere gidemem,” dedim. Genç bir kadının Paris’i metroyla dolaşması ya da yalnız başına Pigalle’e gitmesi Matmazel Canier ve arkadaşlarını şaşırtırdı ve bu düşünce beni eğlendirdi.

André'nin yüzü bir gülümsemeyle bölündü. Bana baktı ve sonra gözlerini yeniden kucığına çevirdi. “Sanırım bazen bir kadınların, bir de bağımsız kadınların olduğunu unutuyorum,” dedi.

“Hangisinden daha çok hoşlanıyorsun?”

“Oh, bağımsız olanları, elbette,” diye yanıtladı.

İkimiz de buna güldük.

André ve ben sabah yaşadığımız tatsız olayın panzehirini bulmak için Tiergarten göllerinin yanındaki patikalarda yürüdük ve Goethe ve Bach gibi ünlü Almanların heykellerinin önünden geçtik. Hava güneşli ancak serindi ve Berlinliler kimi gruplar halinde, kimi tek başına yürüyerek güne başlıyorlardı. Almanlar çoğu Fransız’a göre daha uzundu. Sert ifadeli Almanlar neşeli Fransızlardan ya da sıcakkanlı Akdenizlilerden

farklıydı. Her nasılsa hepsi sarışın ve mavi gözlü değildi; Fransızlar gibi farklı renklerdeydiler. Görüntü çeşitliliği parka gelen birçok yabancıyla artıyordu: piknik battaniyelerinin üzerine uzanmış Rus aileler, çeşme başında konuşan iki İtalyan kadın, bisiklete binen ve birbirlerine belirgin aksanlarıyla bağırarak Amerikalı öğrenciler.

Birçok bahçeyi gezdikten sonra terası huş ağaçlarının gölgesinde bir restoran seçtik. André cassata adı verilen bir dondurma sipariş etti. Kristal bir kadehin içinde geldi ve tadı şampanyalı dondurmaya benziyordu.

Çevredeki huzura rağmen zavallı kızın görüntüsü aklımdan çıkmıyordu. Ancak bu sıkıntıyı André'ye daha açık olmamı sağladı: Beni rahatlatmasını istiyordum. Bu yüzden onun baş döndüren dış görüntüsünün ötesini görmeye ve gerçekten ona bakmaya başladım. Bana Berlin'de yoksul insanlar için çalışan bir kadın tanıdığını ve ondan kızı ve ailesini araştırmasını isteyebileceğini, belki de onlar için bir şeyler yapabileceğimizi söylemişti. O sabah eğer beni arzuladığını söylemiş olsaydı, yaptığı bu teklif kadar anlamlı olmazdı.

"Fransız ekonomisi de çöküyor," dedi André. "Ancak Fransa barış istediye de yanlış yolu seçti."

Babamın bandajlanmış yüzünü, annem onu askeri hastaneden getirdikten sonraki görüntüsünü hatırladım. Birkaç yıl sonra babamın anneme, yan yatakta yatan adamın yanık sebebiyle yüzünün tamamını kaybettiğini söylediğini duymuştum. Gözleri yoktu, burnu, dudakları ve dili yoktu. O kadar acı çekiyordu ki iki hemşire nefesi kesilene kadar adamın yüzüne yastık bastırıyorlardı ancak adamı kimse durduramıyordu. O günlerde Fransa Başbakanı'nın bir açıklaması olmuştu: "Yirmi milyon Alman var, çok fazla." Çocuk halimle bile onların bu savaşından dolayı içimde bir öfke vardı. Ancak biri sizin gözünüze açlıktan ölmek üzere olan kız gibi bakarsa bütün Almanlardan nasıl nefret edebilirdiniz?

"Kardeşini savaşta kaybettin," dedim. "Ama Almanlardan nefret etmiyorsun."

"Her iki tarafta da acı çeken birçok insan gördüm," diye yanıtladı André. "Laurent asla savaşa katılmak istemedi. İyi bir iş

adamıydı ancak okuyarak ve köpeklerini dolaştırarak geçireceği daha huzurlu bir hayatı tercih etti. Babam eğer subay olursa daha 'erkeksi' olur, diye düşündü. O artık bir insan bile değil."

Kafamda bir resim şekillendi: Koyu renk saçlı bir erkek çocuğu pencereden dışarı bakıyor, ağabeyinin cepheye gidişini izliyordu. Ağabeyi kardeşine son kez yürek burkan bir şekilde el sallıyordu. Ancak André'nin ses tonunda kederden daha başka bir şey vardı.

"Babana kızgın mısın?"

Bu kadar özel bir soru sorduğum için kendime şaşırmıştım ancak André buna aldırmamış görünüyordu. Omuz silkti. "Sanırım, ben onun suçluluk duygusuna katkıda bulunmadan da yeteri kadar acı çekiyor. Savaşın dünyanın en büyük kan gölüne dönüşeceğini hangi insanoğlu bilebilirdi ki? Oğlunu kaybetti... Ve annemi. Bir eş olarak babama saygı gösteriyor ancak asla göz göze gelmiyor. Kardeşim Verdun'da arkadaşlarını savunmak için elinden gelen her şeyi yaparak bir kahraman gibi öldü, ancak bu ilk çocuğunu kaybeden annemin acısını dindirmeye yetmiyor."

Parkta dolaşan kibar insanlara baktım. Yumuşak güneş ışığının altından her şey huzurlu görünüyordu. André'nin babası kendisinin ve oğullarının mükemmel birer erkek olmalarını istiyordu. Paris'ten ayrılmadan önce André'nin Matmazel Canier'ye nasıl dokunduğunu ve onu nasıl okşadığını hatırladım. Belki de André vermeye ve karşılığında bir şey almamaya alışkındı.

"Bir daha asla öyle bir savaş olmayacak," dedim.

"Fransa'daki herkes aynı şeyi söylüyor. Bu aslında bizim inanmak istediğimiz bir şey," diye yanıtladı.

Ona baktım. "Buraya gelip, işini kurabilirsin. Herr Adlon sana rakibinin oğlu olduğun için itiraz edebilir ama Fransız olduğun için itiraz etmiyor."

André gün içinde içeceği ilk ve tek sigarayı yaktı ve yanıt vermek için biraz durakladı. Adlon ve babam gibi adamlar arasındaki iş iştir, milliyet göz etmez," dedi. "Alman anneleri oğullarının öldüğünü görmeyi Fransız annelerden daha az istemiyorlar. Sorbonne Alman aydınlarını ders vermek üzere

oraya çağırıyor, Alman yönetmenler Fransızları gösterilerinin yıldızı yapabiliyorlar. Savaş bu insanlar yüzünden patlamıyor ama tekerlekler dönmeye başladığında herkes yarışa katılıyor.”

Kafamızı çevirip iki kişilik bisiklet üzerinde zikzaklar çizen çifte baktık. Tam doğru yolu buldular derken dengelerini kaybedip çitin üzerine yuvarlandılar.

“Fransız politikacıları ahmaklar,” dedi André, külünü tablaya silkelerken. “Ekonomiden ve uluslararası politikadan çok Rus Balesi’ndeki yerlerini ya da son moda mobilyalarını nasıl yerleştireceklerini düşünüyorlar. Fakat sonuçta en azından kendi nüfuslarıyla da ilgileniyorlar. Bazen Almanya içinde hedeflerine ulaşmak için kendi insanlarını öldüren karanlık güçler olduğunu düşünüyorum.”

André’nin bana söylediklerini daha önce başkasından duymamıştım. “Ne demek istiyorsun?”

“Babam Fransa’da enflasyonun asla burada olduğu kadar kötü olmadığını söyler, çünkü iyi şans her zaman iyi bir yönetimden daha iyidir. Ancak amcam ona katılmaz. Alman ekonomisinin başına gelenlerin nedeni savaş sonrası karmaşa değildi. Bunu kendi kendilerine yaptılar.”

“Neden böyle bir şey yapsınlar?”

“İyi bir propagandaydı. Alman basını avaz avaz Fransa’nın tazminat ödeme isteklerinin sorunların temel nedeni olduğunu dile getirdi. Ülkeden dışarı çıkan para kesinlikle hastalıklı bir ekonominin iyileşmesini sağlamaz. Ancak bir somun ekmeğin yüzlerce mark ettiği enflasyon zirvesinde Alman hükümeti para basmaya devam etti. Bunu neden yaptılar? Ekonomiyi göz ardı etmek için.” André başını salladı. “Üç yıl sonra markı sabitlediklerinde sorun bir gecede çözüldü. Bunu tazminat ödemelerinden kurtulmak için yaptılar. Fransa içi boş bir ekonomiden hiçbir şey talep edemezdi.”

Kafam karışmıştı. “Eğer bu yaklaşımla birçok insan acı çekmediyse ben buna akıllı bir strateji derim. Ama Alman hükümeti kendi insanlarına yardım etmeye çalışmadıysa, parayı ne için istiyorlardı?”

André dudaklarını büzdü ve başını salladı. Koluma dokundu. “Hadi, Simone, bu sıkıcı bir konuşma. Berlin’e gelmemi-

zin nedeni bu değil. Hem kim bilir? İşler düzelebilir, özellikle de ülke bu öğleden sonra buluşacağımız gibi bir erkek tarafından yönetilirse.”

“Kiminle buluşacağız?”

“Kont Harry Kesler. Alman-İsviçreli bir baba ve İrlandalı bir anneden Fransa’da dünyaya gelmiş biri. İngiltere’de eğitim görmüş ve Polonya’da Alman büyükelçisi olara görev yapmış. Hem yayımcı, hem de yazar. Fakat en önemlisi yetenekli gösteri sanatçılarına bayılıyor. Ve seninle tanıştığında tüm dileklerinin gerçekleştiğini düşünecek!”

Romanische Café’nin, şehrin edebi ve kültürel seçkinlerinin buluşma yeri olduğunu bilecek kadar Berlin’i tanımıyordum ancak kafelerin hayret verecek kadar büyük olduklarını biliyordum. Buranın da binden fazla müşteri kapasitesi vardı ve kafeden çok bir müzikholü andırıyordu. Döner kapının yanında bir görevli duruyordu ve bizi o karşıladı. Yakasındaki isme bakmadan edemedim: Neitz. Bana İngilizcedeki düzgün anlamına gelen ‘neat’ sözcüğünü hatırlattı ve gülümsedim, çünkü adam cilalı ayakkabıları ve tıraşlı yüzüyle tam olarak sözcüğe uyuyordu.

André bana ondan Almanya’nın ilişkileri en güçlü adam olarak bahsettikten ve Max Reinhart’tan Einstein’a kadar arkadaşları olan bir adam olduğunu söyledikten sonra Kont Harry Kessler’le tanışmak için sabırsızlanıyorum. Daha önce hiç görmemiş olmama rağmen Kont’u tanıdım. Müdavimlere ayrılmış bir masada oturuyor ve tam da hayal ettiğim gibi görünüyordu: ince parmaklı, değer biçerek bakan, ellili yaşlarının sonlarında, hafiften ancak dostça gülümseyen kibar bir adam.

Kont ayağa kalktığı gibi bizi zarif bir Fransızca’yla karşıladı ve ellerimizi resmi ancak dostça sıktı. Beni büyülemişti. Onun benzerleri entrikacı oluyordu. Maruz kaldığı tüm kültürlerin en iyi yönlerini almış gibiydi: Almanların ve İsviçrelielerin hassasiyetini, İngilizlerin nezaketini, Fransızların ince zekâsını, İrlandalıların canlılığını ve sağlamlığını. Gerçekten kozmopolit bir adamdı.

"Kendimi, bize çilekli kek ısmarlayacak kadar özgür hissettim. Çok beğeneceğinizden eminim," dedi Kont bana gülümseyerek. Gözlerinin etrafı solgun görünüyordu, bu da sağlığının bozuk olduğuna işaret etti. Ancak yüzü canlıydı ve o kadar hareketli biriydi ki sanki benden kırk yaş büyük değil de benimle aynı yaşıyordu.

Kont beni tepeden tırnağa dikkatle süzdü. "André bana sizin sıra dışı yetenekte bir şarkıcı ve dansçı olduğunuzu söyledi."

André'ye baktım. Önce itiraz etmek istedim en azından alçak gönüllülük açısından. Ancak daha sonra düşündüm, neden? Olmak istediğim buydu ve André de bunu gerçekleştirmek için kararlıydı. "André işin içinde olduğu sürece öyle olacağımdan eminim!" dedim.

"Paris'te bir boşluğa düştü," dedi André. "Ama bu boşluğa düşene kadar kendi başına gelmiş olduğu yer çok şaşırtıcı. Doğru düzgün bir eğitim almamış bile. Onu değişik bir şehre ve değişik tarzlara tabi tutarak Paris'e yenilenmiş olarak dönmelerini umuyorum."

"Berlin'de olağanüstü öğretmenler var," dedi Kont. "İsterseniz, sizin için tanıtım mektupları yazabilirim." André ve ben teklifini coşkuyla kabul ettik.

Kont başını sallayarak onayladı. "Berlin, Paris'ten farklıdır, Matmazel Fleurier," dedi. "Eminim Fransızlar sadece sizin yeteneğinize değil enerjinize de hayran kalmışlardır. Kapıdan girdiğiniz anda gözlerinizdeki ışıltıdan, sanki hayatınızdaki her yeni deneyimin ağzınızı sulandıran çilekli bir kek olduğunu düşünüyor musunuz gibi bedeninizin titremesinden Fransız olduğunuzu tahmin ettim. Almanlar daha çok çıkarını düşünen insanlardır. Fakat aynı zamanda, insan kendisini farklı kültürlerle açarsa içinde daha derin bir kişilik yaratıyor ve bu da sadece sanatçılara yardımcı olabiliyor."

"Berlin'e yeni geldim ve bunun gerçekleşmeye başladığını hissediyorum," dedim ona. 'Sanatçı' olarak tanımlanmak çok hoşuma gitmişti. Söylediklerinin doğru olduğunu düşünüyordum. Pays de Sault'da doğmuştum ancak şu anda içimde Marsilya'dan da, Paris'ten de bir şeyler vardı. "Belki de Berlin konsantrasyonumu ve disiplinimi arttırır," dedim.

Kont bana doğru eğildi. “Berlin’de sizi şok edecek şeyler var,” dedi. “Paris kabarelerinde şarkılar büyüğü yitirilmiş aşklarla ve yoksullukla ilgilidir. Berlin’de kabareler daha politiktir... ve çoğunlukla nihilisttir. Seks ve ölüm burada saplantıdır.”

André de bana doğru eğildi ve komplocu bir tavırla fısıldadı, “Neyse ki, İngiliz ve Amerikalıların tersine Fransızlar kolay kolay şok olmazlar.”

Her nedense bu yorum Kont’u çok eğlendirdi. Yüzü kızardı ve çenesini yakasının içine gömdü, gülmek için elinden geleni yapıyordu. Göğsünde bir sarsıntı oldu ve bu kükremler olarak dışarı çıktı. Ses masalara yayıldı ve duvarlara çarparak çay fincanlarının şingirtisinin ve mırıltı halindeki sohbetlerin üzerine çıktı. Kont kendisini sıkmaya çalıştıkça yüzü kızarıyor ve daha yüksek kükrüyordu. Daha sonra André içten gelen bir kahkaha patlattı. Birinden diğerine baktım, yüzleri buruşmuştu ve gövdeleri sarsılıyordu. Onlar neşenin müziğini yapan iki kişilik bir orkestraydılar.

Matmazel Canier hizmetçisi ve üç vagon bavuluyla ertesi gün geldi. Berlin’e taşınmaya karar verdiğini düşündüm. André ile birlikte istasyonda beklediğimi görünce yüzü asıldı.

André Matmazel Canier’nin platforma inmesine yardım etti ve o da André’nin dudaklarını uzun uzun öptü. Son birkaç günde davranış biçimi değişmişti. Tıpkı bir teknenin dibine yapışan yosunlar gibi André’ye asılarak Le Boeuf sur le Toit’da olduğu gibi davranıyordu.

Matmazel Canier’nin turşu dışında hiçbir şey yemeden tabağını kenara ittiği öğle yemeği süresince çok az konuşuldu. İki hafta sonra kuzenin balosu için Paris’e döneceğini öğrenince sevindim. En azından bir rahatlama olacaktı. André ile yalnız kaldığımızda bana resmi davranmıyordu. Matmazel Canier gelir gelmez eski haline dönerek bana Matmazel Fleurier demeye başladı. Ona farklı şeyler hissedip, tamamen farklı davranmam gerektiğini anlamıştım.

Kont Kessler Adlon’daki akşam yemeği için bize katıldı.

Matmazel Canier çalışanlarla Fransızca konuşmaya başladığında ağzının kenarında alaycı bir gülümseme belirdi. Kadın, André bizi ilgilendiren özel bir konuya değinmediği sürece Kont'a ve bana aldırıyordu. Daha sonra dördümüz Friedrichstrasse'de yürüyüşe çıktık. Her bina bir kabareye, sinemaya, bir geneleve ya da batakhaneye benziyordu. Fahişeler köşelerde toplanmışlardı ve her kapı eşiğinde pusu kurmuşlardı. Marsilya'nın ve Montmartre'in fahişelerine alışkındım ancak Friedrichstrasse'dekiler farklıydı: Tüylü fularları, zincirleri ve püskülleri içinde vahşi ve tehlikeli görünüyorlardı. Basın kadınlardan biri kırbacını şaklatarak ve dişlerinin arasından konuşarak köşesini bir panter gibi adımlıyordu. Bağcıklı çizimleri dışında çıplak başka bir kadın yangın musluğunun üzerinde oturuyordu. Ancak beni en çok şaşırtan şey kaldırımlarda yürüyen insanların işçiler değil de kravatlı ve inci düğmeli gömlekli erkeklerle, gerçek ipek elbiseler giymiş kadınlardı. Mercedes Benz limuzinlerden iniyorlar ve bir röntgencinin zevkiyle çevrelerine bakınıyorlardı. Herkes parasını kriz döneminde kaybetmiş olamaz, diye düşündüm.

André ve Matmazel Canier önümüzde yürüyorlardı. Kont da benimle birlikte yürüyordu.

"Matmazel Canier'nin hazırlanması çok uzun sürdü, değil mi?" diye fısıldadı. "Gece yarısından önce yemek yiyemeyeceğimizi sandım. Her ikinize de saat tuttum. Siz yirmi dakikada aşağı indiniz."

"Müzikholde hızlı giyinip soyunma konusunda eğitim aldım," dedim ona.

Kont gülümsedi ve yarı çıplak bir sokak göstericisinin amuda kalkışını izlemek üzere durduk. Adam ayaklarının üzerine yeniden inerken kasıklarındaki tüyleri gördük.

"Bunların hepsi yetmiş gibi görünüyor, Matmazel Fleurier," dedi Kont. "Bunlar bana göre şeyler de değil. Fakat turistlerin çoğu seviyor ve en azından Friedrichstrasse'yi görmedim, demezsiniz."

Kont André'ye seslendi, sonra da bordüre çıkarak bir taksi çevirdi. "Şimdi hanımları daha eğlenceli bir yerlere götürelim. Matmazel Fleurier'nin bir iki şey öğrenebileceği bir yerlere."

Unter den Linden'den aşağı indik, Schöneberg'e doğru gittik ve Motzstrasse ve Kalckreuthstrasse'nin köşesinde durduk. Kulübün parlak, modern ışıklarına ve onların altında "*Yerinizi buldunuz!*" yazan tabelaya baktım.

"Burada özel bir oyun oynuyoruz," dedi Kont, ağzı gülümsemeyle kıvrıldı. "Fakat henüz bunun ne olduğunu söylemeyeceğim."

Paltolarımızı vestiyer kıza bıraktık, kızın süt gibi beyaz tenine ve kıpkırmızı dudaklarına yeniden bakmak istedim. Olağanüstü güzellikteydi, Matmazel Canier ve Camille Casal'dan daha etkileyiciydi.

"İyi akşamlar," diyerek karşıladı bizi hostes. "Sahnenin yanında bir masa ister misiniz?"

Kont başıyla onayladı ve hostes de bizi dumanlı salona götürdü. Süzülerek yürüyordu. Sahnede şahane görünürdü, diye düşündüm. Oturduğumuzda kulübe bir göz attım; gül rengi ile ışıklandırılan dekor ve cam bar zevksiz yuvarlak masalarla uyumsuzluk içindeydi. Orkestra sahneye çıktı: bir piyanist, tromboncu, klarnetçi ve banjocu. Hepsi kadındı ve en az vestiyer kız ve hostes kadar çekiciydiler.

"Bugün Berlin'de gördüğümüz kadınların güzel olduklarını düşünmüştüm ama kulüpte çalışanlar çok cazipler," dedim Kont'a. "Burayı sevmenizin nedeni bu mu?"

"Sanırım onları güzel oldukları için Bavyera'dan getiriyorlar," dedi Kont ve garsonlardan birine işaret etmek için başını çevirdi. "Bira mı, şampanya mı içelim?"

"Hadi, bir Alman birası deneyelim," dedi André, mendilinin içine öksürürken.

Sırtına hafifçe vurdum, bu da Matmazel Canier'nin kaşlarının çatılmasına neden oldu. "Burası çok dumanlı," dedim.

André başıyla beni onayladı ve sulanmış gözlerini sildi.

"Evet," dedi Kont. "Sigara içen birinin duman konusunda bu kadar hassas olması çok tuhaf."

André kahkahalarından birine benzer bir ses çıkardı ancak ses kısa sürede mendilinin arkasına saklanmış şiddetli bir öksürüğe dönüştü.

Garson, Alman bir kadına göre bile çok uzun boyluydu ve

bardan dönüp içkilerimizi önümüze koyarken manikürü iyi yapılmış ancak kocaman ellerinden gözlerimi alamadım.

“Ben Bavyeralıları Avusturyalı sanıyordum,” diye fısıldadım André’ye.

Bana yanıt vermeden başka bir şiddetli öksürükle sarsıldı ve birasından hemen bir yudum aldı. Matmazel Canier temkinli bir şekilde bana baktı ve çantasından pudralığını çıkarak burnunu pudraladı.

“Şuraya bakın,” dedi Kont André’ye, girişi işaret ederek. “Bankacı Herr Egermann, Reichstag’dan Herr Stroheim’la konuşuyor. Yemin ederim, bugünlerde herkes Eldorado’ya geliyor.”

Güzel kadınlar için olmalı, diye düşündüm. Eminim Berlin’de daha şık yerler vardı. Genç bir çocuk bana sürtünerek yanımdan geçti: İpek smokin ceketi tenimi gıdıkladı. Başımı kaldırdım ve göz göze geldik. Saçlarını yatırmıştı ve çok ince omuzları ve elleri vardı. Onun gibi giyinen, bara yaslanmış bir grup genç çocuğun yanına gitti.

“Artık oyunumuz için hazır mısınız, Matmazel Fleurier?” diye sordu Kont.

Başımla onayladım.

“Pekâlâ,” dedi çenesini sıvazlarken, “salonun çevresine bir göz gezdirin ve bana kimlerin gerçek kadın, kimlerin erkek olduğunu söyleyin.”

André’nin yüzündeki o sırıtmayı gördüm. Artık öksürmüyordu. “Hepsi birden erkek olamaz!” diye bir çığlık attım.

“Onları daha yakından incele,” dedi Kont.

“Vestiyer kız olabilir,” dedim sert hatlarını düşünerek. “Ve garsonun da büyük elleri vardı. Ama siz sözünü etmeseydiniz hiçbir şey fark etmezdim.”

Matmazel Canier’ye gülümsedim. Onun eğlenceye katıldığını görmek için uzatılan bir zeytin dalıydı. Ancak o her zamanki gibi ilgisizdi. Eğer Eldorado’daki travestiler de onu eğlendirmiyorsa, ne eğlendirebilirdi ki?

“Nasıl anlıyorsunuz?” diye sordu André Kont’a. “Birçoğu hadım edildiği için pürüzsüz ciltleri ve kıvrımlı hatları olduğunu duymuştum.”

Kont başını salladı. “Bunun tenleriyle, âdemelmalarıyla ya da bacaklarının arasından bakan şeyle ilgisi yok. Sadece eşcinseller gerçek, seksi bir kadın olmayı biliyorlar.”

“Bir gösteri sanatçısı için iyi bir ders, bence,” dedi André bana dönerek. “Hayal sanatı. Kendini bir şey olduğuna dair ikna edersen insanlar da sana inanırlar.”

Matmazel çantasından gümüş bir tabaka çıkardı ve kimseye ikram etmeden içinden bir sigara aldı. “Kadın kadındır,” diyerek sigarayı dudaklarının arasına yerleştirdi ve André’nin yakması için bekledi.

“Çok bildik bir çıkarım,” dedi Kont. Ses tonu nazikti ancak onun gözlerinde parlayan muzipliği görmüştüm. Başıyla barı işaret etti. “Peki, ya şuradaki erkek çocukları?” dedi bana. “Onlar da göründükleri gibi mi?”

Dönüp bara dizilmiş oğlanlara baktım. Bana sürtünerek geçen çocuk bulunduğum yere göz kırptı. Yeniden Kont’a baktım. “Şimdi onların kadın olduklarını anlayabiliyorum,” dedim. “Gerçek bir erkek kadar ikna edici değiller.”

“Zaten bunun için çabalamıyorlar,” dedi André. “Onların yaptığı şey farklı bir alternatif sunmak, gerçek bir dönüşüm değil. Her nasılsa, giysileri onları daha da kadınsı gösteriyor.”

“Smokin giymiş alımlı bir kadın gördüğümü söylemeliyim,” dedi Kont, bira siparişi verirken.

Gösteri başladı ve yüzü beyaza boyanmış sunucu revü kızlarını Almanca, Fransızca ve İngilizce sundu: “Benzersiz... Enfes... Dünyada eşi benzeri olmayan... Eldorado Fräuleinleri¹⁸!” Heykel gibi vücutları olan bir dizi eşcinsel üzerlerinde sadece bir korse ve çizmelerden oluşan kostümleriyle sahneye çıktılar.

Bir sonraki gösteride bara sıralanmış ‘erkek çocukları’ndan ikisi tango yaptılar. Şehvetli bir şekilde sahnede süzülerek dans ettiler ancak yüzlerindeki buz gibi ifade asla yok olmadı. İki kadının birlikte yaptığı tangonun görüntüsü Rivarola ile birlikte yaptığımız dansı anlamsız kıldı. Biz ateşli ve arzulu bir şekilde dans ediyorduk ancak kadınların dansa kattığı soğukluk izleyicileri iştahını kabartıyor ve sanki daha sonrası

18 Almanca’da bayan anlamına gelmektedir.

için bir şeyler saklıyorlardı.

Onları ilgiyle izledim. Bu göstericileri ve fikirleri bana göstererek André'nin beni kabuğumdan çıkarmaya çalıştığını anlamıştım. Kafamı ne kadar çok açarsam kendi işim konusunda da daha yaratıcı olabilecektim. Berlin bana hiçbir şey çağrıştırmayan taptaze bir şehirdi ve ben bana verebileceklerini almaya hazırdım.

Göstericilerin çoğu travestizmin iyi örnekleriydi ancak içlerinde en tuhaf olanı müzikal bir testere çalan cücenin gösterisiydi. Dizlerinin arasına aldığı metal alet kendisinden daha uzundu. Ancak testerenin en üstüne bile kolaylıkla ulaşip onu eğerek tiz sesler ve yeniden düzleştirerek bas sesler çıkarabiliyordu. Yaptığı müzik etkileyici bir vibratoydu, öylesine ince ve yumuşaktı ki izleyiciler sanki kıpırdasalar ya da konuşsalar taşla dönmekten korkarcasına hareketsiz duruyorlardı. Bir an için aklıktan ölmek üzere olan kız geldi gözlerimin önüne ve ürperdim. Kont Alman politikası konusunda bilgiliydi: Matmazel Canier'nin ortalıkta olmadığı bir an Kont'a soru sorabilirdim. Küçücük sohbetimizden onu çözmüştüm ve sonuçta onun kendisinden başka hiçbir şeyle ilgilenmediği sonucuna vardım.

Geceyi en mutlu Berlin anılarımdan biriyle bitirdik. Residenz Casino'da — daha bilinen adıyla Resi'de — başgarson bizim için 14 no.lu masayı seçti. Kont, Matmazel Canier ve benden, André ile barda birkaç dakikalığına konuşmak için izin istedi. "İş konuları," diyerek özür diledi. "Sıkıcı şeyler."

Matmazel Canier lavaboya gitmek için izin istedi, benimle yalnız kalmak istemediği çok açıktı. O, elbette Odette değil, diye düşündüm, dışarıdan görüldüğü kadar içten de sevgi dolu olan arkadaşım aklıma geldi. Matmazel Canier'nin içi dışı bir değildi. André'yi daha önce hiç yapmadığı kadar kiskançlıkla koruyordu ancak gördüğüm kadarıyla bana hiç gerek yoktu. André'nin bana karşı duygularında hiçbir değişiklik olmamıştı. Dikkatimi uğuldayan kalabalığa çevirdim. Sahnede bir orkestra caz çalıyordu ve çiftler dans pistinde fokstrot yapıyorlardı. Masaların hepsinde bir telefon olduğunu fark ettim ve bunları yiyecek ve içecek siparişi vermek için — Alman

verimliliğine bir başka örnek — kullandıklarını düşündüm. Bunlara ihtiyaç duymalarının nedeni belki de yüksek müzikti ve garsonlar doğru düzgün bir şekilde sipariş alamıyorlardı. Masadaki telefon çalınca şaşırdım.

“Alo,” dedim ahizeye.

Hattın diğer ucundaki adam Almanca bir şeyler mırıldandı.

“Ben Almanca bilmiyorum,” dedim.

“Ah, demek Fransızsınız,” dedi adam. “Çok güzelsiniz. Masanıza gelebilir miyim?”

“Ne?”

“Bana el sallayın,” dedi. “Ben 22 no.lu masadayım.”

Başımı kaldırıp baktığımda bıyıklı ve kırmızı kravatlı genç bir adamın bana parmaklarını salladığını gördüm.

“Buraya nişanlımla geldim,” dedim. “Fakat yine de teşekkürler.”

Ahizeyi yerine koydum. Elbette bir nişanlım yoktu ancak adamı kibarca reddetmem gerektiğini düşündüm. Birkaç dakika sonra telefon yeniden çaldı ancak cevap vermedim. Sonunda sustu ve sonra yeniden çalmaya başladı. Sanki duymuyormuş gibi orkestraya baktım.

“Telefonunuz çalıyor,” diye uyardı yan masadaki kadın. Benimle Fransızca konuşmuş olmasına rağmen onu anlamamış gibi baktım.

Bir süre sonra mavi üniformalı ve kepli bir çocuk bana doğru geldi. “İşletmemizin postanesinden bir teslimatınız var,” dedi ve altın rengi bir kâğıda sarılı paketi masaya koydu. Tam ona bir yanlışlık olduğunu söyleyecektim ki üzerinde ‘Fräulein, Masa no. 14’ yazan kartı fark ettim.

“Bu kimden?” diye sordum.

“Masa no. 31’deki beyefendiden,” dedi. “Onun için bir notunuz var mı?”

Başımı salladım. Neler oluyordu? Masa no. 31’e bakmaya dikkat ederek salona göz gezdirdim. André ve Kont barın yanında durmuşlar, bana bakıyorlar ve gülüyorlardı. Onlara el salladım.

“Sanırım bu şakalarınıza fazla dayanamam,” diye seslendim onlara. “Burası nasıl bir yer böyle?”

“Eğlenceli, değil mi?” dedi Kont. “Berlin’de kimse yalnız kalmaz. Hoşlandığın birilerini görürsen, onlara hediye olarak parfüm, puro ya da kokain gönderebilirsin.”

Bu sert bakışlı Berlinlilerden beklentim bu değildi açıkçası. Hayat ne kadar renkli görünüyordu. Ne kadar güzel ve eğlenceliydi.

Matmazel leylak kokuları içinde, gittiğinden daha bakımlı bir şekilde lavabodan döndü. Kontla birlikte caz müziğiyle dans ederek ve Parislileri bile şaşırtacak fiyatlara şampanya içerek Resi kapanana kadar kaldık. Sabah bana tehditler savuran genci ve başka bir savaştan söz eden André’yi bile unuttum. Kendimi eğlencenin içine bıraktım. Resi’de herkesin yaptığı şeyi yapıyordum, dışarıdaki geleceği belirsiz dünyayı unutmak için bir çöküşün içinde kayboluyordum.

ON SEKİZ

Berlin'de kalacağım süreyi elimde dondurma, bir eğlence-den diğerine koşacağım bir tatil karnavalı olarak hayal etmiş-tim. Ancak André'nin farklı planları vardı. Onun paralı bir Fransız olmasına rağmen işini seven bir olduğunu keşfettim. Dahası benim de böyle olmamı istiyordu. Elbette, ben de yıldız olmak istiyordum ve bunun için ne gerekiyorsa yapmaya hazırdım ancak günümün bu kadar erken başlayıp bu kadar geç biteceğini ve bir ders karmaşası olacağını hiç aklıma getirmemiştim.

Eldorado ve Resi'ye gidişimizden birkaç gün sonra André bana Kont'un Rus Balesi'nin eski balerinlerinden Madam Irina Shestova ile bir randevu ayarladığını söyledi.

"Bale mi?" Le Chat Espiègle'de Madam Baroux'dan aldığım ders kâbusunu diriltmek istemiyordum.

"Sadece parmak ucunda dans etmek olmayacak," diyerek güldü André, "aynı zamanda poz ve zarafet de öğreneceksin. Seni sahnelerin asil yıldızı yapabilmek için. Yoksa revü kızlarıyla dans ederken sırtırsın."

Ertesi sabah Madam Shestova'nın Kurfürstendamm'dan fazla uzakta olmayan Prager Platz'daki stüdyosuna gitmek için bir taksiye bindim. Neyse ki Madam Shestova'nın beni profesyonel bir balerin yapmak gibi bir niyeti yoktu. Barda yapılan bazı egzersizlerle duruşumu ve dengemi geliştirmeme yardımcı oldu. Ancak görünüşe bakılırsa en önemli görevi sahne-de nasıl selam vereceğimi öğrenmiş olmamdan emin olmaktı.

"Tıpkı coşkulu halkına cömertliğini sunan bir kraliçe gibi," dedi. Zarif bir sahne selamı verdi; bir ayağı diğerinden hafifçe önde, omuzlardan değil kalçalardan eğilerek. "Yatağa gönderilmesin diye herkesi memnun etmek için reverans yapan bir çocuk gibi değil!"

Madam Shestova'dan sonra New York'taki Denishawn

okulunda eğitim görmüş Amerikalı dans hocası Louise Goodman ile buluşmam planlanmıştı. Kadının dans tarzı Isadora Duncan'a benziyordu. Stüdyosu Madam Shestova'ninkinden büyüktü ancak boya kokuyordu çünkü burayı daha fazla ışık aldığı için sabah çalışan iki sanatçıyla paylaşıyordu.

"Size ne öğretebilirim, bilmiyorum," dedi. "Siz zaten doğuştan bir dansçısınız." Gerçekte bana çok şey öğretmişti, örneğin; dansa zıtlıkların dengesi: ileri ve geri gidiş, esneme ve rahatlama, alçalma ve yükselme. Buna 'Yin-yang' adını veriyordu.

Ancak André'nin eğitimle ilgili planları daha bitmemişti. Matmazel Goodman'ın dersi bitince ekmek ve salatadan oluşan hafif bir öğle yemeği yiyecektim — hafif, çünkü tok karınla şarkı söylemenin ya da koşup zıplamanın iyi bir şey olmadığı biliyordum. Ve şarkı söylemek, koşmak ve zıplamak, Caruso ve Marlene Dietrich'in ses koçu olan Doktor Oskar Daniel ile yaptığımız ses verimliliği derslerinde yaptığım şeylerdi.

Bana ardı ardına sandalyeler arasında engelli koşu yaptırdıktan ve çember çevirttikten sonra DO sesi çıkarmamı söyledi. "Yüksek sesle!" diye talimat verirken bastonunu yere vuruyordu. "Paris'in duyacağı kadar yüksek sesle!"

Matmazel Canier'nin kuzeninin balosuna gittiği zaman bir gece odama gelerek, "Senin için bir İngilizce öğretmeni buldum," dedi André. Doktor Daniel'in dersinden sonra dinlenmek için Kira ile birlikte kanepeye kıvrılmıştım.

"İngilizce öğretmeni mi?" diye haykırdım kafamı yastıktan kaldırarak. André akşam yemeği için giyinmişti. Apollo Tiyatrosu'na gideceğimiz o akşam ne giyeceğime bile karar vermiş değildim.

"Pazartesi, Salı ve Perşembe öğle sonralarında akıcı konuşma dersleri."

"Neden?" diye sordum.

"İş sadece Paris ile bitmeyecek, Simone," dedi. Bunun Londra'sı ve New York'u var. Ve Güney Amerika'yı da unutmama."

Kira kanepeden atladı ve bale ayakkabılarımdan birini bağcığından yakalayarak halının üzerinde sürükledi. Zarar ve-

ren bir kedi değildi ancak ipeksi ve parlak şeyler onun zayıf noktasıydı. Eğer yerlerine yerleştirmesem külötlarım ve kül-pelerim ortadan kayboluyor, sonra da Kira'nın yemek kabından çıkıyordu.

Gözlerimi Kira'dan André'ye çevirdim ve onun bir sandalyede başını ellerinin arasına koymuş halde görünce şaşırdım.

"André?"

Bir iki dakika kıpırdamadı. Ruh halindeki bu değışiklik öyle ani olmuştu ki, neler olduğunu merak ettim.

"Simone," dedi, başını kaldırarak. "Sahneye çıkmadan önce heyecanlanır mısınız?"

Gözleri kanlanmıştı ve hüznü doluydu. Eğilip güzel yüzüne dokunmak ve onu endişelendiren her neyse yakında düzeleceğini umduğumu söylemek istedim. Ancak yapamadım. Bunun yerine "Heyecanlanmak mı? Anlatmaya nereden başlasam acaba?" dedim.

Güldü ve başını salladı. "Her zaman kendinden emin görünüyorsun. Seni korkutan bir şey hayal edemiyorum."

Kendinden emin mi? Beni böyle mi görüyordu? Kendim için asla böyle bir şey söylemezdim.

"Seni üzen bir şey mi var?" diye sordum.

Gözlerini haliya indirdi ve başıyla onayladı. "Yeterince dikkate alınmamak."

"Kim tarafından?" diye sordum ancak babasını kastettiğini biliyordum. André düzeyindeki diğer genç adamları düşündüm, Antoine ve François gibi, onlar züppeydi. Hatırlıyorum da, arkadaşları açlıktan ölmek üzere olan kızı ve ailesini güvenli bir yere yerleştirdiği için André hayır kurumuna benim adıma hatırı sayılır bir bağışta bulunmuştu.

André bir süre gözlerimin içine baktı sonra ayağa kalkarak pencereye doğru yürüdü. "Asla Laurent gibi olamayacağım," dedi. Çerçeveye yaslanarak. "Onun gölgesinde yaşadığım düşüncesi bile ağabeyimin tüylerini ürpertirdi fakat babam şu anda beni öyle görüyor. Bazen onu gözlerini bana dikmiş halde yakalıyorum ve Verdun'da ölenin Laurent değil de sen olsaydın dediğini düşünüyorum."

André'nin yanına gittim. "Kesinlikle hayır," dedim. "Her-

hangi bir baba bile senin gibi bir oğlu olduğu için gurur duyardı.”

André başını salladı ve kederle gülümsedi. “Senin başarın benim için önemli,” dedi. “Seni, babamı etkilemek için kullanmıyorum. Fakat ona kaybettiği oğlu kadar iyi olduğumu kanıtlamak istiyorum.”

Bana döndü, sanki başka bir şey söyleyecekti ancak telefon çaldı. Çalışma masasına gitti ve ahizeyi kaldırdı.

“Kont’tu,” dedi. “Aşağıda, lobide bekliyormuş.” Sonra saatine bakıp, güldü. “Seninle birlikteyken zaman kavramına ne oluyor, Simone? Acele etmene gerek yok, ben Kont’la bir içki içerim. Hazır olduğunda aşağı gel.”

André kapıya yürüdü. Açmadan önce bana gülümsedi ve “Biliyorsun, New York’ta seni benden daha fazla çalıştıırırlar — yani Broadway’de çıktığında,” dedi.

“Güzel,” dedim, gülümsemesine karşılık vererek. “Sabırsızlıkla bekliyorum.”

Yoğun programım sayesinde 1925 yılı uçup gitti. André ve Matmazel Canier Paris ve Berlin arasında gidip gelirken, ben de White Horse Cabaret’te sahneye çıktım. Küçük ve duman altı bir tiyatroydu ancak kaliteli müdavimleri vardı: aktörler ve aktrisler, bankerler ve iş adamları. Gece ilerledikçe şarkılar ve danslar müstehcenleşiyordu. Paris’te biz seksi üstü kapalı ifade ederdik ve imalarla dalga geçerdik, ancak Alman şarkıcılar mastürbasyon ve eşcinsellikten açık açık söz ediyorlardı. White Horse’ta söylediğim şarkıların sözleri ‘sihirli lambayı okşamak’ gibi imalar içeriyordu, ancak gösterinin cırtlak sesli yıldızı Ulla Färber en yüksek sesiyle ‘*Der Orgasmus*’ adlı parçayı söylüyordu.

Eğer Kont bana Berlinlilerin seks ve ölüm konusunda saplantılı olduklarını söylemeseydi ya da Friedrichstrasse’deki çılgın hayatı kendi gözlerimle görmemiş olsaydım iş arkadaşlarımın müstehcenliği beni şaşırtabilirdi. Bunun yerine onları bir bilim adamının tıpkı mikroskop altında yeni keşfedilmiş bir tek hücreliyi incelediği gibi dikkatle izliyordum. Tek

gözlük ve tüylü bir fular takan, balıketli Ada Godard'ın esprileriyle izleyicileri nasıl kendine bağladığına ve revü kızlarının çıplak göğüslerini bir şehvet objesi değil de, bir silah gibi nasıl öne çıkardıklarına dikkat ediyordum. Onların yetenekleri benim asla yapamayacağım şekilde en miskin Berlinlileri bile uyandırıyor. Ancak ben de bu arada kendime güvenimi kazandım ve sahneye çıkar çıkmaz izleyicileri ağıma düşürmeyi öğrendim. Bunu sesimi bir oktav alçaltıp şarkıyı yavaşlatarak yapıyordum. Bu, Casino de Paris'de uyguladığım, aceleyle sahneye çıkıp izleyicilerin beni beğenmesini ummak yönteminden daha çok işe yarıyordu.

Benim performansımdan sonra kabare bir gece kulübüne dönüşüyordu. Bir gece pistte tek başıma dans ederken beyaz elbisesi üzerine leylak rengi bir korsaj giymiş olan zarif bir kadının beni izlediğini fark ettim. Kendimi mıknaşıya doğru hızla çekilen bir çivi gibi hissettim. Sanki kadın tesirli bakışlarıyla istediği şeyi elde etmişti ve orkestra yavaşlayarak tango çalmaya başladı.

"Çok güzelsiniz," dedi Fransızca, parmakları kuğu gibi ince boğazında duruyordu.

Kadın elimi kendi elini içine aldı ve diğer elini sırtıma koydu. Benden daha kısaydı ancak tango yaparken bana bir erkeğin gücüyle sarılıyordu. Onda bana Camille'i anımsatan bir çelik soğukluğu vardı ancak göğsünü benimkine yasladığında sutyen giymediğini fark ettim ve göğüslerime yaslanmış yumuşacık kadın etini hissedince şaşırdım. Sanki anneme sarılıyormuşum gibi ancak tamamen farklı bir şeydi.

"Tüy gibisiniz," dedi. "Sizi elimde sıkıştırabilirim." Kadın müziği iyi yorumlayan yetenekli bir dansçıydı. Bana kesinlikle çok tanıdık geliyordu ancak onu daha önce nerede görmüş olabileceğim hakkında hiçbir fikrim yoktu.

Dans bittiğinde kadına teşekkür ettim ve içten içe André'nin beni korumak için orada olmasını umarak kollarından sıyrıldım. Genellikle bana yanaşan kadınları bir tehdit olarak algılamam. Eğer kadın güzelse bu bazen gururumu okşar. Ancak bu kadınla ilgili bir şey beni rahatsız etmişti. Bara giderken bakışlarını arkamda hissettim.

"Marlene Dietrich'in kıskaçlarından kurtulmuşsun, bakıyorum," dedi Ada, tam ben soda siparişi verirken. Bir kahkaha attı. "Mükemmel bir çift olurdunuz, hem sahnede, hem de sahne dışında. Senin Fransız cazibenle canlılığın ve onun bir başınalığı."

Demek Marlene Dietrich'le tango yapmıştım ve bundan haberim yoktu. "Sahnede belki," diye yanıtladım onu, omzumun üzerinden bakarken. Ancak Marlene gitmişti.

André, Matmazel Canier ile birlikte annesinin yıllık bağış balosu için Paris'te bulunduğu sırada, Kont Kessler bir akşam beni yemeğe Ciro'ya götürdü. Ne zaman Kont'la dışarı çıksam keyif alıyordum. Bir aristokrat olmasına rağmen onda bana babamı hatırlatan bir şey vardı. Belki de, gözlerindeki o meraklı bakışlardı.

Yemek siparişlerimizi verdikten sonra Kont bana dönüp, "Bence André, Matmazel Canier'den giderek soğuyor, sence? Berlin'e onsuz dönmesi için dua edelim."

Kont benim şaşkın ifademi fark etmiş olmalıydı çünkü içten bir kahkaha attı. "Hadi," dedi, "itiraf et. Matmazel Canier ile bir saat geçirmektense trenin ahır vagonunda bir hafta geçirmeyi tercih edersin. Ona nasıl kibarca katlandığının farkındayım. Tanrım, André'nin de ona nasıl kibarca katlandığını görüyorum. O kadın tıpkı yabancı bir ülkede bulunduğunda sana çok çarpıcıymış gibi görünen bir mobilyaya benziyor. Pratik olarak pek kullanışlı olmadığı için onu bir köşeye koyarsın ve bir süre sonra onu fark etmezsin bile."

"Fakat André ona âşık," dedim, onun kadına hayranlıkla bakışını hatırlayarak.

Kont bana merakla karışık, eğlenmiş bir şekilde baktı. "Böyle mi düşünüyorsun?" dedi. "O, André'nin annesinin arkadaşlarından birinin kızı. Merak etme, André'nin peşindeki aptal kızlardan hiçbir farkı yok. Bizimki kötünün iyisini seçmiş olmalı."

Kont bana öyle anlamlı baktı ki, yüzüm kızardı. Aklımı okuduğunu ve André için hissettiklerimi anladığını düşün-

düm. “Duygusuz davranıyorsunuz,” diye itiraz ettim.

“Hah!” diyerek bir kahkaha attı. “Matmazel Canier’nin duygularının incineceğini düşünme. André onun için sadece uygun bekârlar listesinin başında geliyor. Bir süre sonra gözünü kırpmadan Michelins’lerden Antoine Marchais’ye ya da Bouchayer’nin oğluna takılır.”

Kont’un söylediklerinin gerçek olup olmadığını düşündüm. O ve André yakın dostlardı, onun gerçek duygularını biliyor olabilirdi.

“Size bir şey sorarsam bunu bir sır olarak saklayabilir misiniz? Bir de tabii benimle dalga geçmeyeceksiniz.”

“Sizinle dalga geçmek mi, Matmazel Fleurier?” diye yanıtladı Kont, çok şaşırmış bir ifadeyle. “Asla!”

“Sizce... yani... mümkün mü... birbirinden farklı...”

Zaten cümlemin başında bocalamıştım şimdi de sonunu getiremiyordum. Aniden duygularımı dışarı vurmanın ne kadar komik olacağını fark ettim. Ben bir müzikhol şarkıcısıydım. André ise güçlü bir ailenin oğluydu. Sosyetedeki arkadaş olabiliydik ancak bunun ötesinde... Hayır, bunun ötesinde hiçbir şey olması mümkün değildi.

“Matmazel Fleurier,” dedi Kont, koluma dokunarak, “sorunuzu bitirmediniz. Beni merakta bıraktınız. Birbirinden farklı ne?”

Kendimi bir çukura atmıştım ve şimdi içinden çıkmak zorundaydım. “Birbirinden farklı... yani... Almanya ve Fransa, örneğin. Her zaman düşman mı olacaklar?”

Eminim Kont beni komik bulmuştu ancak yerinde doğrudu ve beni ciddi bir şekilde yanıtladı. “Fransızların ve Almanların başkalarıyla olmadığı kadar ortak noktaları var,” dedi. “Büyük Savaş sırasında, günün savaşı sona erdiğinde cephe-deki askerler akşamları birbirlerine yiyecek atarlarmış. Hayır, Almanya bir daha uluslararası bir felakete yol açarsa bunun nedeni içten bir patlama olacaktır. En büyük düşman içerideki düşmandır.”

Ona baktım. Almanya’nın geleceği konuşulduğunda neden herkes başka tür bir savaştan söz ediyordu?

“Orta sınıftan insanları evlerinden ettiğimize ve iş adam-

larını birer dilenciye döndürdüğümüze göre, Almanya'yı kim ayakta tutacak?" diye sordu Kont.

Onun bu kaygı verici sözleri içimi ürpertti. Tabağımdaki ekmekle oynadım. Açlıktan ölmek üzere olan kızın yüzünü hayatımın sonuna kadar unutamayacağımı biliyordum. İnsanların birbirlerine neler yapabileceğini ilk gözden görmek beni değiştirmişti. Peki, bu hayatta kalma savaşında ben ne yapabirdim? Bu insanı kahreden bir sorundu. Konta yeniden baktım. Gülümsüyordu.

"Diğer sorunun yanıtına gelince, Matmazel Fleurier," dedi, "şöyle söylemelim. Siz son derece serinkanlı bir insansınız. Sizin yaşitlarınız arasında ve tabii gösteri dünyasında az rastlanır bir durum bu. Siz, özellikle tanıdıklarım arasında genç bir adam için, en uygun eş olurdunuz. Otuz yaş genç olsaydım sizinle ben evlenirdim."

Masanın üzerinden eğildim ve Kont'un yanağına bir öpücük kondurdum. İkinci söylediğinin bir yalan olduğunu biliyordum. Almanya'nın en kararlı müzmin bekârıydı.

Kont'un, André'nin Matmazel Canier ile ilişkisini bitireceği ve Berlin'e yalnız döneceği konusundaki öngörüsü doğru çıkmıştı. Ben André'ye bir şey sormadım ve o da bana bir şey anlatmadı. Matmazel Canier'den ayrılmasının, André'nin bana olan duygularında değişiklik yaratacağını düşünmüş olsaydım, tamamen bir hayal kırıklığına uğrayacaktım. Tam tersine, bana bir iş ortağından farksız davranarak benden uzaklaştı, sıcak ancak profesyonel davranıyordu. Bana bir daha ne kardeşinden ne de ailesine karşı hissettiklerinden söz etti. Uykusuz geçen birkaç akşamdan sonra, André Blanchard ve ben asla arkadaşlıktan öteye geçemeyecektik. Ve hayal kırıklığımdan uzaklaşmak için kendimi iş programıma verdim.

André, Kont ve ben yeni yılı, oyun yazarı Karl Vollmoeller'in ev sahipliğini yaptığı bir partiye katılarak karşıladık.

"Vollmoeller tuhaf partiler verir," diye uyardı Kont partiye giderken. "Partilerine yayımcısını ve Berlin'in tiyatro camiasını çağırır, sonra biner bir taksiye ve 'bir parça baharat katmak'

için önüne gelen en acayip tipleri toplar.”

“Son partisinde,” diye ekledi André, “bir yanımda Kurt Weill ve diğer yanımda da Vollmoeller’in Charité Hastanesi’nin yakınlarından topladığı kaçıklardan biri vardı. Bütün gece insan cesedindeki çürüme oranlarından söz etti.”

“Vollmoeller’in kız arkadaşı çekici doğrusu,” dedi Kont.

“İlk adı neydi?” diye sordu André. “Vollmoeller ona her zaman Fräulein Landshoff diye hitap ediyor.”

Kont omuz silkti. “Bilseydim de unutturdum. O, yayımcı Samuel Fischer’in kuzeni.”

Giderken havai fişekler ateşleyip gökyüzüne fırlatan çocukların yanından geçtik. Bir tabancadan daha fazla ses çıkan ardışık patlamaların ardından altın rengi kıvılcımlar gökyüzüne saçıldı. Otel odamdaki Kira’yı düşündüm. Ona bir kâse süt ve biraz da tavuk bırakmıştım ancak muhtemelen bu gürültüler yüzünden bütün geceyi yatağın altında geçirecekti.

Gittiğimizde Vollmoeller’in partisi başlamıştı bile. Odanın kenarları boyunca smokinli erkekler ve pırlanta küpeli ve onlarla uyumlu kolyeler yakmış kadınlar dizilmişti, tıpkı kenarlara çekilmiş mobilyalara benziyorlardı. Ancak odanın tam ortasında caz müziğiyle kıvrarak dans eden bir sürü çıplak insan vardı. Bu kalabalığın ortasında ise küçük bir kadın kahve masasının üzerinde dans ediyordu. Bir erkek smokin ceketini giymişti ve kemik çerçeveli gözlük takıyordu.

“İşte, Fräulein Landshoff,” dedi Kont.

“Vollmoeller nerede?” diye sordu André. Kont omuz silkti.

Üzerinde boncuklu bir ip ve yüzünde gülümsemeyle bir kadın geçti yanımdan. Onu kafasında boynuzları ve arkasına bağlanmış bir atkuyruğu olan bir adam izliyordu. Başka bir odaya girene kadar kalabalığın arasında hoplayıp zıplayan popolarını izledim.

“Size bir şeyler getirebilir miyim?” diye sordu Kont. “Şampanya? Bira? Kokain?”

André ve ben şampanyada karar kıldık.

Kapının yanındaki kanepeye üç erkek çocuğu yayılmıştı. Sık sık ağırbaşlı bir adam yanımdan geçiyor ve birkaç dakika sonra da onu çocuklardan biri izliyordu. Kont’un, bir gün

Almanya'nın içeriden patlayacağı ile ilgili söylediklerini ve bu odada sergilenen hedonizmin ötesinde Berlin'in karanlık köşelerinde gizlenen yoksulluğu düşündüm. Bir de Kont'un, Almanya ve Fransa'nın sahip olduğu ortak noktalar hakkındaki görüşünü hatırladım. Biz de gözyaşlarımızı şampanyalarla yıkayıp, kendimizi erotizm içinde kaybetmiyor muyduk? Kafamdakileri silmeye ve partiye geri dönmeye çalıştım. Tüm bunlar için sadece endişelenmek neye yarardı ki? Hiçbir şeyi değiştiremezdim. Yaşayacağım tek bir hayatım vardı — onun da tadını çıkarmalıyım, dedim kendime. Ancak hepimizin bir uçuşunun kenarında bocalıyor olduğumuzu düşünmek keyfimi kaçıırıyordu.

Kont içkilerle geri döndü — şampanya yerine Feuerzangenbowle adı verilen etkili bir meyve kokteyli getirmişti. Sıcak tatlı şarap, portakal ve limon suyuna tarçın ve karanfil karıştırılarak yapılıyordu. İri cüsseli ve mavi gözlü bir adam bize doğru yaklaştı.

“Bu, Max Reinhardt,” dedi Kont.

“Kont bana sizin yetenekli bir genç kadın olduğunuzu söyleyip duruyordu,” dedi Reinhardt Viyana aksanıyla. “Belki günün birinde benim oyunculuk okuluma gelirsiniz ve büyük bir aktris olursunuz.”

Çevremde çıplak dans eden insanlardan çok Avrupa'nın en önemli yönetmenlerinden birinin elimi öpmesi beni daha çok keyiflendirdi. Ancak bir bardak Feuerzangenbowle içtikten sonra mantıklı bir sohbet edemez hale gelmiştim.

“Paris, New York ve dünyanın geri kalanını dansı ve sesiyle fethettikten sonra Matmazel Fleurier'nin oyuncu olmaması için bir neden göremiyorum,” dedi André.

Gece yarısına on beş dakika kala soğuğa aldırmadılar ve Humboldt Üniversitesi'nin kimya öğrencileri tarafından fırlatılan havai fişek gösterisini izlemek için bahçedeki meydana koşuşturdular. Kont içeride kalıp, pencerelerden izlememizi önerdi. “Dışarısı çok soğuk ve gözlerimden birini kaybetmeye hiç niyetim yok. Bu öğrenciler her yıl kendilerinden — *ya da izleyenlerden* — birini yaralamayı başarıyorlar.”

Fräulein Landshoff — Vollmoeller hâlâ görünürlerde yok-

tu — herkesin ışıkları söndürmesini ve mumları üflemesini istedi. Pencerele doluştuk ve hep bir ağızdan geriye doğru saymaya başladık. Tam öğrenciler en etkili havai fişeklerini fırlatmışlardı ki, birisi bedenini benimkine yasladı. Elleriyle dirseklerimi kavradı, sonra da beni çevirdi. Bir adamın göğsüne yapıştım. Nefesini alnımda ve dudaklarını dudaklarımda hissettirdim. Adamın boyundan ve mis gibi kokan cildinden bunun André olabileceğini düşündüm. Ancak daha ben onun öpücüğüne karşılık verip vermeyeceğimi düşünürken o beni bıraktı ve oda bir anda yeşil bir havai fişek ışıyla aydınlandı. Fräulein Landshoff gözlüğünü düşürmüştü ve birilerinin ışık yakması için avazı çıktığı kadar bağırdı. André'yi görebilmek için çevreme bakındım; benden uzakta Kont'la birlikte bir pencerenin yanında duruyordu. Yanımda duran başka adamlara baktım. Hepsisi uzundu ve smokin giyiyorlardı. Bunlardan herhangi biri olabilir.

André bana doğru baktı ve şampanya kadehini kaldırdı. Yüzündeki gülümsemenin anlamım çıkaramadım.

Ocak ayında André Paris'ten güzel haberlerle döndü: Adriana'nın menajeri başkentte daha önce görülmemiş bir çapta gösteri planlıyordu ve çok özel bir yıldız arıyordu. Folies Bergère ve Moulin Rouge'un eşsiz başarılarıyla rekabet etmek için alışılmışın dışında birini arıyordu. Menajer bu iş için Camille ya da Cécile Sorel'i düşünmüş ancak André benden söz edince benimle en kısa zamanda tanışmak istemişti. Bu nedenle hemen buradan ayrılmamız gerekiyordu.

Kont Kessler biz yolcu etmek üzere istasyona geldi. "Yıldız olduğunda beni unutma!" dedi, yanaklarımdan öperken. İlk tanıştığımızda ne kadar resmi, şimdi ise ne kadar samimi olduğunu düşününce gülümsedim.

Max Reinhardt ve hocalarımla veda içkisi içmiştik ve neredeyse geç kalmak üzereydik. Taşıyıcı bavullarımızla birlikte hızla koşturmaya başladı ancak platform kalabalıktı. André Kira'nın kafesini omzuna koydu. Tam platformun kapısından içeri adım attığımızda adamın biri ellerimize ilanlar tutuştur-

du. “Almanya’yı cahil Yahudi pisliklerinden temizleyin! Ülkeyi mahvediyorlar!” diye bağırdı.

Tepki veremeyecek kadar şaşırmıştım ancak Kont adamın elinden ilanları aldı ve parçaladı.

“Almanya’yı kendiniz gibi cahillerden temizleyin! Bu ülkeyi sizler mahvedeceksiniz!” diye bağırdı Kont.

Adam da ona anlayamadığım bir şeyler haykırdı. André Kont’u çekti.

Taşıyıcı bize seslendi. Bagajlarımız trene yüklenmişti ancak biz henüz binememiştik. André ve ben düdük öterken trene bindik ve tren hareket etmeye başladı.

“Yakında ikinizi de Paris’te göreceğim,” diye seslendi Kont, tren hızlanırken yanından gidiyordu. “Yıldız Simone’u gösterisinde izlemeye geleceğim!”

Ona bir öpücük gönderdim. O da bana gönderdi ve dudaklarını büzdü. Üzerinden bir ışık geçti. Bir an için babamı çiftlik evinin yanında durmuş, bana el sallarken gördüm. Ancak bir göz kırpmayla görüntü kayboldu ve bana el sallamakta olan Kont yeniden belirdi. “Hoşça kal, benim tatlı Simone’um,” diye bağırdı. “Hoşça kal, André!”

Bir duman bulutu onu belirsizleştirdi. “Hoşça kalın, Kont,” diye seslendim dumanların içine. Üzerime bir hüznün çöktü ancak hemen atlattım ve kompartımanımıza doğru André’nin peşinden gittim.

ON DOKUZ

Champs Élysées üzerindeki Adriana Paris'in en modern müzikhollerinden ve menajeri Regis Lebaron da en cesur girişimcilerinden biriydi. Caddedeki diğer on dokuzuncu yüzyıldan kalmış binaları geride bırakan tiyatronun girişi her iki yanında kolon bulunan krom bir kemerden yapılmıştı. Dış cephesi ışık geçirmez camdandı ve fuayede Zeus, Afrodite, Iris ve Apollo'yu simgeleyen dört heykel bulunuyordu. Dekorü son derece moderndi ve konser salonundaki koltukların kafalık ve kollukları vardı. Bu koltukların çok rahat olduğu ve benzerlerinin çoğu ünlünün evinde bulunduğu söyleniyordu.

Servetini önce rulet masasında, daha sonra da menajerlikte kazanmış olan Lebaron en iyileri işe almak konusunda paradan kaçınıyordu. Gösterişli saraylar yaratmak için İtalyan dekor sanatçıları ve Çar'ın balo salonlarını yeniden yaratmak için Rus göçmenler kiralamıştı. Teknisyenleri İngiliz ya da Amerikalı, kostümcüleri Fransız'dı. Adriana orta uzunlukta bir filmi gösterisiyle birleştiren ve onu bazı dans bölümlerinde tema olarak kullanan ilk müzikholdü. Lebaron'un kişisel ilkesi 'En iyisinden daha iyi' idi ve en son başarılı gösterisinden daha kapsamlı ve daha başarılı bir şeyler çıkarmak için çabalıyordu. Ancak André'ye göre en iyisinden daha iyisinin pili tükenmek üzereydi. Paris'te uzun zamandır beğenilen Mistinguett ve şehrin yeni yıldızı Joséphine Baker'la rekabet etmek kolay değildi. Camille Paris'in üçüncü kadın büyük yıldızıydı, ancak Lebaron André'ye şöyle söylemişti: "Güzellik sadece yıldızı erişilmez kılar ve asalete gelince onun da tadı kaçtı. Yeni birilerini ortaya çıkarmak istiyorum."

Bir gün birilerinin beni Camille Casal'ın üzerinde göreceğini hiç düşünmemiştim. Onun kendinden hiç kuşkusu yoktu; Casino de Paris'in önünde sergilediği serinkanlı davranışla bunu göstermişti. Bana göre bu onun gerçek bir yıldız oldu-

ğunun işaretiydi: tam bir kendine güven örneği.

Tren koltuğuna yaslanmış olan André'ye baktım. Sigarasını içiyordu, bu Potsdammer İstasyonu'ndan ayrıldığımızdan beri, bir saat içindeki dördüncü sigarasıydı.

"Lebaron, benim anlattığımın yarısı kadar ve Casino'da olduğunun iki katı kadar iyiysen seni işe alabileceğini söyledi. Seni yıldız yapacak. Komedyenin afişi ikinci sırada asılacak." André ayakta durup kolunu pencereye yasladı. "Bunun ne anlamı geldiğini biliyor musun, Simone? Artık sıranı beklemek ve kendine yol açmak zorunda değilsin. İstedğin yere ulaşabilirsin."

Heyecandan mideme kramplar girmişti. Henüz seçmelere bile katılmamıştım. Eğer başaramazsam düşüşüm uzun sürecek. Berlin'de çok çalışmıştım ancak bunu sadece kendi azmim yüzünden değil André'yi memnun etmek için de yapmıştım. Bana bir seçme ayarlamak için kendisini tehlikeye atmıştı. Gülümsüyordu ancak yüzündeki gerginliği okuyabiliyordum. Her anlamda benim mücadelem André'nin de mücadelesi olacaktı ve bu da beni korkutuyordu.

André'nin sürücüsü bizi istasyonda karşıladı. Yağmur çiseliyordu ve binaların üzerine gri bir perde çökmüştü. Neredeyse iki yıl uzak kaldıktan sonra yeniden Paris'te olmak garipti. Sokaklar ve dükkânlar aynı görünüyordu ancak ben artık farklı biriydim, gerçi bunu tam olarak algılayabilmiş değildim. Étoile Quarter'a gittik, yalnız bu defa eski bir konağın değil, parkın karşısındaki bir binanın önünde durduk.

"Umarım beğenirsin," dedi André, cebinde anahtarı ararken. O kilidi çevirirken ben de Kira'nın kafesinin kapağını açtım. Daha biz içeri girmeden dairenin içine atladı ve holdeki bana çok tamdıkk gelen leopar desenli sandalyeye doğru koştu.

André bavullarımı içeri koydu ve beni oturma odasına götürdü. Döşemeler ahşaptı, gözlerim gül ağacı mobilyaların ve bal rengi duvarların üzerinde gezindi.

"Aslında buraya ben taşınmaya niyetliydim," dedi. "Fakat burası bir kadın için güzel bir daire ve ben de kendime başka bir yer bulabilirim. Yıldız olduğunda basın gelmek ve senin fotoğraflarını çekmek isteyecek."

Divanlar ve koltukların üzerine doğuya özgü yastıklar ve kürklü şallar yayılmıştı. Dekor yaratıcı dokunuşların sonucu ince ve zarıftı — her şeyi André düşünmüş olmalıydı.

André odanın köşesine doğru gitti ve perdeleri açarak parkı ve sokağı gören yuvarlak bir köşe penceresi ortaya çıkardı. Hava puslu olmasına rağmen ışık pencereden içeri giriyordu.

“Okumak ya da söz çalışmak istediğinde burada oturabilirsin,” dedi.

Onu evin geri kalan dekorasyonuna uygun bej, kızıl kahve ve siyah renklerle donatılmış yatak odasına kadar izledim. André elektrik anahtarını çevirdi ve duvarlardaki kristal camların arkasındaki ışıklar yandı.

“Çok beğendim,” dedim.

Dairenin çok güzel olduğunu düşünüyordum ancak bundan birkaç yıl önce olsa daha çok etkilenirdim. Adlon’da lükse ve André’nin tüm ihtiyaçlarımı karşılamasına alışmıştım. Tamamen şımartıldığımı düşünmüyordum ancak bu yavaş yavaş gerçekleşiyordu.

Kira da mobilyaları ve döşemeleri koklayarak peşimizden geldi.

“Hizmetçin yarın gelecek,” dedi André, ellerini omuzlarıma koyarak. “Şimdi, dinlenmeye çalış çünkü saat ikide seni almaya geleceğim.”

Sana iyi davranıyor, Simone ancak seni sevmiyor, diye hatırlattım kendime.

Heyecandan öylesine gergindim ki André’nin hoşça kalıp öpücüğü veren dudaklarını bile yanağımda hissedemedim. Kapıyı kapattım ve anında boğazıma yakıcı bir yumru oturdu. Berlin’den ayrıldığımızda heyecanlıydım. Ancak artık Regis Lebaron ile buluşmamıza birkaç saat kalmıştı ve ben artık telaşlanmaya başlamıştım. Oturma odasına geri döndüm ve gözlerim içki dolabına takıldı. Dolabın kapağını açtım ve bir şişe konyak buldum. Belki bir kadeh içki beni yatıştırırdı. Kapağını açtım ve yanık, hoş kokusunu içime çektim. Hayır, diye düşündüm, bir bardak Feuerzangenbowle içtikten sonra Max Reinhardt ile doğru dürüst konuşamamıştım bile.

Kanepeye çöktüm ve şöminenin üzerindeki resme baktım:

vahşi bir ormanda ilerleyen bir jaguar. Hizmetçi mi? Çevremdeki parlak yüzeylere baktım. Burada sadece parmak izlerinin silinmesi için bir hizmetçiye ihtiyaç var. Ailemin çiftlik evindeki kaba bir işçilikle yontulmuş mobilyaları ve Yvette teyzemin mutfağındaki meşe ağacından yapılmış masayı hatırladım. Masanın üzerini her yemekten sonra sildik ve çarşafı silkelerdik ancak yılda iki kereden fazla toz almaz ya da eşyaları cilalamazdık.

Ayağa kalktım ve çalışma masasına doğru giderek çekmeceleri açtım. Mektup kâğıtları ve kalem vardı. Oturdum ve aneme, Yvette teyzeme ve Bernard'a, Berlin'den döndüğümü ve artık büyük bir dairede oturduğumu ve bu yüzden gelip beni Paris'te ziyaret edebileceklerini anlatan bir mektup yazmaya başladım. Ben onları uzun bir süre ziyaret edemeyecektim.

Pencereden dışarı yağmurlu sokağa baktım. Gümüş renkli tilki tüyü ile birlikte çiftlik giysisi içindeki annemi hatırladım.

Kollarımı başımın arkasında kıvırdım ve onların üzerine yaslandım. Baskı iyice üzerime binmişti ve kulaklarım zonklamaya başladı. Daha önce hiç olmadığı kadar hissettiğim yalnızlık kalbimi avucunun içine almıştı. Bir tünelden aşağı doğru kayıyordum ve sonunda bana yardım edecek kimse yoktu. Tam olarak bilincinde değildim ancak yeni bir Simone Fleurier doğuyordu.

André beni almaya geldiğinde o kadar heyecanlıydım ki arabasına kusmaktan korkuyordum. Endişelerimi yansıtmaktan korkuyordum ancak Regis Lebaron ve onun sanat yönetmeni Martin Meyer ile yapılan seçmelerin Casino de Paris ya da Folies Bergère'dekilerden farksız olduğunu görünce endişelerimin yersiz olduğunu anladım.

André ve ben neredeyse aynı lacivert takım elbiseden giymiş, saçları briyantinli ve boyunları kravatlı iki beyefendi tarafından karşılandık. İkisinden uzun olanı Regis Lebaron'du; onu fotoğraflarından tanıdım. Pörtlek gözleri ve ince dudakları yüzünden çoğunluk tarafından bir kurbağaya benzetiliyordu ancak benzetmenin onun canlı kişiliği ile bir ilgisi yoktu.

Martin Meyer takma adı olan Minot olarak tanıtıldı. Daha çok ev hayvanları için kullanılan bu isim ona okul arkadaşları tarafından verilmişti ve yıllardır üzerine yapışmıştı. Çenesinde çukur olan zayıf bir adamdı ve ellerini kıpırdatmadan duramıyormuş gibi görünüyordu. Açılıp kapanıyorlar ve benimle tanıştığı için heyecanlı olduğunu söylerken sürekli havada sallanıyorlardı. Lebaron'un sitem dolu bakışları karşısında Minot onları ceplerine sokunca geçici olarak hareketsiz kaldılar, ancak kısa bir süre sonra salonun kapılarını göstermek için teatral bir el hareketiyle yeniden harekete geçtiler. "Bu taraftan, lütfen," dedi bizi içeri alırken.

Salon, ortası projektör ve spot ışıklarla aydınlatılmış sahne dışında karanlıktı. André mantomu aldı ve koltuklardan birinin üzerine koydu. Lebaron'un bana tepeden tırnağa baktığını ve gördüğünden memnun olduğunu dudaklarında beliren gülümsemeden fark ettim. Helena Rubenstein makyajı ve gösterişli bir saç yapımı gibi güzellik uygulamalarından sonra beni beğenmesini ümit etmiştim.

Sahnenin yanında bir prova piyanosu bulunuyordu ancak piyanist yoktu. Prova yapmak için bir piyanistin gelmesini umarak müzik dosyayı çıkardım. Minot dosyayı elimden alarak sayfaları çevirmeye başladı. "Ah, bunu çok severim," dedi Vincent Scotto'nun parçalarından birini gösterirken. "Bunu Casino'da söylediğinizde gözlerim yaşardı."

"O günden bu yana uzun bir yol aldı," dedi André. "Sesini çok iyi kullanabiliyor ve dans ederken nefessiz kalmıyor."

Kapı açıldı ve bir garson elinde buz içinde şampanya şişesi ve kadehler olan bir tepsiyle içeri girdi. Lebaron ona tepsiyi sahneye bırakmasını söyledi. "Birazdan içeriz," dedi bana dönerek ve ekledi, "Sizin Paris'in en iyi seslerinden biri olduğunuzu zaten biliyorum. Casino'da izlemiştim ve sizi ilk ben keşfetmediğim için kendime lanet okumuştum. Sizi orada harcıyorlardı. Ben sizinle nasıl bir gösteri yapabileceğimizi görmek istiyorum."

"Berlin'deki en iyi iki dans hocasından ders aldı," dedi André. "Bazı kayıtlar getirdim. Size gösterebiliriz."

Lebaron çenesini eliyle kavradı ve André'ye baktı. Onun

dans da edebildiğini biliyorum. Bir yıl sonra onu Casino'da Rivarola'nın partneri yapmışlardı. Unutmayın, yetenek keşfetmek uzun yıllardır benim uzmanlık alanım olmuştur. Onu vitrine nasıl koyabileceğimizi bulmaya çalışıyorum.”

André ve ben birbirimize baktık. Tam bir şey söyleyecektim ki André elini kaldırıp beni susturdu. Konuşabilseydim, Lebaron'a bunun beni işe almaya karar verdiği anlamına mı geldiğini soracaktım. Ancak buna karar verdiği zaten apaçıktı. André ile konuşması ve benimle tanışması arasında bir yerlerde risk almaya karar vermiş olmalıydı. İlk kez yetenekli ve hatta yeterince çekici olduğumu kanıtlamam gerekmiyordu. Bunlar Tanrı'nın birer bağıışı gibi algılanmışlardı.

“Matmazel Fleurier, spot ışığının altında bir süre durmanızın bir sakıncası var mı?” dedi Minot, eliyle sahneyi gösterirken.

Benden istediği şeyi yaptım. Bedenimde yükselen adrenalin yüzünden bacaklarım titrese de, güneş ışığının altında duruyormuş gibi hissettim. Lebaron ve Minot birbirlerine fikirlerini söyleyerek çevremde dönüyorlardı.

“Bir fırtına sahnesi görüyorum ve gökyüzü açılır,” diye haykırdı Minot. “Sonra kutsal varlıklar... Hayır, Yunan tanrı ve tanrıçaları havaya yükselirler ve sonra da merdivenlere doğru inerler.”

“Merdivenlerin sonuna geldiklerinde, çift taraflı kostümlerini çevirip kızlara ve kulübe eğlenmeye gelmiş genç erkeklere dönüşürler,” dedi Lebaron, sanki tüm görüntü gözlerinin önüne gelmiş gibi gözlerini benden çevirip sahneye baktı.

“Sonra da en güzel kız gelir,” dedi Minot beni ileri doğru çekerken. “Ve açılış şarkısını söylemeye başlar.”

Lebaron ellerini havada aslı tuttu. “Posterler şöyle yazacak: Simone Fleurier, dünyanın en heyecan verici kadım.”

Beni ön koltuktan izleyen André'ye baktım. Lebaron ve Minot şimdiden bir efsaneye ihtiyaç duyduklarına karar vermişlerdi ve bende onları tatmin edecek yetenek vardı. Efsaneyi ateşleyecekler ve bir yıldız yaratacaklardı. Ve bu yıldız ben olacaktım.

'*Merhaba Paris! Benim!*' isimli gösterinin hazırlıkları benim için zorlu bir sınavdı. Casino de Paris'de bir kilit performansçı olarak benden beklenen kostüm ve sahne provalarına gelmek ve gösteride yeterince başarılı olmaktı. Ancak şimdi büyük bir yapımın yıldızı olarak yardımcı rollerin belirlenmesinden, sahnelerin seçimine ve poster tasarımına kadar her şeyin birebir içindeydim. Olmak zorundaydım çünkü her şey benim çevremde dönüyordu. Bunu revü kızlarının seçmelerinde iyice anladım.

"Hepsi sarışın olacak," dedi Minot, elini bana doğru sallayarak. "Böylece siz de muhteşem bir siyah inci gibi ortalarında duracaksınız."

André gösterinin ortak yapımcısıydı ve setlerden kostümlere ve sahne donanımlarına kadar her şeyi denetlemekle görevliydi. Lebaron, '*Merhaba Paris! Benim!*' sahnelerinin Paris'in şimdiye kadar görmediği kadar şatafatlı olmasını istiyordu: Versailles'da bir balo ve içinde canlı maymunlar ve kaplan olan bir vahşi orman. Bir öğle sonrasında André'yi tiyatrodaki ofisinde ziyaret ettim ve onu her bir setin küçük ölçekli modellerini incelerken buldum. Oyuncak trenle oynayan bir erkek çocuğu kadar mutluydu.

"Mühendis bir şelale tasarlayabileceğini söyledi," dedi André, beni karton bir bebeğin temsil ettiği orman sahnesinin modelini gösterirken.

André ortak yapımcı olarak iyi bir seçimdi, çünkü yirmi dört saati otuz altı saat gibi kullanıyordu. Enerjisi ve azmi, mümkün olan en görkemli seti hazırlamak için birbiriyle yarışan tasarımcılardan döşemecilere kadar herkese yayılmıştı.

"Bunu yapabilirse, Paris sahnelerinde bir ilk olacak," dedim.

"Babama 'özel projemin' harcadığım emeğe ve paraya değdiğini kanıtlayacağım," diyerek güldü.

Sanırım şaka yapıyordu ancak bu şaka canımı yakmıştı. André'nin patronum ve arkadaşım olduğu düşüncesine kendimi alıştırmam kolay olmamıştı. Beni asla çekici bulmadığı-

m kabul etmeyi başarmıştım. En azından duygularımı açığa vurmayarak kendimi küçük düşürmekten kurtarmıştım. Ancak André'nin ilgisizliğini kabul etmek beni zaman zaman tuzağa düşmekten kurtaramıyordu.

Bazen sahne arkasında küçük rollerde oynayan birilerini öpüşürken yakalıyordum bir keresinde de soyunma odamın havalandırmasının yanında durduğumda bir adamla bir kadının sevişme seslerini duydum. Kulağımı deliğe dayadım, fısıltılar, sık sık soluklanmalar ve iç geçirme sesleri duydum. Kararımda bir zonklama hissettim ancak bu dokunuşların nasıl olduğunu hayal etmekten kendimi alamadım. Gözlerimi kapattım ve ellerimi André'nin saçları arasında gezdirdiğimi ve onun bedeninin benimki içinde eridiğini hayal ettim. Aklıma bu tür şeyler geldiğinde gidip yüzüme soğuk su çarpıyor ya da şakaklarıma kolonya sürüyordum. Asla gerçekleşmeyecek bir arzuyu uyandırmanın bir faydası yoktu. Yaşıma göre olgun ve sıradan bir müzikhol bakiresi olarak büyük olduğumu düşünüyordum ancak André bana kız kardeşinin üzerine titreyen bir ağabey gibi davranıyordu.

Galleries Lafayette'in önünden geçerken Boulevard Haussmann'ın üzerindeki ilan panosunda yüzümü gördüğümde kendimi gerçekten de 'özel bir proje' gibi hissettim. 'Simone Fleurier gibi pürüzsüz bir cildiniz olmasını istiyorsanız Le Chat Sabunu kullanın.' Bu saten elbise içinde boyunda elmaslı bir tasma olan Kira'yı göğsünde tutan ben miydim? André gösteri öncesinde reklam yapmak için bazı ürünleri temsil etmemi sağlamıştı ve Helena Rubenstein kozmetikleri ile Rivoire & Carret makarnalarının reklamlarında boy gösterdim. Le Chat'daki reklama merakla baktım. Kızın saçları parlak ve yumuşacıktı, dudakları koyu kırmızı bir rujla boyanmıştı ve gözleri sürmeliydi. İçimde hissettiğim kız bu değildi. Ben hâlâ bıçak sırtında yürüyor, revü kızlarından birinin her an ayağımı kaydırmasını ve sadece uzun bacaklı bir komedyenden başka bir şey olmadığım için sıranın sonuna gönderilmeyi bekliyordum. Ancak reklamların başarısı bu endişelerimi ortadan kaldırıyordu. Temsil ettiğim ürünlerin hepsinin satışı bir ayda ikiye katlanmıştı. Yıldız olmanın eşiğindeydim.

Hayalini kurduğum her şey ve verdiğim bunca emek meyvesini veriyordu. Peki, neden hâlâ kendimi yalnız hissediyordum?

“Bir davetimiz var,” dedi André, beyaz bir kartı havaya kaldırarak. “Annem, babam için hazırladığım sürprizin içinde yer almak istiyor. En iyi izleyici kitlesine ulaşman için sosyete sayfalarına girmen gerektiğini söylüyor. Bu nedenle seni Longchamps’daki yarışlara davet etti. Güzel ama tanınmamış bir hanımefendi yarışlarda Madam Blanchard ile görünürse herkes onun kim olduğunu öğrenmek isteyecektir, diyor. Fakat önce seni onunla tanıştırmam gerek.”

Ertesi sabah André ve ben, Madam Blanchard’la sabah kahvesi içmek için ailesinin şehirdeki evine gittik. Adlon’da kalmak ve iyi restoranlarda yemek yemiş olmak görgümü arttırmıştı ve baş kâhya bize kapıyı açana kadar giydiğim Vionnet marka elbise pek de uygunsuz gibi görünmüyordu. Ancak girişteki mermer merdivenleri, çeşmeyi ve Gainsborough’ya ait tabloları görünce yanıldığımı anladım. Adlon Blanchardların konutunun yanında zavallı bir kuzen gibi kalırdı. Perdeleri, halıları ve avizeleri görünce şaşkınlığımı gizlemek için elimden geleni yaptım. Ev, güçlü bir Avrupalı ailenin konutunda olması gereken her şeye sahipti. Ve insanın gözünü kurtuyordu.

Madam Blanchard André’nin küçük kız kardeşi Veronique ile bizi konuk odasında bekliyordu. Annesinin tombul yanakları vardı ve bir İsveçli kadar sarışındı. André uzun boyunu ve ten rengini babasından almıştı.

“Tatlım, André’nin anlattığı kadar güzelsin,” dedi Madam Blanchard, elimden tutup beni sırmayla işlenmiş, mavi renkteki bir koltuğa doğru götürürken. Perdeler ve duvar şamdanları turkuaz renkteydi ve nereye baksam içinde beyaz orkidelerin bulunduğu lacivert ve altın rengi vazolar görüyordum. Odanın, sanki bir deniz kabuğu içindeymişim gibi bir etkisi vardı. Evin geri kalanına göre çok daha canlı bir odaydı.

Her nedense Madam Blanchard Veronique’i tanıştırmak istemedi ancak kız göz ardı edilmek istemiyordu. Yerinden

kalktı ve kızıl saçlarını omzundan geriye savurarak kendisini tanıttıktan sonra Matmazel Canier'den daha güzel göründüğümü de ekledi.

“Veronique!” diye haykırdı Madam Blanchard, gülmemeye özen göstererek. “Bu bir iltifat elbette, Matmazel Fleurier, ancak asla başkasını aşağılamak anlamına gelmiyor.”

Yanımdaki masanın üzerinde bir resim çerçevesi vardı. Resimdeki adam geniş omuzlu ve subay üniforması giymiş yakışıklı bir adamdı. Ancak gözleri bir askerden çok bir sanatçıymış gibi hassas bir ifadeyle bakıyordu. Masanın üzerindeki rafta savaş madalyaları gördüm. Resimdeki adamın kim olduğunu sormaya gerek yoktu.

Madam Blanchard'ın beni izlediğini fark ettim ve ona döndüm. Gerçi sözünü etmedi ancak gözleri bana onu fark etmiş olmamdan dolayı memnun olduğunu söylüyordu.

“L'Illustration'dan bir moda yazarı Matmazel Fleurier ile ilgili bir şeyler yazacak,” dedi André'ye. “Yetenek başka bir şey; reklam bambaşka.” Hizmetçinin her birimize kahve ve birer dilim çikolatalı kek servisi yapmasının ardından devam etti, “Matmazel Fleurier, açılış gecesinden önce doğru yerlerde görülmeli ve fotoğraf çektirmeli. Ve Longchamps da bunun için kaçırılmayacak bir fırsat.”

Pomeranian cinsi bir yavru köpek odaya girdi ve gidip Veronique'in koltuğunun altına oturdu. Kız aşağı eğildi ve parmağının ucuyla köpeğe kek verdi. Ailemin Olly'yi nasıl beslediğini hatırladım ancak Pays de Sault'un rustik mutfakıyla Madam Blanchard'ın konuk odası arasında dünyalar kadar fark vardı.

“Bana kendinizden bahsedin, Matmazel Fleurier,” dedi Madam Blanchard. “Kariyerinize Marsilya'da mı başladınız?”

Ona ailemin lavanta çiftliğinden, babamın ölümünden ve Le Chat Espiègle'den söz ettim. Madam Blanchard dikkatle benim alçakgönüllü öykümü dinledi, görünüşe bakılırsa pek sıkılmamıştı. En azından başarı konusundaki kararlılığım onu etkilemişti.

Madam Blanchard'la küçük sohbetimiz sırasında André de kız kardeşiyle konuştu. Seslerinde paylaşılmış oyunlar ve

sırlarla geçen bir zamanın sevecenliği vardı. Veronique keki- ni bitirdiğinde André ona bir dilim daha kesti. André'nin kız kardeşi için ailenin asisi dediğini hatırladım ve babalarının bu kızın ya da André'nin deli dolu ruhunu yok etmemesini um- dum. Mösyö Blanchard İsviçre'de iş gezisindeydi ancak onun baskın varlığını şöminenin üzerinde duran portresinde hisset- tim. Onu tanımıştım çünkü tıpkı André'ye benziyordu, sadece biraz daha sert bir ifadesi vardı. Bence aile reisinin resmi Ma- dam Blanchard'ın konuk odası için pek de uygun bir seçim değildi. Mösyö Blanchard evde olmadığı halde evin düzenini oradan gözetliyormuş gibi görünüyordu.

“Çocuklarımla hepsi birbirinden farklıdır,” dedi Madam Blanchard. “Veronique, her şeyi yüzüyle ifade eder, mutlulu- ğunu da mutsuzluğunu da. André tamamen farklıdır. Onun ne düşündüğünü asla anlayamazsınız. Onun için durgun sular derin olur, deymi çok uygundur.”

André'nin annesi ve kız kardeşiyle bir saat kaldık. Gitmek için kalktığımızda Madam Blanchard elini omzuma koydu. “Sizden hoşlandım,” diye fısıldadı. “Hiç de tahmin ettiğim gibi biri değilsiniz.”

Ben de Madam Blanchard'dan hoşlanmıştım. Onun ki- bar ve samimi olduğunu düşünüyordum. Ancak sesinde insanı korkutan bir tereddüt vardı. André'nin babasının kolay mem- nun olmayan biri olduğunu anladım.

Adriana ile yaptığım sözleşmeye peşin para alacağım konu- su da eklenmişti. André tüm ihtiyaçlarımı karşıladığı için al- dığım peşin paranın yarısını çiftliği geliştirmesi için Bernard'a gönderdim. Sonra da Joseph'i görmek için mobilya mağaza- sına gittim.

“Matmazel Fleurier,” diye karşıladı beni. “Odette bana ge- leceğinizi söylememiştir. Özel bir şey mi arıyorsunuz?”

Almanya'dan döndüğümünden beri Odette'i çok üzgün görü- yordum çünkü yirmi birinci doğum günü gelip geçmiş ve Jo- seph ile hâlâ evlenememişti. Joseph mobilya mağazasındaki

işinde başarılıydı ancak kendi işini kuracak kadar para biriktirememişti. Bu olmadan Odette'in babası evlenmelerine asla izin vermezdi.

"Ailem Joseph'i çok seviyor," demişti Odette. "Ama bana bakabileceğinden emin olmak istiyorlar. Amcam da onlara katılıyor."

Gülmemek için kendimi zor tutmuştum. Odette'in pahalı zevkleri vardı, orta halli ailesi bile bunun farkındaydı. Eğer Joseph'in iyi bir geliri olmazsa Odette onu bir yıla kalmadan çulsuz bırakırdı.

"Kendi işinizi kurmanız için size yardım etmek istiyorum," dedim Joseph'e. "Sizin için çantamda bir çek var."

"Joseph'in gözleri açıldı ve başını salladı. "Hayır, Matmazel Fleurier, sizden böyle bir şey isteyemem."

"Siz istemiyorsunuz ki," dedim. "Ben size veriyorum. Odette benim için her zaman iyi bir arkadaş oldu ve ben de sizin onunla evlenip onu mutlu etmenizi istiyorum."

Joseph'in omuzları rahatladı ve beni ofisine davet etti.

"Ben de Odette'le evlenmek istiyorum," dedi, benim için bir sandalye çekerken. "Fakat borçlu olduğum sürece kendimi rahat hissetmem. Bu nedenle sizi geri çevirmek zorundayım."

"Saçmalamayın," dedim. "Borçlu olmayacaksınız. Bir gün, işleriniz yoluna girdiğinde ailemin Provans'taki çiftlik evini döşeyebilirsiniz. Onların basit zevkleri vardır fakat ben onların da çok güzel şeylere sahip olmalarını istiyorum."

Joseph'in gözleri parladı. "Bunu yapmak benim için bir zevk olur. Provans'a gidip özellikle onların ihtiyaçlarını belirleyebilirim."

"Anlaştık mı o zaman?" dedim sandalyemden kalkarken. "Bence bu konuştuklarımızdan Odette'in haberdar olmasına gerek yok."

Joseph'in gözleri doldu. Tatlı bir adamdı ve ondan iyi bir koca olacağına emindim. "Beni ne kadar mutlu ettiğinizi bilemezsiniz," dedi. "Eğer Odette ve benim bir kızımız olursa sizin adınızı koyacağız."

"Onur duyayım," dedim. "Fakat kendinizi buna zorunlu hissetmeyin."

Yüreğim neşe içinde daireme gitmek üzere bir taksi çevirdim. Önceleri paranın sadece bir şeyler satın alabileceğini düşünüyordum, ancak artık mutluluk da getirebileceğini fark ettim.

Mart ayının sonuna kadar herkes tam gaz çalıştı ve gösteri yavaş yavaş yerine oturdu. Genellikle bir gösterinin hazırlanması Lebaron ve Minot'nun altı ila on ayını alıyordu, ancak André'nin yardımıyla neredeyse üç ayda bitti. 'Neredeyse' çünkü şarkıların son orkestrasyonları tamamlandığında bazı dans tempolarının da değişmesi gerekti. Aynı zamanda bazı kostüm değişiklikleri de yapılması gerekiyordu. Sinirler iyice gerilmişti. Elektrikçilerden biri işten ayrıldı, kadın terzi yorgunluktan baygınlık geçirdi. Odette kostümler konusunda bize yardımcı olmaya geldi ve arkadaşımı her gün elinde bir iğne ve dişlerinin arasında iplikle herkese, "Sakin olun. Sonunda her şey yoluna girecek," derken görünce ona saygım daha da arttı.

Final elbisem hâlâ terzi mankeninin üzerinde asılı duruyordu. Yardım etmeyi önerdim ancak Minot şaşkınlıkla açtığı gözleriyle bana, "Hayır, hayır, Matmazel Fleurier! Enerjinizi korumalısınız. Siz yıldızsınız. Bu gösteri sizin kanatlarınızın üzerinde ilerleyecek."

Sinirlerimi yatıştırmak için aklımı başka şeylere vermem gerekiyordu. Gösterinin 'benim kanatlarımın üzerinde ilerleyecek' olması gece boyunca uykuda terlemelere ve kâbuslara neden oluyordu. Yaşadığım panik ataklardan kimseye söz etmedim. İlk atağı tüm şarkılar bestelenip ortaya çıktıktan sonra yaşadım. Dairemde sözleri çalışırken bir kalp çarpıntısı hissettim. Kendimi önümdeki sözlere vermeye çalıştım ancak başım dönmeye başladı ve her şey bir anda bembeyaz oldu. Bu iğrenç duygudan sadece şarkı sözlerini yastığın altına saklayarak kurtulabildim. Ondandır da yanımda biri olmadan prova yapmadım, ki bu genellikle André ya da Minot oluyordu.

"Karşımda birileri olmadığı zaman sözleri hatırlayamıyorum," diyordum, korkumu bir kahkahanın ardına gizleyerek.

Herkese üzerinde gösteriye hazırlanmanın verdiği bir gerginlik varken, kimsenin moralini bozmaya ya da benimle ilgili kuşku duyulmasına neden olmak istemiyordum. Casino de Paris ya da *Le Chat Espiègle*'de hissettiğim heyecanın bunun yanında bir hiç olduğunu anlamıştım. Hedefler artık daha büyüktü. Eğer izleyici istenen tepkiyi vermezse kendimle birlikte birçok insanı da aşağı çekmiş olacaktım.

Açılış gecesinden önceki son provalarda suçlu bir ifadeyle Lebaron'un setleri gizlice dolaşıyor olması moralimi hepten düşürdü. En kötüsü de son gün sanki üzerime kumar oynatarak berbat bir şey yapmış gibi başını sallamasıydı.

"Aldırma," diye fısıldadı Minot, omzumu okşayarak. "Bu zamanlarda hep böyle olur. Bu onun batıl inancı. Senin mükemmel olduğunu söylerse gösteriye uğursuzluk getireceğini sanıyor."

Açılış gecesini uğurum Kira'yla birlikte saat yedi buçukta tiyatroya geldim. André arabasını yollamıştı ancak yardımcı rollerden birinde yapılan bir son dakika değişikliği nedeniyle kendisi gelememişti. Odam güllerle doluydu ve buz kovanın içinde bir şampanya şişesi vardı. Üzerinde Minot'dan gelen bir kart iliştilmişti: "Bu gece yarısı bunu içiyor olacağız, tatlım!" Sevimli Minot. Her şeyi düşünüyordu. Hiç kimse tarafından rahatsız edilmemem ve gelen bütün mesajların bana sahne amiri ya da kendisi aracılığıyla iletilmesi gerektiğini bildiren bir duyuru bile yapmıştı. Gerçi bu beni kibirli Jacques Noir ile aynı kefiye koymak anlamına geliyordu ancak yine de hoşuma gitmişti. Kafamı toparlamam gerekiyordu. Kira gerginliğimi hissetmişti. Provalar sırasında ısıtıcının yanında bir battaniyenin üzerinde uyuklamıştı ya da göz kalemelerimden birini aşırarak kendisini oyalamıştı. Ancak şimdi tuvalet masamın altına gizlenmişti ve dışarı çıkmayı reddediyordu. Onu suçlayamazdım. Onun yerinde olsam ben de aynı şeyi yapardım.

Makyaj kutusunu açarken ellerim titredi. Gözlerim sulanı-

yordu, bu endişelendiğimde her zaman olan bir şeydi. Başımı geriye uzattım ve dinlenmek için gözlerimi kapattım. Bir gece önce rüyamda sahneye çıktığımı ve açılış şarkısının sözlerini unuttuğumu görmüştüm. Bu çok saçmaydı çünkü sadece birkaç sözü vardı. Önceki haftaların kargaşasının ardından tiyatro esrarengiz bir şekilde sessizdi. Herkesin görev başında olduğunu düşündüm: Kostüm sorumluları kostümleri ayarlıyorlar ve perukları sayıyorlardı, sahne görevlileri sahne malzemelerini ve ışık düğmelerini kontrol ediyorlardı, müzisyenler parmaklarını ısıtıyorlar ve son kahvelerini içiyorlardı.

Benim kostüm görevlim saat sekizde gelecekti. Masamın üzerindeki saat sekizi gösterdiğinde kapım çalındı. Kapıyı açtığımda elinde ilk kostümümle Odette'i karşımda buldum. "Moral desteğine ihtiyacın olacağını düşündüm," dedi. "En azından yüzü henüz kızarmamış birinden."

"Ne oldu?" diye sordum.

"Revü kızlarından biri kilo almış ve kostümünü patlatmış."

"Neredeyse hiçbir şey giymiyorlar," dedim. "Neresi patlamış olabilir?"

"Ön taraftaki boncuklu bölüm. Neyse ki terzinin hemen halledebileceği bir şey."

Odette'in Joseph'in bir mobilya mağazası satın aldığı ve önümüzdeki yıl evlenmeyi planladıklarına ilişkin anlattıklarının yarısını duyamasam da onun bu neşeli konuşması beni sakinleştirmişti. O da sabırsızdı. Gerginlikten gelen tuvaletim yüzünden beni zar zor içine soktuğu kostümden çıkmak zorunda kaldım. Saat sekiz buçukta soyunma odalarının kapılarını çalarak gösteriye birkaç dakika kaldığını söyleyen çocuğun sesini ve daha sonra da merdivenleri sessizce inen revü kızlarının ayak seslerini duydum. Her zamanki gibi gürültücü değillerdi, bu yüzden Odette'e neler olduğunu sordum.

"Bir şey yok," dedi. "Bu sana duyulan saygıdan. Mösyö Minot merdivenlerden sessizce inmelerini emretti."

Çocuk benim kapımı çaldığında neredeyse yine kostümümünden dışarı çıkıyordum. Odette sırtımı okşadı. "Harika olacaksın," dedi. "Sadece provalarda yaptığını yap ve her şey mükemmel olacak."

Marie Antoinette'in giyotine giderken muhtemelen hissetmiş olduklarım hissederek, kanatlara kadar çocuğu izledim. Yaylı sazların ısındığını ve izleyicilerin uğultularım duydum. "İyi şanslar!" diye fısıldadı çocuk. Benim kibirli bir yıldız olduğum için değil heyecandan konuşamadığımı anlaması için çocuğun saçlarını karıştırdım. Baş dansçılar benden önce sahnedeki yerlerini almaya hazır bir şekilde merdivenlerin başında sıralanmışlardı. Revü kızları da kanatlarda toplanmışlardı. İçlerinden bazıları bana neşeyle gülümsedi. Ben de onlara gülümsemek için elimden geleni yaptım.

Saat dokuza çeyrek kala *trois coups* — gösterinin başlamak üzere olduğunu bildiren üç gonk — sesi duyuldu. Salon sessizliğe gömüldü ve orkestra çalmaya başladı. Yumruğumu göğsüme koydum. Kan basıncıyla kulaklarım zonkluyordu. Sahne amiri işaret verdi ve dansçılar ilerlediler. Işık selinin altında eğildiler, gözleri ve yüzleri ıslı ıslıldı. Diğer kutsal varlıklar tıpkı sihirli halılar üzerinde uçan cinler gibi cam platformların üzerinde sahneye indirildiler. Bir anda bütün gerginliğimi unuttum, her şey çok güzel görünüyordu. İzleyiciler de böyle düşünüyor olmalıydı; onların "Ooo" ve "Aaa" sesleri bana kadar yükseliyordu.

Müziğin temposu değişti, her yere çiçekler fırlatıldı ve dansçıların cazın ritmine uygun dansıyla izleyiciler bir anda coştı. Erkek dansçılardan bazıları silindir şapkaları ve smokinleriyle bir araba içinde sahneye girdi. Sahne amiri bana işaret verdi ve göz kırptı. Elbisemi düzelttim, merdivenlerin başına gitmeden önce derin bir nefes aldım ve alev gibi yanan ışığın altında merdivenlerden aşağı inmeye başladım.

Merhaba Paris!

Benim!

*Bu gece tüm yıldızlar ortaya çıkacak ve parlayacaklar,
Tüm Paris'in görmesi için parlayacaklar.*

Rüyalarımda defalarca bu dik merdivenlerden sahneye düşüp öleceğimi görmüştüm ancak şarkı söylemeye başlar başlamaz bacaklarımın titremesi geçti. Sesim o kadar güzel çıkmış-

tı ki ben bile şaşırmıştım. Sahneye vardım ve baş dansçılarla birlikte Charleston, sonra diğerleriyle fokstrot ve ışıklar kısılınca da erkek bir dansçıyla tango yaparak geçmişimi özetlediğim izleyiciler coşkuyla alkışladılar.

Işıklar maviye döndü ve dev bir piyano tekerlekler üzerinde sahneye getirildi. Erkekler tarafından piyanonun üzerine çıkarıldım ve yine Charleston yaptım, ışıklar üzerimde kıpırdıyor, sanki ağır çekimde dans ediyormuşum izlenimi veriyordu.

İzleyiciler bitirmemi beklemeden alkışladılar. Işıklar sarıya dönünce onların yüzlerini görebildim. Hepsi hayranlıkla bana bakıyorlardı. Ancak üçüncü sırada oturan dört adam içlerinde beni en çok mutlu edenlerdi: Lebaron, Minot, André ve André'ye çok benzeyen ancak ondan daha büyük olan bir adam. Ağızları kulaklarındaydı. Blanchard ailesinin reisini memnun edebilirsem herkesi memnun edebileceğimi biliyordum.

Tüm performansçılar sahneye çıktı ve nakaratı birlikte söyledik. İzleyiciler yeniden alkışladı ve coştı. Gördüklerinden hoşlandıklarına dair şüphe yoktu.

Sahne görevlileri sahneyi döndürürken, biz pozlarımızı korumak zorundaydık ancak sağ bacağım yine titremeye başladı. Kısa bir etekle piyanonun üzerinde ayakta dururken fazla bir şey saklayamazdınız. Doktor Daniel'in söylediği bir şey aklıma geldi. "Enerji ya içeri girer ya da dışarı çıkar. Performansçılar içine alırlarsa bu ölümcül sonuçlar doğurur. Enerjinizi her zaman dışarı çıkmalı."

Gerçi parçada böyle bir şey yoktu ancak ben kollarımı açtım ve bağırdım, "Bonjour Paris! C'est moi! Merhaba Paris! Benim!"

İzleyiciler ayağa kalkıp bana doğru kükreme halinde seslendiler. "Bonjour, Matmazel Fleurier! Ve hoş geldiniz!"

O andan sonra artık geri dönüş olmadığını biliyordum. Paris beni sevmiştii.

YİRMİ

'*Merhaba Paris! Benim!*' Adriana'da ya da Paris'in herhangi bir müzikholünde şimdiye kadar sergilenen en başarılı revüydü. Dört yüz doksan iki gösteriyle bir yıldan fazla sürdü ve bir sonraki revü olan '*Dans Eden Paris*' başlamadan önce sadece kısacık bir ara verildi. *Le Matin* ve *Paris Soir* gibi büyük gazetelerin muhabirleri güzel şeyler yazdılar ve *Tout-Paris*'nin her zamanki izleyicileri ve varlıklı turistlerin yanı sıra Galler Prensi, İsveç Kral ve Kraliçesi ve Danimarka kraliyet ailesi gibi önemli isimlerin gösteriye gelişleriyle onurlandırıldık.

Revü öncesi ve revü boyunca André ve ben yorucu bir şekilde çalışmıştık. Portakal suyu ve bir tosttan oluşan kahvaltım için sabah yedide kalkıyordum. Kuaförüm, manikürcüm, masörüm ve sekreterim gelmeden önce banyomu yapıyordum. Daha sonra '*Dans Eden Paris*'i planlamak üzere Lebaron, Minot ve André ile toplantı yapmak için Adriana'ya gidiyordum. '*Merhaba Paris*'nin başarısı nedeniyle Lebaron yeni revünün daha da iyi olacağına inanıyordu. Öğleden sonraları provalara, kostüm ayarlamalarına ve basın röportajlarına ayrılmıştı. Akşamları da saat yedi buçukta tiyatroya gidiyor ve gece bire kadar orada kalıyordum. Bunlardan geriye kalan zamanları, kısa bir süre sonra öğrenmekten nefret etmeye başlayacağım şeylere ayırıyordum: selamlama egzersizleri, sahte gülücükler, imaj hileleri ve sloganı 'Başarı için sadece yetenek yeterli değildir,' olan 'beyaz yalanlar'. Bu egzersize reklam adı veriliyordu.

Büyüsünden dolayı müzikholü çok seviyordum ve izleyiciler için dans etmek ve şarkı söylemek bana keyif veriyordu, ancak 'yıldız olmak!' benim beklediğimden çok farklıydı. Bir yıldızın ününü koruyabilmesi için sadece sahnede değil sahne dışında da toplumun gözü önünde olması gerekiyordu. Ser-

vetim arttıkça — André bunun bir bölümüyle yatırım yapıyordu — zengin olmakla ünlü olmak arasındaki farkı da anladım. Son moda elbiselerimi, elmaslarımı, Voisin kullanan şoförümü, evimi, bana sosyal etkinliklerde eşlik eden yakışıklı André'yi görenler benim harika bir yaşam sürdüğümü sanabilirlerdi. Bu bir yaşam değildi; sadece imajdı. Bunların hiçbirinin tadım çıkarmaya zaman yoktu. Hepsi toplumun tüketmesi içindi.

Mistinguett, Joséphine Baker ve benimle ilgili sansasyonel haberler çıkıyordu. Mistinguett bacaklarını sözde milyon dolarlara sigortalatmıştı; Joséphine Baker aslında İtalyan bir duvar ustası olan bir kontla evlenmişti; benim reklamcım da güzelliğimin sırrının süt ve gül yapraklarıyla banyo yapmak olduğuna dair bir haber sızdırmıştı. Hatta bunu kanıtlamak için her sabah kapıma bir sütçü gönderiyordu. Bu tür haberler Avusturya ve Macaristan gibi açlık çeken ülkelerin basınında bizi kötü duruma düşürüyordu. Komünist gazetelerden biri her gün banyo yaptığım süt miktarıyla on çocuğun hayatta kalabileceğini iddia etmişti.

Joséphine Baker ve Mistinguett'in toplum önünde sürmekte olan sinsi bir savaşı ve rekabeti vardı. Hatta Cinéma Apollo'daki bir filmin ilk gösteriminde kavgaya tutuşmuşlardı. İki diva birbirinin kollarına tırnaklarını geçirmişler ve birbirlerinin yüzlerini tırmalamışlardı. Mistinguett aynı taktiği bir gece André ile gösteriden sonra yemeğe gittiğimiz Rossignol'de bana da uygulamaya çalıştı. Çevresi genç erkeklerle dolu bir masada otururken bana işaret etti ve bağırdı, "Merhaba, ufaklık. Neden bana selam vermiyorsun?" ve pirana balığının kileri andıran dişleriyle bana sırtıttı. Arkasında oturan Le Petit Parisien muhabirinin kalemini eline almak üzere olduğunu gördüm.

"İyi akşamlar, Madam," diye yanıtladım. Benden neredeyse otuz yaş büyüktü ve bana da büyüklerime saygılı davranmam gerektiği öğretilmişti. Başgarson rahat bir nefes aldı ancak Mistinguett'in yüzü hayal kırıklığıyla asıldı.

"Kısa cümleli esprilerini geliştirmen gerekecek," dedi André masaya oturduğumuzda. "Yoksa bir kavgaya karışma-

yacak kadar kibirli olduğunu düşünürler. Sen ve Camille Casal daha akıllı olsaydınız böyle bir kavgayı çok önce başlatırdınız. Bu onun filizlenen kariyerine ve senin de onun rakibi olmadığını göstermene yardımcı olurdu.” Şaka yaptığını gözlerindeki haylazca ifadeden anladım. Girişte bir patırtı oldu. Joséphine Baker ve beraberindekiler — bunlara ‘Kont’ Pepito de Abatino, şoförü, hizmetçisi ve evcil domuzu da dahildi — fırtına gibi restorana girdiler.

André kaşını kaldırarak bana baktı.

“Çok yorgunum,” dedim.

Bunu asla André’ye söylememiş olmama rağmen Camille’i asla bir rakip olarak görmemiştim. Ona hayranlık ve saygı duyuyordum. Gösteriye bir ay kala onu dairemde yemeğe davet ettim. Her nedense onun bende ki değişikliğe vereceği onayın başarının damgası olacağını düşünmüştüm. Bakımlı saçlarım ve gösterişli kıyafetlerime rağmen onun fiziksel mükemmelliği karşısında sö-nük kalıyordum. Üzerinde yakasında incileri olan leylak rengi bir elbiseyle daireme girdi. Kimsenin bu kadar biçimli yüz hatlarına ve kusursuz bir tene sahip olabileceğini sanmıyorum.

“İyi işler yapıyorsun,” dedi, gül ağacından yapılma masama bakarken. Sanki bir dairede yaşadığıma inanamıyor gibiydi. Bazen buna ben bile inanamıyordum. Camille ve ben Augustine halanın evinden bu yana uzun bir yol almıştık. Dolaylı olarak yaptığı övgüden hoşlanmıştım.

Onu oturma odasına aldım ve yer gösterdim. Bir sigara çıkardı ve ben de yakmak için uzandım.

“Demek her şeye rağmen erkekler konusundaki tavsiyemi dikkate aldın,” dedi, gümüş renkli tırnaklarını kanepenin üzerinde gezdirirken. “Anlaşılan André Blanchard senin için çok şey yapmış.”

“Durum öyle değil,” dedim ona. “Bizim ilişkimiz profesyonel.”

Yüzündeki kuşkulu ifade hoşnutsuzluğa dönüştü. İlk kez

gözlerinin altındaki daireleri fark ettim, akıllıca kapatılmaya çalışılmıştı ancak kendilerini belli ediyorlardı. Yves de Domini ile olan ilişkisi bitmişti; adam bir İtalyan kontesiyle evlenmişti. Ancak Camille'in Savaş Bakanlığı'ndan üst düzey biriyle görüşüğünü duymuştum. Yakında beş yaşına girecek olan kızını merak ettim ancak onunla ilgili soru sormam gerektiğini biliyordum. Camille bana yeterince zengin bir adam bulursa kızını manastırdan alacağını söylemişti. Savaş Bakanlığı'ndaki adam sürekli cüzdanını kontrol eden bir kadınla evliydi bu yüzden yakın zamanda böyle bir şeyin gerçekleşmesi imkânsızdı.

"Gösteri nasıl gidiyor?" diye sordu. "Bittiğinde ne yapacaksınız?"

'Merhaba Paris!'in başrolü için düşünülmüş olduğunu bilip bilmediğini merak ettim. Ancak bundan hiç söz etmedi. Ben de öyle.

"André bir albüm yapmamı istiyor."

"André Blanchard sana âşık olmuş olmalı," dedi, odaya göz gezdirirken. "Bir adamın bir kadın için bu kadar çok şey yaptığına ve karşılık beklemediğine inanamıyorum."

Yüzüm kızardı. André'nin gerçekten benim yeteneğime inanıyor olduğunu ve kariyerime yardım etmek karşılığında seks yapmayı beklemediğine inanmak kendime saygımı artırıyordu. Ancak ben ona âşıkken onun beni istememesi aynı şeyi hissettirmiyordu.

Hizmetçim Paulette yemeğin hazır olduğunu söyleyerek André ile olan ilişkimin ayrıntılarını anlatmaktan beni kurtardı. Yemek boyunca Camille çok dalgındı, aklı başka yerdeydi.

"Paris'ten ayrılıyorum," diye açıkladı bir süre sonra. "G. W. Pabst ile bir film yapacağım."

Yüreğim hopladı. Ne yaparsam yapayım Camille her zaman benden birkaç adım önde olacaktı. Ben de bir filmde yıldız olmak isterdim. Farklı bir ortamdı ancak görüntüler aracılığıyla öyküler anlatmak bana heyecan verici geliyordu. G. W. Pabst'tan başka kiminle çalışılabilirdi ki? Genç Alman şimdiden önemli bir yönetmen olarak ün kazanmıştı.

"Bir film yıldızı olacaksın," dedim, Camille için gerçekten

mutluydum ancak aynı zamanda ona imreniyordum.

Yemekten sonra kapıya kadar Camille'e eşlik ettim, Paulette de mantosunu giymesine yardım etti. Camille yanağına bir veda öpücüğü kondurdu ve bana iyi şans diledi. Ona bir buket gül ve Çin yapımı bir makyaj kutusu hediye ettim. Güzel kokulu çiçekler ve kutunun üzerinde bulunan desenler konusunda övgüler yağdırdı, ancak giderken sanki yoksul ve şanssız olduğum zamanlardaki arkadaşılığımın daha memnun olduğu izlenimi bıraktı bende.

Gösteri yerine oturduğunda André'nin babası bizi hafta sonu için aile şatosuna davet etti. Yoğun iş temposundan dolayı Mösyö Blanchard benimle açılış gecesinde tanışmamıştı ancak André aracılığıyla benim muhteşem olduğumu iletmişti. Bu övgü André'yi öyle mutlu etmişti ki tüm performansçılara kendi cebinden fazladan para vermişti.

Dordogne Vadisi'ne giderken André '*Merhaba Paris! Benim!*' den bir şeyler mırıldandı ve istekli bir şekilde bana baktı. Kendime onun benden etkilenmediğini hatırlatmak zorunda kaldım. Ona yakın durmak, parmaklarımı kolunda olması gerektiğinden biraz daha uzun tutmak gibi kadınsal deneylerim boş çıkmıştı. Şimdi ne değişmiş olabilirdi ki? Ancak André açık bir şekilde benimle ilgilenmezken hayatında başka Matmazel Canierler de olmamıştı. Belki de o, işi aşka tercih eden erkeklerdendi.

"Çok heyecanlıydım," dedi, keskin bir dönemece girerken. "Babamın gösteri işine girmem konusunda ne düşüneceğini bilmiyordum. Ancak senin yeteneğin onun karşısında bana zafer kazandırdı. Seni övmekten başka bir şey yapmıyor."

"Başarımda benim olduğu kadar senin de payın var," dedim.

André güldü, sesi arabanın motor gürültüsünü bastırmıştı. "Sanırım, ben olmadan da yapabiliydin, Simone. Gelişimini izlemek eğlenceliydi."

Blanchard ailesinin şatosu yetmiş iki dönümlük bir arazi

ile çevriliydi, yeşil alanların ve meşe ağaçlarının arasından kıvrılarak akan bir nehrin bulunduğu Dordogne Vadisi'ne bakıyordu. Sarmaşıklarla kaplı eve öğle yemeği için tam zamanında vardık ve evin kâhyası eşliğinde terasa çıkarıldık. Ortalık yeni kesilmiş çimen ve yasemin kokuyordu. Veronique çimenlerin üzerinde köpeğine getirmesi için bir dal atıyordu. Köpeğine verdiği talimatlar ve köpeğin neşeli havlamaları yaz havasında yükseliyordu. Madam Blanchard bir bankın üzerinde tombul bir kadın ve kel bir adamın arasında oturuyordu. Ancak bize doğru ilk gelen Mösyö Blanchard oldu.

"Bonjour!" diye seslendi bize el sallayarak. Sesi derin ve emir vermeye alışkın bir deniz albayı gibi çıkıyordu. Ancak dudaklarında samimi bir gülümseme vardı ve bu da onu beklediğimden daha az korkunç kılıyordu.

André'nin omzunu kavradı ve André de aynı şekilde karşılık verdi. Birbirlerine sarılmalarını değil sadece selamlaşmalarını bekliyordum. İlişkileri sandığım kadar soğuk değildi ancak birbirlerine yaklaşımlarında yine de resmiyet vardı. Gerome amcaı ve babamı düşündüm. Gerome amca babamı sevmiş olabilirdi ancak bunu göstermeyi asla başaramamıştı. Derin yaralar, aralarındaki duygusal yakınlığı yok etmişti. Mösyö Blanchard'ın da André için böyle hissettiğini anlayabiliyordum.

"Şimdi, söyleyin bana Matmazel Fleurier," dedi Mösyö Blanchard, koluma girip beni diğerlerinin yanına götürürken. "Benim müzik kulağı olmayan oğlum Paris'in en iyi şarkıcısını nasıl keşfetti?"

Tıpkı André gibi siyah gözleri vardı ancak oğlu bana bir beyefendi gibi davranırken, Mösyö Blanchard gözlerini göğüslerime dikti. Beni çıplak olarak hayal ettiğini düşünüp rahatsız oldum.

"Aslında André'nin müzik kulağı var," dedim ve güldüm, çünkü söylediği şey bana komik gelmişti. "Ajansımın yanı sıra bana ilk inanan kişi oydu."

"Hadi, artık yemeğe başlayalım," diye seslendi Madam Blanchard.

"İnsanları tanıştırmayacak mıyız?" diye sordu Mösyö

Blanchard, bizi kır çiçekleriyle süslenmiş masaya doğru götürürken. Madam Blanchard'ın yüzü kızardı ancak kocasına bakmadı. Kadını ve yanındaki adamı tanıttı: André'nin kız kardeşi Guillemette ve kocası Felix. Onları selamladım ancak ikisi de gülümsemedi. Guillemette ailesinin çekici görüntüsünden, ağırbaşlılığından ve dinginliğinden bir şey almamıştı. Eğer André daha önce kardeşinin daha yeni otuzuna girdiğini söylememiş olsaydı bir on yaş daha büyük olduğunu söyleyebilirdim.

Guillemette ve ben birbirimize çapraz, Felix'le de karşılıklı oturduk ancak onlarla konuşmak zordu. Felix'le göz teması kurmaksa imkânsızdı; yemeğinden başını kaldırdığında gözleri başımın üzerinde bir yerlere bakıyordu. Diğer yandan Guillemette dikkatle beni inceliyordu.

"André at binmeyi çok sevdiğinizi söyledi," dedim küçük bir sohbet açmak için. "Her sabah Bois de Boulogne'da at bindiğiniz doğru mu?"

"Evet," onun verdiği tek sözcüklük yanıtı. Ses tonundan, ondan para istemiş olduğumu düşünebilirdiniz. Gizliden gizliye bir kırgınlık olduğunu hissettim ancak bunun nedeni hakkında hiçbir fikrim yoktu.

André babasıyla iş konuşuyordu, ben de Veronique'e döndüm ancak o da ablasının varlığından rahatsız olmuş gibiydi. Sıcak yemek servisi yapıldıktan sonra Veronique ağabeyine yaklaşıp bir şeyler fısıldadı ancak söyledikleri ablasının kaşlarını çatmasıyla kesildi. "Eğer söyleyeceğin bir şey varsa, Veronique, herkes duymalı."

Veronique'in gözleri doldu ve dudakları titredi. André ile daha önce geldiğimizde gördüğüm neşeli kızdan eser yoktu. Guillemette bir yaz günü açık havada verilen yemeği aske-ri bir kampa dönüştürmeyi başarmıştı. Babasıyla olan ilişkisini merak ediyordum ancak Mösyö Blanchard sorularını hep Felix'e yöneltiyordu.

"Londra'daki otel nasıl gidiyor?" diye sordu Mösyö Blanchard.

Felix dümdüz ve saçsız başını ovuşturdu. "Düzenlenmesi konusunda yardıma ihtiyacım var," diye yanıtladı André'ye bakarak.

"Bu yardımı başka yerde aramalısın," dedi André iyi niyetle. "Ben Matmazel Fleurier'yi turneye çıkaracağım."

Guillemette bana baktı. "Peki, ya ciddi girişimler?" dedi, André'ye dönerek. "Anlaşılan otel işlerini ihmal ediyorsun."

André bana babasıyla birlikte ile iş yapmaya başladığında bütün otelleri Felix'in idare edeceğini söylemişti. Guillemette'm neden endişelendiğini anlamıştım.

"Ah, hadi," dedi Mösyö Blanchard, dudaklarını peçetesiyle temizlerken. "André otuz yaşına girene kadar tüm bunlar için yeterince zaman var. Ben o zamana kadar dilediği gibi eğlenebileceği konusunda ona söz verdim."

Mösyö Blanchard bana gülümsedi ve göz kırptı. Yüzümü buruşturmamak için kendimi zor tuttum. André'ye baktım ancak anlaşılan babasının yaptığı şeyin farkında değildi. André'nin ailesinin yanında nasıl davrandığımı görmek beni şaşırtmıştı. Benimle birlikteyken neşeli ve hoşsohbet biriydi. Ancak ailesi varken kendi dünyasına kapanıyordu.

Yemek boyunca kocasıyla neredeyse doğrudan hiç konuşmayan Madam Blanchard sohbeti daha hafif konulara çevirdi. Öğle sonrasında ziyaret edeceğimiz kasabadan ve yetimler için yaptığı çalışmalarından söz etti. Onun, André'nin ve Veronique'in ailenin sıcakkanlı, diğerlerinin de kindar bireyleri olduklarını fark ettim. André'nin ablasının ve onun kocasının varlığından rahatsız olmuştum. Eğer Madam Blanchard sohbete katılmam için çaba harcamış olmasaydı sanırım bütün gün tek bir söz etmeyecektim.

"Söyleyin bana, Matmazel Fleurier, sahneye çıkmadan önce hiç heyecanlanmıyor musunuz? Sahnede evinizdeymişsiniz gibi rahatsızsınız," diye sordu Madam Blanchard.

Böyle bir soruya nasıl yanıt verilebilirdi ki? Yıldızların zaafılarını belli etmemesi gerekiyordu; tabii bunları reklam amacı olarak kullanan kaprisli insanlar değilse.

"Gösteriden önce her zaman heyecanlanırım, Madam Blanchard," diye yanıtladım. André yumruğuyla ağzımı kapatarak güldü.

'Heyecan' André ve benim titremelerin, terlemelerin, sülanan gözlerin ve gösteriye çıkana kadar sayısız tualete gi-

dişlerin arkasına gizlediğimiz bir sözcüktü. Açılış gecesi en berbat geceydi ancak her akşam tiyatroya gitmek için arabaya bindiğimde nefesim daralmaya başlıyordu. Soyunma odasına Kira'yı almak gibi bir alışkanlık edinmiştim, gerçi bir keresinde kostümcünün giysimi ortada bırakması sonucu, pıriltılı şeylere ilgisi yüzünden Kira bütün payetleri çiğneyerek başımızı derde sokmuştu.

Sinirlerimi yatıştırmanın bir yolu olarak asla son dakikadan önce giyinmiyordum. Sahne çağrımı alınca içinde anne ve babamın evlilik resmi bulunan madalyonu açıp tuvalet masamın üstüne koyuyor ve son çağrıya kadar kapatmıyordum. Aralarda da yanına iyi bir gösteri olmasını dileyen bir not bırakarak bir mum yakıyordum — bu annemin bir önerisiydi. Bu ritüeller ve bitki çayları nedense sinirlerimi fazla yatıştırmıyordu. Mide bulantısı ve krampları sahneye adımımı atıp şarkı söylemeye başlayana kadar beni rahat bırakmıyordu. Sonra mucizevi bir şekilde kafam rahatlıyor, tıpkı fırtınadan sakın denizlere giren bir tekne gibi kollarım ve bacaklarımın titremesi kesiliyordu. Bundan sonra her şey normale dönüyordu.

“Matmazel Fleurier'nin Paris'in en sakın sahne sanatçısı olduğunu duydum,” dedi Mösyö Blanchard. “Çoğu içki içmeden sahneye çıkamıyor.”

“Matmazel Fleurier gösteriden önce asla içki içmez,” dedi André gururla. “Hiçbir şeyin performansını etkilemesine izin vermez.”

“Hepsi böyle başlar,” dedi Guillemette. Ses tonu bana yakında kopacak olan kıyameti haber veren bir rahibi hatırlattı. “Fakat yetersiz uyku ve sürekli toplum önünde olmak sonunda onları zayıf düşürür. Hiç kimse bu kadar hızlı bir hayata dayanamaz.”

“Karamsar öngörülerin için teşekkürler,” dedi Madam Blanchard bana gülümseyerek.

“Çok da kötü değildi,” dedi André ertesi gün dönüş yolunda.

Şaka yapıyor olmalı, diye düşündüm. Gerome amca ve ona duyduğum minnetle yetişmiş biri olarak çok mutlu bir aileden geldiğim söylenemezdi. Ancak annem, babam ve Yvette tey-

ze tarafından her zaman sevilmiştim. Zavallı André annesi ve Veronique tarafından çılgınca seviliyordu ancak bu iki insanın yaydığı aydınlık Blanchardların geri kalanı tarafından söndürülüyordu.

“Ablanın benden hoşlandığını sanmıyorum,” dedim.

“Guillemette kimseden hoşlanmaz,” dedi André. “Her zaman babamın düşünceleri geçerlidir. Ve sen de iyi bir izlenim bıraktın.”

Mösyö Blanchard’ın da benden hoşlandığını düşündüm ancak göğüslerime bakışını ve bana göz kırpsını hatırladığımda kendimi rahatsız hissettim.

Haziran’da Gerome amcanın öldüğünü bildiren bir telgraf aldım. Lebaron cenazeye katılabilmem için iki gösteriyi iptal etti.

“Uykusunda öldü,” dedi Bernard, Carpentras’taki istasyondan çiftliğe giderken. “Böylesi daha iyi oldu. Yeniden kötüleşmeye başlamıştı.”

Bütün köy cenazeye katıldı. Sault ve Carpentras’tan katılanların yanı sıra daha önce hiç görmediğim birçok insanlar vardı. Marsilya basınından bile bir fotoğrafçı vardı. Gerome amcanın pek tanınan biri olmadığı göz önüne alınırsa bana aval aval bakmak amacıyla geldikleri apaçıktı. Annem ve teyzem yıllardır giydikleri siyah pamuklu elbiselerinin içindeyken ben mezar başında saten elbisemle durduğum için utanıyordum.

Cenazenin beklendiği gece Mösyö Poulet bir konuşma yapmak için ayağa kalktı. “Simone Fleurier ile ne kadar gurur duyduğumuzu söylemek isterim ve umarım evlenirken kendi köyüne gelir ve düğün törenini buradaki kilisede yapar.”

Bu kadar sıcak karşılanmak güzeldi ancak Gerome amcanın cenazesinde beni övmek pek hoş olmamıştı.

Ertesi sabah panjurlarımı açtığımda annemim eve kovalarla su taşıdığını gördüm. Ona yardım etmek için aşağıya koştum ve o bize kahve yapmak için ateş üzerinde su kaynatırken mutfakta oturdum. Saçlarında beyazlar belirmişti ve bileğine

doğru kıvrılarak uzanan şiş damarlar oluşmuştu. Mistinguett'i düşündüm. Büyükanmem olacak yaştaydı ancak annemle kıyaslandığında o daha genç görünüyordu.

"Size Carpentras ya da Sault'da, hatta Marsilya'da bir ev alsam nasıl olur?" diye sordum Bernard'a. "Hayat hepiniz için daha kolay olmaz mı?"

"Daha kolay olur. Fakat hayat olmaz," diye yanıtladı. "Bize göre değil. Burayı çok seviyoruz. Fakat bana gönderdiğin paraları annenin ve teyzenin hayatını kolaylaştırmak için harca-yacağıma dair söz verebilirim."

Gerçek şu ki, çiftlik hayatının temposu o kadar düşüktü ki, düşünmek için bana çok zaman kalıyordu. Ve düşünmek de gerçekten mutlu olup olmadığını sorgulamamı sağladı. Gerome amcanın ölümü pişmanlıklarla yaşamının ne kadar korkunç bir şey olduğunu göstermişti. Yıldız olmanın cazip ve heyecanlı bir şey olduğunu düşünmüştüm ancak ilk telaş atlatıldıktan sonra her şey boş geliyordu. André'ye derin bir ilgi duyuyordum ancak sevgimi kalbime gömmek zorundaydım ve ailesiyle yeterince yakın değildik. Dahası, onun himayesi altında olmam Paris'in en basit dergilerini besleyen dedikodu malzemesi haline gelmişti bile.

Gösterisinden sonra soyunma odasını ziyaret eden erkeklerin niteliği göz önünde bulundurulursa, Simone Fleurier sahnede olduğu kadar özel odasında da başarılı olmalı... Bu yabancı sıska nasıl Paris'in gözbebeği haline geldi? Bunu bilmek için aralarına –satır aralarına belki- bakmanız gerekir.

Sürdürmek istediğim hayat gerçekten de bu muydu? Çiftlikte işler daha kolaydı. Köyde de dedikodular çıkmıştı ancak fazla can yakıcı değildi. Guillemette'in sözleri içime işlemişti: "Sürekli toplum önünde olmak sonunda onları zayıf düşürür. Hiç kimse bu kadar hızlı bir hayata dayanamaz." Bunu Berlinde öğrenmemiş miydim? Almanlar herkesten daha hızlı yaşıyorlardı ve ben Adriana'da sahneye yeni çıkmaya başladığım sıralarda Ada Godard sahnede yığılmış ve yirmi iki yaşında beyin kanamasından ölmüştü. Aşırı içki içmiyor ya da

hap kullanmıyor olabilirdim ancak kan basıncım zaman zaman kalp çarpıntılarına neden oluyordu.

Gösteriye dönmek için ertesi sabah çiftlikten ayrılmam gerekiyordu. "Beni Paris'te ziyaret edeceğinize dair söz verin," dedim anneme ve teyzeme. Artık Gerome amca da gittiğine göre Bernard bir ya da iki hafta çiftliği kendi başına çekip çevirebilirdi. Bernard'la arabaya binmeden önce annemi ve teyzemi öptüm. Kadınların yüzü taş gibiydi ancak gözleri dolmuştu. Benimle gurur duyduklarım görebiliyordum.

Havaya yayılan lavanta, biberiye ve mor salkımlarım kokusunu içime çektim. Hayır, diye düşündüm, çiftliği seviyordum ancak bir daha asla burada yaşayamazdım. Paris beni değiştirmişti.

'*Dans Eden Paris*' 1929 yılının Şubat ayında sona erdiğinde, revüde söylediğim bazı şarkıların plak kaydını aldıktan sonra André ile Île de

France gemisine binerek New York'a doğru denize açıldık. Broadway'in ünlü menajeri Florenz Ziegfeld '*Şov Kızı*' müzikalinde sahneye çıkmak üzere beni davet etmişti. Başrolde değildim; bu rolün sahibi Ruby Keeler'dı. Ben 'Paris'te bir Amerikalı' adlı bölümde konuk yıldız olacaktım. Ancak biz Birleşik Devletler yolculuğunu gelecek için sözleşmeler ve daha sonra da Brezilya ve Arjantin'e kısa bir tur yapmak adına bir fırsat olarak değerlendirdik.

Le Havre'a varıp da geminin büyüklüğünü görünce nefesim kesildi. "Hayatımda hiç bu kadar büyük bir şey görmedim!" dedim André'ye. "Bu, Louvre'dan ya da Belediye Sarayı'ndan bile daha büyük."

"Bu, okyanusun en güzel gemisidir," dedi. "En büyüğü ya da en hızlısı değil, en muhteşem olanıdır. İçine girdiğinde göreceksin."

Fotoğraf makinelerinin patlayan ışıkları altında, iskelede bir basın toplantısı yaparak Amerika'ya gidiyor olmaktan duyduğum heyecanı ancak Fransa'nın benim ana vatanım olduğunu bildirdim.

André ve ben güverte iskelesinde ilerlerken yarı yolda durup basına el salladık. Gemiye çıktığımızda bizi kaptan karşıladı ve kamarot bizi gemi hareket etmeye hazır oluncaya kadar bekleyeceğimiz geniş fuayeye götürmeden önce bana bir buket pembe gül verdi.

“Güzellikten ne kastettiğini şimdi anlıyorum,” dedim André’ye. Artık lükse alışkındım ancak bu gemi şimdiye kadar gördüğüm her şeyden daha büyüktü. Fuaye dört kat yüksekliğinde ve neredeyse geminin tamamı büyüklüğündeydi. Köşeli mobilyalar, geniş kolonlar ve kırmızı gömme ayaklar çok şıktı.

“Diğer gemiler malikâne ve Fas tarzı kalelerin tasarımlarını örnek almışlardır,” diye açıkladı André. “Fakat Île de France eşsizdir. Dekorü okyanusa benzetilmiştir.”

“Bir gemiden çok yaşanılabilir bir yere benziyor,” dedim.

“İşte bu yüzden tercih ettim,” dedi André, elini hafifçe sırtıma koyarken. Elinin sıcaklığını elbisemin üzerinden bile hissedebiliyordum.

“Bana Almanya’da söylediğin şeyi unuttun,” dedim. Bu bir hayal miydi yoksa André parmak uçlarıyla sırtımda daireler mi çiziyordu? André daha önce de defalarca bana dokunmuştu. Ancak bu tamamen farklıydı.

André kaşlarım kaldırdı ve başını salladı.

“Broadway’de beni senden daha fazla çalıştıracaklarını söylemiştin ve şimdi beni oraya götürdüğüne göre bu benim ilk ve son tatilim olabilir!”

Geminin düdüğü çalınca şaşkınlıkla yerimden sıçradım. André bir kahkaha attı ve sevinç çığlıkları, ısıklar ve gemi limandan ayrılırken havaya atılan pirinçleri izlemem için kolumdan tutarak güvertenin korkuluklarına götürdü.

“İşler daha farklı olacak, Simone,” diye bağırды, gürültüde sesini duyurabilmek için. “Fakat bunları yemekte konuşuruz.”

André’nin heyecanlı gözlerine baktım ve aramızda bir şeyler gelişmeye başlamış olduğunu hissettim. Yanılmıyorsam, bazı şeyler sonsuza dek değişecekti.

O akşam, yemek salonuna inmek için Île de France’ın mer-

mer merdivenlerinden aşağı indik. Pembe gece elbisemin içinde kendimi bir Hollywood setine salınarak ilerleyen bir film yıldızı gibi hissettim. Tavandaki kare lambalarıyla yemek salonu uzundu. Menüde tereyağında turna balığının yanı sıra portakallı ördek ve Viyana kremalı dondurma vardı.

“Mükemmel,” dedi André. “Sana turna balığı ile ilgili bir şey anlatmak istiyorum.”

Ben hâlâ o gün öğleden sonra bana dokunuşunun heyecanı içindeydim. Bunlar dalgınlıkla yapılan dokunuşlar mıydı yoksa başka bir şeyler mi vardı?

“Bana söylemek istediğin şey neydi?” diye sordum, gözlerimi yüzünden ayırmadan.

Gülümsedi. “Babama Île de France ile yolculuk yapacağımızı söylediğimde bu gemiyle ilk yolculuklardan birini yapan bir arkadaşından söz etti. Bildiğin gibi Île de France Fransa’nın özelliklerini sergilemek için tasarlandı. Ancak İngiliz ve Almanlar hâlâ hız konusunda birbirleriyle yarışıyorlar. Neyse, o yolculukta babamın arkadaşı tam turna balığını yerken İngiliz gemisi Mauretania hızla yanlarından geçmiş. Bir süre sonra garson adama hızla geçen gemideki bir arkadaşından bir telsiz mesajı getirmiş. “Sizi çekme halatıyla çekelim mi?” diye yazıyormuş.

Bu öykünün ben ve André ile ne ilgisi olduğunu anlamak için dikkatle dinledim. Ancak anlayamadım.

André anlatmaya devam etti. “Fransız kristal kadehteki şarabından bir yudum ve balığından da bir lokma alarak garsona yanıtını iletmesini istemiş. “Acelen nedir? Yoksa açlıktan ölmek üzere misin?”

“Bu kadar gülmemeliyiz,” dedim sırtarak. “Baksana, hiç iş arkadaşı gibi görünmüyoruz.”

“Ben de bunu değiştirmek istiyorum zaten,” dedi André.

“Nasıl?”

“Benimle evlenmeni istiyorum.”

Çatalımı düşürdüm. Gürültüyle yere yuvarlandı. André’nin beni çekici bulmaya başladığını söylemesi için yanıp tutuşuyordum. Bana evlenme teklif etmesini beklemiyordum. Gözlerimi kırpıştırarak ona baktım, konuşamıyordum. Göz ucuy-

la şarap garsonunun masamıza doğru gelmekte olduğunu gördüm. Gözlerimi ona çevirdim. Fransız garsonlarının en iyi tarafı sohbeti bölüp bölemeyeceklerine dair altıncı hisleri vardı. Garson topuğunun üzerinde döndü ve salonda bir tur daha atmaya başladı.

“Çok mu şaşırdın?” diye sordu André, masanın üzerinden uzanarak elimi tuttu. “Seni Café des Singes’de gördüğüm günden beri seviyorum.”

Ben de yıllardır rüyalarımın çıkmadığını söylemek istedim ancak konuşamadım. Bu ne demek oluyordu? Eğer beni ilk gördüğü günden beri seviyorsa Matmazel Canier’yi neden Berlin’e getirmişti? Neden şimdiye kadar bunu bana hiç belli etmemişti?

“Sadece profesyonel bir ilişki istediğini söylediğini unutuyorsun,” dedim onu sorgulamak için gereken sözcükleri bulduğumda.

“Başından beri sana âşığım. Fakat ne zaman sana yaklaşmaya çalışsam beni uzaklaştırdın.”

André’nin Casino des Paris’deki soyunma odama ziyaretini ve Maxim’deki aşırı ahlakçı konuşmamı hatırladım. Yanaklarım kızardı. “Herhalde benim de duygularımın değiştiğini fark ettin?” dedim.

“Evet,” dedi. “Ama çözmem gereken bazı sorunlar da vardı.”

Başım öyle dönüyordu ki, havalanıp salonun içinde süzüleceğimi sandım. Hayal mi görüyordum? André beni sevdiğini söylüyordu. “Çözmen gereken ne tür sorunlar vardı?” diye sordum.

“Babam.”

Neşem kaçmıştı. “Baban mı?”

Geriledi. “Babamın birisiyle evlenene kadar gönlümü eğlendiren biri olduğunu düşünmesini istemiyordum. Sana çok saygı duyuyorum.”

André ile birlikte ailesini Dordogne’da ziyarete gittiğimizde babasının bana göz kırptığını hatırladım. “Peki, baban bunu onayladı mı?” diye sordum.

“Tam olarak değil,” dedi André. “Fakat seni seviyor ve işine saygı duyuyor. Bu da bir başlangıç sayılır. Artık yirmi üç ya-

şındayım. Evlenmek için otuz yaşına girmemi sadakatle beklersek babam birbirimize uygun olduğumuza ikna olacaktır.”

Tabağıma baktım. André kendinden emin konuşuyordu ancak içime bir kuşku düştü. Mösyö Blanchard’ın gücünü sadece ailesi üzerinde değil tüm Fransa üzerinde kullandığını biliyordum. Onun izni olmadan evlenmek neredeyse mümkün değildi.

André yeniden masanın üzerinden bana uzandı ve beni kendisine çekti. “Seni kollarıma almak için daha fazla beklemeyeceğim,” diye fısıldadı.

Ona baktım. “André, bu çılgınlık!” dedim. “Bunun ne kadar çılgınca olduğunun farkında değil misin? Kimse bu şekilde bir ilişkiye girmez. Birbirimizi üç yıldır tanıyoruz ve daha öpüşmedik bile.”

“Bu doğru değil,” dedi. “Berlin’deki yeni yıl gecesini unutun mu?”

“O sen miydin?”

“Tahmin etmiş olduğumu düşünmüştüm.”

Başımı salladım. “Beni şaşırttın. Ayrıca...”

Şarap garsonu yine bize doğru yöneldi. Kaşlarım kaldırdı, ben de başımı salladım. Başıyla onayladı ve salonun diğer tarafına yöneldi. André beni öptü. Dudaklarının yumuşaklığı kalbimi eritiyor, sırtımdan bacaklarıma doğru alevlerin yayılmasına neden oluyordu.

Şarap garsonu nihayet masamıza ulaşabildiğinde oda servisiyle bize bir şampanya göndermesini belirten bir not bulacaktı. André ve benim arayı kapatacak çok şeyimiz vardı.

André askılarımı omuzlarımdan aşağı kaydırıp, dudaklarını göğüslerimde gezdirirken bu gerçek olamaz, diyordum kendime. Öpücükleri bütün tüylerimi diken diken ediyordu. Saçlarını kavradım ve sandal ağacı kokusunu içime çektim. Gözlerini gözlerime dikti ve dudaklarımdan öptü.

Çoğu aşk ilişkisi, eğer şanslıysa tutkuyla başlar ve bir arkadaşlığa dönüşür ya da şansızsa tamamen biter. Ancak André ve ben bu ilişkinin en güzel tarafını yaşıyorduk. Sonradan

aşka dönüşen bir arkadaşlığımız olmuştu. Aramızda bir güven oluşturmak zorunda değildik, çünkü bu zaten vardı. Her dokunuş, her keşif yıllardır birbirimize hissettiklerimizin bir uzantısıydı.

Kamaranın duvarlarında asılı olan dans eden perilerin resimlerine baktım. Revü kızlarından ilk cinsel deneyimle ilgili korkunç öyküler duymuştum. Ancak André ile birlikte olmanın korkunç bir yanı yoktu. Nereme dokunursa dokunsun, eriyip gidiyordum. Parmaklarımı onun geniş omuzlarında ve kollarında arzuyla gezdirdim. Ellerini arkama kaydırды ve kalçamı ağzına doğru kaldırdı.

“Bu güzel mi?” diye sordu nefesini kasıklarımnda hissettiğimde.

“Her şey çok güzel,” dedim.

Sıcak bir günde serin bir nehirde oturduğumu ve suyun tenimi gıdıkladığını hissediyordum. Onun hafif dokunuşları beni suyun üzerinde tutuyordu. “Seni seviyorum,” diye fısıldadı, kendisini üzerime çekip boynuma öpücükler kondururken. Onun beni kibarca dürten sertliğini hissettim. İçeri girmesi için bacaklarımı daha da açtım. Onu o kadar çok beklemiştim ki hiçbir direnme göstermedim. Bacaklarımla kalçalarını kavradım. İçime girip çıktıkça bedenimdeki tüm sinirler hayata geçiyordu. André daha hızlı hareket etmeye ve nefes almaya başladı. Yastığı kavradım, tırnaklarım kumaşı parçalıyordu. Giderek parladığım gördüğüm bir ışık patlayarak yıldızlara dönüştü ve başımın etrafında dönmeye başladı.

Geminin yemek salonunda yemek yemek ve Kira'yı güvertede yürüyüşe çıkarmak dışında bütün zamanımızı yatakta geçiriyorduk. Evlenene kadar benim hamile kalmamam konusunda anlaşmıştık ve André geminin eczanesinin stoklarında bulunan tüm prezervatifleri satın almıştı. “Gemideki herkesi ya kendisini tutması ya da ucuna bir düğüm atması gerekiyor,” diyerek bir kahkaha attı.

Bir gece kaptan ve birinci sınıf yolcular için şarkı söyleyecektim. André ve ben saat sekizde yataktan çıktık, banyo

yaptıktan sonra saat dokuzda sahneye çıkmak üzere giyindim. Hızlı soyunup giyinme konusunda eğitimliydim ancak sorun öğle sonrası sevişmemiz sırasında başımın arkasında bir kuş yuvası gibi karışmış saçlarımdı. Bir top haline gelmiş olan saçlarımı elinde tutup arasına tarak sokmaya çalışan André, "Sarıyı kesmem gerekecek," dedi.

"Hayır!" dedim. "Başımın arkasında kel bir alan istemiyorum."

"Belki bir şapka ya da eşarpla kapatabiliriz."

"Onlar da kıyafetime uymaz."

André'nin saç yağıyla onları açmaya çalıştık. Bu defa da saçlarım tamamen düzleşti.

"Belki de mutfaktan aldığımız bir yumurtayı kullanabiliriz," dedi, gerçi sahneye çıkmama sadece yarım saat kalmıştı. Sonunda lavaboda yıkamaya karar verdik. Havluyla iyice kuruladıktan sonra başımı lombozdan dışarı çıkararak sert rüzgârın saçlarımı tamamen kurutmasını sağladım. Daha sonra da saç kremi kullanarak dalgalandırdık, pek de kötü görünmüyorlardı. Sahneye çıkıp dört şarkı söyledim ve izleyicilerin beğenisini kazandım.

Yolculuğumuzun son gününde André ve ben, geminin New York limanına girmesini bekleyen diğer yolcularla birlikte şafakta kalktık. Özgürlük Heykeli'ni geçerken ve Manhattan ufuk çizgisini gördüğümüzde heyecanlandık. İçim neşe ve umut doluydu: André'nin sevecenliği aşkımızın geleceği konusunda bana güven veriyordu. Her şeye rağmen, Liane de Pougy, Prens Ghika ile Winnaretta Singer da Polignac Prensi Edmond ile evlenmemiş miydi? Onlar bizimkinden daha ateşli aşklar yaşamışlardı. André'nin ailesi beni para içinde doğmamış olmak dışında hiçbir şey için ayıplayamazdı.

Tıpkı balayına çıkmış bir çiftin mutluluğu içinde André ile öpüştük. Gerçi biz henüz evlenmemiştik. Henüz.

YİRMİ BİR

New York'taki Ziegfeld Follies, Paris'teki Folies Bergère kadar ünlüydü. Ancak Paul Derval 'tekdüzelik bıkkınlığı doğurur' diyen Fransız ilkesine bağlı kalırken, Ziegfeld uzun boynlu, benzer hatlara ve boylara sahip olan fabrikasyon güzel-leriyle ünlüydü. "Mükemmel bir Ziegfeld kızının göğüs ölçü-leri doksan, beli altmış beş ve kalçası da göğüslerinden tam olarak beş santim geniş olmalıdır," diyordu Ziegfeld.

André ve ben New York'a vardığımızda müzikholde Ziegfeld'in 'Goldie' adını taktığı sekreteri Matilda Golden tarafından karşılandık. Yumuşak bir şekilde konuşan kadın bize Ziegfeld'in toplantıda olduğunu ve işini bitirene kadar ondan bize tiyatroyu gezdirmesini istemiş olduğunu söyledi.

"Burası aynı zamanda gösteri için setleri hazırlayan Joseph Urban tarafından tasarlandı," diye açıkladı Goldie salonun kapılarını açarken. "Kendisi Viyanalıdır."

André ve ben büyük bir özenle aydınlatılmış olan salona doğru kadını takip ettik. Altın rengi koltuk ve halılardan tasarımın, sanatçı Gustav Klimt'in çalışmalarıyla benzerliğini fark ettim. Duvarlar rengin farklı bir tonundaydı ve Adem ve Havva gibi değişik çağlara ait figürlerin romantik resimlerini taşıyordu. Aynı renk, tavana da hâkimdi ve sahneyi de çevreliyordu. Salon pervazsız inşa edilmişti ve dekoratif dev bir yu-murtanın içinde duruyormuşsunuz gibi bir izlenim veriyordu.

"Mösyö Urban gerçek bir sanatçı," dedim, böylesine nefes kesen bir tiyatroda sahne alacağım için çok heyecanlanmıştım.

Müzik kütüphanesini, eğimli aynaları ve banyolu soyunma odalarını gösterdikten sonra Goldie bizi Ziegfeld'le tanıştırmak için yedinci kata çıkardı. Heyecandan mideme kramp girmişti. Şu anda New York'ta bulunan ve az sonra büyük menajer Florenz Ziegfeld'le tanışacak olan Simone Fleurier ger-çekten de ben miydim?

Ancak daha onu görmeden sesini duydum. Goldie kapıya vurmak için yumruğunu havaya kaldırdı. Ancak eklem yerleri daha kapıya dokunmadan içeriden genizden gelen bir kükreme sesi duyuldu, “Lanet olsun! Sen ne cesaretle ofisime dalıp benimle böyle saçma sapan konuşabiliyorsun?”

Sesin Ziegfeld’e ait olduğunu tahmin ettim çünkü “ofisime” demişti. Daha sonra genizden gelen kısık sesle konuşmanın ‘Chicago aksanı’ olduğunu öğrenecektim.

Bir diğer ses ona yanıt verdi. “Şu sizin neşe dolu Bill McGuire kışını kaldırıp hareket geçebilse çok iyi olurdu. Elimizde senaryo olsaydı şarkı sözlerini yazabilirdik!”

İkinci adamın sesi daha fazla tınlıyordu. O da Amerikan aksanıyla konuşuyordu ancak tuhaf yerlerde heceleri üzerine basarak söylemesi bir Rus’u andırıyordu.

Ziegfeld yeniden kükredi. “Sadece sana söylediğim şeyi yap, George! Git sandığını karıştır ve içinden işe yarar birkaç parça seç!”

“Aman Tanrım,” dedi Goldie bizi kendi ofisine doğru yönlendirirken. “Hâlâ aynı şeyi tartışıyorlar.”

Goldie’nin ofisine gitmeye pek de hevesli değildim — konuşmalar ilgi çekiciydi — ancak zorunlu olarak onun peşinden gittim.

“Ve sen, Ira,” diye devam etti Ziegfeld. Şikâyet etmeye hakkın yok. Şarkı sözleri konusunda yardımcı olması için sana Gus Khan’ı bile ayarladım.”

George mu? Ira mı? Ziegfeld, Gershwin kardeşlerle konuşuyor olmalıydı — canlı müzikleri ve güzel şarkı sözleriyle meşhur bir ikili! Dirseğimle André’yi dürttüm, o da başını sallayarak onayladı. Onların gösterinin bestecileri olduklarını bilmiyordum. Acaba benim için nasıl bir şarkıyla ortaya çıkacaklardı? Romantik bir şey mi? Canlı bir şey mi? Yoksa sözcüklerle akılcıca oynanan bir şarkı mı?

Goldie bize masasının yanındaki koltukları gösterdi ve kapıyı kapattı. “Bay Ziegfeld, Maurice Chevalier ile yakaladığı başarıyı sizinle de yakalamak istiyor, Bayan Fleurier,” dedi fincanlara kahve doldururken. “O, ‘Gece Yarısı Eğlenceleri’ adlı gösteride konuk sanatçı olarak büyük ilgi toplamıştı.”

“Sizde Matmazel Fleurier’nin partiyonunun bir kopyası var mı?” diye sordu André. “En kısa zamanda prova yapmaya başlamak istiyoruz. Amerikan sahneleri bize yeni ve onun gösteriye kolayca uyum sağlayacağından emin olmak istiyoruz.”

Bu kadar tatil yeterdi, diye düşündüm gülümseyerek. André doğrudan işe dalmıştı. Gerçi bu defa en azından aynı otel odasını paylaşıyorduk.

Goldie kahvesinden bir yudum aldı ve elini ağzının önünde salladı. “Ah, çok sıcakmış,” dedi, telefonuna bakarken. André’nin sorusunu yinelemesine izin vermeden koltuğunda geri döndü ve içi tatlı açmalarla dolu bir tabağa uzanarak onun önüne koydu.

“Bir açma denemek ister misiniz?” dedi.

Ziegfeld’in odasının kapısı çarpıldı ve koridor boyunca ilerleyen ayak sesleri duyuldu. Daha önce Ira’nın konuşmasını duymamıştım ancak kardeşine, “Bir daha bize, ‘Hangisi önce gelir? Söz mü yoksa müzik mi?’ diye soranlara ne diyeceğim, biliyor musun?”

“Ne?” diye sordu George.

“Sözleşme.”

Goldie’nin telefonu çaldı ve o da ahizeyi kaldırdı. “Evet, onları hemen gönderiyorum.” Bize gülümsedi. “Bay Ziegfeld şimdi sizi bekliyor.”

Adriana’daki Amerikalı dansçılardan Ziegfeld’in kaba bir insan olduğunu duymuştum ve Gershwin kardeşlere davranış biçimi bunu desteklemişti. Goldie’nin peşinden menajerin ofisine girdiğimde karşımda şimdiye kadar gördüğüm en büyüleyici gözlerle bakan bir adam görünce şaşırdım. Tıpkı bir oyuncak ayının gibi yuvarlak ve parlaktılar, asla yaşlanmayacak türden.

“Matmazel Fleurier!” dedi Ziegfeld coşkuyla, elimi dudaklarına doğru götürürken. André’ye başıyla selam verdi ve beni omuzlarımdan kavrayarak beni rahat koltukların bulunduğu alana doğru götürdü. Odası bir ziyafet salonu kadar büyüktü ve antika masalar ve camlı dolaplarla döşenmişti. Baktığım her yerde — raflarda, çalışma masasında, yemek masa-

sında — hortumlarını havaya kaldırmış, yeşim, altın ve gümüş rengi fil figürleri vardı.

“Ah,” dedi Ziegfeld, ellerini çırparak, “gözlemcisiniz, Matmazel Fleurier. Onlar benim uğurlarım. Hortumlarını aşağı indirmiş filler kötü şans getirir.”

Az önce geçen hararetli tartışmaya rağmen Ziegfeld soğuk içeceği elinde, kızlar tarafından yellenen bir kral kadar rahat-tı. Beyaz keten bir pantolon ve yakasında gardenya çiçeği olan gri bir ceket giymişti. Her hareket ettiğinde Guerlain marka kolonyası çevresindeki havayı sarıyordu.

“Matmazel Fleurier,” dedi, o canlı gözlerle bana bakarken, “rolünüz için muhteşem kostüm fikirlerimiz var. Muhteşem! Muhteşem! Şahane görünen bir yıldız gibi sahneye çıkacaksınız.”

“Ben partiyonu merak ediyorum, Bay Ziegfeld,” dedi André. “Matmazel Fleurier’nin bir an önce prova programına başlamasını istiyorum.”

Ziegfeld’i en çok kızdıran şey hangisiydi, emin olamadım. ‘Partiyon mu?’ yoksa ‘program mı?’ Yüzü buruştu ve tıpkı kötü bir koku içinde asansörde maruz kalmış biri gibi kıpkırmızı oldu.

“Genç adam,” diyerek dudağım büktü. “Bu işte yeni olduğunuzu anlayabiliyorum. Benim prodüksiyonlarım partiyonlardan, senaryolardan ve programlardan ibaret değildir. Eğer siz bunları istiyorsanız Shubertler ile çalışabilirsiniz. Başlamak için gereken en önemli şey güzellik kavramıdır... rüya gibi bir güzellik.” Bana dönerek ekledi, “Matmazel Fleurier bunu anlıyor. Bunu anlıyor çünkü o bir *sanatçı*. Ve *sanatçılar* partiyonlar ve programlar gibi sıradan işlerle meşgul edilmemelidirler.”

André şaşkın gözlerle bana baktı. Konuyu daha fazla uzatmadığı için rahatladım. Ziegfeld’in yapısı göz önüne alınırsa, gösteri dışında kalabilir ve şu ‘Shubertler’ her kimse, onlarla çalışmak zorunda kalabilirdik.

“Ziegfeld ile ilgili ne diyorlar, biliyor musun?” dedi André, birkaç sabah sonra Plaza Hotel’deki yatağımızda sarılmış ya-

tarken. Bir önceki günü çevreyi gezmekle geçirmiştik: Izgara gibi birbirine geçmiş sokaklarda elele yürürken gökyüzüne yükselen modern gökdelenlere bakmıştık. Burası Marsilya, Paris ve Berlin'den sonra gördüğüm ilk modern şehirdi. Sadece New York'a gelmişim gibi değil, aya ulaşmışım izlenimi veriyordu.

"Senin söylemen gerekecek," dedim.

Yüzünü komikleştirdi. "Kuyumcuya gidip, ne alacağına karar veremeyince her şeyi satın alan bir adam olduğunu söylüyorlar. Sadece evine gittiğinde hangisini tutacağına ve hangisini atacağına karar verebiliyormuş. Fikrini değiştirdiği için metrelerce kumaşı ve düzinelerce dekoru çöpe atmış olmasıyla biliniyor."

"Pahalı bir işe benziyor," dedim, dirseğimin üzerine dayanarak André'nin saçlarını alnından çektim. "Nasıl kâr edebiliyor?"

André başını salladı. "Her zaman kâr edebildiğinden emin değilim. Para harcama konusunda çok başarılı, bu kesin. Ofiste geçirdiği zamandan fazlasını mahkemelerde kendisine açılan davaları savunmakla geçiriyormuş. Hepsinin ötesinde kumar bağımlısıymış."

Bana göre Ziegfeld New York için çok uygun biriydi. André ve ben şehri keşfederken temposu karşısında şaşırmıştık: Herkes hızlı konuşup, hızlı yürüyor ve caz, boogie ve blues dinliyordu. Şehrin enerjisi çok yüksekti ve burada yaşayanlar her şeyi fazlasıyla abartıyordu.

"Beni ne tür bir işin içine soktun, André?" diyerek güldüm, sonra da Ziegfeld'i taklit ederek: "Senaryolar! Partisyonlar! Programlar! Seni ahmak!"

André yatağın yanındaki komodine uzanarak çekmeceyi açtı. Bir kâğıt çıkardı ve yanımda duran yastığın yanına koydu. "İşte," dedi. "Babam imzalanmış sözleşmeyi eline almadan Fransa'dan ayrılma demişti ancak ben Ziegfeld'in sözüne inandım ve sözleşmeyi New York'a gelir gelmez imzalayacağımız konusunda onunla anlaştım. Ve anlaşılan ona güvenim boşa çıkmadı."

André'nin sözleşme imzalanmadan Fransa'dan ayrılmış ol-

ması beni şaşırtmıştı. Genellikle bu gibi konularda çok hassas davranırdı.

André sıırttı. “Sanatçılar için ödemeler sorun olmaz. Sahne amirleri, terziler ve benim gibi pislik menajerler ödeme için bekletilir.”

Sözleşmeyi elime aldım ve göz gezdirdim. Ziegfeld’in sözleşmeyi André’ye vermeden önce imzalamış olmasına şaşırdım.

“Ödeme miktarının olduğu yer boş bırakılmış,” dedim, André’ye bakarak. Bu Ziegfeld’in yapmış olduğu bir dikkatsizlikti.

André bana buruk bir şekilde baktı. “Matmazel Fleurier, orası boş çünkü sen bir *sanatçısın*. İstedğin miktarı oraya sen yazacaksın.”

Ziegfeld’in çalışma tarzı bizi eğlendirse de altı hafta geçtikten sonra ortada ne bir partiyonun ne de provaların olmaması sabırsızlanmamıza neden oldu. Ziegfeld benim paramı ödemişti ve otel masraflarımızı karşılayarak para konusunda bizi endişelenmekten kurtarıyordu. Birbirimize çılgınca âşıktık ve birlikte olduğumuz her an büyük bir mutluluktu. Ancak çalışma temposuna girmeden önce görülecek birçok gece kulübü, hayvanat bahçeleri, müzeler ve sanat galerileri vardı. Buna rağmen çalışmadan zaman geçirmek bizi rahatsız ediyordu. Ziegfeld’in oyaladığı zaman içinde ben Fransa’da bir albüm daha çıkarabilirdim.

Yedinci haftaya girdiğimizde André Ziegfeld’i günde iki kez aramaya başladı. Her defasında Goldie ona menajerin ofis dışında olduğunu söylüyordu.

“Sen dene,” dedi André. “İçimden bir ses onun orada olduğunu, sadece benimle konuşmak istemediğini söylüyor.”

Goldie beni hemen Ziegfeld’e bağladı. “Siz endişelenmeyin, Matmazel Fleurier,” diyerek beni rahatlattı. “Kostümünüz ve sahne dekorunuz muhteşem olacak!”

Ne zaman provalara başlayacağımı sordum.

“Ben size haber vereceğim,” dedi. “Şimdi siz olabildiği ka-

dar dinlenin. İnsanlar benim gösterilerimi izlemek için bir sürü para ödüyorlar ve sanatçılarımızı yorgun görmek istemezler.”

“Sorun bence yazar,” dedi André. “Gershwin kardeşler, şarkılardan ilham alamadığı sürece senaryo yazamayacağını söyleyen McGuire’den şikâyet ediyorlar. Onlar da senaryoyu görmeden şarkı yazamayacaklarını söylüyorlar.”

“Ama öykü bir kitaptan,” dedim. “Ziegfeld’in revü kızlarından bir olmak isteyen Brooklynli bir kız hakkında. Buna senaryo yazmamın zorluğu nedir? McGuire neden ilham alma-ya ihtiyaç duyuyor ki?”

André omuz silkti. “Ben böyle bir şey görmedim. Ben Lebaron ve Minot’nun çılgın olduklarını sanıyordum, fakat sonuçta ortada bir program ve bir gösteri vardı.”

İki hafta daha geçti ve bir değişiklik olmadı. André ve ben hafta sonuna kadar Ziegfeld’den bir haber çıkmazsa Güney Amerika’ya gitmek üzere buradan ayrılmaya karar verdik. Ertesi gün, olağan Ziegfeld aramasını yaptıktan ve ofiste olmadığı yamtıni aldıktan sonra André Brooklyn’e gitmeyi önerdi. Coney Island’da at bindik ve öğle sonrasında çevreyi gezdik.

Farklı milliyetlerdeki insanların karışımı bizi şaşırttı. Amerikalıların yanı sıra İtalyanlar, Ruslar, Polonyalılar, İspanyollar ve Porto Rikolular vardı.

“Dünyanın başka bir yerinde yaşamak istesen, nereye giderdin?” diye sordum André’ye.

Beni kendisine çekti ve elini kalbimin üzerine koydu. “Buraya ait olduğum sürece dünyanın herhangi bir yerinde yaşamak beni mutlu ederdi.”

Dünyanın en şanslı kadını olduğumu düşündüm. Arzuladığım adam tarafından sevilirdim ve ona saygı duyuyordum. New York’ta, Paris’in sosyete basınından uzakta güvenli içinde olduğumuzu biliyordum.

“Senin her zaman kalbimde yerin olacak,” diyerek uzanıp dudaklarından öptüm. “Her zaman.”

Sevişme niyetiyle otelimize döndük ancak Ziegfeld’in nerede olduğumuzu sorgulayan düzinelerce telgrafını bulduk. Bazıları birkaç paragraftan oluşuyordu ve benim anlayamaya-

çağım kadar karmaşık bir İngilizceyle yazılmıştı. En sonuncusu da, "Bunu alır almaz tiyatroya gelin," diyordu.

"Telefonla arayarak bir not bıraksa olmaz mıydı?" diye sordu André. "Bunlar ona bir servete mal olmuş olmalı."

Üstümüzü değiştirdik ve hemen bir taksiye bindik. "İçimden bir ses bu işin kolay olmayacağını söylüyor," dedim.

"Vazgeçmek ister misin?" diye sordu André. "İstersen mutlulukla sana uyarım. Parayı geri ödeyebiliriz. Tasma takılmış bir köpek gibi davranılmak istemiyorum."

André elbette haklıydı ancak ona en azından gidip neler olduğunu öğrenmemiz gerektiğini söyledim.

Oraya vardığımızda tasarımcı Urban'ı ve işçilerini iş başında bulduk. Teknisyenler bir Montmartre gecesi dekorunun ışıklarını ayarlıyorlardı. Sahne nefes kesiciydi ve görür görmez olduğumuz yerde kaldık. Urban fonda noktacılık adı verilen bir teknik kullanmıştı. Bu empresyonist ressamların kullandığı özenli bir teknikti: Saf renkler ışıklar doğrultulduğunda tonların birbirine bir gölge halinde karıştığı oranlarla yerleştirilmişti. Sahnede daha canlı ve gerçekçi bir etki yaratıyordu.

"Sizin de görmenizi istedi," dedi Goldie, bizi kapısının önünde karşıladığında. "Bu Bayan Fleurier'nin önünde şarkı söyleyeceği sahne."

"Bay Ziegfeld burada mı?" diye sordu André. "Ona ne kadar beğendiğimizi söylemek istiyoruz."

"Hayır," dedi Goldie. "Karısı aradı ve eve gitmesi gerekti. Bu akşam en sevdiği tatlı varmış: çilekli ve çikolatalı dondurulmuş krema."

André elinden geldiğince sabır göstererek, provaların yakında başlayıp başlamayacağını sordu.

"Provalar yarın öğleden sonra başlayacak," diye yanıtladı Goldie.

Ertesi hafta André ve ben söz verilen provalar için her gün tiyatroya çağrıldık ancak yaptığımız tek şey oturup diğer oyuncuların ve revü kızlarının provalarını izlemek oldu.

Ruby Keeler'ı anlayamıyordum. Güzel gözleri ve yüz hatları olan bir kadındı. Aynı zamanda herkeste görülmeyecek bir tekniği vardı ancak ne zaman sahneye çıksa sinirli ve dikkatsiz görünüyordu. Provalardan birinde sahne korkusuna yenik düştü ve merdivenlerin başında donakaldı. Ziegfeld'in yanında oturan kocası Al Jolson ayağa kalktı ve onun yerine şarkıyı söyledi, hem de kusursuz bir şekilde.

"Bu harika!" diye haykırdı Ziegfeld. "Sizi gösteride kullanacağız."

Bu Ziegfeld için akıllıca bir manevraydı. Al Jolson Amerika'nın en sevilen gösteri sanatçılarından biriydi. Bunun yanı sıra ilk sesli film olan *Caz Şarkıcısı* adlı filmde rol almıştı. Jolson'ın gösteriye katılması Ruby'yi iyice sinirlendirmişti.

"Bu kızın nesi var?" diye sordu André bana. "Senin de sahneye çıkmadan önce gerildiğini biliyorum ama provalarda değil. Bu onun ilk büyük rolü olduğu halde neden daha heyecanlı görünmediğini anlamıyorum."

Onun bu kadar sinirli olmasının nedenini anlayabiliyordum. Açılış gecesinde beni destekleyen Minot, André ve Odette vardı. "Belki Ziegfeld onu çok yıpratmıştır," dedim. "Ya da devamlı kendisine karşı kocasının kullanılmasından bıkmıştır. Rolü kocası sayesinde aldığı yönünde söylentiler var."

"Bence sorun kocasının kendisi," dedi André. "Ondan hoşlanmıyorum. Kız için fazla yaşlı ve üzerinde baskı kuruyor."

André fazla ayrıntıya girmede ve ben de fazla soru sormadım. Bizim zaten yeterince sorunumuz vardı. Benim sahnemde, Paris'i dolaşırken evine dönmeyi hayal eden bir Amerikalı turist anlatılıyordu. Ben sonradan güzel bir tanrıçaya dönüşen şarkıcı bir sokak çocuğunu oynuyordum. Bana balerin Harriet Hctor ve Albertina Rasch baletleri dans ederek eşlik ediyordu. Gershwin kardeşler bana nihayet şarkı sözlerini verdiklerinde açılış gecesine bir hafta kalmıştı ve provalarım bazen on ya da on iki saat ya da gecenin geç saatlerine ya da sabahın ilk saatlerine kadar sürüyordu. Yorgunluktan ölmek üzereydim.

İlk kostümlü provada orkestra parçayı yanlış tempoda çaldı ve yerine doğru düzgün yerleştirilmeyen bir ışık teknik yönetmenin oturduğu yerden birkaç metre öteye düştü. Ancak Zi-

egfeld bunu fark etmedi. Kollarım göğsünde birleştirerek ayağa kalktı ve kaşlarını çatı.

“Bana kostüm tasarımcısını getirin!” diye böğürdü.

“Sanırım uyuyor,” dedi sahne görevlilerinden biri.

“Umurumda değil,” diye bağırdı yüzü mosmor olan Ziegfeld. “O zaman kostüm bölümünden birilerini getirin.”

Bir süre sonra sahne görevlisi gözleri kızarmış genç bir adamla geri döndü. “Sorun nedir, Bay Ziegfeld?” diye sordu.

“Matmazel Fleurier’nin elbisesinin kollarına bakın,” dedi Ziegfeld.

Herkesin görebilmesi için kollarımı havaya kaldırdım. Bu şifon elbise üzerime giydiğimde bana güzel gibi görünmüştü. André’ye baktım, başını sallıyordu.

“Ne olmuş?” diye sordu genç adam. “İstedığınız uzunlukta yaptık.”

Ziegfeld’in yüzü daha da karardı. “İstedğim uzunlukta olabilir ama dirseklerine doğru daralıyor oysa tıpkı bir çan gibi yayılmalıydı! Onun ilahi bir varlık gibi görünmesi gerekiyor, köylü bir kız gibi değil!”

“Siz böyle emretmişsiniz,” diye yanıtladı genç adam.

Böyle bir yanıt verdiğine göre Ziegfeld Tiyatrosu’nda uzun zamandır çalışmıyor olduğu açıldı. Ziegfeld’in titreyen ellerinden daha fazla çalışmayacağını anladım.

“Seni geri zekalı!” diyerek bağırdı Ziegfeld, sesi salon boyunca çınladı. “Defol! Defol! Size ‘ilahi varlık’ dedim, ‘köylü’ değil!”

Genç adam umursamaz bir şekilde omuz silkti ve salondan ayrıldı. Kızgın bir boğa bile Ziegfeld’in sinirlenmiş halinden daha az korkutucuydu.

Menajer merdivenleri koşarak çıktı ve sahneye geldi, gözlerini bana dikmişti. Şarkının bazı yerlerinde sözleri karıştırmıştım. ‘Eyes’ yani gözler benim için telaffuzu neredeyse mümkün değildi, bunun yerine ‘aizzes’ gibi bir şey çıkıyordu. *Paris gözler için bir ziyafettir. Buraya gel ve gözlerimin içine bak.* Olduğum yerde donakaldım, beni de azarlamasını bekliyordum.

Durdu, elimi tuttu ve yumuşak bir tonda konuşmaya başladı. “Merak ediyorum, Matmazel Fleurier, bu şarkıyla ilgili ne

hissediyorsunuz? Bu sözler size ne ifade ediyor?”

Çok sakın davranıyordu ve az önceki patlamasına ters düşüyordu, bu yüzden alay ettiğini düşündüm. Ben de ona baktım. Ancak şaşkınlığımı fark etmiş görünmüyordu ve gözlerini bana sabitledi. “Öğrenmek istediğim şey, Matmazel Fleurer, bu şarkının size ne anlattığı. Bir *sanatçı* olarak.”

Yönetmenin komedi üçlüsü Lou Clayton, Eddie Jackson ve Jimmy Durante’yi sahneye çağırmasıyla yanıt vermekten kurtuldum.

Ancak komedyenler ilk skeçlerini bile ortaya çıkarmakta zorlandılar ve Ziegfeld onları da sahneden kovdu.

“Bu kadar yeter! Kızları getirin!” diye bağırdı. Ardından bana döndü. “Komedyenleri hiç anlamıyorum. Esprilerini de anlamıyorum. Elimde olsa onlardan kurtulurdum ama izleyiciler onlardan hoşlanıyorlar.”

‘Şov Kızı’ gösterisinin açılış gecesinde gerginliğim Paris’te olduğundan farklı değildi. Hatta daha da beterdi. Ziegfeld şarkıyı fazla yerimden kıpırdamadan ve duygusal bir şekilde söylemem konusunda ısrar etmişti, yani kendimi pek fazla gösteremeyecektim. Saat yedi olduğunda ellerim titriyordu ve sesimi ısıtırken neredeyse onu kontrol edemiyordum. Sahneye çağrılana kadar André’den yanımda kalmasını istedim.

“Simone,” dedi, Kira’yı kucağıma koyarken. “Kendini bu kadar yıpratmamalısın. Biliyorsun, Ziegfeld’in açılış gecesinin izleyicileri gösterilere her zaman iki kez gelir: önce setleri ve kostümleri ve sonra da performansçıları izlemek için.”

Gösterinin başlamış olan müziği bir anda yükseldi sonra yeniden azaldı. Birisi kapıyı çaldı. André açtı ve smokinli bir adam içeri daldı. Balkabağı gibi yuvarlak bir göbeği vardı ve sakalı çenesinde üç çizgi şeklinde tıraş edilmişti. Adamın görüntüsünden hoşlanmadım. Gözlerinde kötü niyetli bir ifade vardı.

“Size yardımcı olabilir miyim?” diye sordu André.

Adam başını salladı ve öfkeyle yüzünü buruşturdu. André ve ben birbirimize baktık.

“Bir yanlışlık olmalı,” dedi André, adamın yanlış soyunma odasına giren küçük rollerden biri olduğu düşüncesiyle.

“Yanlışlık yok,” dedi adam başını eğerek. Elini cebine soktu ve uzun ve siyah bir şey çıkardı. Bir an için adamın cebinden silah çıkardığından korktum ancak daha sonra elinde ince uzun bir balon tuttuğunu fark ettim. Parmaklarıyla balonu kavrayarak ipe dizilmiş salamları andırıncaya dek kıvrıldı. Balon bir origami ustasının çevikliğiyle hareket eden adamın parmaklarının altında gıcırdadı. André ve ben şaşırmıştık. Sonra adam balonu katladı ve kıvrıldığı bölümleri birleştirerek bir boyun ve kulaklar, iki ön ayak, iki arka ayak ve bir kuyruk oluşturdu. Adam kedi figürünü tuvalet masasının üzerine koyunca André ve ben aynı anda ‘Ah’ dedik.

Adam aptal aptal güldü ve cebinden köşesinde kurdele olan bir kart çıkardı ve kedi figürünün boynuna bağladı. Kartın üzerinde *İyi Şanslar* yazıyordu.

“Ziegfeld Tiyatrosu Matmazel Fleurier’ye iyi performanslar diler,” dedi ve bizi selamlayarak kapıdan dışarı çıktı.

Kira kucağımdan tuvalet masasına atladı ve balondan kediyi kokladı. André bir kahkaha patlattı. “O bir yardakçı,” dedi André. “Bu bir Amerikan geleneğidir. Adam, sanatçılar sahneye çıkmadan önce rahatlamaları için onları güldürmek adına gönderilen biri.”

“Aman Tanrım,” dedim tabureme otururken. “Bense hiç rahatlamadım. Bizi öldüreceğini sandım.”

“Gerçekten mi?” dedi André, bileklerimi kavrarken. Ellerim titremiyordu ve avuç içlerim kuruydu. Güldü. “Bir dahaki sefere Paris’te sahneye çıkmadan önce ne getireceğimi biliyorum.”

Korkularıma karşın, performansım Amerikalılar tarafından güzel karşılandı. Broadway izleyicisi Parisliler kadar kültürlüydü, gerçi daha kolay alkışlamışlar ve daha şarkımı bitirmeden tezahürata başlamışlardı.

“Teşekkür ederim,” diye seslendim onlara. “Heyecan verici şehrinizde bulunmak çok güzel.”

Kendimden geçmiştim. Bu bir müzikaldi, müzikhol değil ve ben karakterimin dışına çıkmıştım. Ancak izleyiciler bunu

sevmişt i ve beni alkış yağmuruna tutmuşlardı.

Ziegfeld haklıydı: Amerikalılar bir Fransız şarkıcısından komedi değil duygusallık bekliyordu. *New York Times* muhabirinin benim hakkındaki ‘*akıcı altın bir enstrümandan yayılan bir ses*’ yorumu beni keyiflendirmişti.

Ne yazık ki, gösteri başarılı değildi. Komedi üçlüsü, ben ve benimle birlikte dans eden balerin ve balet performanslarımızdan dolayı büyük övgüler alırken, Ruby Keeler dahil diğerleri yerden yere vurulmuştu. Ruby için, ‘*Çok büyük işler beklenen Brooklynli genç kadın adeta yanmaya çalışan ıslak kibrit çöpleri gibi dans ediyordu,*’ yorumu yapılmıştı. Sadece birkaç hafta sonra Ruby, sağlık nedenlerinden ötürü gösteriden çıkarıldı ve yerine Dorothy Stone getirildi. Hollywood yıldızı gösteriyi bir parça hareketlendirse de eleştirilerin arkası kesilmiyordu — ağır ilerleyen, bağlantısız bir maskaralık.

Ziegfeld gösterinin başarısızlığından Gershwin’lerin ‘basamaklıp’ şarkı sözlerini sorumlu tutmuş ve onlara para ödeme yi reddetmişti. Kardeşler onu dava ettiler ancak mahkeme zamanı gelene kadar borsa çöktü ve Ziegfeld’den alınacak para kalmadı.

André ve ben Güney Amerika için yola çıkarken sokakta gazete satan çocuklar manşetleri şu şekilde bağırıyorlardı: “Borsa çöktü: Ülke çapında bir bozgun; beklenmedik iflaslar dizisi; İki buçuk milyarlık bir kayıp.” İşin en kötü yanı binaların tepesinde ya da Brooklyn Köprüsü’nden atlayan iş adamlarının öyküleri ydi.

“Eğer bu kadar panik yapmasalar her şey durağanlaşır. Paralarını geri kazanma fırsatlarını görebilirler,” dedi André.

Söylediklerine katılıyordum. Ancak André’nin bilmediği bir şey biliyordum; o iş adamlarının da muhtemelen biliyor olduğu bir şeyi. Yoksulluğun ne demek olduğunu biliyordum — ve bir kez zengin olduktan sonra yapılacak her şey yenden yoksul olmaktan daha iyiydi.

YİRMİ İKİ

1930 yılının Ocak ayında André ve benim döndüğümüz Paris'te piyasalar durgundu. Ekonomi iyi durumdaydı, savaşın ardından yeniden yapılanma tamamlanmıştı ve frank sabitlenmişti. Büyük Bunalım'ın şehrin üzerinde fark edilebilir tek etkisi Amerikalı turistlerin ortadan kaybolmuş olmasıydı. Ancak Parisliler her zamanki kadar canlı ve eğlence havasındaydı.

André babasıyla birlikte Lyon'da bir iş girişiminde bulunacaktı ve Le Havre'dan dönüşümüzün ertesi gününde güne doğru yola çıktı. André ve ben yokken işlerin sorumluluğunu yüklediğim Mösyö Etienne'i görmeye gittim. Berlin'e gidişimde böyle bir anlaşma yapmıştık. Reklam dahil tüm işlemlerle o ilgilenirken André de benim için sözleşme yapabileceği işler arayacaktı. Başta bu anlaşmadan hoşnut kaldı mı, bilemem ancak Adriana'daki gösterilerden sonra her şey, hepimiz için yolunda gitmişti ve André ile birlikte uyum ve birlik içinde çalışıyorlardı.

"İyi görünüyorsunuz, Matmazel Fleurier," dedi ofisinin kapısını açarken. "Ve tam zamanında geldiniz. Sizin için elimde sayısız teklif var."

Odette'in masasında koyu renk saçlı bir kız oturuyordu. Bana tanıdık geldi ve onun kapı görevlisinin kızı olduğunu hatırladım. Paris'e ilk geldiğim gün bana kaba davranan kız değil, onun yerine gelmiş olandı. Gözlerim Odette'i aradı ve onu Mösyö Etienne'in ofisinde dosyalama yaparken gördüm.

"Yeni eleman, ha?" diye sordum.

Mösyö Etienne'in suratı asıldı. "Ah, burada bazı değişiklikler oldu," dedi. "Odette size Ziegfeld Tiyatrosu'ndan bağlantı kurmaya çalıştı fakat mektubu size hiç ulaşmadı anlaşılan."

"Bu beni hiç şaşırtmadı," dedim. "Neler oldu?"

"Evleniyor."

Odette ofisten çıktı ve elindeki dosyaları masaya bıraktı.

Bana doğru yaklaştı ve birbirimizi öptük. “Evleniyor mu? Kiminle?” diye sordum, sahte bir şaşkınlıkla kaşlarımı kaldırdım.

“Eski bir aile dostuyla,” dedi Mösyö Etienne. “Joseph Braunstein.”

“İyi biri değil mi?” diye sordum, kaşlarını çattığını fark edince. “Onun adına mutlu olmuş gibi görünmüyorsunuz.”

Mösyö Etienne omuz silkti. “O, harika bir genç adam. Girişimci biri. Odette’i özleyeceğim için üzülüyorum. O benim kızım gibidir.”

“Joseph ne iş yapıyor?” diye sordum Odette’e.

“Prestijli bir mobilya mağazası işletiyor.” Cilveli bir şekilde güldü. Odette, Joseph’ten söz edene kadar ağzımı açmayacağıma dair verdiğim sözü tutmuştum, peki ya Joseph ona para verdiğimi Odette’e söylemeyeceğine dair verdiği sözü tutmuş muydu? Merak ettim. Bir mağaza satın alır almaz Odette’e evlenme teklif edeceğini sanıyordum, ancak anlaşılan o kâra geçtiğinden emin olmadan bunu yapmamıştı. Odette’in pahalı alışkanlıkları bildiği için muhtemelen böyle bir plan yapmak zorunda kalmıştı.

“Ah,” dedim Odette’in elini sıkarken. “Onu iflas ettirir, biliyorsunuz, değil mi? Sonra da geri dönüp sizinle çalışmak zorunda kalır.”

Mösyö Etienne’in yüzü aydınlandı ve beni ofisine götürdü. Oturduğumuzda içi mektuplarla dolu bir dosya açtı.

“Folies Bergère’den çok iyi bir teklif var,” dedi, Paul Derval’den gelen mektubu bana uzatırken.

“Revü kızı olamayacak kadar güzel olmadığımı söylediği için onu affettiğimi sanmıyorum.”

Mösyö Etienne arkasına yaslandı ve parmağını bana doğru salladı. “Evet, buradan yola çıkabilirsin. Fakat ben Mösyö Derval’in seni seçmelerde gördüğünü hatırladığından bile emin değilim. O sadece senin ‘dünyanın en heyecan verici kadını’ olduğunu düşünüyor.”

“Başarı her şeyi nasıl da değiştiriyor!” dedim.

“Sizin yeniden dönmenizi çok isteyen Adriana’dan ve artık Henry Varna tarafından işletilen Casino de Paris’den de iyi teklifler var. Plak şirketi yeni bir albüm çıkarmanızı istiyor ve

Amerika'daki Paramount dahil çeşitli ülkelerden de film teklifleri var. Yani evet, haklısınız: Başarı gerçekten her şeyi değiştiriyor,” dedi Mösyö Etienne. “Şimdi, söyleyin bana, ilk olarak ne yapmak istiyorsunuz?”

“İlk olarak,” dedim, çantamı alarak. “Galleries Lafayette’e gidiyorum. Odette ve benim düğün hediyesi için alışverişe çıkmamız gerekiyor.”

Galleries Lafayette’te üç saat boyunca dolaştık. Odette yatak çarşafı ya da mutfak gereçleri istemiyordu. Kendilerine ait bir evleri olana kadar Joseph’le birlikte Odette’in ailesinin evinde yaşayacakları için Çin yapımı bir camlı büfenin ya da Yunan ayaklı vazo gibi şeylerin uygun olmayacağına karar verdik. Nihayet aynalı servis altlıkları ve meyve ve yemiş koymak için gümüş kâseleri seçti. Taşınana kadar bunları yatağının altında ya da dolapta saklayabilecekti. Mağazanın eve teslim etmesini sağladım.

Odette evleniyor muydu? Her şey ne kadar da çabuk geçmişti! İşler ben ve André için de bu kadar kolay olacak mıydı? Belki de sabretmek bir erdemdi ve her şey zamanı geldiğinde gerçekleşiyordu.

La Coupole’de kahve içerken Odette’e, Amerika yolculuğumuz sırasında André ile aramızda olanlardan ve ailesi konusundaki endişelerimden söz ettim. Bilgiç bilgiç gülümsedi. “Eğer Joseph ve ben acele etseydik her ikimizin ailesinin de işleri kolaylaştırabileceklerim söylemem. Zamana bırak ve sabırlı ol. Bana anlattıkların kadarıyla André sana âşık ve bence öncelikle buna güvenmelisin.”

Odette’in tavsiyesini dikkate aldım. Kim olduğum ve neler yaptığım konusunda kendimle gurur duyacaktım ve Follies Bergère’in saygın teklifini kabul ettim. Bu arada, hazır Paris’teyken André beni sosyeteyle tanıştırmaya karar verdi. “Bizi birlikte görmeye alışsalar iyi olur.” Bizi yan yana görürlerse sadece Paris’in izleyici kesiminin değil, tüm sosyetesinin kalbini fethedeceğinden emindi.

“Kira,” dedim, onu André’nin yeni Renault Reinastella’sına

koyarken, "Markiz Crussol'un kanişi ve Faucigny-Lucinge'in danuasıyla yarışacaksın. Herkese kedilerin daha üstün olduğunu göster ve sakın camdan dışarı atlama ya da delice bir şey yapma. Anlaştık mı?"

Tribünde oturan André ve annesine dönerek el salladım. André de yüzünde endişeli bir ifadeyle bana el salladı. "*Şık otomobil yarışmasını kazanmak zorunda değilsin, Simone,*" demişti. "*Sadece kendini göstermen yeterli.*"

"Peki, o zaman katılmanın anlamı ne?" diyerek kafa bulmuştum onunla.

"Ne yapacağımı düşündü acaba?" diye mırıldandım, özel sipariş Bugatti'siyle arazide tur atan XIII. Papa Leo'nun kuzeni Kontes Pecci-Blunt'a bakarken. "Birilerinin lastiklerini mi patlatacaktım? Biz müzikhollerden geliyor olabiliriz ancak görgü kurallarından da haberimiz var, değil mi, Kira?"

Kira bana göz kırptı. Birkaç kıtayı trenler ve gemilerle gezen Kira'yı araba ya da moda gösterisi ürkütemez diye umdum.

Görevli bana motoru çalıştırmamı işaret etti. Son kez her şeyi kontrol ettim, gerçi araba kullanmayı çok iyi biliyordum. André benim için sürücülük dersleri ayarlamıştı. Yine de, Reinastella bir ton ağırlığındaydı ve André bir gece önce yemekte korkunç bir olay anlatmıştı. Geçen yılki yarışmada bir diplomatın karısı öylesine gerilmiş ki gazla fren pedalını birbirine karıştırmış ve üç gözlemciye çarparak onları bir ağaca yapıştırmıştı. Şimdi yarışmacıların neden bu yılki yarışmaya şoförleriyle katıldıklarını anladım.

Gaz pedalına bastım ve jüri üyelerinin bulunduğu tribünün önünden geçerken yanlış bir şey yapmamaya özen gösterdim. Jüri üyeleri güzel kadınların olduğu her yerde karşılaşılabilecek güler yüzlü bir Fransız erkeği olan André de Fouquières; soylu bir adamın kızı ve Singer dikiş makinelerinin kadın mirasçısı Daisy Fellowes; ve yüzü hafif pudralanmış ve sedef pembe si elbisesi içinde neredeyse yetmiş yaşında olduğuna dair hiçbir ipucu vermeyen Lady Mendl'dan oluşuyordu.

Görevli megafondan "Matmazel Simone Fleurier," diye anons etti. "Renault'nun Reinastella modelini kullanıyor ve ona yarışta Kira eşlik ediyor."

Bir diğer görevli koşarak geldi ve kapımı açtı. Kira'yı aldım ve onu çeneme yakın tutup süzülerek arabadan çıktım. Sosyeteye ilk kez çıkan bir genç kız gibi değil, Folies Bergère'in yıldızı olarak boy gösterdim. 'Dünyanın en heyecan veren kadını!' İçimden güldüm. Böyle tanıtılmış olmama rağmen buna gerçekten inanmıyordum. Zaten tam olarak başarıya ulaştığımı da düşünmüyordum. Yükselmek için attığım her adımda konumumu korumak için daha fazla çalışmak zorunda kalmıştım. Bir keresinde Mistinguett'im de söylediği gibi: "Merdivenin en tepesinde dengeni korumak, basamakları çıkmaktan daha zordur."

Bu kadar çok insanı bir arada görmek Kira'yı telaşlandırmıştı. Patisini göğsüme yasladı ve benden uzaklaştı. Ancak alkışlar onu durdurdu. Donakaldı ve arabanın çevresinde bir tur atmama izin verdi.

Üzerimdeki giysileri gören Daisy Fellowes'un gözleri ışıldadı. Paul Derval yeni bir tasarımcı olan İtalyan Elsa Schiaparelli ile tanıştırmıştı. Hâlâ açılış gecelerinde giydiğim kadınsı elbiseleri tasarlayan Chanel ya da Vionnet'ye hiç benzemiyordu. Schiaparelli moderndi. Giysileri vücudun kıvrımlarını sarmıyordu, bu da onlara tarzı olan bir sadelik katıyordu. Yeşil elbisemin geniş omuzları vardı ve leopar desenli şeritlerle süslenmişti. "Çan şapkaların modası geçti," demişti Schiaparelli ve başıma üzerinde siyah bir kuştüyü olan küçük bir şapka koymuştu. Paul Derval çok şık olduğuma dair beni ikna etmeseydi asla takmazdım. Çantam ve ayakkabılarım da leopar desenliydi. Schiaparelli Kira'yı aynı desenli bir tasma ile süslemişti.

Le Figaro Illustré gazetesinin fotoğrafçısının fotoğraf çekmesi için arabanın yanında poz verdim. Göz ucuyla Janet Flanner'in *The New Yorker*'daki köşesinde çıkacak olan yazısını karalamaya başladığını gördüm:

Müzikhollerin tanrıçası şık elbisesi ve uzun bacaklarıyla Renault'nun son model arabasından çıktı. Tam bir kadındı — canlı, cesur ve kesinlikle tahrik edici.

“Hadi,” dedim. “Burada hepimiz şampiyonuz!” Kolumu Markiz Crussol’un omzuna doladım ve kadehimi tuvalet masamın üzerinde duran kupaya vurdum.

Dolabıma yaslanmış Kontes Pecci-Blunt ile sohbet eden André bana muzipçe gülümsedi. Soyunma odam Fransa’nın önde gelen aristokratlarıyla doluydu. Zebra desenli kanepemin üzerinde oturmuş Amerikalılara özel kızarmış tavuk yiyip şampanya içen birçok Avrupalı sosyetenin yanı sıra Folies Bergère’m revü kızları da vardı. Şık otomobil yarışmasındaki zaferim kimilerinin pek hoşuna gitmemişti. Bu André’nin istediği şey değildi. “Yapman gereken şey onları etkilemekti, üstünlük sağlamak değil, Simone!” demişti arabayla zafer turumu atarken. “Annemin senin için davetiye bulabildiğine şükretmelisin. Onların bizi sportif bir çift olarak kabul etmeleri için çalışıyoruz, gösteriş meraklısı bir çift değil.”

“Durumu düzeltirim,” dedim kupayı havaya kaldırıp el sallarken. “Teşekkürler, bayanlar ve baylar!” diye seslendim sahne sesiyle. “Bu akşamki gösteriden sonra jüri üyelerini, yarışmacıları ve eşlerini Folies Bergère’deki soyunma odama şampanya içmeye davet etmek isterim.”

Tribünü bir heyecan dalgası sardı. Daisy Fellowes ve Lady Mendl birbirlerine bakıp gülümsediler. Bir yıldızın soyunma odasına davet edilmek Şık otomobile yarışmasını kazanmaktan daha iyiydi. Çoğu sanatçı soyunma odalarını dalkavuklarla doldururken, bütün Paris benim soyunma odama sadece davet üzerine girilebileceğini ve konukseverliğimin sınırları olduğunu biliyordu.

O gece soyunma odamda Markiz Crussol benimle kadeh tokuştururken aynada yüzünü pudralamakta olan Daisy Fellowes’un omzuna dokundu. “Daisy, Simone’u bir sonraki partine davet etmelisin! Çok eğlenceli biri!”

Daisy başını sallayarak onayladı ve Nefertiti başlığımı denemekte olan bir kadına seslendi. “Elsa, Matmazel Fleurier’nin parti listeme alınmasını sağla, olur mu?”

André bana sürünerek yanımdan geçti. “Sana öğretmem gereken bir şey yok,” diye fısıldadı, elimi sıkarken. “Kesinlikle hiçbir şey yok.”

Amerikalı yazar Scott Fitzgerald zenginlerin farklı olduğunu söylemiş. Bunu üst sınıftan ilk davetiyem geldiğinde anladım. Davetiye, ressam Meraud Guevara'nın Montparnasse'taki evinde yapılacak olan partisi içindi.

Bana davetiyeyi gösterdiğinde "Olduğun gibi gel' partisi de ne demek?" diye sordum André'ye.

"Elsa'nın yaratıcı fikirlerinden biri," diye güldü, küvetin kenarına oturarak. "O gün herhangi bir saatte bir otobüs gönderecek ve korna çaldığında evden çıkıp otobüse bineceğiz, olduğumuz gibi."

"Şu anda küvetteyim yani otobüse çıplak mı bineceğim?"

André dizlerime bakarak gülümsedi — başım ve omuzlarım dışında köpüklerin arasından görülebilen tek bölgemdi. "Teorik olarak evet," dedi. "Bazı insanlar bu fırsatı kaçırmamak için bütün gün külotlarıyla bekliyorlar."

Davetiyeyi yeniden okudum. Amerikalı Elsa Maxwell ilgi mi çekiyordu. Kısa boylu, etine dolgundu ve çocukları korkutan bir yüze sahipti. Kulak tırmalayan bir Fransızcası olmasına rağmen çekici bir kadındı. Fazla parası yoktu ancak yine de parti vermeyi becerebiliyordu. Kesinlikle güzel fikirlerle doluydu. Kupayı aldıktan sonra soyunma odamda verdiğim davette bana, "Koca yerine müzik ve eğlenceyi seçmek daha iyidir," demişti. "İnsanların ne söyleyeceğinden korkmadan."

Ne yazık ki, ben insanların ne diyeceğinden biraz korkuyordum. André ve ben sevgiliydik ancak hâlâ farklı evlerde yaşıyorduk. Bu camiadaki ikiyüzlülerin aksine biz sosyal terbiyeye uygun davranmayı sürdürüyorduk. Her yerde hoş karşılanıyor gibi görünse de arkamızdan dedikodular yapıldığına dair kuşkularım vardı. Bir keresinde kendi kulağımla duydum. Kadınlar tuvaletine gitmiştim ve kabindeyken bir sosyete kızının diğerine, "Simone Fleurier, güller arasına kök salmaya çalışan dikenli bir yaban otundan başka bir şey değil," dediğini duymuştum. Kıskançlığı anlayabiliyordum. Ardından en çok koşulan bir bekârı kapmıştım. André'nin insanların ne söylediği-

ni benim kadar umursamadığını biliyordum; sadece benim ne denli kaliteli olduğumu ve sosyeteye karışabileceğimi gösterek babasını etkilemek istiyordu.

André'nin insanların 'Olduğun gibi gel' partisine külotlarıyla gittikleri konusundaki söylediklerini şaka sanmışım. Ancak bizi almak üzere evime gelen otobüsü görünce bunun gerçek olması beni şaşırttı. Daisy Fellowes üzerinde iç çamaşırlarıyla otobüs kapısından dışarı uzanarak bizi karşıladı. Ancak kadın araçta bulunan diğerlerine göre daha düzgün giyinmişti; birkaç genç kadının üzerinde sadece sabahlık vardı. Akşamüstü güneşinde şeffaf kumaşın altından göğüs uçlarını ve bacaklarının arasındaki uçgen karartıyı görebiliyordunuz.

"Bonsoir," dedi Marki Polignac. "Elsa bir bar düzenlemiş. Ne içmek istersiniz?" İngiliz erkeklerinin hoşlandığı tarzda uzun kuyruğu olan bir smokin ceket giymişti ve mükemmel bir şehir adamı gibi görünüyordu, ancak pantolonu yoktu.

Markinin bana verdiği şampanya kadehini aldım ancak nereye bakacağımı bilemiyordum. Bacaklarına bakmaya utanıyordum, yüzüne bakmak da beni rahatsız ediyordu. Kolumu André'ye uzattım ve yanıma oturması için onu aşağı çektim. Bütün gün kanepemde pijamaları ve sabahlığı içinde uzanmıştı. Davetiyeyi ciddiye almıştım ve güne doğal halimle devam ettim. Sadece o öğleden sonra, Haziran sıcaklığına rağmen, kek yapmaya karar vermişim. Bu yıllardır yapmadığım bir şeydi. Otobüs geldiğinde tam olarak giyiniktim ancak bluzum ve önlüğüm un içindeydi.

"Sanki Simone Fleurier'nin evdeyken yemek yaptığına inanacağız," dedi tasarımcı Béb   B  rard, bana bir   p  c  k g  ndererek. "Ne yapıyordun, erkeğin i  in limonlu turta mı?"

Tıpkı Andr   gibi, B  b   de sabahlığıyla gelmi  ti ancak kolunun altında kitap taşımak yerine kulağına bir ahize tutmuştu ve   enesinde tıra   k  p  ğ   vardı.

"Her zaman yemek pi  irmeyi sevmi  imdir," dedim.

"Dairen iyi havalandırılıyor olmalı," dedi B  b  ,   arabından bir yudum alarak, "yoksa bu sıcakta yemek pi  irmeye cesaret edemezdin."

Provans'tan gelen biri olarak Parislilerin sıcak konusunda ne-

den bu kadar tantana yaptıklarını anlayamıyordum. Otobüsün içi toz ve egzoz dumanı kokuyordu. Elsa trafiğe yakalanabileceğimizi hesaplamamıştı. Partinin yedide başlaması gerekiyordu ancak saat sekiz olmuştu bile ve biz henüz Left Bank'ı geçememiştik. Yolcular kendilerini bardaki tüm içkileri içmeye adadı.

“Yolun kalanını yürümek zorunda kalabiliriz,” diye söylendi Marki Polignac, pencereden önümüzde duran araçlara bakarak.

“Uçmuş bu adam!” diye fısıldadım André'ye. “Gerçekten yürüyebileceğimizi düşünüyor mu acaba? Şu insanların kılığına bak.”

“Ya da kılıksızlığına, demek istiyorsun,” diye yanıtlayarak yanağımdan öptü André. Elini tuttum. Ne yapıyor olursak olalım, onunla birlikte olduğumda mutlu oluyordum. Ona ne zaman baksam, beni seven bu adam gibisi milyonda bir çıkardı. Hem saygın hem de düzgün biriydi.

“Merhaba, kuşlar,” diye seslendi Kontes Gabriela Robilant. Ayağa kalkmış viski kadehini sokaktaki bir grup erkeğe doğru sallıyordu. Yolculuğun bir yerlerinde sanırım eteğini kaybetmişti ve külot ve jartiyerinin görüntüsüne maruz kalıyorduk. Breteuil Kontesi Elisabeth ayağa kalktı ve Gabriela'yı iterek yerine oturttu. “Eteğini giy!” diye bağırdı. “Bu bir rezalet! Konumunu unutma!”

Gabriela bir kahkaha attı. Breteuil Kontesi'nin yanakları kızardı. Koridor boyunca ilerleyerek sürücünün yanına gitti. “Kapıyı açın!” dedi. “Böylesine sansasyonel bir grupla yolculuk etmeyi reddediyorum!”

Sürücü tam onun inmesine izin verecekken Gabriela bir çığlık attı, “Bastille'e sürün,” dedi ve kontese doğru sendeleyerek ilerledi. Bir yırtılma sesi duyuldu ve biz daha neler olduğunu anlayamadan Gabriela kadının eteğini aşağıya indiriverdi.

André ve ben başka yere baktık ancak gülmemek için kendimizi zor tuttuk. Fransız soyluluğu bu muydu? Etkilemem gereken insanlar bunlar mıydı?

Paris'te zaman hızla akıyordu. Göz açıp kapayınca kadar

üç yıl geçmişti ve yıl 1933 olmuştu.

“Işıkların altında iyi misiniz, Matmazel Fleurier?” diye sordu yönetmen yardımcısı. “Kamerayı ayarlamak biraz zaman alabilir.”

“Şimdilik iyiyim, teşekkür ederim,” dedim, gerçi ışıklar tenimi yakıyordu ve elimi gözlerime siper etmişim. Çünkü makyajcıya çekim aralarında güneş gözlüğü takarak makyajımı mahvetmeyeceğime dair söz vermişim.

Film setlerinde şikâyet etmemeyi ilke edinmişim. Burada olmanın ayrıcalıklı bir şey olduğunu ve kimsenin işinin benimkinden daha kolay olmadığını düşünüyordum. Folies Bergère’deki gösterimi konu alan ilk filmimi yaparken tavana asılı bir platformdan 180 derece bir çekim yapmaya çalışan bir kameraman, bir aşk macerası olan ikinci filmimde de tren platformunda çekim yaparken raylara düşen bir ses teknisyeni görmüştüm. Neyse ki, çok kötü yaralanmamıştı ancak trenin altında kalan mikrofonu yamulmuştu. Adam birkaç santim ileri düşmüş olsaydı neler olurdu, hayal bile edememişim.

Müzikhol yıldızlarının çoğu benim film çevirmek konusundaki coşkumu sıra dışı buldular. “Ama yerdeki tebeşir çizgilerinin içine hapsoluyorsun,” dedi Camille Casal, ona yılda en az bir film yapmak istediğimi söylediğimde. “Ve seni alkışlayacak bir izleyici de yok. İyi bir iş yapıp yapmadığını nasıl anlayacaksın?”

“Yönetmen sana söylüyor.”

“Evet, ama çekimden sonra,” dedi, başını sallayarak. “Peki, onun gördüğü şeyi izleyicinin de göreceğini nereden bileceksin? Belki o da senin baktığın açıdan bakıyordur. Sana doğrudan bakan tek şey kameranın siyah gözüdür.”

Camille’in film yapma konusundaki tahammülsüzlüğünü anlayamıyordum; sonuçta o, Avrupa’nın en ünlü yıldızlarından biriydi. Bugünlerde daha az sahne işi yapıyordu ancak beyaz perde için aranan biriydi. Köşe yazarlarından biri Camille’in kariyer değişikliği konusunda, “*Film yaparken kıvrışıklıkları gizlemek sahne ışıklarının altındakinden daha kolaydır,*” diye yazmıştı. Bu acımasız bir eleştiriydi. Otuzunda olan Camille hâlâ çok güzel bir kadındı ve ondan daha yaşlı olan

birçok yıldız hâlâ sahnelerdeydi.

Elimi kucığıma koydum ve kamera yönetmeniyle tartışmakta olan Jean Renoir'ya baktım. "Burayı yeniden çekeceğiz," dedi. "Pencereden görüntü almak istiyorum." Akülü, aynı zamanda alçakgönüllü insanlarla çalışıyorum, diye düşündüm.

Jean Renoir bir ressamın oğluydu ve her şeyiyle tam bir sanatçıydı. Kamera hareketlerini özenle planlamıştı ve neredeyse filmin her karesi için senaristle tartışıyordu. Gerçi ilk iki filmim ticari olarak başarıya ulaşmıştı ancak filmleri izledikten sonra göz kırpmalarımın ya da kollarımı açma şeklimin beyaz perde için fazla abartılı olduğunu fark ettim. Ancak bu üçüncü filmimde Renoir'nun talimatları doğrultusunda hareket ediyordum.

"Rolünüzün hakkını vermiyorsunuz, Matmazel Fleurier," demişti bana ilk günden. "Dramatik bir aktris olarak potansiyeliniz var, fakat ben sizin *rol* yapmanızı istemiyorum. Ben sizin *düşünmenizi* ve *hissetmenizi* istiyorum. Gözlerinizin en ufak bir hareketi ya da abartılı bir iç geçirme yirmi satırlık bir diyalogdan daha fazla şey söyleyebilir."

Böylesine zeki bir yönetmen bana inandığı için şanslıydım ancak bir keresinde birileri Renoir'nın bir elbise dolabına bile oyuncu olmayı öğretebilecek kadar doğuştan yetenekli biri olduğunu söylemişti.

Teknisyenlerin çekim için ışıkları yeniden ayarlamalarını izledim. Sesçi Joseph de Bretagne bana gülümsedi. Geçen hafta Montmartre'da sevgilimle bir caz kulübün önünde birbirimize veda etme sahnesini çekmiştik. Renoir dublajdan nefret ediyordu ve ortamın doğal sesiyle kayıt yapmak istiyordu. O günkü sorun sokaktaki arka seslerdi. Bir keçi çobanı ev kadınlarının ilgisini çekmek için kavalını üflüyordu — bu Renoir'nın kullanabileceği bir şeydi — ve bir vidanjör bir fosseptik çukurunu boşaltıyordu — bu ise onun asla kullanamayacağı bir şeydi. Joseph çevredeki sesleri bastırmak için rol arkadaşımınla benim çevremi yataklarla kapladı. Elbette hiçbir filmde görünmüyordu ancak çekimleri ne zaman izlesem kendimi bir yatak mağazasının içinde hissettigimi hatırlıyorum.

İkinci çekimden sonra Renoir performansımdan memnundu. Yardımcı yönetmen Jacques Becker herkesi yemek molası

vermeye çağırırdı. Programa göre benim çekimlerim sadece sabahları yapılıyordu — böylece Casino de Paris'deki gösterilerim için prova yapabiliyordum — buna rağmen öğle yemeklerine katılıyordum. Film çekmenin en güzel tarafı oyuncu kadrosunun ve teknik ekibin dostluklarıydı. O günlerde film yapmak çok eğlenceliydi ve herkese eşit davranılıyordu.

“Siz daha kendinize bir yo-yo almadınız mı, Matmazel Fleurier?” diye sordu Jacques, şarap kadehimi doldururken.

“Ah, lütfen,” dedim.

Paris'teki son çılgınlık buydu. Yürürken yo-yo çevirmeyen bir adam ya da bir kadın görmeden geçemiyordunuz. Metro'nun platformunda, tramvaylarda ve otobüslerde, kafelerde ve hatta operadaki aralarda bile çeviriyorlardı.

“Hadi, Matmazel Fleurier,” diyerek güldü Renoir. “Cartier'nin altın bir yo-yo yaptırdığını duydum. Sadece iki yüz seksen frank ödemiş.”

Üç yıl boyunca Paris'in ileri gelenleriyle balolara ve yemeklere gittikten sonra gördüğüm ya da duyduğum hiçbir şey beni şaşırtmıyordu. Modadan, iç tasarımdan ve yemeklerden hoşlanıyordum ancak diğer şeylerden de konuşmayı seviyordum. Elsa Schiaparelli, tasarımlarını giyen insanlardan daha ilginç biriymi ve ben de onu etkileyen sanat hareketlerini ve yeni teknolojileri duymak için evinde verdiği her davete katılmak istiyordum. Parislilerin tümü ilginç olmaya çalışsa da bu sadece gösteriş içindi. Buna son örnek ‘macera’ tatilleriydi. Artık Biarritz'de ya da Venedik'te tatil yapmak yeterli gelmiyordu, Peru'ya ya da Afrika'ya ava, Kuban'a balığa ya da Kanarya Adaları'nda kılıçbalığı avına gitmeniz gerekiyordu. Renoir ile film çekmenin bir diğer nedeni de daha önemli konularda sohbet etmeye duyduğum açlıktı.

“Paris'in zaafi nedir?” diye sordum ona.

“Reddetme,” diye yanıtladı, ekmeğine yağ sürerken. “Eğlence her zaman Parislilerin tehlike karşısında gösterdiği bir tepki olmuştur. Buhranın artık bizi etkilemeyeceğini inkâr edemeyiz. Ekonomimiz yavaşladı ve sanayi gelirleri düşüyor. İşler Paris'te şimdilik çok kötü değil ancak durum diğer şehirleri etkiledi. Avrupa'nın geri kalanı da benzer durumda. Al-

man ekonomisinin gidişatı böyle olmasaydı Hitler başa gelemezdi.”

Çorbamdan bir yudum aldım ve konu üzerine kafa yordum. Belki bu Parislilerin neden bu kadar abartılı yaşadığının ve kendilerini sürekli oyalamalarının bir açıklamasıydı. Geçen ay, André ve ben annesinin işsizler yararına düzenlediği bir baloya katılmıştık. Konuklardan bazılarıyla konuştuğumda balonun niçin düzenlendiğini bilmediklerini ancak geldikleri için çok mutlu olduklarını fark ettim. Sonunda André ve ben Parislilerden fazla bir şey beklememeyi öğrendik.

“Eğer ailem bu pozisyonda olmasaydı ve anneme ve Veronique’e saygı duymasaydım elimdeki her şeyden vazgeçerdim,” diyordu sıklıkla, sosyal camianın vurdumduymazlığına canı sıkıldığında.

Bunun doğruluğundan emin değildim. Artık yirmi yedi yaşına geldiği için emekliliğe ve Blanchard şirketinin idaresini oğluna devretmeye hazırlanan babasının üzerinden daha fazla yük alıyordu. Bir keresinde André bana doğuştan girişimci olduğunu söylemişti ve bu inkâr edilemezdi. Parislilerin arasına katılmaya bayılmıyordu belki, ancak işini seviyordu. Yeni bir fabrika ya da bir otel için araştırma yaparken gözlerindeki gururu görebiliyordum. İş onu gece geç saatlere kadar tutuyor ve sabahları erken kaldırıyor, ancak o asla yorulmuyordu. Benim sahneye tutkun olduğum gibi o da işine tutkundu. Bir erkeğin elinden yeteneğini alamazdınız ya da bunu yapmaya çalışırsanız onun ruhunu öldürürdünüz.

“Siz oradaydınız, değil mi?” diye sordu Joseph Renoir’ya. “Hitler başa geçtiğinde.”

Renoir’nın yüzü gölgelendi. “Bir film için kaynak toplama-ya çalışıyordum. Bu süreçte orada kalıp tarihi görebilirim, diye düşünmüştüm. Ancak gördüğüm şey bir avuç Nazi’nin yaşlı bir kadını kaldırırda emeklemeye ve yeri yalamaya zorladığıydı.”

Hepimiz sessizleştik. Renoir ve ben Berlin hakkında birçok şey paylaşmıştık. Çünkü Büyük Savaş’ta yaralanmış olmasına rağmen o Almanları seviyordu ve benim orada kaldığım süre içinde hoş anılarım olmuştu. “Berlin iyunin ve kötü-

nün birbirine karıştığı bir şehir,” dedi. “Savaşın, oluşumu yüz-yıllar süren ve yavaş yavaş gelişen bir kültürü yok etmesi an meselesidir.”

Sekreter hızla içeri girdi. “Matmazel Fleurier, size telefon var,” dedi. “Beyefendi acil olduğunu söylüyor. Ofisten konuşabilirsiniz.”

Ahizeyi kaldırdım ve André’nin sesini duyunca şaşırdım. “İşin bitti mi?” diye sordu, neşeli olmaya çalışarak ancak sesindeki endişeyi hissettim. “Bugün öğleden sonraki provayı atlatılabilir misin?”

“Evet. Neden?” diye sordum.

“Kont Harry burada. Ve bizi hemen görmesi gerektiğini söylüyor.”

Bu, Kont Kessler’in Paris’e ilk gelişi değildi. Bütün gösterilerimi izlemişti ancak birkaç aydır ondan haber alamıyorduk. Bir süredir sağlığı yerinde değildi ancak bu defaki bizi görme ihtiyacının nedeninin bu olmadığını hissettim.

“Ters giden bir şeyler var, değil mi, André?”

“Olabildiğince hızlı gel,” dedi. “Arabamı gönderiyorum.”

Ahizeyi yerine koyduğumda nedenini açıklayamadığım bir karamsarlığın içine düştüm.

André ve ben, kontla bir arkadaşının Île St Louis’deki evinde buluştuk. Ev orantısız raflar üzerinde tika basa dolu kitapların bulunduğu iki odadan ibaretti ancak bizi şaşırtan bu karmaşa değil, bizi kapıda karşılayan kontun görüntüsüydü. Bu aynı adam mıydı? Eskiden neşeyle bakan bu gözler şimdi korkmuş bir hayvanın kiler gibi dışarı fırlamıştı.

“Size hem iyi hem de kötü haberlerim var,” dedi, bizi içeri alırken. “İyi haber beni, en azından bir süre, eskisinden daha sık göreceksiniz. Kötü haber ise sürgün edildim.”

André ve ben şaşkınlıktan konuşamadık.

“İhbar edildim,” dedi Kont, elini başına koyarak. “Hem de uşağım tarafından, inanabiliyor musunuz?”

“İhbar mı?” dedi André. “Niçin?”

Bize oturmamızı işaret ederken, “Aslında bir hiç yüzün-

den,” dedi. Berlin’deki seçimler sonuçlanana kadar burada kalma niyetiyle geldiğini açıkladı. Hitler’i başa getirmek için Nazilerin kullandığı terör taktiklerine karşı koymuştu ve Kroll Festival Salonu’nda düzenlenen Konuşma Özgürlüğü kongresini desteklemişti. Sokaklarda fırtına birlikleri kol gezerken orada kalması tehlikeli olabilirdi. Ancak bir arkadaşı kendisiyle bağlantıya geçmiş ve Almanya’ya geri dönmemesi için onu uyarmıştı. Kont’un uşağı onunla ilgili bilgi sızdırmıştı. Naziler Kont’un evine baskın düzenlemiş ve Cumhuriyetçi bayrağı bulmuşlardı.

Kont dolu gözlerle bana baktı. “İnsanın başına böyle bir şey gelmesi... ihanete uğramak berbat bir şey.”

Kollarımı ona doladım. Resmi olmanın zamanı değildi.

“Bunun kötü bir rüya olduğunu düşünüyorum ve sürekli uyanmayı diliyorum,” dedi. “Okuyorum, yürüyüş yapıyorum, eski dostlarımı görüyorum fakat yüreğimin acısı kendisini her zaman hissettiriyor.”

“Yahudilere işkence yaptıkları doğru mu?” diye sordum.

Kont başını sallayarak onayladı. “Sokaklarda dövülüyorlar ve işlerinden kovuluyorlar.”

Mösyö Etienne ve Odette’i düşündüm. Fransız olduğum için mutluydum. “Burada böyle şeyler olmaz,” dedim. “Fransızlar bu tür şeyleri desteklemezler. Katolikler, Yahudiler — hepimiz aynıyız.”

“Biz de Almanya’da böyle düşünüyorduk,” dedi Kont. “Hitler normalde bir sineğe bile zarar vermeyecek insanları eşkıyalığı desteklemeleri için kandırdı.” Gözlerini elleriyle kapattı. “O cahilin Almanya’yı yönettiğini düşünmek midemi bulandırıyor. Kendime soruyorum, ‘Bunlar nasıl oldu? Bunları durdurabilecek olan bizler — nereye bakıyorduk?’ Bir anda sanatçılar, yazarlar ve aydınlar ikinci sınıf vatandaş yerine konmaya başlandı ve peynir tüccarları gibi insanlar da en değerli vatandaşlar oldu.”

“Büyük kitleler onu destekliyor,” dedi André. “Yoksa başa nasıl geçebilirdi ki?”

“Doğru,” diyerek ona katıldı Kont.

Eve göz gezdirdim ve diğer odada bulunan tek eşya bir ba-

cağı eksik demir bir karyolaydı. Bacağın olması gereken yerde bir sandalye vardı. Ev harap halde olmasına karşın Paris'e ilk geldiğimde kaldığım evlerden daha rahat görünüyordu ancak yine de hasta bir adam için uygun değildi. Kont'un yeteri kadar parasının olup olmadığını merak ettim. Eğer yoksa ona bunu nasıl teklif edecektim? André ve ben ona daha uygun bir daire sağlamaktan mutluluk duyardık.

André de aynı şeyi düşünmüş olmalıydı. "Ne yapmak istiyorsunuz?" diye sordu Kont'a. "Right Bank'ta istediğiniz kadar rahatlıkla kalabileceğiniz bir dairem var."

Kont André'nin koluna dokundu. "Siz ve Simone gibi dostlarım olduğu için çok şanslıyım. Ama ben iyiyim. Weimar'daki evimin satılması için talimat verdim. Sonra da Mayorka'ya taşınmayı planlıyorum. Her zaman emekliliğimi bir adada geçirmek istemişimdir."

Gülümsemeye çalıştı ancak yeniden öfkелendi. "Hayır, her zaman son günlerimi Almanya'da geçirmek istemişimdir."

Ülkesinin adını tıpkı oğlunu yitirmiş olan bir annenin haykırışı gibi söyledi. Boğazım düğümlendi. Pencereden dışarı baktım. Gökyüzü bulutlanmıştı ve günün kasvetini yansıtıyordu. Bir yerlerde fırtınalar kopuyordu ancak rüzgârın buraya hangi yönden geleceği konusunda bir fikrim yoktu.

1934 yılında annem ve teyzem Paris'e beni ziyarete geldiler. Bu ilk gelişleri değildi; Yvette teyze Paris'e bayılmıştı ve André'nin Versailles ve Senlis'e günübirlik gidebilmeleri için araba teklifini kabul etmişti. Annem şehirle ilgili fikirlerini fazla açık etmiyordu ancak kafelerin şık garsonlarına bakışından ve yayaların koşuşturması arasında olduğu yerde donakalmasından, ben olmasam asla Pays de Sault'u terk etmeyeceğini hissedebiliyordum.

Ona yeni giysiler almamı kabul etmedi ve biz de annemin Provensal elbisesi içinde müzeleri ziyaret ettik ve lokantalarda yemek yedik. İnsanlar ona baktığında o da onlara bakıyordu. Ve kazanan taraf hep annem oluyordu. André bunu dert etmedi ve bizi annem ve teyzemin rahat edebileceği Provensal tarzı restoranlara götürerek bize eşlik etti. Bunun için onu her

zamankinden fazla sevdim — annem ve teyzem de öyle. Bir süre yemekler onların pişirdikleri gibi bir standarda ulaşamadı ancak daha sonra sanki dünyanın en güzel yemeklerini yiyormuş gibi iştahlandılar.

Bir gün Parc de Monceau'da Guillemette ve Felix'le karşılaştık. Guillemette yaklaştığımızı gördü ve Felix'le yollarını değiştirmeye çalıştılar ancak karşılarından gelen bir grup rahibe onların bu hareketlerine izin vermedi. André onları tanıstırırken Guillemette annemin başının üzerine bakıyordu ve kendini beğenmiş Felix'in bile karısının bu kabalığından dolayı yüzü kızardı. Annem bunu fark ettiyse de belli etmedi. Köyün şifacısı ve bölgenin en başarılı lavanta çiftliğine sahip olmanın verdiği ağırbaşlılıkla Guillemette'yi selamladı. Bunu yaparken koluna dokunduğunda Guillemette'in gözleri açıldı. Tam onlardan ayrılırken Yvette teyzenin Guillemette'm kabızlık yüzünden yüzünü buruşturduğunu sandığı için çözüm olarak ona her sabah bir kaşık zeytinyağı içmesi gerektiğini yüksek sesle söylemesi her şeyin tuzu biberi oldu.

Daha sonra André evinin kanepesi üzerinde döne döne kahkahalar atarken ona, “Annem ve teyzem zararsız gibi görünebilirler ancak her ikisinin de muzip bir espri anlayışı vardır,” diye bir açıklama yaptım. Annemin üstün, güçlü tutumu ve Yvette teyzenin kabızlıkla ilgili yorumu nedeniyle Guillemette'in yüzünün aldığı ifade hayatında gördüğü en komik şey olduğunu söyledi.

“Seninle gurur duyuyorlar,” dedi gözlerinden akan yaşları silerken. “Bu sana nasıl baktıklarından anlaşılıyor.”

Zavallı André, diye düşündüm. Babasının da ona aynı gururla bakmasını kim bilir ne kadar isterdi.

Bir gün André, o sabahı annemle baş başa geçirebilmemiz için Yvette teyzeyi Louvre'a götürdü. Yemek masasının üzerinden, karşımda oturmuş bir gece elbisesini kırmızı ipliğiyle onarmakta olan anneme baktım. Sahne ve film yıldızı olabilirdim ancak hâlâ bu sessiz ve gizemli kadının kızıydım. Onun ve babamın neden başka çocuk dünyaya getirmediğini merak ettim. Belki de Fleurierler doğurgan değillerdi. Augustine halanın çocukları yoktu ve Gerome amca, Yvette teyzeden asla

çocuk yapmak istememişti.

Ben çocukken, annem bana normal bir kadın gibi gelmezdi. Her zaman gizemliydi. Ancak artık büyüdüğüm için onu daha fazla merak ediyordum.

“Anne, babamı hastanede ölüme terk ettiklerinde onu nasıl kurtardın?” diye sordum.

Annem dikmeye devam etti. Yanıt vermek için o kadar çok bekledi ki sorumu duymadığımı sandım. Ancak sonunda, “Dolunaylı bir gecede elimde on üç yumurta taşıdığım sepetle gizlice hastaneye girdim. Baban tüm vücudunu sarmış olan bir iltihap nedeniyle ölmek üzereydi, bu yüzden ay ışığının içeri girmesi için perdeleri açtım ve bir şifa duası söylerken vücudunu yumurtalarla ovdum. Kabuklarım da ormanın çeşitli yerlerine koydum. Ertesi sabah doktor geldiğinde baban yatağında oturuyordu. İyileşmişti.”

“Peki, gözü ve bacağı neden iyileşmedi?” diye sordum.

Bana baktı ve gülümsedi. “Sen çok küçük bir kız çocuğuyken sana fazla mantıklı olduğunu söylemiştim. Her şey senin için siyah ve beyaz. İşte bu yüzden ben şifacıyım ve sen de şarkıcısın.”

“Ama anne, neden? Tamamen iyileşmemiş olması inancını sorgulatmıyor mu?”

Annem ipe son düğümü attı ve elindeki işi bıraktı. “Güçlendirdi,” dedi. “İşlerin neden böyle yürüdüğünü bilen bir bilge var mı? Bir şeyleri değiştirmek için asla çabalamadım. Ben sadece her şeyde bilgelik ve güzellik aradım.”

Bana bir ders vermeye çalıştığını görebiliyordum ancak dersini anlamak benim için zordu. Kafamın karıştığını anlamıştı ve masanın üzerinden uzanarak kolumu okşadı. “Baban en başından beri çok iyi bir adamdı ama yaraları yüzünden daha da iyi bir adam oldu. Sadece tek bir göze sahip olabilirdi, ama her şeyi herkesten daha net görebiliyordu.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Çiftlik konusunda daha öngörülü olmaya başlamıştı. Hatırlasana, lavanta ekmek babanın fikriydi. Sadece babasının izinden gitmek onu tatmin etmiyordu. Gerome’un asla yapamadığı şeyi yaptı; kendi yolunda yürüyen, kendisine özgü bir adam oldu.”

Ziyaretlerinin sonunda André bizi istasyona götürdü ve çantaların taşınmasına yardım etti. Annem André'ye gülümsemi ve bana döndü.

"Ben yaşılanıyorum," diye fısıldadı. "Sonsuza kadar buralarda olmayacağım."

Onunla ve Yvette teyzeyle birlikte olmak beni o kadar mutlu etmişti ki annemin sözlerinin beni yaralamasına izin vermedim. "Anne, daha kırklı yaşlarının ortasındasın."

"Bu dünyadaki zamanımız yaşımızla eşleşmiyor," dedi. "Evlen, Simone. André ve senin birbirinizi bu kadar sevip de kutsal bir birlik kurmak için bu kadar beklemeniz size kötü şans getirir. Başta babanın ailesi bana karşıydı ama biz onların yolumuza çıkmalarına asla izin vermedik."

Anneme minnet duydum ve ellerini sıktım. Anneme André'nin ailesinden ve onların bana olan tavırlarından ya da küçümsemenin ne denli can yaktığından hiç söz etmemiştim. Guillemette'in kaba tutumundan bir şeylerin yolunda gitmediğini tahmin etmiş olmalıydı.

Trenin düdüğü duyulduğunda anneme ve Yvette teyzeyle el salladım. "Birkaç ay sonra çiftlikte görüşürüz," diye seslendim. "Bernard'a sevgilerimi iletin."

Annem haklıydı: Fleurierler onu dışlamışlardı ancak babam yine de onunla evlenmişti. Ancak bizim için de bir ışık vardı. André babasına bana duyduğu aşktan söz ettiğinde, babası otuz yaşına geldiğinde de hâlâ birlikte olursak benim ona uygun biri olarak kabul edeceğine dair söz vermişti. Mösyö Blanchard'ın beni küçümsemesini aldırnamaya karar verdim. Ben ne kadar hakkımla zengin olursam olayım, o bana hafifmeşrep bir zengin koca avcısı gibi davranmaktan vazgeçmeyecekti. André en sevdiği oğlu olmasaydı Mösyö Blanchard merhamet eder miydi, merak etmekten kendimi alamıyordum.

YİRMİ ÜÇ

Camille, film endüstrisinin sesli filme geçtiği 1930 yılında Almanya'dan döndü. Birbirimizi ne zaman açılış gecelerinde ya da balolarda görsek görüşmeyi diliyorduk ancak bunu bir türlü beceremedik. Bu 1935 yılının yazına kadar böyle sürdü. Camille, deniz taşımacılığı yapan bir ailenin oğlu olan sevgili-si Vincenzo Zavotto ile Cannes'da bir villa kiralamıştı. André ve beni ağustos ayında orada kalmaya davet etti.

“Camille Casal’la senin ne işin olduğunu asla anlayamadım,” dedi André ona davetten söz ettiğimde. “Seninle konuşurken sürekli seni küçümsüyor, bu tıpkı bir kedinin fareyle oynamasını izlemek gibi bir şey.”

André’nin bakış açısı beni şaşırttı. Bizi böyle mi görüyordu? Gençken Camille benim idolümdü, ancak yıllar geçtikçe aramızdaki ilişki boyut değiştirdi. Başarım bizi eşitlemişti, gerçi dost olmaktan çok iş arkadaşıydık. Odette’e güvendiğim gibi asla Camille’e güvenemezdim.

“Onu yıllardır tanıyorum,” dedim. “Casino de Paris’deki ilk sahnemi onun sayesinde almıştım. Şimdi onu reddetmem ayıp olur.”

“Sen bilirsin,” dedi parmaklarımı saçlarımın arasından geçirirken. “Ben seninle olduğum için mutluyum. Ama ona dikkat etmelisin. Yılana benzerliğiyle ün saldı.”

André Camille’le ilgili diğer insanlardan duyduklarımdan farklı şeyler söylemiyordu. Camille soğukluğu ve fırsatçılığıyla insanları kendinden uzaklaştırıyordu. Ancak ben onun bir kızı olduğunu biliyordum ve bu da benim onun davranışlarını farklı yorumlamamı sağlıyordu. Eğer ben evlilik dışı bir çocuk dünyaya getirmiş olsaydım ailem bana sahip çıkardı. Ancak Camille’in kimsesi yoktu. Bana hep cömert davranmıştı; insanın onunla arkadaşlık yapması için fazla ödün vermesi gerekmiyordu.

Cannes'daki koyun mavisi ve tepedeki villa duvarlarının beyazının yarattığı tezat, bu iki renkle bağdaştırdığım Provans'ı hatırlattı. André arabayı çakıl taşlı araba yolundan yukarı doğru sürerken Camile ve Vincenzo havuz kenarında güneşleniyordu. Saçlarını geriye taramış ve tamamen bronzlaşmış olan Vincenzo ayağa kalkarak bizi karşıladı. Sonra da Camille yerinden kalktı.

Vincenzo sahte bir Fransız aksanıyla kendisini tanıttı. Kare güneş gözlükleri, kemerli şortu ve pedikürlü ayaklarıyla tepeden tırnağa tam bir çapkındı. Yine de ışıldayan gülümsemesiyle sevmeyecek bir adam değildi. Camille'in Savaş Bakanlığı yetkilisini mumla aradığını ve Vincenzo'yu sadece gönül eğlendirmek için elinde tuttuğunu duymuştum.

Camille, içki getirmesi için hizmetçisine seslendi. "Sıcak sizi yormuş olmalı," dedi. "Arabayla gelmeye karar vermenize şaşırdım."

"Acelemiz yoktu," dedi André. "Yol üzerinde birkaç yerde konakladık."

"Çok akıllıca," dedi Vincenzo. "Gelin, oturun. Hizmetçi daha sonra size odanızı gösterir."

Havuz başında bir masaya oturduk. Hizmetçi bize Fransız rakısı getirdi. Anason tadı dilimin üzerine kapladı ve beni Bonbon'la Canebière'deki kafelerin önünden geçtiğimiz 1923 yılının Marsilya'sına götürdü. Bonbon artık yaşlanmıştı ve arkadaşları Olly ve Chocolat ölmüşlerdi. Camille güneş gözlüklerini çıkardı ve gözlerini ovuşturdu. Hâlâ çok güzeldi ancak artık yaşını gösteriyordu. Cildi eskisi gibi pürüzsüz değildi; yanaklarında çiller ve gözlerinin çevresinde kırışıklıklar belirmişti. Bana göre o hâlâ beyaz perdenin son tanrıçasıydı.

O akşam yemekten sonra Camille koltukta uyuyakaldı. "Güneşte fazla kaldı," diyerek sırtı Vincenzo. "Siz ikiniz kumsalda yürüebilirsiniz."

Son birkaç gündür arabayla yolculuk ettikten sonra bacaklarımızı esnetmek cazip gelmişti ve teklifinin üstüne atladık.

"Şu havayı kokla," dedim André'ye ılık kumlardan suya doğru koşarken. Köpükler bileklerimi yalıyordu. "Ve şu günbatımını izle. Çok güzel! Güney Fransa'da alacakaranlık her

yerden daha uzun sürüyor.”

André arkamda durdu ve kollarını omuzlarıma doladı. “Bu çok güzel bir şey, değil mi? Yani açık havada olmak?”

“Öyle,” diyerek ona katıldım. “Bana *Île de France*’la yaptığımız ilk yolculuğu hatırlattı.”

Yanağını yanağıma yasladı. “Simone, Aralık ayında otuzuma gireceğim. Paris’e döndüğümüzde babama evleneceğimizi söyleyeceğim.”

Döndüm ve ona baktım. “Sence razı olacak mı?”

Beni uzunca öptü. “Herkes olacağını biliyor. O da olacağını biliyor. Birkaç dil bilen, güzel ve akıllı, aynı zamanda iyi bir ev kadını seçtim. Arkadaşlarının kızlarından birkaç gömlek üstünsün. Ayrıca beni sevmen ve anlamın beni daha başarılı bir iş adamı ve baba yapacak.” André çenesini omzuma dayadı. “O ve tüm Paris benim için senden başka bir kadın olmadığını anlayacak.”

Okyanusa döndüm. Bu kadar mıydı? Hayat çok çabuk değişiyordu! Müzikhollerde ve film setlerinde geçirdiğim zamanı seviyordum ancak sonsuza kadar böyle yaşayamazdım. Neredeyse yirmi yedi yaşına gelmiştim ve en azından dört çocuk istiyordum. Minicik elleriyle benimkilere ulaşmaya çalışan ve başını kaldırıp bana bakan iki kız, iki erkek dört çocuk istiyordum.

“Anneme zaten söyledim,” dedi André.

“Ne dedi?”

“Ev aramız gerektiğini söyledi.”

Güneş olduğu yerde kalmış, bileğimi yalayan köpükler donmuş gibiydi. “Gerçekten mi?”

“Neuilly ya da Les Vésinet’de olabilir. Hem bahçesi olmalı hem de şehirden fazla uzak olmamalı.”

Sabırımız ve inancımız meyvesini vermişti. Mösyö Blanchard mutluluğumuzu görmezden gelemezdi. André ve benim karıkoca olarak yaşayacağımız düşüncesi beni güldürdü. Birlikte olduğumuz bunca yıl boyunca onu tutkuyla sevmiştim ancak Mösyö Blanchard’ın evliliğimizi onaylayacağı konusunda kuşkularım vardı. Ancak her nasılsa, artık her şey yoluna girmişti. Sonunda André’nin karısı olacaktım.

André ertesi sabah geç saatlere kadar uyudu, bense kahvaltıdan önce tamamen uyanmıştım. Pencereden masmavi okyanusa baktım. Camille'in havuz kenarında güneşlendiğini ve Vincenzo'nun yüzdüğünü görünce sevindim.

"Kuş yakalamış bir kedi kadar mutlu görünüyorsun," dedi Camille yanına vardığımda.

"André ve ben evleniyoruz," dedim, André'nin onunla ilgili uyarısını unutarak. Yeterince uzun beklemiştik; bu güzel haberi herkese duyurmak istiyordum.

Camille sanki onu aşağılamışım gibi şaşkınlıkla bana baktı. "Teklif mi etti?"

Başımı sallayarak onayladım. Gözlerini havuza çevirdi. "Emin misin? Seni seviyor olabilir fakat ailesinin buna nasıl onay vereceğini bilmiyorum. Bu tür aileler güçlenmek için evlenirler." Sesi kısık ve sert çıkıyordu. Verdiği tepkiye karşı nasıl davranacağımı bilemediğim için rahatsız oldum.

"Yıllardır biliyorlardı," dedim. "André'nin annesi beni seviyor ve babası da André otuzuna geldiğinde hâlâ birlikte olursak evlenmemize onay vereceğini söylemişti."

Camille ikna olmamış gibi görünüyordu. Gözlerini bana dikti ve tepeden tırnağa beni süzdü. Kendimi okul müdiresinin karşısında duran bir kız çocuğu gibi hissettim. Ona doğru söylüyordum ancak kendimi yalan söylüyormuşum gibi hissettiriyordu. Camille'in her zaman istediği ancak asla elde edemediği birini kazanmıştım; kızına ve ona sahip çıkacak birini. Hayatta her zaman benden bir adım önde olmuştu ancak sadece bu konuda kazanan ben olmuşum.

"Mösyö Blanchard resmen izin verdi mi? Bunu kamuoyuna duyurdu mu?" diye sordu.

Başımı salladım. "Bunların hepsi André ve ben Paris'e döndüğümüzde olacak."

Camille'in yüzü daha dingin bir ifade aldı ancak gözleri hâlâ farklı bakıyordu. "Ne istiyorsan yap," dedi şezlonguna yeniden yatarken. "Ben sadece sana bu tür aileleri iyi tanıdığım konusunda seni uyarmak istiyorum. Onunla evlenmene izin

verseler bile bu işin senin için kötü sonlanacağını öngörebiliyorum.”

Aramıza bir uçurumun girdiğinin farkındaydım. Camille ilişkimiz süresince her zaman üstün taraf olmuştu. Ancak artık André'yle evlenmek üzere olduğum için kendimi daha güvende hissediyordum ve bunu onun onaylamasına ihtiyacım yoktu. Omuz silktim ve dönüp kumsala doğru yürümeye başladım. Eğer Camille paylaşmak istemiyorsa mutluluğumla yalnız kalabilirdim. Ancak sözünü ettiği öngörüsü tüylerimi ürpertmişti.

Paris'e döner dönmez André ve ben kendimiz için bir ev arayışına girdik. Haritada istediğimiz bölgeyi işaretledik ve sokak isimlerini ezberledik. Film çekimi saatlerini kendime ayırdım ancak bu zamanı emlakçılarla bağlantıya geçmek ve ev araştırmak için harcadım. Evin dekorasyonu ve mobilya seçimi konusunda görevlendirdiğimiz Odette ve Joseph bize yardımcı oldular. Neuilly çevresini birlikte dolaştık. Paul Derval şans getirmesi için sokakların ve ev isimlerinin on üç harften oluşmasına dikkat etmemiz gerektiğini söyledi ancak biz Kira'yı kendimize rehber seçtik. Bir eve gittiğimizde onu ana kapının önüne koyuyordum. Eğer kuyruğunu kaldırıp içeriye girmek ister, yolu koklayarak eve girerse biz de onu takip ediyorduk. Bunları yapmadığında eve bakmıyorduk bile.

Bir sabah her iki yanına ağaçlar dizilmiş olan bir sokakta arabayı kullanırken “Bu evi beğeneceksiniz,” dedi Joseph. “Dış cephesi ve bahçesi mükemmel. Evin içini sizin için çok güzel yapacağım.”

Yulaf rengi duvarları ve beyaz panjurları olan bir evin yanında durduk. Bahçe leylak ve yaban gülleriyle doluydu.

“Çok huzurlu,” dedim.

Kira'yı kapıya koydum, bir an için havayı koklayarak duraksadı. Orta yaşlarına geldiğinde ağırbaşlı ve inatçı olmuştu. Ancak sonra ilerledi ve evin kapısına giden yolda salınarak ilerledi. Neşelendik.

“İçerdeki duvarların rengi iğrenç,” dedi Odette, Joseph

anahtarı kilide sokarken. “Bunu fazla önemseme. Evi bütünüyle düşün.”

Siyah beyaz döşemeleri ve yaldızlı ayrıntılarla süslenmiş pastel mavi duvarları olan bir girişi vardı. Köşede çevresine tozlu kitaplar yayılmış olan bir sandalye vardı.

“Buranın tamamen bej ve beyaz olduğunu düşün,” dedi Odette, bizi oturma odasına götürürken. “Doğal ahşap, sık mobilyalar ve birkaç Japon vazosuyla yumuşak bir görünüm verilebilir.”

“Kulağıma güzel geldi,” dedi André merdivenlerden üst kata çıkarken.

Joseph çift kapılı bir odayı açtı ve içinde mermer şöminesi ve cumbası olan aydınlık bir odaya girdik. “Burası asıl yatak odası.”

“Çok büyük,” dedim. “Ve ana bahçeye bakıyor.”

Joseph ve André koridor boyunca yürüdüler, bu arada ben ve Odette yatak odasını turladık ve yapılabilecekleri konuştuk.

“Jean-Michel Frank benim için koyu ahşaptan fildişi döşemeleri olan bir oda takımı yaptı,” dedi Odette. “Böyle bir şey burada da güzel görünebilir.”

“Simone, çabuk gel!” diye seslendi André alt kattan. Odette ve ben erkekleri Fransız tarzı kapılarla bahçeye açılan bir odada bulduk. “Burası çok güzel bir müzik odası olmaz mı? Ya da dans odası? Cilalı bir döşeme yaptırırız ve... voilà!” dedi ve kollarını açarak vals pozisyonu aldı. Kira bir masanın altından çıktı ve koşarak bahçeye çıktı.

“Onarımı bu yıl sonuna kadar bitirebilir misin, Joseph?” diye sordum.

“Elbette,” dedi, kollarım kavuşturup odayı incelerken.

André ve birbirimize gülümsedik. Artık geriye Mösyö Blanchard’a resmen söylemek kalmıştı. André bunu gelecek ay babasıyla birlikte Portekiz’e yapacakları iş gezisi sırasında söylemeyi düşünüyordu.

Sahne işlerini azalttım ve enerjimi ev işi için kullandım. Sadece küçük bir onarım işi kalmıştı ve dekorasyon da çok iyi

ilerlemişti. Odette'in iç mekân duvarları için seçtiği renkler — karamel, vanilya, Hindistan cevizi ve krem — öylesine leziz görünüyordu ki, bazen duvarları yalamak geliyordu içimden. Tonlar kaplumbağa kabuğu, bronz ve deriden yapılan modern mobilyaları yumuşatıyordu.

Bir öğle sonrasında Odette ve ben terasta oturmuş bahçeyle ilgili planlar yapıyorduk. Bahara kadar bir şey yapmayacaktık ancak yol üzerindeki kuyunun onarımına devam edecektik.

“Sizi görmek isteyen biri var, Matmazel,” dedi hizmetçim Paulette.

“Kim?”

“Madam Fontaine.”

Odette'e baktım. “André'nin ablası.” Paulette'e Guillemette'i terasa getirmesini ve bize çay yapmasını söyledim.

“Ben gideyim mi?” diye sordu Odette.

Başımı salladım. “Benden randevu almadı, neden gidecekmişsin ki? Üstelik o şirret bir kadın. Onunla yalnız kalmak istemem. Eminim buraya evle ilgili kötü şeyler söylemeye gelmiştir.”

Paulette Guillemette ile geri döndü. Üç oğlu vardı ve annelik onun ne bedenine ne de sinirlerine iyi gelmişti. Paulette'in ona yer göstermesine ya da benim Odette'i tanıştırmama fırsat vermeden parmağım bana doğru sallayarak bağırmaya başladı, “Şimdi sen kazandığımı sanıyorsun, değil mi?”

“Ne demek istiyorsunuz?” diye sordum.

Bana gözdağı verircesine öne bir adım daha attı. Benden daha güçlüydü ancak ben daha uzundum ve bu tehditkarlığı yüzünden ondan hiç hoşlanmıyordum. “Sen yaltaklanarak ailemin içine gireceğini ve bizi de kendi seviyene indirebileceğini sandın.”

Odette şaşkınlıkla tısladı.

“Ben sizin ailenizin içine yaltaklanarak —”

“Niyetin kardeşimle evlenmek, değil mi?” dedi, tükürükler saçarak eliyle evi gösteriyordu. “Görünüşe bakılırsa planın bu.”

Kollarımı kavuşturdum. Guillemette'in anneme nasıl davrandığını hatırladım ve bu beni öylesine öfkeliendirmişti ki

sanki daha az önce yaşanmış gibi geliyordu. André ve ben on yıldır birlikte çok mutluyduk. Evet, ben bir sanatçı olarak kariyer yapmış olabilirdim ancak asla çıplak dans etmemiştim. “André benim birlikte olduğum tek erkekti. Blanchard ailesinin servetine ihtiyaç duymayacak kadar param vardı. Ben sadece sevdiğim adamla evlenmek istiyordum.

“Bu,” dedim, “sizi hiç ilgilendirmez.”

Guillemette’in gözleri kanlandı. Yüzü öyle bir kızarmıştı ki az sonra alev alacağından korktum. “Bu beni öyle bir ilgilendirir ki,” diye cırladı. Benim üç tane oğlum var ve onların ahlsız bir yengeye sahip olmalarına izin vermeye niyetim yok. André’nin bir arkadaşı olarak size fazlasıyla anlayış gösterdim ama karısı olarak asla gösteremem.”

Odette ayağa kalktı. “Madam Fontaine, eğer daha sakın ve terbiyeli konuşamayacaksanız, size gitmenizi öneririm,” dedi.

Guillemette beni aşağılık davranışlarda bulunmakla suçlamıştı ancak Odette de ona içimizdeki en aşağılık kişinin Guillemette’in ta kendisi olduğunu göstermişti.

Guillemette bizi korkutamayacağını anladı ve gitmek için döndü. Ancak çıkmadan önce parmağım yine bana doğru salladı. Bir şeyler söyleyecek oldu ancak kendini engelledi. Sırıtmaya başladı. Elinde bir tepsiyle terasa çıkmak üzere olan Paulette’i iterek yanından geçti ve bir fırtına gibi çıktı evden. Birkaç dakika sonra araba motorunun çalıştığını duyduk.

“Tanrım,” dedi Odette. “Hayatımda daha önce hiç böyle biriyle karşılaşmamıştım.”

Yanıt veremedim. Guillemette’in sırtması beni çok tedirgin etmişti.

André’nin Portekiz’den döneceği gün tüm öğle sonrasını oturma odasında arabasının sesini duymayı bekleyerek geçirdim. Oraya sağ salım vardığını bildiren bir telgraf almıştım ancak sonra başka bir haber çıkmamıştı. Karanlık çöktükten sonra geldi, arabanın tekerlekleri çakıl taşı yolda gıcırdayordu ve farları camdan içeri giriyordu. Onu karşılamak için koşarak kapıya gittim ve kollarımı beline doladım.

“Rüzgâr deli gibi esiyor,” dedi ve beraberinde uçuşan yapraklar ve dallarla birlikte hole girdi. Paltosunu ve şapkasını Paulette’e verdi.

“Hadi,” dedim. “Oturma odasında şömine yanıyor. Ben sana bir içki getireyim.”

André başını kaldırıp tavana baktı, sonra da gözlerini duvarlarda ve mobilyalarda gezdirdi. “Bu sandalyeler,” dedi, parmaklarını deri üzerinde gezdirirken, “harikalar. İnsan içine gömülmek istiyor.”

“Lütfen gömül.” Ona bir kadeh konyak verdim. “Evin geri kalanını sana göstermek için sabırsızlanıyorum. Ana odaların hepsi tamamlandı.”

“Yemekten sonra,” dedi ve içkisinden bir yudum aldı. “Trende yemek yemedim.”

“Peki, yemekten sonra olsun o zaman.”

André’ye daha dikkatli baktım. Gülümsüyordu ancak başka bir şeyler vardı... Gözlerinde bir gerginlik.

“André ne oldu?” diye sordum, yanına diz çökerken. “Beni merakta bırakma.”

Endişeli bir şekilde bana baktı. Yorgunluktan olmalı, diye kendimi ikna etmeye çalıştım, yoksa babasının fikrini değiştirmiş olmasından değil. Hayır; öyle olsa, André bana telefon ederdi ya da bana yazardı. Portekiz’e gitmeden önce Guillemette’in ziyaretini söylemiştim ve çok gülmüştü. “Guillemette her şeye çılgınca tepki veriyor. Babamın onu dikkate aldığını hiç hatırlamıyorum,” demişti.

“Hadi sana en büyük yatak odasını göstereyim,” dedim. “Diğer odalara dinlendikten sonra yarın bakarsın.”

Joseph ve Odette’le birlikte seçtiğimiz aynaları ve mobilyaları göstererek onu yukarı çıkardım. Gördüğü her parça eşyaya coşkuyla bakıyordu ancak aynı zamanda her basamakta daha da perişan oluyordu. Yatak odasındaki şömine yanıyordu ve Kira da onun önünde duran bir halının üzerine kıvrılmıştı. Onu ne zaman görse, karnım kaşınması için sırtüstü yatarı. André onun yanına diz çöküyordu ki yarı yolda durdu ve sanki vurulmuş gibi yere düştü. Ona doğru koştum. Elleriyle yüzünü kapatmış, ağlıyordu.

“Neyin var?” diye sordum onu kollarıma alarak.

André yüzünü ovuşturdu ve bana baktı. “Seni seviyorum,” dedi. “Sonsuza kadar birlikte olmamızı istiyorum.”

Rüzgâr ağaçların arasından kuvvetle üflüyordu ve bir yerlerde bir dalın kırıldığını duydum.

André yüzünü buruşturdu. Islak yanağını boğazıma yasladı. “Sorun yok,” dedim. “Neler oldu? Baban karşı mı çıktı?”

“Daha da kötüsü,” dedi, ayağa kalktı ve sendeleyerek pencereye doğru gitti. “Eğer kararımı değiştirmeyip seninle evlenirsem beni evlatlıktan reddedeceğini söyledi.”

Hiçbir şey söyleyemeyecek kadar şaşkındım. Bu, anne ya da babanın çocuğuna yapabileceği en uç şeydi. Sakin olma-ya ve mantıklı düşünmeye çalıştım. Mösyö Blanchard başından beri izin vermeyi reddetmiş olsaydı bu kadar şaşırma- dım, ancak bir anda sözünden dönmesi ne demek oluyordu. Eğer Guillemette’i ciddiye almıyorsa bunu yapmasına neden olan şey neydi?

“Fikrini ne değiştirmiş?” diye sordum.

André şaşkın gözlerle bana bakarken başını salladı.

“Bunun arkasında bir şey olmalı,” diye mırıldandım. “Mutlaka olmalı.”

“Seninle resmi olarak birlikte olamayacağım, tek şey bu.” André yatağa doğru fırladı ve yastıkları yumruklamaya başladı. Hayır, lütfen yapma, dedim içimden. Sakın bana söyleyeceğini düşündüğüm şeyi söyleme.

Uğuldayan rüzgârın gürültüsünde sesi güçlkle duyuluyordu. “Gelecek yıl evlenmemi istiyor fakat seninle değil, Simone. Letellier Prensesi ile evlenmemi istiyor.”

Ertesi sabah gözlerimi açıp pencereden hâlâ esen rüzgârın ağaçların yapraklarını dökmüş olduğunu gördüm. Yorgunluktan kemiklerim ağrıyordu. Gözlerim öyle bir şişmişti ki neredeyse kırpamıyordum. André tıpkı komadaki bir adam gibi omzuma çökmüş, uyuyordu. Sabahın erken saatlerinde uykuya dalıncaya kadar ağlamıştık.

Mösyö Blanchard bunu neden yapıyordu? Son on yıldır ol-

duğu gibi neden mutlu olmamıza izin vermiyordu?

Sessizce yataktan çıktım ve pencereden dışarı baktım. Mösyö Blanchard'ın ihaneti yüzüme bir tokat gibi inmişti. Belki de ortada bir yanlış anlama vardı. Guillemette'in nasıl sırtıttığını hatırladım. Acaba babasına bir yalan mı söylemişti?

André uyanınca bana halletmesi gereken işler olduğu için ofise gideceğini söyledi. Gözlerine bakamıyordum. Bunu yapmayı becerebildiğimde korku dolu olduklarını gördüm.

"Para benim umurumda değil, Simone," dedi. "Ya da ailemin adının gücü. Senin için hepsinden vazgeçerim. Hepsinden. Bunlar bana bir şey ifade etmiyor."

Evet, André, dedim içimden. Biliyorum, vazgeçersin. Ancak ya annen ve kız kardeşin? Bunu senden isteyebilir miyim?

André gittikten sonra giyindim ve film stüdyosuna gittim. Renoir benden yeni filminde küçük bir rol almamı istemişti. Bu iyiliği yapmayı kabul ettim, çünkü sadece bir günlük bir çekimdi. Ancak sete gittiğimde diğer aktörlerin bana nasıl baktıklarını görünce buna pişman oldum. Bunları kaldıracak gücüm var mıydı? Bir gün önce hayatının erkeğiyle evlenmek üzere olan bir gelin adayıydım. Şimdi her şey berbat olmuştu.

Oyuncu kadrosundan birilerinin ya da çalışanlardan birinin hatta Renoir'nın bile beni ağlarken görmeme konusunda kararlıydım. André ve ben henüz yenilmemiştik. Ne zaman ara verilse, setten sessizce ayrılıyor ve sekreterin boş ofisine gidiyordum. Orada kendimi bir sandalyeye atıyor ve rahatlatmaya kadar gözyaşı döküyordum. Daha sonra yüzümü pudralıyor ve dünyanın en şanlı kadını havasında sete geri dönüyordum.

Çekim tamamlandıktan sonra Renoir ile birlikte bir kafe de oturduk ve bana başrolünü benim oynayacağım, Amerika-Fransa ortak yapımı bir film düşüncesini anlattı. Heyecanla anlatıyordu ve ben de dikkatle dinliyordum, ancak şoför beni almaya geldiğinde hiçbir şey hatırlamadığımı fark ettim.

"Her şey yolunda mı, Matmazel?" diye sordu Paulette eve vardığımda. Sesindeki endişe beni iyice perişan etti. Kendimi zor toparladım ancak harcadığım çaba sesimin boğuluyordum gibi çıkmasına neden oldu. "Bugün kendimi iyi hissetmiyorum. Odamda dinleneceğim."

Yatağa uzandım, korku tıpkı gri bir sis gibi içimi kaplıyordu. Paranın asla André ve beni ayırabilecek bir şey olduğunu düşünmemiştim ancak şimdi bunu nasıl yapabileceğini görmeye başlıyordum. Kendime ait bir servetim vardı ve seve seve André'ye bir iş kurabilirdim. Ancak benim servetim Blanchard ailesinininkiyle kıyaslanamazdı. Eğer André Fransa'nın en güçlü ailesi tarafından evlatlıktan reddedilirse bu onun zararına olacaktı. Mösyö Blanchard'ın saygısını kazanmak isteyen iş adamları onun oğlu için hiçbir iyilik yapmazlardı. André gösteri dünyasında işler yapabilirdi, ancak istediği bu muydu? Onun istediği işi yapmayı ne kadar sevdiğini biliyordum. Her şeyden vazgeçip hâlâ André olarak kalabilir miydi?

Saatime baktım. Dört olmuştu. Mösyö Blanchard'ın hâlâ ofisinde olup olmadığını merak ettim.

Mösyö Blanchard'ın beni, kovulduğu halde işini geri istemeye gelen bir işçinin patronunun yapacağı aşağılamayla karşılaşacağını düşünmüştüm ancak hiç baştan savacakmış gibi görünmüyordu.

Oturmam için bana masasının yanındaki sandalyeyi gösterdikten sonra "Kahve alır mısınız, Matmazel Fleurier?" diye sordu.

"Neden geldiğimi biliyorsunuz."

Başını sallayarak onayladı. Çenesini kasmıştı ve kendisini yüzleşmek için hazırlıyordu. Bu onun sıradan bir yaklaşımı değildi; Mösyö Blanchard'ın kendini beğenmişliğine alışkındım. Ancak tutumundaki bu değişiklik geçiciydi. Yerine oturdu, masasının üzerinde duran kalemi soldan sağ tarafa koydu, sonra da alıp eski yerine koydu. Gücünü toparlamaya çalışıyordu. "Buraya gelmeniz fikrimi değiştirmeyecek," dedi. "André konumundaki bir erkek kimden hoşlanıyorsa onunla evlenemez. Sorumlulukları var. Evlilik bu kadar basit değildir. Fakat yine de sizi dinlemeye hazırım."

"Sevmek evlenmek için basit bir neden midir?" diye sordum. "Öyleyse, neden yıllar önce bu evliliğe karşı çıkmadınız?"

"Evlilik aile, ün ve sorumluluk demektir. Sevginin bunun-

la bir ilgisi yoktur,” dedi Mösyö Blanchard, parmaklarını kıvrıp tırnaklarına bakarken.

Yanılmışıtm. Beni başından savmaya çalışıyordu. “Peki, sizin aile, ün ve sorumluluk duygularınızı bir yıl önce sarsımayan ancak bir anda sarsmaya başlayan şey nedir?” diye sordum.

Mösyö Blanchard gözlerini ovuşturdu. “Sanırım, beni yanlış anlamışsınız, Matmazel Fleurier. Sizi hep beğendim. André’nin sizi sevmesine de karşı çıkmıyorum. Birlikte bir evinizin olmasına hatta çocuk yapmanıza bile karşı çıkmıyorum, fakat bu çocuklar Blanchard soyadını taşıyamazlar. Bu nedenle André tanınmış bir ailenin kızıyla evlenmeli. Bununla birlikte, bir erkeğin çok güzel ve sorumluluk sahibi bir metresi olmasında bir sakınca görmüyorum. Aslında bu, erkeğin evinde mutlu olabilmesi için gerekli bir şey.”

Midem bulandı. Mösyö Blanchard’ın Lyon’da bir metresi olduğu herkes tarafından biliniyordu. Babası gibi kadın düşkünün olmayan André acaba babasının bize karşı niyetini yanlış mı anlamıştı? Belki de Mösyö Blanchard birlikteliğimi onaylıyor ancak evlenmemizi istemiyordu.

“Devam edin,” dedim.

Mösyö Blanchard gözlerini benden pencereye çevirdi. “Sen ve André’nin evlenmek için uygun olmadığını anlamalısınız. Sizin aileniz kimdir, Matmazel Fleurier?”

Sınıf önyargısının ne demek olduğunu bilecek kadar Paris’te kalmıştım. Benim servetim kökleri benimkinden daha etkileyici olmayan Letellier Prensesi’nin servetinden daha fazlaydı. Annesinin babası sardalya balıkçılığından edindiği servetle ticari bir filo satın almıştı. Annesi de giderek yoksullaşmaya başlayan Letellier Prens’yle evlenerek unvan sahibi olmuştu. Ancak benim sosyal konumum onunkinden daha aşağıda kabul ediliyordu, çünkü ben servetimi kendim edinmiştim ve kendine güvenen kadınlar mevcut durum için bir tehditti. Coco Chanel dünyanın en zengin kadınıydı ancak basit bir iş kadını olarak görülüyordu.

Buraya her ne için geldimse Mösyö Blanchard’dan onu alamayacaktım ve André’yle konuşana kadar ona daha fazla karşı gelmenin bir anlamı yoktu. Sandalyeden kalktım. “Size

benzeyen bir amcam vardı, Mösyö Blanchard,” dedim. “Kendi yolunda yürürken zalim kararlar alan biriydi. Sadece pişmanlıklarıyla birlikte öldü. “

Mösyö Blanchard gözlerime baktı. “Daha fazla savaşmanın, Matmazel Fleurier,” dedi. “Onunla evlenerek André’ye iyilik yapmayacaksınız. İşin doğrusu, ona en büyük kötülüğü yapmış olacaksınız.”

Arkama bile bakmadan Mösyö Blanchard’ın ofisinden ayrıldım. Ancak caddede yürürken Mösyö Blanchard’ın pek de kibirli olmadığını düşündüm. Sanki bu kararın verilmesi onun elinde değilmiş gibi konuşmuştu.

André oturma odasındaki kanepede oturmuş duyduklarına inanamaz halde başını sallıyordu. “Yani babam senin bir metres olarak uygun olduğunu ama eş olarak uygun olmadığını mı düşünüyor?”

Yüksek sosyete evliliklerinde bir erkeğin düzenli bir metresi olması olağan karşılanırdı. Kadınlar bundan pek hoşlanmazlardı ancak ellerindekini kaybetmek istemedikleri için buna itiraz etmezlerdi. André’yi başka bir kadınla paylaşacak kadar seviyor muydum? André karısına ve yasal çocuklarına dönmek için giderken ona el salladığımı hayal ettiğimde göğsümde dayanılmaz bir ağırı hissettim.

“Bu mümkün değil,” dedi André, saçlarımı okşarken. “Seni çok seviyorum. Düşünsene, senden çocuk yapacağım ve onlara adımı veremeyeceğim.”

Birkaç hafta sonra André, Lyon’da kız kardeşini yanında kalan Kont Kessler’i görmeye gitti. İspanya Savaşı Mayorka’ya ulaşmıştı ve faşistler Alman sürgünleri katlediyorlardı, bu yüzden Kont’un Fransa’ya dönmesi gerekti. Hafif yağmurlu bir öğle sonrasında Paulette Madam Blanchard’ın beni görmeye geldiğini haber verdi. Mösyö Blanchard’ın evliliğimize itirazının ardından André ve ben ailesinden uzak durmuştuk. Gerçek ve hayal arasında asılı kalmıştık. Karşı karşıya kaldığımız

durumu unuttuğumuzda ve hayat bize eskisi gibi aydınlık göründüğünde birlikte operaya gidiyor ya da parkta el ele yürüyüşler yapıyorduk. Madam Blanchard'ın bu hassas zarı delmeye geldiğini hissedebiliyordum. Paulette daha dışarı çıkmadan kanepeye çöktü ve sızlanmaya başladı. "Laurent'in hayatını mahvetti şimdi de André'ninkini mahvedecek," dedi.

Son birkaç gündür doğru dürüst yemek yememiştım ve ayağa kalktığımda neredeyse bayılacaktım. Madam Blanchard'a üzüldüğüm kadar kendimize üzülmüyordum. Kendini beğenmiş bir zorba ile yaşamak zorundaydı. "Madam Blanchard," dedim yanına oturup elini tutarken. "Siz her zaman bana iyi davrandınız. André'nin benimle evlenmesini istiyordunuz, değil mi? Burada mutlu olmamızı istiyordunuz."

Yüzünü buruşturdu. "Böylesine güzel bir gelinim olduğu için gurur duyardım," dedi. "Senin André'yi ne kadar mutlu ettiğini biliyorum."

"Mösyö Blanchard'ın fikrini değiştirebileceğini düşünmüyor musunuz?"

Madam Blanchard başım salladı. Birden bütün tüylerim ürperdi ve arkamı döndüm. İlk defa André'yi kaybedebileceğim olasılığını fark ettim. Başta Mösyö Blanchard'ın itirazı aşkımızın her şeyin üstesinden geleceğine dair sarsılmaz inancımızı ortaya çıkarmıştı. Peki, sırada ne vardı? Dış baskıların bize kurduğu komplolara ne kadar dayanacaktık?

"Dün akşam çok berbat bir rüya gördüm," dedim, hem Madam Blanchard'la hem de kendimle konuşuyordum. "Cannes'da bir kumsalda durmuş André'nin yüzüşünü izliyordum. Güldüğünü duydum ve bana el salladığını gördüm. Bir anda ses kesildi. Suya atladım ancak dalgalar beni geri itti. André giderek suya batıyordu ve bunu engellemeye gücüm yoktu."

"Benim kocam boğa gibi güçlüdür," dedi Madam Blanchard. "Hepimize karşı dayanacak gücü vardır."

Tüm bu karanlığın ortasında kadının söyledikleri bana komik geldi ve bir an için içim aydınlandı. Aynı anda hem güldüm hem de ağladım. Mösyö Blanchard'ın, André'yi evlatlıktan reddetme konusundaki tehdidini gerçekleştireceğin-

den hiç kuşku yoktu. Onun yapısını da biliyordum. Mösyö Blanchard ve Gerome amca gibi adamlar ailelerini insan gibi değil, mal gibi görürler.

“André ve senin evlenmeden mutlu olmanız mümkün mü?” diye sordu Madam Blanchard. “O kadını asla seni sevdiği gibi sevmeyecek.”

Bütün gün ve gece boyunca bu soruyla boğuşmuştum. Matmazel Canier ile Berlin’de geçirdiğimiz günleri hatırladım. Onu başka bir kadınla paylaşırken tüm benliğimle onu sevmeye devam edemeyeceğimi biliyordum. Başımı salladım. “Şimdi iş sizler ve benim aramda bir seçime döndü.”

Madam Blanchard sanki ona vurmuşum gibi geriledi. “Sakın oğlumu benden alma, sana yalvarırım, Simone,” diyerek ağladı. “Seçme şansı olsaydı seni seçerdi. Veronique ve benim kimsemiz kalmaz. Zaten Laurent’i kaybettim. Guillemette ise bana sanki benim çocuğum değilmiş gibi geliyor. Kocamı sevmekten vazgeçeli yıllar oldu. Bu dünyada André ve Veronique’ten başka kimsem yok.”

Ayağa kalktım ve pencereye giderek eşiğine yaslandım. Madam Blanchard’ın sesini duymaya dayanamıyordum, çok acıklıydı. Arkamdan geldi ve ellerimi tuttu.

“André’yi sevdiğini biliyorum,” dedi. “Fakat sen hâlâ çok gençsin. Bir gün sevebileceğin başka bir erkek çıkabilir karşına. Sonra da çocukların olur ve o zaman bana nasıl bir iyilik yaptığını anlarsın.”

Gözlerimi kapattım. “Asla bir André daha bulamam, Madam Blanchard,” dedim. “Asla.”

Madam Blanchard gittikten sonra bahçede dururken ellerime bakıyordum. Ön kapının zilini duyduğumda kendime geldim ve tırnaklarımın morarmış olduğunu fark ettim. Bir dakika sonra Paulette Fransız kapıları açarak Mösyö Etienne’in oturma odasında beni beklediğini haber verdi. Madam Blanchard’ın ziyaretini unutturacağı için sevinmiştim. Paulette’ten bize kahve yapmasını istedim ancak oturma odasına girip Mösyö Etienne’in yüzündeki endişeli ifadeyi görünce bana bir türlü rahat vermeyeceklerini anladım.

“Bana neler olduğunu anlatmalıydınız, Matmazel Fleuri-

er,” dedi kıbarca.

Hiçbir şey yokmuş gibi davranmaya öyle alışmıştım ki gülümseyişim artık doğal gibi görünüyordu. Ancak André ve ben sosyal etkinliklere fazla katılmıyorduk ve basında bazı dedikodular çıkmıştı. Mösyö Etienne ile gazeteleri nasıl idare edeceğimizi konuşmak için daha zamanımız vardı; şimdi bunlarla yüzleşecek gücüm yoktu. Önce kendimle yüzleşmeliydim ve bu konuda pek başarılı değildim.

“Bir şey olmuyor,” dedim. “Ev işleriyle ilgileniyordum.”

Mösyö Etienne adeta içimi okuyordu. “Blanchard ailesi yakında gerçekleşecek bir evliliği duyuruyorlar ancak siz ve André bir açıklama yapmıyorsunuz,” dedi. “Bana bütün olanları anlatmalısınız. Prens Edward ve Wallis Simpson manşetlerdeyken bu konuyla ilgili yayılacak bir haber av köpeklerine kan koklatmak gibi bir şeydir. Size yardım etmek istiyorum, Matmazel Fleurier. Çok ünlü olabilirsiniz fakat basın da çok acımasız olacaktır.”

O öğleden sonra Odette ve Joseph'in mağazalarının bulunduğu Boulevard Haussmann'a bir taksiyle gittim. Ve kaldırıma indiğimde bir süre sendeleyerek yürüdüm, bacaklarım öyle çok titriyordu ki bir ayağımı diğerinin önüne atıp kapıdan içeri girmeyecek durumdaydım. Bir aynada kendimi gördüm. Rüzgârdan saçlarım birbirine karışmıştı ve korkudan gözbebeklerim büyümüştü. Yüzümdeki ifade, Kont Kessler'in kendisini Almanya'dan sürgüne gönderilmiş bulduğunda yüzünde gördüğüm ifadenin aynısıydı. Melekler ve yarı insan yarı keçi kır tanrıalarının resmine baktım, renkler gözlerimi bulandırdı. Burada ne yapıyordum? Dizlerimin üzerine çöktüm.

“Simone,” dedi Joseph, beni yerden kaldırırken. Yüzüme baktı, kaşları endişeyle çatılmıştı. “Gel,” dedi ve kolunu bana dolayarak beni ofisine götürdü. “Odette arka odada. Gidip onu getireyim.”

“Başka neler oldu?” diye sordu Odette, sandalyeye oturmadan yardımcı olurken. Omzunun üzerinden çay hazırlamakta olan Joseph'e baktı.

“Buraya neden geldiğimi bilmiyorum,” dedim. Ellerim öylesine titriyordu ki Joseph’in önüme koyduğu çay fincanını tutamadım. Konuştukça siyah bir deliğin açıldığını ve geleceğimin ayaklarımın altından kayıp gittiğini görüyordum. On yıldır hayalini gördüğüm şey gerçekleşmeyecekti. Nasıl olur? André ve ben bir hayal görmüş olmalıydık. Aşkımızın tüm dünyaya karşı durabileceğini söylediği zaman ona inanmıştım çünkü artık büyümüşü ve deneyim kazanmıştı. Ancak aşkın onun da gözlerini kör ettiğini şimdi anlıyorum. Parisliler asla yanımızda olmamışlardı, her zaman bizim karşımızda olmuşlardı. Şimdi ondan ailesini ve pozisyonunu bırakmasını, annesini ya da Veronique’i asla görmemesini isteyebilir miyim? En büyük aşk bile bu kadar kurban verip hâlâ ayakta kalabilir miydi?

“Eğer devam edersem, onun felaketine neden olacağım,” dedim.

Sözcükler ağzımdan çıkar çıkmaz André ve beni birbirimize bağlayan güçlü bağı gevşemeye başladığını hissettim.

Odette kolumu sıktı. Bu kadar zarif bir kolun bu kadar güçlü olabileceğini tahmin edemezdim. “André ve sen yıllardır birbirinizi seviyorsunuz,” dedi. O sevgi dolu, dürüst yüreğinin sesini dinlediğin sürece, Simone, yapılacak en doğru şeyi göreceksin.”

Ellerimle gözlerimi kapattım. Joseph yanıma oturdu. Odette ayağa kalktı ve ağlayarak kollarım bana doladı. “Güçlü ol, Simone. Ne karar verirsen ver, Joseph ve ben seni çok seviyoruz.”

Eve döndüğümde dans odasına girdim, topuklarım ahşap zemin üzerinde takırdıyordu. *Burası çok güzel bir müzik odası olmaz mı? Ya da dans odası?* Onu Café des Singes’de ilk gördüğüm günkü yüzünü hatırladım. On yılın anıları gözümün önünden aktı: Berlin’deki Resi’de yaptığımız dans, Adriana’da sahneye ilk çıkışım, *Île de France* ile yaptığımız ve sevgili olduğumuz yolculuk. “Çok mutlu olacaktık,” diye fısıldadım.

Elimi mobilyaların üzerinde gezdirerek koridor boyunca yürüdüm. Bir an için belli belirsiz karşıdan André’nin yanında dört çocukla bana doğru geldiğini gördüm. Kollarımı açtım

ancak onlar bana gelinceye kadar gözden kayboldular.

O sevgi dolu, dürüst yüreğinin sesini dinlediğin sürece, Simone, yapılacak en doğru şeyi göreceksin.

André birkaç gün sonra Kont Kessler'e yaptığı ziyaretten döndü. Yorgundu ancak gülüyordu. Koridordaki bavullarımı görünce gülüşü yarıda kesildi.

"Simone," dedi, sandalyeye çökerek.

Soğuk ve acımasız davranmaya karar vermiştim. Beni unutmamasını kolaylaştırmak istiyordum. Ancak onun siyah gözlerine bakınca oradaki şefkati gördüm ve kendimi kaybedip yere yığıldım. André gelip yanıma çöktü.

"Belki bir süre birbirimizi görmesek iyi olacak," dedi, cebinden çıkardığı mendille yüzümü silerken. "Sonra da rahat bir kafayla düşünürüz ve yapılacak en iyi şeyin ne olduğuna karar veririz."

Zavallı André, diye düşündüm. Sonuna kadar umudunu yitirmeyecek. Doğrudum ve yüzünü ellerimin arasına aldım. "Yapılacak en iyi şey bu, André. Kazanamayız."

Kira André'nin dizlerine süründü. Başını okşadı. "Peki, ya biz, Simone? Peki, ya mutluluğumuz?"

Birkaç dakika sessiz kaldık. Nihayet André bana döndüğünde yaşlı gözlerimiz birbirine kilitlendi. O an hayalimizin sona erdiğini ve birlikte geçireceğimiz zamanın sona erdiğini anladık.

"Bir ömür yetecek kadar aşkımız vardı, değil mi, Simone?" dedi André parmaklarını yüzümde gezdirirken. "Bazı insanların asla anlayamayacağı kadar değerli bir şeydi bu."

André ile birlikte hayal ettiğimiz geleceğimiz bir anda elimizden alınmıştı. Ancak hiç kimse paylaştıklarımızı bizden alamazdı. Birlikte geçirdiğimiz on yılın anıları sonsuza dek bize ait olacaktı. Evdeki son gecemizde André Île de France'ta yaptığımız ilk yolculuğun anısına şeften tereyağında turna balığı yapmasını istedi. Daha sonra ateşin önünde seviştik. Ellerimi André'nin yanaklarında ve çenesinde, her kasında ve eklemünde gezdirdim, yıllardır bana tanıdık gelen şey-

lerin tadına varmaya çalışarak. Parmaklarını tenimde gezdirdi ve dudaklarını benimkilere yapıştırdı. Geleceği olabildiği kadar kafamdan silip anın keyfini çıkardım. Benimkine yasladığı göğsünü bir daha asla hissedemeyecektim ya da bu siyah gözleri bir daha asla göremeyecektim. 'Benim André'm' artık benim olmayacaktı; bir başkasının olacaktı. Beni kendine çekti ve bütün gücümle ona sarıldım ve onu öpmeye başladım sonra da yüzümü saçlarına gömdüm. Şafağın gümüş rengi ilk ışıkları gökyüzüne yayılırken, sabahın olmasını hiç istemiyordum.

Her ikimizin de elini sürmediği kahvaltıdan sonra taksi sürücüsünün bavullarımı bagaja koyuşunu izledik. Kira'yı arka koltuğa koydu sonra da bana kapımı açtı. André beni kendisine çekti. Bir süre sarmaş dolaş kaldık.

"Nereye gidersen git, Simone, kiminle olursan ol, her zaman benim kalbimde olacaksın," dedi.

"Sen de benimkinde."

Yavaşça kendimi çekmeye çalıştım ve o da kollarını bıraktı.

Sürücü ardımdan kapıyı kapattı. André'yi görebilmek için camın buğusunu sildim. Çok resmi duruyordu. Sadece çenesi gözyaşlarını tutmak için verdiği mücadele nedeniyle titriyordu. Ana kapı tamamen açıldı ve taksi yavaşça ilerlemeye başladı. Kira miyavladı. André ve ben gözlerimizi birbirinden ayıramadık. Sokağa dönene ve o görüntüden çıkana kadar ona baktım.

Üçüncü Bölüm

YİRMİ DÖRT

André ile olan ayrılığımı izleyen aylar kasvetli ve renksizdi. Paramparça olmuştum. Yiyeceklerin tadını alamıyor, kendimi yemeye zorluyordum, bazen güçlkle nefes alabiliyor ve her gece uyumak için bitkin düşene kadar Champs Élysées'ye bakan yeni dairemin döşemelerini adımlıyordum.

Minot bana Adriana'da iş teklif etmişti. Çalışmayı bıraktığım anda yataktan çıkamayacağımdan korktuğum için hevesle gösteriye katıldım. Ancak her gösteride kendimi, yüzlerden oluşan bir denizin içinde André'yi görebilme ümidiyle izleyicilere gözümü dikmiş olarak buluyordum. Hayaleti soyunma odamda, en sevdiği koltukta, gösterinin tuttuğu zamanlarda yapmaktan hoşlandığı gibi kitap okurken ortaya çıkıyordu. Bazen geceleri sakallarının tenime değdiğini hissettiğimden emin olarak uyanıyordum. Ancak André orada olmuyordu, ne soyunma odamda ne de yanımdaydı. Gazeteden kesilen bir fotoğraf gibi hayatımdan yok olup gitmişti. Ondan kalan tek şey büyük, pürüzlü bir boşluktu.

Beni André'nin nişanlanması hakkında bilgilendiren Mös-yö Etienne oldu. "André bana kendisi söyledi, bunu basından duymanı istememiş," diye açıklayarak.

Haber bende vurulmuş etkisi yarattı. Ayrıldığımızda André ve ben hayatlarımıza devam edeceğimize dair karar vermiştik. Onun için bu evlenmek anlamına geliyordu. Bunu, devam edemeyeceğimize karar verdiğim zaman kabullendiğimi düşünmüştüm ancak gerçek, beklemediğim bir darbe olmuştu. Yine de André'nin nişanlanmasını ihanet olarak görmemiştim. İlişkimizi bitirme kararı bana aitti ve o ise durumun bana verdiği zarar nedeniyle endişelendiği için sadece kabul etmişti.

"Belki de bir süreliğine Paris'ten ayrılmalısın," diye önerdi

Mösyö Etienne. “Hâla Hollywood’dan teklifler var.” Beni Fransız basınından korumak istediğini biliyordum. Hitler’in birliklerinin askerden arındırılmış Rhineland baskınına, Versailles Anlaşması’nın ihlaline ve Fransa’nın yediği tokada rağmen gazeteler bu sosyete düğününe çok ilgi göstereceklerdi.

Önerisini reddettim. Belki de Paris’te kalarak, gökyüzünün yeniden açılacağını ve bir mucizenin André ve beni yeniden birleştireceğini düşünmüştüm. Umuduma inanmak, ufukta şafağın söküşünü izleyen mahkûmun hâlâ bir son dakika özrünün mümkün olduğuna inanması kadar zordu. Düğün gecesinde yüksek ateşle sahneye yıkıldım. Basın sözcüsü zatürre olduğumu ve iyileşmek için Pays de Sault’daki ailemin yanına döneceğimi duyurdu. Ancak zatürre değildim; en basit açıklamasıyla hayat bana çok fazla geliyordu. Sinir krizi geçirmiştim.

Gerome amcanın hastalığı sırasında annem, Bernard ile birlikte Yvette teyzenin evinde kalmıştı. Gerome amcanın ölümünden sonra da orada kalmaya devam etti. Eve döndüğümde, annem, yalnızlığımı gidermek adına arzu ettiğim eşten vazgeçtiğimi gördü ve bana babamın evindeki çocukluğumdaki yatak odasını hazırladı. Annem her sabah mutfakta ateş yakıyordu ve ben de kucagımda uyuyan Kira ile günü geçiriyordum. Bazen dikkatimi dağıtmak için kitap okuyor ancak genellikle ateşi izliyordum. İçimde karanlığa yuvarlandığıma ve ateşin bir şekilde bana tutunacak bir şeyler verdiğine dair bir his vardı. Zihnimde birdenbire beliren bu soruyla sürekli savaşıyordum: André şimdi ne yapıyordu? Onun nerede olduğunu biliyordum ve kesinlikle benimle değildi.

“Bunalımdaki her canlının sıcaklık ve samimiyete ihtiyacı vardır,” dedi annem ateşi körüklerken. Her zaman yumuşak konuşan biri olmuştu ancak o günlerde yalnızca fısıldıyordu. Sesi şifa veren bir büyü gibiydi ve kalbimdeki acıyı dindirmek istiyordu.

Öğleyin, Yvette teyze bana yiyecek bir şeyler getirmek için soğuk rüzgârla mücadele etmişti. Getirdiği yiyecekler bir gün koyun peyniri ile sıcak ekmek, başka bir gün ise ançüez ve yu-

murta oluyordu. Sert ve soğuk bir günde güveç pişirmiş, Bernard ise babamın evine taşımaya yardım etmişti.

“Sen ve Kira yıllar geçtikçe birbirinize benzemişsiniz,” dedi Bernard, hoş kokulu kırmızı şarap ve defneyaprağı kokuları arasında güveci hazırlarken.

Yvette teyze Bernard’a yan yan baktı. Bu, bir kadının kocasına, öldükten çok sonra saygı ve sevginin sağlam kaldığı dönemlerde bakabileceği türden bir bakıştı. “Neden bahsediyorsun, Bernard?” diye gülümsedi Yvette teyze. Bernard da gülümsedi ve güveci bir kâsenin içine aldı. “Çok zarif ve güzeller.”

Yvette teyze ve Bernard için de aynı şeyi söyleyebilirdim.

Ailemin verimli birlikteliği içerisinde iyileşmeye başlamıştım ve kendimi baharın gelişiyle günlerimi tarlalarda yürüyüş yaparak geçirecek kadar iyi hissediyordum. Yavru tavşanların yuvalarından sıçrayışlarını ve oğlakların ilk adımlarında nasıl sendelediklerini izliyordum. Sağlığım geri gelmeye başlamış ve yüzüm renklenmişti. Bir gün yabancı bir araba hızla yaklaştığında iyileşme döneminden tamamen çıkmamıştım. Çiftlik evinin penceresinden ceketinin altında bir şey tutan, düşük omuzlu bir adamın arabadan inişini izledim. Bernard adamın yolunu kaybetmiş bir yabancı ya da bölgede arazi satın almak isteyen bir çiftçi olduğunu varsayarak onu selamladı ve taş duvara doğru aceleyle seğirtti. Ancak kısa bir konuşmadan sonra Bernard’ın sesi homurdanmaya dönüştü. Adam geri çekildi ancak bu sırada beni gördü. Ceketinin altındaki şeyi çıkarttı. Bu şey bir fotoğraf makinesiydi. Fotoğrafımın çekilmesinden kaçınmak için tam zamanında geri adım atmıştım. Adam bağırdı: “Marsilya basını, Matmazel Fleurier’in, Letellier Prensesi’nin çocuk bekliyor olmasından ötürü, André Blanchard’a bir kutlama telgrafi gönderip göndermeyeceğini öğrenmek istiyor.” Bernard yerden bir taş aldı ve arabasına geri dönen muhabiri hedefledi. Aslında Bernard’ın doğası böyle sert değildi sadece beni korumak istemişti. Bernard’ın tehdidi öylesine ikna ediciydi ki muhabir ceketini ve fotoğraf makinesini arabaya fırlatmış, gazlamış ve bir süre sonra da tozlu yolda

küçük bir nokta halini almıştı. Muhabirin gelişinden sonra havanın ısınmasına rağmen eve kapanmıştım. André'nin ilk çocuğu. Bunu düşünmeyi bile yasaklamıştım kendime.

"Aşk için yıllarımı harcadım," dedim, güneşli bir günde annem beni dışarı çıkarmaya çalışırken. "André'yi kaybetmek benim kaderimdi."

"Hiçbir şey boşa gitmedi, Simone," dedi annem. "Verdiğimiz aşk hiçbir zaman ölmez. Sadece şekil değiştirir. Hiçbir zaman aşkını vermekten korkma."

Kısa bir süre sonra, Mösyö Etienne'den Paris Dünya Fuarı'nda şarkı söylemem için davet edildiğimi bildiren bir telgraf aldım.

"Bu bir onurdur," dedi Bernard, telgrafi anneme ve teyzeme okurken. "Simone, Fransa'yı temsil edecek." Bu bir Fransız sahne sanatçısına bahsedilebilecek en yüksek onurdu ve ne kadar başarılı olduğumu göstermişti. André sayesinde ülkenin en iyi şarkıcısı olmuşum.

"Derdin nedir?" diye sordu annem. Gözlerimi indirerek, "Paris'le yüzleşmem," dedim. Umutsuzluğa düştüğünü anlamak için ona bakmaya gerek yoktu.

O gece dolunay vardı ve hava erken yaz sıcaklığıyla hafifçe renklenmişti. Odamın panjurlarını açık bırakmış ve ay ışığının tenime düşmesine izin vermiştim. Çocukluğumun kokularını içime çekiyordum: lavanta ve çam; selvi ve sedir. Aniden, gölgelerin içinden annem kırmızı bir elbiseyle belirdi. Elinde bir yumurta sepeti tutuyordu. Doğrulamaya çalıştım ancak bacaklarım ve kollarım öylesine ağırdı ki hareket edemedim. Annem yumurtaları tek tek aldı ve bir şeyler mırıldanarak üzerimden geçirdi. Yumurtaları alnımın ve göğsümün üzerinden kollarım boyunca hareket ettirdi. İçimde, sanki kalbimdeki karanlık çekilip alınıyormuş gibi bir şey hissettim. Ayak tabanlarımı ovaladı ve sonra da beni ters çevirip sırtımı ovdu. Hafiflik duygusu ve André'yi terk ettiğim günden beri duyduğum bir sevinçle yukarı doğru yükseldim. Havada uçan bir tüy gibi ters dönüp yatağa yığıldım. Yatak sırtıma baskı yapıyordu ve bacaklarım serbestçe hareket edebiliyordu. Anne-

mi, gölgelerin içinde gözden kaybolurken göz ucuyla gördüm ve huzurlu bir uykuya daldım.

Ertesi sabah uyanıp güneş ışığının yatağımın çevresinde dans ettiğini gördüğümde, Paris'e dönüp hayatımı yeniden kurmak için gereken gücü bulmam gerektiğini anlamıştım.

Dünya Fuarı'ndaki performansımın ertesi günü, Mösyö Etienne, Minot ve ben, yöresel yemekleri denemek ve çevremizdeki yabancı aksanların uğultusunu dinlemek için açık hava kafelerinden birinde akşam yemeği yedik. Turistler Paris'e geri dönmüş ve bunalım yıllarından sonra bir kez daha otel ve restoran sahiplerinin yüzlerini güldürmüşlerdi. Daha sonra Amerikan ve İspanyol pavyonlarını dolaşıp ağaçların, çitlerin ve çiçeklerin içinden su fişkırtan çeşmelerin yer aldığı düzenli bahçeleri gezdik.

"Şuna bakın," dedim, Seine Nehri'nin ortasında, gayzerler gibi su fişkırtan çeşmeleri işaret ederek. Altın renkli ışıklar nehrin yüzeyinde parılıyordu.

"Bu etkiyi elde etmek için altın tozu serpilmiş ince bir yağ katmanı kullanmışlar," diye açıkladı Minot. "Işıldaklar vurduğunda su, Noel süsleri gibi parılıyor."

"Çok hoş," dedim. "Ve çok Paris'e özgü."

"Geri dönmekten memnunsun o halde?" diye sordu Mösyö Etienne, oradaki bir banka oturmamızı işaret ederek. Elini ceketine sokarak bir gazete çıkarttı. O günkü *Le Figaro*'da yayınlanan bir makaleyi göstererek bana verdi:

Simone Fleurier, dün gece, Paris'teki yaklaşık bir yıllık yokluğundan sonra, Dünya Fuarı'nda muhteşem bir performans sergiledi. O bizim parlayan yıldızımız ve hep öyle kalacak; Işıklar Şehri'nin en parlak ışığı. Evinize hoş geldiniz Matmazel Fleurier. Geri döndüğünüz, güçlü sesinizle ruhlarımıza hayat verdiğiniz ve dansınızla bizi heyecanlandırmanız için çok mutluyuz.

“Nasıl bir aşk ilanı ama!” dedim. “Demek sonunda Paris beni özledi.”

“Seni hepimiz özledik,” dedi Minot.

“Kederlisin,” dedi Mösyö Etienne elimi sıkarak, “fakat bu performansını etkilememiş. Seni dün geceki gibi etkileyici bir şekilde şarkı söylerken hiç görmemiştım.”

Sözlerindeki duygudaşlığı hissetmişim ve ihtiyatlı bir şekilde André konusunu açmaması nedeniyle minnettar kalmışım. Pont d’Éna ve Eyfel Kulesi’ne doğru yürüdük. “Şuna bak,” dedi Minot. Işıldaklarla aydınlatılmış Alman pavyonunu göstererek. Girişindeki kule bütün pavyonların üzerinde yükseliyordu. Tepesine pençesinde gamalı haç tutan bir kartal tünemişti.

Mösyö Etienne dilini şaklattı. “Bunu her yerde görebilirsin. İspanya’yı aklıma getirince kötü bir tadı olduğunu düşünüyorum.”

İspanyol pavyonunda gördüğümüz Picasso resmini düşündüm. Adı Guernica idi ve yanan binadan düşen ölüm sancılarında içinde karnı değilmiş bir atı ve ölü çocuğunu kavramış, acıyla haykıran bir kadını gösteriyordu. Picasso bu resmi Alman uçaklarıyla desteklenen İtalyanların şiddetle bombaladıkları bir Bask kasabasına adamıştı. İtalya, Almanya, İngiltere, Rusya ve Fransa’nın, İspanya’nın iç işlerine karışmama politikası üzerine yapılan anlaşmayı onaylamalarına rağmen Almanya ve İtalya kurallara göre oynamamışlardı.

“Fransa’nın demokrasiyi savunacağını düşünmüştün,” dedim. “Ama Cumhuriyetçi hükümet gibi, bir şey yapmadan bekledik ve destekçileri Faşistler tarafından katledildi.”

“Dikkatli olun, Matmazel Fleurier,” dedi Minot. “Yahudiler gibi konuşuyorsunuz. *L’Action Française*’in, Yahudilerin diğer bir Avrupa savaşı için bastırdıklarını yazdığını bilmiyor musunuz?”

“Ben savaş için bastırıyor değilim,” dedim. Neden Fransızların İspanya olayında yer almak istemediklerini anlıyordum. Babam son savaşta acı çekmişti ve ben yeterince dul, yetim ve daha fazla savaş düşüncesiyle usanmış sakat insanlar görmüş-tüm. “Fakat çoğunluğa göre Fransa, Nazilere karşı gelmeye

devam ettiği sürece kendini bir şekilde savaşın içinde bulacak.”

Alman pavyonundan geri döndük, kemerli bir yoldan geçtik ve kendimizi Seine’in kenarında gezinirken bulduk.

“Camille Casal’ın danışmanı bana yaklaştı,” dedi Minot konuyu hafifletmek için. “Casal ve Matmazel Fleurier’in beraber bir gösteriye çıkmasını istiyormuş. Paris’in en ünlü iki kadını aynı anda sahneye çıkarmanın çarpıcı olacağını düşünüyormuş.”

“İki rakibi bir arada görmek ilginç olurdu,” diye onayladı Mösyö Etienne, “Fakat Matmazel Fleurier daha büyük bir yıldız. En çok ilgiyi o görecektir.”

Gerçek bir danışman gibi düşünüyordu ancak Camille ile yan yana gösteriye çıkma fikri beni huzursuz etmişti. Onunla Cannes’da, André ile evleneceğimizi söylediğimden beri konuşmamıştık. Blanchard ailesi hakkındaki uyarısını kıskançlıkla söylediğini düşünmüştüm. Ancak şimdi haklı olduğunu görüyordum.

“Başarıyı paylaşabiliriz,” dedim. “Bu daha adil olur.”

“Aynı fikirde değilim,” dedi Mösyö Etienne, kaşlarını kaldırarak.

“Camille Casal’ın yıldızı bir süredir düşüşte. Danışmanının senin popülariteni kullanarak onun kariyerini yükselteceğini umduğunu sanıyorum.”

Büyük bir yıldız olsam da olmasam da, Camille ile karşılaştırılmam konusundaki güvensizliğim ortaya çıkmaya başlamıştı. Sahnede yalnız olduğumda kendimi çekici hissediyordum. Ancak Camille’in muhteşem güzelliği yanında, yenilme tehlikesiyle karşı karşıyaydım. Yine de, Berlin’de Marlene Dietrich’in minyon bir sarışınla uzun bir esmerin ilginç bir kombinasyon olacağını söylediğini hatırladım.

“Hadi yapalım,” dedim. “Camille’i kendim arayacağım.”

Camille ilk provamıza altın renginde bir Rolls-Royce ile geldi. Paramount Pictures için ekran testleri yaptığı Hollywood’dan yeni dönmüştü. Oyunculara, “Ortalıkta ‘Göz-

lerimin içine bak, hayatım' diye dolaşacaksanız, Amerikan filmlerinde oynamanızı tavsiye etmem," dedi.

Benim için sürpriz olan, beklediğim gibi Camille'i görmekten korkmak yerine onu yeniden gördüğüme sevinmem olmuştu. Sonunda nedenini anladım: O geçmişimle olan nostaljik bir bağlantıydı, bir yıldız olmanın nasıl bir şey olduğunu bilmediğim zamanlarımı anımsatan biriydi. Aklıma aniden, Augustine halanın mutfak zeminini ovaladığım bir resim canlandı. Hayatımın geri kalanı böyle olabilirdi. Bana gösteri işine girmem için ilham veren Camille'di. Birden ona ne kadar çok şey borçlu olduğumu fark ettim.

"Seni yeniden görmek çok güzel," dedim Camille'e, yanaklarını öperek. "Seni de," dedi. Sonra beni süzdü ancak bu diğer rakiplerimin yaptığı gibi çöküntünün izlerini görmek için değildi. "Çok iyi gidiyorsun," dedi. Hayatımın André'siz olan kısmını kastettiğini anlamıştım. Ancak beni düşündüğü için bundan hiç söz etmedi. Camille ve ben o yılın en büyük gösterisinde başrol oynadık.

Lebaron 'Kadınlar'ı sahnelemek için dört milyon frank harcamış ve ilk iki ayda bundan daha fazlasını çıkarmıştı. Amerikan stili bir müzikalden çok, çeşitli rollerin olduğu müzikal bir gösteri olmasına rağmen komedyenlerden koristlere, palyaçolardan akrobatlara, kadın rekabeti ve dayanışması devam ediyordu. Camille ve ben tüm numaralarımızı beraber sergiledik ve şarkılardan iki tanesi yılın en iyisi haline geldi: 'Hoş geldin' ve 'Önümdeki Engel'

Hakkımızdaki eleştiriler Mistinguett ve Maurice Chevalier de dahil diğer herkesi yenilgiye uğratmıştı. Camille'in olayları farklı görmesine rağmen bir gazete gösteriyi 'Simone Fleurier'nin zaferi ve Camille Casal'ın geri dönüşü' olarak tanımlamıştı. "Bir patlamayla bitiriyorum," diye itiraf etmişti, gösteriden sonra bir akşam Maxim'de yemek yerken. "Bu iş de bittiğinde emekli olacağım."

Söylediği şey beni şok etmişti. Böylesine başarılı bir yapımda beraber çalıştıktan ve sahne ışığını paylaştıktan sonra nihayet arkadaş olduğumuzu hissediyordum. Eski günler-

de Camille bana güvenip sır vermezdi. Şimdi kızı hakkında soru sorduğumda manastırdan aldığım ve Vaucresson'da 'leydi eğitimi' almak için bir piyano öğretmeniyle yaşadığını söylemişti. Kızının neden kendisiyle yaşamadığını sorduğumda ise Camille'in yanıtı şöyle olmuştu: "İnsanların onun kızım olduğunu bilmelerine izin veremem. İyi bir evlilik yapmasım istiyorum."

François'nın dairesinde yıllar önce bana söylediği bir şeyi hatırladım: Erkekler bizim gibi kızlarla evlenmekten hoşlanmazlar! André'nin benimle evlenmek istemiş olmasına rağmen ifadenin doğru olduğu kanıtlanmıştı. Ne kadar başarılı olursak olalım, Camille Casal ve ben her zaman sosyetenin dışında kalacaktık.

"Fakat sen çok iyi karşılandın," diye itiraz ettim Camille'e, emeklilik konusundaki kararına ilişkin olarak. "Şu anda her şeyi yapabilirsin. Kayıt yapmak, başka bir film çevirmek gibi." Başını salladı ve yorgun bir şekilde gülümsedi.

"Sadece kendime hayat karşısında bir koruyucu bulabilmek için dans edip, şarkı söyledim ben," dedi. "Yaşlanana kadar bana yetecek derecede ıvır zıvır ve daire sahibi oldum ama asla yeterli olmadı. Gösteri hâlâ bitmedi, geleceğin ne getireceğini kim bilebilir ki?"

Bir akşam soyunma odamın kapısı çalındı. Ara olması nedeniyle gelen, sahne yöneticisi olamazdı. Ve kostümcümün kapı çalma biçimine de benzemiyordu. Omuz silktim. Soyunma odama hâlâ sadece davetiyeyle girilebiliyordu.

Her kim ise kapıyı yeniden çaldı.

"Kim o?"

Yanıt yoktu.

Saçlarımdan tokayı çekip çıkardım ve parmak uçlarımla yumuşatarak buklelerin serbestçe düşmelerine izin verdim. Gelen sahne çalışanlarından biri olsaydı konuşurdu. Geceliğimi belinden bağladım ve kapıyı açtım. Kendimi André ile yüz yüze gelmiş bulunca kalbim neredeyse duracaktı. Kendi-

me her zaman onu sevdiğimi unuttuğumu söylemiştim. Ancak yüzüne bir kez baktığımda bunun doğru olmadığını anladım.

“Özür dilerim. Çok zamanın olmadığını biliyorum,” dedi. “Ama bütün gün sana ulaşamadım.” Nedense, acınacak haldeydi. Yüzü hâlâ gençti ancak canlılığı kaybolmuştu. Katı ve yapaydı.

Kalbimin çarpmasına rağmen başımla içeri gelmesini ısrar ettim. Bu karşılaşma yüzünden benim gibi sinirinin bozulduğunu, odada huzursuz bir şekilde gözlerini gezdirmesinden anlayabiliyordum. Eskiden oturduğu sandalye artık orada değildi bu yüzden oturması için kanepeye davet ettim. Ben de karşısında bir tabureye oturdum.

André’nin soru sormadan önce kendini toparlaması birkaç saniye sürdü: “Kont Harry’nin öldüğünü biliyor muydun?”

Duyduklarıma inanamıyordum. Bir yıl önce André Lyon’dan döndüğünde, Kont’un sağlığının evinden ikinci kez kaçmak zorunda kalması nedeniyle kötüleştiğini söylemişti. Ancak Kont kısa bir süre sonra iyileşmekte olduğunu yazmıştı.

“İnanamıyorum,” dedim. “Öylesine hayat doluydu ki.” Baktığımda André’nin kolunun altına sıkışmış deri dosyayı ilk kez fark ettim. Ne olduğunu merak ettim.

“Bunu sana performansının ortasında söylediğim için üzgünüm,” dedi. “Fakat cenaze yarın.”

Başımı salladım. “Söylediğine memnun oldum.”

André dosyayı kolunun altından aldı ve kucağına yerleştirdi. Dosyaya, ne olduğunu söylemekte isteksizmiş gibi baktı. Ancak beni çağıran çocuğun koridordaki sesi onu bu rüyasından uyandırdı.

“Kont’a artık birlikte olmadığımızı söylemedim. Öyle olduğumuzu düşünüyordu ve bunu bize miras bıraktı,” dedi André dosyayı bana verirken. “Bunlar Berlin’de bizim hakkımızda yazdığı günlüğünün sayfaları.”

Dosyanın ağırlığı karşısında şaşırmıştım. Çok ince görünüyordu. “Berlin?” diye fısıldadım. O günleri hatırlama gücüne sahip olduğumu bilmiyordum: Adlon Oteli, Unter den Linden, Resi. Geçmiş bir anda gözlerimin önünden geldi ve

geçti. André'yi görmek ve Kont'un ölümünü duymak çifte şok oldu ve bu çok fazlaydı.

"Berlin," dedim yeniden. Ağzım kurumuştü ve zar zor konuşabiliyordum. André'nin de ne kadar rahatsız ve üzgün olduğunu görüyordum. Bu görüşmeyi onun için kolaylaştırmayı istedim ancak yapamadım. Yüzüne her baktığımda Casino de Paris'deki soyunma odama ilk gelişini düşünmeden edemiyordum. O zamanlar çok gençtik ve birbirimizi tanıma macerasına yeni başlıyorduk.

Şu anda ise bir enkazın üzerinde oturuyorduk.

André'nin sesi titredi. "Bunları senin alman en iyisi bence," dedi. "Benim için uygun değiller." Onları kendime geri çektim. Sanki bana bıçak saplamış ve çeviriyor gibiydiler. Ancak André'nin o amaçla yapmadığını anlamıştım. Tabii ki onda kalması uygun olmayacaktı: O evliydi.

Set görevlisi çocuk kapıyı çaldı. "On dakika."

André sandalyeden kalktı. "Üzgünüm, Simone," dedi.

Kont Kessler hakkındaki ani haberi verdiği için değil de hayatlarımıza yaptığı şeyler için özür dilediği gibi bir fikre kapıldım.

Daha sonra André gittiğinde dosyayı açtım ve ilk sayfayı okumaya başladım.

Bugün André Blanchard'ın arkadaşlarından biri olan harika bir kadınla tanıştım. Matmazel Fleurier her yeni deneyime, yılbaşı hediyesini açan bir çocuk gibi aynı merak ve coşkuyla yaklaşıyor. Bana ulaşan ve yeniden genç hissetmeme neden olan bir ruha sahip. Harika şeyler başaracağından eminim: müzik dünyasında ve görkemli hayat tiyatrosunda.

O gece, trans halindeymiş gibi söyledim şarkılarımı. Berlin'le ilgili anılarımı engellemeliydim. Kont ölmüştü, bir şekilde André de. Hayatlarımız birbirinden ayrı ülkede yaşıyormuşuz gibi uzaktı. O akşam gördüğüm adam, kariyerimi yapan André miydi gerçekten? Beni seven ilk adam şimdi bir yabancıydı. Gösteriyi bitirmek büyük bir çaba gerektirmişti ve son perde indiğinde, babamın öldüğü gecede olduğum gibi terk edilmiş bir biçimde ağlayarak soyunma odama çekildim.

Kont, Père Lachaise mezarlığına gömüldü. Sadece bir avuç yaşlı insan vardı cenazede. Kont'un desteklediği onca sanatçı neredeydi? Zengin ve cömertken ona 'arkadaşım' diyen tüm o insanlar? Yetkililerin yerel halka yağma için izin vermesi nedeniyle, Kont'un Weimar'daki evinden resimlerini ve diğer hazinelerini kurtaramadığını geçen gece André'den öğrenmiştim. André'nin gözleriyle karşılaşmaktan kaçınıyordum. Letellier Prensesi onunla birlikteydi. Geniş alınlı ve kıvrıcık sarı saçlı kayıp bir çocuk gibiydi. Dönüp André'nin kolunu her okşayışında, onu desteklemek için orada olduğunu bilmesini sağlıyordu. Ondan da kaçınmayı tercih edecektim ancak koridorda onu geçtiğimde uzanıp, koluma dokundu.

"Üzgünüm, Matmazel Fleurier," dedi. "Kocam bana, Kont'un ikiniz için ne anlam taşıdığını söylemişti." Letellier Prensesi, André'nin benimle evlenmek istediğini biliyordu ancak nazik davranıyordu. Duygudaşlığının içten olduğunu hissettim. İyi eğitilmiş olmasının dışında Prenses hakkında bir şey bilmiyordum ve Parislilerin çoğunun aksine, birçok hayır kurumunun hamisiydi. André iyi bir kadınla evlenmişti. Diğer koşullarda Prenses ve ben belki de arkadaş bile olabilirdik.

"Güle güle, Kont Harry," diye fısıldadım, tabutu mezara koyulurken. Elimdeki gülleri diğerlerinin yanına doğru fırlattım. Kont'un Eldorado'da bir gece bana yaptığı bir şakayı, afacan gülümsemesini ve parıldayan gözlerini hatırladım. O hayat dolu gözler şimdi kapalıydı ve o artık gülümsemeyecekti.

Günlüğüne yazdıklarını ve benim hakkımdaki ilk izlenimlerini düşündüm. Kont kaliteli bir yaşam sürmüştü ve kötü sağlığına rağmen dolu dolu yaşamıştı. Kendimi onun kategorisine hiç koyamadığım için ona hayrandım. Görkemli hayat tiyatrosunda, olayların üstesinden gelme yeteneğime olan güveninin yakında sınanacağını bilemezdim.

YİRMİ BEŞ

1937 yılının Haziran ayında Jean Renoir beni adı '*Harp Esirleri*' olan filminin Marivaux Cinema'daki açılış gecesine davet etmişti. Mösyö Etienne bana eşlik etmiş ve her ikimiz de Fransız sinemasının gelişimini görmekten heyecan duymuştuk. Öykü Alman esir kampındaki üç savaş pilotu ve onların kumandanla olan ilişkileri hakkındaydı. Film, Alman ve Fransız askerlerinin, savaş olmasaydı nasıl kardeş olabileceklerini anlatan bir aşk şarkısı gibiydi.

"Teknik olarak bir Amerikan filmi kadar iyi," dedi Mösyö Etienne, ışıklar yandığında. "Görüntü bulanık, ses de hışırtılı değildi."

Renoir'ın yönetmenliği her zaman teknik kusurları kapatabilmişti ancak şimdi bu kusurlar olmadan vizyonu bir sihir gibiydi. Onunla çalıştığım için alışılmış bir şekilde, uzun çekimleri yakın çekimlere ayırarak sahneleri bölmeyi sevmediğini biliyordum. 'Kamera balesi' adını verdiği, kurnazca oyuncudan oyuncuya geçtiği, önce aktörü yakın çekim alıp sonra hareketini gösterdiği bir teknik kullanmayı tercih ediyordu. Bu bir bakıma gözün doğal hareketini taklit ediyordu. Tabii ki sadece işin içindekiler bunu biliyorlardı. İzleyicilere hareket hissedilemez derecede kusursuz görünüyordu.

Partide Renoir'ı kutladım. "Çok güzel bir öykü, nazik bir anlatım."

Gözlerini kaldırdı. Onunla özdeşleştirdiğim hayat dolu pırıltı orada değildi. "Simone, sen ve ben eski arkadaşız, bu yüzden sana söyleyebilirim. Film yapmaya başladığımdan beri, sadece bir tema kullandım: yaygın olan, bilinen insanlığımız. Bu filmi yaptığımda savaşı durdurmayı ümit ediyordum. Ama şimdi sanatın hiçbir şeyi durduramayacağım görüyorum. Sadece belgeleyebiliyor."

O zamanlarda salonlarda ve kafelerdeki konuşmalar Fransa'nın Nazi Almanyasıyla olası bir savaşa sürüklenme ihtimali üzerineydi. Ancak Fransa dünyadaki en uygar ülke değil miydi? Biz, tüm ulusların ötesinde, gerçekten yaşamasını bilmiyor muyduk? Eğer savaş biz durduramayacaksak kim durdurabilirdi?

"Sence savaş kaçınılmaz mı?" diye sordum.

"Bize liderlik edecek hainler ve aptallar var," dedi Renoir. "Geri kalanımız umutsuzluk içinde ilerliyor sadece."

Açılış gecesinden yaklaşık bir yıl sonra bir sabah gazeteyi açtım ve Renoir'nın hainler hakkındaki uyarısını hatırladım. Başlık, yeni başbakan Edouard Daladier'nin, Almany'a'nın saldıracağı Polonya ve Çekoslovakya'yı savunması konusunda şüpheleri olduğunu belirtiyordu. Bir Hitler yandaşı olan Georges Bonnet Dışişleri Bakanı pozisyonuna atanmıştı.

Paris'in geri kalanı endişeleniyorsa da bunu göstermiyordu. Şehir hiç olmadığı kadar ateşli bir şekilde dans ediyor ve eğleniyordu.

Haziran 1938'te Kral VI. George ve Kraliçe, Fransa'ya yirmi dört milyon franka mal olan çok görkemli bir kraliyet gezisi için ülkedeydi. Daha sonra 1923'te Château d'Yquem eşliğinde sunulan marine edilmiş istiridyeden oluşan resmi bir akşam yemeğinin verileceği ve Fransa'nın en iyilerinin yer alacağı bir gala performansında benden şarkı söylemem istenmişti. Şarkı söylerken pahalı bir propaganda numarasının parçası olduğumu anlamıştım. Tüm bu görkem ve savurganlık, Paris'in tezahüratıyla yapılan geçit törenleri, İsimsiz Asker Mozolesi'ne serilmiş çelenkler, Hitler'e İngiltere ve Fransa'nın müttefik olduğunu göstermek içindi. Elbette ki, biz bu denli güçlü bir millet olduğumuz sürece diktatör, Fransa'ya saldıracak kadar aptal olmayacaktı.

"Konuyu anlayamamışlar gibi görünüyor," dedi bıkkın bir şekilde Minot. "Biz onların kraliyeti için para saçarken, İngiliz başbakanı Hitler ile ödün anlaşmaları yapıyor." Artık hayatım-

da olmayan André ile denizaşırı bir uzaklıkta olan Renoir'dan sonra Minot, politik tartışmalarda yoldaşım olmuştu.

"Çekler için dul ve yetim kalmak istemiyoruz," diye haykırıyordu gazete başlıkları Eylül'de. Her gün *L'Action Française* ön kapağına 'Hayır! Savaşa Hayır!' manşetini basıyordu ve Yahudilerin Hitler'in kendilerine karşı olan politikalarını beğenmedikleri için savaşı kışkırttıkları iddiasını yineliyordu.

Hitler, Çekoslovakya'nın büyük bölümünün teslim olmasını istemişti. Sudetenland üzerinde hak iddia etmek istiyordu ancak açıktı ki daha sonra ülkenin tamamını isteyecekti.

"Aptallar," dedi Minot bir gün Café de Flore'de bir şeyler içmek için buluştuğumuzda. "Fransız ve İngiliz hükümetleri bir müttefikî terk etmenin utancını önemsemeseler bile, hiç olmazsa saldırıya uğradığımızda Çeklerin bize yardım edeceklerini düşünmeliler. Çekler Avrupa'daki en modern silah fabrikalarına ve Alman sınırı boyunca iyi planlanmış bir savunmaya sahipler. Avrupa'da geriye kalan birkaç demokrasi-den biriler — ve biz de tam olarak dost ülkelerle çevrili değiliz."

Minot ile Café de Flore'deki konuşmamızdan sonra, içimde büyüyen bir korkuyla evime döndüm. Paulette öğleden sonrası için dışarıdaydı, ben de kendime kahve yapmak için cezveyi ocağa koydum. Diğer mektupların üzerinde Bernard'dan gelen bir mektup vardı. Mektubu açtığımda Augustine halanın öldüğünü ve evini de bana bıraktığım öğrendim. Champs Élysées manzarasına bakan oturma odamdaki masaya oturdum ve kahvem i yudumladım. Augustine halanın benden nefret ettiğini sanıyordum. Neden evini bana bırakmıştı? Onun, evini küçümsediği bir yeğenine vermekle devletin el koyması arasındaki kararsızlığım hayal ettim. Ben kötünün iyisi olmalıydım. Evi tabii ki satacaktım; onun zavallı anısına tahammül edemezdim.

Aşağıda sokakta, gazeteci çocuk öğleden sonra baskısının başlıklarını haykırıyordu. İnsanlar tezahürat yapıyor ve başbakanın adını, onun 'aydın' politikalarını överek haykırıyorlardı: "Daladier! Daladier!"

Gözlerimi kapattım ve Berlin'deki ilk günümde bana bağıran genç adamı hatırladım. *Fransa'yı yeneceğiz! Onu toprağa gömeceğiz! Artık Fransa diye bir yer olmayacak! Fransız da! Kul lanılmış bir fahişe gibi üzerine tüküreceğiz!*

Tüylerim ürpermişti. Genç adamın gözeneklerinden sızan keskin terin ve kinin kokusunu alabiliyordum adeta. Aceleyle ofisteki çizim odasına gittim, birkaç not kâğıdı çıkarttım ve yazmaya başladım.

Sevgili Bernard,

Savaş Fransa'ya doğru geliyor. Güneyde bunu hâlâ hissedemiyor olabilirsiniz ancak nefes alışım kadar eminim ki, Alman ordusu istila edecek. Sana bu ay fazladan para gönderiyorum. Bunu çiftliğin uzun dönemli ihtiyaçlarını satın almak için kullan lütfen. Oraya gelince Augustine teyzemin evini kullanmayı düşünüyorum. Lütfen tamir edilmesini ve boyanmasını sağla. Kimseyle bu konuları tartışma lütfen.

Ara verdim. Önsezilerim bilinçli düşüncelerimin arkasında planlar yapıyordu. Eğer savaş çıkarsa, ailem Fransa'nın muhtemelen en güvenli yerinde olacaktı — büyük şehirlerden, sınırlardan ve sahilden uzak, sarp dağlarla çevrili bir bölge. Ve Marsilya Afrika'ya denizle ulaşılabilir uzaklıktaydı. Almanlar eğer kuzeyden işgal edeceklerse, güney en iyi kaçış yolu olacaktı. Ancak şu anda endişelendiğim kendim ya da ailem değildi.

"Simone!" diyerek gülümsedi Odette, hamile karnını ovalayarak. "Yok yere heyecan yaratıyorsun. Almanya Fransa'yı işgal etmeyecek. Hem deneyecek olsalar bile Maginot hattı onları durdurmak için orada."

Ailesinin Saint Germain en Laye'deki evlerinin mutfağında idik. Odette ve Joseph, Odette doğurduktan sonrasına kadar orada kalmaya devam edeceklerdi. Güneş ışınları dantel perdelerin içinden geçerek masanın üzerinde parıltıydı. Mut-

fak sarıya boyanmış, mobilyalar da mavi süslerle bezenmişti ve beyazdı. Ocağın üstündeki çaydanlıktan yükselen buharın havada çizdiği kavisleri izliyordum.

“Kimsenin Maginot hattına inancının kaldığını sanmıyorum artık,” dedim. “Belçika sınırının başladığı yerde sığınaklar bitiyor.”

“Çünkü Belçika bizim müttefikimiz,” dedi, oturmadan önce bir fincan kahve hazırlayıp, önüme bir dilim çikolata koydu.

“Almanlar 1914’te yaptıkları gibi tam üzerlerine yürüyecekler.”

Odette bana şüpheci bir bakış attı. “Öyleyse artık bir şarkıcı değilsin, Simone,” dedi. “Artık askeri stratejist oldun.”

“Bunun stratejiyle ne ilgisi var, anlayamıyorum,” dedim. “Bu, sadece bir sağduyu. Biz Fransızlar, büyük düşünürler olduğumuzu sanırsınız, ama inanılmaz derecede aptalızdır.”

Odette’in yüzü sertleşti ve sandalyesinde oturuşunu düzeltti. “Joseph yeni dükkânını açtı ve bebek doğduktan sonra ona yardım edeceğim. O benim kocam. O, endişelenecek bir şey olmadığını söylüyorsa, ona inanmam gerekir.”

Ellerime baktım. Ben sadece bir müzikal yıldız olabilirdim ancak Joseph, Nazi istilasının bir Yahudi ailesine yapacağı etkiyi anlamayacak kadar saf olabilir miydi? Elbette Almanya’da geçirilen kanunları okumuştum? Bir keresinde Almanların Yahudilere yaptıkları muamelenin Fransa’da hiç gerçekleşmeyeceğini düşünmüştüm, ancak şimdi bunun doğru olmadığını görüyordum. Anti-semitik gazetelerin satış oranları geçen iki yılda üç katına çıkmıştı.

Odette kahvesini yudumladı ve hafifçe bir şarkı mırıldandı. Tatlı olduğu kadar gerçeklerle yüzleşme karşısında ne kadar inatçı olduğunu anlayacak kadar iyi tanıyordum onu. Onu Paris’i terk etmeye ikna etmek istiyorsam bunu zamana bırakarak ve kurnazca yapmalıydım. Sorun, ne kadar zamanımızın kaldığını bilmiyor oluşumdu. Odette evliydi ve hamileydi. Dünyanın sonuyla tek başıma karşı karşıyaydım. Belki de olayları bu kadar açık görebilmemden nedeni buydu. Benim

için düşünecek daha fazla bir şey yoktu.

“Bebeğe koyacağın isme karar verdin mi?” diye sordum konuyu değiştirerek.

Gözleri parladı ve yüzüne gülümseme geldi. “Evet, erkek olursa Michel, kız olursa Simone.”

Yüzüm kızarmıştı. Odette’in ılık saçan aşkını hissedebiliyordum. Onun gibi bir arkadaşım olduğu için şanslı olduğumu biliyordum.

“Gerçekten mi?” diye sordum.

Odette başını salladı ve kolunu omzuma attı. Bu şekilde sevmek şahaneydi. Kırık kalbimin yeniden canlandığını hissediyordum.

“Söylediğin şey için minnettarım,” dedi Mösyö Etienne, onu ofisinde ziyarete gittiğimde. “Ve kaygılarınızı paylaşıyorum. Fakat Joseph’in de haklı olduğu bir konu var. Almanlar, İspanya’da denedikleri üstün bir hava gücüne sahipler. Karadan işgal ederken muhtemelen limanlarımızı da bombalayacaklar. Fakat Paris’e ulaşmadan durdurulurlarsa ne olur? Evlerimizi ve işlerimizi bir hiç için mi bırakmış olacağız?”

Sandalyemde geri oturdum. Sinir hastası mı oluyordum? Odette Paris’in dışında kalıyordu. Eğer Almanlar bizi bombalayacaksa orada, Marsilya’nın merkezinde olduğundan daha güvende olacaktı. Bir an için Kont Harry’nin, Almanya’dan sürgün edildiği günkü yüzü belirdi gözümün önünde. Berlin’de geçirdiğim o zamanları ve yayılan çöküşün uğursuz ve karanlık hissini hatırladım. Birincisinden çok daha yıkıcı olacak olan ikinci dünya savaşı hakkındaki öngörüler gerçek oluyordu. Arkadaşlarımı en iyi şekilde uyarmam gerekiyordu.

“Bak,” dedim, Marsilya’daki evin ve Pays de Sault’daki çiftliğin adresini karalarken, “bu hissettiğim ciddi bir şey. Bunları ihtiyacın olacağını düşünerek sakla lütfen. Ne olacağını kim bilebilir ki?”

Neyse ki, Minot'yu acil durum planım için işbirliği yapmaya ikna etmede sorun yaşamamıştım. Düşünmesi gereken yaşlı bir annesi vardı. Lebaron iki ay önce, Adriana'nın sorumluluğunu Minot'ya bırakarak Amerika'ya kaçmıştı.

"Yeni bir araba aldım ve Provans'taki aileme erzak gönderiyorum," dedim Minot'ya. "Almanlar işgal ederlerse, sen ve annenin gelmenizi ve bizle kalmanızı çok isteriz."

"Çok iyisiniz, Matmazel Fleurier," dedi. "Şimdiden resimlerimi Pays de Sault'daki eve göndereceğim. Alman askerlerinin onları ele geçirmelerini istemiyorum."

İkiz çiftlik evlerimizin duvarlarının Picasso ve Dali resimleriyle dekore edildiğini hayal ederek gülümsedim. Zavallı Minot, diye düşündüm, mermer banyolu bir şatoda kalmayı beklemediğini ümit ediyordum. Maurice Chevalier ve Joséphine Baker'in, çoğu varlıklı Fransız gibi, taş evleri vardı. André ile evlendiğimizde alacağımız türden bir şey olduğunu her zaman düşünmüştüm. Bu evler yıllar önce ben çocukken yenilenmiş ve harap hallerinden eser kalmamıştı. Ancak Pays de Sault hâlâ yabancı bir taşraydı ve ailem sadelikten hoşlanıyordu. Evlerimiz sıktan ziyade çok gösterişsizdi.

"Resimlerin sandıklara konulduğundan emin olun," dedim. "Sıcaktan eğilmelerini istemezsiniz."

Minot'nun desteği bana biraz huzur vermişti. Her gün kendime tepkimin aşırı olup olmadığı soruyordum. Bütün bu hazırlıklardan sonra hiçbir şey olmaması ne utanç verici olurdu. Ancak tahminlerim gerçekleşir ve biz hazırlıksız yakalanırsak da çok kötü olurdu. Müzikale ve gece kulübüne gelenlerin yüzünde görünürde hiçbir endişe izi yoktu. Paris hiç olmadığı kadar gösterişli operalarla, oyunlarla, moda gösterileriyle ve partilerle canlı bir şekilde parlıyordu. Odette'in doğum sancıları çektiği ve bir kız çocuğu dünyaya getirdiği gece, Polonya büyükelçisi zarif bir baloya ev sahipliği yapmıştı. Alman büyükelçisi de baloya davet edilmişti. Valsler ve mazurkalar eşliğinde danslar etmiş ve gecenin sonunda havai fişek gösterisi izlemiştik. Bunlar her şeyin iyi olduğunun işareti değil miydi?

Yaptığım tek hatanın paniğe bir yıl erken kapılmak olduğu ortaya çıkmıştı. Balodan iki ay sonra, Almanya Polonya'yı işgal etti. Hitler'e verilen İspanyol-İngiliz ultimatomonun süresi dolduğunda Fransız ordusu seferberlik ilan etmişti. İnsanlar şüphe içinde etrafta dolanıyorlardı. Bu gerçek olabilir miydi? Gerçekten de Üçüncü Reich'a karşı savaşta olabilir miydik?

Minot ve annesi, Paris'i bir gece yarısı terk etmek zorunda kalmak durumuna karşı bana taşınmışlardı. Elsa Maxwell parti davetiyelerini 'Lütfen Cevap Veriniz' anlamına gelen LCV tarihi yerine SOD şeklinde yazılı bir kısaltmayla göndermişti: Savaş Olmaması Durumunda. Herhangi bir plan yapmak imkânsız hale gelmişti.

"Tahliye nasıl devam edeceğim?" diye mırıldandı sekreterim. "Kocam birliğine katılması için askere çağrılmış olabilir."

Ancak aylar arka arkaya hiçbir şey olmadan geçip gitti. Gazeteler bu süreci *drôle de guerre* diye adlandırmışlardı: sahte savaş.

Salı günü öğle sonrasında, hava saldırısı taliminden sonra, Camille ile Ritz yakınlarında bir kafede buluşmuştum. Minot, sığınaklarında huzursuz ve canları sıkkin olan askerleri eğlendirmek için benim adıma, Maginot hattı boyunca birkaç turdan oluşan bir etkinlik düzenlemişti. Döndüğümde şehri terk etmiş olmasına karşın Camille'i de yanımda götürmek istemiştim. Place Vendome'un vitrinlerindeki mankenlere boyunlarından kurdeleyle bağlanmış gaz maskeleri takılmıştı. Bu bir şakaydı, ancak sivillerin üzerine hardal gazı atabilecek bir düşmanla yüzleşme düşüncesi beni rahatsız ediyordu.

Kafede, çikolatalara ve keklere bomba şekli verilmişti. "Herkesin espri yeteneğini kaybetmemiş olmasını görmek güzel," dedi Camille, içkilerimizi aldıktan hemen sonra garsona ödemek için para çantasını açarken. Paris'teki sistem buydu: Artık garsonlar birikmesi için hesap tabaklarını beklemiyorlardı; sirenlerin çalmaya başlaması ve herkesin aceleyle sığınağa koşuşturması nedeniyle her içki gelir gelmez ödeme-lydiniz.

"Şehir çocuklar olmadan tuhaf görünüyor," dedim. "On-

lar olmadan Jardin du Luxemburg hayalet kasaba gibi. Bugün daha fazlasını tahliye ediyorlar.”

“Yumurcakları uzun zaman önce göndermiş olmalılar,” dedi Camille. “Sessizliğin keyfini sürüyorum.”

Bunu, bir annenin söylemesi tuhaf bir şeydi.

“Ya sen?” diye sordum. “Senin planın ne?”

“Şey, ihtiyacım olursa Dordogne’daki ev var. Ama diğer taraftan Ritz’deki odamı bırakmayı düşünmüyorum.”

“Yapamazsın,” dedim. “Şehri işgal ettiklerinde Alman askerlerinin sana ne yapabileceklerini düşün?”

Camille kaşlarını kaldırdı. “Ben onlara bir şey yapmadım ki, neden bana bir şey yapsınlar? Ayrıca, Portes Kontesi’ne göre, Fransızlar karşılama komitesi hazırlıyorlarmış.”

Tüylerim diken diken oldu. Kontes Helene de Portes, Fransa Başbakanı Daladier’yle yer değiştiren Paul Reynauld’un met-resiydi. Aşırı sağ görüşleriyle tanınıyordu. Şimdi Reynauld’la mı paylaşıyordu bu görüşleri?

“Camille,” diye fısıldadım, “şaka yaptığım söyle bana.”

“Fransız ya da Alman, ne fark eder?” diye homurdandı Camille sigarasını yakarken. “Paris, Paris olduğu sürece.”

Soğukkanlı ses tonu yüzünden şaşırmıştım. Bu, bahane üretmek için bu şekilde konuşan Camille miydi? Daha yakından inceledim. Yüzü soluktu ve gözlerinin altında torbalar oluşmaya başlamıştı. Parayla ilgili problemler yaşadığını duymuştum ve alacaklılarının açtığı davalarla ilgili dedikodular vardı. Belki de bunlar zihninde baş gösteren savaştan daha fazla ağır basıyordu.

“Nazilerin Yahudilere yaptıklarını duymadın mı?” diye sordum.

Camille başını kaldırdı ve gözlerimin içine baktı.

“Sen Yahudi değilsin. Ne zaman kendini düşünmeye başlayacaksın?”

Bunu bıkkın bir şekilde söylemesinden korkmuştum. Yıllar boyunca çalıştığımız iyi insanların bazıları Yahudi’ydi. Onlar için hiç bir şey hissetmiyor muydu? Onunla ilk tanıştığımızda erkeklere nasıl davrandığını görmüş ve sadece kişisel

çıkarlarına göre hareket ettiğini düşünmüştüm. Daha sonra bir kızı olduğunu öğrenmiştim. Ancak Yahudilerle ilgili yorumu cahilce ve zalimdi. Bu 'Kadınlar'da birlikte çalışırken tanıdığım Camille değildi. Ya da belki de ta kendisiydi.

Kendimi konuşamaz bir durumda buldum. Randevumuzdan ayrıldıktan sonra, Camille Casal'ı hiç tanımadığıma dair rahatsız edici bir izlenime kapılmıştım.

YİRMİ ALTI

Evime döndüğümde binanın yanında duran kum yığınına fark ettim. İşini halletmek için yumuşak bir yer bulduğuna sevinen kedi kumu eşeliyordu.

“Bu kum ne için?” diye sordum kapı görevlisi Madam Goux’ya.

Kollarını havaya kaldırdı. “Şehir yönetiminden gelen bir emir. Bunları çatıya yaymamız gerekiyormuş.”

“Neden?”

“Çatıda çıkabilecek yangının alt katlara yayılmasını önlemek içinmiş. Fakat kimse benden elimde kum dolu kovalarla yedi kat merdiveni inip çıkmamı beklemesin.”

“Elbette olmaz öyle bir şey,” dedim. “Ben yardım ederim. Ve eminim diğerleri de yardım ederler.”

Paulette’in de yardımını sağlayabilirdim ancak o Fransa’nın batısındaki köyüne çoktan dönmüştü.

Madam Goux dalga geçermiş gibi bana baktı. “Yani, ben elimi bile sürmem. Bu benim görevlerim dışında bir şey.”

“Eminim Almanlar binanın üzerine bir bomba bıraktıklarında sizin görev dışında tuttuğunuz şey nedeniyle size çok saygı duyarlar,” dedim ve dönüp merdivenlerden yukarı çıktım.

Binadaki diğer insanların kapı görevlisine yardımcı olmak konusunda gönülsüz olmaları beni şaşırttı. “Yapmaya değmez bir iş,” dedi, üst katımda oturan adam. “Almanlar sınırı bile geçmeden biz onları geri püskürtürüz. Ardennes ormanına girmek mümkün değildir.”

Sadece benim alt katımda oturan Madam Ibert adındaki kemancı yardım etmeyi kabul etti. Saçlarımızı eşarplarla kapattık ve iki saat boyunca kumları çatıya taşıdık. Madam Goux’nun önünden ne zaman geçsek başını sallıyor ve pöh! diye bir ses çıkarıyordu. Yönetimin istediği şeyi yapmayı red-

deden sadece kapı görevlisi değildi. Sokak üzerindeki binaların dışında hiç dokunulmamış kum yığınları vardı ve henüz evlerinden çıkarılmamış çocuklardan bazıları yığınların içine tüneller açmışlar, oyuncak kamyonlarını geçiriyorlardı.

Elindeki süpürgeyle kumları düzeltmekte olan Madam Ibert'e, "Ellerinizi su toplayacağı için üzülüyorum," dedim. Benden yaklaşık on yaş büyüktü. Kuş kadar zayıftı, kahverengi dalgalı saçları ve koyu mavi gözleri vardı.

Doğruldu ve hüzünlü bir şekilde bana gülümsedi. "Bu Fransa için ödememiz gereken küçük bir bedel."

"Bu binada oturan on dört kişi ve sokağımızda oturan yüzlerce insan var," dedim. "Ve sadece ikimiz mücadele vermeye hazırız."

O gece gözlerimi kapattığımda, bu oranın tüm Paris için de geçerli olmasından endişe duydum. Savaş kapımıza kadar gelmişken bile anlaşılan bizim bunu ciddiye alacak enerjimiz kalmamış. André'yi düşündüm. Babası emekli olmuştu ve o tamamen aile işinin başına geçmişti. Mücadele etmek ya da savaşa katılmak için bir şey yapacak mıydı, merak ediyordum. Ana dili gibi Almanca konuşuyordu, araba ve uçak kullanmasını biliyordu.

Onu görmeyeli aylar olmuştu ve bir zamanlar onun için hissettiğim acıyı artık hissetmediğimi şaşkınlık içinde fark ettim. Hatta onunla, parçalara bölünmeden konuşabileceğimi bile düşünüyordum. Duygularımdaki esaslı değişikliği ve buna neden olan şeyi düşündüm. Belki de savaş yaklaştığı içindi. İlişkimizin bitmesinden daha büyük bir şeyle karşı karşıya olduğumuzu biliyordum.

Ertesi sabah, savaş konusunda niyetini sormak amacıyla onu ofisinden aramakta bir sakınca görmedim. Ancak sekreteri bana Blanchard ailesinin şirket ve aile büyükleriyle birlikte bir ay önce İsviçre'ye taşındıklarını söyledi. André'nin seçimi beni hayal kırıklığına uğratmıştı ancak Blanchard işlerinin Fransız ekonomisine zarar verdiği düşünülürse, doğru bir iş yapmışlar.

Birkaç hafta sonra Minot ve ben, annesini ve Kira'yı güneye giden bir trene bindirdik. Arabada bize daha fazla yer kalsın diye onları önden gönderiyorduk. Bernard onları Carpentras'tan alacak ve çiftliğe götürecekti. Sonradan tam zamanında harekete geçtiğimiz ortaya çıktı.

1940 yılının Mayıs ayı başlarında Almanya Hollanda'ya, Belçika'ya ve Lüksemburg'a saldırdı. Düşmanın önündeki köprülerin yıkılması için harcanan çabalara rağmen bu milletlerin hepsi bir bir yıkıldı. Paris'te savaşın gerçekliğini kabul etmeyenler varsa bunun kanıtını her geçen gün sokaklarda görebilirlerdi. Kuzeyden binlerce sığınmacı şehre aktı. Boulevard Saint Michel'de durdum ve onların geçişini izledim: içlerinde savaş bunalımı içinde olan, bıkkın, gözü yaşlı insanlar olan bir motorlu araba ve atlı araba seli. Karnı epeyce şiş hamile bir kadının kullandığı ve yolcu koltuğunda yaşlı bir kadının, arka koltukta ise dört çocuk ve bir kedinin bulunduğu bir araba vardı.

Hızla eve döndüm ve şimdiye kadar depoladığım konserve halinde ya da paketlenmiş tüm yiyecekleri topladım. Merdivenlerden aşağı inerken Madam Ibert ile karşılaştım. "Ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

"Sığınmacılara yiyecek götürüyorum," dedim.

"Bekleyin!" dedi, anahtarı yeniden kilide sokarken. "Ben de sizinle geleceğim."

Arabayla sığınmacıların dinlenmek ya da atlarını otlatmak için durdukları Jardin du Luxembourg'a gittik ve çocuklu kadınlara yiyecek dağıttık. İşlerinden bazıları beni tanıdı ve benden önlüklerini ve mendillerini imzalamamı istediler. Bu karmaşa içinde normale dönmüş bir an gibiydi. Madam Ibert ve ben karanlık çöktükten sonra eve döndük. O kadar yorulmuştum ki elbiselerimi bile çıkarmadan kendimi yatağa atmışım.

Ertesi sabah Odette'i aradım ancak ulaşamadım. Bana göndermiş olduğu küçük Simone'un resmini aldım ve ne yapmam

gerektiğini düşünmeye çalıştım. Sonunda Mösyö Etienne'in ofisine koşturdum. Orayı kapalı bulunca evine gittim. Evde çantalarını hazırlıyordu.

"Joseph'in Bordeaux'daki ailesinin yanında kalacağız," dedi.

Şehirden çıkmaya karar verdiklerine sevinmiştim ancak Bordeaux hâlâ Fransa'daydı. Avrupa'dan tamamen uzaklaş-salar daha çok sevinecektim. Mösyö Etienne'in kâğıtlarını ve bazı fotoğraflarını kutulara koymasına yardım ettim. Paris'e ilk geldiğim günü hatırlayınca kalbim heyecanla çarpmaya başla-dı. Şu anda sadece arkadaşım olarak gördüğüm adamı bir za-manlar ne kadar gözümde büyüttüğümü düşünmek komik ge-liyordu. Sonumuz ne olacaktı? Bir daha birbirimizi görecekt miydik?

"İyi şanslar, Matmazel Fleurier," dedi Mösyö Etienne, ya-naklarımdan öperken. Her zaman çok güçlü, kendine çok gü-venir görünmüştü ancak bugün elinin titrediğini ve gözlerin-deki hassasiyeti fark ettim.

"Bana hiç Simone demeyecek misiniz?" diye sordum, güç-lükle ses çıkarak.

"Hayır," dedi, gözyaşları içinde gülümserken. "Ayrıca zaten ben artık sizi küçük yeğenimden de ayrı tutamam."

Eve döndüğümde Minot'yu panik içinde buldum. "Mat-mazel Fleurier," diye haykırdı, "hemen gitmeliyiz." Alman bir paraşütçünün Champs Élysées'ye inmek üzereyken görüldü-ğünü söyledi.

Le Figaro'dan bir arkadaşımı arayarak öyküyü doğrulama-sını istedim. "O, içi boş bir balon çıktı," dedi. "Fakat Alman-ların havadan rahip, rahibe ve revü kızı kılığında atladıklarına dair haberler alıyoruz. Dün gece biri arayıp bir bale topluluğu halinde havadan indiklerini söyledi."

"Demek Paris kriz karşısında sakinliğini koruyor?" dedim. Duruma rağmen her nasılsa gülmeyi başarmıştık.

"Şaka mı yapıyorsunuz, Matmazel Fleurier?" diye yanıtladı. "Yetkililer Paris insanlarını işbirliği için bir araya getiremi-

yorlar. İnsanlar sanki elektrik kesintisi ya da grev varmış gibi davranıyorlar. Onları uyarmak için şehir hava sirenleri çalışıyor ancak onlar mahzene inmek yerine neler olduğuna bakmak için pencerelere koşuyorlar.”

“Paris’i terk etmeyi düşünüyorum. Sizce kuruntulu muyum?” diye sordum.

Bir duraksama oldu. Arka taraftan bir erkek bağırdı ve haber odasında giderek yükselen sesleri duydum. Muhabir yeniden telefona döndü. “Matmazel Fleurier,” dedi, sesi titriyordu. “Yeni bir haber aldık. Almanlar az önce Ardennes sınırını geçmişler.”

Bu haberin halk tarafından hazmedilmesi için birkaç gün geçmesi gerekti ancak Fransız savunmasını endişelendirecek bir felaketti. Ardennes sınırı sonuçta geçilmez değildi: Hitler’in panzer tank birlikleri kolaylıkla oradan geçmişti. Eğer bizim güçlerimiz önlerini kesmezse Fransa’nın büyük bir bölümüyle onlar arasında fazla bir şey durmuyor demektir.

Madam Ibert’in kapısını çaldım. “Arkadaşım ve ben yarın Paris’i terk ediyoruz. Bizimle gelmek ister misiniz?”

“Evet,” dedi, ellerimi tutarak. “Gidecek bir ailem yok.”

Yolculuk için satın aldığım araba Peugeot idi. Bilerek böyle bir model almıştım, gerekirse yol üzerinde bile parçasını bulabilirdik. Bu ayrıca fazla dikkat çekmeyen bir aile arabasıydı. Planım oraya kadar yolunda gitmişti ancak Minot ve ben arabayı almaya garaja gittiğimizde benzin tankının boşaltıldığını gördük ve bagaja koyduğum yedek yakıt tankları da çalınmıştı.

“Lanet olsun!” dedim. “Yedekleri evde saklayabilirdim. Ancak yangın çıkmasından korktum!”

“Şimdi ne yapacağız?” diye sordu Minot. “Petrol bulmak çikolatalı şekerleme bulmaktan daha zor.”

Minot, Madam Ibert ve ben bir buçuk hafta daha kalarak bulabildiğimiz her yerden gizli saklı benzin aldık. Sahte krizle birlikte petrol fiyatları yükselmışti ve şimdi ise ne kadar öderseniz ödeyin, bulmak çok zordu. Herkes kaçmak için ihtiyaç duyulursa diye bir miktar saklıyordu. Her ikimiz de eve aşırı pahalı ve en fazla birkaç şampanya şişesini doldurabilecek ka-

dar benzinle dönebiliyorduk.

“Bu uzun zaman alacak,” diye mırıldandı Minot, ben o günkü hasılatı banyodaki depolama tankına boşaltırken.

Paris’te sükûnetin ve şiddetin karıştığı bir hava vardı. Bazıları Almanların gökyüzünden indiklerini ya da bir kanalizasyonda pusu kurduklarını görürken bazıları da restoranlarda istiridye ve eski şarapların tadını çıkarıyordu. Benim sahneyle işim yoktu ancak Maurice Chevalier ve Joséphine Baker hâlâ Casino de Paris’te sahne alıyorlardı ve sinemalarda en son filmler gösteriliyordu: Greta Garbo’nun oynadığı *Ninotchka* ve *Notre Dame’in Kamburu*.

Benzinimizin çalındığını fark edişimizden birkaç gün sonra hava yoğun bir dumanla kaplanmıştı.

“Bu ne olabilir?” diye sordum Minot’ya. “Bizi hava saldırılarından koruyacak dumandan bir perde mi?”

Ders verdiği konservatuardan geri dönen Madam Ibert olayı aydınlattı. “Düşmanın eline geçmemesi için petrol rezervlerini yakıyorlar.”

Daha küçük ateşler de oluyordu; benzin arama görevim sırasında Gare de Lyon’a giderken Dışişleri Bakanlığı’nın yanından geçtim. Diplomatik temsilciler ve onların yardımcıları bir takım önemli belgeleri yakıyorlardı. Belediye Sarayı’na vardığımda yarısından fazlası kül olmuş bir belge havada uçarak geldi ve ayaklarımın dibine kondu. Sayfanın köşesinde ‘Çok Gizli’ yazıyordu.

Benim semtimdeki bina sakinlerinin çoğu kaçmıştı ancak orta sınıf insanların yaşadığı varoşlar insan kaynıyordu. Belleville’deki bir fırıncıdan benzin almaya gittiğimde sokaklarda oynayan bir yığın çocuk görünce şaşırmıştım. Ev kadınları çamaşırlarını asıyorlar ve bunun şimdiye kadarki yazların en sıcak olduğu olduğuna dair yorumlar yapıyorlardı. Hükümet görevlilerini Paris’in dışına taşıyan otobüslerin sokaklardan kaybolmaya başladığını fark etmemişler miydi? Paris’in önde gelenleri ve liderleri kaçmışlardı ve önlemleri gereken savaşa

karşı mücadele etmeleri için sıradan insanları yalnız başlarına bırakmışlardı.

“Bugün Almanları arıyorlardı,” dedi Madam Ibert eve döndüğümde. “Onları toplama kampına koyuyorlar.”

“Çok aptalca!” dedim, en yakın sandalyeye çökerken. “Bu insanların çoğu Almanya’dan kaçan Yahudiler ya da Nazilere karşı çıkanlar. Onlar toplama kampında tutulurken biz de kuşatma altındayız, önlerine sunulan bir kurban gibi.”

“Ya da çitlerin içine hapsolmuş bir koyun gibi,” dedi Madam Ibert başını sallayarak.

“Sizce Yahudilere Almanya’da olduğu gibi burada da işkence edilir mi?” diye sordu Minot, yanımda duran masaya bir bardak su koyarken. Minot’nun Paulette’in önlüğünü takmış olduğunu fark ettim ancak onunla dalga geçemeyecek kadar yorgundum.

“Fransız Yahudilerinin Almanya’da olanların burada da olacağını düşünmeleri beni endişelendiriyor,” dedi Madam Ibert. “Hepsi kolayca isimlerini ve bilgilerini değiştirebileceğini ve kimsenin bunları yetkililere bildirmeyeceğini sanıyor.”

Renoir’nın şu yaşlı Yahudi kadına kaldırımı yalatan gençlerle ilgili anlattıkları yıllarca aklımdan çıkmamıştı. Madam Ibert haklıydı. Bu gençler ve yaşlı kadın bir zamanlar komşu değiller miydi?

Ertesi gün Minot ve ben birikimlerimizi gözden geçirdik. Eğer güneye kadar durmadan gidersek Pays de Saulx’a gidecek kadar benzinimiz vardı, ancak trafiği sığınmacılar doldurmuş olmalıydı. En az iki tane yedek yakıt tankımız olmalıydı.

“Trenle mi gitsek?” diye sordum Minot’ya. “Ya da sen ve Madam Ibert trenle gidin, ben arkanızdan geleyim?”

Minot çiftliğe vardığımızda bir araca ihtiyacımız olabileceği için hepimizin arabayla gitmesi konusunda ısrar etti. Benzin arayışımıza devam etmek için bir süre daha kalmaya karar verdik.

Minot bir takım angarya halletmek ve arkadaşlarını görmek için dışarı çıktı. Biz de Madam Ibert’le öğle yemeğine oturmuştuk ki uçakların uğultusunu ve hava saldırı sirenleri-

nin kükreyişini duyduk. Pencereye koştuk ve gökyüzüne baktık. Üzerimize siyah noktalardan oluşan bir küme yağıyordu.

“Mahzene inmeliyiz,” dedim, muhabir arkadaşımın Parislilerin hava saldırısı sırasında pencerelere koştuklarını söylediğini hatırladım.

Mahzene giden merdivenleri yavaşça indik. Durum paniklenmeyecek kadar gerçeküstüydü. Binadaki herkesin aynı şeyi hissettiği çok açıktı çünkü mahzene gelen diğer kişi sadece Madam Goux idi. Patates soyuyor ve kabuklarını kovaya atıyordu. İçimden bir ses buranın, onun güvenlik için kaçtığı bir yer olmadığını, sadece patates soyma yeri olduğunu söylüyordu.

Uçaksavarların ateşi duyuldu. Madam Ibert ve ben korkudan sindik.

“Sadece sizi korkutmaya çalışıyorlar,” dedi Madam Goux. Sizi derken sanki Madam Ibert ve benim farklı ırklardan olduğumuzu kasteder gibiydi.

“Bunu yapmak için yeterince adamları vardı,” dedim, gökyüzündeki siyah noktaları hatırlayarak.

Madam Goux bana küçümseyerek baktı. “Bombaları duyuyor musunuz?”

İtiraf etmeliydim ki şu anda duyduğum şeyler onun bıçağının sesi ve Mösyö Copeau’nun gramfonunda son seste çalan ‘*Hawaii Adaları*’ndan başka bir şey değildi. Hava saldırısının adamın müzik keyfine engel olmadığı çok açıktı.

Ancak önlem alarak akıllılık etmiştik. Saldırının bittiğini haber veren sirenler çaldığında Minot bizi evde titrer bir halde bekliyordu.

“Bin bomba,” dedi. “Öyle tahmin ediliyor. Renault ve Citroën fabrikalarını bombalamışlar. Ve bir de hastaneyi. Binden fazla ölü olabilir.”

“Bir hastane mi?” diye haykırdım, yüzünü buruşturmuş olan Madam Ibert’le göz göze geldik.

“O hedef kastı seçilmemiş olabilir,” dedi Minot.

“Benzin hedefimize ulaşabilmiş değiliz,” dedi Madam Ibert, “fakat artık gitmeyi önerebilir miyim?”

Onunla tartışmayacaktım. Hepimiz Paris’in saldırılacağı-

dan emin olduktan sonra şehri terk etmek konusunda anlaşmıştık ve anlaşılan zaman gelmişti.

Madam Ibert ve ben erzakları ve bavulları aşağı taşıırken Minot da arabayı garajdan çıkardı. İşimize burnunu sokabilecek olan Madam Goux'yu masasında görmeyince rahatladık. Ona birkaç günlüğüne aileme ziyarete gittiğimi ve dairenin kilitli olduğunu ve hiçbir koşulda yetkisiz kişilerin — bununla Almanları kastediyordum — girmesine izin verilmemesi gerektiğini bildiren bir not bıraktım. Elbette böyle bir notun hükmü yoktu. İşgalci bir askeri kim engelleyebilirdi ki? Ayrıca, bir anda bin bomba bırakabiliyorlarsa, belki geri döndüğümde bir evim bile olmazdı.

İki yıldır kendimi savaşa hazırlıyordum ancak şehrin yarısının burayı terk etmeye karar verdiği gün Paris'i terk etme avantajımı kullanamamıştım. Sokaklar aşırı yüklenmiş arabaların yanı sıra işportacılar, at arabaları ve ekmek dağıtım arabalarıyla doluydu.

“Şu trafiğe bak,” dite tısladı Minot. “Orléans kapısına varmadan benzinimiz bitecek.”

Arabanın içi sıcaktı. Ellerimden akan terler direksiyona damlıyordu. Ancak içimde bir mezar taşı kadar soğuktum. Place de la Concorde'un üzerinde duran Kleopatra'nın İğnesi'ne baktım. Bu tanıdık anıtlar döndüğümde hâlâ burada olacaklar mıydı? *Eğer dönebilirsem.*

Neden gidiyorsun?

Elimi alnımdan geçirdim ve bu düşüncüyü aklımdan çıkarmaya çalıştım. Düşüncem vazgeçmiyordu. Onu yanıtladım, çünkü Minot ve Madam Ibert'in güvende olmalarını istiyorum.

Evet, ama sen? Sen neden gidiyorsun?

Aslında planım Odette ve ailesini Fransa'dan çıkarmaktı. Minot ve Madam Ibert'e de yardım etmek istediğim doğrudu. Ancak neden benim de gittiğim sorusu beni rahatsız etmeye başlamıştı. Nedenlerimi gözden geçirdim: Çünkü Almanlar Büyük Savaş sırasındaki zalimlikleriyle tanınıyorlardı, çünkü babam Alman askerlerinin bebekleri süngülediklerini ve kadınlara ve kızlara tecavüz ettiklerini söylemişti.

Işıkların Şehri'nin en parlak ışığı.

Direksiyonu kavradım. Bu benim, Jacques Noir'ın kendisine Paris'in delicesine sevilen komedyeni unvanını yakıştırdığı gibi, kendi kendime yakıştırdığım bir unvan değildi. Bu Parislilerin beni ifade etme tarzlarıydı. Ve şimdi Paris en karanlık saatlerinden birini yaşarken 'en parlak ışık' gidiyordu.

Akşamın ilk saatlerinden önce ne Paris'ten çıkabildik ne de Route National Six'e varabildik. Güney otobanı kalabalıktı ancak en azından hepimiz aynı yöne gidiyorduk. Güneş batarken bir kiliseden geçtik, bahçesinde yeni açılmış mezarlar vardı. Gözlerimizi başka yöne çevirdik.

Minot ve ben sırayla direksiyon başına geçerek gece boyunca arabayla ilerledik. Şafağa karşı uyandığımda araziler gördüm. "Yaklaştık mı?" diye sordum Minot'ya esneyerek.

"Şaka mı yapıyorsun?" diye sordu. "Daha yolun üçte birini bile gitmedik."

Gökyüzü açıktı ve hava şimdiden sıcaktı. Madam Ibert kucağındaki tahtada ekmekleri keserek kahvaltıyı hazırladı. Önümüzde içinde bir düzine çocukla orta yaşlı bir kadının ve bir genç kızın bulunduğu motorlu bir kamyon vardı.

"Onları daha önce görmedim," dedim.

"Gece onları bir yerlerde yakalamış olmalıyız," dedi Minot. "Belçika plakalı."

"Onların hepsi bu kadının çocuğu olamaz," dedim, havaya kalkıp inen kafalara bakarak. Bazıları siyah, bazıları sarışın, bazıları da kıvılcı saçlıydı. Çocukların yaşları dörtle yedi arasında değişiyordu ve yüzlerindeki bitkinlik kalbimi yaraladı.

"Okullardan tahliye edilen çocuklar olabilir," dedi Madam Ibert.

"O şeftali torbası hâlâ duruyor mu?" diye sordum.

Ayaklarının altına uzandı. "Hepsine yetecek kadar var," dedi.

"Ah, hayır," dedi Minot. "Siz ve Matmazel Fleurier yemeklerimizi dağıtıp durursanız biz ne yiyeceğiz?"

Madam torbayla birlikte bana iki somun ekmek, bir kalıp peynir, bir paket çikolata ve bir salkım üzüm verdi.

“iftliğe vardığımızda gerekenden fazlasını yiyeceğiz,” dedim. “Bu ocuklar günlerdir bir şey yememiş olabilirler.”

Minot’nun duramayacağı kadar hızlı gitmiyorduk. Peugeot’dan çıktım ve diğ er arabaların ve bisikletlerin arasından geçerek kamyonu ulaştım.

Beni görünce kadının yüzü aydınlandı. Elimdekileri almak için yan tarafa uzandı. “Teş ekk ur ederiz! Teş ekk ur ederiz!” dedi, gözlerinde yaşlarla.

Çocukların öğretmeni olduğunu söyledi. Almanlar kasabalarını iş gal edince kaçmış lar.

“İyi şanslar, madam,” dedim.

“Tanrı sizi kutsasın,” diye bağırdı arkamdan.

Otobanı oldukça ağır bir şekilde ilerlerken fiyatı savaşı zamanı için bile çok yüksek benzin ve bardağı iki franktan su satan bir çiftlikten geçtik.

“Sanırım her zaman durumdan faydalananacak birileri çıkacak,” diye söylendi Madam Ibert.

Bir sonraki saat boyunca açık alanlar boyunca ilerledik. Minot bize, Paris yıldızlarının dedikodularından başlayıp Adriana’nın sahne arkası olaylarına kadar her şeyi anlatı ve ben de havayı yumuş atmaya çalışmak için son gösterimden birkaç parça okudum. ‘Kadınlar’dan bir bölümü alçak sesle söylerken gökyüzünden insanın kanını donduran bir inilti duyuldu.

“Tanrım!” dedi Minot, pencereden dış arı bakarken. “Bu da neydi?”

Önümüzdeki trafik durdu. İnsanlar arabalarından dış arı fırladılar ya da bisikletlerini bir kenara bıraktılar ve bir grup ağacın bulunduğı alana doğru koşımaya başladılar. At arabası olanlar arabalarının altına girdi.

Okul öğretmeni ve yardımcısı çocukları aşağı indiriyorlardı. Sürücü yardım etmek için yerinden çıktı. Arabamızdan dış arı çıktım. Ne olduğunu anlamayan ve birbirlerine bakan Fransızların yararına Hollandalı bir adam döndü ve “*Stukas!*

Stukas!" diye bağırdı. Sonra onları gördüm: İki Alman uçağı bize doğru geliyordu.

Ancak bunlar askeri hedefler arayan askeri uçaklardı. Silahsız sığınmacılara ateş açmazlardı. Uçaklar inişe geçtiler. Kalbim göğsümün içinde çırpınıyordu. Minot ve Madam Ibert arabanın zeminine yattılar. "Eğil!" diye bağırdı Minot. Ancak benim gözlerim öğretmenleri tarafından itilerek ve çekilerek ağaçlara doğru gitmeye çalışan çocuklara kilitlenmişti. Sürücü de iki ufaklığı kollarının altına almıştı.

"Hayır!" diye bağırdım.

Tıpkı yola çarpan taşların çıkardığı gibi bir takırtı vardı. Çamur kümeler halinde sıçırıyordu. Küçük bedenler ayakta titrediler ve sonra da yere yığıldılar. Öğretmen donup kaldı, kızı ve küçük çocuğu kurşunlardan korumak için onların önünde durmuştu. Yardımcısı bir süre sonra yere yığıldı. Sürücü taşıdığı çocukların ağırlığı altında hâlâ koşuyordu. Ağaçlardan onlara doğru bir adam fırladı ve çocuklardan birini kaptı. Uçaklardan bir geri dönmeseydi neredeyse kurtulacaklardı. Dördünü de kurşun yağmuruna tutarak yere indirdiler ve yeniden yükselerek gözden kayboldular.

Bacaklarım beni ancak caddenin kenarına kadar taşıyabildiler. Geri dönerler korkusuyla kimse kıpırdamıyordu. Çimenlerin üzerindeki kanlı bedenlere baktım. O kadar alçakta hedeflerinin çocuklar olduğunu görmüş olmalıydılar. Onları antrenman olsun diye vurmuşlardı.

"Şu piçler!" diye bağırdı Minot. Koşarak yanıma geldikten sonra elini havada salladı. "Şu bebek katili piçler!"

Ağaçların arkasına kaçan insanlar geri dönmeye başladılar. Cesetlerin arasına koştular, ancak yüzlerinden hayatta kalan olmadığı anlaşılıyordu. Bir kadın dizlerinin üzerine çöktü ve sürücüye yardıma koşan adamın bedeni üzerinde ağladı. Hayatta kalanlar arasında bir tartışma vardı; birkaç dakika sonra üç adam araçlarına geri döndüler ve küreklerini çıkardılar. Görünüşe bakılırsa bu cesetleri bir kilise bahçesine taşımanın bir yolu yoktu, öldükleri yerde gömüleceklerdi. Bir kadının sığınmacılar arasında bir rahip olup olmadığını sordu ve

soru araba kuyruğu boyunca yayıldı. Bir bisikletli araba kuyruğu boyunca geçerken soruyu bağırarak sordu. Rahip cübbesi içinde bir adam arabasından çıktı ve ölümlerin olduğu yere doğru ilerledi.

Geride çocukların ve onların gözetimcilerini gömmek için yirmi kişi kaldı. Kalabalığın kalanı araçlarına döndü. Onlar için ilerlemekten başka yapılacak bir şey yoktu. Yanımdan geçen iki kadının konuşmalarından bunun Almanların sığınmacılara ilk ateş edişleri olmadığını keşfettim. Şimdi Paris boyunca ilerlerken arabaların tepelerine neden yataklar bağladıklarını anlamıştım.

“Hadi, Matmazel Fleurier,” dedi Madam Ibert, kolunu belime dolarken. “Gitsek iyi olacak. Burada yapabileceğimiz bir şey yok.”

Öğretmenin yemek verdiğimde bana bakan gözlerini hatırladım. Kendisine bile ait olmayan çocukları korumak için hayatını kaybeden bu kadın kimdi? Asistanı da genç bir kızdı, benden çok daha genç, kendisini kurban etmemiş miydi? Peki ya yüzünü daha önce hiç görmediğim sürücü? Kötülüğün yüzüne karşı bu masum ruhların boşa kaybını haykırmak istiyordum ancak sesim çıkmıyordu. Öğürdüm ancak midemde dışarı çıkacak bir şey yoktu.

Madam Ibert sırtımı sıvazladı.

“Araba kullanmayı biliyor musunuz?” diye sordum.

“Evet,” dedi.

Doğrudum. “Minot’da çiftliğe giden yolu gösteren bir harita var. Araba kullanma işini onunla paylaşır mısınız?”

Başıyla onayladı. “Siz arkada dinlenin. Ben kullanabilirim,” dedi, arabaya dönerken.

Kolunu tuttum. “Minot’nun Sault’a gitmesine yardımcı olabilir misiniz, demek istiyorum. Ben geri dönüyorum.”

Gözlerime baktı.

“Yapmam gereken bir şey var,” dedim.

Konuşmalarımızı dinleyen Minot arkamıza geldi. “Matmazel Fleurier, şaşırdınız mı? Aklınızı mı yitirdiniz? Sakin olun. Sizin yapacağınız bir şey yok.”

Ancak Madam Ibert beni anlıyor gibi görünüyordu. O çocukların katili içime bir tohum atmıştı ve yavaş yavaş filizleniyordu. Madam Ibert arabaya koştu, bir şişe su ve biraz yiyecek alarak hasır bir çantaya koyarak bana verdi. "Size geri dönüş yolunda bir günlük yürüyüş boyunca yetecektir," dedi, cebinden bir asker çakısı çıkararak onu da çantanın içine attı. "Yollar tehlikeli olabilir."

Minot başım sallayarak gözlerini Madam Ibert'den bana çevirdi. Kuru toprağa vurulan kürekler sessizliği bozdu. Gürültü karşısında gözlerimi kapattım. Onları yeniden açtığımda Minot elimi tutuyordu. "İlk fırsatta bize yaz. Senin için korkuyorum ama fikrini değiştirebilecekmişim gibi görünmüyor."

Minot ve Madam Ibert'in arabaya binip motoru çalıştırmalarını izledim. Sonra arkamı döndüm ve yolu trafiğin tam karşı yönünden geriye doğru yürümeye başladım. Paris'e geri döndüğümde tam olarak ne yapmaya niyetli olduğumu bilmiyordum. Elimde sadece sarsılmış güvenim ve Almanya'yı batığına almış olan ve şimdi de Fransa'nın üzerine çöken kara güçlerden kaçamayacağıma dair inancımдан başka bir şeyim yoktu. Son nefesime kadar kötülüğe teslim olmayacaktım. Savaşacaktım.

YİRMİ YEDİ

Paris'e geri dönmem üç günümü almıştı. Bir geceyi yanıma Madam Ibert'in verdiği çakıyı koyarak ve arazideki bir ağacın altına sokularak geçirmiştim. Diğer bir geceyi bir barakada geçirdim. Sıkça duruyor, yoldan birilerini çevirip Alman bombardımanını anlatıyordum. Bisiklet üzerindeki bir adam bana inanmaz gözlerle baktı, ancak mesajımı diğerlerine ileteceğine söz verdi. Kimse beni tanımadı. Yırtık çoraplarım, buruşmuş elbisem ve toz içindeki dağınık saçlarımla Adriana ya da Casino de Paris'nin posterlerinde boy gösteren ışıltılı kadına hiç benzemiyordum. Öylesine yorulmuş, susamış ve acıkmıştım ki gözlerimin önünde noktalar belirliyordu. Üçüncü sabah, yolun geri kalanını trafiğin aksi yönünde ilerleyen tek araç olan Kızılhaç ambulansı ile tamamlamayı başardım.

Amerikalı sürücü gözlerini kir ve ter içinde olan yüzüme dikerek bana bir su matarası verdi. Durumumu anladı ve bana, "Bitir onu. Arkada daha suyum var ve sen susuz kalmışsın. Nereye gidiyorsun? Paris'e mi?" dedi.

Başımı sallayarak onayladım.

"Oraya çeşitli donanımlar almaya gidiyorum," dedi. "Polisler nüfusun sadece üçte birinin burada kaldığını tahmin ediyorlar. İki milyon kişi kaçmış."

Bundan sonra daha fazla konuşmadık. Paris'e bir çocuğu ya da aileden birini almaya gittiğimi düşünüyor olmalıydı. Sıklıkla yüzüne bakıyordum. Delici mavi gözleri asla yoldan ayrılmıyordu. Onu bekleyen hüznü ve tehlikeli görevler konusunda metin olmaya çalışıyor gibi çenesi kaskatı kesilmişti. Nereye gittiğini biliyor, diye düşündüm. Ancak benim yapmaya çalıştığım şey neydi?

İşıklar Şehri, Porte d'Orléans boyunca ilerlerken siyaha gömülüydü. Sokak lambaları ve evlerin ışıkları yanıyordu.

Sürücü beni Arc de Triomphe yakınında bıraktı. Bu kavşaklarda trafik olmadığını ilk defa görüyordum. Kolonlardan birinin yanında duran birkaç polis memuru tek canlı varlıklardı. Açık bir yerler varsa sürücüye akşam yemeği almayı teklif ettim ancak kadın başını salladı. "Almam gerekenleri alıp kuze-ye doğru yola çıkmalıyım."

Yolculuk için teşekkür ettim ve aniden, "Neden buradasın? Sen bir Amerikalısın. Ülken tarafsız."

Karanlıkta yüzü pek seçilmiyordu ancak ay ışığının pırıltıları gözlerinin beyazlarına yansıyor. "Ülkenizde iyi zaman geçirdim, Matmazel. Hayatımın en iyi zamanını. Şimdi acı çekiyorken Fransa'yı terk etmek yanlış olur."

Ona yeniden teşekkür ettim ve bomboş kalmış Champs Élysées'e doğru yürüdüm. Binaların panjurları kapalıydı ve dükkânların ve mağazaların kepenkleri indirilmişti. Panjurları olmayan pencereler ise siyah bir perdeyle kaplanarak bantlanmıştı. Ayın hafif ışıltısı tek ışıktı ve binaların içinden gelen alçak sesle havlayan köpekler dışında bir ses yoktu. Herkes gitmiş miydi? Yaralı askerleri almaya giden Amerikalı sürücüyü düşündüm. Yabancı bir kadın savaşmaya hazırdı. Biz neden değildik? Bizim niyetimiz neydi?

Evimin bulunduğu bina da sokaktaki diğerleri gibi kasvetli ve ıssız görünüyordu. Kapı görevlisinin orada olduğunu umarak zili çaldım. Ne ofisinden ne dairesinden ışık geliyordu. Ayaklarım su toplamıştı ve bütün yolu benim için kapıyı kırmasını istemek için bir polis arayarak geri dönmek istemiyordum. Gözlerimi evimin penceresine diktim, sanki Paulette'in pencereyi açmasını ve yüksek sesle beni karşılamasını bekliyor gibiydim. Parmaklarımı karışmış saçlarımdan içinden geçirdim, bir toka arıyordum. O anda boğazımın içine soğuk bir metal sokuldu. Sülfür ve barut kokusunu aldım ancak hemen nefesim kesildi. Tabanca tenime yaslanmıştı.

"Sen kimsin?"

Kapı görevlisinin sesini tanıdım. Ona bakamıyordum çünkü tabancasıyla başımı havaya kaldırmıştı ve ben kıpırdamaya korkuyordum.

“Madam Goux.” Sesim boğuk çıktı. “Benim. Simone Fleurier.” Burası Paris olamazdı. Burası Chicago’ydu.

Madam Goux üzerimdeki baskıyı azalttı ve tabancayı yavaşça boğazımdan çekti. Gözlerimi indirdim. Namlusu hâlâ bana doğruydu ve Madam Goux’nun parmağı tetiğin üzerinde dans ediyordu. Gözlerini kısıtı ve karanlıkta kim olduğumu anlamaya çalıştı. Bir şeyler görmüş olmalıydı ki bir süre sonra tabancasını yanına indirdi.

“Tanrım!” dedi, beni binadan içeri itti ve arkamızdan kapıyı kilitledi. “Size neler oldu?”

Neden hâlâ binada olduğunu ya da tabancayı nasıl ele geçirdiğini bile sormadan yolculuğumu anlattım. Ancak lambayı yakınca kısa kestim. Gözlerinin alt derileri sarkmıştı ve cansız bir ifadesi vardı. En iyi günlerde bile güler yüzlü olmamıştı ve kiracılar onun insanları nasıl asık suratla karşıladığı konusunda espriler yaparlardı, ancak şu anda her zamankinden daha soğuk görünüyordu.

“Size neler oldu?” diye sordum karşılığında. “Almanlar sadece askeri hedefleri bombalamadılar. Şehrin güney-batısındaki evleri de vurdular. Kız kardeşim ve ailesi öldü,” dedi.

Alman uçaklarından kaçmaya çalışan çocukların görüntüsünü engellemek için ışığa baktım. Daha fazla masum insanın öldüğü artık anlaşılıyordu. “Üzgünüm,” dedim ve hava saldırısı sırasında mahzende oturmuş ilgisiz bir şekilde patates soyuşunu hatırladım. Şimdi bunu düşünmek canını yakıyor olmalıydı.

Asansörü çalıştıracak kadar enerji yoktu ben de merdivenleri yürüyerek çıktım. Mideme kramplar giriyor ve bacaklarım titriyordu. Evime girdiğimde tenim yanıyordu ve hemen yatağa çöktüm. Birkaç saat sonra çarşafıya sarınmış halde uyanımdım. Uzaklardan çökme ve patlama sesleri geliyordu, ancak bunların gerçek mi yoksa rüya mı olduğunu anlayamadım. Bir yerlerde birbirine uyumsuz sirenler haykırdı ve uçaksavarlar havayı yarararak patladılar. Babamın beni izliyor olmasını dileddim. Savaşmam için yaşamam gerekiyordu, ancak nefes almak için bile tüm gücümü harcamam gerekiyordu.

Bundan sonra hatırladığım şey güneşin yüzüme vurduğu

ve Madam Goux'nun bana bakışıydı. "Ateşiniz düşmüş," dedi, alnıma dokunarak. "İyi ki kapıyı kilitlememişsiniz. Yoksa hastalandığınızı nasıl anlayacaktım? Hastane askerlerle dolu ve sizi görmeye gelecek bir doktor yok."

Yutkundum. Boğazım zımpara kâğıdı gibi olmuştu.

"İki gündür burada yatıyorsunuz," dedi ve pencereye giderek perdelerin arasından dışarı baktı. "Ben burada olmasaydım susuzluktan ölebilirdiniz. Size yudum yudum su verdim."

Daha önce söylemiş olduklarını unutmaya çalışarak yerimde doğruldum. Midem bulandı ve yeniden yastığa çöktüm.

"Bir şeyler yiyene kadar yerinizden kalkmıyorsunuz," dedi. "Bu yüzden kıpırdamayın bile."

Dışarıda sokak sessizdi. Ancak binanın içinden birbirlerine havlayan köpeklerin sesleri geliyordu.

Madam Goux bir sigara yaktı ve dumanı havaya üfledi. Evin havasızlığıyla üstümdekilerin ter kokusu birbirine karışınca midem bulandı.

"Savaş ne durumda?" diye sordum.

Madam Goux sanki asla iyileşemeyecek olan bir hastanın durumunu soran bir aptalmışım gibi kaşlarını kaldırdı. "Hükümet şehri terk etti. İtalya bize savaş açtı."

"İtalya mı?" Yeniden oturmayı denedim. Bu bir felaketti. Eğer İtalya Fransa'ya saldırmak istiyorsa kesinlikle güneyden başlardı. Ailem yeteri kadar iç bölgedeydi ve bir süre güvende olacak kadar sınırdan uzaktı. Ancak Marsilya'ya giden insanları düşündüm. Onlar nasıl kaçacaklardı şimdi?

Madam Goux sigarasını söndürdü ve uzun zamandır yanımdan ayırmadığım leopar desenli sandalyeye oturdu. André ve ben ayrıldığımızda eşyaların hepsi evle birlikte satılmıştı. Sandalyeye baktım ve bir hayvan sever olarak nasıl da hayvanların derilerini ve kürklerini giysilerimde ve mobilyalarım da kullanabilmişim, diye düşündüm. İnsanlar en tehlikeli türdü — ve şimdi de birbirimizi yok etmenin eşiğine gelmiştik.

"Neden geri döndünüz?" diye sordu Madam Goux.

"Savaşmak istedim," dedim.

Bu daha yerinden bile doğrulamayan biri için komik bir

açıklamaydı. Ancak Madam Goux gülmedi. Beni ambulansa alan Amerikalı sürücüden söz ettim. “Bizim için savaşıyor yabancılar var,” dedim.

“Bu doğruysa,” diye alevlendi Madam Goux, “savaşıyor sadece odur. Amerika başkanı bize üzüntülerinden başka bir şey göndermedi.”

“Ancak İngilizler hâlâ bizim tarafımızdalar,” dedim.

“Hah!” diyerek dudak büktü. “Duymamış olmalısınız. Kuzeyden çekilmeye başladılar. Bizi terk ediyorlar.”

Gözlerimi sımsıkı kapattım. Yine midem bulandı. Her şey daha da kötüye gidiyordu.

Ertesi sabahın erken saatlerine kadar, artık bedenimin küflü kokusuna dayanamaz hale gelinceye kadar yataktan çıkmadım. Ayağa kalktığımda her şey bembeyaz oldu. Yeniden görmeye başlayınca kadar bir duvara dayandım ve sonra da banyo yapmak ve dişlerimi fırçalamak için banyoya gittim. Bu iki eylem bile beni yormaya yetmişti ve yeniden yatağa çöktüm.

Saatler sonra uyandığımda ter içindeydim. Güneş gökyüzünde bir alev topu gibi yanıyordu. Rüya gördüğümünden eminim. Güneş neden bu kadar kırmızı ve gökyüzü neden bu kadar siyahtı? Pencereye gittim ve dışarı baktım. Kamyonlar sokaktan aşağı iniyorlardı. Üstü başı perişan durumdaki adamlar sokaklarda yürüyorlardı, bazılarının yüzlerindeki ve kollarındaki yaralardan kan geliyordu. Bir tanesi durdu, çukura oturarak kollarının üzerine yattı ve ağladı. Ona daha yakından baktım. Fransız subayı üniforması giyyordu.

“Rüya görüyorum,” dedim kendime. “Fransız ordusu dünyanın en büyük ve güçlü ordusudur.”

Madam Goux tepsinin üzerinde bir kâse çorbayla odaya girdi. Tepsiyi yatağın yanındaki masaya koydu ve omzumun üzerinden pencereye baktı. En son konuştuğumuzdan daha karamsar görünüyordu.

“Şehrin içinden çekilmeleri gerekmiyordu,” dedi. “Ama şehrin çevresinden dolaşma emri aldılar.”

Onun varlığı kâbusuma bir parça da olsa gerçeklik payı getirmişti ve kafamı toparlamaya başladım, ancak yine de söyle-

diklerini anlamam zaman aldı.

“Neden çevresinden dolaşmak?” diye sordum.

“Paris’i savunmayacaklarına dair bir söylenti duydum.”

“Savunmayacaklar mıymış? Bu da ne demek?”

Dilini şaklattı ve kendi inançsızlığına başını sallayarak hü-
zünle gülümsedi. “Bu da düşmana esir düşeceğimiz ve bu ko-
nuda yapacak bir şeyimizin olmadığı anlamına geliyor.”

Madam Goux sayesinde ertesi sabah kendimi daha güçlü hissederek uyandım. Binada yaşadığım onca yıl boyunca bir-
birleriyle çok fazla konuşmamış bizim, Paris’in giderek artan
trajedisinde birbirimize yoldaş olmuş olmamız oldukça iro-
nikti. Yataktan fırladım, hâlâ zayıf olduğum için yavaş yavaş
yıkandım ve giyindim. Savaşın başında bu durumda olmanın
iyi bir şey olmadığını biliyordum çünkü savaş kıtlık getirir-
di. Yatakta en azından bir gün daha kalabilseydim daha iyi
olacaktı ancak yapamadım. Şehirde neler olup bittiğini kendi
gözlerimle görmek istiyordum.

Merdivenlerde berbat bir koku beni çarptı. Basamakla-
rı indim ve koku daha dayanılmaz bir hale geldi. Kokuşmuş
bir etten on kat daha beter kokuyordu. Her ne ise Madam
Goux’yu da rahatsız etmiş olmalıydı ki çapulculuk konusun-
daki paranoyasına rağmen ön kapıyı açık bırakmıştı. Ofisinin
kapısına vurdum. Beni içeri çağırdı. Kahvaltı masasına otur-
muş kahvesini yudumluyordu.

“Bu koku da nedir?” diye sordum.

“Bütün şehir kokuyor,” dedi. “Çöp toplayıcılar yok. Temiz-
lik kamyonları yok. Çöpler sokaklara yığılıyor. Et kasaplarda
bozuluyor ve diğer yemekler de diğer dükkânlarda çürüyor.”

“Ancak koku sanki bu binadan geliyor,” dedim. “Diğer ki-
racılar size anahtarlarını bıraktılar mı? Bu evlerden birinden
gelen çürümüş yemek kokusu.”

Madam Goux bana baktı. “Mösyö Copeau’nun köpeği ola-
bilir,” dedi. “Birkaç gündür havladığını duymuyorum.”

Önce bağlantıyı anlayamadım. Madam Goux’ya göre Mös-

yö Copeau benimle aynı gün buradan ayrılmıştı. Ancak hastalığım boyunca havlamaları duyduğumu hatırladım ve olayı çözdüm.

“Köpeği burada mı bıraktı?” diye sordum.

“Sizin dışınızda herkes hayvanlarını bıraktı.”

Evleri kafamdan bir bir geçirdim. Madam Ibert’in hayvanı yoktu; kızlarının alerjisi nedeniyle üst kattaki ailenin de yoktu. Benim üzerimde oturan Mösyö Nitelet’nin vardı; adı prens olan bir Malta teriyeri ve Charlot adında bir West Highland teriyeri vardı. Koku hayvan pisliğinin değil bir çürümenin kokusuydu.

“Onları açlıktan ölmeye mi terk ettiniz?” diye haykırdım. “Neden onları salıvermediniz?”

“Onlar benim köpeğim değil,” dedi. “Küçüklere kemik attım ama diğeri konusunda bir şey yapamadım. O bir bekçi köpeği. Kapıyı açar açmaz beni orada canlı canlı yedi.”

Mösyö Copeau’nun dairesi giriş katındaydı. Bir pencereyi kırabilir ve hayvanı dışarı salabilirim, diye düşündüm.

Madam Goux aklımı okudu. “Onu daha önce de salabilirdim ama polisler onu öldürürdü. Sokağa birçok köpek bırakıldı ve polis de kuduzun yayılmaması için onları öldürdü.”

“Tanrım!” dedim, sığınmacıların oluşturduğu nehri hatırlayarak. Bu ailelerden çoğu dünyevi eşyalarının yanı sıra araçlarına ev hayvanlarını da almışlardı. Buradaki insanlara neler oluyordu? Ancak bunun yanıtını zaten biliyordum. Onlar, hayvanlarını artık kendilerine uymadıklarını düşündüklerinde sokağa atabilecekleri moda aksesuarları olarak görüyorlardı.

Yanlış bir şeyler vardı. Mösyö Nitelet hayvanını terk edebilecek kendini beğenmiş bir adamken, Mösyö Copeau’yu ne zaman danuasıyla görsem köpeğine gerçek bir sevgi besliyormuş gibi görünüyordu.

“Yukarıdakilerin bu sabah havladıklarını duydum,” dedi Madam Goux, kutusundan bir anahtar çıkarıp bana verirken. “Tutmam gereken bir yasım olduğunu ve size bakmak için zaman harcadığımı unutmuş gibisiniz.”

Anahtar Mösyö Nitelet’nin evine aitti. Hayvanlara karşı

duyduğum endişenin normal bir insan tarafından normal algılanmayacağını biliyordum. Kira'yı ne zaman ihtiyacım olsa evime sıcaklık katan bir nesne olarak asla görmemiştim. Onu ailemden bir parça olarak kabul ettim. Ne de olsa ben de onu Minot'nun annesini gönderirken duyduğu aynı endişeyle güneye göndermiştim.

Savaşın ne durumda olduğunu görmek adına dışarı çıkmak için biriktirdiğim tüm enerjiyi merdiven çıkarak harcadım. Mösyö Nitelet'nin evinin kapısını açtım. Bir köşeye atılmış bir çift sandalye dışında tüm mobilyalar ve resimler boşaltılmıştı. Yere dağılmış kemikler gördüm. Köpekler koşarak yanıma geldiler. Zayıflamışlardı ve bana korku dolu gözlerle bakıyorlar, ancak aynı zamanda kuyruk sallıyorlardı. Gözünün üzerinde ve burnunun yanında zencefil rengi lekeleri olan bir kedi bana doğru yaklaşarak beni şaşırttı. Onu daha önce görmemiştim.

“Bütün mobilyalarını almış,” diye homurdandım, “ama seni alamamış.”

Kediyi kollarıma aldım — dişiydi — ve köpeklerle de beni eve takip etmelerini söyledim. Hiç rahatsız olmadılar ve benimle birlikte merdivenleri indiler. Bir yığın sardalya konservesi depolamıştım; hatta o kadar çok vardı ki Minot ile arabayı yerleştirirken onlara yer bulamamıştık. Belki birilerinin ihtiyacı olur diye onları evin dışına bırakmayı planlamıştım ancak aceleden unutmuşum. Üç kutu açtım, içindekileri iki kâseye doldurdum ve bir diğer kâseye de su koydum. Birkaç saniye içinde beyaz tüy topları yemeklerini yalamaya başlamışlardı bile.

“Benim olsaydınız,” dedim onlara, “sizi alır, mobilyalarımı bırakırdım.” Belime bir önlük bağladım ve aşağıda ölmüş olabilecek köpeği düşünerek kilerden boş bir torba buldum. Susuzluk nedeniyle hastalanmıştım. Açlıktan ölüme terk edilmek ne berbat bir şey olmalıydı. Onu polis vursa daha iyiydi.

Madam Goux beni girişte bekliyordu. Bu kadar büyük bir köpeği nereye gömecektik? Merak ettim. Altı aylık olduğunda hâlâ bir yavru olmasına rağmen bir adam kadar büyüktü. Madam Goux'nun Mösyö Copeau'nun anahtarı sokmasını ve ite-

rek kapıyı açmasını izledim. Koku giriştekinden daha betardı. Boynumdaki eşarby aldım ve ağzıma bağladım.

“Hazır mısınız?” diye sordu Madam Goux, anahtarı ikinci kapının kilidine sokarken. Başımı sallayarak onayladım ve o da kapıyı ardına kadar açtı. Berbat koku adeta sivri pençelerini yüzümüze ve kollarımıza geçirecek canlı bir yaratıkmış gibi hızla üzerimize geldi. Boğazımdan yukarı safra yükseldi. Madam Goux pencereye koştu ve perdeleri açtı. Sürgüyle bir sorun yaşıyordu. Hemen onun yanına gittim ve parmağımı kessem de itmeyi başardım. Birlikte pencereleri açtık ve dışarı sarkıp nefes nefese hava alıyorduk.

‘Hav’ diye bir ses yükseldi arkamızdan. Dönüp baktığımızda odaya hantalca girmekte olan köpeği gördük. Kahverengi kürkünün ardından kaburga kemikleri belli oluyordu ve gözleri sulanmıştı, ancak yaşıyordu.

“Tanrım!” diye bir çığlık attı Madam Goux. “Tabancamı getirmeliydim.”

Ancak köpek bize saldıracakmış gibi görünmüyordu. Beni ikna etmek istercesine burnunu kalçama dayadı. Peki, bu koku neydi, o zaman? Çöp ve köpek pisliğinden öte bir şey olmalıydı.

“Mösyö Copeau’nun ayrıldığını gördünüz mü?” diye sordum Madam Goux’ya.

Başını salladı. “Hayır. Gittiğini tahmin ettim, diğerleri gibi. Neden?”

Köpeğin geldiği koridordan aşağı baktım. Loştu ve sonunda arka tarafta başka bir odaya açılan yarı aralık bir kapı vardı.

“Sizce onu köpek mi öldürdü?” diye sordu Madam Goux.

Başımı salladım. “O sadece onu koruyor, o kadar. Yardım etmeye geldiğimizi biliyor.”

Köpek bir inilti çıkardı ve koridora geri döndü, bir yandan da gelip gelmediğimizi görmek için arkasına bakıyordu. Madam Goux ve ben onun peşinden koridoru adımladık. Koku o kadar güçlüydü ki elbiselerimize ve saçlarımıza sinmişti. Boğazımın arkasında tadını alabiliyordum.

İterek kapıyı açtım. Hiçbir şey göremeyecek kadar karanlıktı. Pencere siyah perdeyle örtülmüştü; onu ele veren tek

şey kenarından içeri sızan ışıktı. Ona doğru yaklaştım, Mösyö Copeau her nerede ise onun üzerine basmamayı umuyordum. Omzumun yanından bir şey sürünerek geçti. Çığlık attım. Madam Goux perdeyi açmak için iterek beni geçmişti.

Köpek hüzünlü bir şekilde uludu ve Madam Goux da haç çıkardı. Başımızı kaldırıp baktığımızda tıpkı, ipin ucundaki bir kukla gibi lambanın kancasından aşağı asılı duran Mösyö Copeau'nun bedenini gördük. Baktım ve baktım, ancak orada asılı duran şeyin bir insan olduğuna inanamadım.

Polis Mösyö Copeau'nun bedenini öğleden sonraya kadar almadı. Bir not bıraktıysa da biz asla bulamadık. Ancak polis bunun bölgede bu sabahki sekizinci intihar vakası olduğunu ve bunların nedenini tahmin ettiklerini söyledi. Mösyö Copeau Büyük Savaş'ta Almanlarla savaşmıştı.

Madam Goux Mösyö Copeau'nun odasını temizlerken, ben de giysilerimi ocakta yaktım ve tepeden tırnağa kendimi fırçaladım. Hâlâ çürük kokusunu alabiliyordum ancak danuayı yıkayıp bir de kolonyayla ovunca anladım ki koku hiçbir yerde anılarımda olduğu kadar canlı değildi. Kanepede yatmadan önce köpeğe konserve köfte verdim. Kedi dolabın tepesine yerleşti. Büyük köpekten korkmuş görünmüyordu ancak yine de mesafesini korudu. Diğer iki küçük köpek yeni arkadaşlarının kuyruğunu koklayarak ve sırtına yaslanarak onu tanımaya çalıştılar. Mösyö Copeau'nun köpeğine verdiği ismi hatırlamaya çalıştım. İtalyanca bir şeydi.

"Bruno," dedi Madam Goux, içinde ekmek ve peynir olan bir tepsiyle kapıda belirdi. O sabah yaşadıklarımızdan sonra yemek yiyecek iştahımın olması beni şaşırttı.

"Bruno," dedim, danuanın başını okşarken.

"Onunla fazla dost olmayın, onu vurmam gerekecek," dedi Madam Goux, ekmeği keserken.

Charlot ve Prenses kulaklarını diktiler.

"Neden?" diye sordum otururken. "Kuduz değil ki?" Hasta olduğumda bana yardımcı olduğu için Madam Goux'ya min-

nettardım ancak diğer tüm konularda beni sinirlendiriyordu.

Madam Goux yanıt vermeden önce bana bir tabak uzattı. “Çok büyük. Onu besleyemeyiz.”

“Bununla ben ilgilenirim,” dedim ona. “Siz dokunmayın bile.”

Dudaklarını indirdi ve *üff* diye bir ses çıkardı. “Elbette onu vurmak ve sonra da yemek için tutabiliriz.”

Mösyö Copeau’nun cesedinin görüntüsü sarsıcıydı ancak verdiği korku Paris’te neler olduğunu öğrenmek konusundaki arzumu arttırdı. Saat dörtte kendimi sokağa attım. Güneş hâlâ parlıyordu. Bu, Paris’in sıradan parlak yaz günlerinden biri olabilirdi ancak şehrin gündelik hayatına dair bir işaret yoktu. Benim sokağım da kimse yoktu ve Madam Goux’nun da uyardığı gibi, kaldırımlarda giderek artan çöpler Mösyö Copeau’nun dairesi kadar kötü kokuyordu.

Champs Élysées boyunca Grand Palais’ye doğru yürüdüm ancak açık bir gazeteci bulamadım. Pont Alexandre’ı geçerek şansımı denemek üzere Left Bank’a gittim. Birdenbire içimde Paris’e ilk geldiğimdeki yaşadığım yeri görmek arzusu uyandı ve Boulevard Saint Germain’e doğru yürüdüm. Bir polis memuru sığınmacıları yönlendirerek görev başındaydı. Artık otomobiller kalmamıştı, sadece yüzlerce bisiklet ve öküzler ya da eşekler tarafından çekilen arabalar vardı. Bazı insanlar evin ihtiyaçlarını yükledikleri el arabalarını itiyordu.

Açık bir büfe buldum ve sahibine *Le Journal*’ın olup olmadığını sordum.

“*Le Journal* diye bir şey kalmadı, Matmazel,” dedi kadın. “Sadece *Edition Parisienne de Guerre* var.”

Şaşırmış gibi görünüyor olmalıydım çünkü kadın bana *Le Journal*, *Le Matin* ve *Le Petite Journal* gönüllü çalışanlarının bir araya gelerek bu yeni gazeteyi, *Paris’in Savaş Baskısı*’nı çıkardıklarını anlattı.

Gazeteyi aldım. Son haftalarda çıkan diğer tüm gazeteler gibi her iki tarafı basılı tek bir sayfadan oluşuyordu. Haber

başlığı şöyle diyordu: “Direniş. Her zaman olduğu gibi.”

Bu ne demekti? Kahvesi olmayan ancak bana ılık bir çay ikram eden bir yere oturdum ve fırıncılara, eczacılara ve yiyecek satan dükkânlara çalışmaya devam etmeleri, aksi takdirde haklarında kovuşturma açılacağına dair verilen emirleri okudum. Fabrika işçilerine de işlerini bırakmamaları söyleniyordu yoksa hainlikle suçlanacaklardı. Bu fabrikaların patronları can güvenliği için yabancı ülkelere kaçmışlardı.

Gazetenin en ilginç yanıysa otoritelerin bilgileri gizledikleri bantlar yoktu. Sansür kurumu da şehri terk etmiş olmuydu.

Odéon metrosuna doğru yürüdüm. Dükkân sahiplerinin çoğunun, yetkililerin tehditlerini dikkate aldığı açıktı. Çoğunun kepenkleri kapalıydı ya da üzerinde ‘bir sonraki emre kadar kapalı’ tabelaları vardı. Açık bir yer buldum ve fazladan yoğunlaştırılmış süt ve köfte konserve aldım. Artık düşünmem gereken bir ev dolusu konduğum vardı.

Metronun girişinde toplanmış bir kalabalık vardı. Ne okuduklarım görmek için durdum. Polisin başı tarafından asılan duyuruda ‘Paris’in yaşadığı tehlikeli koşullar altında’ polisin görevini yapmaya devam edeceği ve ‘göreve katılmak’ konusunda Paris’teki insanlara güvendiği yazıyordu.

“Bu ne demek?” diye sordu birisi.

Yakında duran bir polis vardı ve bir kadın ona seslendi. Polis gruba yaklaştı ve açıklama yaptı: “Şehrin düzenini ve huzurunu korumak üzere polis burada kalacak. Hiçbir koşulda buradan ayrılmayacağız.”

Onun adına üzüldüm. Gençti — ordu için doğru bir yaştı — ve sesi titriyordu. Gergin olduğu için onu kim suçlayabilirdi? Askerlik yaşında bir Fransız’a Almanlar ne yapmaktan hoşlanırdı?

Paris’e dönmek yerine güneye devam etmek daha mı akıllıca olurdu, merak ettim. Pays de Sault güvenli olurdu ve ailem beni merak edecekti. Onlara telgraf göndermem mümkün değildi, tüm postaneler kapalıydı. Ancak Paris’te olmak doğru gibi geliyordu ve annem de her zaman sezgilerimin peşin-

den gitmem konusunda beni yüreklendirmişti. Büyük bir olaya tanıklık ediyordum ya da sevdiğim şehir ölüm sancıları çekerken onun elinden tutuyordum.

Haziran ayının on üçü olan ertesi gün sonunda Almanlara karşı direnme konusunda bir umut olmadığını kabullendim. Erkenden Montparnasse'taki gazete tezgâhına gittim ancak kapalıydı. Satıcı son haber bültenini kapıya yapıştırmıştı:

Paris sakinlerine

Duyurudur

Paris bir AÇIK ŞEHİR ilan edilmiştir, Askeri Vali halktan düşmanca hareketlerden kaçınmasını istiyor ve şartların gerektirdiği huzurun ve ağırbaşlılığın korunacağına güveniyor.

Paris Valisi

Madam Goux'nun duyduğu söylenti doğrudu demek. Köprüleri uçurmayacak, yolları kapatmayacaktık, deyim yerindeyse duvarlardan aşağı yağ dökmeyecektik. Alman ordusunun elini kolunu sallayarak içeri girmesine izin verecektik. Bu bir çeşit askeri strateji miydi? Almanlar için bir tuzak mı? Yoksa hükümet Rotterdam gibi ateş yağmuruna tutulmaması için güzel şehrimizi teslim mi ediyordu?

Evimin bulunduğu binaya döndüğümde Madam Goux'yu masasının üzerine yaslanmış, horlarken buldum. Yanı başımda boş bir şarap şişesi vardı. Ev sahiplerinden birinin bırakmış olabileceği kadar iyi bir şarabın şişesiydi. Bir miktar salya çenesinden süzüldü ve *Edition Parisienne de Guerre*'in üzerine damladı. Şartların gerektirdiği 'huzur ve ağırbaşlılık' ilkelerini uygun bir şekilde koruyordu. Bir şişe Château d'Yquem'i daha nerede bulabileceğimi bilsem, ben de ona katılırdım.

YİRMİ SEKİZ

Ertesi sabah gözlerimi şafakta açtım. Bir araç motorunun gürültüsüne uyanmıştım. Araç penceremin altında motoru boşa çalışarak durdu. Yıllardır Champs Élysées'ye bakan bir yerde oturmama rağmen bu sıra dışı ses beni rahatsız etti, çünkü o zamanlar Paris'te fazla araba ve otobüs kalmamıştı. Yatağın aşağısına baktım. Dört çift göz parlayarak bana bakıyordu. Chérie adını verdiğim kedi bacaklarımın arasında kıvrılmıştı. Prenses ve Charlot kollarımın altına sokulmuşlardı. Bruno da ayak bileklerimin üzerine uzanmıştı. Her hayvanın vücudunun en az bir bölümü — çenesi, patisi, karnı, poposu — bir yerime dokunuyordu. Ben dönünce onlar da dönüyorlardı. Baskın hayvan tehlike olduğuna karar verince gitmeye hazır kurt sürüsü gibiydik. Sıcağa ve çevremdeki tüylü bedenlerden sızan sardalya kokularına rağmen kıpırdamamaya çalıştım ve ne tür bir araç olduğunu tahmin etmeye çalıştım. Ancak araç yeniden hareket etti ve uzaklaştıkça ses kesildi.

Birkaç dakika sonra Bruno hırladı. Küçük köpekler de başlarını kaldırıp, kulaklarını dikerek onu takip ettiler. Ben de dinlemek için kulaklarımı diktim. Chérie zıpladı ve yere atladı, gözbebekleri kocamandı ve sırtındaki tüylerle kuyruğundakiler kabarmıştı. Hafiften bir ses duydum: sürekli bir gürültü. *Rap! Rap! Rap! Rap!* Ses giderek yükselmeye ve kulak tırmalamaya başladı. Bunun ne sesi olduğunu biliyordum: kaldırım döven botların sesi. *Binlerce* botun sesi.

Bize Almanlar şehre girdikten sonra kırk sekiz saat boyunca evlerimizden ayrılmamızı söylemişlerdi. Sadece kimse onların ne zaman geleceklerini bize söylememişti. Hayvanların arasından kalktım ve pencereye koşarak perdeleri yırtarcasına açtım. Başta görebildiğim tek şey değneklerini yanlarına alarak cadde boyunca dizilmiş Fransız askerleriydi. Yanılmış mıydım? Duy-

duğum şey polisin ses miydi? Ancak polisler hareket etmiyorlardı, gürültü ise giderek artıyordu. Pencereyi sonuna kadar açtım ve dışarı sarktım. Kanım ayaklarıma aktı. Hepsi aynı hizada Alman tankları yerleri aşındırarak Champs Élysées'ye doğru kendilerine yol açıyordu. Gözün görebildiği kadarıyla onların arkasından koloniler halinde Alman askerleri yürüyordu.

Penceremi kapattım ve elbise ve sandaletlerimi giydim. Evden ayrılmayın uyarılarına rağmen manzara çok korkutucu olduğu için yapamadım. Bu felaketi gözlerimle görmek istiyordum, çünkü görene kadar buna inanabileceğimi sanmıyordum.

Madam Goux da aynı şeyi düşünmüş olmalıydı. Ben girişe vardığımda o da ofisinden çıkıyordu ve tepeden tırnağa tıpkı bir karadul gibi giyinmişti. Champs Élysées tepelerinde başka insanların da emirlere uymadığını gördük. Solgun ve kederli yüzleri vardı ve birçoğu ağlıyordu. Polisler bize içeri girmemizi söylemediler. Belki de onların yanında olduğumuz için seviniyorlardı. Diğerleri gibi 'hazır ol'da bekleyen bir polisin yanından gözyaşları süzülüyordu. Montparnasse'ta gördüğüm genç polisi düşündüm. Erkeklerin, şehri ve halkını Almanlara teslim etmek gibi berbat bir görevi vardı.

İlk tanklar Haziran ayının güneş ışığının karşısında gri renklerle kükreyerek yanımızdan geçti. İçinde miğferli iki asker olan zırhlı araç da onları takip etti. Yolcu koltuğundaki bana gülümsedi. Ben başımı çevirdim ancak zafer geçidi önümdeki kadını heyecanlandırdı. "Bakın, Almanların üniformaları ne kadar şık görünüyor!" dedi coşkuyla. "Bakın, ne kadar yakışıklılar! Sarışın tanrılar gibi."

Madam Goux kadının ağzını kapatarak "Ve o sarışın tanrılar Fransız insanlarını katlettiler!"

Madam Goux'nun söylediklerini destekleyen diğerleri de kadına dik dik baktılar. Kadın omuz silkti ancak uzun süre sessiz kalarak akıllılık etti. En kötüsü de söyledikleriyle bizi daha da aşağılamasıydı. Alman ordusu gerçekten şık görünüyordu. Üniformalar ütülü, botlar cilalıydı; bizim birkaç gün önce şehirden çekilmiş yorgun, yaralı ve çaresiz askerlerimizin tam tersi. Yine de, orada durmuş geçidi izlerken bile Fransız

ordusu Paris'i bir yandan verirken Almanların daha fazla güneye ilerlemelerini önleyecek güçte olduklarına inanıyordum. Bu inanç devam etmemi sağlayan tek şeydi.

Almanlar günün büyük bölümünü yürüyerek ve geçit töreni yaparak geçirdiler. Öğleden sonra geç vakitlerde savaşın ilerleyişiyle ilgili bir haber alırım ümidiyle Montparnasse'a yürüdüm. Döme ve Rotonde'un askerlerle dolu olması midemi bulandırdı. Dahası, sanki işgalciler Paris'e günü birliğine gelmiş bir turist grubuymuş gibi onlarla masalarını ve sohbetlerini paylaşmak isteyen Fransızlar vardı. Alman para birimi karşısında frank çok az değerli olsa da içkilerini ödüyorlardı ve yağmacılık ya da tecavüz konusunda bir girişimde bulunmaya niyetli gibi görünmüyorlardı.

Bir akşam Madam Goux ve ben güneyde neler olduğunu öğrenmek için radyo dinliyorduk. Ancak Paris'in tüm radyo kanalları Fransızca konuşan Almanlar tarafından ele geçirilmişti ve hepsi aynı mesajı veriyordu: Alman ordusu Paris'in insanlarına zarar vermek niyetinde değildir. Hükümetimiz tarafından terk edilmiştik ve Yahudiler tarafından kandırılmıştık. Fransızlar Almanya ile ne kadar kısa sürede barış sağlarsa, o kadar kısa sürede gerçek düşman olan İngilizleri yenebileceklerdi.

"Bize zarar vermek niyetinde değiller miymiş?" dedim radyoyu kapatırken. "O çocukları yolun ortasında öldürdüler. En büyükleri yedi yaşında bile değildi."

Ertesi sabah bütün köpekleri ön kampın yanında sıralanmış olarak buldum. Güçlerini yeniden kazanmışlar ve yürüyüşe gitmek için can atıyorlardı. Madam Goux Mösyö Copeau'nun evinde Bruno'nun kayışını buldu, ancak Mösyö Nitelet'in dolaplarını ve çekmecelerini karıştırmak işe yaramadı ve bende de kayış olarak kullanılacak yeterli uzunlukta kemer ya da ip yoktu.

"Sizce açık bir evcil hayvan dükkânı bulabilir miyim?" diye sordum Madam Goux'ya. "Ya da bir hırdavatçı?"

"Rue de Rivoli'yi dene," diye önerdi alaylı bir şekilde. "Tüm

dükkân sahipleri Almanları karşılama halılarını sermeye başlamış anlaşılan.”

Prenses ve Charlot’ya kayış almaya giderken Bruno’yu yanıma aldım. Güçlü bir yaratıktı; boyu kalçama kadar geliyordu.

Almanlar karargâhlarını Place de la Concorde üzerindeki Hôtel Crillon’a kurmuşlardı, ben de Arc de Triomphe’a kadar yürüdüm. Anıtın görüntüsü gözüme iliştiğinde dizlerim titremeye başladı. Tüm şehrin fark edebileceği kadar büyük gamalı haçlı bir bayrak üzerinde dalgalanıyordu. Duymak istemediğim bir mesajı bağırarak söylüyordu: Paris artık Almanlara aittir.

Yan sokaklardan birine saptım ve Seine’e doğru ilerledim. Bir binanın duvarında bir Alman askerinin posterı asılmıştı. İki küçük kız başlarını kaldırmış hayranlıkla ona bakarken o, kucağında küçük bir oğlan çocuğu taşıyordu. Resim altı yazısında söyle diyordu: “Terk edilmiş insanlar: Alman askerine güvenin”.

Geçen gece Madam Goux ile birlikte dinlediğimiz radyo yayını düşünedim. Bu savaşla düşüncelerde mücadele edilecek, dedim kendime. Bizler ordusu ve hükümeti tarafından terk edilmiş insanlardık. Ancak benim Alman askerlerine hiç güvenim yoktu.

İki gün sonra, Madam Goux kapımı çaldı. “Bu akşam radyoda Marshal Pétain konuşacak,” dedi.

Hükümet Bordeaux’ya kaçmıştı ve duyduğumuz en son haber ise Verdun’un Fransız savaş kahramanı Marshal Philippe Pétain’ın Paul Reynauld’u başbakan seçtiği idi. Haber neşyle karşılandı ancak ben seksen dört yaşında yaşlı bir adamın insanlarla dalga geçmek dışında Fransa için ne yapabileceğini merak ediyordum. Ancak Marshal Pétain’ın bizimle dalga geçtiği şey benim asla kabul edemeyeceğim bir şeydi.

Radyodan Pétain’ın titrek sesini dinliyorduk: “*Size savaşın bitmesi gerektiğini tüm içtenliğimle söylüyorum.*” Ateşkes çağrısı ve Almanlarla barış yapmak niyetindeydi.

Madam Goux ve ben konuşamaz halde birbirimize baktık. Fransa birkaç haftada yenilgiye mi uğramıştı? Pétain biz-

den elimizden geleni yapmamızı ve Almanlarla işbirliği içine girmemizi mi istiyordu?

“Paris’i bir armağan gibi sundular ve şimdi de bunu Fransa’nın geri kalanı için de yapacaklar,” dedi Madam Goux.

“Anlayamıyorum, bunu nasıl —”

“Çünkü kendisi sağ kanat faşistlerinden biri, işte böyle yapabiliyor,” dedi yumruklarını sıkarak. “Almanlarla işbirliğine girmeyeceğim. O insanlarla işbirliğine girmeyeceğim.”

Bu, çatıya kum dökmeye itiraz eden kadın mıydı? Artık gözleri ateş gibi yanıyordu.

Pétain’ın mesajının bendeki etkisi ertesi sabah kendisini gösterdi. Fransa artık Nazilerin bir üssüydü. Tüm sanayi gücümüz ve biz de dahil olmak üzere kaynaklarımız düşmanın emrine sunuluyordu. Almanlar bize terk edilmiş dediklerinde haklıydılar. Terk edilmiştik ancak sadece Yahudi oldukları için çocukları öldüren ve insan haklarını göz ardı eden bir rejimle işbirliği yapmayacaktım. Minot’yu düşündüm. Çiftlikte bir süre için güvende olacaktı ve kaçmak istese Marsilya’ya birkaç saatlik tren yolculuğu kadar yakındı. Peki ya Odette, Mösyö Etienne ve aileleri? Onların da Pays de Sault’a gitmiş olmalarını umdum. Pétain’ın Fransa’nın acısını azaltmak için kendisini ülkeye adanmış olduğunu açıklaması bir şey değiştirmiyordu. Fransa’nın yenilgisini açıklama tarzı dikkat çekici bir şekilde aceleyle yapılmıştı. Eğer Pétain bir faşistse, o zaman Yahudiler ondan koruma bekleyemezlerdi.

Prenses ve Charlot için kayış almayı başarmıştım ve üç köpekle birlikte yürüyüşe çıkmaya karar verdim. Görünüşe bakılırsa bu berrak yaz gününde Alman ordusundan nefret eden tek insanlar Madam Goux ve bendik. Paris görüldüğü kadarıyla yenilgiyi kabullenmiş ve şimdi de üstesinden gelmeye çalışıyordu. Bununla birlikte bir keresinde bir kafenin önünden geçerken bir garsonun diğerine, “Almanlar çok da kötü insanlar değillermiş. Nazilerle ilgili duyduğumuz tüm öyküler belki de bizim hükümetin uydurmalarıydı,” dediğini duydum.

Elbette şehirde gördüğüm askerler tahmin ettiğim gibi değillerdi. Ferah yüzlü ve kırmızı yanaklıydılar. Esnafa ve genç bayanlara gülümsüyorlardı, ancak arkadaşlık kurmuyorlardı. Anıtların önünde birbirlerinin resimlerini çekiyorlar ve annelerine göndermek için Fransız parfümü ya da eşarbi satın alıyorlardı. Metroda daha yaşlılara ve kadınlara yerlerini veriyorlar ve bilet gişelerinin önünde diğerleriyle birlikte kuyruğa giriyorlardı. İyi terbiyeleriyle kendilerini Parislilere sevdireyorlardı.

“Bilinmeyen Askerin mezarım selamladıklarını gördüm,” dedi Madam Goux. Bu askerlerin çocuklara ateş açamayacağına ya da yaşlı bir Yahudi kadına yerleri yalatmayacaklarına karar verdik.

“Bu doğru değil,” dedim. “Hâlâ kötü bir şeyler hissediyorum; uzaklarda bir yerlerde bir fırtına kopuyor.”

“Kötülük geldiğinde,” dedi Madam Goux, “mutlaka bir masumun kanatlarında gelir.”

Bir sonraki hafta neredeyse tuhaf bir rüya gibi geçti. Hastalığı atlatmıştım ancak hâlâ bitkindim. Yataktan çıkmak öylesine mücadele gerektiren bir durum halini almıştı ki, bir süre içinden çıkmadım. Madam Goux sigara içerek ve bütün gün ofiste fal bakarak kendi depresyonunun içine saplandı. Onu ayakta tutan tek şey binanın boş olmadığı izlenimi vermek göreviydi. Saksıları suladı, günün değişik saatlerinde perdeleri açıp kapattı ve bir keresinde Mösyö Copeau’nun evinden bazı eşyaların Mösyö Nitelet’nin evine taşınması konusunda benden yardım istedi.

“Almanların buraya yerleşebileceklerini düşünmelerini istemem,” diye açıkladı. Alman kumandası personelinin kullanabilmesi için iyi oteller ve evler arıyordu.

Kaçan Parislilerin çoğu geri döndü. Dükkânların kepenkleri yine yukarı doğru kıvrıldı. Pazarlarda yiyecek bulunabiliyordu, tiyatrolar programlarını yayınladılar ve bankalar limitli alışveriş saatleriyle iş yerlerini yeniden ayağa kaldırdı. Dönenlerden bazıları sanayiciydi ancak çoğu Yahudi olmak üze-

re genellikle küçük esnaftı. Geçim yolunu bulmak için Paris'e güveniyorlardı.

Görünüşe bakılırsa Almanya uzun zamandır Paris'i ele geçirmek istiyordu. Her şey bir saat gibi işledi. Ordunun topuklarının arkasından devlet memurları geliyordu. Propagandastaffel'den bir an önce büroya gidip kendimi tanıtmam ve kayıt ettirmem gerektiğini bildiren bir uyarı aldım. Tüm Fransız gösteri dünyası şarkılarının incelemesi yapılacak ve çalışmaya başlamadan önce her sanatçının geçmişi kontrol edilecekti.

"Hiç sanmıyorum," diye mırıldandım. Kâğıdı bir huni yaptım ve Chérie'nin kum kabını temizlemek için kullandım.

Güneyden gelip Paris'e dönen sığınmacıların yarattığı trafik Mösyö Etienne ve Odette için endişelenmeme neden oldu. Kendi iyilikleri için şehirden uzak durmaları için dua ettim. Bir nedenle telefon hattımız kesilmişti ve ben de Mösyö Etienne'in ofisine kendim gitmeye karar verdim. Fransız halkı taksi kullanamıyordu, bu yüzden Left Bank'a giden metroyu yakaladım. Bu yıllardır yapmadığım bir şeydi. Girdiğim ilk vagon Alman askerleriyle doluydu, bu nedenle bir sonraki istasyonda vagon değiştirdim. Ancak ondan sonraki istasyonda Alman askerler trenin içine aktı. Kendimi düşmanla yolculuk yapma zorunluluğuna bıraktım. Birinin bana baktığını hissettim ve koridor boyunca bakınırken karşı çaprazımda duran iki Alman subay gördüm. Benim olduğum yere bakıyorlar ve gülüyorlardı. Onlarla flört etmeye hiç niyetim yoktu ve onları görmezden geldim. Pencereden dışarı bakamıyordum çünkü bu bir yer altı hattıydı. Koltuğun yanına sıkıştırılmış bir gazete vardı. Çekip aldım ve okuyormuş gibi yaptım. Sayfayı açınca küçük bir kâğıt parçası kucağıma düştü. El yazısıyla yazılmış sözcüklere baktım:

Paris'in insanlarına: Almanlara karşı koyun!

Kimsenin ne okuduğumu anlamaması için notu hemen gazetenin arasına koydum. Gözlerim sözcükleri tarıyordu. Bu, bir hafta önce Charles de Gaulle tarafından yapılan konuşmanın metniydi:

Son sözler söylendi mi? Tüm ümitler yitirildi mi? Yenilgi kesin midir? Hayır. İnanın bana, Fransa için hiçbir kayıp yoktur.

Başımı kaldırıp baktım. Alman subaylarından bir olduğum yöne bakıyordu. Arkadaşına bir şey fısıldadı. Yazının geri kalanını okumak için olabildiğince yüzümle renk vermemeye çalıştım. Şimdi General de Gaulle olan, Albay Charles de Gaulle Fransa'nın bir savaş için hazırlıklı olmadığı konusunda eleştiri yapanlardan biriydi. Anlaşılan bir şekilde Londra'ya kaçmıştı ve İngiltere'de bulunan ya da oraya gelebilecek Fransız askerlerine kendisiyle temasa geçmeleri çağrısında bulunuyordu.

Fransa'nın direniş ateşi söndürülmemelidir ve söndürülmeyecektir.

Gözlerim doldu. Çenem titredi. Unutulmamıştık. Fransa'ya inanan bir lider vardı. Direniş? Elbette direnecektim ve son nefesime kadar! Fakat nasıl? Fransa için hâlâ savaşmak isteyen insanları nerede bulacaktım?

Solférino'da metrodan indim, neşenin verdiği canlılıkla merdivenleri koşarak çıktım. Unutulmamıştık, dedim içimden. Fransa'nın kaybettiği bir şey yok.

"Matmazel Fleurier!" diye seslendi bir adam. Durdum, bana seslenildiğinden emin değildim. Alman aksanıydı. Döndüm. Arkamda trendeki iki subay duruyordu. Elllerinde bir fotoğraf makinesi vardı.

"Lütfen," dedi uzun olanı, "ünlü Matmazel Fleurier ile resim çektirmek istiyoruz."

Lanet olsun, elbette Almanlar kim olduğumu biliyorlardı. Renoir ve Kont Kessler'in Yahudilere yapılanlarla ilgili anlatıklarından sonra Berlin'de sahneye çıkmayı reddetmişim an-

cak Almanlar beni filmlerimden ve plaklarımdan tanıyor olabilirlerdi.

Neler olup bittiğini merak eden bir grup insan çevremize toplandı. Subay isteğini yineledi. "Lütfen, Matmazel Fleurier. Bir resim çektirelim."

Alman askerleriyle resmimin çekilmesini istemiyordum. Kişisel duygularım bir yana, ya şu propaganda gazetelerinden birinde basılırsa? *Simone Fleurier Paris'e gelen Subay Berlekamp ve Subay Pätz'i karşılıyor.* Bir Parisli gibi yaklaştım ve subay anlaşılabilir bir Fransızcayla konuşmuş olsa da soruyu anlamamış gibi yaptım. Ne yazık ki, grubun içinden bir kadın yardımcı olabileceğine karar verdi. "Sizinle resim çektirmek istiyorlar," dedi.

Subay fotoğraf makinesini kaldırdı ve dalga geçer gibi bana gülümsedi. Çenemi kaldırdım.

"Simone Fleurier'nin resmini mi istiyorsunuz?" dedim. "Tamam, bunu çektin o zaman."

Ona arkamı döndüm ve kalabalığın arasından yürüdüm. İnsanlardan bazılarının soluğu kesildi, diğerleri sessiz kaldılar ve bana yol açtılar. Köşeye vardığımda elinde bir gazeteyle bir postere dayanmış bir adam fark ettim. Bir süre dikkatle gözlerimin içine baktıktan sonra başını çevirdi. Mesajını doğru almış mıydım? Bana kalırsa, "Bravo, Matmazel Fleurier, bravo," diyordu.

Bu hiçbir şeye yaramayan sapma sapan bir direniş gösterisiydi ve Almanlar duyacak olsalardı başım derde girebilirdi. Ancak ne zaman düşünsem mutlu oluyordum. Köpekleri birkaç gün sonra yürüyüşe götürdüğümde bile kazandığım zaferle ayaklarım yere değmiyordu. Mösyö Etienne'in Paris'e dönmemiş olmasına da sevinmiştim. Belki sonunda o ve ailesi çiftliğe gitmişlerdi. Oradan ülkeyi terk etmeleri için onlara Bernard'ın yardımcı olacağına inamıyordum.

Sözde lehimize olan Pétain'ın şartlı teslim olma kararından sonra Fransa iki kuşağa ayrıldı. Paris'i de kapsayan kuzey bölge Almanların sorumluluğundaydı. İngilizlere saldırı

düzenleyecekleri için buraya ihtiyaçları olduğunu iddia ettiler. Güney bölgesi de Pétain ve hükümeti tarafından idare edilecekti. Gerçi güney teknik olarak 'işgal edilmemiş Fransa' idi, Pétain'ın Hitler'in bir kuklası olduğu çok açıktı. Sınır çizgisinde yazışma sınırlıydı. Bernard'a Mösyö Etienne ve ailesini açıklayabilmemin hiçbir yolu yoktu. Paris'te sadece bir form gönderebiliyordunuz ve yanıt seçeneklerinin kutusunu karalıyordunuz: Ben iyiyim; ben iyi değilim. Yapabileceğim tek şey her şeyin yolunda gitmesi için dua etmektir.

Seine'e doğru yoluma devam ettim. Alman askerinin olduğu posterin üzerine yazılmış mesajı görünce kalbim yerinden fırlayacaktı:

Dikkat edin, katil Naziler! Üstenizden geleceğiz!

"Geleceğiz," dedim kendime. "Geleceğiz."

Moralim yüksek bir şekilde eve geldim, kendimi haftalardır hissetmediğim kadar güçlü hissediyordum. Köpeklerle birlikte basamakları koşarak çıkacaktım ki Madam Goux ofisinden bana baktı. Yüzü kıpkırmızı olmuştu ve gözbebekleri gri gözlerinin içinde iki siyah nokta gibi duruyordu. İlk önce ona verdiğim General de Gaulle'ün konuşmasının çoğaltılması işi için heyecanlı olduğunu düşündüm. Bunları gazetelerin arasına ve Fransızların görebileceği yerlere koymayı planlıyordum. Ancak bana yaklaştığında solgun olduğunu ve titrediğini fark ettim.

"Matmazel Fleurier," diye fısıldadı kısık bir sesle. "Evinizde iki adam var. Onları aşağıda tutmak istedim fakat girişte beklemeyi reddettiler. Bana kim olduklarını da söylemediler."

Kimin gelip de beni ziyaret edebileceğini düşünmeye çalıştım ancak tanıdığım birinin kapı görevlisine kendini tanıtmaması bana anlamsız geliyordu. "Fransızlar mı, Almanlar mı?" diye sordum.

"Fransız, fakat sert görünümlüler," dedi. "Onlara güvenmezdim."

Bu, kulağa ciddi bir ziyaret gibi geliyordu. Peki, Almanlar

askerlerine olan davranışlarımdan ya da Propagandastaffel'e kendimi kaydettirmemiş olmama öfkelenдилerse neden kendi adamlarını göndermediler?

"Prenses ve Charlot'yu size bırakacağım," dedim. "Ancak Bruno'yu yanıma alacağım."

Dairemin kapısı açıldı ve yaklaşınca iki adamın kanepede oturduğunu gördüm. Bir tanesi kısa boylu, solgun; diğeri gö-zaltlarında torbalar olan ve beyaz saçlarını geriye taramış daha yaşlı bir adamdı.

Beni görür görmez genç olanı yerinden fırladı ve bana doğru geldi. Madam Goux haklıydı: Kemikli yüzünde insanı korkutan bir şey vardı. Kaşlarım çatarak Bruno'ya baktı.

"Köpeği dışarıda bırakabilirsiniz," dedi.

Kan basıncım arttı. Kendi evimde emir alacak değildim. "Bruno asla dışarıda kalmaz," dedim, sesimdeki soğukluğa şaşıarak. "Benden ayrı olunca hırçınlaşıyor."

Rahatsız olmuş bir ifadeyle bana baktı. "Pekâlâ, o zaman," dedi. "Ama onu bağlı tutun."

Sesindeki umursamaz ton içimi titretti. Genç adam arkamdan kapıyı kapattı. Kilidin döndüğünü duydum. Yaşlı olanı yeniden oturdu, ancak gözlerini benden asla almadı.

"Propagandastaffel tarafından neden kayıt yaptırmadığınızı öğrenmek için gönderildik," dedi genç adam ve kanepeye doğru gidip yan tarafına koyduğu çantadan bazı kâğıtlar çıkardı. "Kapı görevlisi sizin hastalandığınızı söyledi. Aldırmayın, doldurmanız gereken tüm formları yanımızda getirdik."

Her iki adam da kendilerini tanıtmadıkları için onlara isimler uydurdum. Genç olanına Fare diyordum çünkü gergin enerjisi bedeninin kasılmasına neden oluyordu. Yaşlı adama ise çenesini havada tutuşundan ve ellerini dizlerinin üzerinde katlamasından dolayı Yargış diyordum. Otoriter gibi görünüyordu, buna rağmen diğerk adam konuşurken de mutlu gibiydi.

Fare bana bazı formlar verdi. "Siz onları imzalayana kadar burada bekleyeceğiz," dedi. Propagandastaffel'e gelmenize gerek kalmaz."

Geleceğimin bu adamlara nasıl davrandığıma bağlı oldu-

ğunu hissedebiliyordum. Müzikhollerin ve tiyatroların yeniden açıldığını biliyordum ancak benim işgal ordusu karşısında sahneye çıkmaya niyetim yoktu. Bunu, kendimi hapse atırmadan nasıl ifade edebilirdim?

“Sanırım benim durumumda biri için gereksiz,” dedim.

Fare’nin yüzü asıldı. “Gereksiz mi?” diye sordu. “Bütün iş arkadaşlarınız işbirliği yapıyor. Sizin için neden bir ayrıcalık yapılsın ki?”

Sesindeki düşmanlık tüylerimi ürpertti. Giderek öfkeleniyordu.

Çok kritik bir andı. Fransa için savaşmak isteyenlere bir şekilde yardımım olacaksa son birkaç gündür olduğumdan daha dirayetli olmam gerekiyordu. Eğer tehlikeyi göze alacaksam onlar da bunun kıymetini bileceklerdi.

“Artık sahneye çıkmaya niyetim yok,” dedim. “Emekli oldum.”

Yargıç kaşlarını çattı.

“Yorgunum,” diye açıkladım. “Sahneye çıkmak için çok yorgunum. Bir süredir de hastaydım.”

“Anladım,” dedi Fare, başını kibar ancak soğuk bir şekilde salladı. “Fakat diğer sorunu çözmemizde bunun bize bir faydası olmaz.”

“Hangi diğer sorun?” diye sordum.

Fare kollarını göğsünün üzerinde birleştirdi. “Kayıtlarınıza baktık. Ve bulduklarımız pek de övgüye değer şeyler değildi. Berlin’de sahneye çıkmayı reddetmişsiniz ve Nazi karşıtı iki kişiyle yakın ilişkileriniz olmuş.” Kont Kessler ve Renoir’ı kastettiklerini tahmin ettim. Demek Almanlar beni izlemişlerdi. Bruno esnedi. Fare’nin sorgulamaları karşısındaki sakinliği beni şaşırtmıştı; normalde biri bana sesini yükseltse havlardı. Yürüyüşlerimizden birinde gazeteci bana bir gazete uzatıp, manşeti yüksek sesle söylemişti. Bruno neredeyse adamın kolunu koparıyordu.

Fare ayağa kalktı ve odayı turlamaya başladı. “On İkinci Büro sınırı sıkça geçenleri etiketledi. Ne yazık ki bazıları arkalarında hassas dosyalar bırakmışlar. Bunlardan bir tanesi sizinkiydi.”

İnanmaz gözlerle onlara baktım. On İkinci Büro Fransa'nın gizli servisiydi. Kendi ülkem tarafından gözetlenmiş miydim? Dahası, kendilerini kurtarmak için kaçarken benim dosyayı arkalarında bırakacak kadar aptal insanlar tarafından.

Fare odadaki turunu tamamladı ve önümde durdu. Gerili-min her anından keyif aldığımı hissedebiliyordum.

"Görüyorsunuz, Matmazel Fleurier," dedi yüzünü benim-kine yaklaştırarak, "kimseye karşı çıkacak durumda değilsiniz. Siz Paris'in en tanınan sanatçılarındansınız. Fransızların sizin ışığınıza hiç olmadığı kadar çok ihtiyacı var. Almanların da size ihtiyacı var, insanları işbirliğine ikna etmek için."

Radyoda 'işbirliği' sözcüğü olumlu şeyleri çağrıştırıyordu. Ancak şimdi en pis küfürden bile daha berbat geliyordu. İş-birliği yapmaktansa ölürdüm. Ancak Fare işini yapmıştı: Den-gemi bozmuştu.

"Ne Nazi davası için insanları bir araya getiririm," dedim. "Ne de onları yüreklendiririm. Kendimi katillerle bir tutmam."

Adamlar birbirlerine baktılar. Ateşle oynuyordum ancak duygularım artık açığa çıkmıştı. Hapishaneye atılacaksam gi-derken tekmelemeye ve çığlık atmaya kararlıyım. Eğer Fran-sızlar benden işbirliği konusunda mesaj almak istiyorsa bu, ölünceye kadar savaşmak olurdu.

"Bu pek de işbirlikçi bir davranış değil," dedi Yargıç, pan-tonunun üzerindeki tozları temizlerken.

"Ve siz," dedim, onu işaret ederek, "erkekliğin yüz karası-sınız! Bir Fransızsınız! Ülkeniz için savaşıyor olmanız gerekirdi, Almanların ayaklarını öpmek için değil."

Fare bana doğru geldi ancak Bruno hırladı ve dişlerini gös-terdi. Fare geri çekildi.

"Şimdi evimden çıkın!" diye bağırdım. "İkiniz de!"

Her ikisi de yerinden kıpırdamadığı için bozulmuştum. Şimdi ne yapmalıyım? Madam Goux'ya tabancasını getir-mesini söyleyebilirdim. Sonra tuhaf bir şey oldu: Görünüşe bakılırsa Fare ve Yargıç gözlerimin önünde değişim geçirdi. Fare'nin yüzü gevşedi ve gözleri yumuşadı. Artık fareden çok tavşana benziyordu. Yargıcın sanki boyu uzamıştı ve daha can-

lydı. İki adam birbirlerine iyi niyetle gülümsediler — bu aralarındaki bir şeyle ilgiliymiş gibiydi.

Yargıç başını salladı. “Bence fazla coşkulu ve çenesi düşük biri,” dedi Fare’ye. “Sana sanatçıların aşırı duygusal olduklarını söylemiştim. Ya Almanlarla da böyle konuşmaya başlarsa?”

Fare omuzlarını silktilti. “Ben ona dilini tutmasını öğretebilirim. Önemli olan onun kimin tarafında olduğuna dair kuş-kularımız olmayacak.”

Yargıç teslim olurcasına ellerini havaya kaldırdı. “Pekâlâ,” dedi. “Fazla zamanımız ve seçeneğimiz yok.”

Fare bana döndü. İfadesi öyle hızlı değişmişti ki hayal görüp görmediğimi merak ettim. Kanepeye çöktüm.

“Matmazel Fleurier,” dedi Fare yanıma oturarak, “size gerçek isimlerimizi veremeyiz fakat biz Propagandastaffel’den değil On İkinci Büro’dan geliyoruz. Dosyanızın unutulduğu bir gerçek fakat içindekilerin çoğunu değiştirdiğim ve geri kalanını da yok ettiğime dair güvence verebilirim, gerçi sizin Propagandastaffel duyurusundan kurtulmak için bulduğunuz yol kadar yaratıcı bir şekilde değil.”

Yani, bunu da mı biliyordu? Çöplerimi karıştırarak fazla ileri gitmemiş miydi? Propagandastaffel’den olmadıklarını söylediklerinde onlara inanabilirdim. Ancak On İkinci Büro şimdi hükümetin tarafına geçmiş olmuyor muydu?

“Yetersiz kaldığımızı söylememize izin verin,” diye açıkladı Fare. “Ve sizin yardımınıza ihtiyacımız olduğunu. İngiltere’de General de Gaulle’e katılmak için Fransa’dan çıkmamız gerekiyor.”

Generalin adını duyunca tüylerim ürperdi. Almanlara karşı savaşmak isteyen insanları nerede bulabileceğimi merak edip duruyordum. İşe bakın ki, onlar beni bulmuştu.

“Eğer göreviniz buysa hizmetinizdeyim,” dedim onlara. “Kendimi General de Gaulle’e adarım.”

Fare başını sallayarak onaylayan Yargıç’a döndü ve sonra da bana baktı. “Fransa’yı tekneyle ya da Pyrenees üzerinden terk edebilmek için güneye ulaşmamız gerekiyor. Sahte evraklar düzenleyip kimliklerimizi değiştirebiliriz fakat ‘paketlerimizle’ sınır çizgisinden geçmek yine de zor olur. Fakat

Fransa'nın güneyine gitmek için iyi bir nedeni olan, sahneye çıkmak gibi, birinin yanında yolculuk etmek her şey daha kolay olurdu.”

‘Paketler,’ derken bu sözcüğü farklı vurgulamıştı. “Yani sizi örneğin menajerim ve sanat yönetmenim olarak işe alacağım, öyle mi?” diye sordum.

Fare sırtı. “Kesinlikle.”

Bir süre tartıştıktan sonra, bir sahne gösterisi düzenlemek amacıyla Marsilya'ya bir yolculuk ayarlamam konusunda anlaştık. Bu anlaşma Propagandastaffel'e kayıt olmayı ve Almanlarla işbirliği içindeymiş gibi görünmeyi de kapsıyordu. Artık Fransa'nın kurtulması için bir şeyler yaptığım için bunların benim için önemi yoktu. Yargıç bana ayarlamaları haftaya Çarşamba günü için yapacağını söyledi. Yapmam gereken tek şey yolculuk için izin almaktı ki Yargıç dosyamdaki bilgileri değiştirdiği için artık daha kolay verileceğine inanıyordu.

Gitmeden önce Yargıç bana döndü. “Matmazel Fleurier,” dedi, “Almanların direnişe yardım eden herkesi kurşuna dizdiği konusunda sizi uyarmalıyım. Fakat hükümetin daha caydırıcı bir uygulaması var. Yıkıcı eylemlerde bulunan herkesin kafasını kopartıyorlar. *Bir baltayla.*”

Dayanıklılığımı sınıyor, korku seviyemi ölçmeye çalışıyordu. Daha sonra onu daha iyi tanıyınca bunu, kendimi içine attığım şeyin bedelini tam olarak anladığımdan emin olmak istediği için yaptığını anlayacaktım. Ancak korkmuyordum; kafam yeterince net ve sakindi. Hayatımın en güzel anlarını düşündüm — sahneye ilk çıkışım, Adriana'daki başrolüm, ilk filminin başarısı. Hiçbiri bununla kıyaslanamazdı. Bu bir sahne gösterisi değildi. Bu çok daha önemli bir şeydi.

“Fransa'yı kurtarmak adına yapmam gereken ne varsa yapmaya hazırım,” dedim. “Bu hayatımı feda etmek anlamına gelse de. Düşman ülkemizden dışarı atılana kadar pes etmeyeceğim.”

YİRMİ DOKUZ

Fare ve Yargıç ertesi Çarşamba akşamı geri döndüler. Yanlarında iki adam getirmiş olmaları beni şaşırttı. Bir tanesi bir seksen boyunda, siyah saçları alnına dökülen bir adamdı. Diğeri kısa boylu ve sarışındı, saçları o kadar kıvrıkcıktı ki sanki kafatasına dikilmiş gibiydi. Uzun olanı sandalyeye oturmadan önce başıyla beni selamladı. Oldukça otoriter ve kendine güvenen bir havası vardı. Genç olam göz çevresini kırıştırarak gülümsedi. Belki de eskiden On İkinci Büro için çalışıyorlardı, diye düşündüm ancak onlarla ilgili bir sorun vardı. Takım elbiseler giymişlerdi ve şapkalarını ellerinde taşıyorlardı, ancak benim dikkatimi çeken şey nasıl hareket ettikleriydi. Sandalyedeki bacaklarını açmış oturuyordu; diğeri çenesini boynuna gömmüş bir halde ayakta duruyordu.

“İşte ‘paketlerimiz’”, dedi Fare, sesinde bir gurur tınısı vardı. “Dunkirk’te vurulmuş iki RAF¹⁹ pilotu. Biri Avustralyalı, biri İskoç. Onları yanımızda İngiltere’ye götüreceğiz.”

Elbette, diye düşündüm, onlar Fransız değildi. Eğer ben onların tuhaf yürüyüşlerini ve tavırlarını fark ettiysem, Almanlar da fark etmez miydi?

“Matmazel Fleurier,” diye haykırdı Fare, “bundan daha ciddi endişelerimiz var. Avustralyalı Fransızca konuşuyor fakat biraz aksanı var. İskoçyalı tek bir sözcük bilmiyor.” Fare yüzümdeki şaşkınlığı fark etmiş olmalıydı ki hemen ekledi, “fakat onlara uygun öykülerimiz var. Avustralyalı Algiers’de doğmuş bir Fransız ve İskoçyalı ise Çek bir besteci olacaktı, gerçi Çekçe bilmiyor. Ancak çoğu Alman da bilmiyor.”

“Umarım en azından piyano çalmayı biliyordur,” dedim, espriyi elden bırakmayarak. Eğer kellemin uçurulma potansiyeli olmasaydı bu durumu komik bulabilirdim.

“Çalıyor aslında,” dedi Fare, “hem de sıra dışı bir şekilde. Savaş çıkmadan önce Kraliyet Müzik Koleji’nin öğrencilerinden.”

“Korkuyor musunuz, Matmazel Fleurier?” diye sordu Yargıç. “Başka düşünceleriniz mi var? Eğer öyleyse şimdi konuşmanız yerinde olur.”

Avustralyalı bana baktı. Koyu, ince bir yüzü ancak yemyeşil gözleri vardı. Benimle aynı yaşta olduğunu tahmin ediyordum, otuzlarının başındaydı. İskoçyalı daha gençti, yirmi üç ya da yirmi dörtten fazla değildi.

“Korkmuyorum,” diye yanıtladım. “Hepinizi sınır çizgisine götürmeye kararlıyım.”

“Trene yetişmek istiyorsak harekete geçmeliyiz,” dedi Fare saatine tıklayarak. Herkesin sahte isimleri ve öyküleri konusunda bana kısa bir açıklama yaptı. O, benim menajerim Pierrrot Vinet idi. Yargıç, sanat yönetmenim Henri Bacque’dı. Avustralyalı, sahne yönetmenim Roger Delpierre idi ve İskoçyalıya gelince o da Eduard Novacek adında Çek bir besteci idi.

Formaliteler tamamlandıktan sonra kapının yanında duran bavulları ve şapka kutularını işaret ettim. Birinci sınıfta yolculuk yapacaktık ve Fare bana bavullarımı tıpkı bir yıldız gibi hazırlamamı söylemişti. Chérie kafesindeydi, odamın kapısını açtım ve köpekleri çağırdım. Prens, Charlot ve Bruno ona doğru koşmaya başlayınca Fare’nin yüzü bembeyaz oldu.

“Oh, hayır,” dedi. “Onlar gelemez.”

“Nedenmiş?” diye sordum, kayışlarını birbirine bağlamak için eğilirken.

Kaşlarını çatı. “Buradan tehlikeli bir görev için ayrılıyor, Matmazel Fleurier. Bir yığın hayvanla ilgilenemeyiz.”

“Burada kesinlikle kalmayacaklar,” dedim, kancaları köpeklerin tasmaına takarken. “Daha önce terk edilmişler. Ben onları bir daha terk etmeyeceğim.”

“Kapı görevlisi onlarla ilgilenemez mi?” diye sordu Yargıç. “Siz dönene kadar.”

“Ben uzun süre dönmeyeceğim,” dedim. “Ve kapı görevlimiz onları yiyecek türden biridir.”

Hayvanları almamın başka bir nedeni daha vardı. Hazır kendimi tehlikeye atmaya karar vermişken ve On İkinci Büro çalışanlarını ve onların paketlerini teslim etmişken gidip ailemi kontrol edebilir ve diğerlerinin de gelip gelmediğini öğrenebilirdim. Paris'te hayvanlara yiyecek bulma konusunda zorlanıyordum ve köpeklerin ve Chérie'nin de çiftlikte hoş karşılanacağından emindim.

İskoçyalı şömine üzerindeki fotoğraflarımı ve süs eşyalarını inceleyerek oturma odasında geziniyordu. Ancak Avustralyalı gözlerini bir türlü üzerimden almamıştı.

Fare ceketini düzelterek geldi ve "Bu görevin lideri olarak size bu hayvanları bırakmanızı emrediyorum."

Ensemdeki tüyler ürperdi. Görevin yatırımcısı ve General de Gaulle'ün gönüllüsü olarak Fare'ye, "Ya hayvanlar benimle gelir ya da siz ve göreviniz yerin dibine batsın," diyebilirdim ancak bunu yapmak istemedim. Bu adamların İngiltere'ye gitmelerine yardımcı olmak istiyordum. General de Gaulle'ün bizim için Fransa'yı geri almasını istiyordum. Ancak bana güvenerek bakan hayvanların yüzlerini görünce onlara ihanet edemedim.

"Bavullarımı bırakacağım," dedim. "Fakat onları alacağım."

"Bu olmaz," dedi Yargıç. "Bavulsuz bir şarkıcı çok kuşku uyandırır."

Pazarlık yapmak beni bir yere vardırılmıyordu ve kadını güçlerimi kullanmak istemiyordum. Ancak timsah gözyaşları dökemeyecek kadar kızgındım. Onlara bakabileceğine inandığım kimse yokken onları nasıl burada bırakabilirdim? Gerçek sahiplerinin yaptığı gibi onları terk etmek niyetinde değildim. Ancak Fare'nin ayağını yere koyuşundan anlıyordum ki, savaşmak için hazırды.

Tam konuşacaktı ki Roger, Avustralyalı olan, sandalyesinden kalktı. "Bence bu tartışma biraz daha sürerse treni kaçıracağız," dedi özenli Fransızcasıyla. Bir an için sesinden etkilendim. Tıpkı bir sahne aktörününki gibi güçlü ve akıcıydı. "Eğer Matmazel Fleurier hiç tanımadığı dört adam için kendini tehlikeye atıyorsa biz de onun hayvanlarını almasına izin vermeliyiz," dedi.

Fare'nin yüzü beyazdan kırmızıya döndü. Ancak bunun konunun dışında bırakıldığı için utandığından mı yoksa kendisine rakip çıkmasından mı kaynaklandığını anlayamadım.

"Hadi o zaman," dedi Yargıç. "Matmazel Fleurier'nin bavullarını ikişer ikişer alalım."

Şaşırmış ve rahatsız olmuş olan Fare kapıdan ilk çıkan oldu. Roger ve ben aynı bavula doğru eğildik. Bana gülümsedi. İfadesi yüzünü değiştirdi: Asık suratlı değil, yakışıklıydı. Düşman hatlarının ardında vurularak düşürülmüş bir pilot olmasaydı daha faklı biri olabilirdi. Kalbimde bir kıpırdanma oldu. Bu beni şaşırttı. Bu duyguyu çok uzun yıllar önce de yaşamıştım. Kan beynime çıktı ve yanaklarımın kızardığını hissettim.

"Ben köpeklerle büyüdüm. Dört tanesiyle," dedi Roger. Eğilip boş koluna koymak üzere Chérie'nin kafesini aldı. "Hiç kedim olmadı fakat onları seveceğimden eminim."

Konuşurken son derece kendine güvenliydi ancak utangaç bir şekilde gülüyordu. Yüreğimi eritti.

"Bence hayvanlara iyi davranan insanlar genel olarak iyi insandır," dedim, kendimi toparlamaya çalışarak. Sanki on altı yaşındaymışım gibi davranıyordum ve biz savaşın ortasındaydık!

"Katılıyorum," dedi, kapıdan geçmem için kenara çekildi. "Ve bence köpeklerine sadık olan kadınlar arkadaşlarına da ihanet etmezler," diyerek ekledi İngilizce.

Roger'ın sesi yumuşaktı ve toprağın altındaki bir titreşim gibi dalgalanıyordu. Ondan iyi şarkıcı olurdu, diye düşündüm. Sesinin büyüü beni... Avustralya'da her ne dil konuşuluyorsa onu öğrenmeye heveslendirdi.

Madam Goux'nun normalde erkek kardeşini ziyaret etmeye gittiği günü ve zamanı seçmiştik bu yüzden onu girişte görünce hepimiz donakaldık. Yolculuk giysileri içindeydi ve yanında bavulu duruyordu. Yargıç bana baktı ve Fare de beni dirseğiyle dürttü. Görünüşe bakılırsa, tahmin ettiğimden de önce sahte bir öykü dinleyecektim.

"İyi akşamlar, Madam Goux," dedim. "Size menajerim Pi-errot Vinet'yi tanıştırmak—"

"Kıçımın menajeri!" dedi tükürerek. "Kim olduklarını bili-

yorum. Havalandırmadan dinledim. Sandığınız kadar iyi ajanlar değilsiniz, değil mi?”

Bir şey söyleyemeyecek kadar şaşkındım. Ona, geçen hafta gelen konuklarımın Propagandastaffel'den geldiğini söylemiştim ve bana inandığına dair her işareti vermişti.

“Madam, niyetinizin ne olduğunu öğrenebilir miyim?” dedi Yargıç. Sesi tüyler ürpertecek kadar sakindi ve şu anda cebindeki tabancayı yokladığını hissediyordum. Madam Goux bizi ihbar edeceğini söylerse, kadını o anda öldürmesinden korkuyordum.

“Gördüğünüz gibi,” dedi, bavulunu göstererek, “sizinle geliyorum.”

“Pardon?” diye sordu Fare.

“Sizinle geliyorum,” dedi Madam Goux. “Fransa için savaşmaya.”

“Ah,” dedi Yargıç, daha samimi bir tonda. “Bunu buradan da yapabilirsiniz, Madam. Bir Paris koordinatörüne ihtiyacımız var.”

“Bana palavra sıkmayın!” diye bağırdı Madam Goux. “Bütün kâğıtlarım tamam. Bana istasyonda bir bilet alabilirsiniz. Ben Matmazel Fleurier'nin özel asistanı olarak gidiyorum. Aranızda, bu kadar çok adamla yolculuk ediyor olmasının tuhaf kaçtığını fark eden var mı?”

Ben fark etmemiştim ancak muhtemelen haklıydı. Yargıca omuz sallayan Fare'ye baktım.

“Gelin o zaman, Madam,” dedi Yargıç gözlerini devirerek. “Matmazel Fleurier'yi tanıyan başka biri daha gelmeden gidelim.”

İstasyona vardığımızda Alman askerleri ve Fransız devlet memurlarının kalabalığını gördük. Bavullar bagaj kapasitesini aştığı için kondüktör hayvanların bizimle birlikte yolculuk etmelerine izin verdi gerçi Almanlar hayvanlara itiraz ederse ya da köpekler havlamaya başlarsa trenden indirileceğimize dair bizi uyarmıştı. Bana birinci mevkide bir kompartıman verilmesinin bir ayrıcalık olduğu açıktı: En iyi koltuklar Almanlara veriliyordu ve Fransızlar da geride neresi kalmışsa oraya yerleşiyorlardı. Kompartımanımızda altı koltuk vardı, aramı-

za fazladan birini almamız şimdi anlaşıldığı üzere yararımıza olmuştu. Eğer Madam Goux bizimle gelmiş olmasaydı, kalan boş koltuğa belki bir Fransız devlet memuru belki de bir Alman askeri oturacaktı ve bizimle konuşmaya çalışacaktı.

Fare ve ben kapiya en yakın koltuklarda karşılıklı oturduk. Charlot'nun ayaklarının dibine yattığı Roger benim yanıma oturdu ve Eduard cam kenarındaydı. Planımız, polisler biletlerimizi kontrol etmeye geldiğinde Eduard uyumuş gibi yapacaktı ve ben de onun adına konuşacaktım.

Kompartımanın duvarlarının ince olduğunu ve her iki tarafımızda Almanlar olduğunu biliyordum ancak bu iki RAF çalışanını merak etmiştim ve onlar hakkında bilgi sahibi olmak istiyordum. Özellikle Roger hakkında. Gerçek adını merak ediyordum ancak Fare yakalanma olasılığına karşın, insanların gerçek hayatları konusunda soru sormamam konusunda beni uyarmıştı. "Eğer sana işkence yaparlarsa, az şey bilmen bizim yararımıza olur," demişti.

Eduard 'uykuya' dalmıştı bile, bu yüzden ben de Roger'e "Algiers'de mi doğdunuz?" diye sordum. Onunla gerçekten sohbet edersem, onun sahte öyküsüne o kadar inanacaktım.

Roger da oyunuma katıldı. "Annem ve babam bir tren kazasında öldükten sonra kız kardeşlerim ve ben aile büyüklerimle yaşamaya gittik. Büyükbabam Algiers'e yolculuk yapmış ve oradan bir daha ayrılmak istememiş olan bir deniz albayıydı."

Fare bana kaşlarını çattı, sonra yumuşadı. Sahte bir öykünün mükemmel bir şekilde öğrenilene ve tüm sorular rahatlıkla yanıtlanana kadar üzerinde çalışılması gerektiğini söyleyen o değil miydi?

"Peki, Fransa'ya nasıl geldiniz?" diye sordu Roger'a.

"Amcam Sorbonne'da hukuk okumam için beni buraya davet etti. Ben de Paris'e âşık oldum."

"Neden askerlik hizmetine çağrılmadınız?" diye sordum, Almanların bu yaşta bir erkeğe soracakları ilk soru olacağını düşünerek.

"Şeker hastasıyım," diye yanıtladı.

Tanrım, dedim içimden, yakalanır da, Almanlar ona bir doktor getirirlerse çok fena olur.

Sahte öyküde neyin gerçek neyin sahte olduğunu anlamaya çalışıyordum. Roger'ın muhtemelen iki kız kardeşi vardı. Hukuk da okumuş olabilirdi ancak elbette Sorbonne'da değil. Eğer İngiltere ya da onun sömürgelerinden birinde çalışmak istiyorsan, Fransız hukuku okumanın anlamı neydi?

Kondüktör tarafından yapılan bilet ve evrak kontrolleri sorunsuz gitmişti ancak sınır çizgisinde durunca ve içeri dört Fransız polisi girince kalbim hızla çarpmaya başladı.

“*Bonsoir*, Bayanlar ve Baylar,” dedi içeri giren polislerden biri. “Evraklarınız lütfen.”

Planlandığı gibi, Roger Eduard'ın cebinden evraklarını çıkardı, kendisinininkilerin üstüne koyarak bana uzattı. Ben de bize ait olan üç pasaportla birlikte polise verirken, Fare de kendisinin, Yargıç'ın ve Madam Goux'nun pasaportlarını uzattı. Polis onları aşırı bir dikkatle inceledi, daha önce böylesini görmemiştim. Resmimle beni karşılaştırdı ve diğerlerine de aynı şeyi yaptı. Ancak rahatsız olmuş bir şekilde gözlerini de Eduard'dan alamıyordu.

“Onu uyandırın, lütfen,” dedi, çenesiyle İskoçyalıyı işaret ederek.

“Bu gerekli mi?” diye sordum, elimi polisin bileğine koyarken. “Gribe yakalanmış ve Paris'ten beri uyuyor.”

Eduard'ın grip olduğunu söyleyerek polisin bir an önce bizim kompartımandan çıkacağını umuyordum ancak adamın sert yüzündeki ifadede değişiklik olmadı. Koridora uzanarak diğer polisi çağırması beni korkuttu. Fare'ye baktım. Dışarıdan yüzü ve duruşu sakin görünüyordu ancak koltuğun kenarını kaplayan parmaklarındaki eklemelerin beyazlamış olduğunu görüyordum.

Üç polis daha gelerek koridoru kapattılar. Gözlerim kemerlerindeki silahlara kaydı. “İşte,” dedi Eduard'ın evraklarını onlara verirken. “Bu evrakta tüm ayrıntılar düzgün olarak doldurulmuş. Almanların da görmek istediği şey bu. Görünüşe bakılırsa mükemmel bir pasaport bu.”

Diğer polis memuru da evraklara baktı ve onaylarcasına başını salladı. “Fransızlar işleri düzgün yapmadıkları için işle-

rin geciktiğinin farkında değil,” dedi içlerinden biri.

İlk gelen polis memuru evraklarımızı bize geri verdi sonra da kepine vurarak iyi yolculuklar diledi. Polisler indikten ve tren hareket ettikten sonra hepimiz derin nefes alabildik.

“Paris’te kullandığımız sahteciyi uyarmalıyız,” dedi Yargıç, Fare’ye. “Galiba fazla iyi çalışıyor.”

Trenin Marsilya’ya bir gecede gitmesi gerekiyordu ancak bütün kontrollerle yolculuğun iki üç gün sürebileceği konusunda uyarılmıştık. Her durakta, köpekleri ve ihtiyacı olduğunda Chérie’yi dışarı çıkarmam gerekiyordu. Fare’nin neden hayvanları getirmeme itiraz ettiğini anlıyordum ancak kararımın arkasında kalmalıydım ve bu işi yapmanın bir yolunu bulmalıydım.

Trenin bütün vagonları doluydu, zaten biz de rahatsız edilmediğimiz sürece oturarak uyumakla yetinebiliyorduk. Madam Goux ve Fare perdeleri kapattı. Bruno’yu birileri geldiğinde bizi uyarsın diye kapının yanına koydum. Charlot Roger’ın ayakları dibinde kalırken Prenses de benim kucağıma kıvrıldı. Chérie ise bagaj askısının üzerinde duran kafesinde mutlu gibi görünüyordu.

Almanlarla dolu bir trende yemek vagonuna giderek kendimizi tehlikeye atamazdık ancak midem gurulduyordu. Tren yavaşlayıp sonra da durduğunda birkaç saattir uyuyor olmalıydım. Dışarıdan bağırışma sesleri geliyordu: Sesler Almanlara aitti. Yerimde doğruldum. Diğerleri de aynı şeyi yaptı. Yargıç perdelerin arasından dışarı baktı. “Yine kontrol. Bu sefer, Almanlar.”

Birkaç dakika sonra kondüktör kapımızı çaldı. “Herkes dışarı. Bavullarınızı kompartımanda bırakın.”

“Pekâlâ,” diye fısıldadı Fare İngilizce. “Matmazel Fleurier ve ben herkesin evraklarını alıp önden gidelim. Siz de bizi yakından takip edin.”

Chérie’yi olduğu yerde bıraktım, ancak köpekleri aldım.

Vagondan dışarı çıktık ve Alman askerlerinin platformu

doldurmuş olduğunu gördük. Sınır çizgisini geçmiş ve Vichy Fransa'sı topraklarına gelmiş olmamıza rağmen Almanlar yerel polise evrak kontrolünde yardım ediyor gibiydiler. Kontrol masaları dillere göre ayrılmıştı ve bir Çek masası vardı. Yanmıştık.

“Bizimle kal,” diye fısıldadı Eduard’a. “Seni ayırmalarına izin verme. Ne olursa olsun, soğukkanlılığını koru.”

Önce Fransızları daha sonra da diğer yolcuları kontrol etmek üzere bekleyen bir görevlinin oturduğu bir masaya yönlendirildik. Bu hayatımda gördüğüm en titiz giyinmiş adamdı. Botları sanki yeni cilalanmış gibi, istasyonun karanlığında parlıyordu. Tokaları ve düğmeleri ıslık ıslık ve elbisesinde tek bir kırışık yoktu. Onun diğer iş arkadaşları özenli giyinmiş olsa da sıcaktan dolayı yorgun görünüyorlardı. Ancak bu adam yeni işbaşı yapmış gibi, tıraşlı ve sağlıklı görünüyordu. İlerlememiz için bize el işareti verdi. Kalbim o kadar yüksek sesle atıyordu ki, polisin duymasından korktum.

“Trende bu köpeklerle mi yolculuk ediyorsunuz?” dedi mükemmel bir Fransızcayla. “Fazla sağlıklı değil.”

Pantolonunda bulduğu bir köpek kılı için ‘iğrenç’ diyecek türden birine benziyordu.

“Onlar temiz köpekler. Sizi temin ederim. Bitleri ya da parazitleri yok,” dedim. Tam o sırada, Bruno başını masaya koydu, çenesinden aşağı salyaları akıyordu. Onu geri çektim. “Onlar gösterimin bir parçası,” dedim, sesimdeki titremeyi engellemeye çalışarak. “Marsilya’daki yeni gösterimin.”

“Gösterinizin parçası mı?” dedi yerde yatan Charlot’yu izlerken. “Sizi hiç sahnede hayvanlarla izlemedim.”

Jean Renoir bir keresinde bana, sinirleri yatıştırmanın en iyi yolunun hissettiğin şeyin tam tersini oynamak olduğunu söylemişti. Elimden onu göklere çıkaran rolümün hakkını vermeye çalıştım. “Beni sahnede izlediniz mi?” diye sordum, başımı yana eğip gülümsedim. “Nerede izlediniz?”

“1930 yılında Paris’te. Gösterinizi on altı kez izledim.”

“Şey,” dedim, kahkaha atarak. “Demek ki, beğenmişsiniz.”

“Marsilya’ya Matmazel Fleurier’ye yeni bir gösteri tasarlamak için gidiyoruz,” dedi Fare, sıradan bir Paris menajeri eda-

sıyla. “Gelip orada da izlemelisiniz.”

Arkasında duran iki askere baktı ve onlara Almanca, “İnanabiliyor musunuz, Simone Fleurier karşımda duruyor? Ve menajeri beni Marsilya’daki gösterisine davet ediyor,” dedi.

“Onu aramalısınız,” diye yanıtladı bir tanesi dudaklarını yalayarak. “Elinize geçen fırsatı kaçırmamalısınız.”

Rengimin attığını hissettim. Bu adamlar tarafından arandığımı düşünmek bana korkunç geliyordu. Sonra, gözlerimin önünde annemin bir resmi aydınlandı. Guillemette ona küçümseyen gözlerle bakarken onun nasıl baktığını hatırladım. Kendimi görevliye aynı şekilde bakarken buldum. Yerinde kıpırdandı, gerçi Almanca bildiğimi tahmin edememiş olmalıydı. Buna rağmen diğerlerine döndü ve “İyi bir nedenim olmadan bir Fransız vatandaşını arayamam. Ayrıca, siz bir ajanın bu kadar çok köpekle yolculuk edebileceğini düşünüyor musunuz? Demek istediğim, şunlara bakın. Özellikle de şu yaşlı kadına. Yüzü, eşeğin kışından farksız.”

İki asker güldü ve görevli de evraklarımızı karıştırdı. Damgaladı ve bana geri verdi. “O zaman Marsilya’da görüşürüz, Matmazel Fleurier,” dedi, gözlerini bana dikerek.

Evrakları çantamın içine tıktırdım ve köpekleri çağırarak vagona geri döndüm. Erkekler ve Madam Goux da beni izlediler ancak tüm yolcular kontrol edilene ve herkes yerine oturana dek hiç birimiz konuşmadık.

Mucize sonucu Marsilya’ya tam zamanında ve başka bir olay yaşamadan vardık. Yıldız olmayı ilk hayal ettiğim şehre geri dönmek benim için tuhaftı. Tuzun kokusu ve güvercinlerin çığlığı bana Augustine halanın evindeki anılarımı hatırlattı. O zamandan beri uzun bir yol almıştım.

Hôtel de Noailles’de dört odalı bir süit ayırtmıştım. Garson, omlet peynir, kruvasan, kavun ve şampanyadan oluşan kahvaltımızı bırakıp gittikten sonra havalandırma ve kapı deliklerini kapattık, sonra da görevimizin ilk başarısına kadeh kaldırdık.

“İşgal altındaki Fransa’dan kurtulmamızın şerefine,” dedi

Yargıç.

“Ben yumurta ve pastırmayla da idare ederdim,” dedi Eduard, önümüze hazırlanan ziyafete bakarak. “Bu harika.”

Bu onu konuşurken ilk duyuşumdu ve kesinlikle bir Çek gibi konuşmuyordu. Yüksek tonda ve canlı bir sesi vardı.

“Bir şeyler söylemek için sabırsızlanmış olmalısınız,” dedim ona. “Sanırım ben tek bir söz etmeden bu kadar uzun süre dayanamazdım.”

Roger bir kahkaha attı. Fare ve Yargıç bile kendilerine gülmek için izin verdiler. Madam Goux ne konuştuğumuzu öğrenmek isteyince Fare ona tüm konuşmayı çevirdi.

“Soğukkanlılığınız beni etkiledi, Matmazel Fleurier,” dedi Yargıç, ekmeğine yağ sürerken. “Olağanüstü bir kadınsınız.”

Fare’ye döndüm, görevlinin hayvanlarla ilgili söylediklerini deşmek istiyordum. “Bruno, Prens, Charlot ve Chérie mükemmel bir sahte öykü çıkardılar.”

“Pekâlâ,” dedi Yargıç kıkırdayarak. “Hayvan dostlarımıza da içiyoruz. Ama sizin Almanca bildiğinize dair hiçbir fikrim yoktu. Nerede öğrendiniz?”

Berlin’de geçirdiğim zamanı ve orada aldığım dersleri anlattım. Beni sürekli sandalyelerin üzerinden atlatan ve bu sırada şarkı söylememi isteyen Doktor Daniel’den söz edince herkes güldü.

“Sizin de zamanınızda da tuhaf hocalar olmuştur,” dedi Roger Eduard’a.

İskoçyalı çatalını ve bıçağını bıraktı. “Bunun gibisi olmadı,” dedi. “En azından kimse sizden etrafta koştururken aynı zamanda bir de piyano çalmanızı bekleyemez.”

“Umarım, gitmeden sizi dinleyebilirim,” dedim. “Bir konser piyanistinin nasıl olup da RAF’a katıldığını öğrenmek istiyorum.”

“Bunu filo albayına sorun,” diye yanıtladı Roger’ı işaret ederek. Ben sadece bir polis memuruyum. O yetenekli bir savaşçı. Kendisi vurulmadan önce birkaç tane Luftwaffe indirdi.”

Roger’ın yüzü kızardı ve utandığı için gardını düşürdü. “Tazmanya’ya epey uçtum,” dedi. “Büyükanmem ilk sözcüğümün ‘uçak’ olduğunu söylemişti-”

Fare öksürdü ve hepimiz derin bir sessizliğe gömüldük. Bu kadar ileri gitmememiz gerektiğinin farkındaydım. Gizliliğe alışmak benim için zor olacaktı. Henüz savaşın başındaydık ve moralimiz yüksekti. Bırakın idam edilmeyi, hapse atılıp işkence görmeyi düşünmek bile gerçek gibi görünmüyordu. Ancak o zaman bu şekilde ölen birini daha tanıımıyorduk.

“Plandaki bir sonraki adım nedir?” diye sordu Madam Goux. Nasıl Fare beni tehlike karşısındaki soğukkanlılığım nedeniyle övüyorsa, Madam Goux da bir iltifatı hak ediyordu. Bütün yolculuk boyunca iyi idare etmiş ve sekreterlik rolünü de başarıyla oynamıştı.

“Marsilya’da bir bağlantımız var,” diye açıkladı Fare. “Onunla konuştuktan sonra ya deniz ya da Pyrenees üzerinden İspanya’ya gideceğiz. Fakat şu anda kesin bir şey söyleyemiyorum.”

Deniz, sarp dağları ve zor geçitleri olan Pyrenees’den daha kolay olurdu. Roger, Eduard ve Fare başarabilirdi ancak Yargıç için endişeleniyordum.

“Lütfen, beyler, yemeğinizi yiyin ve burada bulunduğunuz sürece dinlenin,” dedim onlara. “Size boşa yatırım yapmadım. Kaçışınız için güçlü olmalısınız.”

Roger şampanya kadehini kaldırdı. “Kadehlerimizi Matmazel Fleurier’ye kaldırmayı önermek istiyorum,” dedi. “Örnek bir insan olduğu için.”

André’de hayranlık duyduğum enerjinin aynısının Roger’da olduğunu gördüm. Yapılması gereken bir iş olduğunda maki-neleşiyordu ancak özel hayatında oldukça yumuşaktı.

Diğerleri de kadehlerini kaldırdılar ve bana tezahürat yaptılar.

“Teşekkür ederim,” dedim. “Sizleri sadece kısa zamandır tanıyorum ve bazılarınızın kim olduğunu bile bilmiyorum fakat sizi özleyeceğimi sanıyorum.”

Başımı kaldırıp doğruca Roger’ın gözlerine baktım. Başını çevirmeden önce o da bir süre bana baktı. Gülümsüyordu.

Yargıç, merak uyandırmamak için sahte öykülere bağlı kalmamızın önemini vurguladı. O ve Roger, 'bağlantı'larını bulmaya çıkınca biz de durumu korumakla görevlendirildik. Eduardo'nun çalması için süite bir piyano koydurmuştum. Bu ayrıca kapıdaki 'rahatsız etmeyin' tabelasım koymamız için bir bahane oluyordu.

Bu arada, Fare ve ben Alcazar'ın sanat yönetmenini görmeye gittik. "Matmazel Fleurier, burada sahneye çıkmanız için yıllardır çabalıyorduk!" diye haykırdı Franck Esposito. "Şimdi siz kendi ayağınızla geldiniz!"

Daha sonra anlaşıldığı üzere, Raimu burada bir gösteriye çıkmaya hazırlanıyordu ancak onlar birkaç kez konuk oyuncu olarak çıkmamı ve gelecek sezona özel bir gösteri hazırlamak için konuşmak istiyorlardı. Savaşa ve deneyimsizliğine rağmen Fare benim için iyi bir sözleşme yapmayı başardı.

Fırsat buldukça hep birlikte Canebière boyunca uzanan şık restoranlarda yemek yiyorduk, böylece kendimizi sürekli süitimize gizlemeyerek dikkatleri üzerimize çekmiyorduk. Marsilya İtalyanlar tarafından bombalanmıştı ancak bunun dışında savaş ve Almanlar çok uzakta gibiydiler. Marsilyalıların sertliği bana kuzeylilerden daha fazla savaşacaklarım söylüyordu. Bir akşam, restorana lavanta keseleri satmak isteyen İspanyol bir kadın geldi. Anneme o kadar benziyordu ki, büyülenmiştim. Evimi özlemiş olmalıyım, diye düşündüm. Bu kargaşa ve korku yüzünden ailemin yanında olmak istiyordum. Ancak son haftalarda ülkemi ilk sıraya koymuştum. Eğer bilselerdi ailem de böyle yapmamı isterdi; ancak nerede olduğumu bilmiyorlardı ya da ne yaptığımı ve onları meraklandığımı düşünmek bana acı verdi.

Bir hafta sonra, otel sütinde toplandığımızda Yargıç Fare, Eduard ve kendisinin Toulouse'a giden gece treniyle gideceklerini duyurdu.

"Peki, ya Roger?" diye sordu Madam Goux.

"O kalıyor," dedi Yargıç.

Kalbim duracaktı. Roger'a bakmaya bir türlü cesaret edemiyordum. Onun gerçekte kim olduğuna dair bir fikrim yok-

tu ancak onun yakınlarında olmak benim için önemli olmaya başlamıştı.

“Neden?” diye sordu Madam Goux.

“Fransa’da yere indirilmiş bir sürü havacı var,” dedi Roger, ayağa kalkıp, pencereye doğru giderken. “Ayrıca kendi başlarına güneye gitmeye çalışan, kaçak savaş esirler var. Bunlardan çoğu yeniden yakalanıyor. Bu müttefikler için yetenekli adam kaybı demek. Bağlantım, insanları Pyrenees’ye geçirebilmek için Paris’ten güneye kadar güvenli evler yapıyor. Fakat yardıma ve güvenebileceği insanlara ihtiyacı var. Ben Fransa’da kalıp bu bağın yürümesini sağlayacağım.”

Roger’in cesaretine saygı duydum. Fransızlar arasında kendini bulmaya çalışan birçok korkak vardır ve işte, düşmanla savaşmak için hayatını tehlikeye atan yabancı bir adam.

“Ben yardım etmek isterim,” dedim, “elimden geldiği kadar.”

“Ben de,” dedi Madam Goux.

Roger’in yüzü aydınlandı. “İkiniz de Direniş için ne kadar değerli olduğunuzu tahmin edemezsiniz. Fakat sizden şimdiye kadar yaptıklarınızdan daha fazlasını istemek zorundayım.”

“İsteyin,” diye ısrar ettim. “Şu anda Fransa’yı kurtarmaktan daha önemli ne olabilir?”

Roger yanıma oturdu. “Paris’teki daire — kullanabilir miyiz?”

“Elbette,” dedim. “Marsilya’da bıraktığım ev de sizin. Vieux Port’un aşağısında. Büyük bir ev değil fakat içi yapıldı ve hiçbir şekilde dikkat çekmiyor.”

Roger ellerini cıvrıttı. “Almanca ve İngilizce biliyorsunuz ve Marsilya’da bir eviniz var! Direniş için çok önemli!”

Madam Goux’ya döndü. “Sizden de çok etkilendim, Madam. Binaya göz kulak olmanız için sizi Paris’e geri götürmek istiyorum. Yarın Paris’e gitmek için buradan ayrılacağız.”

“Yarın mı?” diye haykırdım. Kaçak grup gittiğinde ailemi ziyaret etme planımı düşündüm. Minot ve Madam Ibert’in sağ salım gidip gitmediğini ve ayrıca Odette ve ailesinin orada olup olmadığını merak ediyordum. Durumu haberden dolayı çoşan Roger’a anlattım.

“Sadece terk edilmiş hayvanları kurtarmıyorsunuz, Mat-

mazel Fleurier,” dedi. “İnsanları kurtarma ve saklama konusunda da deneyimlisiniz!”

Yüzüm yanıyordu. Neden bana yaptığı her övgü kendimi küçük bir kız gibi hissettiriyordu? Bir Fransız erkeği bunu yapamazdı.

“Sault neresi?” diye sordu, Fransa haritasını açarken. “Oraya nasıl gidiliyor?”

Avignon’a giden tren hattını gösterdim. Yolculuğun altı saat sürecek olmasına heyecanlıydı. “Aileniz bir müttefik askerini gizlemeyi kabul eder mi? İşler karışırsa bekleyebileceğimiz, gözlerden uzak bir yer.”

“Babam Büyük Savaş’ta Almanlara karşı savaştı,” dedim. “Ailem işbirliğine karşı gelmez.”

Bunu duyan Roger planını değiştirdi. Biz çiftliği görmeye giderken Madam Goux’nun da en kısa zamanda Paris’e dönmesini öneriyordu.

Yargıç saatini göstererek boğazını temizledi.

Fare’ye, Yargıç’a ve Eduard’a, tıpkı kardeşlerimmiş gibi, veda öpücüğü verdim.

“Umarım daha güzel günlerde yeniden karşılaşırız,” dedim onlara.

OTUZ

Ertesi sabah Madam Goux, Roger, hayvanlar ve ben kuzeye gitmek için sekiz trenini yakaladık. Madam Goux Paris'e kadar devam edecekti, Roger ve ben ise Avignon'a kadar gidecektik.

Kira Minot'nun annesiyle çiftliğe geldiğinde, Bonbon sadece birkaç ay önce ölmüştü ve annem ve teyzem yeni bir kedileri olduğu için muhtemelen çok heyecanlanmışlardı. Dört hayvan daha görünce kim bilir nasıl şaşıracaktlardı. Yine de, hayvanları korumak Roger ve benim onlardan isteyeceğimiz şeyden daha tehlikeli değildi. Savaş benim korku eşişimi yükseltiyordu. Yıllarca gösteri öncesi yaşadığım gerginlikler, Direniş için çalışmasına ihtiyacım olan şu andaki aklımla bana çok komik geliyordu. Fransa'nın özgürlüğü için sınırlarımı zorlamaya hazırlıklıydım, ancak ailemden de bu tehlikeleri göze almasını isteyebilir miydim?

Kuzey ve güney arasındaki tren seferleri azaltıldığı ve önceden yer ayırtmadığımız için epeyce kalabalık olan üçüncü sınıf mevkide yolculuk yapmak zorunda kaldık. Çevremizde soğan kokusu yükselen terli bedenler, koridorlarda bağrıışan çocuklar ve ayaklarımızın altına sıkıştırdığımız bavullarımız aramızdaki sohbeti sınırladı. Köpekler ve Chérie bagaj vagonunda yolculuk ediyorlardı, gerçi kondüktör onlara iyi davranmıştı ve yeterince suları olacağına dair söz verdi.

Tren Avignon'da durmak üzere yavaşladığında Madam Goux'ya iyi dileklerimizi ilettik ve kapıya gitmek için kalabalığın arasından kendimize yol açtık. Artık Carpentras'a tren seferi olmadığı için Roger, hayvanlar ve ben otobüse binmek zorunda kaldık. Kırmızı yüzlü sürücü yanımda kaç tane hayvan olduğunu görünce kükreyiverdi.

"Çiftlik hayvanı taşımak, *Provensal Ulaşım Otomobilleri* kurallarına aykırı," diye bağırıldı.

"Eminim benim asil hayvanlarımı çiftlik hayvanı olarak

görmüyorsunuzdur,” diye itiraz ettim. “Onlar benim gösterimin bir parçası.”

“*Hib!*” dedi omuz silerken. “Onlarla seks yapıyor olsanız bile umurumda olmaz. Onlar kurallara aykırı, tabii onları tepeye bavullarla birlikte bağlamama izin vermezseniz.” Bu sarımsak kokulu güneyliyi flört ederek etkilediğim görevli gibi kolay etkileyemeyecektim. Hangi kadın yapabiliirdi ki? Gözleri kanlıydı ve alnındaki kırıksıklıkların aralarında kir birikmişti. Çözümün daha fazla para vermek olduğuna karar verdim. İstemeyerek de olsa Bruno için yetişkin, Prenses ve Charlot için çocuk ve ağırlık sınırını aşan bagaj olarak Chérie için de özel bir tarife uygulamayı kabul etti.

“Umarım, bu köpeklerin birer koltuğu olacağı anlamına geliyordur,” dedi Roger adama, dilini yanağına yaslayarak. “Bu kadar para alıp, onların koridorda yatmasını bekleyemezsiniz.”

Öğleden önce Carpentras’a vardık ve yağ ve peynir kokan bir lokantada öğle yemeği yedik. Rahatlatıcı bir deniz esintisi olmadığı için hava katlanılmaz bir şekilde sıcaktı. Saçlarım ince tutamlar halinde yüzüme yapışmıştı ve mendilimle yüzümü silince erimiş pudramın yağlı bir kire dönüştüğünü görüyordum. Fazla dikkat çekmeden Pays de Sault’a varmak istiyordum ancak ne yazık ki, barın arkasındaki kadın beni tanıdı ve mutfak çalışanlarına Simone Fleurier’nin lokantalarında yemek yediğini duyurdu. Yemeğimizi bitirdiğimizde kadın benden lokantanın menüsünü imzalamamı istedi.

“Ve siz,” dedi Roger’a dönerek. “Siz kimsiniz? Siz de bir film yıldızı mısınız?”

Roger başını salladı. “Hayır, ben sadece Matmazel Fleurier’nin temsilcilerinden biriyim.”

Gülmemek için kendimi zor tuttum. Motorlu kamyonu yakalamak için sokağı geçerken, “Kadına Carpentras’a kasabayla ilgili bir film çekmek için geldiğimizi söyleyebilirdiniz.”

“Küçük kasabaları bilirim, Matmazel Fleurier,” dedi Roger ve dudaklarını kulağıma yaklaştırarak içimi ürpertti. “Böyle söyleseydim, bir dakika yalnız kalamazdık. Validen tutun da cenaze levazımatçısına kadar herkes filmde rol almak için birbirleriyle rekabete girerdi.”

Sault'a giden araç otobüsten daha küçüktü ancak sürücü daha neşeli biriydi ve hayvanlar konusunda yorum yapmadı. Araca giren tüm hayvanları teker teker karşıladı. Bizden başka sadece akordeonlu yaşlı bir adam olduğu için sürücü bizi Sault'a kadar götüreceğine, çiftliğin yakınlarında bir yerde bırakmayı teklif etti.

"Yani siz burada mı büyüdünüz?" diye fısıldadı Roger, sürücü motoru çalıştırdığında. "Bu insanların arasında?"

"Bu size inanılması zor geliyor galiba," dedim.

"Biraz." Ağzının kıvrılan kenarı bir gülümsemeye dönüştü. "Ben sizi tamamen bir Paris aydım sanıyordum. Fakat şimdi kararlılığınız ve gücünüzü nereden aldığınızı biliyorum."

Arkama yaslandım ve Roger'ı inceledim. Ben ondan bu kadar etkilenmişken acaba o da hiç benden etkilenmiş miydi?

Sürücü bizi çiftliğe yarım kilometre uzaklıkta indirdi. Roger ve benim küçük birer çantamız vardı. İkisini de o taşıyordu ve ben de Chérie'yi almıştım. Köpekler yürüyorlardı. Güneş hâlâ yüksekteydi ancak ne yazık ki yol ağaçlarla gölgeleliyordu.

"Algiers'de hiç kaldınız mı?" diye sordum.

"Oraya hiç gitmedim," diye yanıtladı Roger. "Fakat On İkinci Büro'dan bir adam bana Fransız bölümünü ve Kasbah'ı halı mağazalarından tutun da gazete işportalarına kadar her yeri ezberletmişti. Bu yüzden oraya gitmiş gibi hissediyorum."

"Nasıl bu kadar iyi Fransızca konuşabiliyorsunuz?"

"Babam Büyük Savaş'ta burada hizmet verdi. Daha sonra da yardım etmek için kalmaya devam etti. Avustralya'ya öyle bir Fransız hayranı olarak döndü ki, özel öğretmenimiz olması için göçmenlerden birini işe aldı. Sekiz yaşımdan on iki yaşına kadar evde Fransızca konuştuk."

Öyküsünü eğlenceli bulmuştum. "Babanız kulağa çekici ve biraz da tuhaf geliyor."

"Öyleydi," dedi Roger. "Anne ve babamın tren kazasında öldüğünü ve aile büyükleri tarafından yetiştirildiğimi söylerken ciddiydim. Babamı hatırlamanın bir yolu olarak Fransızca'mı korudum."

Bir arazi boyunca yürüdük, Bruno çimenlerin arasından

yolu açıyordu, Charlot ve Prenses de kelebeklerin arkasından koşuyorlardı.

“Peki ya Tazmanya?” diye sordum bir süre sonra. Buranın nerede olduğunu öğrenmek için Marsilya’daki bir kitapçıda gizlice atlası baktığımı itiraf etmeliyim. Yeni Zelanda gibi, Avustralya’dan bağımsız bir ülke olduğunu düşünmüştüm ancak yazıyı okuyunca Avustralya’nın en güneydeki eyaleti olduğunu öğrenmiştim.

Roger bana baktı ve kaşlarım çattı.

“Eminim, bana Tazmanya’dan söz edebilirsiniz,” dedim. “Eğer Almanlar tarafından yakalanırsam onlara güzel bir gezi konferansı verebilirim.”

İçten bir kahkaha attı, en az sesi kadar sıcak ve zengindi. “Sanırım, bu hayati bir bilgi sızdırmak anlamına gelmiyor, gerçi Almanlar Tazmanya’yı işgal etmeyi planlıyorlar.”

“Etseler, orada ne bulacaklar?” diye sordum, Chérie’nin kafesini diğer koluma geçirirken.

“Benim yetiştiğim kuzey-batıda volkanik topraklı zengin tarım arazileri bulacaklar. Kıyı boyunca güneye yolculuk edecekler ve şimdiye kadar el değmemiş maden kasabaları bulacaklar. Ve kuzey-doğuda güney yarım küredeki en büyük lavanta çiftliğini bulacaklar.”

“Lavanta çiftliği mi? Fransa’daki gibi mi?”

“Aynısı,” dedi, çevresine bakınarak. “Provans’ı görmeyi her zaman istemişimdir. İşte, şimdi oradayım.”

“Avustralya’nın bir çöl olduğunu sanıyordum,” dedim, ülkesiyle ilgili birikimimle onu etkilemek için okuduğum her şeyi hatırlamaya çalışıyordum.

Başını salladı. “Bazı yerleri. Ama Tazmanya değil.”

“Bir gün oraya gitmek isterim,” dedim, bunlar ülkenin nerede olduğunu daha yeni öğrenmiş biri için oldukça iyi ifadelendi. “Müzikholler var mı?”

“Sydney ve Melbourne’da var, gerçi bizim önce savaşı bitirmemiz gerek,” dedi gülümseyerek. “Çiftliğe ulaşmak için daha ne kadar gitmemiz gerekiyor?”

“Fazla değil,” dedim. Bu kadar çok soru sorarak onu rahatsız edip etmediğimi merak ediyordum. Ancak bana Provans’taki

çocukluğumu ve Paris'te nasıl yıldız olduğumu sorunca onun da sohbetten hoşlandığını düşünmüştüm. Beni izlediğini söyleyince şaşırdım.

"Londra'da izlemiş olmalısınız."

"Paris'te de izledim. Ama Londra'da iki kez," dedi. "Orada amcamın hukuk bürosunda çalışıyordum. Aile büyüklerim Avustralya'ya göç etmiş ve ben de orada doğmuşum. Fakat annemin tarafı baştan aşağı İngiliz'dir: solgun, zayıf ve soy içi üreyen."

"Böyle düşünmemiştim," dedim gülererek. "Baksanıza, İngilizler ne kadar tutkulu savaşıyorlar. Üstelik ben bir Churchill hayranıyım."

"Öyle mi?" diye sordu Roger. "Amcamın çok iyi bir arkadaşıdır."

"Bizi kargaşaya sürükleyen Fransız liderlerini küçümsüyor."

"Bir daha onunla karşılaştığımda, söylediklerinizi ona iletirim," dedi Roger. "Şaşıracak, çünkü sizin bütün filmlerinizi izlediğini biliyorum."

Eve doğru tarlaların arasından geçerken bizi ilk gören annem oldu. Saçlarını sıkıca eşarabının arkasına gizlemiş, tavuklara yem atıyordu. Duvarlara yaklaştığımızda çenesini kaldırdı ve sanki rüzgârın getirdiği kokumuzu içine çekiyordu sonra da gözlerine siper etmek için elini alına koydu.

"Simone!"

Bir süre sonra Yvette teyze ve Bernard da çiftlik evinin kapısında belirdiler. Babamın evindeki pencerenin açık kanadından Minot ve Madam Ibert dışarı sarkmıştı. Biz daha bahçeye ulaşmadan herkes bize doğru koşmaya başladı. Annem bana kollarım doladı.

"Geçen ay senden hiç haber alamadık," dedi Yvette teyze. "Çok endişelendik."

İşgal sırasında postanelerin kapalı olduğunu söyledim ve Mösyö Etienne ile Odette'i sordum. Bernard'la temasa geçmemiş olduklarını duyunca hayal kırıklığına uğradım. Sonra herkesin Roger'a baktığını fark ettim.

“Bu, benim arkadaşım, Roger Delpierre,” dedim.

Tanıştırma faslım bu kadardı. Onlara, Roger’ın sahne yönetmenim ya da temsilcim olduğu yalanım söylemeyecektim ancak orada sıcakta dururken ve konuşacak o kadar çok şey varken onlara görevimizi anlatmanın zamanı değildi. Bernard Roger’a elini uzattı, diğerleri de onu sıcak karşıladılar.

“Ve bunlar da Bruno, Prens ve Charlot,” dedim.

Roger benden kedi kafesini aldı ve havaya kaldırdı. “Bu da Chérie, Simone onu Paris’ten kurtardı.”

Annem bana baktı ve köpekleri sevmek için eğildi. Yanaklarım yanıyordu. Nedense Roger bana ‘Matmazel Fleurier’ yerine ‘Simone’ diye hitap etmişti. Belki de onu arkadaşım olarak tanıttığım içindi ancak bizi daha samimi bir konumda gösteriyordu.

“Simone hiç değişmemiş. Sokakta bulduğu bütün hayvanları topluyor,” dedi Yvette teyze.

Yvette teyzenin kullandığı mutfağı yıllar içinde çok az değişmişti. Mutfağın serin havasına girdiğimizde zamanın geriye döndüğünü hissettim. Hâlâ o tanıdık biberiye ve zeytinyağı kokusu vardı ve kancalara asılmış bir yağın tava yerli yerinde duruyordu. Savaş buradan ne kadar uzakta görünüyordu. Her şey eskisi gibiydi. Minot’nun annesi masada oturmuş bir tas çorba içiyordu. Seksen yedi yaşındaydı ancak akli yerindeydi, gerçi beni hatırlaması için hatırlatılmam gerekiyordu. Kira dolaplardan birinin tepesine tünemişti. Beni görür görmez, *Mırr!* diye bir ses çıkarıp üzerime atladı. Onu kucağıma aldım ve çenesini okşadım. “Bu, Kira, en eski dostlarımdan biri,” dedim Roger’a.

“Çiftlikte hiç bu kadar çok insan bir arada kalmamıştı,” dedi Bernard, bize oturmamızı işaret ederken. “İyi ki bir sürü odamız var.”

Roger ve ben birbirimize baktık. Bernard fark etti ve şaşırılmış halde bana baktı.

Annem ve teyzem bize ekmek ve kuru meyve hazırladı, Madam Ibert ve Minot dışarıdaki köpeklerle su vermeye gittiler. Kira ve Chérie birbirlerine bakarak mutfakta kaldılar. Chérie diğer hayvanlara alışkındı ve korkmuyordu. Yavaşça yaklaşarak Kira’nın burnunu koklayıp onun kalbini kazan-

dı. Ondan sonra da her şey yoluna girdi ve kapının kenarında yan yana oturdular, çevrelerinde uçan sineklere aynı anda kuyruk sallayarak baktılar.

“Burada tek bir Alman bile görmedik,” dedi Bernard. “Kuzeyde olanlara rağmen.”

“Demek ki, köyde fazla bir şey değişmedi?” diye sordum.

Bernard başını salladı. “Mösyö Poulet’nin Marianne ve diğer cumhuriyeti temsil eden heykelleri kaldırması için emir almış olması dışında. ‘Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik’ ilkesi, Pétain’ın yeni görüşü ‘Aile, İş, Vatan’ ile değiştiriliyor.”

“Mers-el-Kebir bombardımanından sonra müttefiklere karşı düşüncelerde değişiklik oldu mu?” diye sordu Roger, bir incir alırken. “Marsilya’da oldu.”

Roger’in ailemin sadakatini ölçerek havayı kokladığını biliyordum. Bernard emin olmak için bana baktı. Roger’in aksanının kafasını karıştırdığını görebiliyordum. Paris’ten ya da Marsilya’dan olamayacağı açıktı.

“Öldürülen denizcilerden çoğu oradan gelmişti,” dedi Bernard çekinerek. “Fakat buradaki insanların çoğu bunun beklenen bir şey olduğunu düşünüyor. Müttefikler ne yapabiliirdi? Pétain onları kurtarmıştı ve İngilizler, eğer filoyu onlara vermezlerse, Fransız donanmasını yok edecekleri konusunda uyarıda bulunmuştu. Gemileri Almanların eline bırakamazlardı.”

“Pislik Almanlar,” diye mırıldandı Madam Meyer.

Roger Bernard’a baktı. “Köyünüzün iyi bir haber hizmeti olmalı,” dedi. “Marsilya ve Paris’te insanlar Alman propagandasından başka bir şey duymuyorlar.”

Bernard’ın yüzü bembeyaz oldu. Korkusunu anlıyordum. Bu günlerde yanlış düşünceler ölümcül olabilirdi.

“Her şey yolunda,” diyerek onu rahatlattım. “Roger da senin gibi düşünüyor.”

Bernard bana öylesine güvenerek baktı ki, içim burkuldu. “Valimiz bir radyo istasyonu kurdu. BBC dinliyoruz.”

Düşman radyo istasyonunu dinlemek yasal değildi ve hapis cezası vardı. Ailemi ve arkadaşlarımı gururla izledim. Onlar doğuştan direnişçiydi.

Teyzem ve annem şarap servisi yaptıktan sonra sofraya otur-

dular. Madam Ibert ve Minot tartışmaya katılmak için içeri girdiler. Roger'ın benimkilerin yanında duran ayağını yere vurduğunu hissettim. Roger'a güveniyordum ve ailemin yapısını biliyordum. Şimdi onları birleştirmenin tam zamanıydı.

"Ailemin ketum olduğunun garantisini veririm," dedim Roger'a. "Minot ve annesi Yahudi. Madam Ibert de Naziler hakkında benim düşündüklerimi düşünüyor. Bence söylemek istediklerini bir an önce söylesen iyi olur. Zaten işbirliği içinde olacaklardır."

"Ben Avustralyalıyım," dedi Roger ve herkes şaşkınlığını atınca Fransa'ya neden geldiğini ve Direniş ağı kurmak için ne yapmak istediğini anlatarak devam etti.

"Ben de sizi Simone'un nişanlısı sanmıştım," dedi annem, dudakları gülücük halinde.

Kan yanaklarıma hücum etti. Bir fener gibi yanıyor olduğumdan emindim. Fazla konuşmayan annem, özellikle de yabancılar varken, böyle utandıran bir şeyi nasıl söyleyebildiğini anlayamadım. Roger yerinde kıpırdadı. İkimiz de birbirimize bakmaya cesaret edemiyorduk. Yapabileceğim tek şey anneme kınayan gözlerle bakmaktı.

Bernard yardımına koştu. "Fransa'ya yardım etmek için elimizden geleni yaparız," dedi, "bizim tam desteğimizi alacağınıza emin olabilirsiniz."

Roger masadaki yüzleri tek tek inceledi. Bir öğle sonrasında güçlü bir ekip kurduğuna dair hiç kuşku yoktu. Cebinde bir müzikhol yıldızı, bir kemancı, bir lavanta tüccarı, bir sanat yönetmeni, iki köylü kadın ve bir de seksenlik bir teyze vardı.

Roger gülümsedi ve kadehini kaldırdı. "Pays de Sault bölgesinde yeni bir hücremiz oluştu," dedi. "Bayanlar ve Baylar, ağıma hoş geldiniz."

Annem ve teyzemin daha uzun kalmamız için ısrar etmelerine rağmen kalamadık, çünkü her geçen gün müttefiklerden birini Almanlara kurban veriyorduk. Roger ve ben onlara teşekkür ettik ancak hemen Paris'e geri dönmemiz gerektiğini söyledik. Madam Ibert'in bizimle birlikte gelmesine ve evi-

ni güvenli bir hale getirmesine karar verildi.

Chérie ve köpeklerle o kadar alışmışım ki onlardan ayrılıyor olmak beni üzdü. Ancak çiftlikte koşmaktan ne kadar hoşlandıklarını ve annemin onları ne kadar sevdiğini biliyordum. Kira'yı da bırakmak niyetindeydim ancak bacaklarıma süründü ve o kadar acıklı miyavladı ki annem onu götürmemi önerdi.

“Yanımızda en az bir tane tüylü dostumuz olmazsa işimizden keyif alamayız,” dedi Roger, kedi kafesini Bernard'ın kamyonuna yüklerken. Sonra da tırmanarak kasaya çıktı. Madam Ibert ve benim ön koltukta rahatça oturabilmemiz için Kira'nın yanına yerleşti.

“Onun nişanlın olduğunu sandığımı söylediğim için bana kızmamalısın,” diye fısıldadı annem. “İyi biri ve gözlerini senden alamıyor. Yalnız kalmanı istemiyorum.”

Onu duymamış gibi yaptım. Başka bir zaman ve başka bir yerde kendimi bırakıp, Roger'a âşık olabilirdim. Ancak savaş-taydık, ülkemizi kurtarmak için savaşıyorduk. Kendimi başka şeylere nasıl verebilirdim?

Geri döndüğümüzde Paris kasvetliydi. Paris'te kendini sevdirmiş olan askerlerin yerine asık suratlı subaylar getirilmişti ve Almanların gerçek niyeti ortaya çıkıyordu. Gare de Lyon çevresindeki tüm mağazalar açıldı ancak raflarda ve vitrinlerde fazla yiyecek yoktu. Bu Fransa'ya yetmezdi. Parisliler bir lokma ekmek ve et alabilmek için kuyruğa girerken bir kasa-bın paket paket etleri bir Alman subayının arabasına yüklediğini gördük.

“Yağmalamanın başka bir yolu,” diye homurdandı Roger, fırının camındaki vesika dağıtım ilanına bakarken. Diğer ilanlardan giyecek ve ayakkabı verildiğini de öğrendik.

Bizi eve götürecek hiçbir taksi yoktu. Tüm arabalara, Almanya'nın savaş gücüne katılması için el konmuştu. Ancak metroda kendimizi güvende hissedemeyeceğimiz kadar Alman vardı. Gare de Lyon'dan Champs Élysées'ye kadar yürümek zorunda kalacaktık.

Place de la Bastille'e varıp da tüm sokak isimlerinin Al-

manca olduğunu görünce canımız sıkıldı. Bizi güldüren tek pırıltı, penceresinde Pétain'ın resmi olan bir dükkandı. Yanına stratejik bir şekilde şöyle yazılmıştı: *Vendu*. Hepsi satıldı.

Neyse ki Madam Goux'yu binadaki masasında bulduk ve kalan herhangi bir Alman yoktu. "Her sabah ve her akşam merdivenleri bir indim, bir çıktım," dedi bize. "Işıkları ve perdeleleri kapatıp açtım. Ama Almanlar bizden iki kapı ilerideki bir binanın içinde yaşayanları evlerinden dışarı atmış. Onlara mobilyalarına karşılık bir makbuz — ileri bir tarihte onlara ödenmek üzere — ve çıkmaları için yirmi dört saat süre vermişler."

"İki kapı ileride mi?" dedim, Roger'a bakarak. "Çok yakın değil mi?"

Başını salladı. "Bazen düşmanı kandırmak için burunlarının dibinde çalışırsınız."

Ertesi gün, Madam Ibert, Madam Goux ve ben 'konuklar' için odaları hazırlamaya başladık. Bir Alman'ın geldiğini uyar-mak için, yamuk paspaslar ve döndürülmüş vazolar gibi çeşitli işaretler geliştirmiştik. Roger ağın Parisli üyeleriyle temas kuruyordu ve iki gün sonra evde tam on bir pilot ağırliyorduk. Eve girip çıkan sağlıklı o kadar çok erkek vardı ki, buna bir kılıf uydurmamız gerekiyordu. Roger konuya sıcak bakan iki doktor bulmayı başardı ve muayenehanelerini Mösyö Copeau'nun evine kurdular: Doktor Lecomte psikiyatrdı ve Doktor Capet ise zührevi hastalıklar uzmanıydı. Eğer Almanların korktukları iki şey varsa onlar da akıl ve zührevi hastalıklarıydı.

O günlerde, tepemde bir Alman'ın dikildiğinden ya da aşağıda davetsiz bir misafirin sesini duyduğumdan emin bir şekilde birkaç kez uyanıyordum. Her kim nöbetçiye onun bulunduğu kata kadar çıplak ayakla çıkardım ve orada olduğunu görünce rahatlardım. Bazen nöbetçi, adamların içeride huzur içinde uyuduklarını görmem için bana kapıyı aralardı. Bu yor-gun bedenlerin arasında Roger'inkini arardı gözlerim. Tıpkı kanatlarını kapatmış bir melek gibi ellerini göğsünün üzerinde kavuşturup, hareketsiz halde uyumayı alışkanlık haline getirmişti. Nöbette Roger olduğunda, bir şişe şarap alırdım, birlikte içer ve şafağa dek konuşurduk.

"Anneniz çingenelerin çocuğu değilmiş," dedi Roger bana

bir gece. "Büyükanne ve büyükbabanızın çocuğuymuş."

"Bunu nereden biliyorsunuz?" diye sordum.

"Ailenizi ziyarete gittiğimiz gün söyledi. Siz yattıktan sonra biz oturduk ve konuştuk."

"Hımm," dedim. Anneme kökleriyle ilgili defalarca soru sormuştum ancak her defasında yakasını kurtarmıştı. Kızına söylemediği bir şeyi nasıl olur da tamamen yabancı birine anlatabilirdi?

"Büyükbabanız çobanmış ve büyükanneniz de Piedmont'lu bir İtalyan'mış," dedi Roger. "Babanız annenizle Digne fuarında tanışmış."

Digne fuarı hakkında fikrim vardı: Bana babam söz etmişti. Peki, ya diğer şeyler? Kimse bana büyükannemin İtalyan olduğunu söylememişti. "Size gerçeği söylediğinden nasıl emin olabiliyorsunuz?" diye sordum. "Annem efsanelerle insanları alaya alabilir."

Roger uzandı ve saçıma dokundu. "Saçlarınızın rengi açılıyor. Siz İtalyan olabilirsiniz, biliyorsunuz."

Ensemdeki tüyler ürperdi. Beni öpmeye niyetli olup olmadığını görmek için döndüm. Ancak Roger şimdiden pencerenin yanın gitmiş, gökyüzünde belirlemekte olan şafağı izliyordu.

"Bugün güneye gideceğiz," dedi, kaşlarını çatarak. "Hava yeterince kötü. Belki Almanlar bizi rahat bırakırlar."

Roger, Madam Ibert ve ben dönüşümlü olarak adamlara sahte evraklarla güneye giderken eşlik ediyorduk. Ben, daha dikkat çekici olduğum için tercihen sahte öykülerimizi kanıtlamamız istenirse diye teatral yeteneği olan, genellikle savaş esiri kaçak Fransızlar ve iki dil bilen İngilizlerle yolculuk ediyordum. Elimizden bir sürü adam geçiyordu, onlara Fransız giysileri, tren biletleri ve sahte evrak almak ve onları beslemek için epey para harcanıyordu. Vesikayla sınırlı olduğumuz için yiyeceğimizi on ya da on iki kat fazlasına kara borsadan alıyorduk. Madam Ibert ve ben elimizdekilerin hepsini vermekten mutluyduk ancak Almanlar vatandaşların bankadaki hesaplarından her ay çekebilecekleri para miktarına sınırlama getir-

mişti. Mücevherlerimizi ve mobilyalarımızdan bazılarını satmıştık, ancak buna rağmen daima eksikimiz oluyordu.

Almanlar için sahneye çıkmıyordum ancak Marsilya'daki Alcazar'da ve işgal altında olmayan diğer şehirlerde sahne alıyordum. Ne zaman yalnız kalsam, ağ için para biriktirmek adına kahve içip, soya fasulyesi yerken, çok para harcayan yıldız yalanını sürdürmek için elimden geleni yapıyordum. Ancak ne kadar çalışırsam çalışayım asla yetiştiremiyordum. Kasım ayında iyice anlaşıldı ki, görevimizi başarmamızı engelleyen tek şey, Almanlar dışında, para sıkıntısıydı.

Kasım ayının sonunda Lyon'da bir müzikholde sahne alıyordum. Bir gece gösteriden sonra dışarıdaki kış şartlarından korunmak için mantomu ve çizmelerimi giymiş, sahne kapısına doğru gidiyordum ve basamakların yanında duran adamı görünce şaşırdım. Sokak lambaları yanmıyordu ancak müzikholün tabelasından gelen loş ışıktaki parmaklıklara dayanmış uzun boylu bir adamın silüetini görebiliyordum. Duman üflüyordu. Tüylerim diken diken oldu. Bu adamın boyu ve dış hatları bana tanıdık geliyordu, ancak neredendi acaba? Sahne kapısı arkamda gürültüyle kapandı ve adam bana döndü. André.

"Merhaba, Simone," dedi, siyah gözlerinde ışık parlıyordu. "Gösteriyi izledim. Şahaneydin."

Onu gördüğüme o kadar çok şaşırmıştım ki ağzımdan mırıldanarak sadece, "Teşekkürler," çıktı, sanki yıllarca sevdiğim adamla değil de, sokaktaki bir hayranımla konuşuyordum. Burada ne yapıyordu? İsviçre'de olması gerekmiyor muydu?

"Seni yemeğe çıkarabilir miyim?" diye sordu. "Bu akşam yalnızım ve seninle konuşmak güzel olur."

Yemek lafını duyar duymaz karnım guruladı. Yıldız görünümümü korumak için Lyon'un yöresel yemekler sunan restoranlarında abartılı şekilde öğle yemekleri yiyordum ancak para biriktirmek için diğer öğünleri atlıyordum. Ancak her akşam sahneye çıkmak ve soğuk bir otel odasında çok az yemekle uymak çok zordu. Belki de evli ve iki çocuklu bir adamın davetini kabul etmem uygun olmayacaktı ancak çok yalnızdım ve işim-

den dolayı çok yorgundum. Bu yüzden hiçbir şeye aldırmadan kabul ettim.

André köşede park etmiş olan arabaya işaret etti. Bu, üniformalı şoförü olan bir Citroëndi. Bu türde bir ayrıcalığa sahip olmanın keyfini çıkaran bir Fransız erkeğinin Almanların tarafında olması gerekiyordu. André bir hain miydi?

“Bunca yıl sonra seninle bu şekilde karşılaşmamız tuhaf oldu,” dedi André, sürücü bir bistronun önünde durunca arabadan çıkmama yardım ederken. Restoranın içinde Fransız devlet memurları ve parlak kıyafetleri içinde soluk görünen insanlar vardı. Menüdeki yemek kara borsanın ürünüydü: enginar, soslu domuz sosisi ve turna balığı köftesi. Bu, çoğu Fransızın aylardır görmediği bir menüydü.

André garsona siparişlerimizi verirken onu izledim, şu anda karşımda oturan mükemmel figürde yıllar önce tanıdığım adamı aradım. Yüzü her zaman olduğu gibi çok güzeldi ancak şakaklarında beyazlar belirmişti.

“Sanırım, bu senin Lyon’da ilk sahne alışın,” dedi André bana dönerek. Savaş dışında konulardan — özel hayatlarımızdan konuştuk. André ve ben alacakaranlık dünyasına doğru ilerleyen iki ruhtuk. Bir zamanlar paylaştığımız pırlıtlı Fransa gitmişti; bir zamanlar birbirimize duyduğumuz sevgi, adından söz edildiğinde bile insanın yüreğini yakan bir konu olarak kalmıştı.

“Kira hâlâ seninle mi?” diye sordu André, garson şaraplarımızı doldururken. Güldüm ve ona Kira’nın iyi olduğunu söyledim böylece aramızdaki sohbet rahatladı. Restoranın sıcaklığı kemiklerimi ısıtmıştı ve Burgundy şarabı da başımı döndürmeye başlamıştı. Kendime dikkatli olmayı hatırlattıktan sonra kadehi ittim. André’yi bir zamanlar iyi tanımıştım ancak farklı bir yerde ve farklı bir zamanda. Kimse artık kimseyi tanıyamıyordu: Aileler çocuklarını tanıyamıyorlardı, erkekler karılarını tanıyamıyorlardı. André’ye söyleyeceğim en ufak bir sözle ağa ihanet edebilirdim.

“Demek, Lyon’daki fabrikaların hâlâ çalışıyor?” diye sordum. “Vesika döneminde böyle bir Pazar olabileceğini hiç düşünmemiştim.

“Almanlara satış yapıyorum,” dedi André. “Ordu için ünifor-

ma yapıyorum.”

Açık sözlülüğü beni şaşırttı. Gözlerine bakamadım. Utanmıyor muydu? Benim tanıdığım André böyle bir şey yapmazdı. Yeniden ona baktım ve gözlerinin dolmuş olduğunu gördüm.

“Bu bana Fransa’ya yardım etmek adına tek yol gibi geliyor,” dedi. Aklından bir şeyler geçiriyor gibiydi. Güvenebileceğini anlamak için beni süzdüğünü görmek beni şaşırttı. Lehime karar vermiş olmalıydı ki, sesini alçalttı ve “Ateşkesten sonra, Fransa’nın utancını silmek için kimsenin yapabileceği bir şey yoktu. Bu yolla en azından işçilerimi çalıştırabiliyorum ve onları toplama kampına gitmekten kurtarıyorum. Benim için çalışan adamların beslemeleri gereken aileleri var. Kadınların esir kamplarında kocaları ve evde çocukları var. Yardım etmek adına sadece bunu yapabilirim.”

Sesindeki titreme yüreğime dokundu. Biraz rahatladım. Tıpkı masum günlerin genç André’si ve Simone’u gibiydik, o zamanlar ona güvenmek konusunda hiç kuşku yoktu. Kollarımı ona dolamak istiyordum. Hayır, André değişmemişti. Dünyanın geri kalanı çıldırmış olabilirdi ancak André aynıydı. Yan tarafımızdaki masada bir kahkaha koptu. Yüzleri kızarmıştı ve içki yüzünden aynı noktaya bakıyorlardı.

Masanın üzerinden uzandım. “André,” diye fısıldadım. “Sanki samimi bir şekilde konuşuyormuşuz gibi elimi tuttu. Sana söylemek istediğim şeyler var.”

Şaşırmış görünüyordu, ancak dediğimi yaptı ve yanıma oturdu. Sırrımı açıklayarak kendimi ve ağı tehlikeye atabilirdim. Ancak para olmadan daha fazla devam edemeyecektik. Tehlikeyi göze almalıydım. Üstelik André elimi tutunca yıllar önce hissettiğim güveni ve gücü yeniden hissettim.

“Yardım etmek adına bir şey yapabilirsin,” dedim. “Ben savaşın bittiğine ve yenildiğimize inanmıyorum. De Gaulle’ü duydun mu?”

André sandalyesinde kıpırdandı. Yüzüme dikkatle baktı; gözleri yeniden aydınlanmıştı. “Simone,” diye fısıldadı, “Direnişe mi katıldın?”

“Evet.”

“Çok tehlikeli. Eğer yakalanırsan idam edilirsin.”

“Evet.”

Ok yaydan çıkmıştı ve artık devam etmek zorundaydım. Ağ ile ilgili yaptığım işleri ve para sıkıntısı çektiğimizi anlattım ona. Öyle uzun bir süre sessiz kaldı ki, bir an için güvenini yitirdiğini sandım. Neredeyse az sonra bir Gestapolunun silahını enleme dayanmasını bekleyecektim. André dalgınlığından kurtuldu ve gözlerime baktı. “Size sadece para yardımında bulunmakla kalmayacağım, aynı zamanda giyecek de sağlayacağım,” dedi. “Ve eğer bağlantın, kaçakları gizlemek için fabrikalarımı kullanmak isterse, gelip beni görmesini söyle.”

André faturayı ödemişti. Dışarıda, sürücüsüne benimle otele kadar yürüyeceğini söyledi.

“Bundan sonra çok dikkatli olmalıyız, Simone,” dedi, sokağın sonundaki köşeden dönerken. “İzleniyorum. Sadece Fransız ve Almanlar tarafından değil, kız kardeşim tarafından da izleniyorum.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Guillemette, Paris’te,” diye yanıtladı, bakışlarını kaçırarak, “Alman üst komutası için partiler veriyor. Parislilerin çoğu bunu yapıyor. Hatta bazı kadınlar şampanya ve iyi yemek için onlarla yatıyorlar. Karım ve ben kendimizi ailelerimizden uzak tutmak için buraya yerleştik.”

Karısından söz etmesi, neden birlikte olamadığımızın ani bir hatırlatmasıydı. Prenses’i Kont Harry’nin cenazesinden hatırlıyordum. Onun ayrıcalıklı biri olduğunu hissetmiştim. Böylesine saygın bir kadının Paris’e arkasını dönmesi ona olan hayranlığımı arttırdı. André’nin ellerine baktım ve onları sıktım. “Teşekkür ederim,” dedim. “Yapmayı teklif ettiğin şey Direniş’e büyük ölçüde katkıda bulunacak. Ne zaman Almanlara üniforma göndersen, aldığın paranın Fransa’ya yardımcı olduğunu bileceksin.”

Bana baktı. Bir an için eğilip beni öpeceğini sandım. Roger’ın yüzü geldi gözlerimin önüne ve geri çekildim. Ancak André bana yaklaşmak için bir şey yapmadı. Tersine, omzunun üzerinden bakarak, “Bana teşekkür etme, Simone. Sana minnettar olan benim.”

Sokak boyunca yürüyüşünü ve geceye karışmasını izledim.

OTUZ BİR

1940 yılının kışı yıllardır olmadığı kadar soğuktu. Almanlar taşıma araçlarını Paris'e kömür getirmek için kullanmaya pek hevesli değillerdi, bu yüzden evlerimizi ısıtamıyorduk. Ancak onların sıkça girip çıktıkları kurumlarda kömür mangalları hiç sönmüyordu. Madam Ibert ve ben gizlediğimiz adamları ısıtmak için elimizden geleni yapıyorduk. André bizim için battaniye ve palto sağlarken biz de adamlara çorap ve eldivenler örüyorduk. Ancak yiyecek hâlâ bir sorundu. Kara borsada bile azalmıştı. Madam Ibert ve ben çorbaları birbirine karıştırıyorduk ancak bazen de suda tavuk kemiği kaynatıyorduk. Köpeklerin yanımda olmasına seviniyordum. Kira günde yarım kutu sardalye yiyordu ve geri kalan zamanını elbise dolabımdaki şapka kutusunun içinde kıvrılarak geçiriyordu; bu onun için bir çeşit kış uykusuydu. Geri kalanımız akşam yemeğinden hemen sonra yatağa giriyorduk. Bu kendimizi sıcak tutmanın tek yoluydu.

"Diğer insanlardan çok daha iyi bir durumdayız," dedi Madam Goux, soğuk bir kış günü eve döndüğünde. Filesinin içinde dört tane havuş vardı. "İnsanlar mobilyalarım ve giysilerini yakıyorlar."

"Yine de İskoçya'daki kadar soğuk değil," dedi evde gizlenen adamlardan biri. Hâlâ espri yeteneğini yitirmemiş olduğuna sevinerek hepimiz güldük. Savaşın gerginliği, kalabalık ortam, soğuk ve açlıkla sinirlerin her an boşalma tehlikesi vardı.

Bir keresinde Roger yeni bir tehlikeli görev üstlendi. Portekiz'e giden bir geminin kaptanı yirmi adamı gizleyebileceğini söyledi. O günlerde, gizlediğimiz tam yirmi adam vardı ve onları geminin kalkış saatine yetişmeleri için hepsini birden güneye götürmek gerekiyordu. Hiçbiri Fransızca konuşmayan bu adamları benimle, Madam Goux ve Roger'la birlikte nakletmek yeterince tehlikeliydi, ancak bu kadar adamı aynı anda gizlemek tehlikeyi daha da arttırıyordu. Güvenli evler çift taraflı bir ajan yüzünden ortaya

çıkmişti ve Direnişçiler işkence gördükten sonra öldürülmüştü. Bir hafta boyunca süren gerginliğin ardından adamları bir grup halinde güneye götürme işi, istasyona varıp da adamlardan bazı-
larının resimlerinin asılmış olduğunu görünce başlamadan bit-
mişti. Gemi onlarsız gitmek zorundaydı.

Kalabalık bir eve gelmek ve biz onlara evraklarını sağlayıncaya kadar beklemek, Adriana'nın giyim asistanının yardımıyla görüntü değiştirmek bazı erkeklere fazla geliyordu. Kim tuvalette daha fazla kaldı ya da kim horladı gibi, önemsiz konular yüzünden kavgalar çıkmaya başlamıştı. İki adam bir iskambil oyunu için birbirlerine girmişlerdi. Bazıları Roger'ın liderliğini sorguluyordu.

"Eğer onların güvenini ve saygısını yitirsem, Simone, biz de gidip Almanlara teslim olabiliriz," dedi. Benim keşfettiğim Roger büyük düşünen biriydi. 'İmkânsız' sözcüğüyle pek bağdaşmazdı. Bu yüzden onu morali bozuk görmek sıra dışı bir şeydi. Ürkütücü bir görevle yüz yüzeydi. Güneye yapacağımız yolculuktan vazgeçmiş olmamıza rağmen erkekler arasında yorgunluk işaretlerine rastlıyordum. Duruşları her şeyi açık ediyordu: Kamburlarını çıkarıp yürüyorlar, yere bakıyorlar, sanki kalplerinin yerinden çıkmasını engellemek istiyormuş gibi kollarını göğüslerinde kavuşturuyorlardı. Siperlerde savaş bunalımına girmiş askerlerin öykülerini anlatırdı babam: Titreyerek ve ağlayarak düşman ateşinin tam ortasına atarlardı. Ölümün kesinleşmesi her zaman onu beklemekten daha tercih edilir olmuştur.

"Bu bir bitkinlik savaşı," dedim. "Onlar eğitimli asker olabilirler ancak bu onların hissetmedikleri anlamına gelmez."

Roger başını sallayarak onayladı. "Vazgeçmek üzere olduklarını hissedebiliyorum," dedi.

Bir süre sessiz kaldık, ikimiz de durumu değerlendiriyorduk. Aklım André'ye kaydı. İlişkimiz bittiğinde güçlü olmaya çalışmışım ancak her şey sonunda tepeme yıkılmıştı.

"İnsanlar sonsuza kadar baskı altında yaşayamazlar; bir yerden çatlak verir."

Roger'ın ne demek istediğini anlıyordum. Alman kontrollerinden geçerken hissettiğimiz adrenalin tehlikeye karşı uyanık olmamızı sağlamıştı. Ancak bunu o kadar çok yapmıştık ki, hassasiyetimizin azalması ve aptalca hatalar yapmamız gibi bir olasılık vardı.

“Sence şimdi olan şey bu mu?” diye sordum ona. “Adamların hepsini güneye götürmeye çalışarak büyük bir risk mi alıyoruz?”

Roger kafasını salladı. Kaybolmuş görünüyordu. “Bilmiyorum, Simone,” dedi. “Kendimden şüphe etmeye başladım.”

Duvara yaslandım ve kapı eşiğinde oturmuş patilerini yalamakta olan Kira’yı gördüm. Bana Ziegfeld Tiyatrosu’nda sahneye çıkmadan önce beni rahatlatan şans uğurumu hatırlattı. Nihayet eğlendiren yönüm canlanmıştı.

“Bir fikrim var,” dedim. “Gramofonumu üst kata çıkarmama yardımcı ol.”

Roger gramofonu adamların kaldığı Mösyö Nitelet’nin evine taşıdı, bu arada ben de kucak dolusu plaklarla onu izledim. Gramofonu bir sandalyenin üzerine yerleştirdikten sonra Roger bir tango plağı koydu. Dansı bilen erkekleri dönüşümlü olarak benimle dans etmeye davet ettim. Başta onları bana katılmalarına ikna etmek zor oldu ancak bir iki dil döktükten sonra adamların arasından iki tane çok iyi tango dansçısı keşfettim. Bir tanesi o kadar gösterişli hareketler ve dönüşler yapıyordu ki herkesin dikkatini çekmemiz uzun sürmedi. Adamları gruplara ayırdım ve birbirleriyle eşleşmeden önce onlara biraz ders verdim.

“Biz eşcinsel değiliz,” diye itiraz etti Yeni Zelandalı.

“Gerçek Arjantin tangosu erkeklerle yapılmış,” dedim, “kadın sayısının az olduğu, dışarıdan işçi getirilen günlerde.”

İlk karşı çıkışlarının ardından erkekler havaya girdiler ve birbirleriyle dans etmeye başladılar. Abarttıklarından mı yoksa askeri görevlere gösterdikleri ciddiyeti dansa da kattıklarından mı bilemiyorum ancak hepsinin eğlendiğini görebiliyordum. Yeni Zelandalı bir Avustralyalı’yla eşleşmiş, burnunu havaya kaldırıyor ve kalçalarını oynatıyordu. “Bu senin için pek de yeni bir şey olmamalı,” diye dalga geçti Avustralyalı. “Bunu koyunlarla yapmaya alışkın olmalısın.”

Onların kahkahaları beni de neşelendirmişti ve fark ettim ki, bu kadar rahat gülmeyeli aylar olmuştu.

“Dans edelim mi?” diye sordu Roger, elini bana uzatırken.

“Elbette,” dedim, genç bir kız gibi kızarak.

İş görev planlamaya geldiğinde Roger tanıdığım en kendine

güvenir adamdı. Ancak benimleyken çekingen davranıyordu. Bana dokunmaya utanıyordu ancak beni öylesine bir tutkuyla kollarının arasına aldı ki, kalp atışlarım hızlandı. Çok iyi liderlik yapabilen mükemmel bir dansçıydı. Daha şaşırtıcı olan ise gramofonda çalan plaktaki İspanyol sese şahane bir şekilde eşlik etmesiydi.

*Ateşin içinde göreceksin
Tüm bunların bir yalan olduğunu
Ve tüm bunların gerçek olduğunu
Bu tangoyu birlikte yapalım
Böylece ben uzaktayken
Seni görebileyim.*

Rivarola bana dans ederken kendimi gösterişli bir kedi olarak hayal etmemi söylemişti — güzel, gururlu ve zarif. Rivarola ile dans ederken hiç böyle hissedememiştim. Ancak şimdi Roger’la bunu hissedebiliyordum.

“Siz sıradan bir kadın değilsiniz, değil mi, Simone Fleuri-er?” diye fısıldadı Roger. “Sadece cesur, yetenekli ve güzel değilsiniz, aynı zamanda akıllısınız. İşler yolunda gitmiyordu ama siz bir anda herkesin moralini yükselttiniz.”

Odanın havası kesinlikle değişmişti. Adamlar gülüyorlar ve birbirlerinin sırtlarına vuruyorlardı. Onların yükselen moralleri ve ilerleyen arkadaşlıkları, tehlikeli yolculuğu güvenli bir şekilde geçmelerine yardımcı olacaktı.

“Onların Paris’le ilgili güzel anıları olsun istiyorum,” dedim.

Roger doğrudan gözlerinin içine bakmam için çenemi kaldırdı. “Sen benim en güzel Paris anımsın.”

Kollarıma sıcak dikenler batmaya ve sırtımdaki tüyler ürpermeye başladı. Ancak onun gözlerine bakmaya devam etmedim ve gözlerimi çevirdim.

“Hadi,” dedi Avustralyalı asker, Roger’ın sırtına vurarak. “Her şeyi başlatan kişi Matmazel Fleurier idi, en azından onunla bir kez dans etmeliyim.”

Roger gülümsedi ve istemeyerek birbirimizi bıraktık. Birlikte geçirdiğimiz zaman çok değerliydi ancak bir askerin dans davetini reddetmek hoş değildi, hem de onun ertesi gün ölme ola-

sılığı çok yüksekken.

“Savaş sona erdiğinde, özellikle bu akşam burada olan erkekler için bir konser vereceğim,” dedim Avustralyalı’ya.

“O güne kadar kafamın uçmasına izin vermezsem iyi olur,” diyerek sırtıttı. Kapıyı açmaya zorlayan bir adamın gücüyle beni dans pistine fırlattı.

Herkes yeteri kadar ısınıp, yorulunca Roger partiyi sonlandırmaya çağırdı herkesi. Hepsini tek tek öptüm ve aşağıdaki soğuk daireme gitmeden önce onlara şans diledim. İçine girdiğimde çarşaf buz gibiydi ancak ben içinde sıcaktım. Gözlerimi kapadım ve kafamdan Roger’la ilgili düşünceleri atmaya çalıştım. Bu bir savaştı. Âşık olmanın zamanı değildi. Ancak korkunç olayların tam ortasında ve en kötü koşullarda bu— içimde çok uzun zaman önce sönmüş olan — ışığın yeniden yandığını inkâr edemezdim.

Yirmi askeri sınır çizgisinden başarılı bir şekilde geçirdikten sonraki birkaç hafta içinde eve daha az asker, daha çok İngiltere’nin gönderdiği ajanlardan aldık. Bunlar düşman birliklerinin hareketlerini ve askeri donanımları hakkında rapor veriyorlardı. Biz de telsiz kullanıyorduk ve güney Fransa’ya yaptığım ziyaretlerde çoğu zaman yanımda bir telsiz ya da kulaklı olurdu.

Bir gün öğleden sonra, Madam Ibert’le ertesi gün yola çıkacak olan adamların sahte evraklarını aldıktan sonra Rue Royale boyunca yürüdüm. Hava yanaklarımı donduruyordu ve çakıl taşlarından gelen soğuk ayakkabılarımdan içeri sızıyordu. Deri bulmak artık mümkün değildi ve kaliteli mağazalarda satılan ayakkabıların bile tıpkı at nalı gibi, sokaklarda takırtı çıkartan ahşap topukları vardı. Soğuk karnımı ağrıtmış, sinirlerimi germişti. Eğer kış perdeleri, kilimleri ve halıları olan bir dairede yaşamış bir kadın olarak benim için bu bir sınavsa, kim bilir yoksul bir aile için neydi? Ya da yeni doğmuş bir bebek için. *Hapiste olmak nasıl bir şeydi acaba?* Aklım Fresnes hapisanesine gitti. Suçlulardan arındırılmıştı — Almanlar onlara iş bulmuştu — ancak yardım dileyen ve acı içinde inleyen insanlara ait seslerin duyulduğu söyleniyordu. Oradaki mahkumlar yakalanmış Direnişçilerdi. Bazıları genç öğrencilerdi.

Birisi bana seslendi. Döndüm ve Maxim'in kapısında durmuş bana el sallayan kadını gördüm. Belinden tutturulmuş, kürk yakalı mavi bir elbise giymişti. Onu tanımak zaman aldı. Camille Casal.

"Sen olduğunu anlamıştım," dedi. "Gel."

Saçları dalgalandırılmıştı ve beyaz pudra ve menekşe siyahı rujla renklendirilmişti. Beynim düşünemeyecek kadar soğuktan donmuştu ve beni davet ettiği girişe bir adım attım. Burası, artık sanatçıların ve gösteri dünyası insanların geldiği eski kaliteli Maxim değildi. Alman üst komutasının ve onların Fransız işbirlikçilerinin batakhanesi olmuştu.

"Çok zayıflamışsın," dedi Camille, beni tepeden tırnağa süzdükten sonra.

Onu zor duyuyordum. Sıcaklığın ve konyağın kokusu keyif veriyordu. Havada eritilmiş tereyağı ve kızarmış ördeğin hoş kokusu vardı.

"Biz de tam yemek yiyecektik," dedi Camille, beni yemek odasına götürürken. "Bize katılmalısın."

Kendimi bir zamanlar çok iyi bildiğim bir odanın içinde buldum. Vitraylı tavana ve Yeni Sanat ekolünün resimlerine baktım. Burası eskiden fahişelerin prensleri eğlendirdiği bir yerdi ancak artık başka orospularla dolup taşmıştı. Bazı seçkin ailelerin kızları dahil André'nin eski çevresinden bazı tanıdıklar gördüm.

Masada oturan üniformalı Almanlar biz içeri girince ayağa kalktılar. Camille beni tanıttıkça birbirlerini dürtüp gülüyorlardı. Sadece beş kişilerdi ancak masanın üzerinde çorbadan havayara bir orduyu doyuracak kadar yemek vardı. Memurlardan çoğu yanakları pembe gençlerdi ancak masanın başında duran ve elimi öpmek için eğilen adam saçları beyaz, elli yaşlarında biriydi.

"Albay von Loringhoven," dedi Camille, ona yaklaştı ve koluna girdi.

Gözlerim yakasındaki SS işaretine takıldı. İçinde sahte belgeler bulunan çantamı yanıma çektim. SS, Hitler'in seçkin savaş gücüydü. Roger bir keresinde bana, normal Alman ordusunun uyduğu anlaşmaları göz ardı ederek Dunkirk'te müttefik savaş esirlerini vurduklarım söylemişti. Kuzeyden gelen sı-

ğınmacılar, SS'lerin İsa'nın Yahudi bir fahişe çocuğu olduğunu ve Fransa'ya yeni bir din getireceklerini iddia ederek, köylere girene dek yol boyundaki kiliseleri ve haçları yaktıklarını söylemişlerdi. Von Loringhoven bir albay değil miydi? O zaman bize emirleri verenlerden biri olmalıydı.

“Çok havalı, değil mi?” diye fısıldadı Camille kulağıma. “Herkesi dışarı atarlarken o bana Ritz'de bir oda tuttu.”

Gözlerimi Von Loringhoven'den Camille'e çevirdim ve 'sahte savaş' sırasında bir kafede yaptığımız sohbeti hatırladım. Kör müydü? O, yeni bir çapkın ya da şehre yeni gelen bir adam değildi; o bir şeytandı. Ritz'deki oda Camille'in ruhunun bedeli miydi? Onun adına bulabileceğim tek bahane kızı olabilirdi. Camille'i kenara çekip, onu uyarmak istedim ancak sorumlu olduğum müttetik ajanlarım vardı ve önce onların güvenliğini düşünmeliydim.

Von Loringhoven'a döndüm ve elimden geldiğince çekici bir şekilde gülümsedim. “Sizinle tanıştığıma sevindim fakat gitmem gerekiyor?” dedim.

O da timsah benzeri dişlerini göstererek bana gülümse-di. Döndüm ve girişe doğru yürürken, gözlerinin sırtımı delip geçtiğini hissediyordum. Şimdiye kadar asla kandırılmamış olduğuna dair kötü bir duyguya kapıldım.

Haziran ayında BBC radyosundan Almanya'nın Sovyetler Birliği'ni işgal ettiğini duyduk. O hafta bizimle birlikte kalan telsiz operatörü haberi duyunca havalara uçtu. Çocukluğunu Paris'te geçirmiş, iki dil bilen İngiliz bir kadındı ve Özel Hareket Yönetimi tarafından istihbarat bilgilerini İngiltere'ye sızdırmak için gönderilmişti. Ona Almanların Rusya'ya saldırmasının neresi iyi haber, diye sordum. Bu, bir başka ülkenin de Almanya'nın boyunduruğu altına girdiği anlamına gelmiyor muydu?

“Ah,” dedi, gözleri parlayarak, “siz Fransızsınız fakat unuttuyorsunuz. Napolyon da o yaşanması zor ülkeye ve sıcakkanlı insanlara saldırmıştı ve bu onun felaketi olmuştu.”

Söylediklerini dikkate aldım ancak son zamanlarda gelen haberler beni utandırıyor. Sadece yetersiz donanımlı Rus ordusu en son kadına ve en son erkeğe kadar mücadele ver-

miyordu, aynı zamanda onların sivilleri de savaşıyordu. Fransa neden bu kadar kolay elden çıkmıştı?

Aralık ayında ısıtması olmayan evlerimizde donuyorduk. Japonların Pearl Harbor'ı bombaladığını ve Birleşik Devletlerin de savaşa katıldığını öğrenmiştik. Sonunda, dedim içimden. Sonunda.

"Amerikalıların yardımıyla savaşı artık kazanabiliriz," dedi Madam Goux.

Ancak savaşın bir an önce sonlanmasını dilerken, 1942 yılında başka bir darbe yedik. Almanlar Stalingrad'ı ve bunun yanında Kafkasya'yı ve petrol arazilerini ele geçirmek üzere-lerdi. Afrika'ya da girmişlerdi: İskenderiye ve Kahire neredeyse ellerine geçmişti. Telsiz uzmanının, Almanya'nın çok zayıf dağıldığına ve kırılabileceğine olan inancına rağmen Almanlar şimdi de gözlerini İran, Irak ve Hindistan'a dikmişti. Bir ulusun bu kadar çabuk yayılabileceğini kim tahmin edebilirdi? Belki Birleşik Devletleri bile işgal ederlerdi.

Albay von Loringhoven'la karşılaşmamızın ardında bir kötülük sezdiysem, bunu çok yakında Paris ve Fransa'nın geri kalanı da görecekti. Bazı bencil işbirlikçileri ülkelerine nasıl kötü bir güç soktuklarını kendilerine sormaya başladılar. Haziran ayında Naziler Yahudilerin sinemalara, tiyatro-lara, restoranlara, kafelere, müzelere ve kütüphanelere girmelerini ve hatta halka ait telefon kulübelerini kullanmaları bile yasaklamıştı. Sadece metronun son iki vagonuna girebiliyorlar ve yiyeceklerini karneyle almak için uygun zamanı bekliyor-lardı. Ayırt edilebilmeleri için sarı Yahudi Yıldızı'nı takmaya ve tam önünde Yahudi yazan giysiler giymeye zorlanıyorlardı.

Montmartre'daki randevuma giderken, bana Café des Singes'deki ilk işimi veren Madam Baquet'ye uğradım. Saçlarına sarı bir nergis ve boynuna sarı bir fular takmıştı. Gösterinin yıldızı olarak tanıttığı adam üzerinde bir yıldız içine 'Müzişyen' işlenmiş bir ceket giyiyordu. "Bu sabah Montmartre'da çok değişik yıldız-lar gördük," dedi Madam Baquet. "Budist... Hindu... İnsanoğlu."

Çıkarken ikisini de öptüm. İnanmak istediğim Fransa buydu: isyankâr, eşitlikçi, insancıl.

Ancak Alman yüksek komutası yumuşak protestoları pek komik karşılamıyordu. Üzerinde savaş madalyaları, Champs

Élysées'den aşağı inen bir adam SS askerleri tarafından başından vurularak öldürülmüştü. Daha da utanç verici olanı, arkadaşlarına ve komşularına yapılan şeydi; adamın kanım kaldırım boyunca yaymışlardı. Fransız bir gazi apaçık ve soğukkanlı bir şekilde öldürülmüştü ve bu son olmayacaktı.

Birkaç gün sonra, Roger'dan bir talimat aldım, yanıma sadece Kira'yı alarak sınır çizgisini geçmemi ve ailemin çiftliğine gitmemi istiyordu. Kuşklarım iyice harekete geçmişti ve sanki yakında bizim de kalıcı olarak güneye taşınmamız gerekecekti. Propagandastaffel'e kayıt yaptırmış olmama rağmen neden Paris'te sahneye çıkmadığıma dair sorular sorulmaya başlamıştı. Maurice Chevalier, Mistinguett, Tino Rossi ve diğerleri sahneye çıkarken benim çıkmamak adına uydurduğum bahaneler artık yetersiz kalıyordu. Sorunlarımıza bir de, binada artık telsiz sinyali alamıyor oluşumuz eklendi. İki kez Alman keşif araçları bölgede sinyal aradı. Bir keresinde arandık. Madam Goux, telsizi Kira'nın kafesine sakladı ve onu da önüne oturttu. Telsiz operatörü kadın ve ben soyunduk ve küvetlerin içine girdik. Almanlar içeri daldığında o kadar ağırbaşlı duruyorduk ki yüzü kızaran askerler küvetin içinde su bile olmadığı far etmeden başlarını çevirdiler.

"Vay canına," diyerek güldü telsiz operatörü giyinirken. "Şu anda Simone Fleurier'yle çıplak halde aynı yerde bulunuyorum. Arkadaşlarımdan hiçbiri buna inanmayacak."

Pays de Sault'a vardığımda vahşi lavantalar yol boyunca ve kayalıkların aralarındaki gediklerde çiçek açmışlardı. Havayı tatlı ve rahatlatıcı bir koku sarmıştı. Yol tozluysa ve kolumun altındaki Kira'nın kafesi ağırlaşmaya başlamıştı. Sıkça küçük çantanın üzerine oturarak ve mendilimle enseme silerek dinliyordum. Çiftlikten iki kilometre uzakta, yolun geri kalanını Kira'yı taşıyarak bitiremeyeceğimi fark ettim.

"Yürümen gerekecek, dostum," dedim, içinden Kira'yı çıkardım ve kafesi bir taşın arkasına bıraktım.

Poposunun üzerine oturup, gitmeye itiraz edeceğini düşünmüştüm. Ancak sadece mırıldadı ve yanımda yürüdü.

“Bu kadar yardımcı olacağını bilseydim,” dedim, “kafesten çok daha önce kurtulurdum.”

Rucartlar'ın eski çiftliğini geçerken arkamızdan rampayı çıkmakta olan bir aracın sesini duyduk. Dönüp baktığımda Peugeot'nun sürücü koltuğundan Minot'nun bana el salladığını gördüm. “*Bonjour*,” diyerek gülümsedi, kapıyı açarken.

Kira'yı koltuğa koydum ve bavulumu arkaya attım. Minot pamuklu bir pantolon ve koltukaltılarında yamaları olan bir tişört giymişti. Onun bir zamanlar Adriana'nın çapkın sanat yönetmeni olduğuna inanmak zordu. Ancak ben de kirli giysilerim ve aşınmış ayakkabılarımla Le Chat markasının sabun kızı değildim.

“Roger çiftlikte mi?” diye sordum. İnsanları Pyrenees'den geçirmeye çalıştığı için aylardır onu görmemiştim. İçten içe daha sık birlikte olabilmek için güneye taşınmayı diliyordum.

Minot başını salladı. “*Maquîleri* götürmek üzere iki ajanla birlikte yarın geliyor.”

Maquîler, hem hükümet askerleri hem de Almanlarla savaşmaları için tepelere götürülen çiftçilerdi. Çeşitli sabotajlar gerçekleştirmişler ve stratejik üslere saldırmışlardı. Hem de Gaulle hem de Churchill — görünüşe bakılırsa onların da araları bir şekilde açılmıştı — tarafından gece indirilen silahlarla silahlandırılıyorlardı. Sayıları, Almanlar Fransız erkeklerini Almanya'ya gitmeye ve cephane fabrikalarında ve çiftliklerde çalışmaya zorladığı zaman arttı. On binlerce genç erkek, savaşan insanlara katılmak için tepelere kaçtılar.

“Sen ve annen için endişeleniyorum,” dedim. Minot'ya Paris'te olanları anlattım. “Fransa'yı yöneten Alman hükümeti Almanlardan daha fazla Yahudi karşıtı. Gitmeniz gerekebilir.”

Başım salladı. “Annemi bırakamam. Gemide yolculuk etmek için fazla yaşlı. Ne olursa olsun, onu gizlemeliyiz. Ben tepelere çıkarım ve diğerleriyle savaşırım.”

Minot'yla bir zamanlar birlikte olduğumuzda geçirdiğimiz zamanı düşündüm ve şimdiki halimize baktım. Eskiden film yıldızı ve zengin olmak benim için her şeydi. Ancak artık öyle değildi.

“Seninle gurur duyuyorum,” dedim.

“Sen köyünle gurur duymalısın,” dedi. “Bizim Yahudi ol-

duğumuzdan kuşkuluyorlar fakat hiçbiri bizi ele vermedi. Vali bile.”

Eve vardığımızda köpekler uyuyordu. Annem ve teyzem öğle yemeği için sofrayı hazırlıyordu. Kapının çevresine asılı olan selvi filizlerini ve sarımsakları gördüm — korunmak için Provensal tılsımı. Bernard masaya kurulmuş, Madam Meyer’le konuşuyordu. Anneme ve teyzeme sarıldım. Burada yiyecek sıkıntısı çekilmemesine rağmen onları son gördüğümünden beri zayıflamışlardı. Masanın üzerinde duran fazladan beş tabağı fark ettim.

“Roger ve diğerlerinin yarından önce gelmeyeceğini sanıyordum,” dedim.

Bernard’ın yüzü hüznünlendi. Ocağın yanında duran süpürgeyi aldı ve üç kez tavana vurdu. Hızla ilerleyen ayakların seslerini duydum. Daha önceki asker grubunun Marsilya’ya, oradaki evde beklemeleri için götürüldüğünü sanıyordum. Ancak sonra ayak seslerinin hafif olduğunu fark ettim.

Çocuklar beni görünce kapı eşiğinde durdular: yedi ve dokuz yaşlarında iki kızıl saçlı kız çocuğu ve yaklaşık onların yaşlarında üç erkek çocuğu. Onların masum yüzlerinden ve gözlerindeki heyecandan etkilendim.

“Onları, adamları Marsilya’ya yerleştirirken buldum,” dedi Bernard.

“Anne ve babaları götürülmüş,” diye fısıldadı Yvette teyze. “Augustine halanın kapı komşusu bir kadın onları saklamış.”

“Hadi, masaya gelin,” dedi annem çocuklara, kollarını açarak. “Bu, Simone.”

Çocuklar yaklaşmaya başladıkça annem onları isimleriyle tanıttı: Micheline, Lucie, Richard, Claude, Jean. Gözleri kocamandı. Ürkek oluşları canımı yaktı. Kira’yı çağırdım ve çocukların onu okşayabilmesi için onu kucağıma aldım.

“Adı ne?” diye sordu, en küçük olan Claude.

“Kira,” dedim. “O, bir Rus.”

“Chérie’ye benziyor,” dedi Lucie. “Chérie benim yatağım da uyuyor.”

Çocuklar Kira’yı okşadılar ve çenesini kaşıdılar ancak elleri o kadar çok titriyordu ki, bir şey hissedip etmediklerini merak ettim.

Yemekten sonra çocuklar oyun oynamak için üst kata çıktılar. Dışarıda, açık havada oynayamıyor olmaları bana tuhaf geldi. Çiftlik her yerden uzaktaydı.

“*Maquı*lerin faaliyetleri yüzünden askerler düzenli olarak gelip, insanların silah ya da yaralı gizleyip gizlemediklerini kontrol ediyorlar,” diye açıkladı Bernard. “Çocukları burada gizleyebilirim fakat daha ne kadar güvende olurlar, emin değilim. Roger’ın bir çözüm bulacağını umuyorum.”

Ertesi akşam Roger, bir silah uzmanı ve yirmi yaşından fazla göstermeyen telsiz operatörü bir kızla geldi. Bir gece önce Fransa’ya paraşütle inmişlerdi. Yemekten sonra, iyice dinlenmeleri için operatörü ve uzmanı odalarına gönderdikten sonra Roger ve ben konuşmak için dışarı çıktık. Onu Paris’te son gördüğümdeki kadar yakışıklıydı ancak gözlerinin altında halkalar vardı ve alnındaki çizgiler derinleşmişti.

“Dinlenmeye ihtiyacın var,” dedim.

“Senin de,” diye yanıtladı, bileğimi tuttu ve incelemeye başladı. “Bak, ne kadar zayıflamışsın.”

Ona Bernard’ın üst katta gizlediği çocuklardan söz ettim.

“Biliyorum,” dedi Roger, ayla aydınlanan gökyüzüne bakarak. “Bana onlardan Marsilya’da söz etmişti.”

“Onları çıkarabilir miyiz?”

Roger evin yan duvarına yaslandı. “Bir süredir sığınmacıları sınırdan gönderebiliyoruz. Fakat bu çocuklar başlarında sadece bir rehberle Pyrenees’den geçemez.” Konuyu kafasında değerlendirirken sessizleşti. “Birkaç gün içinde Marsilya’daki adamları almak için bir gemi gelecek,” dedi. “Tehlikeli olacak fakat bu çocukları ülke dışına çıkarmanın tek yolu bana bu gibi geliyor.” Bana döndü ve nefesini yanaklarımda hissettim. “Onlarla gideceğim, Simone. Fransa’yı terk etmeliyim.”

Yüreğim sızladı. Gidiyordu.

“Neden?” diye sordum.

“Çift taraflı çalışan bir ajan tarafından ele verildim ve adamın daha fazla insanın peşine düşmesini engellemek için ağla bağlantımı koparmam gerekiyor.”

İçimi soğukluk kapladı. Nasıl bu kadar bencil olabiliyordum? Eğer Roger ele verildiyse, büyük tehlikede demektir. Gitmekten başka seçeneği yoktu. Bir an için onunla gidip gidemeyeceğimi sormayı düşündüm ancak kendimi sarsarak olduğum yere geri döndüm. Fransa'nın bana ihtiyacı vardı ve bana inanarak kendilerini tehlikeye atmış olan ailem ve arkadaşlarımda da öyle. Özel duygularım ne olursa olsun ülkede kalmalıydım.

"Seni özleyeceğim, Simone," dedi Roger, uzanıp elini saçlarımda gezdirirken.

Yanaklarımda parlayan gözyaşlarımı görmemesi için arkamı döndüm.

Ertesi sabah şafakta, Roger ve ben ajanları, çalışacakları yerel *maquîl*lere götürdük.

Kampa vardığımızda, babamın bir arkadaşı olan Jean Grimaud ve valinin kayınbiraderi olan Jules Fournier gördüğüm ilk insanlardı. Onları sadece duruşlarından ve gözlerinden tanıyabilmiştim; her ikisi de pamuk gibi sakallar bırakmışlardı, giysileri çamur ve çam iğneleri içindeydi. Dışarıda ve fırsat bulabildikçe uyumak onları yormuştu ancak adamlar bizi morallemeleri yüksek karşıladılar ve bizi yaban mantarlı omletten oluşan yemeklerine davet ettiler. Roger ve ben kabul etmedik; *maquîl*ler için yemek bulmanın kolay olmadığını ve eşlerinin ve kızlarının hayatlarını tehlikeye atarak yemek getirdiklerini biliyorduk.

Onlar yemekleri dağıtırken, Jean adında gözleri derin çukurlu genç bir adam komşu *marquîl*lerden bir mesaj getirdi. Çocuk bana tanıdık geldi ancak onu hatırlayamadım. Şaşkın ifademi fark etti ve gülümsedi.

"Ah, demek sizsiniz!" dedi, Fransız olmayan bir aksanla. "Bana olan nezaketinizi asla unutamam." Ceketinden geçen yıllarla ve taşınmayla kirlenmiş ve solmuş bir lavanta kesesi çıkardı. "Bu, yıllar boyunca bana şans getirdi."

Sonra kim olduğunu hatırladım. Goya, ilk lavanta hasatı için ailesiyle birlikte gelen genç çocuktur. Gerçek adının Juan olduğunu söyledi ve kısaca birbirimizi son gördüğümüzden

beri hayatımızda yaşadığımız değişikliklerden konuştuk. “An-nem her zaman senin çiftliğe uygun olmadığını konusunda şa-kalar yapardı,” dedi. “Ve şimdi bak — öngörüsü gerçekleşmiş.”

Günün çoğunda *maquiler*le bir aradaydık. Roger karşılıklı bilgi alışverişinde bulundu ve ajanlar da silahları yere indirmek ve müttefiklerle temasa geçmek için stratejiler tartıştılar. Operatörün telsizini kuruşunu izledim. Roger bana her operatörün giriş yapabilmesi ve gönderdiği bilginin doğruluğunu kanıtlaması için özel bir kodu olduğunu söylemişti. Eğere kafasına bir Alman silahı dayanırsa operatörün buna ihtiyacı olurdu.

Vatanında muhtemelen bir sevgilisi ve bir ailesi vardır, diye düşündüm, işini bitirmeye çalışan kızı izlerken. O bu kadar azimliyse ben de onun kadar azimli olmalıydım.

Öğle sonrasının geç saatlerinde, Roger ve ben telsiz operatörüne ve silah uzmanına iyi şanslar diledik ve *maquiler*le vedalaştık. Ailemin arazilerinin yakınına ancak güneş batarken varabildik. Özel tohum lavantalar yağ haline gelmişti ancak Bernard babamın anısına, evin yakınına kadar bir bölümü vahşi lavantalara bırakmıştı. Yumuşak ışık bitkilerin tepelerinde ışıldıyordu. Roger’ın zorunlu gidişi yüreğimi yaralamıştı.

“Bir süre burada oturalım mı?” diye sordu Roger.

Başımı sallayarak kabul ettim ve birlikte güneşten dolayı hâlâ sıcak olan bir kaya parçasına oturduk. İkimiz de uzun bacaklıydık ve bacaklarımız önümüzdeki tebeşirimsi tozun içine uzanıyorlardı.

“Bu senin ağdaki kod adındı,” dedi Roger. “Vahşi Lavanta.”

“Bir kod adım olduğunu bilmiyordum. Hiç kullanmadım.”

Gülümsedi. “Ben seni hep şöyle düşündüm: azimli ve inatçı fakat aynı zamanda tatlı.”

Tam ona bu çeşit tanımlamalardan hoşlanmadığımı söyleyecektim ki, elini omzuma koydu. “Bu savaş bittiğinde Simone, senin için geri dönebilir miyim?”

Beni sertçe kavramamıştı ancak kucaklayışının enerjisi güçlü bir fener gibi dışarı yayılıyordu. Birlikte tango yaptığımız ve birbirimize yakınlaştığımız gece beni nasıl kucakladığını hatırladım. “Gerçek adının Roger olduğundan bile emin değilim,” dedim, parmağımı alnında gezdirirken.

Roger kolunu çekti. “Gerçek,” dedi. “Roger, Fransız olduğu

kadar İngiliz ismidir. Fakat soyadım Delpierre değil, Clifton.”

İsminin içindeki ‘R’yi öyle bir vurguluyordu ki bana komik geldi. Yanağımı yanağına yasladım. Güneş hâlâ onun teninin sıcaklığındaydı. Şahane kokusunu içinde nefes aldım.

“Ve senin için geri geldiğimde, Simone, benimle evlenir misin?”

Kalbim duracaktı. Bu gerçek miydi yoksa rüya mı? “Evet,” dedim, nasıl bu kadar çabuk kabul ettiğime şaşırarak. Bunu düşünmemeye gerek yoktu. Roger’la birlikte olmak bana doğal geliyordu, biz yapboz oyunundaki birbirine uyan iki parça gibiydik.

Roger elini sırtımda gezdirdi. Bana dokununca, savaşın bedenimi nasıl yıprattığını, kendimi ne kadar yorgun, ne kadar ağır hissettiğimi fark ettim. Ancak her dokunuşla tenim karıncalanarak hayata dönüyordu.

“Kim tahmin edebilirdi ki?” dedi Roger, gülerek. “Fransa’nın en büyük yıldızı ve Tazmanyadan gelen sıkıcı bir avukat. Birbirinden bu kadar farklı bir çifti ancak savaş bir araya getirebilirdi.”

Onun nasıl tango yaptığım ve İspanyolca şarkı söylediğini hatırladım. “Her şey olabilirsin ama sıkıcı asla,” dedim. “Ayrıca, sen bir kahramansın. Bu savaşın sonsuza dek sürmemesi için dua edeceğim.”

“Artık evleneceğimize göre sürmeyeceğine inanmalıyız,” dedi Roger, beni öperken. Dudakları yumuşacıktı. Onu öpmek dudaklarımı pamuğun içine gömmek gibiydi. Öpücükleriyle sonsuza dek kendimi kaybedebilirdim ancak ona bir şey sormak için geri çekildim. “Nerede yaşayacağız? Londra’da mı, Paris’te mi? Yoksa beni Tazmanyaya mı götürmeye mi niyetlisin?”

“Balayımız için Tazmanyaya gidebiliriz. Fakat evlendiğimizde burada yaşamak istiyorum.”

Arkama yaslandım ve ona baktım. “Provans’ta mı? Yoksa Fransa’yı mı kastediyorsun?”

“Burada, çiftlikte,” dedi Roger, gökyüzüne bakarak. “Burası çok güzel bir yer, bir insanın neden başka bir yerde yaşamak isteyebileceğini hayal edemiyorum. Ailenle birlikte ben de lavanta yetiştirmek ve çocuklarımızı burada büyütmek isterim. Gördüklerimden sonra hukuk bana uygulanamayacak kadar acınası geliyor. Hukuk düzen üzerinde oturur. Fakat ben kar-

maşadan başka bir şey görmüyorum.”

Pays de Sault'u ve ailemi seviyordum, ancak yeniden burada yaşamayı hiç düşünmemiştim. “Ben çiftlik için uygun biri değilim,” dedim. “Bu konuda umutsuzum.”

“Senin çiftlik işi yapacağını kim söyledi?” diye sordu. “Sen bir sahne sanatçısısın. Paris'e ya da Marsilya'ya gitmek istediğinde ben seni götürürüm.”

Gözlerim doldu. Bu rüya o kadar çok güzeldi ki, bu kadar mutlu olabileceğimi bile hayal edemedim. Eğer böyle yaparsam sanki mutluluğum tıpkı André'de olduğu gibi elimden alınacaktı.

Roger dudaklarını benimkilere yaklaştırdı ve beni yeniden öptü. Ben de kendimi ona yasladım ve beni tebeşirimsi tozlu yere çekti. “Hayallerine engel koyma, Simone,” dedi yüzümü okşarken. “Bunu atlatırsak eminim her şeyin üstesinden geliriz.”

Roger'ın eli bluzumun açık düğmelerinden içeri kaydı ve göğüslerimin üzerinde dolaştı. Gözlerimi kapattım, arzuyla titriyordum.

“Azimli, inatçı ama aynı zamanda *çok* tatlı,” diye fısıldadı.

Ertesi sabah şafak zamanı, Roger'ın kollarından ayrıldım, giyindim ve tarlayı geçerek teyzemin evine gittim. Annem mutfakta, kahvaltı için masaya tabak koyuyordu. Yere çatal ve bıçakları düşürerek bir adım geri zıpladı.

“Üzgünüm,” dedim. Koşulların gerginliği yüzünden insanları şaşırtmak pek hoş olmuyordu. Ancak annem fazla rahatsız olmamıştı.

“Roger onunla evlenmemi istedi,” dedim. “Savaştan sonra benim için geleceğine söz verdi.”

Annem gülümsedi ancak bir şey söylemedi. Gözlerini de benden ayırmadı.

Ona doğru atıldım. “Sence savaş sürerken böyle bir söz vermek doğru mu?” diye sordum. “Londra'ya geri dönmesi gerekiyor. Bir daha birbirimizi hiç göremeyebiliriz.”

Annem elinde tuttuğu tabağı masaya koydu ve ellerimi tuttu. “Biz hâlâ hayattayız, Simone. Ve yaşayacağımız gibi dav-

ranmalıyız. Onunla evleneceğine söz ver. Seni seviyor.”

Kollarımı ona doladım ve yıllardır olmadığı kadar sıkıca sarıldım. Annem küçük ancak güçlü bir kadındı. Kaslarının altında hareket eden kemiklerinin sertliğini hissedebiliyordum. Bir an için beni geri itti ve gözlerimin içine baktı. “Peki, seni gerçekten korkutan şey bu mu — savaş mı?” diye sordu. “Yoksa başka bir şey mi?”

Bakışları altında kendimi yeniden on dört yaşında hissettim. Ona kalbimden geçeni söylememe gerek yoktu.

“André mi?” diye sordu, kaşlarını kaldırarak.

Başımı sallayarak onayladım. Onu Lyon’da gördüğümünden beri hissettiklerim hâlâ tazeydi. Evli ve çocuklu olmasına rağmen sanki aramızda bitmemiş bir şeyler vardı. Hâlâ bu şekilde hissediyor olmama rağmen tüm kalbimi Roger’a verebilir miydim?

Annemin bakışları yumuşadı ve beni tepemden öptü. “Roger ve seni birlikte gördüm,” dedi. Ateş altında birbirinize âşık oldunuz. Aranızdaki şey güçlü. O adam seni asla bırakmaz. Şimdilik gidiyor olabilir ama senin için döneceğine söz veriyorsa, dönecektir.”

“Ya ailesi beni onaylamazsa?” Roger’ın ailesinin Blanchardlar kadar seçkin olmadıkları olasıydı ancak eğer amcası Churchill’le arkadaşsa o zaman sosyete de ayakta kalmayı başarabilmiş insanlardı.

Annem başını salladı. “Eminim, Roger’ın senin gibi cesur ve onurlu bir kızla evlenmek istediği için onunla gurur duyacaklardır. Nasıl bir kadın olduğunu baban görebilseydi, sana bunların aynısını söylerdi. Sana bahsedilen yetenekleri ondan aldın.”

Yvette teyzenin ayak sesleri merdivenlerde duyuldu. İkimiz de dönüp onun başına bir eşarp örtmeye çalışarak mutfağa girişini izledik. Bizi görünce duraksadı, yüzü şaşkınlıktan buruştu.

“Roger ve Simone evleniyorlar,” dedi annem ona. “Savaştan sonra onun için geri gelecek.”

Yvette teyzenin yüzü gevşedi ve gülümsemeye başladı.

OTUZ İki

Roger'la nişanlandığımızı açıkladığımız sabah, yıllardır keyif alamadığımız kadar mutlu bir kahvaltısı masasında oturuyorduk. Korumamız altındaki çocukların bile moralleri bir önceki güne göre daha yüksekti. Annem, sanki oğluymuş gibi elini Roger omzuna sevgiyle koydu. Bir daha annemle yalnız kaldığımızda ona büyükannemi ve büyükbabamı ve annesinin İtalyan olup olmadığını soracaktım. Bir araya gelen bu aile, arkadaşlar ve konuklarla duyduğum kadar atalarımın da gurur duymak istiyordum. Yvette teyze ve Bernard beni Roger'ın karşısında utandırmak için akıllarına gelen bütün çocukluk anılarımı anlatıyorlardı, bacaklarımın uzunluğu yüzünden lakabımın 'flamingo' olması da dahil. Ancak aldır mıyordum. Şartlara rağmen daha iyi bir gelecek hayal ederek neşelenebildiğimizi bilmek beni mutlu ediyordu.

Güneye kalıcı olarak taşınmadan önce Paris'te yapmam gereken bir görevim kalmıştı. Roger'da bir ağ üyesine iletilmesi gereken bir kod vardı. Eğer aranırsam bulunmasın diye ezberlemiştim. Plana göre, bir gece Paris'te kalacaktım, sonra da güneye giden ilk trene binecektim. Roger ve benim o Fransa'dan ayrılmadan önce çiftlikte birlikte geçireceğimiz bir gece daha olacaktı.

Ben bavulumu toplarken annem bana kumaştan bir kese verdi. "Sakın açma," dedi. "Ne olduğunu biliyorsun."

Dokununca batan nesneyi hissetmeye çalıştım ve onun korunmak için bir tavşan kemiği olduğunu anladım. "İhtiyacın olacak," dedi. "Seni sonsuza kadar gözleyemem."

Provensal'a özgü batıl inançlarımdan çoktan vazgeçmiştim ancak keseyi saygıyla alarak cebime koydum. Annemle benim silahlarımız farklı olabilirdi ancak aynı savaşta mücadele ediyorduk.

“Onu her zaman yanımda taşıyacağım,” dedim, yanaklarından öperken.

Gitmeye hazır olduğumda anneme ve teyzeme, Minot’ya ve annesine, Bernard’a ve çocuklara sarıldım ve köpekleri okşadım. Kira, taş duvara kadar bizimle yürüdü sonra da Roger ve benim tren istasyonuna gitmek için otobüse bineceğim köye doğru tarlaların arasından geçişimizi izledi.

Şehre vardığımızda sürücü iyi niyetle korna çalarken biz öpüşüyorduk. “Hadi, siz ikiniz, otobüs kalkıyor.”

“Seni seviyorum, Simone Fleurier,” dedi Roger, elbisemin iliğine bir vahşi lavanta filizi takarken.

Otobüsün arkasından Roger’a el salladım. Bir gece Paris’te kaldıktan sonra ona ve aileme dönecektim. Ancak asla böyle olmadı. Asla.

Paris’e gece geç vardım ve Champs Élysées’ye gitmek için metroya bindim. Kısa süreliğine uzak kalmama rağmen insanların morallerinin son gördüğümünden daha düşük olduğunu fark ettim, gerçi bunun nedenini bilmiyordum. Belki de trenin son iki vagonunun boş olduğunu fark etmeyecek kadar yorgundum.

Madam Goux bana kapıyı açtı. İçeri adım atar atmaz bana öyküsünü anlatmaya başladı. “Yahudileri topluyorlar,” dedi. “Sadece yabancı Yahudileri değil Fransızları da. Onları Polonya’daki toplama kamplarına gönderiyorlar.”

“Onları kim topluyor?” diye sordum, ofisinin kapısının yanındaki sandalyeye çökerek.

“Paris polisi.”

“Yani Naziler bizi pis işleri için kullanıyorlar?” dedim, kafamı duvara dayayarak. Bana göre bu, en cesaret kıran haberd. Çevresinde bu kadar çok Fransız suç ortağı olduğu sürece Almanların korkmasına gerek yoktu.

Madam Goux dilini şaklattı. “Ağımıza bir düzine polis katıldı. Vélodrome d’Hiver’de olanlardan onların da midesi bulaniyor.”

Başımı kaldırıp, ona baktım. “Neler oldu?”

Madam Goux burnunu çekti. "İvir zıvır işler için çıktığımda otobüslerin spor sahasına doğru ilerlediklerini gördüm. Bir grup toplanarak ne olduğunu anlamak için girişe yöneldik. Polislerden bazıları kadınların giysilerini yırtıyor, mücevher ya da para arıyorlardı. Erkekleri kadınlardan ve çocuklardan ayırmışlardı, sonra erkekleri aldılar. Kadınlar ve çocuklar üç gün boyunca aç ve susuz bırakıldılar."

Elimle gözlerimi kapattım. "Ondan sonra ne oldu?"

"Acemi polislerimizden biri buradaydı," diye devam etti Madam Goux. "Almanlar sadece çalışabilecek yaşta çocukları istediklerini duyurduklarını söyledi. Polisler silahlarının dipleriyle ve su hortumlarının yardımıyla çocukları zorla götürdüler. O çığlıkların sonsuza kadar hafızasında yaşayacağını söyledi."

Elimi gözlerimden aldım. Bir insan bunu nasıl yapabiliirdi? "Bu çocuklar şimdi nerede?" diye sordum.

"Bazılarını ağ tarafından kurtarıldı ama çoğu kendi kaderlerine bırakıldı," dedi. "Acemi polis onların da yakalanacağını söyledi."

"Tıpkı hayvan avı gibi," diye söylendim.

"Almanya'dan çocukların gelecekte ailelerine kavuşturulmaları için bir çağrı gönderildi. Bu daha insancıl," dedi Madam Goux.

"Daha insancıl!" diye haykırdım. "Bu insanlar ölüme terk ediliyorlar!"

Yabancı Yahudiler ilk toplandığında ve sınır dışı edildiğinde çoğumuzun imha kamplarından haberi yoktu ve Naziler doğuda yerleşen Yahudilerin belgelerini gösterip propaganda yaparak iyi bir iş yapmıştı. Yahudi olmayan insanlar bile sözde Yahudi arkadaşlarından iyi olduklarını söyleyen kartpostallar alıyorlardı. Ancak Direniş'in istihbarat kolları farklı bir resmin parçalarını birleştiriyordu. Roger şüphe altındaki canilerden bana söz etmişti ancak *J'accuse* ve *Fraternité* gibi yer altı gazeteleri soykırım haberlerini yayımlayınca insanlar onları inanılmayacak kadar dehşet bularak ya da müttefik propagandası yaptıklarını kabul ederek göz ardı ettiler.

Bernard'ın Marsilya'da kurtardığı beş çocuğu ve Roger'in onları güven altına almak için nasıl bir risk göze aldıklarını dü-

şündüm. Paris'teki Direniş bırakın anne ve babalarını, binlerce çocuğu nasıl kurtaracaktı? Yardıma ihtiyacımız vardı. Parislileri, hayat Nazilerin komutasında normal gidiyor palavrasının arkasına gizlenmekten vazgeçirmeliydik.

“Sizce çocukları burada gizleyebilir miyiz?” diye sordum. Benim için kalp kırıcı bir soruydu. Kendimi müttefik ajanlarına yardım etmeye adanmıştım. Eğer çocukları gizlemek bu ajanların güvenliğini tehlikeye atıyorsa, ağ benim bunu yapmamı yasaklamalıydı.

Madam Goux'nun ifadesi değişti. “Şimdiden sizi yukarıda bekleyen iki konuğunuz var. Kadın kim olduklarını söylemedi ama sanırım sizin yardımınıza ihtiyaçları var.”

Konuklarımın ajan olacağını tahmin etmiştim, bu yüzden masada çocuğunu kollarının arasına sıkıştırmış oturan kadını görünce şaşırdım. Kapiya geldiğimi duyunca yerinde döndü. Gözlerinde, çiftlikteki çocukların gözlerinde gördüğüm korku vardı. Ancak onu hemen tanıdım.

“Odette!” diye haykırdım.

Ayağa kalktı ve bana doğru geldi. Ona sarıldım ve küçük Simone'un başını okşadım. Kız, kalkık burnu ve parlak teniyle annesi kadar güzeldi. Ancak gözleri yorgunluktan kapanıyordu.

“Onu yatağıma koyalım,” dedim. “Sonra konuşuruz.”

Küçük Simone esnedi ve başını yastığa koyar koymaz uyudu.

“Kapiyı açık bırak,” dedi Odette, kapatmak üzere olduğumu görünce. Sesi, sanki küçük Simone'u gözünün önünden ayırırsa, kaçırılacakmış gibi çıkmıştı.

Birlikte kanepeye oturduk ve birbirimizin elini tuttuk. “Neden Paris'tesin?” diye sordum.

Odette'in gözleri korkuyla aydınlandı. “Seni dinlemeliydim, Simone. Amcamı ve Joseph'i aldılar. Ailemi aldılar. Yahudileri Bordeaux'da topladılar. Amcam bizi sınırdan geçirmeyi kabul eden bir kayıkçı bulduğu için güvende olduğumuz düşünüyorduk. Ancak adam hiç gelmedi. Bütün paramızı aldı ama hiç gelmedi.”

Gözleri doldu ve adeta umutsuz bir insandan çalabilecek türde insanların var olduğuna inanamıyormuş gibi başını sal-

ladı. “Ertesi gün herkesi toplamışlardı,” dedi. “Küçük Simone ve ben kurtulduk, çünkü Katolik bir komşumuzu ziyarete gitmiştik. O da bizi saldırı bitene kadar mahzeninde gizledi. Evimize döndüğüm zaman her şey yerle bir olmuştu ve herkes gitmişti.”

Yüzümü ellerimin arasına aldım. Son iki yıldır müttefiklerin çalışanlarını ve İngilizlerin ajanlarını gizliyordum. Aylar önce bize Amerikalıların hızla savaşı sonlandıracağı söylenmişti. Şimdi hepsi neredeydi? Her şeyin daha da kötüye gittiğini göremiyorlar mıydı?

Odette’e gerçek bir kahve yapmak için mutfağa gittim. Asıl hayal kırıklığım müttefikler değil Fransızlardı. Umutsuz Yahudilerden para çalan *kayıkçılard*ı. Annelerinin eteklerinin altından çıkana kadar çocukları döven polislerdi. “Eğer dışarıdan yardım alamıyorsak o zaman kendi kendimize yardımcı olmalıyız,” diye mırıldandım.

“Odette, senin ve küçük Simone’un evrakları gerçek mi sahte mi?” diye sordum, kahvesini verirken.

“Bize sahte belgeleri *kayıkçı* verecekti,” dedi. “Yanımda sadece ‘Yahudi’ damgası olan gerçek evraklar var.”

“Paris’e nasıl geldin?”

“Sadece ben ve küçük Simone’a bilet alacak kadar param vardı,” dedi. “Trene ‘Yahudi’ evraklarımızla bindim ve kimse beni durdurmadı.” Gergin bir kahkaha attı. “Almanlar bizi Bordeaux’da elinden kaçırdıysa Paris’te mutlaka yakalar, diye düşünmüş olmalılar.”

Kafam sakinleşmeye başlamıştı. Ben sahte belgeleri sadece ağın başka bir üyesinden alırdım, doğrudan sahtekârın kendisinden değil. İyileri tehlikeye girebileceği için ağ için çok değerliydi, bu nedenle onlarla temas sınırlıydı. Yıllardır sadece emir almıştım. Şimdi ise Odette ve küçük Simone’u sınır çizgisinden kendi başıma nasıl geçirebileceğime dair bir fikrim yoktu. Aklım Roger’a kaydı. Ancak onunla temas kurmak ve ne yapabileceğimi sormak mümkün değildi. Ağla bağlarını tamamen kesmişti. Ertesi gün görünmeyince yakalandığımı düşünebilirdi. Bunun gitmesine engel olmamasını diledim. Gitmeden önce onu göremeyeceğim için hissedeceğim hayal kı-

rıklığını aklıma getirmemeye çalıştım; Odette ve küçük Simone için endişeleniyordum. Mösyö Etienne ya da Joseph'i ya da onların kaderlerini de aklıma getirmemeye çalıştım. Roger'ın bir görev planlarken düşündüğü gibi düşünmem gerekiyordu. Kendimi, aklında sadece bir hedef olan bir makine gibi görmeye karar verdim: Odette ve küçük Simone'u ülke dışına çıkarmak için yavaş giden bir araç gibi.

Ertesi sabah, Roger'ın bana ezberlettiği kodu yerine ulaştırmak için randevulaşmıştım. Jardin de Luxembourg'da bir banka oturdum, bu riskliydi çünkü insanlardan bazıları beni tanımış ve imza istemişti. Daha da kötüsü, bir Alman görevli benimle flörtleşmeye çalışmıştı. Ona Almanca 'erkeğimi' beklediğimi anlatana kadar hiç gitmeyeceğini sanmıştım.

Bağlantı geldiğinde görevlinin onu göreceği kadar kalmadığı için sevindim. 'Erkeğimin', düğmelerini zorlayan bir göbeği ve çenesinde bir çukuru vardı. Ona kodu verdim. Sadece bir kez yineledi ve mükemmeldi. Kalkıp gidecekti ki, elimi koluna koydum.

"Evraklara ihtiyacım var," dedim. "Bir kadınla bir çocuk için."

"Yahudi mi?"

Başımınla onayladım.

"Fotoğrafları var mı? Para var mı?" diye sordu. Ona içine sahtekâr için ayırdığım para ve Odette ve küçük Simone'un gerçek belgelerinden aldığım resimleri bulunan bir zarf verdim.

Doğrudan cebine koydu. "Üç gün sonra burada ol," dedi.

Bundan sonraki üç gün boyunca Odette, küçük Simone ve ben evden ayrılmadık. Odette sinirlerini yatıştırmak için resim yaparken ben de küçük Simone'u oyaladım. Benimle aynı adı taşıyan çocuğu tanıma fırsatım olmamıştı ve onunla oyun oynamaktan keyif alıyordum. Bir hayranım bana porselen bir bebek hediye etmişti. Hollanda'dan gelmişti ve gözleri açılıp kapanıyordu. Özellikle bebelere bir ilgi duymadığım için onu dolaba kaldırmıştım. Gidip onu getirdim.

“Onu almanı istiyorum,” dedim küçük Simone’a, hâlâ kutusunun içinde duran bebeği uzatırken.

Küçük Simone alnını kırıştırarak bebeği benden aldı. “Kutudan çıkması gerekiyor,” dedi. “Küçük kızların havaya ihtiyacı vardır.”

Öğle sonrasının geri kalanını gözlerini Marie adını verdiği bebeğin üzerinden ayırmayarak geçirdi. Odette ve ben kâğıt oyunu oynadık. “Küçük Simone çocukluğunu pek yaşayamadı,” diye fısıldadı Odette. “Gizlenmenin normal bir şey olduğunu düşünerek büyümesinden korkuyorum.”

Gece Odette’le küçük Simone’u da aramıza alarak benim yatağında yattık. Tombul kolunu benimkine dalamak gibi bir alışkanlık edindi. Onun yumuşacık nefes alışını dinledim.

İkinci gece, küçük Simone babasını ve amcasını sordu. Odette’in ne söyleyeceğini merak ettim.

“Onlar çalışıyorlar, tatlım,” diye yanıtladı. “Bu arada seninle yaşayabileceğimiz yeni bir yer bulamamız gerekiyor ki sonra onlar da bize katılsınlar.”

Odette’in sesi sakın geliyordu, öyle ki masasında oturmuş tiyatrolara telefon eden Mösyö Etienne’i ve Joseph’i mağazasında hayal ettim. Şimdi benim eski dostlarım neredeydi? Konuşulamayacak kadar kötü ne gibi şeylere katlanıyorlardı?

Benden kodu almış olan ajan sözüne bağlı kalarak üç gün sonra beni Jardin de Luxembourg’daki bankta bekliyordu.

“Bu kâğıtlar pek mükemmel değil,” dedi dürüstçe. “Almanlar insanları yakalamak için sürekli taleplerini değiştiriyorlar. Şehri terk etmek isteyen birçok Yahudi var. Kadını senin kuzenin yaptım. Fakat sizi yakalayıp da doğum belgelerinizi kontrol ederlerse, işiniz biter.”

“Başka seçeneğim yok,” dedim. “Onu ve çocuğunu kurtarmalıyım.”

Bana baktı ve başıyla onayladı. Gerçi kaba biriydi ancak ben onun gözlerindeki şefkati görebiliyordum. Bu bena, insanlığını kaybetmemiş insanın yüzüne bakma cesareti verdi.

Bağlantının bana söylediklerinden sonra acaba Odette ve

küçük Simone'u ya kendi evimde ya da ağın güvenli evlerinden birinde tutmak daha mı akıllıca olurdu. Ayaklarımı dinlendirmek ve konuyu düşünmek için bir kafede oturdum. Oturur oturmaz da arkamda oturan iki adamın konuşmalarını duydum.

"Yahudileri ihbar edenleri ya da onları gizleyenleri açığa çıkaranları ödüllendiriyorlar."

"Ne türde ödülleri?" diye sordu arkadaşı.

"Evlerine yerleşip, mobilyalarını kullanabiliyorsun."

Elimden geldiğince kahvemi sakın bir şekilde içmeye çalıştım ancak kalbim küt küt atıyordu. İnsanların geldiği yer bu muydu? Onların kanepelerine oturmak ve evin manzarasının tadını çıkarmak için açgözlü insanlar Yahudi aileleri ele mi verecekti? Mantıklı düşünmeye çalıştım. Odette Paris'teki gösteri dünyasının pek çok insanı tarafından tanınıyordu. Onu ve küçük Simone'u sahte evraklarla şehirden çıkarmak onları güney trenine bindirmek kadar tehlikeliydi. Ancak onları Paris'ten çıkarmak için bana gereken cesareti eve döndüğümde Madam Goux verdi.

"Bunu kapının altından atmışlar," dedi, üzerinde adımın yazılı olduğu zarfı bana verirken.

Açtım ve içinde bir broşür buldum. Almanlardan, Yahudilerin şehir dışına çıkarılmasıyla ilgili bir duyuruydu. Yazıda, "*Yahudilere yardım edenler Yahudilerin kaderini yaşayacaktır,*" cümlesi kırmızı kalemle daire içine alınmıştı.

"Bu bir tehdit mi?" diye sordum. "İzleniyor muyuz?" Biraz daha düşününce bunun muhtemelen başka bir ağ üyesi tarafından gönderilmiş olabileceğini anladım. Birileri beni uarmaya çalışıyordu.

Odette ve ben bavullarımız toplarken ve Gare de Lyon'a güney trenini yakalamak için giderken hiç vakit kaybetmedik. Neyse ki daha önce ajanları ve görevlileri götürürken olduğu gibi kalabalık değildi. Anlaşılan sahte evraklarla Paris'ten kaçmaya çalışan Yahudiler bu akşam yoktu. Yer ayırtmamış olmamıza rağmen birinci mevkide yer bulmayı başardık.

"Yolculuğunuzun keyfini çıkarın," dedi, biletiçi.

"Eminim, çıkarırım," dedim. Kalbim deli gibi çarparken gülümsemek zorunda kaldım.

Bu benim Paris'ten güneye son yolculuğum olacaktı. Yaptığım her yolculukta 'paketlerimi' sınırdan geçirmeyi başarmıştım. Odette ve küçük Simone eşlik ettiğim birçok adamdan daha az kuşku yaratıyorlardı. Lyon'a güven içinde varmak için dua ettim. André bize orada yardımcı olabilirdi.

Odette ve küçük Simone bir bankın üzerinde beni bekliyorlardı. Onlara biletleri gösterdim. Korumaya çalıştığı sakinliği nedeniyle Odette'e hayranlık duydum. Kucağında küçük bir dikiş işi vardı ve dünyada olup biteni umursamıyormuş gibi işine bakıyordu.

"Hadi gidelim," dedim.

Küçük Simone hemen elimi tuttu ve "Seni seviyorum, Simone Teyze."

"Ben de seni seviyorum," dedim, yanaklarından öpmek için bir an durdum.

Trene bindiğimizde kondüktör bizi kuşkulandırmadan karşıladı. Bir Alman görevli koridorda evraklarımızı kontrol etti. Benimkine şöyle bir baktı ancak Odette'in evraklarını başından sonuna kadar okudu ve resmi inceledi.

"Aslen güneyden misiniz?" diye sordu ona, giysilerine bakarken. Benim dolabımdan verdiğim saten klapalı koyu mavi bir takım giymişti. Parislilere benziyordu ancak amaç da buydu.

"Evet," dedi. "Ama hayatımın büyük bölümünü Paris'te geçirdim."

Küçük Simone Marie'yi görevliye doğru tuttu. Adamın kıza gülümsemesi beni şaşırttı. Evrakları Odette'e verdi ve bize el salladı.

Odette ve ben küçük Simone'u pencere kenarına koyarak kompartımandaki yerlerimizi aldık. O kadar çok korkmuştuk ki, konuşamıyorduk. Odette'in elini tuttum ve sıktım. Beni buz gibiydi. Dikiş işini eline aldı ve devam etti, gerçi parmakları titriyordu. Saatime baktım. Kalkmaya yedi dakika vardı. Yolculuk boyunca başka kontroller de olacaktı ancak Paris'ten bir çıksak hepimiz için iyi olacaktı, emindim.

Trene başka yolcular da bindi. Ne zaman kompartımanımızın önünden biri geçse kalbim duracak gibi oluyordu. Gözlerimi kapattım ve dinlenmek için arkama yaslandım. Maki-

nenin tısladığını duydum. Kalkmak üzereydik. Kompartımanımızın kapısı aniden açıldı. Dört Alman görevli içeri baktıktan sonra yanlış geldiklerini anladılar. Özür dilediler ve devam ettiler. Neredeyse nefes alamaz hale gelmiştim. Üçüncü sınıfta yolculuk etmek daha iyi olabilirdi ancak ünlü biri olduğum için bu mümkün değildi. Tüm kalbimle bu kompartımanı Almanlarla paylaşmamak için dua ettim. Cebimde annemin verdiği tavşan kemiğini yokladım ve aceleyle evi terk ederken onu yatağın üzerinde unutmuştum. Saati me baktım. Kalkmaya dört dakika vardı.

Platforma baktım. Nerdeyse bomboştu. Şansımız varsa kompartıman sadece bize kalabilirdi. Rahatladım ve çantamdan bir kitap almak için ayağa kalktım. Tam o anda kompartımanımızın kapısı açıldı. Soğuk bir gövdenin gölgesi arkamda uzadı. Döndüm. Önce korkumun halüsinasyon yarattığını düşündüm ancak daha iyi bakınca bu siyah saçların ve sivri dişlerin gerçek olduğunu fark ettim. Albay von Loringhoven.

“Matmazel Fleurier,” dedi. “Bu ne sürpriz. Ben de tüm kompartıman bana kalır, diye düşünmüştüm.”

Odette ve küçük Simone’a gülümsedi. Gülümsemesi sanki yüzünün derisini geriyordu. Küçük Simone çığlık atmadığı için onunla gurur duydum çünkü ben onun yaşında olsaydım albayın bu gülüşü bende bu etkiyi yaratırdı.

“Gerçekten mi?” dedim, olabildiğince çabuk kendime gelmeye çalışarak. “Sizi rahatsız etmek istemezdik. Eğer kompartımanın tamamına ihtiyacınız varsa biz yerimizi değiştirebiliriz.”

Sesimi tanıdık olmaktan çok cömertlikten bu şekilde çıkarmaya dikkat ettim. Yıldızlar asla kompartımanlarını bırakmazlardı; biz hiçbir şeyi bırakmazdık. Ancak bu koşullarda von Loringhoven’le yolculuk etmektense kömür vagonunda gitmek daha iyi olurdu.

“Buna gerek yok,” dedi. “Hatta bu benim için çok keyifli. Her zaman birbirimizi daha yakından tanımayı ummuştum.”

Gözlerini yeniden Odette ve küçük Simone’a çevirdi; bu bakışlarda bana güven vermeyen bir şey vardı. Gülümsemek için elimden geleni yaptım ve Odette’le küçük Simone’u tanıştırdım. Küçük Simone’a, kompartımana biri girdiğinde ses-

siz olmasını söylemiştik. Dudaklarını nasıl büzdüğünü görünce yüreğim eridi.

“Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum,” dedi von Loringhoven Odette’ye. “Matmazel Fleurier’in Paris’te akrabaları olduğunu bilmiyordum.”

Odette hiç zaman kaybetmedi. “Çok uzaktan akrabalarınız ve biz birbirimizi daha çok arkadaş gibi görürüz. Sahneye ilk çıktığında Simone’u izlemeye gitmiştim.”

Odette’in elleri kucagında kıpırdamadan duruyordu ancak saçlarının dipleri terlemişti. Albay von Loringhoven fark etmiş miydi?

Saatime baktım. Kalkmaya iki dakika vardı. Hareket ettikten sonra yemek vagonunda erkenden yemeğe gitmek için bir bahane bulabilirdim ve sonra da uyuyor gibi yapabilirdik. Tren düdüğü çalındı.

“Bana bir saniye izin verin,” dedi Albay von Loringhoven, ayağa kalkarak. Nereye gittiğine dair bir açıklama yapmadı ancak kompartımandan çıkar çıkmaz Odette bana baktı. Von Loringhoven bir şeyler mi anlamıştı? Ancak şimdi trenden inerek daha çok kuşku yaratırdı.

“Bakın,” dedi küçük Simone, yüzünü pencereye yaslayarak. “O adam orada.”

Pencereden dışarı baktım ve albayın Alman askerlerle konuştuğunu ve bizi gösterdiğini gördüm. Düdüğü yeniden çalındı ve tren hareket etmeye başladı. “Çok şükür,” dedim ve neredeyse bir kahkaha atacaktım. Albay von Loringhoven treni kaçırıyordu. Ancak Alman askerlerden biri bağırdı ve tren tekerleklerini gıcırdatarak aniden durdu.

“Biliyor,” dedi Odette, güçlükle nefes alarak.

“Gidelim!” diye bağırdım, küçük Simone’u alıp, kapıya doğru koşarken. Koridorda bavullar vardı ancak bacaklarımı çarparak ve çoraplarımı kaçırarak aralarından geçtim. Odette arkamdan geliyordu. Kondüktör geldiğimizi gördü. Bir an için yolumuzu engelleyeceğini sandım. Ancak bunun yerine, “Bu kapıdan değil. İkinci mevki kapısından çıkın,” dedi.

Şaşkınlıkla bakan yolcuları geçtik ve trenden platforma atladık. “Hadi!” diye haykırdım Odette’ye, omzumun üzerinden. Girişe kadar koşalım.”

İterek bilet kontrol eden bir adamı geçtim. Önümde istasyon girişini görebiliyordum. Odette bir çığlık attı. Dönüp baktığımda bir Alman askerinin onu yakalayarak yere indirdiğini gördüm.

“Kaç!” diye bağırdı bana. Bir an için durmak ve kaçmak arasında karar veremedim. “Kaç!” diye bağırdı Odette yeniden. Ona yardımcı olmak için yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Yapabileceğim tek şey küçük Simone’u kurtarmaktı. Odette’e arkamı dönmek beni çok yaralamıştı ancak küçük Simone’u sırtıma aldım, ayakkabılarımı fırlattım ve bedenimdeki tüm gücümle ileriye koşmaya başladım.

“Anne! Anne!” diye bağırdı küçük Simone ve kurtulmaya çalıştı ancak onu sıkıca tuttum. Arkamda Alman askerlerin ya durmamı ya da ateş açacaklarını söylediklerini duydum. Ancak onların istasyonda ateş açamayacaklarını biliyordum. Giriş birkaç metre ilerideydi. Kalbim sıkışıyordu ve hava almaya çalışıyordum. Çıkacağımı sanıyordum ancak kaçmaya kararlıydım. Görünürde tek bir Alman askeri yoktu.

Başaracağız! dedim, titreyen bedenime. Başaracağız!

Gözlerimin önünü bir mavilik kapladı. Bir Fransız polisi üzerime çullandı. Kalçama çarptı ve beni yere serdi. Küçük Simone ileri yuvarlandı. Bir Alman askeri bize yetişti ve onu paltosunun ensesinden havaya kaldırdı. Kız onu tekmeledi ve ısırıldı ancak adam onu çok sıkı tutuyordu. Ona uzandım ancak polis copunu enseme indirdi. Dizlerimin üzerine düştüm, acı omuriliğimden aşağı iniyordu ancak yeniden ayağa kalkmayı ve ilerlemeyi başardım. Polis bu defa kulağının üzerine bir darbe daha indirdi. Küçük Simone’a seslendim ancak bilincimi yitirene kadar polis defalarca bana vurdu.

Gözlerimi açtığımda karanlıktı. Başım zonkluyordu ve omzumda şiddetli bir ağrı vardı. Sert ve soğuk bir şeylerin üzerinde yattığımın farkındaydım. Çürümüş sebze gibi bir koku burun deliklerime doldu. Arka tarafta bir yerden, damlayan suyun sesi geliyordu. Oturmaya çalıştım ancak sırtıma bir ağrı saplandı. Kollarım gevşedi ve yeniden bilincimi yitirdim.

Uyandığımda saatler geçmiş olmalıydı. Sabah ışığının yansı-

maları kolumun üzerinde kıpırdadı. Başımı kaldırıp baktığımda, ışığın parmaklıklı bir pencereden geldiğini gördüm. Taş bir yerde yatıyordum, sertliği kalçama ve dizlerime baskı yapıyordu. Duvarların birinden damlayan suyun dışında hiç ses yoktu.

Ağrıya dayanmaya çalıştım ve dirseklerimin üzerinde doğruldum. Kapının karşısında hasır bir yatak vardı. Azimle, ayağa kalkmayı başardım. Başım döndü ve gözlerim karardı. Sendeleyerek yatağa doğru gittim ve içine gömülerek derin bir uykuya daldım.

Üçüncü kez uyandığımda güneşin pencereden çekilmiş olduğunu gördüm. Bir parça gökyüzü görebiliyordum ve hücredeki hava ılıktı. Sanırım öğle sonrasındaydım. İştahım yoktu ancak boğazım öyle kurumuştur ki, yutkunurken canım yanıyordu. Hücrede hiç musluk yoktu. Bir sürahi bile yoktu. Sadece köşede berbat kokan bir kova vardı. Yüzümü sert yatağa dayadım ve Odette ve küçük Simone için ağlamaya başladım. Onlar neredeydi? Yoksa onları götürmüşler miydi?

Hücre kapısının üzerindeki ızgara açıldı ve bir gardiyan içeri baktı. Bir süre sonra anahtarı kilide soktuğunu duydum. Kapı gıcırdayarak açıldı ve duvara vurdu.

“Ayağa kalk,” diye bağırdı adam.

İtiraz etmenin bir yararı olmayacağını biliyordum. Ayaklarımın üzerinde doğrulmaya çabaladım ancak bacaklarımın beni taşıyamıyordu. Sol dizim şiştiği için bacağımı kapatamadığımı fark ettim. Bedenimdeki diğer ağırlıklarla kıyaslandığında bunu fark edememiştim bile. Gardiyan arkamda durdu ve beni koltukaltlarımdan kaldırdı. Diğer bir gardiyan geldi ve bileklerime zincir bağladı.

“Yürü!” diye emretti ilk gelen gardiyan, beni ileri iterek.

Dizimin üzerindeki ağırlığının baskısı ve zincirlerin getirdiği fazladan yükü yürümek çok zordu. Birkaç adım attıktan sonra düştüm. Beni zincirleyen gardiyan öne çıktı. İçgüdüsel olarak başımı korudum, bir cop darbesi bekliyordum ancak bunun yerine beni omuzlarımdan yakaladı ve beni yeniden doğrulttu. Diğer gardiyan koluma girdi ve bana destek verdi. Loş bir koridorda onunla birlikte ilerledim. Tek ışık tavana yakın demirli pencerelerden geliyordu. Bir silah sesi ve ardından da bir patlama sesi duydum. Ses yeniden havada yankılanana ka-

dar bir süre sessizlik oldu. Bu sesi daha önce hiç duymamıştım ancak içgüdüsel olarak ne olduğunu biliyordum: idam mangası. Olması gereken bu muydu? Vurulacak mıydım?

“Neredeyim?” diye sordum önümde yürüyen gardiyana.

“Sus! Konuşma!”

Sonunda merdiven olan başka bir koridora alındım. Basamakları beni kaldırarak çıkarmak zorunda kaldılar. Nihayet beni içinde sadece bir sandalye ve tavandan sarkan ışık olan bir odaya getirdiler. Beni tutan gardiyan beni sandalyeye itekledi ve ellerimi arkamdan kelepçeledi. Sonra hiçbir şey söylemeden gittiler.

“Çok güzel bir kadını bu durumda görmek utanç verici.”

Sesteki kötülüğün belirtisi tüylerimi ürpertti. Onun Albay von Loringhoven olduğunu biliyordum, ancak onu göremiyordum. Karanlıktan çıkıp aydınlığa geldi. Kalbim duracaktı.

Von Loringhoven sandalyemi döndürürken beni her açıdan inceledi. “Size ne getirebilirim?” diye sordu. “Biraz kahve? Bir sigara? Diziniz için bir miktar buz?”

Gözlerimi yere indirdim. Eteğim yırtılmış ve lekelenmişti, şiş dizim açıkta kalmıştı. Başımı salladım. Von Loringhoven’den isteyeceğim hiçbir şey yoktu.

Karanlığın içinde kayboldu ve bir sandalyeyle geri döndü. Ayaklarını yerde sürterek tam karşıma koydu.

“Sizi ilk görüşüm 1930 yılında Paris’teydi,” dedi, oturdu ve gümüş sigara tabakasını çıkardı. “Folies Bergère’de. Ne müt-hiş bir ses, diye düşünmüştüm. Ne mükemmel bir ses. Ve tabii, çok güzeldiniz.”

Bir sigara çıkarmak için durakladı, yaktı ve uzun bir duman üfledi. Tütün kokusu boğazımı yaktı. Nefes almak için çabaladım. Bu soruşturma her ne yöne gidiyorsa gitsin, dikkatli olmalıydım. Odette ve küçük Simone’un Yahudi oldukları tespit edilmemiş olabilirdi ve ben başka bir nedenle tutuklanmış olabilirdim. Ne de olsa Roger bana Gestapo’nun benim faaliyetlerim konusunda kuşkulananmaya başladıklarını söylemişti.

Von Loringhoven bana uzun ve dikkatli bir şekilde baktı, sanki benim konuşmamı bekliyormuş gibiydi. Roger bir ke-

resinde bana en az yirmi dört saat sessiz kalmanın önemli olduğunu söylemişti. Bu ağa tutuklamayı duymak ve gizlenmek için zaman verecekti. Elimden geldiğince sessiz kalacaktım.

Işığın içinde bir gölge belirdi. Bu, deri ceket giyen bir adamdı. Sanki beni selamlayacakmış gibi ileri atıldı ancak bunun yerine yanağıma ögle bir yumruk vurdu ki boynum çatırdadı ve uçuşan yıldızlar gördüm.

“Yüzüne değil,” diye homurdandı von Loringhoven.

Başımı kaldırdığımda adamın yumruğunu yeniden savurduğunu gördüm. Eklemleri kaburgalarımın içine girdi. Sandalye geriye gitti ve ben tam yaralı omzumun üzerine düştüm. Acıyla inledim ve kıvrılarak geri çekildim. Kendime durumun gerçek olduğunu ve hızla düşünmem gerektiğini söyledim. Ancak bu canının vahşeti şimdiye kadar bilmediğim ya da hayal etmediğim bir şeydi. Bana doğru koştu. Kıvrılmaya çalıştım ancak bileklerim zincirli, ellerim arkadan kelepçeli olduğu için kendimi koruyamadım. Adamın ayağı mideme gömüldü. Yerimde yükseldim ve nefes almaya çalıştım, leğen kemiğimin parçalara ayrıldığını hissedebiliyordum. Adam ayağını geri çekti, vurmaya hazırlanıyordu. Gözlerimi kapattım, bir sonraki darbenin beni öldüreceğini biliyordum.

“Yeter!” diye emretti von Loringhoven.

İşkenceci sandalyeyi, üzerinde benimle birlikte doğrultu ve odadan çıktı.

“Budala bir kadınsınız, Matmazel Fleurier,” dedi von Loringhoven. “Almanlar ve Fransızlar birlikte güzel çalışıyorlar. Ve sizin de kendi hayatınızı yaşamaya devam etme özgürlüğünüz vardı. Fakat bunun nedeni yanınızda tutduğunuz arkadaşınızdır.”

Onu kulaklarımdaki çınlama yüzünden güçlükle duyabiliyordum. Boğazımdaki hava hışırtilı bir ses çıkarıyordu.

“Şimdi,” dedi von Loringhoven, “söleyin bana, Yves Fichot hakkında ne bildiğinizi söyleyin.”

“Ben Yves Fichot diye birini tanımıyorum,” dedim acıyla.

“Peki ya, Murielle Martin?”

Başımı salladım.

Von Loringhoven duraksadı. Bir an için yine o caniyi çağıracağını sandım. Ancak ben doğru söylüyordum: Bu insan-

ların kim olduklarını bilmiyordum. İsimler konusunda tamamen karanlıkta bırakılmıştım. Başımı kaldırdım. Bu, Albay von Loringhoven'in gözlerini gerçekten ilk görüşümdü. Koyu renkte ve boncuk gibiydiler. Tıpkı bir yılan gibi.

Dilini şaklattı. "Peki ya, sevgili dostunuz Roger Delpierre?"

Ağzım kurudu, yutkundum. Von Loringhoven'ın yüzünde gülücükler açtı. Bir tepki aldığı için sevinmişti.

"Gördünüz mü, size budala derken arkadaş olarak seçtiğiniz insanları kastetmiştim? Sizin gibi ünlü ve yetenekli bir kadın neden daha aşağıda bir hayat seçer ki?" dedi.

Von Loringhoven ayağa kalktı ve ışığın dairesinde yürüdü. Sağ tarafımda durdu ve sanki yanağımı okşayacakmış gibi elini uzattı. Ancak yanağımın yanı düşmekten örürü kanlıydı. Vazgeçmiş olmalıydı, elini çekip cebine soktu.

"Roger Delpierre, sizi sevdiğini söyledi mi?" diye sordu. "Bunu yattığı her kadına söylemiştir. Kendi hırsı için sizi kullandı. Üç gün önce onu Marsilya'dan kaçmaya çalışırken yakaladık. Toplarını kesmekle tehdit edince siz ve ağla ilgili bildiği ne varsa hepsini anlattı."

Boğazımda bir metal tadı vardı. Öksürdüm ve kaburgalarım sızladı. Roger? Roger beni kullandı mı? Aldığım darbeler duyularımı kör etmişti. Bir düşünceyi mantıklı olarak başka bir düşüncenin önüne koymaya çalışıyordum ancak bu çaba tıpkı koşup koşup, hiçbir yere ulaşamadığınız bir rüya gibiydi.

Von Loringhoven yerine döndü, beni çözmüş olmanın verdiği rahatlıkla. Hareketlerinde beni kuşkulandıran bir telaş vardı. Roger'ın adını kendi kendime yinelediğimde, onunla başardığımız işlerin görüntüsü tüm beynimi kapladı. Roger özenle kurduğu ağa işkence altında bile ihanet etmezdi. Bir keresinde bana cebinde yakalanma olasılığına karşı taşıdığı siyanür hapını göstermişti ve kendisini 'hayati sırları açık etme' tehlikesi içinde hissediyordu. Ayrıca, eğer von Loringhoven 'her şeyi' öğrendiyse neden hâlâ Roger'in gerçek soyadını telaffuz etmiyordu? Yalan söylüyor olmalı, diye düşündüm. Ağ için her şeyin bittiğini düşünürsem, bildiğim her şeyi anlatacağımı sanıyordu. Bu fikir bana ağırlara rağmen dayanmak için bir şeyler verdi. von Loringhoven'i kendi oyununda ye-

necektim. Baskı altında olduğunda Roger'ın yaptığı gibi yaptım — nefesimi yavaşlattım, duyularımı sakinleştirdim ve konuya odaklandım.

“O zaman Bruno ve Kira'yı da biliyor olmalısınız?” diye inledim. “Bordeaux'ya götürdüğüm ajanlar.”

Von Loringhoven'ın gözleri üzerimde dans etmeye başladı. “Evet,” dedi. “Delpierre bize onlarla ilgili her şeyi anlattı.”

Durumun vahşetine rağmen kendimi gülmek için zor tuttum. Bunu başımı omzuma gömüp, ağlıyormuş gibi yaparak gizledim. Danuanın ve kedimin birçok yeteneği vardı ancak telsiz operatörlüğü bunlardan biri değildi. Ve ben de yıllardır Bordeaux'ya gitmemiştim.

Von Loringhoven uzandı ve kolumu okşadı. “Umarım buraya ziyaretiniz gelecekte daha akıllıca seçimler yapmanızı sağlar,” dedi.

Albayın sesi tüylerimi ürpertti. Karşımda şimdiye kadar gördüğüm en kötü adamın oturduğundan emindim ancak tonu neredeyse baba gibiydi.

Von Loringhoven, beni hücreye geri sürükleyen gardiyanları çağırdı. Daha sonra, olanları düşünmek için zamanım oldu. Von Loringhoven bana ağla ilgili fazla soru sormamıştı, hatta Odette ve küçük Simone'la ilgili hiçbir şey sormamıştı. Onlardan söz bile etmemişti. Dayak yemiştım, doğru, ancak Gestapo'nun insanların ayaklarını yaktığını, el ve ayak parmaklarını kestiğini ve gözlerini oyduklarını duymuştım. Bunlarla kıyaslandığında, ben ucuz atlatmıştım. Bunun iyiye işaret olup olmadığını ya da Bordeaux'da Ajan Bruno ve Ajan Kira'yı bulana kadar beni burada tutup tutmayacaklarını merak ettim. En cesur insanların bile sorgulama sırasında neden konuştuklarını anlıyordum. Nedeni belirsizlikti ve beklemek insanı dayaktan daha fazla zayıflatıyordu.

Ertesi sabah gardiyanın hücre kapımı açtığını duyduğumda bir korkuya kapıldım. Bugün yiyeceğim dayak dünkünden daha mı beter olacaktı?

Başımı kaldırdım ve Camille Casal'ın bana baktığını gör-

düm. Gardiyan ona bir sandalye getirdi ve oturmasına izin vermeden mendiliyle tozunu aldı. Eteğini düzeltti ve başıyla gardiyana çıkmasını işaret etti. Onu burada görmenin şokunu atlatmak zaman aldı. Ancak sonra neden onu gönderdiklerini anladım. ‘Eski bir arkadaş’ olarak ağzımdan ağla ilgili daha fazla şey alacaklarını umuyorlardı.

“Zamanını boşa harcıyorsun, Camille,” dedim. “Ben ağla ilgili hiçbir şey bilmiyorum. Bana hiçbir şey söylenmedi.”

Bu tam olarak doğru değildi; ne de olsa Madam Ibert ve Madam Goux’yu, doktorları, André’yi ve ailemi biliyordum. Ancak onlardan birinin ismini vermektense ölmeye hazırdım.

Camille yerinde kıpırdandı ve hücremin ne kadar soğuk olduğunu fark etmiş gibi, ceketini omzuna aldı. Ben öylesine uyuşmuştum ki, neredeyse hiçbir şey hissetmiyordum.

“Seni buralara kadar getiren şey, Almanlara karşı tavırlarıdır, Simone,” dedi. “Senin herhangi bir Direniş hareketinde küçük bir bağlantın olduğunu biliyorlar. Âşık olduğun için sömürüldüğünü de biliyorlar.”

Açıklaması beni şaşırttı. Hasır yatakta duvara yaslandım. Naziler, gerçekten ağdaki konumumun uzantısını bilmiyor olabilir miydi? Belki de iki taraflı ajan bir oyun oynuyordu ve her iki taraf üzerine bahse giriyordu.

“Paris’te sahneye çıkmayı reddettin,” diye devam etti Camille, sesi hücrede çınliyordu. “Propagandastaffel’e sorun çıkarıyorsun, Maxim’de Albay von Loringhoven’in konukseverliğini hiçe sayıyorsun ve sonra onunla bir tren kompartımanını paylaşıyorsun.”

Benim ağır işleyen, aç ve susuz beynim bu yeni gelişmeyi anlamaya çalıştı. Hapisteydim, çünkü bir Nazi’nin duygularını mı incitmiştim?

“Neden buradayım?” diye sordum.

“Sorumlulukların yüzünden,” dedi Camille, sanki inatçı bir çocukla konuşuyormuş gibiydi. “Sen tanınmış bir sanatçısın.”

Bu kadar yüksek sesle konuşmasının nedeni koridordaki gardiyanın da duyması içindi. Ancak benim düşündüğüm şeyi onaylamıştı: Ağla bağlantım ya da iki Yahudi’yi Paris’ten kaçırmaya çalıştığım için hapiste değildim. Ancak bu, açıklama-

sının beni daha az şaşırttığı anlamına gelmiyordu.

“İstediğin nedir, Camille?”

Sesini alçalttı. “Yardım etmek istiyorum. Albay von Loringhoven’in, General Oberg’i memnun etmek için gelecek ay yapılacak olan zafer şenliklerine denk getirmek istediği bir etkinlik var. Simone Fleurier tarafından verilecek bir konserin çok uygun olacağını düşünüyor. ‘Dünya Paris’i düşündüğünde, Eyfel Kulesi’ni, yiyecekleri, aşkı ve Simone Fleurier’yi hatırlayacak,’ dedi. İnsanları bir araya getirmek için sana ihtiyaçları var.”

Kaskatı kesildim. Beni Pétain’ı kullandıkları gibi kullananlar ve alçak politikalarını Fransızlara hoş göstermeye çalışacaklardı. Karl Oberg, Paris’te SS’lerin başıydı. Onun komutası altında Yahudilerin sınır dışı edilmesinden sorumlu SS subayı Teodor Danneker vardı. Şehri işgal ettikten sonra Almanlar için şarkı söylemeyi reddetmişim ve bunu şimdi yapmak gibi bir niyetim yoktu. Oberg ve Danneker de Belçikalı çocukları katleden pilotlar kadar kötüydüler. Bunlar soğukkanlı katillerdi. Onlar için şarkı söylersem, ne tür bir mesaj vermiş olacaktım?

“Hayır!” dedim. Benden isimleri öğrenmek için bana işkence edebilirlerdi ancak bana zorla şarkı söyletmenin bir yolu yoktu.

Camille’in gözleri küçüldü ve koluma yapıştı. “Sana yardım etmeye çalıştığımı söylemişim. Durumu anlamış gibi görünmüyorsun, Simone. Eğer reddedersen vurulacaksın.”

“O zaman beni öldürmeleri gerekecek,” dedim.

Sesimdeki inanç Camille’den çok beni şaşırttı. Bunu bana söyleten cesaret değildi. İyi bir nedeni bile olmadan sadece kendimi kurtarmak için böyle aptalca bir şey yaptıktan sonra kendimle nasıl yaşayacağımın düşüncesi idi.

Camille sandalyesinden kalktı ve odayı adımladı. “Ah, işte buyur! Sen aşırı ahlakçısın, Simone. Her zaman öyle oldun. Kendine bir bak, orada yapışmış saçların ve kirli giysilerle oturuyorsun. Ne hale geldiğine bir bak. Senin aşırı ahlakçılığın bak seni nereye getirdi?”

“Ve sen de kendine bir bak, Camille Casal,” diye patladım. “Bak sen ne hale geldin: Naziler için bir fahişe!”

Birbirimize baktık. Camille’le bu hale gelmemiz tuhaftı: bir

hapishane hücresinde yüz yüze gelen, sadakatleri farklı iki rakip. Sahnede sadece rakip olarak algılandığımız günlerde bunu kim öngörebilirdi ki? Ancak artık hiçbir şey normal değildi.

Camille yumruklarını sıktı ancak elleri titriyordu. "Sana kızımın babasının bir Yahudi olduğunu söylesem beni daha az hırpalarsın," diye fısıldadı. "Şimdiye kadar kimse bilmiyordu."

Camille'i dinledikçe gerçekler ortaya çıkıyordu. Almanlar beni vuramıyorlardı. Eğer Fransızların desteğini kaybediyorlarsa, ulusal bir simgeyi infaz etmenin nasıl bir yararı olacaktı? Gerçi Maurice Chevalier Paris'te sahneye çıkıyordu ancak yinelenen isteklere rağmen Almanya'da çıkmaya itiraz ediyordu. Ve Yahudi bir karısı vardı. Pazarlık gücüm kafamı çalıştırmaya başlamıştı.

Elimden geldiğince ayağa kalkmaya çalıştım, sonra Camille'in sandalyesine çöktüm. "Yanımdaki kadın ve çocuk —"

"Drancy'ye gönderildiler. Sınır dışı edilerek Polonya'ya gönderilecekler."

Kalbim sızladı. Demek Odette ve küçük Simone bulunmuştu. Drancy, acımasızlığıyla ünlü bir Fransız toplama kampıydı. Bir an için Odette'in istasyonda yakalanışını gözümde canlandırdım. Onu kaderine mi bırakacaktım yoksa başka bir davaya hizmet mi edecektim, karar vermeliydim. Bunu bir kere yapmıştım. Onu yeniden terk edebilir miydim? Gözlerimi kapattım. Uçurumun kenarında duruyordum. Arkadaşımı ve çocuğunu kurtarma şansım vardı ancak bunu yapmak için ülkeme ihanet etmek zorunda kalacaktım.

"Kurtulabilirler mi?" diye sordum Camille'e.

"Hayır," dedi, kollarını kavuşturarak. "Emirler Almanya'dan geldi."

Gözlerimi açıp, ona baktım. "Eğer şarkı söylemeyi kabul edersem kurtulabilirler mi?"

Birbirimizi tamamen anladığımıza inanmamı sağlayacak kadar uzun süre gözlerime baktı.

OTUZ ÜÇ

Camille'in ziyaretinden bir gün sonra kadın bir gardiyan bana sabunlu su dolu bir tas, bir havlu ve temiz bir elbise getirdi. Daha sonra hücreme bir doktor geldi. Açık yaralarımı temizledi ve ezilmiş kaburgalarımı ve yerinden çıkmış dizimi inceledi. Dizimi yerine oturttu, bu canımı o kadar yaktı ki, bunu bir Gestapo ajanı yapmış olsaydı her şeyi itiraf ederdim. Doktor gittikten sonra gardiyanlar beni Albay von Loringhoven'e götürdüler.

"Aklınızın başınıza geldiğini duydum," dedi.

"Bir pazarlık yaptım," diyerek hatırlattım. Beni şarkı söylemeye ikna etmiş olabilirdi ancak bunu gönülsüz yaptığımı ona hatırlatmak istedim.

Söylediklerimi duymazlıktan geldi ve bir liste çıkardı. Şimdi Fransız bir işbirlikçi tarafından çalıştırıldığını bildiğim Adriana'da şarkı söyleyecektim. Siyah bir gece elbisesi giyecektim ve riskli hiçbir şarkı söylemeyecektim. Yaralı bir dizle dans etmem de mümkün olmayacaktı. Şarkı seçimini bana bırakması beni şaşırttı, gerçi bu şarkıları Propagandastaffel'e onaylatmam gerekecekti.

"Arkanıza kabare sanatçıları alabilirsiniz ama çıplak revü kızları ya da komedyenler olmayacak," diyerek bitirdi. Anlaşılan Karl Oberg'in espri anlayışı gelişmemişti.

"Peki, arkadaşlarım?"

"Kadın ve çocuk Drancy'den alındılar. Siz beni tatmin edecek bir performans sergileyene kadar başka bir yerde tutulacaksınız."

"Onların ben sahneye çıkmadan önce bırakılmalarını istiyorum," dedim.

"Pazarlık yapacak durumda değilsiniz," diye yanıtladı von Loringhoven, sesini yükselterek. "Gösterinizden sonra Marsilya'ya götürülecekler ve Güney Amerika'ya giden bir

gemiye bindirilecekler. Açıkçası, benim için fark etmez, Mat-mazel Fleurier. Almanya yakında tüm dünyayı yönetecek. Siz sadece dostlarınız için biraz zaman satın aldınız.”

Odette ve küçük Simone’un Bordeaux’dan Paris’e yolculuk etmelerine izin veren Almanlarla aynı tavırdıydı. Ancak zamanın şimdilik yeterli olduğuna karar verdim.

“Sizi eve götürmesi için bir şoför çağırayım,” dedi, masasından kalkarken. “Fakat sizi son bir kez uyarmama izin verin: Kendi isteğinizle şarkı söylüyormuş gibi yapacaksınız. Eğer kimseye benimle pazarlık yaptığınızdan söz ederseniz, dostlarınız ölür. Ve bunu Alman tarzında yaparım. Çocuğunun gözü önünde başını kestiririm. Sonra da çocuğu öldürtürüm.”

Başka bir şey söylemesine gerek yoktu. Onun aptal olduğunu düşünmüş olabilirdim ancak aynı zamanda tehlikeliydi. Ona bakınca, değişime uğramış, doğal olmayan bir hayvan gördüm. Onun tehdidini gerçekleştirebileceğine inanıyordum.

Siyah bir BMW ile evime bırakıldım. Bana şoförlük yapan Gestapo ajanı sürekli esneyerek arabanın içine tütün kokusunun yayılmasına neden oluyordu. Bütün geceyi birilerini öldürsiye döverek uykusuz geçirmiş olmalıydı.

Evimin bulunduğu binanın önünde durduğumuzda, arabanın kapısını açtı, bana bir kol değneği verdi ve ön kapıya kadar bana destek oldu.

“Tam burada olacağım,” dedi kaldırımı göstererek. “Sizi izliyor olacağım. Kimin geldiğini ve gittiğini göreceğim.” Bacağıma bakarak bir kahkaha patlattı ve yeniden o pis nefesine maruz bıraktı. “Ama bu dizle bir yere gidemezsiniz.”

Kapının kilidini açtı ve beni içeri itti. Giriş loştu. Işığı yak-tım.

“Madam Goux?” diye seslendim. Ancak yanıt gelmedi.

Mösyö Copeau’nun kapısını açtım. Sekreter ve doktorlar orada değillerdi. Mobilyalar ters dönmüş ve kâğıtlar yere saçılmıştı.

“Kim var orada?” diye sordu arkamda bir ses.

Döndüğümde Madam Goux’yu gördüm. Gözleri mosmor,

burnu yamuk ve şişti.

“Size ne yaptılar?” Ona yaklaştım ve omuzlarından tuttum. Yüzünde ve boynunda sigara yanıkları vardı.

Omuz silkti. “Size neler yaptılar? Perişan olmuştunuz.”

Ona sorgulanmamı anlattım sonra da diğerlerini sordum, gerçi hâlâ hayatta olup olmadıklarını bile bilmiyordum.

“Doktorlar tam zamanında gitti. Madam Ibert uyarı aldı ve güneye, sizin çiftliğe gitti. Bana bir mesaj vermek istemişti ama ben tuzağın ortasına kendim atıldım. Ama bir şey alamadılar. Bunak bir yaşlı kadın taklidi yaptım.”

Gözyaşı döken gözünün yanında bir yanık vardı. Savaştan önce Madam Goux’ya katlanamıyordum bile. Ve şimdi ise ona bir şey olsa mahvolurdum.

“Beni öldürmek için daha fazlası gerekiyor,” dedi ve mucize eseri çalışan asansöre kadar bana yardım etti.

Evime döndükten birkaç gün sonra kısık sesli bir adamın girişte Madam Goux’yla konuştuğunu duydum. Madam Goux iyileşene kadar dizimi kullanmama talimatı vermişti ve bacağım yastıklarla kaldırılmış şekilde kanepede yatıyordum. Adamın kim olduğunu anlamak için kulak kesildim.

“Sadece birkaç dakika için geldim,” dedi. “Postu buraya sermeye niyetim yok. Onlara kendisine bir gösteri ayarladığımı söyledim.”

SS’ler için düzenlenen konser Paris’te büyük haber oldu. Propagandastaffel poster bastırmak için hiç zaman kaybetmemişti: *En parlak yıldız Yeni Paris için şarkı söylüyor*. O zamanlar bilmediğim ve daha sonra Madam Goux bundan söz etmediği için sevindiğim benim imajımın arkasına gamalı haç bayrağının asılmış olmasıydı.

“Yukarı çıkın,” dedi Madam Goux. “Moralini yükseltecek birilerine ihtiyacı var.”

Sesin André’ye ait olduğunu anlamam biraz zaman aldı. Direnişteki işimiz bizi sadece birkaç kez yüz yüze getirmişti. Çoğunlukla, mesaj yoluyla bağlantı kuruyorduk. Birlikte görünmek, Guilemette’i şüphelendirecek bazı dedikodulara ne-

den olabilirdi. André'nin ayak sesleri giderek yaklaştı. Saçı-mı ve sabahlığımı düzelttim. Madam Goux'ya seslenebilmem için evimin kapısı aralık duruyordu ancak André yine de ka-pıya vurdu.

"Gelin," dedim.

"Simone!" dedi bana koşarak. "Yaşadığımı gördüğüme çok sevindim. Senin için endişelenmekten ömrümden on yıl gitti!"

Görünüşü beni şaşırtmıştı. Deniz mavisini takımı ve kırmızı kravatıyla çok yakışıklı görünüyordu. Onu son gördüğüm-den beri saçları biraz daha beyazlaşmıştı ancak gözleri her za-man olduğu gibi ıslık ıslık. Her geçen gün iyileştigimi söyle-dim. Bir şeyler arayan gözlerle bana baktı. Neden Naziler için şarkı söylediğime bir açıklama beklediğini biliyordum. Ağda-ki insanların onlara ihanet ettiğini düşünmeleri beni kahredi-yordu. Roger bunu öğrense neler olurdu, hayal edemiyordum. André'ye sonuna kadar güvenebilirdim ancak ağ örgümüzün ilkesi, 'Ne kadar az bilen olursa, o kadar iyi,' idi. Hiçbirimiz iş-kence altında neyi açık edeceğimizi ya da etmeyeceğimizi bi-lemesdik. Ve von Loringhoven'in Odette ve küçük Simone'la ilgili tehdidinin ardından, nedenlerimi birine söyleme riskini göze almamalıydım.

"Kendine bir içki al," dedim, barı göstererek. "Bana da bir bardak soda ver, lütfen."

Benim de istediğim gibi, André arkasını bana dönerek bara doğru gitti. Bu da, alnıma leke düşürülmüş gibi hissederken onun gözlerine bakmamı biraz ertelediği için beni rahatlat-mıştı. Karşı duvarda asılı aynaya yansıyan görüntüsünden içe-cekleri hazırladığını görebiliyordum. Omuz hatları ve düm-düz, geniş sırtının bana yeniden bir özlem acısını hatırlatması beni şaşırttı. Artık Roger'a söz verdikten sonra bu tür duygu-ların sonsuza kadar yok olacağını sanıyordum.

"Eşin ve çocukların nasıl?" diye sordum, gelişigüzel soru-şum beni şaşırttı. Belki odağımı değiştirmeye çalışıyordum. Roger'ı tüm kalbimle seviyordum ve ona asla ihanet etmez-dim. Peki, neden kocasını aldatmış bir kadın gibi kendimi suçlu hissediyordum?

"Hepsi iyiler, sorduğun için teşekkür ederim," dedi André,

bana sodayı verip yerine oturdu. “Pekâlâ, söyle bakalım, senin için yapabileceğim bir şey var mı?”

“Roger Delpierre’e ne olduğunu öğrenebilir misin?” diye sordum. “Gerçekten tutuklanıp tutuklanmadığını merak ediyorum.”

André bana baktı, ancak bir şey söylemedi.

“Kimden söz ettiğimi biliyorsun, değil mi? Sen ağa katıldığında seninle ilk bağlantıya geçen kişiydi.”

“Evet,” dedi André. “Hatırladım.”

İçki bardağına o kadar uzun baktı ki, aklım Adlon’da bana babasından söz ettiği geceye kayd. André başını kaldırıp baktı. Yine yüzümü inceliyordu ancak bu defa sanki farklı bir soru soruyordu. Gözleri boynumdan ve dış hatlarımdan aşağı kayd. Prenses Letellier ile evlendiğinden beri, yıllardır görmediğim bir bakıştı. Bu, bende yüreğime düşen bir yıldırım etkisi yarattı. André Blanchard hâlâ beni seviyordu.

Bir hafta sonra, dizimin çevresindeki şişlik inmişti ve gücümün bir bölümünü geri kazanmıştım. Eğer von Loringhoven’i tatmin etmek için sahneye çıkacaksam prova yapmam gerektiğini anladım. Adriana’nın sanat yönetmenine bir not göndererek, evimde bir piyano olduğunu ve en kısa zamanda bir piyanist ayarlayabilirse daha erken prova yapmaya başlayabileceğimi ilettim. Kostüm provası olmayacağı ve sahneye yalnız çıkmaya karar verdiğim için son provaya kadar tiyatroya gelmem gerek yoktu. Gestapo ajanının kapıdan içeri sokmakta zorluk çektiği dev bir gül buketiyle birlikte o öğleden sonra yanıt aldım. Not şöyle diyordu:

Sevgili Matmazel Fleurier,

Fransa ve Almanya’nın Yeni Avrupa’daki birleşmesini kutlamak için Adriana’da şarkı söyleyecek olmanız benim için en büyük mutluluktur.

Maxime Gaveau

Notu parçaladım. Martin Meyer, Michel Gyarmathy ve Erté ile çalışmıştım. Bu Maxime Gaveau denen adam da kim-di? Çiçekleri mutfak lavabosuna fırlattım, sonra da aşağıdaki Gestapolu adamın geri dönebileceğini hatırlayarak onları bir kovanın içine koydum.

Gaveau'nun notu yaptığım şeyin ağırlığını eve kadar getir-mişti. Almanlarla da anlaşma yapmışken onu hiçe sayamaz-dım. Kendi bencil tutkuları için işbirliği yapıyor olabilirdi an-cak ben de Nazi Almanya'sının yasallaşması için ünümü ve yüzümü feda ediyordum. Daha da kötüsü, alttaki dip notta, Gaveau bana konserin Radio France'da yayınlanacağını ha-ber veriyordu, böylece ihanetimin sadece Paris'te değil, tüm ül-kede bilinecekti.

O öğle sonrasının geç saatlerinde Madam Goux aşağı-dan seslenerek, André'nin yanıma çıktığını söyledi. Roger'la ilgili iyi bir haber getirebileceğini düşününce kalbim yerin-den oynadı. Kapıya yürüdüm ve ardına kadar açtım. Ancak André'nin kederli yüzü mideme yediğim yumruk gibi geldi.

"Otursan iyi olur," dedi. "Sana içecek bir şey getireyim."

Bir an için kıpırdayamadım. "Beni merakta bırakma," de-dim.

André omuzlarımı kavradı. "Roger Delpierre Marsilya'da tutuklanmış. Fakat konuşmamış. Bu yüzden onu vurmuşlar."

Gözlerimi André'ye diktim. En kötüsü Roger'ın tutuklan-dığını duymayı bekliyordum. Onun ölmüş olabileceğini hiç düşünmemiştim. Bacaklarım çözüldü. André kanepeye git-meme yardım etti. Roger vurulmuş muydu? Çevreme lavanta kokusu yayılıyordu; Roger'ın kalçalarını okşadığını hissettim. *Mutluluğunun önüne engeller koyma, Simone.*

André ellerimi tuttu. Karanlık bir tünelin içine yuvarlandı-ğımı hissediyordum. Roger, Fare, Yargıç ve diğerleriyle güneye yaptığımız yolculuğu hatırladım. Birlikte çok tehlikeli bir gö-revdeydik ancak her birimiz, kişisel yakalanma ve infaz edilme korkumuzla yüzleşmiştik. O yalnızlık şu anda hissettiğim şey-di. André beni istediği kadar sıkı tutabilirdi ancak bir kâbusun içine düşmekten kurtaramazdı.

"Üzgünüm," dedi, yaşlı gözlerle.

Geçen hafta ne tür bir kıskançlık hissetmiş olursa olsun, onun şu anda içten olduğunu biliyordum.

“Bir yanlışlık olabilir mi?” diye sordum.

“Roger Delpierre, ağın lideriydi,” dedi. “İki bağlantıyla haberin doğruluğunu karşılaştırdım. Herkes haberin doğru olduğundan emindi.”

Roger’ı, kolları melek kanatları gibi kavuşmuş olarak uyurken anımsadım. Roger gerçek bir askerdi ve yaşasaydı bana hâlâ mücadele edilmesi gereken bir savaş olduğunu ve kurban kim olursa olsun görevimin güçlü kalmak olduğunu söylerdi. André’ye döndüm. “Peki, Roger’ın yanındaki çocuklar ve müttefik askerler? Onlar da yakalanmışlar mı?”

André başını salladı. “O, bir barda yalnız yakalanmış. Oraya yem olarak gittiğine inanılıyor. Diğerlerinin kaçabilmesi için.”

Gözlerimi sildim ancak gözyaşlarımı tutamıyordum. İşte savaşın yaptığı buydu. İyi insanları bizden alıyordu. Sınıra kadar eşlik ettiğim pilotlardan bir tanesi bana bir daha kimseyle yakınlaşamayacak kadar çok arkadaşını kaybettiğini söylemişti.

André bana bir içki doldurdu ve aşağıdaki Madam Goux’yu çağırdı. “Simone,” dedi, yanağımdan öpmek için eğilirken, “gitmem gerekiyor ama yarın seni görmeye geleceğim. Delpierre’in anısını onurlandırmak için yapabileceğimiz en güzel şey, başlattığını devam ettirmek olur. Almanları yenmek ve bu savaşı kazanmak.”

Sonraki birkaç gün ciğerlerimin hava almak için mücadele edişini dinlemekle geçti. André Roger’ın anısını onurlandırmanın en iyi yolunun onun başlattığını devam ettirmek olduğunu söylemişti. Ancak ben SS yüksek komutası için şarkı söylemeyi kabul etmiştim. Roger’a daha fazla ihanet edebilir miydim? İzleyicilerin arasında onun infazını emreden adam da olacaktı. Roger’ı kaybettikten sonra bu savaşı kazanmanın anlamı neydi? Sonsuza kadar kapandığını düşündüğüm gönül kapımı açmıştı. Onu sevip de kaybettikten sonra yaşanacak

nasıl bir hayat olabilirdi? Tavana, yer döşemelerine, mobilyalara baktım. Ancak bana verecek yanıtları yoktu.

“Anne!” diye ağladım gece. Şu anda ev hapsindeydim ve André’den aileme neler olup bittiğini haber vermesini istedim. Kendi ve korumaları altındaki ajanların güvenlikleri için benimle temas kurmamaları konusunda onları uyarması için yalvardım. “Anneme, teyzeme, Bernard’a, Madam Ibert’e ve Madam Meyer’a, onları düşünmeden geçirdiğim bir anımın olmadığını söyle.”

Birçok çatlağı olan batmak üzere bir gemi gibiydim. Bu defa çiftliğe dönüp rahat etmek gibi bir şansım yoktu. Devam etmeliydim. Odette ve küçük Simone’un hayatları için şarkı söylemeliydim.

Madam Goux Adriana’dan prova piyanistinin geldiğini haber verdiğinde oturma odama giren adamın Mösyö Dargent olması beni şaşırttı.

Onu on altı yıl önce Le Chat Espiègle’de son gördüğüm-den beri hiçbir şeyi değişmemişti. Yakasında pembe bir karanfil olan beyaz bir takım elbise giymişti ve kıvrık bıyığı her zamanki kadar sert ve siyahtı.

“Mösyö Dargent!”

“Ne kadar değişmişsin!” dedi, ellerini uzatarak. “Bir ilkel gibi dans eden komik bir kızdın!”

“Sizinle birkaç kez temas kurmaya çalıştım,” dedim. “Bana başlama şansı verdiğiniz için teşekkür etmek istedim. Fakat sizin izinize ulaşamadım.”

Vahşi adam kahkahasını attı. “Yolculuk ediyordum,” dedi, eliyle ağzını kapatarak. “Alacaklılardan kaçıyordum!”

Tavrında beni rahatsız eden bir şey vardı. Onu oturma odasına aldım. “Demek benim prova piyanistimsiniz?”

“Hayır,” dedi, “ben Adriana’nın yeni yöneticisiyim. Bugünlerde adım Maxime Gaveau.”

Yüreğim parçalandı. O bir işbirlikçiydi. O pozisyonu hak eden Minot’ydü ve eğer Naziler olmasaydı hâlâ işinin başında olacaktı. Ancak ötkemi göstermenin Direniş’e bir katkısı ol-

mayacağını kendime hatırlattım.

Mösyö Dargent bana şarkıları verdi. “Bunlar senin daha önceki gösterilerinden. Eskiye dönük bir program hazırlayabileceğimizi düşündüm. Senin için yeni yazılmış şarkılarım da var — gelecek hafta başında sana getiririm. Önce Propagandastaffel tarafından onaylanmaları gerekiyor. Konserden önce prova yapmamız için bize birkaç gün verecekler.”

Buna hiç sıcak bakamıyordum. Düşmanın yüksek komutasına şarkı söylemek yeteri kadar aşağılayıcı bir şeydi, bir de Alman propagandası yapmaya hiç niyetim yoktu.

Birkaç gün sonra şarkıların bulunduğu paket geldiğinde içime doğan bir kederle onu açtım. Her şarkının sözlerini dikkatle okudum. Ancak bir tanesi bana gizemli geldi:

*Aşkımla soğuduğunda
Seni Afrika'nın sıcağı için terk edeceğim
Sen Doğu'ya, Batı'ya ve Merkez'e de bakacaksın
Ancak beni Afrika'nın karanlığında bulamayacaksın
Tabii fenerinin ışığını bana getirmezsensin.*

Yıllar geçtikçe nota okumayı öğrenmiştim ve melodiyi piyanoda tek parmakla çaldım. Keyifli bir ezgiydi. Almanlar caza izin vermiyorlardı: Ona ‘zenci müziği’ adını veriyorlardı. Mısralar akıldan kolay çıkmazdı. Nerede vurgu yapacağımı, nerede uzatacağımı anlamak için şarkıyı söylemeye çalıştım. Kalem aldım ve ‘Tabii fenerinin ışığını bana getirmezsensin,’ yerine ‘tabii ışığını bana getirmezsensin,’ yazdım.

Mösyö Dargent ertesi gün benimle prova yapmaya geldi. Sayfaları karıştırdı ve Afrika şarkısını gördüğünde kaşlarını çatı. “Matmazel Fleurier, size sözleri değiştirmemenizi söylememiş miydiniz?”

“Hayır.”

“Propagandastaffel’in sözleri düzelttiğini söylemedim mi?”

Neden sinirlendiğini anlayamıyordum. Benim yaptığım değişiklik şarkının anlamını değiştirmiyordu. Daha önce bu kadar kızdığını hatırlamıyordum.

“Eminim Propagandastaffel böyle küçük değişikliklere iti-

raz etmez,” dedim. “Sözleri, şarkıyı söylemek istediğim tarza uygun olsun, diye değiştirdim.”

Yüzünde bir ifade belirdi. İfadeyi okuyamıyordum ancak kızgınlıktan çok endişe gibiydi.

Mösyö Dargent’in tepkisi beni öyle rahatsız etti ki, o gece hiçbir şey değiştirmeden kendi kendime prova yaptım. Konser bu kadar yaklaşmışken ve Odette’le küçük Simone’un hayatları tehlikedeyken Nazileri kızdırmamalıydım — ya da onların işbirlikçilerini.

Son provam Paris’in, bulutların her şeyi bir cenaze grisine çevirdiği kasvetli günlerinden birinde yapıldı. Gözlerimi tiyatronun kadife perdelerinde ve modern mobilyalarında, cam ve çelik kapılarında gezdirdim. İlk kez burada şarkı söylediğim de heyecandan titriyordum. O zamanlar dünyadaki en önemli şeyin yıldız olmak olduğunu düşünüyordum. Şimdi ise bu akşamın çetin sınavının bir an önce bitmesini istediğimden başka bir şeye odaklanamıyordum. Eğer kendime ünlü olduğuma memnun olup olmadığını sorsaydım, yanıtlım ‘dünyanın en heyecan verici kadını’ Simone Fleurier dışında herkes olmayı dilerdim’, olurdu. Almanlar benim şöhretimi Fransa’ya karşı kullanacaklardı.

Sadece kendi şarkılarımın provasını yapmak için kaldım. Mösyö Dargent bana programı göstermişti ancak diğer sanatçıların ne yapacakları umurumda değildi. Avusturyalı trapez sanatçıları — Mösyö Dargent’a göre ‘dünya çapında’; bir opera şarkıcısı — ‘Almanya’nın en iyisi’; ve bir kabare sanatçıları grubu ve Berlin’den dansçılar vardı. Koyu tenli Akdeniz görünüşümle ben Ari ırkının en iyi türlerinin arasında bir yıldız olacaktım. Ancak bu Avrupa’da şöhretin aykırılığıydı: Ben hepsinden daha çok tanınıyordum ve daha saygındım.

O akşamki konserden önce soyunma odamda oturmuş Mösyö Dargent’in üst kattaki ofisinden gelen döşeme gıcirtılarını ve orkestranın ısınmalarını dinliyordum. Yanımda uğurum olacak Kira yoktu, bana şampanya gönderecek Minot yoktu. Yalnızdım. Yıldız soyunma odasında oturmak bana

'Merhaba Paris! Benim!' günlerini anımsattı. Paris'in gördüğü en ihtişamlı gösteriydi. Sahneler ve kostümler çok pahalıydı ve tüm revü kızları sarışındı ve ben onların aralarından siyah bir inci gibi ortaya çıkacaktım. Şimdi o siyah inci Nazi bayrağının önünde oturuyordu. Başımı kollarıma yasladım ve Odette'le küçük Simone'un nerede olabileceğini düşündüm. Yarın özgürlüklerine kavuşacaklarını biliyorlar mıydı? Roger yeşil gözleri ve hedefleriyle kalbimde bir hazine olarak kalacaktı. Ancak bu akşam yapmam gereken işi bitirmek için onunla ilgili düşüncelerimi kafamın en uzak köşesine koymalıydım.

Kapım çalındı. Kostümcü olmadığını biliyordum; sadece tek bir siyah elbiseyle ona ihtiyacım yoktu. "Kim o?"

"Benim, Gaveau," diye yanıtladı Mösyö Dargent. "Seninle konuşmalıyım."

Ne elbisemi giymiş, ne de saçımı yapmıştım. Üzerime bir kimono geçirerek kapıyı açtım. Mösyö Dargent beni iterek içeri girdi ve makyaj tabureme oturdu. Elleri titriyordu ve yüzü solgundu. Neden bu kadar endişelendiğini merak ettim. Almanların hoşuna gitmemesi dışında sahnemle ilgili bir sorun çıkacağını sanmıyordum. Sadece birkaç yeni şarkı vardı, dans ve kostüm değişikliği yoktu. Her zaman yaptığım gibi, tepemdeki gösterişli bir başlığı dengede tutmaya çalışarak merdivenlerden aşağı inmeyecektim. Yaralanan dizim buna izin vermiyordu. Ve eğer Radio France'la ilgili bir şeyler yolunda gitmezse, o da bizim sorunumuz değildi.

"Neyin var?" diye sordum, masamdaki sürahidan ona bir bardak su doldururken. Belki Mösyö Dargent kendini yabancılaşmış hissediyordu. Bu, yıllardır tiyatrodan yer alan en büyük yapımdı ancak yine de o Minot değildi.

"Geçen gün sana konumumuzla ilgili açıklama yapma iznim yoktu," dedi ve bir yudum su aldı. "Ama şimdi var. Provalarda şarkıları kusursuz bir şekilde söyledin ama sahnede yken değiştirmenden korkuyorum. Afrika şarkısını değiştirmeden, olduğu gibi söylemeniz gerektiğini yinelemeliyim."

Tuvalet masama yaslandım. Sözlerin doğru olmasına fazla özen gösteriyordu, kaldı ki bana göre bu, şarkı sözü yazarı dışında herkes için müzik kadar önemli olmazdı. Ben yal-

nız başıma söyleyecektim ve sözleri değiştirip değiştirmedim anlaşılırdı.

Mösyö Dargent kaşlarını çatmıştı gördü ve derin bir iç geçirdi. "Her şey berbat olabilir," diye devam etti. "İşte bu yüzden sana söylemenin iyi olacağına karar verdik. O şarkının sözleri savaş gücü için çok önemli."

Doğrudum. Şimdi bazı şeyler anlam kazanıyordu. Ne anlama geldiğini anlamak için şarkı sözlerini hatırlamaya çalıştım. Bir çeşit propaganda yapmak için yeteri kadar karmaşık değildi. Yeniden düşündüğümde bana daha çok stratejik noktalardan ya da koddan söz ediliyormuş gibi geldi.

"Kimin savaş gücüne?" diye sordum. "Almanlara yardım etmek niyetinde değilim."

Mösyö Dargent'ın gözleri parladı. "Sen neden söz ediyorsun?" diye fısıldadı. "Biz aynı taraftayız. Afrika şarkısını söylediğinde Direniş'e, müttefiklerin ve Gaulle'ün özgür Fransızlarının greve gitmek üzere olduğunu haber vereceksin. Direniş hazırlıklı olmalı çünkü müttefikler saldırdığında Almanlar da Fransa'nın güneyini işgal ediyor olacaklar. Radio France aracılığıyla sözler telsiz operatörlerinden *maquille*lere ulaşacak."

Ona kuşkuyla baktım. O bir işbirlikçiydi. Şarkıda bulunan herhangi bir mesajın Almanlar tarafından Direniş'e yardımcı olmak için değil, Direniş'i yanlış yönlendirmek amacıyla konmuş olduğuna inanmak benim için daha kolaydı.

"Beni kullanıyorsunuz," diye bağırdım.

"Tanrım! Sen beni ne sanıyorsun?" dedi Mösyö Dargent, ayağa kalkarak. "Biz aynı ağ için çalışıyoruz." Suyunu bir yudumda bitirdi ve midesi bulanırcasına başım salladı. "Clifton senin zorluk çıkarabileceğini söylemişti."

Sırtımdan soğuk terler aktı. Önce onu tam olarak duyduğumdan emin olamadım.

"Kim? Bunu kim söyledi?" diye sordum. Sakin olmaya çalışıyordum ancak işe yaramıyordu. Ellerim titriyordu. Belki de Clifton İngilizlerde yaygın bir isimdi.

Mösyö Dargent öyle bir yutkunduk ki sanki âdemelması ensesine gitti ve geri geldi. "Bunu sana söylememeliydim. Ağzımdan kaçırdım."

Mösyö Dargent'a koştum ve kollarına yapıştım. "Yüzbaşı Roger Clifton mı? Kod adı: Delpierre mi?"

Mösyö Dargent gözlerini sımsıkı kapattı. "İnatçı olabileceğini söyledi, Matmazel Fleurier. Ve haklıydı. Senin kadar onun da güvenliğini için sana daha fazla bir şey söylemeyeceğim."

Tüylerim ürperdi. Hayatımda bana inatçı diyen tek insan o olmuştu. Bir anda karanlıktan aydınlığa çıktım. Yeniden Mösyö Dargent'a koştum. Geri çekildi ancak elbise dolabımın tuzağına düşmüştü. "Roger yaşıyor!" diye haykırdım. "Nasıl? Nerede? Nazilerden nasıl kaçtı?"

"Asla yakalanmamıştı," dedi hafifleyerek. "Senin yakalandığını duydu ve Paris'e seni bulmaya geldi. Çift taraflı çalışan ajan, ağı yanıltmak için onun yakalandığına ve infaz edildiğine dair söylentiler yaydı."

"Hâlâ Paris'te mi?"

Mösyö Dargent başını salladı. "Bu gece Londra'ya giden uçağa binecek."

Alman sahne amiri kapıyı çaldı. "Perde için son on dakika."

Sadece on dakika mı? Ne elbisemi giymiştim, ne de saçımı yapmıştım. Ancak Roger şu anda sahneden daha önemliydi. Mösyö Dargent'a Paris'ten ayrılmadan önce Roger'a bir mesaj iletip iletemeyeceğini soracaktım ancak ellerini kaldırdı. "Yeter, Matmazel Fleurier. Acele edin ve giyinin. Almanları kızdırırsanız, bizi hiçbir yere götüremezsiniz."

Aynaya baktım. Mutluluk yüzümden okunuyordu. Roger yaşıyordu! Ayak parmaklarımdaki karıncalanmalardan, kanımın damarlarımda dolaşmasına kadar her şeyin tadını çıkarıyordum. Kollarımı açıp, herkese iyi haberi vermek istiyordum, gerçi bunu asla yapamazdım. Roger yaşıyordu ve bana bir armağan vermişti — Direniş'e ihanet değil, yardım etmek üzereydim!

"*Merhaba Paris*" diyerek başladım şarkıma, elimi sallayarak kanatlardan sahneye giriyordum. Almanlar alkışladı. Spot ışıklarının arkasından balkonlara kadar sıralar boyunca siyah üniformalı SS subaylarını gördüm, tıpkı deliklerinde bekleyen yüzlerce örümcek gibiydiler. Ne izleyicilerim iğrençliği, ne de

onların simgeledikleri içimdeki ışığı söndüremezdi. Sevincimin ışığı o kadar sıcaktı ki yanacağımı sandım.

“Benim. Bu gece tüm yıldızlar çıkacak ve parlayacaklar. Tüm Paris’in görmesi için parlayacaklar.”

Radio France’ın kayıt teknisyeni orkestra çukurunda oturuyordu. Ona gülümsedim, bu bir işbirlikçiye verdiğim en büyük gülümsemediydi. O ve ben bu gece yoldaştık. Onun haberi yoktu ancak bu akşam Direniş’e iyi bir haber verecektik.

Almanlar izlediklerinden memnun olmuşlardı ki yeniden alkışladılar. Gestapo dayağı yüzünden kaburgalarımındaki dinmek bilmez ağrıya rağmen sesim daha önce hiç bu kadar güçlü çıkmamıştı. Ruhum da benimle birlikte şarkı söylüyordu. Bu yaşamımın zirvesiydi. İşte şimdi Simone Fleurier olduğum ve müttefiklerin beni kullanabildiği için mutluydum.

Albay von Loringhoven balkonda Karl Oberg ve Camille’le birlikte oturuyordu. Orkestra *‘La bouteille est vide’*’i çalmaya başladı ve ben de onlara dönerek şarkıyı söyledim.

*Ne kadar çok alırsan
O kadar çok istersin
İstersin ve istersin
Ve sonra hepsi elinden gider.*

Karl Oberg gülümsedi ve halinden memnun bir kahkaha attı. Von Loringhoven önce ona sonra da bana baktı. O da halinden memnun bir şekilde yerinden kıpırdandı. Fırsat varken gülümse, dedim kendime. Çok yakında benim için her şey bitecek.

*La! La! Bum! İşte Jean geliyor
Yeni Voisin arabasıyla.
La! La! Bum! ‘Ne yapıyorsun?’ diye bana soruyor
Ona ne diyeceğim?
La! La! Bum! Çamaşır astığımı mı?*

Bu komediye kahkahalarla gülmek istiyordum. Voisin şarkısında kendimden o kadar geçmiştim ki, kendimi zor to-

parladım. Mutluluğumu bu kadar dışarı yansıtmak von Loringhoven'i kuşkulandırabilirdi. Tango şarkılarımı hak ettikleri gibi hüznü bir şekilde söyledim. Kulağa özgün gelmenin tek yolu, ağa girişimin öncelikli nedenini düşünmektir: Belçikalı çocukların katliamı.

Ancak final şarkısı benim için en özel an olacaktı.

Aşkım soğuduğunda

Seni Afrika'nın sıcağı için terk edeceğim

Sen Doğu'ya, Batı'ya ve Merkez'e de bakacaksın

Ancak beni Afrika'nın karanlığında bulamayacaksın

Tabii fenerinin ışığını bana getirmezsən.

Bu sözlerin hepsini içimden gelerek söyledim. Kendinden geçmiş bana bakan SS erkekleri şarkıyı onlar için söylediği me inanmış olmalıydı ancak ben izleyicilere baktığımda onları görmüyordum. Ben karşımda duran Roger, Odette, küçük Simone, ailem, Mösyö Etienne, Joseph, General de Gaulle, Minot, Fare, Yargıç ve André ve tüm Direniş için şarkı söylüyordum. Babam için şarkı söylüyordum ve Fransa için şarkı söylüyordum. Önümde duran bu, birçoğu Direnişçilere işkence ve infaz etmiş erkeği düşünmeme izin vermiyordum.

Ben her santimime kadar SS'lerden nefret ediyordum ancak onlar bana bayılıyorlardı. Şarkıyı bitirdiğimde izleyici ayağa kalktı. Zarif bir şekilde selam verdim ve kanatalara doğru süzülerek gittim. "Bravo!" diye bağııyorlardı. "Bir daha! Bir daha!"

Mösyö Dargent sahne kanadında duruyordu. Birbirimize gülümsedik. İzleyiciler iyice coştı ve daha çok alkışlamaya başladı.

"Git!" dedi Mösyö Dargent. "Sen bir sanatçısın. İzleyicilerine istediklerini ver."

Hızla yeniden sahneye çıktım ve gamalı haç bayrağının önünde durdum. Afrika şarkısını yeniden söyledim.

Beşinci kez sahneden döndüğümde hâlâ beni çağırıyorlardı. Eğer o an düşüp ölseydim, dünyanın en mutlu kadını olarak ölürdüm.

OTUZ DÖRT

Kasım ayında müttefikler Kuzey Afrika'daki eksen devletlere saldırdı. Operasyon başarılıydı ve üsse sadece Fransa'yı değil İtalya'yı da kurtarma üssü verdi. André bize bu güzel haberi getirince Madam Goux ve ben ıslak yanaklarımızı birbirine bastırarak, birbirimize sarıldık ve keyiften kahkahalar attık. Hayatlarımızın üzerine çöken karanlığın arasından yine bir umut ışığı bize göz kırpyordu. Elbette, o zamanlar müttefiklerin Fransa'ya girmesinin iki yıl süreceğini ve hayatın çok daha beter bir hal alacağını bilmiyorduk.

Mösyö Dargent'in da tahmin ettiği gibi, Almanlar, Fransa'yı 'düşman'a karşı korumak için telaşla sınır çizgisini geçti ve güneyi işgal etti. Direniş içinde moraller yükseldi, İngiltere ve de Gaulle *maquilleri* silahlandırmak için daha fazla çaba gösterdiler, bu nedenle Almanlar daha acımasızca baskı yapmaya başladılar. Ordu yapılandırılmıştı: Gestapo tarafından yönetilen Fransa ordusu ve toplumun en berbat üyeleri için Direnişçileri avlama zamanı gelmişti.

André ve eşi şüphe altındaydı ve André kendilerini ele vermemek için ağla ilişkisini kesti, gerçi ödemeleri Marsilya'da yaşayan Veronique üzerinden yapıyordu. Artık aracılık yapmadığı için Pays de Sault'dan bir haber alamıyordum. Ancak André fabrikalarından birinde bir radyo istasyonu yakalamıştı ve BBC'den Rusların ilerleyerek Almanları Berlin'e geri püskürttüğünü duyduk. İşbirliği yapmak isteyen işgal edilmiş ülkelerin insanlarıyla birlikte Naziler uşaklarının kendi kendilerini idare edebileceklerini umuyordu. Gerçi birçok yönden haklılardı ancak Direniş'in sadece Fransa'da değil, Avusturya, Danimarka, Polonya, Belçika, Hollanda, Çekoslovakya, İtalya, Norveç ve hatta Almanya'da bile etkili olduğunu hesaplamamışlardı. Kont Kessler kahramanca savaşan Alman genç kızlarını ve genç erkeklerini görseydi, gurur duyardı. Sayıları faz-

la olmasa da yer altı asileri ölümüne kadar savaşmaya hazırlardı; bu da tutkunun bazen güçten daha önemli olduğunun kanıtıydı.

Savaşın son yılında, her sabah insanın kemiklerini donduran ateş sesleriyle uyandım. Paris'te Direniş tarafından öldürülen her Alman askeri için çoğu Direnişçi, on Fransız mahkûm Bois de Boulogne ormanına götürülüyor ve öldürülüyordu. Direniş üyeleri, her zaman vatanseverliklerinin karşılığını hayatlarıyla ödeyebileceklerini biliyorlardı. Almanlar, ellerinde mahkûm kalmayınca sivilleri toplamaya başladılar ve işte o zaman terör gerçekten Paris'i vurdu.

Madam Goux her gün bir Gestapo ajanı eşliğinde vesikamızı almaya gidiyordu, fırının camına asılmış ölüm ilanlarını okuyordu. İşte Café des Singes'nin sahibi Madam Baquet'nin infaz edildiğini böyle öğrendim. Bir öğrenci, iki ev kadını, bir doktor, bir kütüphaneci, bir avukatla birlikte Bois de Boulogne ormanında kurşuna dizilmişti. Olayı duyduktan sonra bir daha asla Bois de Boulogne'a gitmedim, ancak yıllar sonra bile ağaçların üzerindeki kurşun deliklerinin durduğu söyleniyor.

1944 yılının yazında artık olayların önü alınamıyordu. André parçalarına ayrılmış bir radyo vericisini evimin önündeki ajanlardan geçirmeyi başardı ve birlikte de Gaulle'ün çatlak sesli konuşmasını dinledik: *"Bu, özgürlük yılınız olacak."* Nihayet bir şeyler oluyordu.

Paris bir şehir gibi görünmeye başlamıştı. Alman kamyonları hızla şehri terk etmişti ve birkaç gün sonra yaralılarla dolu geri döndüler. André ve ben BBC dinlemek için yeniden buluştuk ancak bu defa sinyal engellenmişti. Kıtık başlamıştı; dükkânlarda ne süt, ne de et bulunabiliyordu. Elektrik ve gaz tüketimi de günün belli saatlerinde verilmek üzere sınırlanmıştı. Metro çalışmıyordu. Müttefiklerin Normandiya'ya indiği ve Alman ordusunu püskürttüğü haberini Mösyö Dargent'dan aldık.

Ağustosla birlikte Almanların kaybettiği açık bir şekilde anlaşıldı. Paris'e girmiş olan o gururlu güç değillerdi artık. Askerlerin çoğu tahliye edildiği için, muhafız kulelerini korumaları için geride bırakılan askerler birbirlerinden ayrılırlar-

sa başlarına bir şey geleceğinden korkuyorlardı ve gruplar halinde dolaşıyorlardı. Kadınlar otobüslerle tahliye ediliyorlardı. Madam Goux, asker eşleriyle dolu bir otobüste kadınların yaşlı gözleriyle kaldırım boyunca dizilmiş Parislilere el salladıklarını görmüş. Ağzındaki bütün tükürüğü toparlamış ve tüm gücüyle otobüsün camına tükürmüştü. Olayın en can alıcı ayrıntısı, yanında duran Alman asker hiçbir şey dememiştir.

Ayın ortalarında müttefiklerin güneye indiğine ve *maquillerin* de desteğiyle Alman ordusunu kovaladığına dair söylentiler çıktı. Dört yılın utancını temizlemek için fırsat kollayan Paris polisi üniformalarını bıraktılar ancak silahlarını bırakmadılar. Savaşın Direnişçilerin sayısı artmıştı. 1940 yılında Paris'i Almanlara devretme işi polise bırakılmış olabilirdi, ancak şimdi onlar düşmana kapıyı göstermek konusunda oldukça heveslilerdi.

Madam Goux ile benim evimde birbirimize sokularak Almanlarla Direnişçiler arasındaki ateşin yön değiştirdiğini radyodan dinledik. Bir mumu yanık bıraktık, gerçi mum bulmak kolay değildi ve Paris için dua ettik. Fransızlar sokaklara dökülmüşlerdi; bizim mahallede değil ancak Left Bank'ta ve varoşlarda. Almanların kaçmasını engellemek için barikatlar kurdular ve şehri kendi tanklarıyla devriye gezdiler. Kızılhaç'a sargı bezi yapmak için Madam Goux ile birlikte çarşafı yırttık ve bize gözcülük eden Alman askerler artık Gestapo kaçtığı için onları hastaneye götürmemize izin verdiler. Cenevre Anlaşması gereğince hemşireler hem Direnişçilere hem de Almanlara bakıyorlardı.

Sonra sıcak bir Ağustos akşamında tam ben banyo yaparken savaş sesleri kesildi. Bu kadar şiddetten sonra gelen sessizlik rahatsız ediciydi. Bir süre sonra Notre Dame'ın çanları çalmaya başladı. Kurulandım ve üzerime bir kimono geçirdim. Pencereye koştum ve ardına kadar açtım. St Séverin'in çanları da Notre Dame'ınkilere katıldı. Karanlık gökyüzüne baktım, neler olduğunu merak ediyordum. Seine'in yakınındaki binaların ışıkları yandı, titredi ve söndü. Aniden St. Jacques, St. Eustache ve St. Gervais'nin çanları da geceyi çınlattı.

Aşağı inerken Madam Goux gözlerini açmış, girişte duru-

yordu. “Bu çanların anlamı nedir?” diye sordu.

İşte o zaman nöbetimizi tutan iki Alman askerinin gitmiş olduğunu fark ettim. Kalan basamakları da hızla indim ve Madam Goux’ya sarıldım. Bu anı unutacağımı hiç sanmıyorum. Sarılmak kaburgalarımı acıtıyordu ancak kalbimi aydınlatıyordu.

“Müttefiklerin kazandığı anlamına geliyor!” diye haykırdım neşeyle. “Paris artık özgür!”

Coşkunun ilk heveslerinde, neşemiz sonsuza kadar sürecek gibi görünüyordu. Üç renkli bayraklar pencerelerden, kapılardan dışarı atılıyordu. Hiçbirimiz artık evde duramıyorduk. Yaz havasını bir zamanlar yasaklanan, ancak artık her köşe başında söylenen Fransız milli marşı dolduruyordu.

Sokak sokak dolaşarak Paris’i gezdim, tıpkı yirmili yaşlarımda buraya ilk geldiğimde yaptığım gibi, ancak kafelerin ve tarihi anıtların çevresinde toplanmış kalabalığın ya da çiçeklerle süslenmiş bir müttefik tankının yanından geçerken mutluluğumuzun bir çeşit saçmalık olduğunu düşündüm. Paris nasıl hiç değişmemişti? Binaların çoğunda kurşun delikleri vardı ve bir Direnişçi’nin kendini Fransa için feda ettiği bir sokağa ya da kaldırıma çiçekler konuyordu. “*Ülkesi için kahramanca savaşan Jean Sauvaire burada öldü.*”

Bütün bu olanlara karşı gelen çok az insan vardı. Peki, ya hiçbir şey yapmamış ya da daha kötüsü etkin olarak işbirliği yapanlara ne olacaktı? Şimdiden kendisine Alman sevgili yapmış kadınların sevgilileriyle birlikte kafalarının kazındığını ve sokaklarda yürütüldüğünü duymuştum. Diğer işbirlikçiler ya bir merdiven boşluğunda ya da Seine’in üzerinde yüzüstü ölü bulunuyorlardı.

Müttefikler şehre girdikten üç gün sonra General de Gaulle Paris’e ilk ziyaretini yapacaktı. Polis afişlerinden onun Champs Élysées boyunca geçeceğini anlamıştık. Savaş yıllarında gövdesiz bir ses olan adamı, tek bir çağrısıyla hayatımı tehlikeye atabileceğim adamı görmek için sabırsızlanıyordum.

Yemek odamın balkonu caddeye baktığı için André ve

Mösyö Dargent'ı öğle yemeğine davet ettim. Madam Goux ile birlikte elimizde olanlarla bir ziyafet sofrası hazırlamaya çalıştık — domates, marul yaprakları, ekmek ve keçi peyniri. Masayı balkon kapısının yanına çekti ve üstüne kırmızı, beyaz ve mavi peçeteler koyduk. Şampanyayı buza koyduktan sonra saatime baktım ve yarım saat gecikmiş olduklarımı fark ettim. Özellikle André genellikle dakik biriydi.

“Şuna bakın,” dedi Madam Goux, beni balkona çağırdı. Son birkaç günde ördüğü Fransız bayrağını bana gösterdi. Kenarları kıvrılmış örgüden bayrağı beni güldürdü.

Tam ona içki ikram edecektim ki kapı bizi yerimizden zıplatacak kadar gürültülü bir şekilde çalındı. Hızla aşağı indim ve “Kim o?” diye seslendim. Ancak kapıdaki sadece hızla kapıyı çalarak yanıt verdi. Bu André ya da Mösyö Dargent olamazdı.

“Ben bakarım,” dedi Madam Goux ve ben onu durdurmadan sürgüyü çekti.

Kapıyı açtı ve üç silahlı adam eşikten içeri daldı, bir tanesi sanki Alman dolu bir ev bekliyormuş gibi makineli tüfeğini sağa sola savuruyordu. Tıraşsızdılar ve ter kokuyorlardı ancak yüzlerinde gurur vardı. Kollarının üzerindeki kolluklara baktım. Gaulle'ün Fransız Gücü'nün adamlarıydı.

“Girin,” dedim, tetikçileri gözetlemek için yer arıyor olduklarını tahmin ederek. Bazı insanlar şehirde hâlâ çatışmalar varken Gaulle'ün açık havada geçit töreni yapmasını doğru bulmuyorlardı. Ancak Paris'i özgürlüğe götüren mücadeleye katılan insanları kutlamakta ısrar ediyorlardı. “Lütfen, hangi balkonları ya da pencereleri kullanmak isterseniz kullanın. Kendinize yemek de alabilirsiniz. Fazla bir şey yok ama lütfen buyurun.”

Yanımda duran askerin yüzünde bir şaşkınlık ifadesi belirdi. “Matmazel Fleurier?” diye sordu.

“Evet,” dedim, sesindeki gaddarlık beni korkutmuştu.

“Paris polisinin talimatları doğrultusunda tutuklandınız,” dedi. “Hemen bizimle gelmeniz gerekiyor.”

Yerimden kıpırdamadım. Emirlerini yerine getiremeyecek kadar afallamıştım. “İşbirlikçilikle suçlanıyorsunuz ve bizimle

birlikte polis merkezine geliyorsunuz.”

Şaşkınlıktan ağzı açık kalmış olan Madam Goux’ya baktım. “Şaka yapıyor olmalısınız,” dedi. “Matmazel Fleurier işbirlikçi değildir. O bir Direnişçi’dir. Almanlar Paris’i işgal ettiği andan itibaren ayak diriyor. Zaten ev hapsindeyken ne yapabiliirdi ki?”

Asker omuz silkti. “Belgeler böyle söylemiyor. Fakat söyledikleriniz doğruysa polis merkezinde kendisini temize çıkarabilir.”

Kafam biraz rahatlamıştı. Doğru düzgün düşünmeye çalıştım. Öncelikle onlara karşı koymamakla başlamalıydım. İşbirlikçilikle suçlansam bile suçlu bulunmayacağım kesindi. Doğru yoldan gitmeliydim.

Masanın üzerinden çantamı aldım ve elimi Madam Goux’nun koluna koydum. “Merak etmeyin,” dedim. “Bir yanlışlık olmuş olmalı. Siz diğerleri geldiğinde kutlamanızı yapın. Eminim bu iş çözülecek ve öğle sonrası çayına yetişeceğim.”

Beni götürdükleri polis merkezi bir tren yolu platformuna benziyordu. Askerler silahları yan taraflarında bir aşağı bir yukarı yürürken, polisler çoğu yataktan yeni çıkmış gibi görünün, gözleri kızarmış tutukluların belgelerini kontrol ediyordu. Beni sandalyelerle dizili bir yere götürdüler ve gece elbisesi ve terlikleri olan yaşlı bir kadının yanına oturtular. Bekleme salonuna bir göz attım ve Jacques Noir’nın başını ellerinin arasına almış karşımda oturduğunu gördüm. Beni onun gibi biriyle karıştırmamış olmalarını diledim. Noir, Berlin’de Hitler’e konser vermeye kadar vardırırmıştı işi. Saatime baktım. Bu yanlış anlama kısa zamanda çözülrse geçit törenine yetişebilirdim.

Belgelerim doğrulandıktan sonra bir hücreye konuldum. Hücre şimdiye kadar gördüğüm birbirine en zıt kadınlarla doluydu. En azından yarısı fahişeydi, bir yatağın üzerinde birbirine sokulmuş üç şık kadın dışında diğerleri dükkân sahibi ve ev kadını gibi görünüyordardı.

“Sizce bize ne yapacaklar?” diye sızlandı kadınlardan biri, kırmızı buklelerini çekştirerek. “Tanrım, bize ne yapacaklar?”

Bana tanıdık geldi, hatırlamaya çalıştım. Sonra onun Şık

otomobil yarışı'nda yarıştığım kadınlardan biri olduğunu fark ettim. André'nin eski arkadaşlarındandı. Bana onun savaşta yaptığı işlerden söz etmişti. Direnişçileri ve Yahudileri, kendi hizmetçisi dahil herkesi ihbar ediyormuş. Bunu ödül almak için değil, eğlenceli bir oyun olduğunu düşündüğü için yapıyormuş.

"Umarım seni vururlar," dedi fahişelerden biri. "Böylece biz de biraz huzur buluruz."

Yaptıkları yüzünden vurulmasını diledim ve kanımın kaynamaya başladığını hissettim. Bu kadar nefret edebileceğimi bilmiyordum. Saati me baktım; neredeyse üçtü. General de Gaulle'ün geçit töreni başlamış olmalıydı.

Bir süre sonra bir asker kapıyı açtı ve adımı seslendi. Diğer kadınların titremelerinden beni kurşuna dizmek için götürdüklerini sandım. Askerler beni iki kat yukarıdaki sorgu odasına götürdüler. Masada oturan keskin çeneli teğmene baktım.

"Oturun," dedi.

Bana söyleneni yaptım ve teğmen hakkımdaki suç listesini okumaya başladı. 'Düşmana gizli bilgi aktarmak' ve 'ihanet' gibi suçlamaları duyunca tüylerim ürperdi. Bunlar işbirliğinden daha ciddi suçlardı ve cezası ölümdü.

"Beni kim ihbar etti?" diye sordum. "Bir yanlışlık olmalı."

Bütün gün aynı cümleyi duyduğunu ve bir kez olsun birinin suçunu itiraf etmesini görmek istediğini anlatırcasına bana baktı. "Size isim veremem fakat Almanlar için konser verdiniz ve On İkinci Büro'nun raporları ihaneti doğruluyor."

Tanrım! Bunlar Fare'nin değiştirdiği belgeler olmalıydı. Peki, beni kim ihbar etmişti?

"Ben bir ağ için çalıştım," dedim teğmene, sakın olmaya çalışarak. "Müttefiklerin çalışanlarına ve Fransız askerlerine sınır boyunca eşlik ettim. Bana kapı görevlimiz Madam Goux ve kapı komşum Madam Ibert yardım etti."

"Peki, şimdi onlar nerede?" diye sordu, isimlerini bir kâğıda not ederken. Ona Madam Goux'nun evimde, Madam Ibert'in ise güneyde olduğunu söyledim.

"Henüz güneye ulaşamıyoruz fakat Madam Goux ile konuşuruz. Ağdaki bağlantınızın ismi neydi?"

“Roger Clifton... Roger Delpierre, yani.” Sesimin titremesinden nefret ediyordum. Masumiyetimi kanıtlamak sandığım kadar kolay olmayacaktı. Roger’dan iki yıldan beri haber alamıyordum. Savaş Fransa’da bitmişti ancak bitmediği yerler vardı. Roger’ın bana ulaşması aylar alabilirdi.

“Kapı görevliniz dışında sizi doğrulayabilecek bir Fransız var mı?”

“On İkinci Büro’dan iki üye bana yaklaşıncı ağa katıldım.”

“Peki, onların isimleri neydi?”

Tam Fare ve Yargıç diyecektim ki, bunların gerçek isimleri olmadığını hatırladım. Onların gerçekte kim olduklarını bilmiyordum. Durumu teğmene anlatmaya çalıştım. Derin bir iç geçirdi ve arkasına yaslandı. “Onların isimlerini bilmiyorsanız, başkalarınınkini söyleyin.”

“Tabii,” dedim. “André Blanchard.”

Teğmen gözlerini bana dikti. “André Blanchard çeşitli suçlamalardan yakalandı. Kendisi Alman ordusu için üniforma sağlarken kayınbiraderi silah üretiyormuş.”

“André bir vatanseverdir,” dedim. “Ağa para ve giysi sağladı. Onun yardımı olmadan bu kadar insan kurtaramazdık.”

André’nin masumiyeti konusunda kendiminkinden daha çok inanıyordum. Bu, teğmen üzerinde bir izlenim bırakmış gibi görünüyordu. “Adil bir şekilde yargılanacaktır, siz de öyle,” dedi, ayağa kalktı ve kapıyı açtı.

Bir asker çağırdı ve bana döndü. “En komik olanı ne, biliyor musunuz?” diye sordu, ellerini birbirine sürterken. “Tüm savaş boyunca Paris’te Direniş’e katılmış olan sadece birkaç kişi vardı. Fakat son iki gündür, sadece bu merkezde işbirlikçi olduğu bilinen beş yüz kişi gerçekten Direniş için çalıştığını söyledi. Bu nasıl olabilir?”

Beni daha önce Almanların da kapattıkları Cherche-Midi hapishanesine götürdüler. Bu defa dayak atılmamıştım ve yeterince yiyecek ve su vermişlerdi. Ancak düşman tarafından hapsedildiğimden daha fazla korkuyordum. Bu defa masumdum ve beni burada tutan Fransızlardı. Yeni yönetim işbirlik-

çiler kaçmadan onları cezalandırmaya niyetliydi. Ertesi sabah silah seslerini duyduğumda, polisin davamı destekleyen belgelerin toplanması için ne kadar süre vereceğini düşünüyordum.

Ekmek ve kahveden oluşan kahvaltıdan sonra bir gardiyan beni egzersiz alanına götürdü. Orada yaklaşık on kadın vardı ve görüntüleri midemi bulandırdı. Tıraşlı kafaları ve vücutlarında gamalı haç dövmelemleri vardı. Titremekte olan bir kadın sadece kombinezon giyyordu. Çıplaklığını kapatmanın yolunu bir köşeye büzülerek bulmuştu. Ben hâlâ bir önceki günün giysileri içindeydim ve kendisine etek yapması için eşarbımı verdim. Bana baktı ve onun on beşinden büyük olmadığını anladım. Düşmanla yatmak onurlu bir şey değildi ancak bunun işbirlikçiliğin en kötüsü olduğunu düşünmüyordum. Bazı kadınlar için çocuklarını beslemenin başka yolu yoktu. Alman savaş gücüne yardım eden Felix ve Guillemette gibi sanayiciler için durum daha da kötüydü. Peki, şehri en başta terk eden politikacılara ne olacaktı?

Girişten egzersiz alanına kadar olan bölgeyi koruyan bir asker vardı. Ona döndüm. "Hayatımı bunun için mi tehlikeye attım ben?" diye sordum kızı göstererek. "Bu, benim sevgili Fransa'm mı? Eğer öyleyse o zaman bizler Nazilerden daha iyi değiliz!"

"Sessiz ol!" diye uyardı.

Sessiz olacak gibi değildim. "Bu kadınlar neden burada?" diye bağırdım. "Yoksa gerçek işbirlikçilere dokunamıyor musunuz?"

Kendimi tehlikeye atıyordum, silahı olmasına rağmen asker hareketsiz kaldı. Yoldaşlarından biri koşarak geldi ve kolumu arkamda kıvırdı. "Açık havanın değerini bilmezsen içeri girersin."

Beni hücreme kadar saçlarımdan sürdü. O kadınların başlarına gelenlerin benim başıma geleceğini ilk kez hissettim. Saçları kazınmış ve aşağılanmış, işbirlikçilik suçuyla Paris'in sokaklarında dolaştırılmış bir Simone Fleurier. Asker gardiyana hücremin kapısını açması için bağırdı ve beni içeri itti. Asla iyileşememiş olan dizimin üzerine düştüm. Asker beni kaldırdı ve beni hasır yatağa itti. Döndü ve hücremin kapısını ka-

patarak gitti.

Başımı dizlerime yasladım. Savaşın bittiğini düşünmüştüm. Nasıl da yanılmıştım.

Gardiyan bana davamın mahkememim üç gün sonra yapılacağını bildiren mesajı verdiğinde bir haftadır hapisteydim. Ona Madam Goux'nun da sorgulanıp sorgulanmadığını, Mösyö Dargent'in ifadesinin alınıp alınmadığını, binamızı kullanan doktorların yakalanıp yakalanmadığını sordum. Hiçbir şey bilmediğini söyledi.

Mahkeme gününde, olabildiğince kendimi temizlemeye çalıştım. Kırışmış ve tozlanmış elbisem için yapabileceğim fazla bir şey yoktu. Eski bir bez parçası ve suyla banyo yaptım ve parmaklarımla dişlerimi fırçaladım. Dışarıdaki dünyada neler olup bittiğini anlayabilirsem, durumum daha açıklık kazanabilirdi. Teğmenin de söz ettiği gibi, Paris'te fazla Direnişçi yoktu ve kurtuluşun ardından 120.000'den fazla insan Direniş için çalışmalarının yasallaştırılması için başvuruda bulundu.

"Eylül Direnişçileri," dedi bir Özgür Fransız Ordusu askeri onlar için. Almanların kaybettiğini gördükten sonra Direniş'e katılmışlardı.

Gardiyan, mahkeme için götürüleceğimi tahmin ettiğimden iki saat önce geldi ve hücremin kapısını açtı.

"Vite! Vite!" diye bağırды, hapse atıldığımda elimden alınan çantamı verdi. "Çabuk! Çabuk! Kendine çekidüzen ver."

Görüntümü bu kadar önemsemesi beni şaşırttı. Bana söyleneni yaptım. Kulaklarımın arkasına ve bileklerime parfüm sıktım. Beni kapıdan dışarı ittiği anda neler olup bittiğini anladım. Simone Fleurier'nin mahkemesi elbette bir olay olacaktı. Eğer bana kötü davrandıkları belli olursa halkın sempatisini kazanabilirdim. Ancak tahmin ettiğim gibi, hapishaneden dışarı çıkarılmadım ve polis eşliğinde mahkemeye götürülmedim. Alt kattaki Cherche-Midi'nin baş komiserinin ofisine götürdüler.

Gardiyân, FFI²⁰ askerlerinin hazır olda beklediği koridor-da durdu.

“Matmazel Fleurier’yi takdim edeceğim,” dedi.

Askerlerden bir tanesi baş komiserin kapısına vurdu ve içeri çağrıldı. Kenara çekildi ve girmemi işaret etti. Baş komiser kel kafalı, ileri yaşta bir adamdı ve masasındaki kâğıtları karıştırıp, kaşlarını çatıyordu. Pencerenin yanında başka bir adam daha vardı. Dışarıdan gelen ışık onun çevresinden içeri giriyordu. Şimdiye kadar gördüğüm en uzun boylu ve zayıf adamdı. Bana doğru yaklaştı.

“Matmazel Fleurier,” dedi. “Durumunuzu yeni öğrendiğim için sizden özür dilerim. Hemen salıverileceksiniz.”

Tüylerim ürperdi. Bu adamı daha önce hiç görmemiştim ancak sesini tanıyordum. Bu ses dört yıl önce bana seslenmiş ve yenilgiyi asla kabul etmememi söylemişti. General de Gaulle.

“Londra’da bulunduğum sıralarda erkeklerin Özgür Ordu’ya katılmaları konusundaki cesur hizmetinizden haberrim oldu,” dedi. “Bana ilham verdi ve şöyle dedim: ‘Paris’in tüm ışıkları sönmüş değil; hâlâ pırıl pırıl parlayan bir ışık var.’”

Yüce de Gaulle benden ilham mı almıştı? Perişan görünümümü unuttum ve tıpkı şık bir salonda az önce tanıştırılmış iki konuk gibi, iltifatı için ona teşekkür ettim. Onun tarafından bakıldığında, kendisi benim kirli giysilerimi ve şaşkınlığımı göremeyecek kadar zafer sarhoşluğu içindeydi. Bizim için iki tane sandalye çeken baş komisere başıyla işaret etti.

“Size bunu vermekten büyük onur duyarım,” dedi de Gaulle, bana bir kutu uzatarak. Kutuyu açtığımda içinde altından bir Lorraine Haçı gördüm — bu de Gaulle’ün Direniş simgesiydi. “Daha da onurlandırılacaksınız,” dedi. “Ancak şimdilik bu haç sizin için yeterli olur.”

‘Koltukları kabarmak’ deyimini bir anda benim için anlamlandı, çünkü şu anda aynen böyle oluyordu. Hem enine hem de boyuna genişliyordum. Dünya sanki bana kucak açıyordu. Bu hayatımın en gururlu anıydı.

General fincanını bıraktı, sonra da sandalyesinden kalktı. “Her şey sakinleştiğinde umarım eşim ve ben sizinle yeniden

bir araya geliriz, Matmazel Fleurier. Fakat artık yapmam gereken işlerin başına dönmeliyim.”

Durdu ve baş komiserin koşarak kendisi için kapıyı açmasını bekledi. Çıkmadan önce de Gaulle bana döndü. “Gerçek Fransa’ya hizmet etmem gerekirken Fransız hükümetinin ihaneti beni çok uğraştırdı,” dedi. “Umarım, bu korkunç yanlış anlamayı da bir onur nişanı olarak taşırsınız.”

Başımla onayladım, gerçi bunu General de Gaulle dışında biri söylemiş olsaydı onu fena yapardım.

“*Vive la France*²¹!” diyerek beni selamladı.

Hiç düşünmeden onu yanıtladım. “*Vive la France!*”

Ordudan birinin bir sivil selamlaması hiç duyulmuş şey değildi ve yorgun de Gaulle bunu unutmuş olmalıydı. Ancak onu anlamıştım; o savaşanları herkesin üzerinde tutan bir adamdı.

Salıverildikten sonra yapmam gereken ilk şey André’ye neler olduğunu öğrenmekti. Artık de Gaulle tarafından resmen kabul edildiğime göre, ifadem önem taşıyacaktı. Sonradan anlaşıldı ki, zamanlamam doğrudu. André’nin mahkemesi ertesi gündü. Nedense ona kendisine avukat tutma izni verilmişti, bana vermemişlerdi. Banyo yapıp, üzerimi değiştirmek için eve uğradım, sonra da ifade vermek üzere doğrudan avukatın ofisine gittim.

Mösyö Villeret, altmış yaşlarında zarif bir adamdı ve André’yi çocukluğundan beri tanıyordu. “Sizinle tanıştığıma ne kadar sevindiğimi asla tahmin edemezsiniz,” dedi, bana oturmamı işaret ederek. “André işbirlikçilik ve hainlikle suçlanıyor.”

“Onu ne zaman çıkarabiliriz?”

“Bir iki günden önce olmaz. İnfazlar hızlı, salıvermeler yavaş ilerliyor.”

“Bu öğleden sonra onu ziyaret edeceğim, ona söylerim,” dedim. “Siz de bir an önce işe koyulun.”

“Camille Casal’ın da Fresnes hapisanesinde tutulduğun-

21 Fransızca’da “Yaşasın Fransa!” anlamına gelmektedir.

dan haberiniz var mı?” diye sordu Mösyö Villeret.

Sesinin tonu bana tuhaf geldi, ancak onun sadece daha önce büyük bir gösteride başrol paylaşmış olduğum birinin kaderini bana anlattığını varsaydım. Camille, Alman üst komutasıyla fazlaca göz önünde olmuştu. Gerçi idam edilmezdi ancak hapisten tamamen uzak kalamayacak kadar çok şey yapmıştı. Acaba, onun tarafında ifade verirsem mahkemenin sonucunu etkiler miydi? Onun von Loringhoven’le bağlantısı benim Direniş için Afrika şarkısını söylememi ve Odette’le küçük Simone’un hayatlarını kurtarmamı sağlamıştı.

“Onun için ifade verebilirim,” dedim.

Mösyö Villeret şaşırmış halde bana baktı. Kaşlarını çatı. “Sizi FFI’a ihbar edenin o olduğundan haberiniz var mı?”

O kadar şaşırdım ki, bir an nerede olduğumu unuttum. Kafamda bunu neden yapmış olabileceğine dair bahaneler arıyordum ancak yoktu. “Beni ihbar mı etmiş? Neden böyle bir şey yapсын ki?”

“Her zaman size karşıydı, Matmazel Fleurier.”

“Bu doğru değil,” dedim başımı sallayarak. “Sadece basın-da öyle gösteriliyorduk.”

“Haberiniz yok, değil mi?” dedi Mösyö Villeret, kaşlarını çatarak. Arkasına yaslandı ve derin bir iç geçirdi, sanki az sonra söyleyeceklerini tartıyor gibiydi. “Ağzınızın sıkılığına güvenebilir miyim?”

Camille’in beni ihbar ettiğinin ortaya çıkması beni sersemletmişti. Kendisini ya da kızını korumak için yapmış olmalıydı. Belki de önce benim onu ele vermemden korkmuştu.

Mösyö Villeret’ye baktım. Dolaptan bir kutu çıkardı ve ağır bir şekilde onu masasının üzerine koydu.

“André tutuklandığı zaman masumiyetini desteleyecek bir şeyler bulmak için babasının dosyalarını taradım,” dedi. “Mösyö Blanchard ve Camille Casal arasında bir takım eski yazışmalara rastladım. Kadın ona şantaj yapıyormuş.”

Oda çevremde dönmeye başladı. Camille’in, André’nin babasını tanıdığına dair hiçbir fikrim yoktu. “Ona şantaj mı yapıyormuş? Ne zaman?”

“1936’da.”

Bu, André'nin otuzuna girdiği yıld; evlenmemiz gereken yıl.

“Para mı istemiş?”

Mösyö Villeret başını salladı. “Sizin mutluluğunuzu berbat etmeyi istedi. Mösyö Blanchard'ın, André'nin seninle evlenmesine karşı çıkmasını istedi.”

Bu iddianın gülünç olduğunu düşündüm. Camille bu kadar kötü niyetli olsa bile Mösyö Blanchard üzerinde nasıl bu kadar güç sahibi olduğunu anlayamamıştım. Eşinin, ‘hepimizden uzun yaşar’ öngörüsünün aksine, adam şu anda aşırı bunama nedeniyle hemşire bakımı altındaydı. Ancak 1936 yılında burnu havada, kendini beğenmişin biriydi. Erkekler konusunda bu kadar çıkarıcı olan Camille bile onu kandıramazdı.

“Camille gibi ünlü ve güzel bir kadın neden benim canımı yakmak istesin?” diye sordum. Soru ağzımdan çıkar çıkmaz Mösyö Villeret'nin ne ima ettiğini anladım. André'nin bana evlenme teklif ettiğini söylediğimde Camille'in Cannes'da gösterdiği tepkiyi hatırladım. Ve Mösyö Blanchard'm daha önce onayladığı evliliğimize neden bir anda karşı çıkmaya karar verdiğini kimse açıklayamamıştı.

“Bunu yapmasına kini neden oluyor,” dedi Mösyö Villeret. “Bunlar kıskanç bir beynin ürünleridir. Blanchard ailesinin dolabında bir iskelet vardı. Bunu üst düzey bir askerden öğrenmişti ve size karşı kullanmaya karar verdi.”

Gözlerimi Mösyö Villeret'nin yüzünden alamıyordum.

“Laurent Blanchard, Verdun'da bir kahraman olarak öldü,” dedi. “Blanchard ailesinin Fransa için önemi doğrultusunda hükümet tarafından böyle örtbas edildi. Laurent Blanchard arkadaşlarını ayaklanmak için kışkırtıyordu. Savaştan kaçarken başka bir subay tarafından vuruldu.”

Bir an nefessiz kaldım. “Hainlik yüzünden mi vurulmuş?”

“Yargılanmadan infaz edilmiş,” dedi Mösyö Villeret. “Ve yaptığı iş örtbas edildi.”

Sandalyemden kalktım, bacaklarım titriyordu ve sendeleyerek pencereye gittim. Sokakta bazı Amerikalı askerler yanmış bir binanın yıkılmasını denetliyordu. Bina iple çevrelenmişti ve askerler onu aşağıya indirmeye çalışıyorlardı. Camil-

le, André ile mutluluğumu sırf kıskanç olduğu için mi mahvetmişti? Kafamın karışıklığı arasında Mösyö Villeret'nin, "André'ye söylemeli miyim?" diye sorduğunu duydum.

Meraklılar, askerlerin binayı yıkmasını izlemek için sokakta toplanmışlardı. Başta yerinden kıpırdamayacak gibi duruyordu ancak birkaç güçlü çekişten sonra bina çöktü. Kalabalık coştı.

Mösyö Villeret'ye döndüm, gözyaşlarımın arasından onu neredeyse göremiyordum. Eğer André'ye Camille'den söz ederse, Laurent'i de söylemesi gerekirdi. Madam Blanchard'ın oturma odasındaki anlamlı gözlerle bakan adamın resmini hatırladım. Laurent'im ülkesine ihanet ettiğini sanmıyordum, o sadece babamın tanımladığı türden genç subaylardan biriydi: sadece generaller emretti diye binlerce askeri katliama göndermenin bir anlamı olmadığını düşünen aydın adam. Ancak hiçbirimiz bundan emin olamazdık. Ölümünün gerçek nedeni ortaya çıkmadığı sürece hainlik ve alçaklık suçlamaları Laurent için bir leke olarak kalacaktı. Şimdi onun bunu bilmesine ne gerek vardı? Nasıl bir yararı olabilirdi ki? Prenses Letellier'yi ve kızlarını, Madam Blanchard ve Veronique'i düşündüm. André ve ben mutluluğumuzu her şeyin üstünde tutmalıydık. Artık bunu yapmak için çok geçti. Bundan canı yananak çok insan vardı. Bir yanımda André'yi sonsuza dek sevecekti ve o beni hâlâ seviyor olabilirdi, ancak ben Roger'a aittim.

"Hayır," dedim. "Bunu asla söylememeliyiz."

Fresnes hapisanesindeki André'ye götürmek üzere temiz giysiler, çarşaf, sabun ve yiyecek aldım. Bilekleri zincirli ve hapisane giysileri içinde getirdiler onu karşıma. Bir deri bir kemik hali beni ürpertti.

"Simone!" dedi, yüzü parlamıştı. "Seni bıraktılar mı? İyi misin?"

Zorla gülümsüyormuş gibiydim. Mösyö Villeret'nin tüm o söyledikleri aklımdan çıkmıyordu. Gardiyana, André'yle yalnız konuşup konuşamayacağımı sordum. Yakamdaki Lorraine

Haçı'na baktı ve başını sallayarak dışarı çıktı.

"Yakında çıkacaksın, André. Avukatın evrak işlerini halledince hemen dışarı çıkacaksın."

André rahat bir nefes aldı ve parmaklarını aramızdaki tel örgüye yasladı. Ellerimi kaldırıp onunkilere dokunamadım. Tüm kalbimle sevmiş olduğum adam karşımdaydı. Onu ya da eşini ya da çocuklarını incitecek bir şey yapamazdım.

"Simone? Ne oluyor?"

"Çıkacağım eşine de söylesem iyi olacak," dedim. "Meraklanmış olmalı. Ona söylemek istediğin bir şey var mı?"

André başını eğdi. Aramızda bir şeyler olduğunu hissettim. Sanki daha sabit bir konum almak için yeniden yerleşen iki tektonik tabaka gibiydik. Başını kaldırıp baktı ve gözlerimiz buluştu. "Sadece... Onu ve kızları sevdiğimi söyle," dedi.

İkimiz de güldük.

"Ya sen, Simone," diye sordu, "senin planın ne?"

"Güneye ailemin yanına gitmek ve Roger'ı beklenmek."

Roger'ın adı geçtiğinde André kaşlarını çatı ancak bu defa bunu kıskançlıktan değil, endişelendiği için yapıyordu. "Mösyö Villeret, Roger Delpierre'in izini sürdü. Adriana'da söylediğin şarkının bağlantısının Roger olduğu doğrudu fakat Londra'ya gidmeden yakalandı. Bir toplama kampına gönderilmiş. Kimse şu anda nerede olduğunu bilmiyor."

Yüreğim burkuldu. Bu mümkün olamazdı? Roger'ı ikinci kez kaybediyor olamazdım.

"Hayır," dedim ellerimi kenetleyerek.

André yüzünü tel örgüye yaklaştırdı. "Onu seviyorsun, değil mi, Simone?"

Başımla onayladım, gözlerimi avuçlarımın köşeleriyle silerken. "Savaştan sonra benim için geri dönmek istiyordu."

"Simone, ağlama," dedi André. "Ben buradan çıkar çıkmaz elimden geldiğince sana yardım edeceğim."

Hapishanenin çıkışına giderken bana eşlik eden gardiyan, koridorda bir süre bekleyip bekleyemeyeceğini sordu. Bir ofise girerek kayboldu ve ben de bir duvara yaslandım. Bankların

üstünde yüzü kanlı ve ezilmiş adamlar oturuyordu. Pencereye doğru yürüdüm ve dışarı baktım. Bir grup kadın egzersiz bahçesindeydi. Onlardan sadece bir kat yüksekteydim ve yüzlerini net bir şekilde görebiliyordum. Hiçbirinde hapishane üniforması yoktu; sivil giyinmişlerdi, kirli ve dağınık görünüyorlardı. Ancak onlar kadın işçi sınıfı değildi; terzi elinden çıkmış giysileri ve son moda topuklu ayakkabıları vardı. Bazılarının kafası kazınmıştı.

Gözlerim bahçenin köşesinde ayakta durmuş sigara içen bir kadına kaydı. Koyu mavi gözleri çevresindeki karmaşadan çok uzaktaydı. Pencereye daha da yaklaştım. Camille'in makyajsız yüzü bitkin ve yaşlı görünüyordu. Onun Casino de Paris'de sahneye inişini, izleyiciyi gözleriyle süzüşünü ve omuzlarından pelerinini atışını hatırladım. Bir zamanlar onun güzelliği beni büyüledi ancak şimdi içindeki çürümüşlük kendini göstermeye başlamıştı. İzleyicilere bakarken gözlerindeki soğukluğu hatırladım ve neden sahne korkusu olmadığımı anladım — her kafasını kaldırışı ve kirpiklerini kıpırdatışı askeri bir disiplin içinde çalışılmıştı. Camille asla kendisinden bir şey vermezdi, bana gösterdiği arkadaşlığın da hiçbir gerçekliği yoktu. Beni incitmek için yapabileceği en kötü şeyi yapmıştı. Ancak ben de hatalıydım. Provans'ta bir deyim vardır: 'Yılanı arkadaş olarak seçenler, er ya da geç yılan tarafından ısırılır.'

Camille başını kaldırıp baktı ve göz göze geldik. Bana bakışlarında ne bir rahatsızlık ne de bir korku vardı. İşte o zaman yaptıklarını öğrendiğimi bildiğini ve bunu umursamadığını anladım.

"Kime bakıyorsunuz?" diye sordu gardiyan, ofisten çıkarken. Omzumun üzerinden o da baktı. "Camille Casal'a mı? Eski rakibinize mi? Artık eskisi kadar gösterişli değil, öyle değil mi?"

"O asla benim rakibim olmadı," dedim. Mösyö Etienne'in her zaman söylediği şeyi hatırladım. "Ben sadece daha iyi bir şarkıcı ve dansçıyım."

"Ve daha güzel," dedi gardiyan, beni pencerenin önünden alarak koridora doğru götürdü. "Camille Casal soğukkanlı bir fahişe. Sorgusunda ben de vardım. Bir kızı olduğunu biliyor

muydunuz? Onu bir manastıra bırakmış ve asla geri dönmemiş.”

Durdum ve gardiyana baktım. Kırmızı yanakları ve yuvarlak bir göbeği vardı, mutlu bir evliliğe dair tüm izleri taşıyordu. “Kız şimdi neredeymiş?” diye sordum. “Genç bir kadın olmuştur.”

Başını salladı. “Hiç büyümemiş. Kız, beş yaşındayken yüksek ateşten ölmüş. Camille Casal o zamanlar yine yıldızmış ama kızına ilaç yetiştirmek için bir şey yapmamış. Kimsesizler mezarlığında yatıyor.”

Gardiyan beni hapishanenin kapısından dışarı, güneşe bıraktı. Uzun bir süre kaldırımda durdum, bu sabah öğrendiklerime kendimi alıştırmaya çalışıyordum. Camille’in yıllardır çocuğuna destek olmak için neler yaptığını anlattığını düşündüm. Hiçbir doğru değildi. Bahçeden bana bakan Camille’in yüzü beynime kazınmıştı. Sonuna kadar utanmasızdı. André ile olan mutluluğumu bozduğunu bile bile ‘Kadınlar’ gösterisiyle Paris sahnelerine geri dönmek için beni kullanmıştı. Bir daha ondan söz etmemesine şaşmamak gerekirdi.

Boğazımda bir yumru belirdi ve öksürmeye başladım. Arnavut kaldırımına oturdum ve ellerimle gözlerimi kapattım. Geri dönmek ve Camille’in yüzüne tükürmek, o kibirli bedenini tırnaklarımla parçalamak istiyordum. Dakikalarca yerimden kalkamadım, ancak bir anda içim ferahladı ve öfkem yok oldu. Eğer Camille’le şimdi yüzleşsem ne değişecekti? Geçmişimi mahvetmişti ancak geleceğime dokunmasına izin ver-meyecektim.

Yavaş yavaş aklım başıma gelmeye ve kalp atışlarım normale dönmeye başladı. Ayağa kalktım ve mantomu düzelttim. Camille’i tıpkı pisliğini kapatan bir köpek gibi kapatacaktım. Onunla işim bitmişti. Onun mahkemesine katılamaya niyetim yoktu. Şu anda düşünmem gereken tek şey geleceğimdi ve bu gelecek Roger ve çiftlikteki ailemle birlikte olacaktı.

OTUZ BEŞ

General de Gaulle'e, Roger'ın izini bulmak konusunda bir şeyler yapıp yapamayacağını sormak için bir mektup yazdım. Mösyö Etienne'i ve Joseph'i Kızılhaç üzerinden arayabilmek için yapılması için gerekenleri Madam Goux'ya talimat verdim. Bu arada ben de ağ içindeki bütün bağlantılar üzerinden onları arıyordum. Von Loringhoven, Odette ve küçük Simone'un ülkeyi terk ettiklerini onaylamaktan kaçınmıştı ve yapabileceğim tek şey Odette'in bana yazması için dua etmektir. Mösyö Dargent aramaya yardım etmek için her gün evime geldi. Yer altı gazeteleri artık açıkça basılıyordu ve bunlardan birinde iskelet haline gelmiş cesetlerin bir buldozerle artık 'ölüm kampı' denilen geniş mezarlara atılışını gösteren bir fotoğraf görmüştüm.

"İnanıyorum, Simone," dedi Mösyö Dargent. "Ne pahasına olursa olsun, onları bulacağız."

Roger ve arkadaşlarımı aramanın yanı sıra ailemi görmek için de sabırsızlanıyordum. Paris'e gitmek için onlardan ayrıldığımdan beri bir haber alamamıştım ve bu kadar zorluk yaşadktan sonra savaşın bitişini birlikte kutlamayı en çok istediğim insanlar ailem, Madam Ibert ve Meyer'dı. Almanlara engel olmak ve müttefiklerin yayılmasına yardımcı olmak amacıyla *maquiller* köprüleri uçurmuşlar, tren yolu raylarını sökmüşler ve telefon hatlarını kesmişlerdi. Sonuç olarak güneydeki insanlarla bağlantı kurmak mümkün değildi. Ancak en basit tren seferi hizmete girdiğinde ben o trendeydim. Roger'ın Fransa'ya güneyden dönmüş ve doğrudan çiftliğe gitmiş olabileceği umudunu koruyordum.

Üç günde Carpentras'a vardım ve oradan da küçük bir otobüse bindim. Sault'lu olan sürücü sadece Sault'dan yaklaşık yirmi Direnişçi'nin toplama kamplarına gönderildiğini söyledi. Yine Roger'ı düşündüm ve tüylerim ürperdi.

Sürücü beni çiftlikten bir mil uzakta indirdi. Sonbaharın başlany-

dı ve Paris'in karmaşasından sonra kırsal huzurluydu. Roger ve ben evlenmeye niyetimiz olduğunu söylediğimizde ailemin ne kadar mutlu olduğunu ve bunun o karanlık günlerde moralimizi nasıl yükselttiğini hatırladım. Aylar önce kesilmiş olması gereken buğday ve lavanta tarlalarının içinde yürürken bu umut hissini yeniden yaratmayı denedim. Roger'la evlenseydik çiftlikte hayat nasıl olurdu, diye merak ettim. Saksılar içinde güller ve kır çiçekleri bulunan bir bahçeyle ilgilenirken gördüm kendimi; küçük çocuklar mutfakta öğle yemeği hazırlamakta olan annemin ve teyzemin ayaklarının çevresinde koşturuyordu; Bernard ve Roger yan yana durmuş, mor renkli tarlaları inceliyorlardı.

Çiftliğe yarım kilometre kala ailemi yeniden göreceğim için o kadar çok heyecanlanmıştım ki, koşmaya başladım. Ağaçların arasından teyzemin evini görebiliyordum. Bahçede ya da tarlada kimse yoktu. Bacadan duman çıkmıyordu. Yoldaki dönemeci geçtim ve ev tamamen belirdi.

"Hayır!"

Evin alt katına bir şey olmamıştı ancak ikinci kat harap olmuştu. Her yanda siyah yanık izleri vardı. Evin yanında, babamın evinin bulunması gereken boşluğa baktım. Kararmış taşlardan oluşan bir tepeden başka bir şey yoktu.

"*Anne!*" diye bağırdım. '*Anne! Yvette teyze! Bernard!*'

Sesim ağaçların arasında çınladı ve silah ateşi gibi yankı yaptı. Ancak yanıt veren olmadı.

Kalbim çarparak evin kalıntılarına doğru koştum. "Minot! Madam Ibert!" diye seslendim. Kulağımdaki çınlamaları düşünmemek için direndim. Almanların ya da ordunun yaptığına dair bir kuşku yoktu. Peki, ama insanlar neredeydi? En kötüsünü düşünmemeye çalıştım. Belki de tüm bunlar olmadan önce kaçmışlardı.

Evin kapısını denedim. Sıkışmıştı. Rahatlayıp açılana kadar omzumla itip, tekme attım. Mutfak zarar görmemişti ve evin geriye kalan harap bölümüne karşı gerçeküstü bir resim gibi duruyordu. Altı kişilik yemek sofrası hazırlanmıştı. Kaçmayı planlasalar sofraya hazırlarlar mıydı? Kilere giden kapıyı açtım. Kuru-tulmuş yiyecek, konserve ve tahıl torbalarıyla doluydu. Eğer Almanlar gelmiş olsalardı buranın altını üstüne getirmezler miydi? Kafamda çeşitli senaryolar gelişti. Panjurları açtım ve dışarı bak-

tım. Babamın evinde yangın çıkmış olabilir miydi? Belki de bir şekilde Yvette teyzenin ikinci katına sıçramıştı. Bu hasarı açıklar mıydı? Sorunu kafamda yeniden değerlendirdim. Çimenlerin üzerinde bir şey kıpırdadı. Tüylü bir et vardı. Onun ne olduğunu anlamaya çalışarak yeşil gözlerine baktım. Tavşan mıydı? Bir çift göz bana göz kırptı. Hayır, bir tavşan değildi bu. Bir kediydi.

Hemen dışarı koştum ve Kira'yı kollarıma aldım. Dolgun tüylerinin arasından dışarı fırlayan göğüs kemiğini hissedebiliyordum ve her yeri dikenlerle kaplıydı. Kırk ön dişlerinden birini göstererek halsizce miyavladı. Onu göğsüme yaklaştırdım ve eve götürdüm. Kilerde hamsi konserveleri gördüğümü hatırladım. Onu masaya bıraktım ve bir tabağa kutunun tamamını boşaltarak ezdim. Ona su da getirecektim ancak önce kuyunun zehirlenip zehirlenmediğinden emin olmalıydım.

"Sana neler oldu?" diye sordum, başım hafifçe okşarken.

Rahatsız edici bir düşünce yerleşti kafama. Eğer ailem Almanlardan kaçmak için gerektiği kadar erken uyarıldıysa neden Kira'yı arkalarında bırakmışlardı? Belki de gizleniyordu ve onu bulamadılar. Ancak buna inanamazdım. O bir ev kedisiydi ve annemin yanından zor ayrılırdı. Kapının eşiğinde durdum ve köpeklere ve Chérie'ye seslendim. Ancak tahmin etmiş olduğum gibi Kira burada yalnızdı.

Bir sandalyeye çöktüm. Köye yürümek bir saatimi alırdı ancak yapılacak başka bir şey yoktu. Belki ailem oradaydı. Bacaklarının üzerine oturmuş hamsileri midesine indiren Kira'yı izledim. On sekiz yaşındaydı, bir kedi için oldukça büyük bir yaştı. Onu besleyecek kimse yokken nasıl hayatta kalabildiğini merak ettim.

"Merhaba!" diye bağırdı bir erkek. Pencereye koştüğümde Jean Grimaud'nun yoldan yukarı doğru çıktığını gördüm. Aklıma başka bir şey geldi. Belki herkes *maquilere* katılmaya gitmişti. Peki, Madam Meyer'ı ne yapmışlardı?

"Jean!" diye seslendim, bahçeye koşarak.

"Carpentras'taydım," dedi sırtarak. "Bu tarafa doğru geldiğini duydum."

"Neredeler?" diye sordum.

Jean yutkundü ve ellerine baktı. Hemen anladım. Gerçek çevremdeydi ancak ben onu görmeyi reddediyordum. Sanki

birisi yüreğime hançer saplamıştı. Yere diz çöktüm. O tebeşirli toprağa gömülmek ve birazdan Jean'ın anlatacağı şeyleri duymamak için bir ceset gibi toprağın içine girmek istiyordum.

Jean da yanıma eğildi. "Üzgünüm," dedi gözlerinden yaşlar süzülürken.

Zavallı Jean Grimaud. Hayatında ikinci kez bana kötü haber vermek zorunda kalmıştı.

"Nasıl oldu?"

Jean bana sarıldı. "Bernard'ın bizim için gizlediği el bombalarını buldular," dedi. "Almanların geldiğini gördüğümüzde üç kişi çiftliğe geliyorduk. Ormana gizlendik. Onlar için yapabileceğimiz bir şey yoktu. Çok az sayıdaydık."

Gözyaşlarına boğuldum. "Nereye götürüldüler?"

"Burada öldürüldüler."

Yüzümü koluna yasladım. "Hepsi mi?"

Jean bana daha sıkı sarıldı. Ona baktım ve başıyla onayladı.

"Onlarla gurur duymalısın, Simone," dedi. "Onlar melekler gibi öldüler. Dizlerinin üstüne çöktüler ve birbirlerinin ellerini tuttular. Sonra da Almanlar onları vurdu."

Annem! Kan gözlerime hücum etti. Kafamı yumruklarıma dayadım. Onları tehlikeye atmış olmama rağmen, aileme ya da arkadaşlarıma başına bir şey geleceğini hiç düşünmemiştim. Savaş Paris'te iyice kızıştığı sırada onların ülkenin uzak bir köşesinde olduklarını düşünerek rahatlatmıştım kendimi. Jean'ın infazı gerçekleştirmesi emredilen ilk askerin Madam Meyer'ı vurmadığını, bu yüzden komutanının onu vurduğunu ve infazı da kendisinin gerçekleştirmek zorunda kaldığını anlattığını güçlüklerle duydum. Kafama başka şeyler alamayacak kadar sarsılmıştım.

"Seninle birlikte köye yürüyeceğim," dedi Jean. "Odile ile kalabilirsin. Köpeklerin ve kedilerinden biri onda duruyor. Diğerini bulamadık."

"Hayır," dedim yüzümü temizlerken. "O beni burada beklemiş."

Jean'la birlikte köye gitmedim. Ona geceyi teyzemin mutfağında geçireceğimi söyledim. İtiraz etmedi, sadece ertesi gün geleceğini söyledi. Jean gitmeden önce ailemi, Minot'yu,

annesini ve Madam Ibert'i nerede vurduklarım sordum. Damıtma odasının kapısının yanındaki bir noktayı gösterdi. Öğle sonrasının gölgeli aydınlığında hiç kurşun deliği görmedim.

"Onları arkalarından vurdular," dedi Jean. "Boyunlarının arkasından."

Her iki yanağımdan öperek gitti. Bir taşın üzerinde arkadaşlarımın ve ailemin vurulduğu yere baktım. Kira yanıma ilişmeden önce bacaklarıma süründü. Burada yaşanmış olabilecek bir şiddeti hayal etmek zordu. Güneş kaybolmaya başlayınca ağaçların arasında bir esinti oldu, her şey çok huzurluydu. İlk lavanta hasadını hatırladım. Babamın şarkı söylediğini duydum, annemin elinin arkasıyla yüzünün terini sildiğini, Yvette teyzemin kızgın güneşe karşı gömleğinin kollarını aşağı indirişini gördüm.

Birileri güldü ve dönüp çevreme bakındım ve o an sesin kafamın içinde olduğunu anladım. Adriana'daki ilk sahnemden sonra Minot benimle kadeh tokuşturuyordu. Treninin Paris'ten ayrılmasını beklerken Kira'yı seven annesini hatırladım. Ve çatıya kürekle kum döken Madam Ibert geldi gözlerimin önüne.

Her şeyin bittiğine, o güzel yüzleri bir daha göremeyeceğime inanamıyordum. Güneş nihayet ortadan kayboldu ve gece çöktü, uyuşukluk yerini ağır bir kedere bıraktı. "Beni affede bilecek misiniz?" diyerek ağladım sessiz karanlığa.

Jean bana köylülerin ailemi ve arkadaşlarımı kilisenin bahçesine gömdüklerini söylemişti ancak ertesi sabah gün ağardığında onların mezarına gitmek için kendimi toparlamam zaman alacaktı. Bir rüyaya hapsolmuştum, yüzleşmek istemediğim bir gerçekle çiftlikte mutlu anılarla hayat arasında sıkışmıştım. Paris'e dönmeye niyetim yoktu.

Bahçede sebzeler vardı ve kuyudaki su içilebilirdi. Mutfağı temizledim ve tepesinde bir hava deliği olmasına rağmen ön odada kendime bir yatak odası hazırladım. Yerleri ve duvarları lavanta suyuyla ovdu, dumanın kokusunu çıkarmaya çalıştım. Kendimi Kira'yla ilgilenerek oyalamaya çalıştım ve yeniden şişmanlamasını sağlamak için yumurta, hamsi, sardalye ve et verdim. Ancak bir gün yemekten kesildi. Ertesi sabah yanan-

dığımda yanımda uyumuyordu. Evi ve bahçeyi aradım. Evden fazla uzaklaşmazdı, ancak onu hiçbir yerde bulamadım. Onu bir kartalın almış olabileceği korkusuyla tarlaların içine daldım. Lavanta tarlalarını dolaştım ve onu yan yatmış halde gördüm. Hızlı nefes alıp veriyordu. Gözlerine baktığımda sabaha çıkmayacağını anladım.

“Teşekkürler, dostum,” diye fısıldadım, onun yanına yatıp, tüylerini okşadım. “Sen beni bekledin, değil mi? Burada olup bitenleri tek başıma anlamaya çalışamayayım diye beni bekledin.”

Kira patisini esnetti ve çeneme dokundu, her sabah yapmaktan hoşlandığı gibi.

Kira'yı, Olly, Chocolat ve Bonbon'un mezarlarının yanına gömdüm. Hayatım boyunca insanlar hayvanlara bağlılığım konusunda bana güldüler ancak savaşı yaşamış biri olarak, hayvanları insanlara tercih ederim.

Öğleden sonra köye yürüdüm. Jean, çeşmenin yanında Odile ve Jules Fournier ile konuşuyordu. Geldiğimi ilk gören Odile oldu ve bana doğru koştu. Ağlamaktan genzim dolduğu için konuşamıyordum. Kollarını omuzlarıma doladı. Odile kısa bir kadındı, benden çok kısaydı ancak yine kucaklamasındaki gücü hissettim. Beni havaya kaldırdı; keder beni süzmüştü.

“Hayvanların burada,” dedi. “Onları görmek ister misin?”

Bruno, Prenses, Charlot ve Chérie bahçede güneşleniyorlardı. Beni görür görmez zıplayarak koştular ve ilgimi çekmeye çalıştılar. Onları okşadım, kaşıdım ve sevdim, gerçi Kira aklımdan çıkmıyordu.

“Ben hep hayvanlarla büyüdüm,” dedi Odile. “Onlar iyi arkadaşlırlar.”

“Onlara biraz daha bakabilir misin?” diye sordum, Chérie'yi alarak. Hayvanlar bir yana, ben daha kendime bakacak durumda değildim.

Odile Chérie'yi okşadı ve yanağıma dokundu. “Onları ne zaman hazır olursan o zaman alabilirsin.”

Masaya oturmamı söyledi ve bana, köyümüzde bir kadın içkisi sayılmamasına rağmen Fransız rakısından bir bardak

getirdi. Sertti ve kalbimin çarpıntısını aldı. Jean, Jules ile birlikte geldi. Kimsenin benden konuşmamı beklememesi beni sevindirdi. Onların mevsim değişikliği ve yeni ürünlerle ilgili sohbetini dinledim. Hiçbirimiz savaştan konuşmak istemiyorduk ancak bundan kaçış yoktu. Savaş her şeyi değiştirmişti. Acı çeken tek ben değildim. Bizim küçük köyümüzde bile en az bir aile babasını, oğlunu ya da kızını kaybetmişti.

“En azından diğer köylerde olduğu gibi işbirlikçi yoktu,” dedi Jean gururla. “Tek bir vücut olarak savaştık.”

“İşbirlikçiler kolayca bırakılıyorlar,” dedi Jules küçümseyerek. “Pétain’ın ölüm cezası bile müebbet hapse çevrildi.”

“Her şey ne kadar paran olduğuna bağlı,” dedi Odile, parmaklarını ovuştururken. “Eğer zenginsen ve ünlüysen ya da bir şekilde sana ihtiyaçları varsa pardon diyip, geçiyorlar. Ama yoksulsan dikkatli ol. ‘diğerlerine örnek olsun’ diye vurulabilirsin.”

“Hayır,” dedi Mösyö Poulet bardan. “De Gaulle tüm Fransa’yı Direnişçi bir millet haline getirdi. Bu dünyaya verdiği bir görüntü, böylelikle diğer müttefik liderleriyle yan yana geldiğinde başını dik tutabilecek.”

De Gaulle; onu nasıl idolleştirdiğimi hatırladım. Hiçbir kahraman mükemmel değildir.

O ilk öğle sonrası benim içime kapanıklığımı kırdı. Ondan sonra her sabah Paris’e ve Marsilya’ya telgraf çekmek ve Londra’ya mektup göndermek için köye yürüdüm. Roger’a ne olduğunu öğrenmek için her bağlantıyı deniyordum. Her gün eve gitmeden önce Odile ile öğle yemeği yiyordum. Onun aracılığıyla, Alman sevgilisiyle Hitlerle barış anlaşması yapması için Churchill’i ikna etmeye çalışmalarına rağmen Coco Chanel’in işbirlikçilikle suçlanmadığını öğrendim. Eğer ailem öldürülmemiş olsaydı, onun gibi insanlara karşı bu kadar kötü şeyler hissetmeyebilirdim. İşbirlikçilik onu daha mutlu etmişti, sadece daha çok zenginleştirmişti. Bu kadar bencil insan cezalandırılmazken, neden benim ailem ülkelerini kurtarmak için hayatlarını kaybettiler?

Ertesi gün, yine mektup göndermek için postaneye gittim. “Size bir şey geldi,” dedi görevli kadın. “Resmi bir şeye benziyor.”

Resmi, diye yineledim kendime, kafamın içinde uyarı çanla-

rı çalışıyordu. Bu iyi değildi. Benim istediğim Roger'dan iyi olduğunu el yazısıyla bildiren bir mektuptu. Zarfı açtım ve Madam Goux'nun *Le Figaro*'dan kestiği makale vardı. Camille Casal işbirlikçilikten suçlu bulunmuştu. Cezası Fransa'da beş yıl sahneye çıkamamaktı. Fresnes hapisanesine gittiğim gün gördüğüm o sert yüzünü hatırladım. İşbirlikçiliği yüzünden, benim Direniş için katlandığım acıya katlanmak zorunda kalmayacaktı.

"İyi haber mi?" diye sordu görevli kadın.

Başımı salladım. "İyi haber değil," dedim. "Hiç iyi bir haber değil."

Birkaç hafta sonra Madam Goux'dan, Kızılhaç'ın Roger'ın izini bulamadığını bildiren başka bir mektup aldım. Ancak Odette'ten haber almıştı. O ve küçük Simone, Güney Amerika'ya varmışlardı ve sığınmacı olarak kabul edilecekleri Avustralya'ya geçmek için bekliyorlardı. Mösyö Etienne ve Joseph'ten hiç haber yoktu. Madam Goux ailemi ve Madam Ibert'i sordu, işte o zaman ona haberi vermeyi unuttuğumu fark ettim. Paris'te kimseye söylememiştim.

Sonbaharın tarlaları boyunca yürüdüm, Odette ve küçük Simone'dan haber aldığım için rahatlamıştım ancak diğerleri için hâlâ endişeleniyordum. Avustralya mı? İroni üzerime yapışmıştı.

"*Lavanta tarlası mı? Fransa'dakiler gibi mi?*"

"*Çok benziyor.*"

Roger'ın anlattığı kadarıyla ülkesini hayal etmeye çalıştım. Bakımsız bir sahil geldi gözlerimin önüne ve yüzyıllardır doğal, savaş acısının dokunmadığı bir yer. Roger'dan haber alamamak ve her gün gazetelerde boy gösteren vahşet, onun, Mösyö Etienne'in ve Joseph'in ölmüş olma olasılıkları kalbimi sıkıştırıyordu. Ailemi kaybetmişim, onları niye kaybetmeyeyim mi?

Çiftliğe vardığım zaman, karayel esiyordu. Mutfakta bir ateş yaktım ancak bu beni ısıtmak için yeterli değildi. Kış boyunca burada ne yapacaktım? Dünya üzerinde sevdiklerinin izini arayan tüm insanları düşündüm. Eğer Paris'e dönersem, Kızılhaç'a arama konusunda yardımcı olabilirdim. Belki André ve ben kalan servetlerimizi yetimlere yardım etmek için bir araya getirebilirdik.

Sonra başka bir olasılık geldi aklıma: Belki de Avustralya'ya gitmeliydim. Ailemin ölümü ve Roger'ın canlı bulunma umudu

giderek azalırken, beni Fransa'da tutan neydi? Kendimi yeniden şarkı söylerken, dans ederken ve filmlerde oynarken hayal edemiyordum, sadece yaralı askerleri ya da sığınma kamplarındaki insanları eğlendirebilirdim. Belki yeni bir ülkede Odette ve küçük Simone'la yeni bir hayat kurabilirdim. Ancak bu fikirle heyecanlanan kalbim yine parçalandı. Yeni bir hayat kurmak can yakıcı olabilirdi. Burada, kozamın içinde kalmak daha kolaydı.

Karayel daha da sert esti. Yolculuk çantamın içindekileri yere boşalttım, bir kazak arıyordum. Yer taşlarının üzerinde bir şey hışırdadı. Bu, annemin verdiği, içinde tavşan kemiği olan keseydi. *Buna ihtiyacın olacak. Seni sonsuza kadar gözleyemem.*

Bunu kendin için saklamalıydın annem, dedim kendi kendime. Keseyi aldım ve açtım. Hafif kemiği avucuma aldım. Annem kemiğin hayvanın neresinden olduğunu söylememişti ancak şeklinden bacağı olduğunu anladım. Bir şey dikkatimi çekti. Lambaya doğru gittim ve kemiği ışığa tuttum. Kenar boyunca titrete, tam gelişmemiş bir elle yazı yazılmıştı. Okumak için gözlerimi kıstım: *A ma fille bien aimée pour qu'enfin brille sa lumière. Sonunda ışığı parlayan sevgili kızım için.*

Sözcüklere baktım, onları annemin yazdığını biliyordum. Ama nasıl? Annem yazı yazmayı ne zaman öğrenmişti? Yoksa uzun zamandır biliyor muydu?

Benim için her zaman gizemli olmuş ve bundan sonra sonsuza kadar gizemli kalacak olan bir kadının anısı gözlerimi doldurdu. Ölüm onlarla birlikte sırlarını da almıştı. Sonunda ışığı parlayan sevgili kızım için. En azından bir şeyden emin olabilirdim: annemin beni ne kadar çok sevdiğinden.

Ateş sönünce battaniyelerin altına sokuldum, tavandaki delikten ayla aydınlanmış gökyüzüne baktım. Sabahın erken saatlerine doğru rüzgâr kesildi. Yüzümde ay ışığı parlar-ken uyandım. Kendimi yataktan dışarı attım ve battaniyeleri omuzlarıma sardım.

Mutfığa gittim ve dış kapının menteşelerinin gevşediğini fark ettim. Gacırdarak açıldı. Gümüş rengi ışığın altında ağaçları sihirliymiş gibi görünüyordu. Ağaçlıkların içinde bir baykuş öttü. Hayalperest birinin hafifliğiyle bahçeye girdim. Hava taptazeydi ve tenimi elektrik gibi çarpıyordu. Bir bulut

ayın yüzünden geçince perde gibi bir gölge düştü. Yola doğru döndüm ve donakaldım. Yıllar önce çingeneleri dans ederken gördüğüm yerde karartılar vardı. Önce onların ne olduğunu anlayamadım ve tıpkı neredeyse kör bir kadın gibi gözlerimi kısarak karanlığa baktım. Ve sonra bulut geçti, ay parladı ve ben onları yine gördüm: İki adam ve dört kadının silüetleri, en yaşlı olanları bir değneğe dayanıyordu. Kadınlardan bir tanesi diğerlerinin önünde durdu, kırmızı elbisesi genişleyerek aşağı iniyordu ve saçları omuzlarından aşağı dökülüyordu. Elini bana doğru kaldırdı.

Korkmamıştım ancak nefesim hızlanmıştı. Gözyaşlarım görmemi engelliyordu. Anne?

Ayaklarım yere özlem ve tutkuyla basıyordu. Ona koşmak, kollarının arasına girmek istiyordum. Burada, ay ışığı altında yalnız kalmak değil, onun olduğu yerde olmak istiyordum. Ancak yer çekimi bedenime yapıştı ve ayaklarımı oynatamadım. Ayın önünden bir bulut daha geçti ve atmosferde bir şeylerin yer değiştirdiğini hissettim. Diğerleri de birkaç santim ilerledi, yüzleri karanlıkta parlayan yıldızlar gibiydi. Onlara tek tek baktım. Yvette teyze ve Bernard'ın melekse sarışınlıkları, Minot'nun gülüşü, Madam Ibert'in güzel gözleri, Madam Meyer'in tombul yanakları. Hepsi bana veda etmek için gelmişti.

Anneme döndüm. Benimle dudaklarını hareket ettirmeden konuştu: Hiçbir şey kaybedilmedi, Simone. Verdiğimiz sevgi asla ölmez. Sadece şekil değişir.

Kira'nın bana bakan canlı gözlerini fark ettim ve bir anda bilincimi yitireceğimi sandım. Karanlığın içine dalmadan önce annemin bana fısıldadığını duydum: Sevgini vermekten hiç korkma. Sözcükler yaralı yüreğimin üzerine tıpkı bir öpücük gibi kondu.

“Simone, lavanta seni bekliyor!”

Gözlerimi açtım. Tavan deliğinden içeri güneş ışığı giriyor, odayı aydınlatıyordu. Masmavi gökyüzüne bakarken, her zaman yüreğime çöken o ağrıyı bekledim. Ancak ağrı olmadı. Onun yerine, farklı bir duygu kapladı içimi. Yaşamaya değ-

cek hiçbir şey olmadığı halde ruhumu aydınlatan bu neşe kıvılcımlarını nasıl hissedebildiğimi merak ettim.

Rüzgâr durmuştu, hava taze ve serindi. Derin bir nefes aldım: Nem ve çam kokusu vardı, bu Provans'ta sonbaharın kokusuydu. Yakındaki bir ağaçta öten kuşu dinledim ve ne kuşu olduğunu çıkarmaya çalıştım. Sonra uğultu gibi bir ses duydum. Yerimde doğruldum, kulak kesildim. Motorlu aracın hafif vızıltısı havada yankılandı. Acaba bu Sault'a giden otobüs müydü? Gürültü artmaya başladı. Odaya bir göz attım, elbise mi aradım. Çekmecelerden giysiler sarkıyordu ancak onları diğer yatak odalarından kurtardığım için benim giyebileceğim bir şey yoktu. Elbisem neredeydi? Gece astığım yerde, kapının arkasında asılı duruyordu. Üzerime geçirdim ve ayakkabılarımı giydiğim gibi merdivenlerden aşağı indim.

Aracı göremiyordum ancak çiftliğe doğru geldiğinden emin dim. Sonra ağaçların arasında belirdi. Bir farının ızgarası eksik, kirli bir Citroëndi. Kim olduğunu merak ettim. Köydeki arabaların çoğu yakıt olarak kömür gazı kullanıyordu ancak bu benzinli bir arabaydı. Bahçede durdu. Camın arkasından sürücünün kim olduğunu göremedim. Kapı açıldı ve içeriden André çıktı.

"André!" Onu görünce içim rahatladı. Duymuş olmalı, diye düşündüm. Duymuştu ve sevgili arkadaşım beni rahatlatmaya geldi. André sadece karşılaştığımızda ismimi söylemişti ve sonra hiç konuşmamıştı. Arabanın diğer yanına geçti ve yolcu kapısını açtı. Önce bir bacak, sonra da diğeri arabadan çıktı. Onları bir baston izledi. Her şey yavaşladı. André RAF üniforması içinde bir adamın arabadan çıkmasına yardım etti.

"Roger?" diye fısıldadım.

İkisi de bana döndü. RAF üniformalı adama baktım, yüzünde sevdiğim adama ait izler aradım. Kafası kazınmıştı ve sol kulağının üzerinde ince uzun bir yara vardı. Hayır, bu Roger değildi. Müttefiklerin adamlarından biriydi, belki de bana kötü haber getirmiş olan Roger'ın bir arkadaşısıydı.

Adam bastonu sağ eline aldı ve ayakta doğruldu. André arabanın yanında kaldı. Bu havacının yürürken acı çektiğini çenesinden anlıyordum. Gidip ona yardım etmeliydim ancak yerimde donup kalmıştım. Bana getirdiği haberi duymaktan korkuyordum.

Haberci bana baktı. “Hayvanların hepsi nerede?” diye sordu. “Şimdiye kadar kendi hayvanat bahçeni kurmuş olacağını düşünüyordum.”

Güldü. Bu sabah hissettiğim neşe kıvılcımları patlayarak aleve dönüşmüştü.

“Roger!”

Ona koştum, ayaklarım neredeyse yere değmiyordu ve kollarımı beline sardım. Roger beni göğsüne bastırdı ve öpmek için eğildi. Dudakları yumuşacık, ılık ve canlıydı. Dünya üzerindeki son oksijen soluğuymuş gibi onu öptüm, öptüm. Yanaklarımdan süzülen yaşlar öpücüklerimizin içine karıştı. Gözyaşları fırsatlar, sevgilin dönüşü ve gülücükler tadıyordu.

Bir an için birbirimizden ayrıldık, gözlerimiz kendi kucaklaşmaları içinde kilitlendi. Onlara neler olduğunu, kamptan nasıl kaçtığını sormalıydim ancak bunun için gereken sözleri bulamadım. Tek bildiğim o ölmüştü ve bu yüzden ben de ölmüştüm, ancak şimdi ikimiz de hayattaydık. Bize bir fırsat daha verilmişti.

Motor çalıştı ve dönüp baktığımda André’nin bana Citroën’in penceresinden el salladığını gördüm. Kibarca gülümsüyordu ve gözleri bana veda ediyordu. Geri dönüşünü ve yolda gözden kayboluşunu izledim.

“Bize bu fırsatı André verdi,” dedim. “Seni bana geri getirdi.”

Gözlerimi kapattım, uçuş duygusundan dolayı başım dönüyordu. Yeşil tepeler ve ormanlar yükseldi önümde. Dalgalar bembeyaz kumları yalıyordu. Gizemli bir adaya gelen bir kâşif gibi hissettim kendimi. Harikaydı, sanki ruhum dünyevi basıklardan kurtulmuştu ve geçmişi, şimdiki zamanı ve geleceği görüyordum. Acı ve keder ve korku vardı, ancak en önemlisi iyilik ve sevgi vardı.

“Sanırım hayal görüyorum,” dedim, gözlerimi açarken. “Tazmanya’yı görüyorum.”

Roger güldü ve kolunu belime doladı.

Gülümseyen yüzüne baktım ve gülümsediğimi fark ettim. Birlikte çiftliğin kalıntılarına doğru yürüdük. Bundan sonra yüzleşmem gereken ne varsa, tek başıma yüzleşmeyecektim. Avustralyalı’m dönmüştü. Tıpkı söz verdiği gibi.

TEŞEKKÜRLER

Simone Fleurier Pays de Sault'dan başladığı ve Fransa'nın en ünlü şarkıcısı ve Direnişçi'si olarak yolculuğuna devam ederken ben de kendi yolculuğumu yapıyordum. Vahşi Lavanta'yı yazmak, araştırma ve yazma sırasında tanıştığım insanlar sayesinde harika ve beni zenginleştiren bir deneyim oldu.

Öncelikle, cömert yardımları ve çabaları sayesinde bu kitabın çıkmasını mümkün kılan Fransa'daki dört erkeğe teşekkür etmek istiyorum: benim için araştırma sorularını çeviren, demeklerle ve Fransa'daki akademisyenlerle benim adıma bağlantı kuran ve projeme her türlü desteği veren Xavier Jean-François'ya; Pays de Sault ve Marsilya'da benim için çok güzel araştırmalar yapan Michel Brès ve José Campos'a; öykünün geçtiği tarihlerde Fransa'daki taşıma ve tren yolları sistem bilgisi için Graham Skinner'a.

Fransızca araştırmalarımda bana yardımcı olanlar: Nicolas Durr ve babası, Gilbert Durr; Pascale Jones; Chris ve Vanessa Mack; Antoine Carlier; Selena Hanet-Hutchins ve annesi, Kari Hanet; Provans'taki lavanta hasadının keyfini ve tarihini tanıştıran Aroma Tours'dan Robbi Zeck ve Jim Llewellyn.

Ayrıca kendi uzmanlık alanlarındaki araştırmalarımda bana yardımcı olanlara minnettarım: Eski arabalar konusundaki bilgileri için Gary Skerrett ve Adam Workman'a; tıbbi sorular için Fiona Workman'a; 1920'lerin Paris'te tango dansıyla ilgili bilgileri için Christine Denniston ve Sophia ve Pedro Alvarez'e; salon dansları konusundaki bilgileri için Jeff Haddleton ve Fiona Watson'a; bu kitapta kullanmadığım ancak daha sonra kullanmak üzere sakladığım uçaklar üzerindeki bilgisi için havacılık tarihçisi Barry Tate'e; beni bilgisayar yükünden kurtardığı için Hewlett Packard'dan Steven Richards'a; Almanca cümlelerimi kontrol eden Andrea Lammel'e; Rus cümlelerimi düzeltten Dr. Larissa Korolev'e; beni Damian'la tanıştıran Alvaro Covarrubias'a ve beni Alvaro'yla tanıştıran Rosalind Bassett'ye;

ve elbette, dansın deneyimini edinmem için benimle birlikte tango öğrenen Mauro Crosilla'ya teşekkür etmek isterim.

Özel teşekkürler, bana bilgi sağlamak için fazladan bir mil daha yol alan Devlet Kütüphanesi Bilgilendirme Servisi'ne ve Ku-ring-gai Kütüphanesi'ne gitmeli.

Azimli desteği ve ilham kaynağım olduğu ve yazma-düzeltilme aşamasının dengesini kurduğu için mükemmel ajans temsilcim Selwa Anthony'ye minnettarlığımı vurgulamak isterim. Aynı zamanda, onun sağ kolu Brian Dennis'e de bir yazar olmanın pratik noktalarını benimle paylaştığı için minnettarım.

Vahşi Lavanta'yı yazma yolculuğunu en fazla keyifli kılan insanlar, büyük bir hünerle lastiklerimi değiştiren, amortisörlerimi ayarlayan ve depomu doldurarak beni yeni bir yazma turuna gönderen HarperCollinsPublishers'ın "*temel kadrosu'dur*. Özellikle, Linda Funnell, Shona Martyn, Catherine Day, Karen-Maree Griffiths ve Kylie Mason'a teşekkür etmek istiyorum. Editörlerim Julia Stiles ve Nicola O'Shea ile yeniden çalışmak bu kitabı yazmaya değer kıldı. Onların sezgilerini takdir ediyorum.

Son olarak, yazma sırasında sürekli destekleri için aileme ve arkadaşlarıma teşekkür etmek istiyorum. Hayat onlarsız aynı olmazdı.

Hepinize teşekkür ederim!

YAZARIN NOTU

II. Dünya Savaşı sırasında 'Direniş' olarak bilinen örgütlenmiş bir yapı yoktu. Savaştan sonraki dönemde bu terim genel olarak ülkelerinin Nazi işgaline direnen etkinliklerde bulunan komünist, sosyalist, çiftçi, öğrenci ve normal vatandaşların kurduğu ağlar gibi gruplar için kullanılıyordu. Bu kişi ve gruplar yer altı gazeteleri basmak, müttefik çalışanlarını gizlemek ve Yahudilere kaçış planı yapmaktan, sabotajlar düzenlemeye ve savaşa katılmaya kadar her şeyi yapmışlardı. Sadeleştirmek amacıyla '*Direniş*' terimini, Simone Fleurier'nin birlik içinde olduğu ağı tanımlamak için kullandım.

Vahşi Lavanta'yı yazmanın başka keyifli bir bölümü ise roman karakterlerimi Jean Renoir ve Kont Kessler gibi gerçek karakterlerin arasına koyabilmektir. Umarım okuyucular, 1920'lerden İkinci Dünya Savaşı'na kadar olan dönemde çeşitli sanatsal ve sosyal faaliyetlerle tanınmış roman karakterleriyle gerçek karakterleri birbirinden ayırırken keyif alırlar. Folies Bergère ve Casino de Paris elbette o zamanların en ünlü müzikholleriydi. Adriana ve onu menajeri Regis Lebaron ve sanat yönetmeni Martin Meyer tamamen benim hayal ürünlerimdir.

Tarihi olayların zamanlamasına sadık kalmaya çalıştım, ancak yılı değiştirdiğim bir yer vardı. Başrolünde Joséphine Baker olan Folies Bergère yapımı '*Günün Deliliği*' ve Mistinguett ile Dolly Sisters'in davası 1926 yılında yer almıştı, ancak ben bunu öyküye uysun diye 1925'e aldım.

Vahşi Lavanta'yı yazmak insanın ufkunu genişleten keyifli bir yolculuktu ve umarım okumak da sizin için keyifli olur.